

ZENIČKO-DOBOJSKI KANTON

Save the Children

ZBIRKA PRIPREMA BAZIRANIH NA ISHODIMA UČENJA

za zajedničke aktivnosti u području Razvoj govora
u predškolskom odgoju i obrazovanju i
časove b/h/s jezika i književnosti u osnovnoj školi

1. dio

Zenica, decembar 2015. godine

Suizdavači:

Ministarstvo za obrazovanje, nauku, kulturu i sport Zeničko-dobojskog kantona
Pedagoški zavod Zenica
Save the Children

Pripremili i uredili:

Advija Huseinspahić
Mirsada Čajlaković
Fehim Terzić
Ramajana Kukavica
Sanja Hadžihajdić

Tehnička i materijalna podrška:

Save the Children

Štampa:

EUROCOPY Zenica

Tiraž:

120 primjeraka

Zenica, decembar 2015. godine

SADRŽAJ:

Uvod	4
Pripreme za zajedničke aktivnosti – predškolski uzrast.....	7
Nastavne pripreme – prvi razred	70
Nastavne pripreme – drugi razred	100
Nastavne pripreme – treći razred	232

UVOD

Zbirka priprema baziranih na ishodima učenja za zajedničke aktivnosti u području Razvoj govora u predškolskom odgoju i obrazovanju i časove b/h/s jezika i književnosti u osnovnoj školi nastala je u okviru Projekta „Implementacija definiranih ishoda učenja u jezičko-komunikacijskom području u Zeničko-dobojskom kantonu“, koji su, u periodu od 2013. do 2015. godine, realizirali Ministarstvo za obrazovanje, nauku, kulturu i sport Zeničko-dobojskog kantona i Pedagoški zavod u saradnji s partnerskom organizacijom Save the Children. Opći cilj Projekta je osigurati jednak pristup kvalitetnom, sveobuhvatnom i održivom predškolskom i osnovnom obrazovanju svoj djeci u Zeničko-dobojskom kantonu. Projekt ima za svrhu organizaciju nastave b/h/s jezika i književnosti u osnovnoj školi i zajedničkih aktivnosti u području Razvoj govora u predškolskom odgoju i obrazovanju uz primjenu dokumenta *Zajednička jezgra nastavnih planova i programa za bosanski jezik, hrvatski jezik i srpski jezik definirana na ishodima učenja* što će rezultirati sticanjem funkcionalnih znanja, vještina i sposobnosti te stavova i vrijednosti koji su temelj za cjeloživotno učenje.

Projekt predstavlja iskorak i važan doprinos ukupnim reformskim procesima u oblasti obrazovanja u Bosni i Hercegovini jer model implementacije ishoda učenja za b/h/s jezik i književnost u okviru jezičko-komunikacijskog odgojno-obrazovnog područja u Zeničko-dobojskom kantonu može poslužiti kao primjer uspješnosti za provedbu ishoda učenja kako u jezičko-komunikacijskom odgojno-obrazovnom području, koje obuhvata i strane jezike, tako i u ostalih sedam područja (*matematičko, područje prirodnih nauka, društveno-humanističko, tehnika i informatičke tehnologije, umjetničko, tjelesno i zdravstveno područje i kroskurikularno i međupredmetno područje*). Provođenjem ovog modela pružena je mogućnost svakom odgajatelju, nastavniku razredne nastave ili b/h/s jezika i književnosti da ovlada vještinama planiranja i programiranja, realizacije i evaluacije na osnovu koncepta koji podržava ishode učenja u jezičko-komunikacijskom području.

Ova Zbirka priprema namijenjena je prvenstveno odgajateljima u predškolskim ustanovama, nastavnicima razredne nastave i nastavnicima b/h/s jezika i književnosti u osnovnim školama, kao i svim ostalim direktnim i indirektnim učesnicima odgojno-obrazovnog procesa. Svrha joj je da uvrštene pripreme posluže kao model i pomognu odgajateljima/nastavnicima u pripremanju i izvođenju zajedničkih aktivnosti/časova koji su bazirani na ishodima učenja djece/učenika. Rezultat bi trebao doprinijeti poboljšanju kvaliteta nastavnog procesa, boljem uspjehu i većim postignućima djece i učenika u predškolskom i osnovnoškolskom obrazovanju te na višim nivoima obrazovanja.

Autori i koautori priprema su 76 odgajatelja, nastavnika razredne nastave i nastavnika b/h/s jezika i književnosti, koji su kao treneri/mentori učestvovali u Projektu:

- Jasmina Gasal, JU Predškolski odgoj i obrazovanje Zenica
- Džeraldina Delić, JU „Dječiji vrtić“ Maglaj
- Sabina Trako, JU za predškolski odgoj i obrazovanje „Mladost“ Kakanj
- Suada Mlačo, JU za predškolski odgoj i obrazovanje Visoko
- Fatima Lipovača, OŠ „Mula Mustafa Bašeskija“ Kakanj
- Elvira Bešić, OŠ „Musa Čazim Čatić“ Visoko
- Elmedina Begić, OŠ „Novi Šeher“ Maglaj
- Berina Šećibović, OŠ „Meša Selimović“ Zenica
- Safet Salčinović, OŠ „Arnauti“ Zenica
- Amela Mezetović, OŠ „Fra Grga Martić“ Žepče
- Amrita Memić, OŠ „Abdulvehab Ilhamija“ Tešanj
- Emina Aličić, OŠ „Kulin Ban“ Tešanj
- Fedžad Begunić, OŠ „Gazi Ferhad-beg“ Tešanj
- Sabaheta Muminović, OŠ „Hajderovići“ Zavidovići
- Branko Romić, OŠ „Vareš Majdan“ Vareš

- Mersiha Velić, OŠ „Enver Čolaković“ Breza
- Sabina Genjac, OŠ „Alija Nametak“ Visoko
- Albina Simić, OŠ „Mula Mustafa Bašeskija“ Visoko
- Ulfeta Delić, OŠ „Rešad Kadić“ Kakanj
- Ilijana Vidović, OŠ „Vareš“ Vareš
- Medina Huseinspahić, OŠ „Hasan Kikić“ Zenica
- Mirha Bajramović, OŠ „Hamza Humo“ Zenica
- Silva Marunović, OŠ „Čamil Sijarić“ Zenica
- Amela Bedak, OŠ „Rešad Kadić“ Tešanj
- Duda Cerovac, OŠ „9. septembar“ Tešanj
- Lejla Karić, OŠ Ivana fra Frane Jukića Usora
- Lejla Tica, OŠ „Alija Nametak“ Žepče
- Nermina Okić, OŠ „Džemal Bijedić“ Tešanj
- Refika Husejnović, Druga osnovna škola Zavidovići
- Azra Piljug, OŠ „Hamdija Kreševljaković“ Kakanj
- Sadeta Bukva, OŠ „Safvet-beg Bašagić“ Visoko
- Eldina Jusić, OŠ „Omer Mušić“ Kakanj
- Fatima Milak, OŠ „Hasan Kikić“ Olovo
- Alma Frljak, OŠ „Safvet-beg Bašagić“ Breza
- Nizama Marušić, OŠ „15. april“ Kakanj
- Aida Halvadija, OŠ „Ahmed Muradbegović“ Kakanj
- Mujo Kućanović, OŠ „Olovo“ Olovo
- Sabina Oković, OŠ „Mehmedalija Mak Dizdar“ Visoko
- Aida Muratović, OŠ „Huso Hodžić“ Tešanj
- Anita Knezović, OŠ „Žepče“ Žepče
- Belkisa Bedak-Hasak, OŠ „Mustafa Mulić“ Tešanj
- Edina Međić, Prva osnovna škola Maglaj
- Elmedina Kohnić, OŠ „Abdulvehab Ilhamija“ Žepče
- Hamida Omerović, OŠ „Kovači“ Zavidovići
- Dragana Livančić, KŠC „Sveti Pavao“ – osnovna škola u Zenici
- Sabina Spahić, OŠ „Aleksa Šantić“ Zenica
- Amela Numanović, OŠ „Mak Dizdar“ Zenica/Azra Kukavica, OŠ „Edhem Mulabdić“ Zenica
- Sanela Pajvan, OŠ „Vladimir Nazor“ Zenica
- Sanela Zukić, OŠ „1. mart“ Tešanj
- Sabina Jašarević, OŠ „Kulin Ban“ Visoko
- Amela Mujidžić, OŠ „Vozuća“ Zavidovići
- Emira Skejić, Prva osnovna škola Zavidovići
- Indira Mehić, OŠ „Žepče“ Žepče
- Jasminka Halilović, OŠ „21. mart“ Doboju Jug
- Saudina Mehić, OŠ „Gostović“ Zavidovići
- Amela Bekrić, OŠ „Čamil Sijarić“ Zenica
- Amela Brdarević, OŠ „Skender Kulenović“ Zenica
- Gordana Alihodžić, OŠ „Miroslav Krleža“ Zenica
- Irma Purković, OŠ „Musa Ćazim Ćatić“ Zenica
- Mersiha Džulić, OŠ „Enver Čolaković“ Zenica
- Sanela Praskić, OŠ „Alija Nametak“ Zenica
- Asima Brodlić, OŠ „Mehmedalija Mak Dizdar“ Visoko
- Mineta Čaušević, OŠ „Musa Ćazim Ćatić“ Zenica
- Belmana Bektaš, OŠ „Edhem Mulabdić“ Zenica
- Nadira Ribić, OŠ „Mak Dizdar“ Zenica
- Snježana Pandža, OŠ „Enver Čolaković“ Breza
- Ćama Vranac, OŠ „Kulin Ban“ Visoko
- Senad Handžić, OŠ „9. septembar“ Tešanj

- Suada Salihbegović, OŠ „Mula Mustafa Bašeskija“ Kakanj
- Amira Đerzić, Prva osnovna škola Zavidovići/Edina Bajrić, OŠ „Hajderovići“ Zavidovići/
Alisa Kovačević-Sjerotanović, OŠ „Hasan Kikić“ Olovo
- Dževahira Dizdar, OŠ „Meša Selimović“ Zenica/Amila Spahić, OŠ „Skender Kulenović“ Zenica/
Alica Arnaut, viši asistent, Filozofski fakultet Univerziteta u Zenici

Koordinatori u Projektu ispred Pedagoškog zavoda:

- Advija Huseinspahić koordinator za razrednu nastavu za grad Zenica i predškolski odgoj i obrazovanje
- Mirsada Čajlaković koordinator za razrednu nastavu za općine Doboj Jug, Maglaj, Tešanj, Usora, Zavidovići i Žepče
- Fehim Terzić koordinator za razrednu nastavu za općine Breza, Kakanj, Olovo, Vareš i Visoko
- Ramajana Kukavica koordinator za predmetnu nastavu – b/h/s jezik i književnost

Ključni elementi saradnje na relaciji *koordinatori iz Pedagoškog zavoda – treneri/mentori – odgajatelji i nastavnici* bili su usmjereni na realizaciju obuka, proces mentorisanja, dizajniranje priprema, realizaciju časova i zajedničkih aktivnosti te evaluaciju realiziranih aktivnosti. Izuzetno značajan segment projektnih aktivnosti je koncept realizacije obuka vezanih za implementaciju definiranih ishoda učenja iz jezičko-komunikacijskog područja u nastavnoj praksi, kao i proces mentorisanja na koji se gleda kao na dio profesionalnog razvoja koji omogućuje kvalitetnu organizaciju i priliku odgojno-obrazovnim ustanovama da se vide kao zajednice profesionalaca koji uče. Od uspješnosti realizacije obuka i uspješno realiziranog procesa mentorisanja koristi imaju svi sudionici odgojno-obrazovnog procesa. Proces mentorisanja u sklopu projektnih aktivnosti smo koristili kao model pružanja kontinuirane podrške profesionalnom razvoju nastavnika i odgajatelja u domenu ovladavanja vještinama planiranja i programiranja baziranog na ishodima učenja, realizacije časova i zajedničkih aktivnosti i evaluacije realiziranih aktivnosti.

Tokom prikupljanja podataka s terena i analizom izvještaja uočili smo da nastavnici i odgajatelji ističu važnost procesa mentorisanja i iskazuju potrebu za kontinuiranom edukacijom. Vodeći se izjavama nastavnika i odgajatelja, njihovim pristupom u radu, zainteresiranošću za novi koncept organizacije odgojno-obrazovnog procesa i kreativnošću, kao preduslova za uspješnu realizaciju svega ranije navedenog, mišljenja smo da će novi način pristupa dizajniranju priprema baziranih na ishodima učenja zaživjeti u predškolskim ustanovama i osnovnim školama na području Zeničko-dobojskog kantona, ne samo kao formalni čin planiranja i programiranja nastavnog procesa, već i kao model koji *didaktički trougao* (učenik – nastavnik – nastavni sadržaj) pretvara u *didaktički pentagon* nudeći odgovore na pitanja: *Kako?* (strategije učenja i podučavanja, različite tehnike praćenja i evaluiranja učeničkih postignuća) i *Zašto?* (poboljšana učenička postignuća, poboljšana funkcionalna znanja i funkcionalna pismenost). Kako bi se što kvalitetnije implementirali definirani ishodi učenja iz dokumenta *ZJNPP-a za bosanski jezik, hrvatski jezik i srpski jezik definirana na ishodima učenja* i proširili vidici o metodičkom oblikovanju sadržaja iz područja Razvoj govora za predškolski uzrast te sadržaja nastavnog predmeta B/H/S jezik i književnost za osnovnu školu, opredijelili smo se za koncept integriranog planiranja, interpolacije sadržaja i prožimajućih pokazatelja iz oblasti *Čitanje, Usmeno izražavanje i slušanje* i *Pisanje* u toku dizajniranja priprema za časove i zajedničke aktivnosti. Kao rezultat trogodišnjih aktivnosti na polju implementacije definiranih ishoda učenja iz jezičko-komunikacijskog područja, između ostalog, nastala je i ova publikacija koju nudimo korisnicima kao model a ne didaktičko-metodički imperativ.

PRIPREME ZA ZAJEDNIČKE AKTIVNOSTI
PREDŠKOLSKI UZRAS

**Priprema za realizaciju zajedničke aktivnosti br. 1: Čitanje/Ključne ideje i detalji/
Šta upravlja mojim tijelom? (Izdvojeni tekst iz „Moja prva enciklopedija“ Larousse)
Uzrast djece: Predškolska grupa**

Ishod učenja:

- Čita tekst u cilju utvrđivanja navoda teksta, donošenja logičkih zaključaka i citira konkretne tekstualne dokaze argumentujući zaključke donesene na temelju teksta.

Pokazatelj za predškolski uzrast:

- Uz poticaj i podršku postavlja pitanja u vezi s važnim detaljima i likovima u tekstu i odgovara na postavljena pitanja u vezi s tim.

Uvod u aktivnost – učenje:

Kako ćete pobuditi interesovanje djece i nadograditi njihovo prethodno znanje da biste ih uveli u sadržaj ove zajedničke aktivnosti i ciljeve učenja?

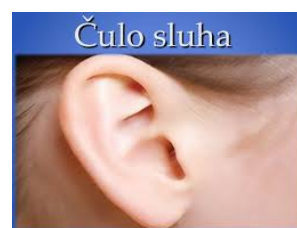
Predviđanje: Jutarnji sastanak u fiskulturnoj sali, djeca sjede u formaciji kruga. Dosad smo naučili puno o zdravlju, njegovom čuvanju i liječenju. Znamo koliko su važni hrana, higijena i san. I tjelovježba. Odgajateljica s djecom radi vježbe zagrijavanja imenujući pri tom sve dijelove tijela koje pokrećemo. Kako mi to možemo raditi?

Oluja mozga: Kako pokrećemo ruku, nogu? Da ne lutamo s odgovorima, idemo u sobu da pročitamo priču koja će nam sve objasniti i pomoći da naučimo još nešto o svom tijelu, jer u knjigama je znanje i trebamo ih čuvati i čitati. Iz naše biblioteke uzimamo enciklopediju...

Zajednička aktivnost – kroz učenje:

Koje aktivnosti će djeca realizirati da bi izgradili svoje znanje, vještine i razumijevanje i tako ostvarili ciljeve predviđene aktivnosti?

Iznenadenje: Skrivena na tabli, nalijepljene su slike koje ilustruju temu priče. Odgajateljica **interpretativno čita** priču, pri tom otkrivajući slike, skrivene slike.

Poslije čitanja, **razgovaramo** o temi, posmatramo slike i analiziramo ih. Šta vidimo na slikama? Šta su to čula? Da li ih čujemo? Kako? Različito čujemo čula i različito ih doživljavamo. Utvrđujemo pojmove koje prvi put čujemo.

Intervju: Odgajateljica bira dvoje djece od kojih će jedno postavljati pitanja, a drugo odgovarati. Ostali aplauzom nagrađuju odgovore. O našem tijelu prvo brinemo mi (pazimo da ne padnemo, da se ne povrijedimo, da smo obučeni, da znamo sami jesti...), pa naši roditelji, a kad se razbolimo, tu je i ljekar.

Igra uloga: Kostim – masku za ljekara odgajateljica daje djetetu koje želi da „pročita“ priču uz pomoć slika.

<p>Nakon učenja: <i>Kako ćete pomoći djeci da rezimiraju i primijene naučeno ili da postave ciljeve za sljedeću zajedničku aktivnost? Šta će djeca uraditi da vježbaju i prošire znanje o ovome što su naučili na ovoj zajedničkoj aktivnosti?</i></p> <p>Demonstriranje: Opiši sebe gledajući se u ogledalo. To nam pomaže da prepoznamo i imenujemo organe glave i čula. U likovnom centru od plastelina (ili tijesta) oblikujemo svoju ruku – šaku, koja je svaki dan u poslu, koji joj zada njen komandant mozak. Radni listić – nacrtaj organe glave.</p>
<p>Formativna procjena za ovu aktivnost: dječiji radovi, radni listovi</p>
<p>Tehnologija/mediji koje treba koristiti na ovoj aktivnosti: slike i aplikacije, kostim za ljekara, plastelin, radni listić, ogledalo</p>
<p>Razmišljanje nakon zajedničke aktivnosti: <i>Šta je tokom aktivnosti bilo dobro za djecu?</i></p> <p><i>Koje promjene biste preporučili za:</i></p> <p>a) <i>aktivnost sljedećeg dana?</i></p> <p>b) <i>poboljšanje ove aktivnosti?</i></p>
<p>Autor pripreme: Jasmina Gasal, nastavnik predškolskog odgoja, JU Predškolski odgoj i obrazovanje Zenica</p>
<p>Prilozi: Šta upravlja mojim tijelom? Čak i prije rođenja mozak upravlja danonoćno našim tijelom. Taj maleni organ dobro je zaštićen kostima lubanje. On snima sve što osjetimo. Ništa mu ne promakne! Zahvaljujući njemu mislimo, razmišljamo, sretni smo ili tužni, čuvamo uspomene. U tom poslu pomažu mu brojni živci, njegovi vjerni podanici, koji prekrivaju čitavo naše tijelo. Ovi živci nalikuju na bjeličaste niti raznih debljina. Neprestano šalju poruke do mozga i prenose njegova naređenja. Da bi donio pravu odluku, mozak mora znati što se oko nas događa. Pet naših čula su tu da bi ga izvještavala. Tvoja koža, čulo dodira, omogućava ti da osjetiš toplo, hladno, oštro, grubo, nježno... Jezikom, čulom okusa, razlikuješ slatko, slano, kiselo ili gorko. Nosom, čulom mirisa, osjetiš na hiljade mirisa. Očima, čulima vida, vidiš sve što te okružuje. Ušima, čulima sluha, čuješ sve zvukove. Poruke naših 5 čula živci neprestano šalju u mozak. I mozgu je potreban odmor. Eto zašto treba spavati!</p>

<p>Priprema za realizaciju zajedničke aktivnosti br. 2: Pisanje/Vrste i namjene teksta/ Šta upravlja mojim tijelom? (Izdvojeni tekst iz „Moja prva enciklopedija“ Larousse) Uzrast djece: Predškolska grupa</p>		
<p>Ishod učenja:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Piše informativne tekstove uz objašnjenja kako bi se razmotrile i prenijele složene informacije i ideje jasno i precizno djelotvornim odabirom, organizacijom i analizom sadržaja. 		
<p>Pokazatelj za predškolski uzrast:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Uz poticaj i podršku pravi jednostavan informativni tekst u kojem imenuje ono o čemu priča, te daje neke informacije o temi. 		
<p>Uvod u aktivnost – učenje: <i>Kako ćete pobuditi interesovanje djece i nadograditi njihovo prethodno znanje da biste ih uveli u sadržaj ove zajedničke aktivnosti i ciljeve učenja?</i> KWL tabela sa tri kolone: Odgajateljica s djecom prepričava obrađenu priču. Šta smo juče naučili? Hoćemo li se igrati kviza?</p>		
K	W	L
Šta znamo o građi našeg tijela i čulima?	Šta želimo znati o građi našeg tijela i čulima?	Šta smo naučili o građi našeg tijela i čulima?
<p>Djeca odgovaraju na postavljena pitanja vezana za tekst priče. Odabirati dijete koje odgovara na postavljeno pitanje, kotrljanjem lopte. Za pomoć pri odgovoru, uvijek možemo pogledati slike vezane za temu. Naglasiti djeci da nam je vid danas primarno čulo. (Čulo vida je oko.)</p>		
<p>Zajednička aktivnost – kroz učenje: <i>Koje aktivnosti će djeca realizirati da bi izgradili svoje znanje, vještine i razumijevanje i tako ostvarili ciljeve predviđene aktivnosti?</i> Kad spavamo mirujemo. Tad se naš mozak odmara. Kad smo budni radimo, igramo se, učimo, družimo se, jedemo, gledamo crtani film...</p>		
<p>Dokazi navoda: U likovnom centru djeca, podijeljena u pet grupa, koliko ima čula, crtaju sebe kako rade nešto što vole, a vezano je za mozak kao pokretač aktivnosti i čula koja smo dobro zapamtili kroz priču. Tehnika flomaster, tema „Vrijednica“.</p>		
<p>Nakon učenja: <i>Kako ćete pomoći djeci da rezimiraju i primijene naučeno ili da postave ciljeve za sljedeću zajedničku aktivnost? Šta će djeca uraditi da vježbaju i prošire znanje o ovome što su naučili na ovoj zajedničkoj aktivnosti?</i> Igramo se „Ćora-bake“ i tako biramo dijete koje nam je potrebno za aktivnost.</p>		
<p>Umna mapa: Dijete u ležećem položaju oslikavamo na velikom papiru, imenujemo organe, zapisujem ih na sliku, i zajedno obojimo sliku, koja je anatomski prikaz djeteta.</p>		
<p>Formativna procjena za ovu aktivnost: crtež s upisanim organima, popunjena KWL tabela</p>		
<p>Tehnologija/mediji koje treba koristiti na ovoj aktivnosti: slike i aplikacije, lopta, flomasteri, papir</p>		
<p>Razmišljanje nakon zajedničke aktivnosti: <i>Šta je tokom aktivnosti bilo dobro za djecu?</i></p> <p><i>Koje promjene biste preporučili za:</i></p> <p>a) aktivnost sljedećeg dana?</p> <p>b) poboljšanje ove aktivnosti?</p>		
<p>Autor pripreme: Jasmina Gasal, nastavnik predškolskog odgoja, JU Predškolski odgoj i obrazovanje Zenica</p>		

**Priprema za realizaciju zajedničke aktivnosti br. 3: Usmeno izražavanje i slušanje/
Razumijevanje i saradnja/Šta upravlja mojim tijelom? (Izdvojeni tekst iz „Moja prva
enciklopedija“ Larousse)**

Uzrast djece: Predškolska grupa

Ishod učenja:

- Integriše i ocjenjuje informacije prezentirane u različitim medijima i formatima, uključujući vizualno, kvantitativno i usmeno.

Pokazatelj za predškolski uzrast:

- Provjerava i traži objašnjenja za razumijevanje teksta ili informacije prezentirane usmeno ili putem različitih medija postavljanjem i odgovaranjem na pitanja o ključnim detaljima.

Uvod u aktivnost – učenje:

Kako ćete pobuditi interesovanje djece i nadograditi njihovo prethodno znanje da biste ih uveli u sadržaj ove zajedničke aktivnosti i ciljeve učenja?

Strategijom **hodanje galerijom** analiziramo radove koje smo uradili na temu „Vrijednica“.

Dolazimo do zaključka da nam tijelo pokreće mozak na osnovu poruka koje mu šalju naša čula.

Zajednička aktivnost – kroz učenje:

Koje aktivnosti će djeca realizirati da bi izgradili svoje znanje, vještine i razumijevanje i tako ostvarili ciljeve predviđene aktivnosti?

Eksperiment Na pet stolova stoje različiti stimulansi za naša čula. Za čulo vida na stolu su naočale s dioptrijom, povećalo, različite slike i tekstovi, marama kojom ćemo vezanjem pokriti oči. Za čulo sluha na stolu su muzički instrumenti, pištaljka, CD player i tamponi vate kojima ćemo zatvoriti uši. Za čulo dodira na stolu je šmirgl papir, vata, plišana igračka, četka za kosu... Za čulo mirisa na stolu su sir, parfem, bombone i narandže. Za čulo okusa na stolu su limun, senf, med i so. Zadatak je da za svakim stolom bude 4 djece, koja će kad sve vide i probaju, reći šta su osjetili i imenovati organe vezane za čula.

Nakon učenja:

Kako ćete pomoći djeci da rezimiraju i primijene naučeno ili da postave ciljeve za sljedeću zajedničku aktivnost? Šta će djeca uraditi da vježbaju i prošire znanje o ovome što su naučili na ovoj zajedničkoj aktivnosti?

Nakon te aktivnosti, djeca mijenjaju pozicije i istražuju sve vezano za različita čula.

Igre uloga: U dramsko-obiteljskom centru igramo se ljekara. U likovnom centru crtamo omiljeno jelo.

(Dogovorenu posjetu, dječjoj poliklinici, realizovati sljedeći dan.)

Formativna procjena za ovu aktivnost: dječiji radovi, dramatizacija

Tehnologija/mediji koje treba koristiti na ovoj aktivnosti: izloženi likovni radovi, različite stvari koje koristimo u eksperimentu

Razmišljanje nakon zajedničke aktivnosti:

Šta je tokom aktivnosti bilo dobro za djecu?

Koje promjene biste preporučili za:

a) aktivnost sljedećeg dana?

b) poboljšanje ove aktivnosti?

Autor pripreme:

Jasmina Gasal, nastavnik predškolskog odgoja, JU Predškolski odgoj i obrazovanje Zenica

Tabela za formativnu procjenu: Čitanje, Pisanje, Usmeno izražavanje i slušanje

KRITERIJI	Pokušavamo!	Napredujemo!	Uspijevamo!
ČITANJE			
PITANJA U VEZI S VAŽNIM DETALJIMA I LIKOVIMA U TEKSTU I ODGOVORI NA POSTAVLJENA PITANJA U VEZI S TIM.	Odgovori su nepotpuni i netačni, a pitanja nije u stanju postaviti.	Uz poticaj i podršku postavlja pitanja u vezi s važnim detaljima i likovima u tekstu i odgovara na postavljena pitanja u vezi s tim.	Samostalno postavlja pitanja u vezi s važnim detaljima i likovima u tekstu i odgovara na postavljena pitanja u vezi s tim.
PISANJE			
JEDNOSTAVAN TEKST U KOJEM IMENUJE ONO O ČEMU PRIČA, INFORMACIJE O TEMI.	Uz poticaj i podršku daje malo informacija o temi.	Uz poticaj i podršku pravi jednostavan tekst u kojem imenuje ono o čemu priča, te daje neke informacije o temi.	Samostalno pravi jednostavan tekst u kojem imenuje ono o čemu priča, te daje neke informacije o temi.
USMENO IZRAŽAVANJE I SLUŠANJE			
PITANJA I ODGOVORI O KLJUČNIM DETALJIMA	Ne pokazuje interes za dodatne informacije i pojašnjenja, postavlja pitanja o sadržaju iz printanih medija ili animiranih filmova.	Provjerava i traži objašnjenja za razumijevanje teksta ili informacije prezentirane usmeno ili putem različitih medija postavljanjem i odgovaranjem na pitanja o ključnim detaljima.	Daje detaljne odgovore na postavljena pitanja o ključnim detaljima, pokazuje interes za sadržaje prezentirane putem različitih medija, koje pojašnjava vršnjacima na osnovu njihovih pitanja.

**Priprema za realizaciju zajedničke aktivnosti br. 1: Čitanje/Ključne ideje i detalji/
Recikliranje papira/UG Ekološki pokret EKO-Maglaj
Uzrast djece: Starija vrtićka grupa**

Ishod učenja:

- Određuje ključne ideje i teme teksta i analizira ih naglašavajući važne detalje i ideje koje to dokazuju.

Pokazatelj za predškolski uzrast:

- Uz poticaj i podršku prepoznaje ključnu temu teksta i prepričava kratak sadržaj u pravilnom redoslijedu.

Uvod u aktivnost – učenje:

Kako ćete pobuditi interesovanje djece i nadograditi njihovo prethodno znanje da biste ih uveli u sadržaj ove zajedničke aktivnosti i ciljeve učenja?

Odgajateljica šetnjom kroz grad uvodi djecu u zajedničku aktivnost. Djeca **posmatrajući uočavaju**: drveće po gradu i na okolnim brdima, otpad uz obalu rijeke Bosne, oko kontejnera, na ulicama...

Odgajateljica postavlja pitanja o odnosu ljudi prema okolini, na koja djeca daju odgovore, ali i sama odgovara na pitanja postavljena od strane djece:

- Šta primjećujete dok šetamo kroz grad?
- Šta vam se dopada u našem gradu?
- Šta vam se ne dopada?
- Zašto vam se ne dopada?
- Ko je kriv za to?
- Kako se vi ponašate kada ste na ulici?
- Šta ste primijetili kako se ponašaju druga djeca?
- Kako se ponašaju odrasli?
- Šta vam savjetuju vaši roditelji?
- Šta nije lijepo da radite na ulici?
- Zašto takvo ponašanje nije lijepo?

Odgajateljica predlaže djeci da šetnju iskoriste za skupljanje grančica koje će im trebati za zajedničku aktivnost koju će realizovati po povratku u vrtić.

Zajednička aktivnost – kroz učenje:

Koje aktivnosti će djeca realizirati da bi izgradili svoje znanje, vještine i razumijevanje i tako ostvarili ciljeve predviđene aktivnosti?

Nakon povratka u vrtić, na početku zajedničke aktivnosti, odgajateljica će objasniti djeci da će zajednički pročitati jednu malo drugačiju priču/tekst koja ima veze s njihovom šetnjom. Tekst se zove „Reciklaža papira“. Odgajateljica uvodi djecu u temu objašnjavajući im riječ RECIKLAŽA.

Jeste li čuli riječ RECIKLAŽA?

- Ko će nam pojasniti značenje riječi RECIKLAŽA?
(Djeca uvijek imaju odgovore i svoja tumačenja tako da će se vjerovatno truditi da objasne i ovu riječ na svoj način.)

Odgajateljica će ukazati djeci na činjenicu da u kući, ali i ovdje u vrtiću postoje kante za smeće. Koriste se za bacanje smeća i raznih nepotrebnih stvari.

- Šta sve bacamo u kantu za smeće? (papir, flaše od plastike i stakla, staklene tegle, ostatke hrane, staro voće i povrće, pokvarene igračke, staru odjeću...)
- Šta treba uraditi s kantom za smeće kada se napuni?
- Gdje su smješteni kontejneri?
- Koje su boje?

Odgajateljica će objasniti djeci da svi stanari jedne kuće/zgrade bacaju smeće u istu kantu ili kontejner koji je postavljen ispred kuće/zgrade. Ali kad bi u jednu vreću ili kantu odlagali samo papir, u drugu plastične flaše, u treću staklene flaše i tegle i tako redom, pa sve to odložili u kontejnere, koji su predviđeni upravo za tu vrstu smeća/otpada, da bi se tako razvrstan otpad odvezao, u za to namijenjenim kamionima do fabrika gdje se proizvodi papir, nove plastične flaše... To bi bila RECIKLAŽA.

Poklanjanje odjeće koju više ne nosimo, takođe je RECIKLAŽA.

Interaktivno čitanje realizuje se uključivanjem djece u „čitanje“ na taj način što djeca tumače ilustracije koje upotpunjavaju pisani tekst koji čita odgajateljica.

Odgajateljica je kombinujući pisani tekst i pripremljene ilustracije uredila ZIDNE NOVINE postavljajući ih na mjesto na zidu u visini očiju djece. Djeca će sjesti u polukrug kako bi imala odgovarajući pogled na ZIDNE NOVINE.

Odgajateljica će čitati pisani tekst. Uz pomoć loptice birat će dijete koje će „čitati“ ilustraciju. Dijete će nakon „čitanja“ vratiti lopticu. Na taj će način svako dijete dobiti mogućnost da učestvuju u aktivnosti. (tekst u prilogu)

Nakon čitanja odgajateljica s djecom razgovara o pročitanom tekstu:

1. Od čega dobijamo papir?
2. Kako možemo spasiti drveće?
3. Zašto je važno sačuvati drveće?
4. Šta sve spada u stari papir?
5. Gdje možemo naći stari papir?
6. Gdje treba odlagati stari papir?
7. Koje boje mogu biti kontejneri za odlaganje starog papira?

Gdje se kod nas reciklira stari papir?

Nakon učenja:

Kako ćete pomoći djeci da rezimiraju i primijene naučeno ili da postave ciljeve za sljedeću zajedničku aktivnost? Šta će djeca uraditi da vježbaju i prošire znanje o ovome što su naučili na ovoj zajedničkoj aktivnosti?

U toku završne aktivnosti u grupama tiho pustiti CD s pjesmom „Čudno drvo“.
<https://www.youtube.com/watch?v=eij2RvOromw-> .

Odgajateljica će podijeliti djecu u dvije grupe uz pomoć plavih i zelenih žetona koje će djeca izvlačiti iz korpice odlazeći na mjesta koja su takođe označena odgovarajućom bojom (plavom i zelenom).

Prije početka rada u grupama odgajateljica će postaviti nekoliko pitanja kako bi utvrdila koliko su djeca uspjela zapamtiti:

- Šta je reciklaža?
- Šta se može reciklirati?
- Zašto je važna reciklaža?
- Kako mi možemo pomoći da sačuvamo drveće?

Odgajateljica će objasniti djeci da će grupa zelenih, od grančica koje su prikupili tokom šetnje kroz grad, uz pomoć plastelina, spužve, kolaž papira, u sobnom pješčaniku napraviti šumu.

Zadatak druge grupe će biti da oboje u plavo već pripremljene plastične boce kojima je odrezan gornji dio, a koje će imati ulogu kanti za odlaganje starog papira.

Djeca će realizovati aktivnost uz intervenciju odgajateljice koja će se uključiti u njihov rad savjetujući ih, usmjeravajući, ali i uz pomoć vršnjaka s kojima će razmjenjivati misli i ideje.

Odgajateljica će na kraju aktivnosti dati zadatak djeci da u vrtić narednog dana donesu jednu vrećicu starog papira.

Na kraju će uslijediti pospremanje sobe uz obavezno razdvajanje smeća u vrećice koje su pripremljene.

Formativna procjena za ovu aktivnost: „pročitani“ tekst, grupirani otpad

Tehnologija/mediji koje treba koristiti na ovoj aktivnosti: ilustracija teksta, prirodni materijal- grančice, kartonske kutije i boje, spužva, plastelin

Razmišljanje nakon zajedničke aktivnosti:
Šta je tokom aktivnosti bilo dobro za djecu?

Koje promjene biste preporučili za:

- a) *aktivnost sljedećeg dana?*
- b) *poboljšanje ove aktivnosti?*

Autor pripreme:
Džeraldina Delić, profesor predškolskog odgoja, JU „Dječiji vrtić“ Maglaj

Prilozi:
Recikliranje papira
Papir se dobija od drveta. Potrebno je posjeći veliki broj stabala da bi se proizveo papir. Pošto je drvo jako važno, jer proizvodi kiseonik, pročišćava vodu, sprječava osipanje zemlje, smanjuje buku, potrebno je brinuti o njemu. Brinemo se na taj način što prikupljamo stari papir. To su sve vrste novina, papirne kese, kartonske kutije, papira za pisanje. Upotrebljavanje starog papira za proizvodnju novog zove se reciklaža. Reciklažom smanjujemo otpad, što je također jako važno. Tvornica Natron Hayat u Maglaju proizvodi papir od stabala ali i od starog papira. Što više starog papira skupimo manje stabala će biti posječeno. Za skupljanje starog papira koriste se posebni kontejneri koji su prepoznatljivi po tome što su obojeni plavom bojom.

- Fotografije u prilogu bit će iskorištene u procesu čitanja, ali i u cilju boljeg razumijevanja važnosti prikupljanja starog papira u cilju zaštite stabala.

VREĆA ZA PAPIR	VREĆA ZA PLASTIKU
	
Novine, časopisi, prospekti, katalozi, pisma, bilježnice, kartoni, uređski papir, knjige, telefonski imenici i vrećice od papira...	Prazne plastične boce i čaše pića i napitaka, ambalaža deterdženata i omešivača, razne plastične folije, plastični zatvarači i ostali materijali od plastike...
PAPIR	PLASTIKA

ZIDNE NOVINE

Recikliranje papira

Papir se dobija iz . Potrebno je posjeći da bi se proizveo

Pošto je jako važno jer proizvodi kiseonik, pročišćava

, sprečava osipanje , smanjuje buku, potrebno je brinuti o njemu.

Brinemo se na taj način što prikupljamo .

To su sve vrste

Upotrebljavanje za proizvodnju novog zove se reciklaža. Reciklažom smanjujemo otpad što je također jako važno.

Natron Hayat u Maglaju proizvodi od

ali i od papira. Što više skupimo manje će biti

posječeno. Za skupljanje koriste se posebni koji su prepoznatljivi po tome što su obojeni plavom bojom.

Priprema za realizaciju zajedničke aktivnosti br. 2: Pisanje/Pisanje i distribucija pisanih radova/Reciklaža papira/UG Ekološki pokret EKO-Maglaj

Uzrast djece: Starija vrtićka grupa

Ishod učenja:

- Koristi savremenu tehnologiju da napiše i objavi radove, te ostvari interakciju i saradnju s drugima.

Pokazatelj za predškolski uzrast:

- Uz vodstvo i podršku odraslih istražuje raznolike digitalne alate za pisanje i razmjenu radova, uključujući i saradnju s vršnjacima.

Uvod u aktivnost – učenje:

Kako ćete pobuditi interesovanje djece i nadograditi njihovo prethodno znanje da biste ih uveli u sadržaj ove zajedničke aktivnosti i ciljeve učenja?

Odgajateljica će izvesti djecu u dvorište vrtića i tamo ih podijeliti u grupe. U dvorištu se nalazi nekoliko stabala. Svaka grupa ima zadatak da napravi обруч oko jednog stabla i zagrlji ga prislanjajući lice na stablo kako bi osjetili teksturu stabla, miris, primijetili visinu, debljinu, zvuk-šuštanje, cvrkut, zujanje....Trebaju zagrliti stablo kao prijatelja.

- Može li stablo biti naš prijatelj? Kako?
- Možemo li mi biti prijatelj stablu? Kako? Zašto?

Dok djeca „OSJEĆAJU“ stablo, odgajateljica će naglas recitovati pjesmu:

Sadi drvo
*Gdje god nađeš
zgodno mjesto
tu drvo posadi,
a drvo je blagorodno
pa će da nagradi.
Nagradiće izobiljem
hlada, ploda svog,
nagradiće bilo tebe,
bilo brata tvog.*

Jovan Jovanović Zmaj

Odgajateljica je dan ranije nabavila sadnicu jabuke i pripremila mjesto u dvorištu gdje će biti posađena. Ostavit će prostora i djeci kako bi mogla lopaticama još malo kopati i zajedničkim snagama posaditi stabalce, jedni pridržavajući ga, a drugi nabacujući lopaticama zemlju i tabajući rukama. Prije nego što posade stabaoce, odgajateljica će potaknuti djecu da u iskopanu rupu stave otpatke od oguljenog voća i povrća (otpatke iz kuhinje) objašnjavajući im da je i to jedan vid reciklaže jer u zemlji će to struhniti i postati đubrivo uz pomoć kojeg će mlada biljka brže i bolje da napredovati.

Zajednička aktivnost – kroz učenje:

Koje aktivnosti će djeca realizirati da bi izgradili svoje znanje, vještine i razumijevanje i tako ostvarili ciljeve predviđene aktivnosti?

Nakon presvlačenja i pranja ruku, aktivnost nastaviti u prostoriji gdje su instalirani kompjuteri predviđeni da ih koriste djeca. Ilustracije koje su dan ranije pratile tekst „Reciklaža papira“ okačene su o zid. Odgajateljica će pomoći djeci da koriste kompjuter podstičući ih da sarađuju sa svojim vršnjacima. Djeca će pronalaziti fotografije vezane za temu „Recikliranje papira“.

Uz pomoć odgajateljice, samostalno ili uz pomoć drugova iz grupe simbolom koji sami odaberu djeca će označiti svoju fotografiju.

Naredni zadatak će biti da izvučene fotografije slaže po redosljedu, onako kako smatraju da bi trebao teći proces reciklaže papira ili korištenja drveta kao sirovine u proizvodnji papira.

Nakon toga, od sortiranih fotografija napraviti će slikovnice ili dječiji časopis o procesu reciklaže ili korištenja drveta za dobivanje papira.

Odgajateljica će na poleđini „časopisa“ upisati njihove komentare i razloge zašto smatraju da je bolje prikupljati stari papir nego sjeći stabla.

Nakon učenja:

Kako ćete pomoći djeci da rezimiraju i primijene naučeno ili da postave ciljeve za sljedeću zajedničku aktivnost? Šta će djeca uraditi da vježbaju i prošire znanje o ovome što su naučili na ovoj zajedničkoj aktivnosti?

Uređuju prostor za postavljanje časopisa u holu vrtića kako bi bili dostupni kako roditeljima tako i drugim posjetiocima.

Odgajateljica daje zadatak djeci da za sutrašnju aktivnost, u svojim kućama, prikupe stari papir i donesu u vrtić naredni dan.

Formativna procjena za ovu aktivnost: fotografije hronološki poredane, napravljene slikovnice

Tehnologija/mediji koje treba koristiti na ovoj aktivnosti: kompjuter, printer, zidne novine

Razmišljanje nakon zajedničke aktivnosti:

Šta je tokom aktivnosti bilo dobro za djecu?

Koje promjene biste preporučili za:

a) aktivnost sljedećeg dana ?

b) poboljšanje ove aktivnosti?

Autor pripreme:

Džeraldina Delić, profesor predškolskog odgoja, JU „Dječiji vrtić“ Maglaj

**Priprema za realizaciju zajedničke aktivnosti br. 3: Usmeno izražavanje i slušanje/
Razumijevanje i saradnja/Reciklaža papira/UG Ekološki pokret EKO-Maglaj
Uzrast djece: Starija vrtićka grupa**

Ishod učenja:

- Priprema se i sudjeluje efikasno u nizu razgovora i saradnji s različitim sagovornicima, nadogradnji na idejama drugih i izražavanju vlastitih ideja jasno i uvjerljivo.

Pokazatelj za predškolski uzrast:

- Učestvuje u razgovorima o različitim predškolskim temama s vršnjacima i odraslima, s različitim sagovornicima, u malim i većim grupama ili u paru.

Uvod u aktivnost – učenje:

Kako ćete pobuditi interesovanje djece i nadograditi njihovo prethodno znanje da biste ih uveli u sadržaj ove zajedničke aktivnosti i ciljeve učenja?

Strategije: Pitanja – odgovori; Upoređivanje – razvrstavanje: upoređuju vrstu otpada (papir, najlon vrećice, ambalaža od mlijeka); Diskusija – razlika u vrsti otpada i razlozima zašto ne mogu biti odloženi u istu kutiju; Misli, upari, razmijeni – djeca svoja razmišljanja razmjenjuju u paru s drugom/drugaricom pored, s odgajateljicom ili s grupom djece, razmjenjuju svoja razmišljanja i ideje.

Odgajateljica poziva djecu da sjednu u krug. Provjerava da li su ispunili zadatak koji su dobili dan ranije i zamoli ih da pokažu šta su sve donijeli. Djeca donose vrećice, koje su pripremili kod kuće, ponovo zauzimajući svoja mjesta u krugu.

Odgajateljica, u sredinu kruga, postavlja veliku kutiju obojenu plavom bojom na kojoj piše PAPIR.

1. Šta je ovo?
2. Koje je boje?
3. Čemu služi ova kutija?
4. Po čemu možemo zaključiti da je za stari papir?

Odgajateljica podstiče djecu da ubace u kutiju/kontejner ono što su donijeli od kuće. Osim starog papira neka djeca su donijela najlon kese i ambalažu od mlijeka. Pitat će ih da li sav otpad koji su donijeli treba staviti u kutiju koja je pripremljena. Odgajateljica će potaknuti djecu da diskutuju, i da slobodno razmjenjuju svoje mišljenje s drugom djecom o tome zašto se u kutiju na kojoj piše PAPIR ne može ubaciti najlon vrećica, plastični čep od ambalaže za mlijeko... Objasnit će im da, ukoliko u stari papir bacamo predmete od drugog materijala, i sve to pomiješano dospije u fabriku gdje se proizvodi papir, može doći do kvara na mašinama. Zbog toga treba voditi računa i pravilno odlagati smeće. Odgajateljica će im objasniti da će u narednim danima pripremiti i označiti posebnu kutiju za plastiku, plastične vrećice i čepove, te na taj način pomoći u RECIKLAŽI i biti mali-veliki čuvari naših šuma i naše prirode.

Zajednička aktivnost – kroz učenje:

Koje aktivnosti će djeca realizirati da bi izgradili svoje znanje, vještine i razumijevanje i tako ostvarili ciljeve predviđene aktivnosti?

Odgajateljica dijeli djecu u grupe razbrojavanjem od 1 do 5 u serijama. Odgajateljica broji s djecom od 1 do 5 u serijama i pri tom dodirne dijete koje je po redu – broj 1 - prvo dijete, broj 2 drugo dijetebroj 5 peto dijete, broj 1 šesto dijete, broj 2 sedmo dijete....itd. Provjerava s djecom da li su zapamtila svoj broj, pa traži od njih da sve 1 dignu ruku, zatim sve 2...5. Zamoli djecu da broj grupe potraže i na stolu, gdje je pripremljen sav potreban materijal (stari papir, makazice, ljepilo, boje...)

Odgajateljica će napomenuti da, osim što se od starog papira u fabrikama papira dobiva novi papir, stari papir možemo koristiti u izradi likovnih radova koji će krasiti zidove. I to je RECIKLAŽA.

Djeca će se, u okviru grupe, dogovoriti šta će napraviti od starog papira. U toku rada razmjenjivat će mišljenje, predlagati jedni drugima ideje, pomagati u situacijama kad neko od djece nije u mogućnosti nešto iskružiti, zalijepiti ili mu treba pomoć još jednog para ruku. U procesu rada odgajateljica će cijelo vrijeme podsticati djecu na razmjenu mišljenja, poštovanje sagovornika, prihvatanje ideja drugoga, ostvarivanje cilja koji žele da postignu. Osim unutar grupe djeca će komunicirati i s članovima druge grupe krećući se po prostoriji, prateći rad i komentarišući kako svoj, tako i rad drugih istovremeno predlažući nove ideje. U ovom dijelu aktivnosti doći će do izražaja mašta svakog djeteta ponaosob.

Po završetku aktivnosti radovi će biti izloženi na zidu sobe. Svaka grupa će prezentira svoj rad objašnjavajući šta njihov rad predstavlja, način izrade, navodeći materijal koji je korišten. Svaki član grupe dobit će priliku da kaže nešto o radu opisujući svoju ulogu u cijelom procesu. Imenovat će svoje drugove iz grupe koji su zaslužni za neku određenu fazu (rezanje, lijepljenje, izbor dezena – ilustracija iz časopisa, predlagač konačne ideje).

Kratka refleksija:

- Radeći ovaj zadatak šta smo uradili sa starim papirom?
- O čemu smo pričali posljednjih dana?
- Koju smo novu i važnu riječ naučili?

Nakon učenja:

Kako ćete pomoći djeci da rezimiraju i primijene naučeno ili da postave ciljeve za sljedeću zajedničku aktivnost? Šta će djeca uraditi da vježbaju i prošire znanje o ovome što su naučili na ovoj zajedničkoj aktivnosti?

Nakon učenja djeca će pospremiti sobu, vodeći računa o tome kako i gdje će odložiti otpatke koji su nastali kao rezultat rezanja papira, te tako na djelu, vlastitim primjerom pokazati da su shvatili važnost pravilnog odlaganja smeća.

Cijela aktivnost bit će završena pokretnom igrom „Drvo“.

- Djeca će stajati u krugu, u čučućem položaju, skupljenih ruku uz tijelo. Oni su ono malo stabalce koje su posadili u dvorištu, polako se dižu – rastu, ruke – grane se šire i konačno kada u potpunosti ustanu ruke su visoko iznad glave. Vjetar ih njiše naprijed-nazad, lijevo-desno, gore-dolje, miruju. Na kraju se vraćaju u čučanj i polako sjedaju.

Formativna procjena za ovu aktivnost: grupiranje otpada, dječiji radovi

Tehnologija/mediji koje treba koristiti na ovoj aktivnosti: različite vrste materijala (papir, makaze, ljepilo), model kontejnera od kartonske kutije

Razmišljanje nakon zajedničke aktivnosti:

Šta je tokom aktivnosti bilo dobro za djecu?

Koje promjene biste preporučili za:

- a) aktivnost sljedećeg dana?*
- b) poboljšanje ove aktivnosti?*

Autor pripreme:

Džeraldina Delić, profesor predškolskog odgoja, JU „Dječiji vrtić“ Maglaj

Tabela za formativnu procjenu: Čitanje, Pisanje, Usmeno izražavanje i slušanje

KRITERIJI	Pokušavamo!	Napredujemo!	Uspijevamo!
ČITANJE			
PREPOZNAVANJE KLJUČNE TEME TEKSTA	Djelimično prepoznaje ključnu temu teksta.	Uz poticaj i podršku prepoznaje ključnu temu teksta.	Samostalno prepoznaje i imenuje ključnu temu teksta.
NAGLAŠAVANJE VAŽNIH DETALJA I IDEJA U TEKSTU	Ne prepoznaje važne detalje i ideje u tekstu.	Uz poticaj i podršku uspijeva naglasiti važne detalje i ideje u tekstu.	Samostalno prepoznaje važne detalje i ideje u tekstu.
PREPRIČAVANJE TEKSTA	Djelimično prepričava sadržaj teksta.	Uz poticaj i podršku uspijeva prepričati cijeli tekst.	Samostalno prepričava tekst u cjelini.
PISANJE			
KORIŠTENJE SAVREMENE TEHNOLOGIJE ZA PISANJE	Uz poticaj i podršku odraslih djelimično koristiti savremenu tehnologiju za pisanje.	Uz poticaj i podršku uspješno koristi savremenu tehnologiju za pisanje.	Samostalno koristi savremenu tehnologiju za pisanje.
INTERAKCIJA I SARADNJA S DRUGIMA	Pokušava ostvariti interakciju i saradnju s drugima	Uz poticaj i podršku ostvaruje interakciju i saradnju s drugima	Uspješno ostvaruje interakciju i saradnju s drugima
USMENO IZRAŽAVANJE I SLUŠANJE			
UČEŠĆE U RAZGOVORU O TEMI S VRŠNJACIMA U MALOJ I VELIKOJ GRUPI	Uz poticaj i podršku odgajatelja djelimično se uključuje u razgovor i diskusiju s vršnjacima.	Uz poticaj i podršku uspješno se uključuje u razgovor o temi.	Samostalno se uključuje i sudjeluje u nizu razgovora o temi, pri tome uspješno sarađujući s vršnjacima, poštujući tuđe mišljenje i slobodno izražavajući vlastite ideje i razmišljanja.

**Priprema za realizaciju zajedničke aktivnosti br. 1: Čitanje/Opseg i nivo složenosti teksta/
Moji zubi/John Farndon
Uzrast djece: 5–6 godina**

Ishod učenja:

- Čita i razumije složene književne i informativne tekstove.

Pokazatelj za predškolski uzrast:

- Uz pomoć i podršku učestvuje u grupnom slušanju o raznim temama.

Uvod u aktivnost – učenje:

Kako ćete pobuditi interesovanje djece i nadograditi njihovo prethodno znanje da biste ih uveli u sadržaj ove zajedničke aktivnosti i ciljeve učenja?

Aktivnost 1.

Odgajateljica će postavljanjem zagonetke motivisati djecu da saznaju o čemu će razgovarati. „Bijele koke ispod strehe vire“. (Zubi)

Odgonetanjem zagonetke djeca saznaju da će razgovarati o zubima. Djeca ovog uzrasta su zainteresovana za ovu temu jer su u fazi kada mijenjaju zubiće.

Aktivnost 2.

Strategiju KWL tabela koristite kada želite procijeniti prethodno znanje djece o temi, fokusirati njihovo učenje i sumirati ono što su saznali.

K	W	L
Šta znamo o zubima?	Šta želimo znati o zubima?	Šta smo saznali o zubima?

Odgajateljica zajedno s djecom popunjava prvi dio tabele, zatim prelaze na drugi dio. U ovu kolonu odgajateljica unosi pitanja koja postavljaju djeca. Treći dio popunjavaju kasnije.

Zajednička aktivnost – kroz učenje:

Koje aktivnosti će djeca realizirati da bi izgradili svoje znanje, vještine i razumijevanje i tako ostvarili ciljeve predviđene aktivnosti?

Aktivnost 3.

Multimedija

Odgajateljica objašnjava djeci da ono što želimo saznati o zubima možemo pronaći na internetu, u enciklopedijama, filmovima ili iz svog iskustva. Jedan takav tekst će čitati na ovoj zajedničkoj aktivnosti. Sve što nisu znali o zubima imaju priliku saznati, čitajući tekst i posmatrajući odgovarajuće fotografije i crteže. Predlaže im da zajedno čitaju tekst o zubima.

Odgajateljica imenuje dijelove zuba pokazujući ih na slici. (prilog br. 1)

Da li znate od čega je sastavljen zub?

Kako se zovu dijelovi koje vidimo?

Šta je to caklina zuba?

Šta se nalazi ispod cakline?

Čime je zub pričvršćen za desni?

Koliko zuba ima dijete?

Koliko zuba ima odrasli čovjek?

Kako se zovu pojedini zubi?

Koja je njihova svrha?

Nakon toga djeca pitaju ono što ih zanima o zubima.

Saznaju šta je korijen, caklina, živac. Posmatraju slike koje to prikazuju.

Zid riječi

Aktivnost 4.

Model zuba izrađen od stiropora se nalazi na tabli. Djeca vide caklinu koja je izrađena od bijelog papira. Ispod cakline se nalaze drugi slojevi koji prikazuju ostale dijelove zuba (dentin, zubna pulpa, živac, krvni sudovi...). Odgajateljica postavlja karticu na kojoj piše ZUB.

Djeca stavljaju slike na flanelograf. Pored svake slike dodaju odgovarajuću karticu s nazivom dijela zuba koji je prikazan. (prilog 2)

Nakon učenja:

Kako ćete pomoći djeci da rezimiraju i primijene naučeno ili da postave ciljeve za sljedeću zajedničku aktivnost? Šta će djeca uraditi da vježbaju i prošire znanje o ovome što su naučili na ovoj zajedničkoj aktivnosti?

Aktivnost 5.

Slobodni odgovori

Nakon čitanja teksta djeca iznose svoja zapažanja i svoja iskustva. Djeca će željeti da ispričaju neke situacije kada su povrijedili ili izvadili zubić.

Kada je zubić počeo da se pomjera?

Da li ih je to boljelo?

Zašto se počeo klimati zubić?

Ko im je pomogao da izvade klimavi zub?

Kako su ga izvadili?

Šta su uradili sa zubićem nakon vađenja?

Da li je došla Zubić vila po njihov zub?

Kakav je poklon ostavila?

Nakon iznošenja svojih iskustava djeca slušaju pjesmu „Zubo, Zubice“ koju pjeva Ivana Guja.

(prilog br. 3)

Formativna procjena za ovu aktivnost: flip-chart papir s KWL tabelom, pano na kome se nalazi „Zid riječi“

Tehnologija/mediji koje treba koristiti na ovoj aktivnosti: slike zuba, flip-chart s KWL tabelom, tekst „Zubi“, pano na kome se nalazi „Zid riječi“

Razmišljanje nakon zajedničke aktivnosti:

Šta je tokom aktivnosti bilo dobro za djecu?

Koje promjene biste preporučili za:

a) aktivnost sljedećeg dana?

b) poboljšanje ove aktivnosti?

Autor pripreme: Sabina Trako, profesor predškolskog odgoja, JU za predškolski odgoj i obrazovanje „Mladost“ Kakanj

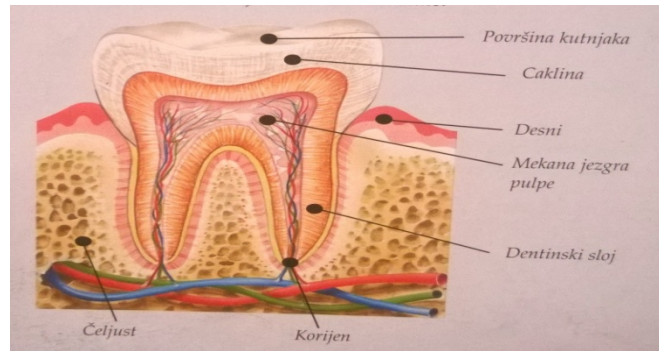
Prilozi:

Prilog br. 1

Zubi

Zubi imaju duge korijene koji su usađeni u zubnu šupljinu u čeljustima, ali oni sjede na mesnom grebenu nazvanom desni. U središtu svakog zuba nalazi se pulpa od krvi i živaca. Oko toga je sloj dentina, zatim na vrhu jaka zaštita od cakline.

- **Caklina** zuba je najtvrdja u tijelu.
- **Dentin** u zubu je mekši, ali ipak tvrd kao kost.
- **Zubi** sjede u šupljinama u čeljusti.

- **Mliječnih zuba** ima 20, a počinju se javljati kod djece u dobi od šest mjeseci.
- **U dobi od šest godina** čovjeku počinju rasti 32 trajna zuba, 16 u gornjem redu i 16 u donjem redu.
- **Kutnjaci** su četiri para velikih jakih zuba u stražnjem dijelu usta. Imaju spljoštene vrhove i prikladan oblik za drobljenje hrane.
- **Pet pari kutnjaka su umnjaci.** Oni izrastaju posljednji, a katkad se i ne pojave.
- **Prekutnjaci** su četiri para zuba do kutnjaka.
- **Sjekutići** su četiri para zuba u prednjem dijelu usta. Imaju oštre rubove za rezanje hrane.
- **Očnjaci** su dva para velikih zašiljenih zuba do sjekutića. Njihov oblik prikladan je za kidanje hrane.

Prilog br. 2

Prilog br. 3

<https://www.youtube.com/watch?v=UXFJGJtA6WM>

**Priprema za realizaciju zajedničke aktivnosti br. 2: Pisanje/Vrste i namjene teksta/
Mliječni zubi/John Farndon
Uzrast djece: 5–6 godina**

Ishod učenja:

- Analizira poznate (obrađene), teme i tekstove, piše argumente u korist navedenih tvrdnji koristeći validna objašnjenja i relevantne argumente.

Pokazatelj za predškolski uzrast:

- Uz poticaj i podršku iznosi mišljenje i daje osnovne informacije o nekoj temi ili npr. naziv priče o kojoj se govori.

Uvod u aktivnost – učenje:

Kako ćete pobuditi interesovanje djece i nadograditi njihovo prethodno znanje da biste ih uveli u sadržaj ove zajedničke aktivnosti i ciljeve učenja?

Aktivnost 1.

Interaktivno pričanje

Odgajateljica saopštava djeci da će nastaviti razgovor koji su vodili prethodnih dana. Priča priču o bakterijama koje žele napasti dječije zubiće. Priča se zove „Mrljek i Prljek“. (prilog br. 1)
Odgajateljica počinje čitanje a djeca nastavljaju „čitati“ koristeći slike iz slikovnice.

Aktivnost 2.

KWL tabela

Strategiju KWL tabela koristite kada želite procijeniti prethodno znanje djece o temi, fokusirati njihovo učenje i sumirati ono što su saznali.

K

Šta znamo o zubima?

W

Šta želimo znati o zubima?

L

Šta smo saznali o zubima?

Odgajateljica popunjava prvi dio tabele zapisujući nove izjave djece. Kroz razgovor saznaje šta djecu zanima i šta žele saznati a vezano je za zube. Zajedno pronalaze informacije i izdvajaju ih iz teksta koji su čitali prethodnog dana. Sumira nove informacije koje djeca iznose a odnose se na zube i upisuje ih u treću kolonu.

Zajednička aktivnost – kroz učenje:

Koje aktivnosti će djeca realizirati da bi izgradili svoje znanje, vještine i razumijevanje i tako ostvarili ciljeve predviđene aktivnosti?

Aktivnost 3.

Multimedija

Djeca zajedno s odgajateljem gledaju edukativni program za djecu „Čisti zubi, zdravi zubi“. (prilog br. 2)

Pažljivo posmatramo aktivnosti koje realizuju djeca zajedno s odgajateljem Brankom Miličevićem Kockicom.

Naša knjiga

Odgajateljica objašnjava djeci da je njihov zadatak da naprave knjigu pod nazivom „Moji zubi“. To je zajednički zadatak i sva djeca treba da učestvuju kako bi knjigu mogla koristiti i druga djeca u obdaništu.

Sve dodatne informacije koje su saznali gledajući edukativni program „Čisti zubi, zdravi zubi“ mogu da upotrijebe tokom izrađivanja knjige.

Nakon gledanja programa, djeca iznose svoje ideje, kako bi trebala izgledati knjiga i šta bi u njoj trebalo da bude napisano.

Prave plan, skice i dogovaraju se o ilustrovanju knjige.

Odabiru kojim materijalom će uraditi korice knjige, određuju broj stranica i dr.

Djeca crtaju ilustracije koje su im zanimljive i pišu kratke riječi pored ilustracija.

Dječije radove treba uvezati i dodati naslovne stranice.

SVAKOG ULTRA STANOVNIKA ZUBROČUČIĆ KRALJEVSTVA ODLAŽE NA POSAD TAMO SLOŽNO I MARLIČKO ŠEĆERKA U HRANU. JEKNOGA DANA, RAD SU SE VRACALI S POSLA. ZUBROČI ZUBROČICE EPORANJE SU SU DVA MALA, AŠ STIŠANJA JEKNOŠTA STVORENJA I BE SU TO MILIKI I PRIJEK. MILIK JE NO DENO I ŠEK A PRIJEK MRSALI ŽUT.

SA SOBOM SU UVEK NOŠILI KANTICU CRNE BOJE I ZUBROČICE. SITALI SU ZUBROČUČIĆ KRALJEVSTVOM I NAPADALI SU NE BELE ZUBROČI I ZUBROČICE. ZALEZIVALE SU U PROZIMAZ KANTICE, ODOLU IMA IFRACIJE SODIJE PRIJEK I STOPILA. BUBIŠI FURBE ČEDI SU VIBRA I RUGALI SU ZUBROČIMA ZUBROČICAMA KOJE SU MOGLE SAMO ZAPOMAGATI.

-UPOMODOOO SPINITE NAS!

-EVO, MAMAJI GOTOVA SAMI HOĆE IJ MILIKI PRIJEK ULTRA DOČE
 -HOĆE
 -NARA
 ZUBROČI

Prilog br. 2

Kocka, Kocka, kockica - Čisti zubi, zdravi zubi - YouTube

www.youtube.com/watch?v=G1_SCIJkQRk

Prilog br. 3

Što je dobro za naše zube?

- Ako jedemo zdravu hranu

Što je dobro za naše zube?

- Ako peremo redovito zube poslije jela
- Ako redovito posjećujemo stomatologa

Što je loše za naše zube?

- Ako jedemo puno slatkija i grickalica
- Ako pijemo puno slatkih i gaziranih sokova

KAKO PEREMO ZUBE?

<p>Priprema za realizaciju zajedničke aktivnosti br. 3: Usmeno izražavanje i slušanje/ Presentacija znanja i ideja/Moji zubi/John Farndon</p> <p>Uzrast djece: 5–6 godina</p>
<p>Ishod učenja:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Koristi digitalne medije i vizuelno izlaganje podataka da strateški prikaže informacije i ojača razumijevanje prezentacija.
<p>Pokazatelj za predškolski uzrast:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Dodaje po želji crteže ili druga vizuelna izlaganja opisima kako bi time osigurali više pojedinosti.
<p>Uvod u aktivnost – učenje: <i>Kako ćete pobuditi interesovanje djece i nadograditi njihovo prethodno znanje da biste ih uveli u sadržaj ove zajedničke aktivnosti i ciljeve učenja?</i></p> <p>Aktivnost 1. Prethodnog dana su djeca ispričala šta se dogodi kada izvade svoj mliječni zub. Odgajateljica govori stihove pjesme „Znak za Zubić Vilu“. (prilog br. 1)</p> <p>Predviđanje Odgajateljica motiviše djecu da nastave istraživati i otkrivati šta se dogodi kada Zubić Vila odnese zubić.</p> <p>Aktivnost 2. Slobodni odgovori Kako prepoznajete kada je novi zub počeo da raste? Kako su se oni osjećali kada su imali klimavi zub? Šta ih je boljelo? Ko im je pomagao da brzo izvade zub? Šta su oni radili da im bude bolje? Šta se desilo kada je neko u našoj grupi izvadio zub? Šta prvo trebamo uraditi? Kome se možemo obratiti za pomoć? Odgajateljica bilježi izjave djece pomoću diktafona.</p>
<p>Zajednička aktivnost – kroz učenje: <i>Koje aktivnosti će djeca realizirati da bi izgradili svoje znanje, vještine i razumijevanje i tako ostvarili ciljeve predviđene aktivnosti?</i></p> <p>Aktivnost 3. Multimedija Odgajateljica objašnjava djeci da će pogledati jednu PP prezentaciju u kojoj ima dosta slika i novih informacija vezanih za zubiće. Motiviše ih da samostalno iznose svoja zapažanja o slikama koje vide tokom prikazivanja PP prezentacije. (prilog br. 2)</p> <p>Aktivnost 4 Objašnjenja i postupci Djeca razgovaraju s odgajateljicom postavljajući pripremljena pitanja. Predlažu odgajateljici da im objasni kako izgleda vilica sa zubima kod djeteta a kakao kod odraslog čovjeka. Kako izgledaju mliječni a kako stalni zubi? Tokom razgovora djeca se trude da postavljaju konkretna pitanja vezana za temu. Pažljivo slušaju druge dok govore i uvažavaju svakog sagovornika.</p>
<p>Nakon učenja: <i>Kako ćete pomoći djeci da rezimiraju i primijene naučeno ili da postave ciljeve za sljedeću zajedničku aktivnost? Šta će djeca uraditi da vježbaju i prošire znanje o ovome što su naučili na ovoj zajedničkoj aktivnosti?</i></p> <p>Aktivnost 5. Razmisli/upari/razmijeni Odgajatelj objašnjava djeci da će moći izraditi model vilice s mliječnim zubićima kao na slici koju su vidjeli na ekranu. Ponudit će im grah koji predstavlja zubiće i model usne duplje izrađen od glinamola. Djeca imaju zadatak da odvoje zdrave zubiće od bolesnih. Samo zdrave zube mogu staviti na model usne duplje. Dok to rade u paru, imenuju zube koje postavljaju na vilicu: sjekutići, kutnjaci, ocnjaci...</p>
<p>Formativna procjena za ovu aktivnost: flip-chart, bilježnica s pitanjima</p>
<p>Tehnologija/mediji koje treba koristiti na ovoj aktivnosti: CD player, PP prezentacija, računar, projektor, projekciono platno, diktafon, bilježnica, poster</p>

Razmišljanje nakon zajedničke aktivnosti:

Šta je tokom aktivnosti bilo dobro za djecu?

Koje promjene biste preporučili za:

- aktivnost sljedećeg dana?
- poboljšanje ove aktivnosti?

Autor pripreme: Sabina Trako, profesor predškolskog odgoja, JU za predškolski odgoj i obrazovanje „Mladost“ Kakanj

Prilozi:

Prilog br.1

Prilog br. 2

KOLIKO ZUBI IMAMO?

- Djeca imaju 20 mliječnih zubi; u svakoj čeljusti po 10.

Baby Teeth		
	Age Tooth Comes In (months)	Age Tooth Is Lost (years)
Upper Teeth		
Central Incisor	9.6	7.0
Lateral Incisor	12.4	8.0
Canine (Cuspid)	18.3	11.0
First Molar	15.7	10.0
Second Molar	26.2	10.5
Lower Teeth		
Second Molar	26.0	11.0
First Molar	15.1	10.0
Canine (Cuspid)	18.2	9.5
Lateral Incisor	11.5	7.0
Central Incisor	7.8	6.0

■ Oko 6. Godine života počinju isticati trajni zubi kojih ima 16 u svakoj čeljusti, tj 32 zajedno.

Teeth	
	Age Tooth Comes In (years)
Central Incisor	7.35
Lateral Incisor	8.45
Canine (Cuspid)	11.35
First Premolar (Bicuspid)	10.20
Second Premolar (Bicuspid)	11.05
First Molar	6.30
Second Molar	12.25
Third Molar	Variable 17 to 21
Third Molar	Variable 17 to 21
Second Molar	11.90
First Molar	6.05
Second Premolar (Bicuspid)	11.20
First Premolar (Bicuspid)	10.50
Canine (Cuspid)	10.35
Lateral Incisor	7.50
Central Incisor	6.40

Što je dobro za naše zube?

- Ako peremo redovito zube poslije jela
- Ako redovito posjećujemo stomatologa

Strategija za Čitanje, Usmeno izražavanje i slušanje i Pisanje

Oblast: Čitanje

Uzrast: Predškolski uzrast

Strategija: KWL tabela

Svrha: Strategija kojoj je svrha aktivirati prethodna znanja o nekoj temi, ustanoviti očekivanja od djece, a na kraju ustanoviti koliko su očekivanja ostvarena, odnosno koja su nova znanja i vještine stečene nakon rada.

K	W	L
Šta znamo o (zubima)?	Šta želimo znati o (zubima)?	Šta smo saznali o (zubima)?

Koraci za odgajatelje:

1. Odgajateljica zajedno s djecom popunjava prvi dio tabele, zapisujući izjave djece.
2. U drugu kolonu odgajateljica unosi pitanja koja postavljaju djeca. Kroz razgovor saznaje šta djecu zanima i šta žele saznati, a vezano je za navedenu temu (zube).
3. Djeca uz pomoć odgajateljice pronalaze informacije vezane za navedena pitanja.
4. Odgajateljica sumira nove informacije do kojih su djeca došla, a odnose se na zube i upisuje ih u treću kolonu.

Modifikacije:

- Strategija KWL tabela se može primjenjivati kod analize književnog teksta, ponavljanja toka priče koju smo prethodno obradili ili kod dramatizacije određenog književnog teksta.
- KWL tabela se može koristiti prilikom prikupljanja i sistematizacije podataka kod obrađivanja informativnog teksta. Predškolska djeca mogu koristiti sličice ili simbole kod unosa podataka u tabelu.

Kada treba primijeniti ovu strategiju:

Strategija KWL tabela se može primjenjivati u svim oblastima maternjeg jezika. Može se primjenjivati kako na književnom tako i na informativnom tekstu.

Sabina Trako, profesor predškolskog odgoja, JU za predškolski odgoj i obrazovanje „Mladost“ Kakanj

Tabela za formativnu procjenu: Čitanje, Pisanje, Usmeno izražavanje i slušanje

KRITERIJI	Pokušavamo!	Napredujemo!	Uspijevamo!
ČITANJE			
UČESTVOVANJE U GRUPNOM SLUŠANJU O RAZNIM TEMAMA	Ponekad učestvuje u grupnom slušanju o raznim temama.	Uz pomoć i podršku učestvuje u grupnom slušanju o raznim temama.	Učestvuje u grupnom slušanju o raznim temama.
PISANJE			
ANALIZA POZNATE (OBRAĐENE) TEME I TEKSTOVA	Pokušava analizirati poznate (obrađene) teme i tekstove.	Uz poticaj i podršku analizira poznate (obrađene) teme i tekstove.	Samostalno analizira poznate (obrađene) teme i tekstove.
USMENO IZRAŽAVANJE I SLUŠANJE			
KORIŠTENJE DIGITALNIH MEDIJA I VIZUELNOG IZLAGANJA PODATAKA	Pokušava koristiti digitalne medije i vizuelna izlaganja podataka.	Uz poticaj i podršku koristiti digitalne medije i vizuelna izlaganja podataka.	Samostalno koristiti digitalne medije i vizuelna izlaganja podataka.

**Priprema za realizaciju zajedničke aktivnosti br. 1: Čitanje/Ključne ideje i detalji/
Spreman-spašen/Naučimo kako da se zaštitimo od prirodnih katastrofa!**

Uzrast djece: Predškolski uzrast

Ishod učenja:

- Određuje ključne ideje i teme teksta i analizira ih naglašavajući važne detalje i ideje koje to dokazuju.

Pokazatelj za predškolski uzrast:

- Uz poticaj i podršku prepoznaje ključnu temu teksta i prepričava kratak sadržaj u pravilnom redoslijedu.

Uvod u aktivnost – učenje:

Kako ćete pobuditi interesovanje djece i nadograditi njihovo prethodno znanje da biste ih uveli u sadržaj ove zajedničke aktivnosti i ciljeve učenja?

TV snimak poplavljenih područja.

Slijede **pitanja i odgovori** – *Šta je prikazano na snimku? Šta je opasnost? Šta je katastrofa? Da li katastrofu uzrokuju ljudi ili priroda?*

Zajednička aktivnost – kroz učenje:

Koje aktivnosti će djeca realizirati da bi izgradili svoje znanje, vještine i razumijevanje i tako ostvarili ciljeve predviđene aktivnosti?

Odgajateljica čita djeci sljedeći tekst: „Opasnost je potencijalno štetna fizička pojava, fenomen ili ljudska aktivnost koja može dovesti do gubitka života ili ozljeda, oštećenja imovine, društvenih i ekonomskih poremećaja ili ugrožavanja okoliša. Postoje različite vrste opasnosti. Neke su prirodne, a neke uzrokuje čovjek, kao tzv. industrijske ili tehnološke opasnosti (eksplozije, požari, rasipanje otrovnih hemijskih materija). Ratovi i terorizam su, također, opasnosti koje uzrokuju ljudska bića.“

Tumačenje slika: Prepoznavanje i imenovanje prirodnih opasnosti

Opis: djeca izlaze, odaberu sličicu, imenuju opasnost, odgovaraju na pitanja, iznose svoje mišljenje.

Među raznim prirodnim opasnostima, možemo izdvojiti sljedeće:

ZEMLJOTRESI:

Snažni potresi ili podrhtavanje zemljine površine uslijed pomjeranja tla duboko pod zemljom, što može uzrokovati veliku štetu.

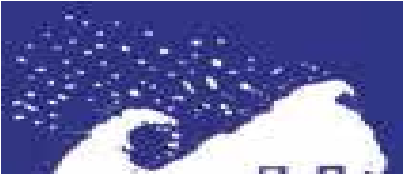

GRAD ILI TUČA:

Nastaje kad se pothlađene kapi vode zahvaćene ulaznim strujama izdižu te smrznute kuglice vode pri velikim brzinama padaju na zemlju gdje mogu uzrokovati velike štete, ponajviše u poljoprivredi.

KLIZIŠTA:

Zemlja, stijene i ruševine koje krenu iznenada ili sporo niz padinu. Uglavnom se javljaju tokom kišne sezone ili u vrijeme seizmičke aktivnosti.

	<p>VISOKI SNIJEG: Jake padavine snijega koje uz vjetar prouzrokuju smetnje u svakodnevnom životu, prvenstveno pri odvijanju saobraćaja.</p>
	<p>OLUJE: Grmljavinske nepogode, bučno praćene jakim olujnim vjetrom, odnosno jakim padavinama, s tučom (gradom) i bez nje, mogu prouzrokovati problem u saobraćaju, štete na zgradama i u poljoprivredi. U planinskim područjima mogu izazvati jake bujice, poplave na manjim rijekama i klizišta.</p>
	<p>POPLAVE: Narastanje velikih količina vode, generalno uzrokovano obilnim kišama koje zemlja nije u stanju da upije.</p>
<p>Rečenični okvir: Kada djeca „pročitaju“ slike, pitamo ih: „Kako to znaš?“. Podsticati djecu da nam pruže dokaz sa slike na osnovu kojeg su došli na tu pomisao. Trebalo bi da odgovore rečeničnim okvirom: „Ja to znam jer _____.“</p>	
<p>Nakon učenja: <i>Kako ćete pomoći djeci da rezimiraju i primijene naučeno ili da postave ciljeve za sljedeću zajedničku aktivnost? Šta će djeca uraditi da vježbaju i prošire znanje o ovome što su naučili na ovoj zajedničkoj aktivnosti?</i> Izrazi se kroz umjetnost. Djeca crtaju svoje viđenje prirodnih opasnosti.</p>	
<p>Formativna procjena za ovu aktivnost: dječiji likovni radovi</p>	
<p>Tehnologija/mediji koje treba koristiti na ovoj aktivnosti: TV snimak</p>	
<p>Razmišljanje nakon zajedničke aktivnosti: <i>Šta je tokom aktivnosti bilo dobro za djecu?</i></p> <p><i>Koje promjene biste preporučili za:</i></p> <p>a) <i>aktivnost sljedećeg dana?</i></p> <p>b) <i>poboljšanje ove aktivnosti?</i></p>	
<p>Autor pripreme: Suada Mlačo, profesor predškolskog odgoja, JU za predškolski odgoj i obrazovanje Visoko</p>	

Priprema za realizaciju zajedničke aktivnosti br. 2: Pisanje/Istraživanje u cilju izgradnje i prezentacije znanja/Spreman-spašen/Naučimo kako da se zaštitimo od prirodnih katastrofa!

Uzrast djece: Predškolski uzrast

Ishod učenja:

- Provodi kratke, ali i značajnije istraživačke projekte utemeljene na zadatim pitanjima, pokazujući razumijevanje predmeta istraživanja.

Pokazatelj za predškolski uzrast:

- Uz poticaj i podršku sudjeluje u zajedničkim istraživačkim projektima (npr. istraži/predstavi crtežom/temu knjige, glavnog junaka, broj stranica i dr.).

Uvod u aktivnost – učenje:

Kako ćete pobuditi interesovanje djece i nadograditi njihovo prethodno znanje da biste ih uveli u sadržaj ove zajedničke aktivnosti i ciljeve učenja?

Interaktivno čitanje:

Pokazati djeci korice knjige. Djeca predviđaju temu slikovnice na osnovu naslovne stranice. Postavljati pitanja o detaljima koje vide na slici. Zatim pokazati unutrašnje stranice 4, 5, 8 i 10 i pročitati glavne naslove.

Pitanja i odgovori:

1. Šta je opasnost?

2. Šta je katastrofa?

3. Šta znači ugroženost?

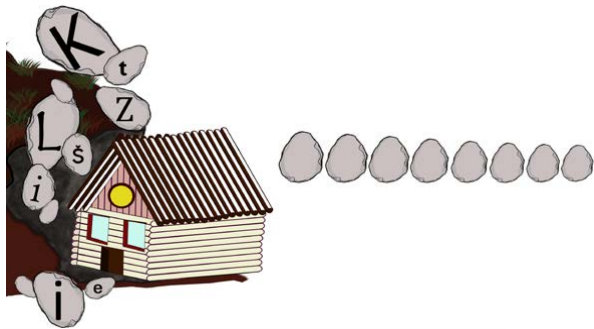
4. Možemo li spriječiti katastrofe? Riječi **OPASNOST**, **KATASTROFA** i **UGROŽENOST** napisati na **ZID RIJEČI**, jer nam je potrebno da djeca usvoje navedene pojmove zbog aktivnosti poslije učenja kada budemo crtali mapu opasnosti svoje zajednice, kao i planiranoj aktivnosti obrade lekcije iz oblasti usmenog izražavanja. Uz riječi koristiti i simbole da bi djeca lakše usvojila navedene pojmove.

Pojasniti značenje navedenih riječi.

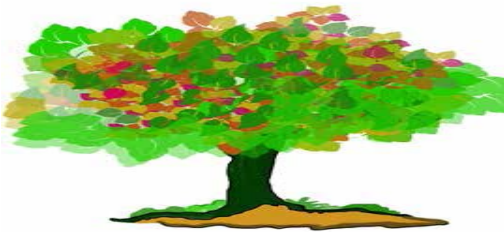
Zajednička aktivnost – kroz učenje:

Koje aktivnosti će djeca realizirati da bi izgradili svoje znanje, vještine i razumijevanje i tako ostvarili ciljeve predviđene aktivnosti?

Individualni radni list na str. 7 slikovnice

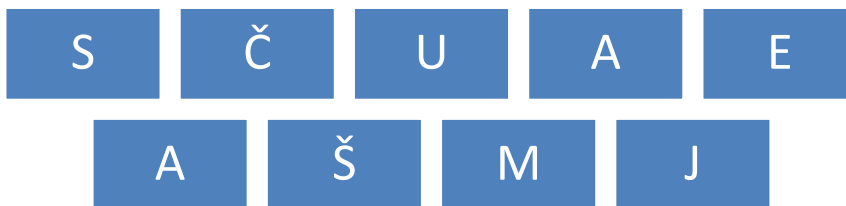
Poredaj po veličini slova koja vidiš na crtežu, od najvećeg do najmanjeg. Otkrit ćeš ime nepogode koja je uništila cijele zajednice, jer su se nalazile na opasnim mjestima. Djeca zadatak rješavaju uz pomoć odgajatelja.

SJEČA ŠUMA

Pravilno poredaj ova slova i otkrit ćeš nešto što povećava ugroženost mnogih zajednica od kiše i klizišta.

Slova su izrezana, a djeca slažu riječi.

Nakon učenja:

Kako ćete pomoći djeci da rezimiraju i primijene naučeno ili da postave ciljeve za sljedeću zajedničku aktivnost? Šta će djeca uraditi da vježbaju i prošire znanje o ovome što su naučili na ovoj zajedničkoj aktivnosti?

Grupni rad na temu: „Nacrtaj mapu opasnosti svoje zajednice“

Djecu podijeliti u grupe po 4-6 djece, a svaka grupa će imati zadatak da nacrtaju mapu opasnosti svoje zajednice. Djeci dati upute za šta služe mape opasnosti, šta sadrže i kako ih crtamo.

Nakon crtanja djeca će izabrati predstavnika grupe, koji će mapu predstaviti drugim grupama.

Pomoći djeci da napišu nazive objekata koje su prikazali.

Formativna procjena za ovu aktivnost: individualni radni listovi i mape opasnosti

Tehnologija/mediji koje treba koristiti na ovoj aktivnosti: slikovnica i printani primjerci radnog lista sa str. 7

Razmišljanje nakon zajedničke aktivnosti:

Šta je tokom aktivnosti bilo dobro za djecu?

Koje promjene biste preporučili za:

a) aktivnost sljedećeg dana?

b) poboljšanje ove aktivnosti?

Autor pripreme:

Suada Mlačo, profesor predškolskog odgoja, JU za predškolski odgoj i obrazovanje Visoko

Priprema za realizaciju zajedničke aktivnosti br. 3: Usmeno izražavanje/Prezentacija znanja i ideja/Spreman-spašen/Naučimo kako da se zaštitimo od prirodnih katastrofa!

Uzrast djece: Predškolski uzrast

Ishod učenja:

- Prezentira informacije, nalaze i dokaze tako da slušatelji mogu slijediti tok obrazlaganja, a organizacija, razvoj i stil primjereni su zadatku, svrsi i publici.

Pokazatelj za predškolski uzrast:

- Opisuje poznate ljude, mjesta, stvari i uz poticaj i podršku navede dodatne pojedinosti.

Uvod u aktivnost – učenje:

Kako ćete pobuditi interesovanje djece i nadograditi njihovo prethodno znanje da biste ih uveli u sadržaj ove zajedničke aktivnosti i ciljeve učenja

„**Torba tajni**“ – komplet s predmetima za slučaj katastrofe (prva pomoć, konzerve hrane, dijelovi odjeće, baterija, mali radio, šibice, svijeće, otvarač za konzerve i stvari za ličnu higijenu)

- „Danas imamo torbu tajni – svako od vas će izvući nešto iz torbe i reći nam šta je to.“

(Pomoći djeci ako im zatreba pomoć kod imenovanja predmeta i upotrebne vrijednosti.)

„**Pitam se**“ – Poredamo sve predmete iz *torbe tajni* u krug na podu. Pitamo djecu šta je zajedničko svim ovim predmetima. Zašto su skupa u *torbi tajni*. Kada i kako ih koristimo?

Zatim ćemo zajedno predmete grupisati u tri skupine:

1. prva pomoć
2. hrana i piće
3. odjeća

Zajednička aktivnost – kroz učenje:

Koje aktivnosti će djeca realizirati da bi izgradili svoje znanje, vještine i razumijevanje i tako ostvarili ciljeve predviđene aktivnosti?

Aktivnost 1.

Grupni rad – Djecu podijeliti u četiri grupe.

Djeca naizmjenično prilaze predmetima iz *torbe tajni* poredanim na podu i uzimaju jedan predmet iz svake skupine i nose ga na svoj stol. Nakon toga djeca u svojim grupama ponovo razgovaraju o korištenju tih predmeta, opisuju ih i imenuju. Pakuju ih.

Aktivnost 2.

Djeca crtaju plan vrtića, najbliži i najsigurniji izlaz.

Predstavnici grupa će predstaviti plan svoje grupe, nabrojati i opisati predmete koje su spakovali. Koje predmete su izabrali, šta bi mogli dodati i sl.

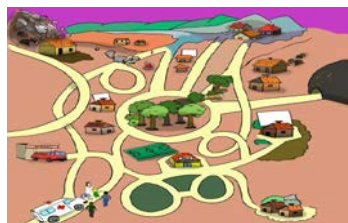
Nakon toga predstavnici grupa prezentiraju grupne planove vrtića i torbe koje su spakovali.

Nakon učenja:

Kako ćete pomoći djeci da rezimiraju i primijene naučeno ili da postave ciljeve za sljedeću zajedničku aktivnost? Šta će djeca uraditi da vježbaju i prošire znanje o ovome što su naučili na ovoj zajedničkoj aktivnosti?

Individualno rješavanje zadatka na str. 21:

Pronađi ispravan put

Formativna procjena za ovu aktivnost: zadatak na str. 21

Tehnologija/mediji koje treba koristiti na ovoj aktivnosti: slikovnica, predmeti za *torbu tajni* i printani primjerci radnog lista sa str. 21

Razmišljanje nakon zajedničke aktivnosti:

Šta je tokom aktivnosti bilo dobro za djecu?

Koje promjene biste preporučili za:

- a) aktivnost sljedećeg dana?
- b) poboljšanje ove aktivnosti?

Autor pripreme:

Suada Mlačo, profesor predškolskog odgoja, JU za predškolski odgoj i obrazovanje Visoko

Strategija za Čitanje, Usmeno izražavanje i slušanje i Pisanje

Oblast: Usmeno izražavanje

Uzrast: Predškolski uzrast

Strategija: Torba tajni

Svrha: Motivacija djece i uvod u zajedničku aktivnost kroz imenovanje predmeta i pojašnjenje njihove upotrebne vrijednosti.

Strategija *torba tajni* je djeci predškolskog uzrasta vrlo zanimljiva, jer je otkrivačka aktivnost o zadanoj temi. Broj i svrha predmeta koji se nalaze u torbi tajni ovise od prethodnih saznanja djece o predmetima za slučaj katastrofe. Djeca će otkrivati sadržaj torbe, imenovati, opisivati i pokušati objasniti upotrebnu vrijednost predmeta. Pri tome će učiti, a neke predmete možda prvi puta vidjeti. S obzirom da je oblast usmeno izražavanje, važno je da odgajatelj smislenim pitanjima podstiče djecu da koriste odgovarajući vokabular za opisivanje predmeta, da podstiče sposobnost opažanja, uočavanja, razlikovanja i uporedbe predmeta.

Koraci za odgajatelje:

1. Pripremiti predmete za torbu tajni: komplet s predmetima za slučaj katastrofe (prva pomoć, konzerve hrane, dijelovi odjeće, baterijska lampa, mali radio, šibice, svijeće, otvarač za konzerve i stvari za ličnu higijenu).
2. Odgajatelj pojašnjava djeci da će svako od njih izvući neki predmet iz torbe i imenovati ga.
3. Djeca individualno prilaze, izvlače jedan predmet iz torbe tajni, opisuju ga, imenuju i pojašnjavaju njegovu upotrebnu vrijednost.
4. Nakon što djeca otkriju sve predmete iz torbe tajni, djeca ih uz pomoć odgajatelja, grupišu u tri skupine: prva pomoć, hrana i piće, odjeća.
5. Djeca uz pomoć odgajatelja otkrivaju šta je zajedničko svim predmetima iz torbe. Zašto su zajedno u *torbi tajni*, kada i kako se koriste?

Modifikacije:

- *Strategija torba tajni* se može koristiti u svim dijelovima zajedničke aktivnosti: u uvodnom dijelu kao motivirajući faktor i buđenje interesovanja za sadržaj, kroz zajedničku aktivnost, kao i nakon učenja da utvrdimo koliko su djeca usvojila novih pojmova.
- Strategija se može modificirati na mnogo načina, a sadržaj prilagođavati zadanoj temi. Ovisno o uzrastu prilagođavamo sadržaj torbe (broj i svrha predmeta).

Kada treba primijeniti ovu strategiju:

Strategija je primjenjiva u skoro svim oblastima odgojno-obrazovnih aktivnosti, kao i u svakom dijelu zajedničke aktivnosti.

Suada Mlačo, profesor predškolskog odgoja, JU za predškolski odgoj i obrazovanje Visoko

Tabela za formativnu procjenu: Čitanje, Pisanje i Usmeno izražavanje i slušanje

KRITERIJI	Pokušavamo!	Napredujemo!	Uspijevamo!
ČITANJE			
ODREĐIVANJE KLJUČNIH IDEJE TEKSTA I NAGLAŠAVANJE VAŽNIH DETALJA	Pokušava odrediti ključne ideje i naglasiti važne detalje.	Uz poticaj i podršku prepoznaje ključnu temu teksta, naglašava važne detalje.	Samostalno određuje ključnu ideju teksta, naglašava važne detalje teksta i ideje koje to dokazuju.
PISANJE			
SUDJELOVANJE U ISTRAŽIVAČKIM PROJEKTIMA UTEMELJENIM NA ZADATIM PITANJIMA, POKAZIVANJE RAZUMIJEVANJA ZA PREDMET ISTRAŽIVANJA.	Ponekad pokazuje interes za učešće u istraživačkim projektima, ne razumije predmet istraživanja.	Uz poticaj i podršku sudjeluje u istraživačkim projektima, pokazuje razumijevanje za predmet istraživanja.	Inicira učestvovanje u istraživačkim projektima, izdvaja predmet istraživanja.
USMENO IZRAŽAVANJE I SLUŠANJE			
PREZENTIRANJE INFORMACIJA, OPISIVANJE POZNATIH LJUDI, MJESTA, STVARI, NAVODENJE DODATNIH POJEDINOSTI	Pokušava prezentirati informacije i navoditi pojedinosti.	Uz poticaj opisuje poznate ljude, mjesta, stvari i uz podršku navodi dodatne pojedinosti.	Samostalno prezentira informacije, opisuje mjesta, stvari, navodi dodatne pojedinosti.

Priprema za realizaciju zajedničke aktivnosti br. 1: Čitanje/Ključne ideje i detalji/

Mače iz poštanskog sandučeta/Ketrin Džekson

Uzrast djece: Predškolska grupa

Ishod učenja:

- Analizira likove, događaje i ideje, te njihove međudnose u tekstu.

Pokazatelj za predškolski uzrast:

- Uz poticaj i podršku nabraja glavne likove, događaje i mjesto radnje.

Uvod u aktivnost – učenje:

Kako ćete pobuditi interesovanje djece i nadograditi njihovo prethodno znanje da biste ih uveli u sadržaj ove zajedničke aktivnosti i ciljeve učenja?

Aktivnost 1. Djeca s odgajateljicom slušaju pjesmu „Drugarstvo“ B. Miličević, a po tom razgovaraju o sadržaju iste. *Kako prepoznamo da je neko dobar prijatelj? Kako se osjećamo kada smo sa svojim prijateljima? Kako se osjećamo kada smo sami? Ko sve može biti prijatelj? (drugari u vrtiću, rođaci, kućni ljubimci...) Da li neko od vas ima kućnog ljubimca? Kojeg? Kako se zove?*

Aktivnost 2. Odgajateljica pokazuje djeci plakat sa slikama najčešćih kućnih ljubimaca, a oni ih prepoznaju identifikuju njihovu boju, opisuju izgled, načina oglašavanja...

Odgajateljica najavljuje čitanje priče „Mače iz poštanskog sandučeta“ Ketrin Džekson.

Zajednička aktivnost – kroz učenje:

Koje aktivnosti će djeca realizirati da bi izgradili svoje znanje, vještine i razumijevanje i tako ostvarili ciljeve predviđene aktivnosti?

Aktivnost 3. Odgajateljica **interpretativno čita** priču koristeći ilustracije kao podlogu za razumijevanje toka događaja. *(Priča je ilustrirana u tri slike: Prva slika je dječak Deni koji je pronašao prozeblo mače; Druga slika je prikaz razgovora dječaka i tužne teta-Amalije; Treća slika je nasmijano lice Denija i teta-Amalije koja otvara poštansko sanduče.)*

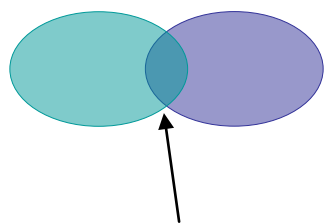
Aktivnost 4. Nakon interpretativnog čitanja i razgovora o sadržaju pročitane priče, djeca uz pomoć odgajateljice, prepričavaju priču vodeći se slikama koje odražavaju tok događaja. Šta je pronašao Deni? Gdje? Kakvo je bilo mače? Zašto ga nije mogao odnijeti kući? Šta je Denija zamolila teta-Amalija? Šta mu je pri tom kazala? Kako se osjećala? Šta je Deni uradio s mačetom?

Aktivnost 5. Rad u malim grupama: Odgajateljica dijeli djecu u četiri grupe. U malim grupama djeca razgovaraju o priči, s fokusom na likove, njihova osjećanja, karakteristična ponašanja i donose zaključke, koje će na kraju, podijeliti svi sa svima na nivou velike grupe. *(Aktivnost je limitirana vremenom, vođena od strane odgajateljice koja sugerše i potiče na razmišljanje, a djeca će se dogovoriti ko će ispred njihove grupe prezentirati zajedno donesene zaključke. Grupe mogu nositi nazive kućnih ljubimaca, npr. ribice, ptice, zeke, mace.)*

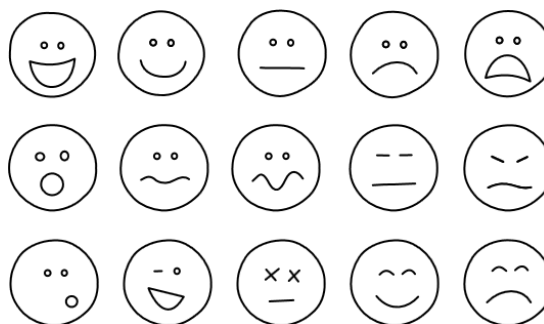
Aktivnost 6. Razmjena ideja i zaključaka na nivou velike grupe: Odgajateljica će zamoliti djecu da formiraju veliki krug na sredini radne sobe, sjednu na svoje stolice. Odgajateljica se u ovoj aktivnosti koristi flip-chart tablom na kojoj će simbolima, slikovito ili grafički objediniti zaključke koje djeca budu iznosila tokom svojih prezentacija ili tokom diskusije na nivou velike grupe. Fokus se stavlja na glavne likove: **Deni, teta-Amalija** (broj likova i njihova imena, sličnost imena Deni i Amalija s imenima u našoj grupi, npr. Denis, Amela, Amila, Danis i sl.), **uloge likova u priči – bogaćenje rječnika** (dječak, sin, komšinica, teta...), **veza uloga likova iz priče s našim ulogama u životu** (ja sam..., moja teta se zove..., ja volim...), **kraj priče** (sretan završetak).

Aktivnost 7. Primjenjujući strategiju "Venov dijagram" upoređuju se likovi Denija i teta- Amalije, te se njihove osobine simbolički prikazuju pomoću kartica koje simboliziraju osobine, uočavaju se zajedničke osobine ova dva lika i osobine koje ih razlikuju. Također potrebno je fokus ove aktivnosti staviti i na osjećanja likova. (Npr. simbolički prikaz osjećanja likova, uz sugestije sve djece, može da crta dijete odabrano brojalicom, koristi se simbolima koji predstavljaju emocije: tužan, sretan ljut, zabrinut, uzbuđen, a mogu se lijepiti i kružići s unaprijed iscrtanim emocijama. Plakat koji nastane kao rezultat ove aktivnosti može biti orijentir pri pričanju („čitanju“) priče i izvođenju zaključka da su ljudi sretni kad imaju prijatelje, što i jeste ključna ideja u ovoj priči.

DENI **TETA-AMALIJA**

ZAJEDNIČKO

Nakon učenja:

Kako ćete pomoći djeci da rezimiraju i primijene naučeno ili da postave ciljeve za sljedeću zajedničku aktivnost? Šta će djeca uraditi da vježbaju i prošire znanje o ovome što su naučili na ovoj zajedničkoj aktivnosti?

Djeca, izabrana brojalicom „Ide maca oko tebe“, prepričavaju priču na osnovu slika. Nakon toga, u dramsko-obiteljskom centru igraju se s igračkama koje predstavljaju kućne ljubimce, a u blok-centru prave kućice za kućne ljubimce.

Formativna procjena za ovu aktivnost: Venov dijagram

Tehnologija/mediji koje treba koristiti na ovoj aktivnosti: igračke, slike, muzički zapis pjesme „Drukarstvo“ B. Miličević, tekst priče, brojalica, slike, kartice, flip-chart papir, sheme

Razmišljanje nakon zajedničke aktivnosti:

Šta je tokom aktivnosti bilo dobro za djecu?

Koje promjene biste preporučili za:

- a) *aktivnost sljedećeg dana?*
- b) *poboljšanje ove aktivnosti?*

Autor pripreme:

Jasmina Gasal, nastavnik predškolskog odgoja, JU Predškolski odgoj i obrazovanje Zenica

Prilozi:

Mače iz poštanskog sandučeta

Deni je bio zbunjen. Nije znao šta će biti s mačetom koje mu je virilo iz džepa. Našao ga je na ulici. „Kući ga ne mogu odnijeti“, mislio je on. „Naš Bobo mrzi mačke. Čitav bi ga dan ganjao i lajao.“

Pa ipak, nije se mogao odlučiti da jedno mače ostavi natrag na hladan pločnik, već stade i poče da razmišlja.

Zastao je baš ispred kuće teta Amalije. I dok je tako stajao i razmišljao, ona se pojavi na vratima.

– Zdravo, Deni – reče ona. – Molim te, pogledaj u poštansko sanduče i vidi da li ima kakvo pismo za mene. Hoćeš li? Ta, ko bi mi pisao?! Tako sam usamljena, nikog nemam – ni djeteta, ni rođaka, čak nemam ni psa ili mačku da se o njima brinem.

Deni otrči do poštanskog sandučeta. U njemu nije našao ništa. Ali kad ga je zatvorio, sanduče više nije bilo prazno – unutra je bilo mače.

– Ipak danas nešto ima za vas, teta Amalija! – viknuo je on. – Da vam donesem?

– Ne, hvala ti, Deni – reče teta Amalija. – Sama ću ja to. Deni pođe kući, praznih džepova i vedre duše.

Ketrin Džekson

Priprema za realizaciju zajedničke aktivnosti br. 2: Pisanje/Vrste i namjene teksta/

Mače iz poštanskog sandučeta/Ketrin Džekson

Uzrast djece: Predškolska grupa

Ishod učenja:

- Analizira poznate (obrađene) teme i tekstove, piše argumente u korist navedenih tvrdnji koristeći validna objašnjenja i relevantne argumente.

Pokazatelj za predškolski uzrast:

- Uz poticaj i podršku iznosi mišljenje i daje osnovne informacije o nekoj temi ili npr. naziv priče o kojoj govori.

Uvod u aktivnost – učenje:

Kako ćete pobuditi interesovanje djece i nadograditi njihovo prethodno znanje da biste ih uveli u sadržaj ove zajedničke aktivnosti i ciljeve učenja?

Aktivnost 1.

Prepričavanje priče „Mače iz poštanskog sandučeta“ Ketrin Džekson: Djeca zajedno s odgajateljicom sjede u formaciji krug. Na flip-chart tabli su postavljene slike koje predstavljaju slijed događaja iz priče (3 slike), a na panou su učenički likovni radovi koji predstavljaju njihove ideje o promjeni kraja priče i koji se mogu koristiti u aktivnosti 2 koji se odnosi na imitativnu igru. Priča se prepričava uz pomoć niza slika koje predstavljaju slijed stvarnih događaja u priči: Nastavnik podstiče učenike na analizu poznatih detalja iz obrađenog teksta uz pomoć detaljnih ili uopćenih pitanja. Akcenat se stavlja još jedanput na završetak priče koji u svima budi osjećaj sreće.

Aktivnost 2.

Imitativna igra: Učenici izrazima lica (facijalna ekspresija) ili pokretima tijela (mimika, pantomima) pokazuju kako se osjećaju kada odgajateljica postavi pitanje ili iznese neku od tvrdnji. Moguća pitanja koja će odgajateljica postaviti u toku igre: *Kako se ponašamo kad smo sretni? Šta radimo kada smo tužni? Kako pokazujemo da nekog volimo? Kako se osjećala teta-Amalija kada je kupila sebi i ribicu? Kako se osjeća teta-Amalija kada mače pokušava da ulovi ribicu? Pogledajmo naše radove. Na njima su prikazane vaše ideje o nastavku priče? Kako se osjećate kada vidite ovaj crtež? Šta bi uradili da se nalazite u situaciji kao na ovom crtežu?(Igra se izvodi 5–6 minuta)*

Aktivnost 3.

Oluja mozga o temi „Kako možemo nekoga učiniti sretnim“: Djeca navode svoje ideje i asocijacije, a odgajateljica ih u vidu sheme crta na flip-chart tabli (simbolički crteži). Jedna od ideja može biti: Nacrtat ćemo slike o događajima iz priče i pripremiti izložbu za naše roditelje.

Najava zajedničke aktivnosti i odlazak u likovni centar.

Zajednička aktivnost – kroz učenje:

Koje aktivnosti će djeca realizirati da bi izgradili svoje znanje, vještine i razumijevanje i tako ostvarili ciljeve predviđene aktivnosti?

Aktivnost 4. U likovnom centru djeca ilustruju događaje iz priče hronološkim redom kroz aktivnost „*Moja priča u 4 slike*“. Odgajateljica će djeci podijeliti iscrtane tabele sa 4 polja i pojasniti zadatak koji trebaju realizirati: U predviđena polja od 1. do 4. predstaviti četiri glavna događaja iz priče koji će pomoći vašim roditeljima da shvate o čemu se radi u priči jer je oni nisu pročitali. Djeca koriste drvene bojice kao likovnu tehniku. Realizacija ovog zadatka traje 20 minuta, a nakon toga slijedi postavka radova na razvučeni konopac (postaviti radove jedan do drugog vodoravno) i priprema za aktivnost 5 koja je vezana za šetnju galerijom.

Aktivnost 5.

Šetnja galerijom: Djeca šetaju ispred razvučenog štrika s postavljenim radovima „Moja priča u 4 slike“. Šetnja galerijom im pomaže da prikupe potrebne informacije o sadržajima/događajima iz priče koje će im trebati da iznesu svoje mišljenje o radovima i argumentuju zašto im se neki rad dopada i šta su iz njega saznali. Na kraju ove aktivnosti odgajateljica će kazati djeci da slike pomažu ljudima da prikupe neke informacije i da se pomoću slika može ispričati priča. Navodi da će njihovi radovi pomoći roditeljima da i oni saznaju šta se dešavalo u priči „Mače iz poštanskog sandučeta“ kada dođu na izložbu njihovih radova.

Nakon učenja:

Kako ćete pomoći djeci da rezimiraju i primijene naučeno ili da postave ciljeve za sljedeću zajedničku aktivnost? Šta će djeca uraditi da vježbaju i prošire znanje o ovome što su naučili na ovoj zajedničkoj aktivnosti?

Aktivnost 6.

Dizajniranje plakata: Primjenom strategije „Boksovi“ djeca će zajedno s odgajateljicom popuniti plakat na kome su velikim štampanim slovima ispisane nedovršene rečenice. Odgajateljica će pročitati prvu rečenicu i na mjestu gdje se nalazi prazan kvadrat, napraviti pauzu. Postavlja djeci pitanje: Šta možemo učiniti da završimo ovu rečenicu? Djeca navode da mogu zalijepiti sliku. Odgajateljica je ranije pripremila deset slika od kojih 6 mogu iskoristiti za ovu vježbu a 4 ne mogu. Djeca biraju koja slika odgovara prvoj rečenici, a odgajateljica zadužuje jedno dijete da je zalijepi u označeni kvadrat. To dijete pokušava pročitati dovršenu rečenicu zajedno s odgajateljicom, a ostali je reproduciraju horski nakon njegovog reproduciranja. Isto se odnosi i na preostale tri rečenice. Primjeri rečenica:

NAŠ BOBI MRZI . MOLIM TE, POGLEDAJ U

TAKO SAM USAMLJENA, NIKOG NEMAM, ČAK NI I DA SE BRINEM O NJIMA.

DENI POĐE , PRAZNIH I VEDRE DUŠE.
Primjeri slika dati su u prilogu pripreme.

Tehnologija/mediji koje treba koristiti na ovoj aktivnosti: Ilustracija priče, učenički radovi, slike, papir (tabele sa 4 polja), drvene bojice, plakat, flip-chart papir, štrik, štipaljke

Formativna procjena: dječiji radovi, plakati

Razmišljanje nakon zajedničke aktivnosti:

Šta je tokom aktivnosti bilo dobro za djecu?

Koje promjene biste preporučili za:

a) *aktivnost sljedećeg dana?*

b) *poboljšanje ove aktivnosti?*

Autor pripreme:

Jasmina Gasal, nastavnik predškolskog odgoja, JU Predškolski odgoj i obrazovanje Zenica

Prilozi:

**Priprema za realizaciju zajedničke aktivnosti br. 3: Usmeno izražavanje i slušanje/
Razumijevanje i saradnja/Mače iz poštanskog sandučeta/Ketrin Džekson
Uzrast djece: Predškolska grupa**

Ishod učenja:

- Priprema se i sudjeluje efikasno u nizu razgovora i saradnji s različitim sagovornicima, nadogradnji na idejama drugih i izražavanju vlastitih ideja jasno i uvjerljivo.

Pokazatelj za predškolski uzrast:

- Učestvuje u razgovorima o različitim predškolskim temama s vršnjacima i odraslima, s različitim sagovornicima, u malim i većim grupama ili u paru.
- Prati dogovorena pravila za diskusiju (npr. slušanje drugih i naizmjenično pričanje).

Uvod u aktivnost – učenje:

Kako ćete pobuditi interesovanje djece i nadograditi njihovo prethodno znanje da biste ih uveli u sadržaj ove zajedničke aktivnosti i ciljeve učenja?

Aktivnost 1. Na jutarnjem sastanku zastupljena je tema: **IZNENAĐENJE** (*Šta je to iznenađenje? Kakvo može biti? Zašto nekog želimo iznenaditi nečim lijepim?*) Na stolu, pokriveno stolnjakom, stoji iznenađenje koje je pripremljeno djeci. (*Bili su dobri u prethodnim aktivnostima, marljivo su učili, vrijedno radili i zaslužili su poklon. To je ribica u akvariju. Odgajateljica usmjerava pažnju da ribicu treba redovno hraniti, mijenjati joj vodu, ne galamiti jer joj to smeta i da je treba voljeti. Odgajateljica će kazati djeci da s ribicom u sobi, nikad neće biti sami i usamljeni, posebno ujutro, kad rano dođemo u vrtić ili kada ostanemo zadnji da čekamo roditelje.*)

Aktivnost 2. Usmjeravanje pažnje na sliku i kratki razgovor: Tako je i našoj teta-Amaliji iz priče „Mače iz poštanskog sandučeta“. Teta-Amalija je sretna je i nije više usamljena. (*Kako znamo da više nije usamljena? Ko joj pravi društvo? Kakvo je mače? Kako mače može usrećiti teta-Amaliju?*)

Zajednička aktivnost – kroz učenje:

Koje aktivnosti će djeca realizirati da bi izgradili svoje znanje, vještine i razumijevanje i tako ostvarili ciljeve predviđene aktivnosti?

Aktivnost 3.

Primjena strategije „Predviđanje“ u funkciji razvoja i nadogradnje postojećih ideja: Razgovaramo o drugačijem završetku priče. Šta se moglo desiti da teta-Amalija nije sreća Denija? Kako biste vi postupili da ste sreli teta-Amaliju? Šta da je Deni našao neku drugu životinju? Šta mislite da li bi teta-Amalija voljela da ima još jednog kućnog ljubimca? Odgajateljica posebno naglašava da je potrebno poštivati Pravila koja su zajednički donesena na nivou velike grupe, a jedno od njih je simbolički predstavljeno i glasi: „*Slušamo jedni druge dok govorimo*“.

Aktivnost 4.

Igrokaz „Mače iz poštanskog sandučeta“: Odgajateljica je pripremila štapne lutke i improviziranu pozornicu. Lutke koje su pripremljene se odnose na: stariju ženu/teta-Amaliju, dječaka/Denija, mače, a poštansko sanduče je napravljeno od kutije za cipele. Igrokaz se izvodi u grupama. Dok jedna grupa glumi, ostali su publika i prate izvođenje igrokaza. (Odgajateljica uključuje svu djecu, mijenjaju se grupe koje izvode igrokaz, a aktivnost traje koliko traje interesovanje djece za nju. Odgajateljica će usmjeriti djecu na to da je jako važno da se tačno prepričava/prikazuje radnja priče, da se jasno i pravilno govori i pažljivo sluša izvođenje učesnika na sceni.

Aktivnost 5.

Ribica kao kućni ljubimac: Odgajateljica će zamoliti djecu da svi budu publika i da pažljivo slušaju. Uzima ribicu koja je korištena za aktivnost 1 u dijelu Uvod u učenje i izlazi na improviziranu pozornicu. Odgajateljica će odglumiti intervju s ribicom o tome *Kakve su ribice kao kućni ljubimci? Šta najviše vole da jedu? Kakvu vodu vole? Šta im smeta? Da li više vole djecu ili starije osobe? Kako bi ribica usrećila teta-Amaliju?* (Ova aktivnost je uvod u aktivnost nakon učenja u kojoj će djeca zamisliti da je teta-Amalija kupila i ribicu za kućnog ljubimca. Generiranje ideja se nastavlja kroz rad po centrima aktivnosti.)

Nakon učenja:

Kako ćete pomoći djeci da rezimiraju i primijene naučeno ili da postave ciljeve za sljedeću zajedničku aktivnost? Šta će djeca uraditi da vježbaju i prošire znanje o ovome što su naučili na ovoj zajedničkoj aktivnosti?

Aktivnost 6. Odgajateljica usmjerava djecu da trebaju predstaviti novu situaciju, tj. predvidjeti nastavak priče, jer je teta-Amalija kupila ribicu za kućnog ljubimca. U likovnom centru djeca će crtati nastavak priče, tj. četvrtu sliku u toku događaja s novom idejom: Ribica u domu teta-Amalije. U dramsko-obiteljskom centru će djeca nastaviti s glumom, odnosno dramatizacijom priče, ali će osmisliti novi dio o tome kako se ponaša teta-Amalija, kako dječak Deni, a kako mače.

Formativna procjena za ovu aktivnost: radovi djece, dramatizacija priče

Tehnologija/mediji koje treba koristiti na ovoj aktivnosti: kućni ljubimac, slika, ilustracije obrađene priče (3 slike – tok događaja), štapne lutke, pozornica, papiri, bojice

Razmišljanje nakon zajedničke aktivnosti:

Šta je tokom aktivnosti bilo dobro za djecu?

Koje promjene biste preporučili za:

a) aktivnost sljedećeg dana?

b) poboljšanje ove aktivnosti?

Autor pripreme:

Jasmina Gasal, nastavnik predškolskog odgoja, JU Predškolski odgoj i obrazovanje Zenica

Strategija za Čitanje, Usmeno izražavanje i slušanje i Pisanje

Oblast-i: Čitanje/Usmeno izražavanje i slušanje/Pisanje

Odgojna grupa: Predškolska odgojna grupa

Strategija: Venov dijagram

Svrha: Venov dijagram predstavlja dva kruga koji se djelomično preklapaju. Dijelovi koji su zajednički za dva ili više krugova sadrže njihove zajedničke elemente (presjek). Dio koji pripada jednom, a ne pripada drugom krugu sadrži elemente koji pripadaju samo prvom skupu (razlika). Venov se dijagram ne mora sastojati samo od dva kruga, može i tri ili više, ali uvijek moraju postojati dijelovi koji se zbog nečeg poklapaju.

Upoređuju se likove Denija i teta-Amalije, te se njihove osobine simbolički prikazuju pomoću kartica koje simboliziraju osobine, uočavaju se zajedničke osobine ova dva lika i osobine koje ih razlikuju. Također potrebno je fokus ove aktivnosti staviti i na osjećanja likova. (Npr. simbolički prikaz osjećanja likova, uz sugestije sve djece, može da crta dijete odabrano brojalicom, koristi se simbolima koji predstavljaju emocije: tužan, sretan ljut, zabrinut, uzbuđen, a mogu se lijepiti i kružići s unaprijed iscrtanim emocijama. Plakat koji nastane kao rezultat ove aktivnosti može biti orijentir pri pričanju („čitanju“) priče i izvođenju zaključka da su ljudi sretni kad imaju prijatelje, što i jeste ključna ideja u ovoj priči.

Koraci za odgajatelja:

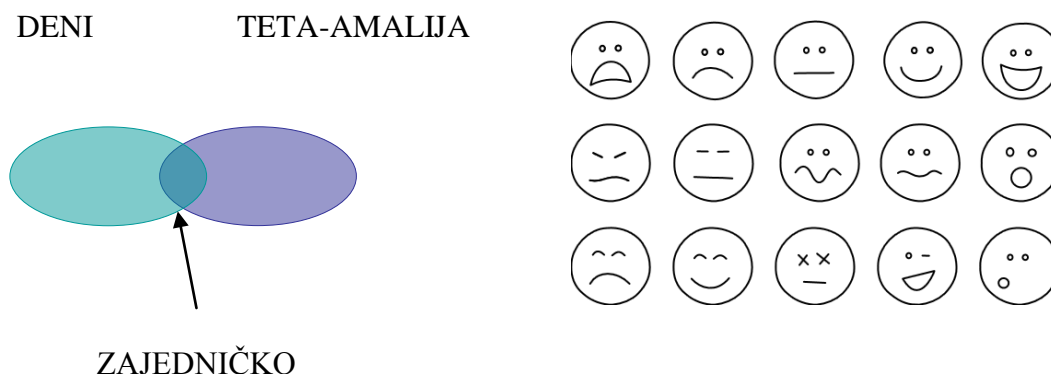
1. Crtanje krugova koji predstavljaju Venov dijagram (na tabli ili na plakatu)
2. Objašnjavanje postupka upoređivanja kroz dijagram
3. Preciziranje opisa oba lika koja poredimo
4. Biranje djeteta koje će upisivati simbole, zajedničke karakteristike u presjek dijagrama
5. Diskusijom doći do pouke priče

Modifikacije:

- Venov dijagram je strategija koja se na lak i zabavan način može koristiti u predškolstvu, koristeći slike umjesto riječi.
- Koristeći plakat na kojem je Venov dijagram, djeca se mogu lako i samostalno, prisjetiti toka priče.

Kada treba primijeniti ovu strategiju:

Venov dijagram je strategija koja se može primjenjivati u različitim vježbama iz područja Razvoj govora, kao i za pristup svim vrstama teksta.

Jasmina Gasal, nastavnik predškolskog odgoja, JU Predškolski odgoj i obrazovanje Zenica

Tabela za formativnu procjenu: Čitanje, Pisanje, Usmeno izražavanje i slušanje

KRITERIJI	Pokušavamo!	Napredujemo!	Uspijevamo!
ČITANJE			
UOČAVANJE GLAVNIH LIKOVA, DOGAĐAJA I MJESTA RADNJE	Pokušava prepoznati, analizirati likove i događaje uz podršku odgajatelja.	Uz poticaj i podršku nabraja glavne likove, događaje i mjesto radnje.	Samostalno nabraja glavne likove i događaje, opisuje mjesto radnje i prepričava priču prateći slijed događaja prikazanih na slikama.
PISANJE			
IZNOŠENJE MIŠLJENJA I DAVANJE OSNOVNE INFORMACIJE O NEKOJ TEMI ILI NPR. NAZIV PRIČE O KOJOJ GOVORI	Prepoznaje temu, ali ne iznosi mišljenje.	Uz poticaj i podršku iznosi mišljenje i daje osnovne informacije o nekoj temi ili npr. nazivu priče o kojoj govori.	Samostalno iznosi mišljenje, prepoznaje ključne detalje, iznosi informacije o njima i stavlja ih u kontekst priče o kojoj se govori.
USMENO IZRAŽAVANJE I SLUŠANJE			
RAZGOVOR S VRŠNJACIMA U MALIM I VEĆIM GRUPAMA	Ne pokazuje interes za razgovor.	Učestvuje u razgovorima u malim i većim grupama.	Rado učestvuje u svim diskusijama na nivou velike ili male grupe i samostalno inicira teme za razgovor.
PRAĆENJE DOGOVORENIH PRAVILA ZA DISKUSIJU	Nije u stanju pratiti dogovorena pravila za diskusiju.	Prati dogovorena pravila za diskusiju (npr. slušanje drugih i naizmjenično pričanje).	Prati dogovorena pravila za diskusiju.

Priprema za realizaciju zajedničke aktivnosti br. 1: Čitanje/Ključne ideje i detalji/

Kišobran/Mladen Kušec i Damir Brčić

Uzrast djece: Predškolska grupa

Ishod učenja:

- Pažljivo čita ili sluša tekst u cilju razumijevanja i donošenja logičkih zaključaka; citiranje konkretnih tekstova pri govoru u svrhu argumentovanja zaključaka donesenih na temelju teksta.

Pokazatelj za predškolski uzrast:

- Uz poticaj i podršku postavlja pitanja i odgovara na postavljena pitanja u vezi s tekстом.

Uvod u aktivnost – učenje:

Kako ćete pobuditi interesovanje djece i nadograditi njihovo prethodno znanje da biste ih uveli u sadržaj ove zajedničke aktivnosti i ciljeve učenja?

Djecu „upecati“ na sljedeći način:

Slušati pjesmu „Kišobran za dvoje“.

<https://www.youtube.com/watch?v=3yeJhJdIDKA>

- Kod drugog slušanja potaknuti djecu da plešu. Odgajateljica uz pomoć jednog djeteta pokazuje djeci unaprijed osmišljene pokrete koji odgovaraju tekstu pjesme. Nakon toga uključuje ostalu djecu. Parove formira na način da je unaprijed pripremila slamke različitih boja (po dvije od svake boje). Za početak nije nužno da u paru budu dječak-djevojčica. Ista boja - jedan par. Djeca oponašaju pokrete odgajateljice. Ples ponavljati dok su djeca zainteresovana.

(U narednim danima kada se ples bude uvježbavao kao rekvizit koristiti kišobran. Pokreti koje je osmislila odgajateljica su individualni. Način izvođenja plesa je individualan i zavisi od kreativnosti i ličnog viđenja osobe.)

- Uz pomoć **Slagalice** nastaviti aktivnost u krugu. U sredini kruga, okrenut licem prema dolje, napravljen od kartona, položen je kišobran. Svaki dio je različite boje. Bacanjem lopte birati dijete koje će okrenuti dio slagalice/kišobrana. Zadatak je imenovati boju. Odgajateljica postavlja pitanje – Možete li tu boju pronaći u ovoj sobi? Djeca detektuju boju.

- **Pitanja i odgovori** omogućavaju **aktivno uključivanje** djece u aktivnost. Postavljanje pitanja i odgovaranje na pitanja je važan dio komunikacije koja podstiče razvoj govora djeteta, sposobnost izražavanja misli, ideja, dajući potpuniju sliku o djetetu kao pojedincu i njegovim sposobnostima izražavanja, njegovoj socio-emocionalnoj slobodi i daje smjernice kako dalje realizovati aktivnost. U toku aktivnosti postaviti pitanja:

1. Koje je boje karton?
2. Kojeg oblika je karton?
3. Šta smo dobili kada smo okrenuli sve dijelove kartona?
4. Šta nedostaje ovom kišobranu? (naknadno dodajemo ručku kišobrana)

Zajednička aktivnost – kroz učenje:

Koje aktivnosti će djeca realizirati da bi izgradili svoje znanje, vještine i razumijevanje i tako ostvarili ciljeve predviđene aktivnosti?

Interaktivno čitanje – Najaviti djeci da će „čitati“ slikovnicu u kojoj je pjesma koja se zove „Kišobran“. Odgajatelj čita pjesmu uz pokazivanje ilustracija. U toku „čitanja“ slikovnice podsticati djecu da komentarišu ilustracije koje su šaljivog karaktera te kao takve izazivaju smijeh, a nakon toga pažljivo „čitati“ pjesmu. Važno je da čitanje bude izražajno. Posebno se zadržati na stranici slikovnice na kojoj je prikazana vremenska prognoza – snijeg, kiša, oblaci, tužno sunce i pored njih nasmijani kišobran. (Aktivnost se može povezati s osjećanjima što bi omogućilo da se poslije iskoristi u aktivnosti koja obrađuje temu osjećanja.)

Pitanja i odgovori vezani za ilustracije:

1. Šta vidimo?
2. Kakav je snijeg, a kakva kiša?
3. Kakav je oblak?
4. Zašto je siv?
5. Zašto je sunce tužno?
6. Zašto je kišobran veseo?

Nakon toga ponovo ponavljamo tekst pjesme.

Nakon učenja:

Kako ćete pomoći djeci da rezimiraju i primijene naučeno ili da postave ciljeve za sljedeću zajedničku aktivnost? Šta će djeca uraditi da vježbaju i prošire znanje o ovome što su naučili na ovoj zajedničkoj aktivnosti?

Pridruživanje – Parne slike – Pripremiti ilustracije za svako dijete (kišobran, dječak, djevojčica, sunce, oblak, pahuljice, kišne kapi, kišobran, kabanica, čizmice, bara i sl.). Zadatak je da djeca pronađu pojmove koji su sastavni dio pjesme i da iste zaokruže.

Formativna procjena za ovu aktivnost: slagalica, radni listovi

Tehnologija/mediji koje treba koristiti na ovoj aktivnosti: CD-player, slikovnica, kartonski model kišobrana, aplikacije, zidna abeceda, ilustracije

Razmišljanje nakon zajedničke aktivnosti:

Šta je tokom aktivnosti bilo dobro za djecu?

Koje promjene biste preporučili za:

- a) *aktivnost sljedećeg dana?*
- b) *poboljšanje ove aktivnosti?*

Autor pripreme:

Džeraldina Delić, profesor predškolskog odgoja, JU „Dječiji vrtić“ Maglaj

Prilozi:

Kišobran

Uvijek kad je kišni dan,
svima nam je potreban,
svima nam je želja, san
imat dobar kišobran.
Kišobran koji nikad ne uzdiše,
snijeg i kišu namiriše.
Kad ga imaš
nema više
niti snijega,
niti kiše.

**Priprema za realizaciju zajedničke aktivnosti br. 2: Pisanje/Vrste i namjene teksta/
Kišobran/Mladen Kušec i Damir Brčić
Uzrast djece: Predškolski uzrast**

Ishod učenja:

- Analizira poznate (obrađene) teme i tekstove, piše argumente u korist navedenih tvrdnji koristeći validna objašnjenja i relevantne argumente.

Pokazatelj za predškolski uzrast:

- Uz poticaj i podršku iznosi mišljenje i daje osnovne informacije o nekoj temi ili npr. naziv priče o kojoj govori.

Uvod u aktivnost – učenje:

Kako ćete pobuditi interesovanje djece i nadograditi njihovo prethodno znanje da biste ih uveli u sadržaj ove zajedničke aktivnosti i ciljeve učenja?

- Započeti igrom **Sakrij se ispod kišobrana**. Cilj je animirati djecu, podstaći veselu atmosferu, pozitivno utjecati na njihov psiho-fizički razvoj opuštajućim druženjem i smijehom.

Nakon toga „upecati“ ih na sljedeći način:

- Pogledati dio inserta iz filma „Pjevam na kiši“.
<https://www.youtube.com/watch?v=w40ushYAaYA>

Koristeći se strategijom **Pitanja i odgovori** prepričati insert iz filma.

1. Šta radi čovjek na filmu?
2. Gdje pleše?
3. Kakve su ulice?
4. Šta nosi čovjek koji pleše?
5. Zašto nosi kišobran?
6. Kako je raspoložen čovjek?
7. Po čemu možemo zaključiti da je sretan?
8. Volite li vi kišu?
9. Zašto ne volite kišu?
10. Zašto volite kišu?

Zajednička aktivnost – kroz učenje:

Koje aktivnosti će djeca realizirati da bi izgradili svoje znanje, vještine i razumijevanje i tako ostvarili ciljeve predviđene aktivnosti?

Pitati djecu – Djeco ko želi ponoviti pjesmu „Kišobran“ koju smo učili? Dozvoliti da svako dijete koje to želi prezentira ono što je zapamtilo. Objasniti im da ćemo danas pokušati nacrtati neke riječi.

Pronađi, izreži i zalijepi

Na stolovima za kojima sjede djeca pripremljeni su papirni kvadrati veličine 8x8 cm na kojima su iscrtane konture aplikacija (kišobran, kišne kapi, pahuljice, kabanica, čizmice, sunce...), voštane boje, makazice i ljepilo.

U drugom dijelu prostorije na policama poredanim uz zid nalazi se onoliko komada hamer papira koliko ima različitih aplikacija. Na svakom komadu hamer papira također su nacrtane samo konture navedenih aplikacija u istoj veličini.

Djeca imaju zadatak da oboje aplikacije i da ih iskruže, a nakon toga zalijepi na odgovarajući hamer papir vodeći računa da se iskružena ilustracija uklopi u model na hameru.

Fokus je na pažnji, preciznosti, uočavanju, prepoznavanju, logičkom razmišljanju.

Nakon učenja:

Kako ćete pomoći djeci da rezimiraju i primijene naučeno ili da postave ciljeve za sljedeću zajedničku aktivnost? Šta će djeca uraditi da vježbaju i prošire znanje o ovome što su naučili na ovoj zajedničkoj aktivnosti?

(Arhiviranje) Djeca nakon učenja, posmatrajući način na koji su realizovala svoju aktivnost, iznose mišljenje o onome što primjećuju i daju osnovne informacije o načinu na koji su radili i zašto su npr. zalijepili svoju aplikaciju na određeni hamer, a ne na neki drugi.

Odgajateljica uz pomoć djece postavlja listove hamer papira na zid. Zapisuje njihove komentare.

Formativna procjena za ovu aktivnost: dječiji radovi, urađene plakate s aplikacijama

Tehnologija/mediji koje treba koristiti na ovoj aktivnosti: DVD, slikovnica, aplikacije, zidna abeceda, papir, boje, sveske

Razmišljanje nakon zajedničke aktivnosti:

Šta je tokom aktivnosti bilo dobro za djecu?

Koje promjene biste preporučili za:

a) *aktivnost sljedećeg dana?*

b) *poboljšanje ove aktivnosti?*

Autor pripreme:

Džeraldina Delić, profesor predškolskog odgoja, JU „Dječiji vrtić“ Maglaj

Prilozi:

Kišobran

Uvijek kad je kišni dan,
svima nam je potreban,
svima nam je želja, san
imat dobar kišobran.
Kišobran koji nikad ne uzdiše,
snijeg i kišu namiriše.
Kad ga imaš
nema više
niti snijega,
niti kiše.

**Priprema za realizaciju zajedničke aktivnosti br. 3: Usmeno izražavanje i slušanje/
Razumijevanje i saradnja/Kišobran/Mladen Kušec i Damir Brčić
Uzrast djece: Predškolska grupa**

Ishod učenja:

- Priprema se i sudjeluje efikasno u nizu razgovora i saradnji s različitim sagovornicima, nadogradnji na idejama drugih i izražavanju vlastitih ideja jasno i uvjerljivo.

Pokazatelj za predškolski uzrast:

- Učestvuje u razgovorima o različitim predškolskim temama s vršnjacima i odraslima, s različitim sagovornicima, u malim i većim grupama ili u paru.
- Prati dogovorena pravila za diskusiju (npr. slušanje drugih i naizmjenično pričanje)
- Prati i nastavlja razgovor uz uvažavanje sagovornika

Uvod u aktivnost – učenje:

Kako ćete pobuditi interesovanje djece i nadograditi njihovo prethodno znanje da biste ih uveli u sadržaj ove zajedničke aktivnosti i ciljeve učenja?

Unaprijed pripremljene kišobrane raširiti i postaviti između stolica ali tako da se djeca mogu sakriti ispod njih (3 djece). Raspoređeni su na sredini sobe kako bi se djeca mogla kretati u krugu dok pjevaju prigodnu pjesmu. (Ukoliko nema prikladnog teksta za realizaciju ovog dijela aktivnosti pjesmu izmisliti – važna je kreativnost odgajatelja.)

Pada kiša kap, kap, kap

iz oblaka boje sive

ko je spretan,

ko je lak

od kiše će da se skrije.... SAD!!!

Djeca se kreću u krugu i uz pomoć odgajateljice pjevaju pjesmu.

Odgajateljica baca kapi iskružene od papira. Na riječ SAD djeca trče pod kišobrane. Djeca koja ne uspiju zauzeti mjesto postaju plavi oblaci. Na štapovima su zakačeni već pripremljeni plavi oblaci od kartona. Djeca ih uzimaju i drže visoko iznad glave stojeći u krugu.

Nakon svakog kruga skloniti po jedan kišobran. Kišobrana i kišnih kapi je sve manje, a sve više plavih oblaka koji odgone kišu, a donose sunce. Odgajatelj diže model sunca visoko iznad glave.

Zajednička aktivnost – kroz učenje:

Koje aktivnosti će djeca realizirati da bi izgradili svoje znanje, vještine i razumijevanje i tako ostvarili ciljeve predviđene aktivnosti?

(Tačno-netačno, Uporedi, Misli – upari – razmijeni)

Ponoviti pjesmu „Kišobran“, a zatim pregledati slikovnicu u kojoj je pjesma ilustrovana. Reći djeci da pažljivo slušaju onoga ko recituje. Djeca prepričavaju ilustracije iz slikovnice. Voditi računa da ne prekidaju jedni druge i da pažljivo slušaju upute da podignu ruku i nakon što im se da riječ kažu svoje mišljenje. Objasniti im da će pogledati crteže/ilustracije koje trebaju dobro pogledati, razmisliti o onome što vide i onda reći šta su uočili.

Na zidu, na većem formatu papira, pripremiti dvije naočigled iste ilustracije ali s određenim odstupanjima koja su povezana s temom.

Prva ilustracija – sivi oblaci, kapljice kiše, tužno sunce, dijete u kabanici, čizmama, s kišobranom, barice na zemlji...

Druga ilustracija – plavi oblaci, kišne kapi, nasmijano sunce, dijete umjesto čizmica ima sandale, kišobran u obliku cvijeta...

Zadatak je da djeca prepoznaju nelogičnosti i da ih iskažu riječima. Posmatrajući ilustracije djeca UPOREĐUJU, prepoznaju i imenuju TAČNO-NETAČNO, obrazlažu izražavajući vlastite misli, dijele ih s drugim djetetom, odgajateljicom, grupom MISLI – UPARI – RAZMIJENI.

Nakon učenja:

Kako ćete pomoći djeci da rezimiraju i primijene naučeno ili da postave ciljeve za sljedeću zajedničku aktivnost? Šta će djeca uraditi da vježbaju i prošire znanje o ovome što su naučili na ovoj zajedničkoj aktivnosti?

(Misli – upari – razmijeni: Djeca promišljaju o temi i iznose svoje mišljenje, predočavaju ga grupi, prihvataju tuđe mišljenje i ideje, kombinuju.)

Grupni rad djece – po četvero za stolom. Rad na bijelom papiru vodenim bojama na temu Kiša, kišobran i moji drugovi. Rad se odvija na način razmjene misli i ideja, dogovora i sl.

Formativna procjena za ovu aktivnost: dječiji radovi, uočene razlike

Tehnologija/mediji koje treba koristiti na ovoj aktivnosti: kišobrani i kartonski oblaci kao rekviziti, slikovnica, ilustracije većeg formata, papir, vodene boje

Razmišljanje nakon zajedničke aktivnosti:

Šta je tokom aktivnosti bilo dobro za djecu?

Koje promjene biste preporučili za:

a) *aktivnost sljedećeg dana?*

b) *poboljšanje ove aktivnosti?*

Autor pripreme:

Džeraldina Delić, profesor predškolskog odgoja, JU „Dječiji vrtić“ Maglaj

Prilozi:

Kišobran

Uvijek kad je kišni dan,
svima nam je potreban,
svima nam je želja, san
imat dobar kišobran.
Kišobran koji nikad ne uzdiše,
snijeg i kišu namiriše.
Kad ga imaš
nema više
niti snijega,
niti kiše.

Tabela za formativnu procjenu: Čitanje, Pisanje, Usmeno izražavanje i slušanje

KRITERIJI	Pokušavamo!	Napredujemo!	Uspijevamo!
ČITANJE			
RAZGOVOR O TEKSTU	Pokušava postavljati pitanje i daje nepotpune odgovore na postavljena pitanja.	Uz poticaj i podršku postavlja pitanja i odgovara na postavljena pitanja u vezi s tekstom.	Samostalno postavlja pitanja i daje detaljne odgovore o sadržaju teksta.
PISANJE			
INFORMACIJE O TEMI I NAZIVU PRIČE	Prepoznaje naziv priče i daje osnovne informacije o sadržaju priče.	Uz poticaj i podršku iznosi mišljenje i daje osnovne informacije o nekoj temi ili npr. naziv priče o kojoj govori.	Iznosi mišljenje, daje detaljne informacije o sadržaju priče.
USMENO IZRAŽAVANJE I SLUŠANJE			
RAZGOVOR O RAZLIČITIM TEMAMA S RAZLIČITIM SAGOVORNICIMA	Ponekad učestvuje u razgovorima o različitim predškolskim temama s vršnjacima i odraslima, s različitim sagovornicima, u malim i većim grupama ili u paru.	Učestvuje u razgovorima o različitim predškolskim temama s vršnjacima i odraslima, s različitim sagovornicima, u malim i većim grupama ili u paru.	Inicira razgovor o različitim predškolskim temama s vršnjacima i odraslima, s različitim sagovornicima, u malim i većim grupama ili u paru.
POŠTIVANJE DOGOVORENIH PRAVILA	Poštuje samo neka od pravila.	Prati dogovorena pravila za diskusiju (npr. slušanje drugih i naizmjenično pričanje).	Usmjerava druge na poštivanje pravila.
UČEŠĆE U RAZGOVORU I UVAŽAVANJE SAGOVORNIKA	Ne pokazuje interes za razgovor.	Prati i nastavlja razgovor uz uvažavanje sagovornika.	Uključuje vršnjake u razgovor o određenim temama.

**Priprema za realizaciju zajedničke aktivnosti br. 1: Čitanje/Integracija znanja i ideja/
Kućica u panju/Vladimir Sutjejev
Uzrast djece: 5–6 godina**

Ishod učenja:

- Integriše i procjenjuje sadržaj predstavljen u različitim medijima i formatima, između ostalog vizualno, audiovizualno, numerički, kao i riječima.

Pokazatelj za predškolski uzrast:

- Uz poticaj i podršku uočava i uspostavlja veze između priče i slika koje ilustruju segmente priče (npr. koji trenutak u priči prikazuje neka ilustracija).

Uvod u aktivnost – učenje:

Kako ćete pobuditi interesovanje djece i nadograditi njihovo prethodno znanje da biste ih uveli u sadržaj ove zajedničke aktivnosti i ciljeve učenja?

Aktivnost 1.

Odgajateljica okuplja djecu i saopštava da će upoznati likove priče ako odgonetnu zagonetke. Djeca odgonetaju zagonetke koje govore o životinjama.

Koje od navedenih životinja su domaće životinje?

Gdje one žive?

Čime se hrane?

Ko o njima brine?

Koje od navedenih životinja su šumske životinje?

Kako one pronalaze hranu?

Gdje one žive?

Kako se nazivaju njihove kućice?

Aktivnost 2.

Djeca otkrivaju aplikacije životinje prema obrisu (aplikacije su okrenuta naopačke). Razvrstavaju domaće i šumske životinje, stavljaju ih na odgovarajući pano. Domaće životinje na pano seoskog dvorišta, a šumske će staviti na pano šume.

Zajednička aktivnost – kroz učenje:

Koje aktivnosti će djeca realizirati da bi izgradili svoje znanje, vještine i razumijevanje i tako ostvarili ciljeve predviđene aktivnosti?

Aktivnost 3.

Odgajateljica priča priču koristeći kartonske lutke koje predstavljaju životinje. Priča nosi naslov „Kućica u panju“ a napisao ju je pisac koji se zove Vladimir Sutjejev. (prilog br. 2.)

Lutke dodaje onim redoslijedom kako se pojavljuju u priči.

Aktivnost 4.

Tabela za predviđanje

Prije pričanja završnog dijela priče odgajateljica predlaže da djeca sama predvide šta će se dalje dogoditi. Djeca iznose svoje prijedloge kako će priča završiti. Odgajateljica unosi njihove izjave u **tabelu za predviđanje**.

Nakon unošenja dječijih izjava u tabelu, nastavlja pričati priču do kraja. Po završetku pričanja odgajateljica postavlja pitanja vezana za tok priče. Ko je sve živio u kućicu od panja? Gdje su išli da traže hranu? Šta su pronašli u šumi? Kako su iskoristili kolica koja su pronašli? Ko je uzeo najveći a ko najmanji točak?

Djeca kratko prepričavaju priču. Potom slijedi prepoznavanje likova koji su nosioci radnje.

Aktivnost 5.

Odgajateljica se vraća na izjave djece koje se nalaze u **tabeli za predviđanje**. Zajedno s djecom čita šta su djeca predvidjela da će se desiti. Nakon toga unosi izjave djece u kojima oni samostalno govore šta se zaista dogodilo.

Nakon učenja:

Kako ćete pomoći djeci da rezimiraju i primijene naučeno ili da postave ciljeve za sljedeću zajedničku aktivnost? Šta će djeca uraditi da vježbaju i prošire znanje o ovome što su naučili na ovoj zajedničkoj aktivnosti?

Aktivnost 6.**Zid riječi**

Igra „Pronađi par“. Na tabli se nalaze slike vodenice, kolica, bunara i vitla. Svako dijete će izabrati jednu ploču sa slikom navedenih predmeta. Odgajatelj pita dijete da li zna čemu služi predmet sa slike. Objašnjava nove riječi: vodenica, kolica, bunar i vitlo. Na tabli se nalaze kartice s nazivima ovih predmeta. Djeca pridružuju kartice s odgovarajućim riječima pored predmeta na slici. Igra je gotova kada svako dijete doda odgovarajuću karticu pripadajućoj slici. (prilog br. 3)

Formativna procjena za ovu aktivnost: pano seoskih životinja, tabele za predviđanje

Tehnologija/mediji koje treba koristiti na ovoj aktivnosti: aplikacije životinja, tekst priče, pano seoskog dvorišta, pano na kome je prikazana šuma, lutke od kartona, tabela za predviđanje, kartice s riječima, kartice sa slikama predmeta iz priče, flip-chart, tabla

Razmišljanje nakon zajedničke aktivnosti:

Šta je tokom aktivnosti bilo dobro za djecu?

Koje promjene biste preporučili za:

a) aktivnost sljedećeg dana?

b) poboljšanje ove aktivnosti?

Autor pripreme: Sabina Trako, profesor predškolskog odgoja, JU za predškolski odgoj i obrazovanje „Mladost“ Kakanj

Prilozi:**Prilog br. 1**

Ima kaput sav od svile,
dijete mu se zove pile.
Svako jutro on se trudi
cijelo selo da probudi. (**pijetao**)

Zelene je boje, ima velike oči,
skače brzo da u baru skoči.
A kad uveče utihne sve,
Svojom pjesmom javi se:
Kre, kre, kre. (**žaba**)

Vidio sam klupko bez konca,
A na njemu samo igle,
Igle se najednom digle,
Išle, išle
I u kuću stigle. (**jež**)

Ciju, ciju, eno mačke,
bježmo braćo naglavačke!
Čim se čuje kakva lupa,
Najbolji je pravac – rupa.
Što se mene lično tiče,
mislim da je dosta priče:
pravo mi je ime ŠIŠ,
prema tome , ja sam ... (**miš**)

Prilog br.2

KUĆICA U PANJU – Vladimir Sutjejev

Stoji mali panj, a u panju – kućica. U kućici žive Mišica, Žaba, Ježić i Pjetlić. Jednom oni krenu da beru cvijeće, jagode i gljive. Išli oni po šumi, išli, pa došli na čistinu. Pogledaju – a ono na čistini kolica. Imaju čudne točkove. Jedan je sasvim malen, drugi nešto veći, treći srednji, a četvrti veliki. Vidi se da kolica tamo već odavno stoje, jer pod njima rastu gljive.

Stoje, Mišica, Žaba, Ježić i Pjetlić, stoje i dive se. Odjednom iz grma iskoči Zec.

– Jesu li to tvoja kolica? Upitaše ga.

– Nisu moja nego su medvjedova. Gradio ih gradio, ali ih nije dovršio, pa zato stoje tu i stoje.

– Hajde da kolica odvezemo kući. – Predloži Ježić.

– Hajde! – Slože se i ostali.

Stanu oni gurati kolica ali – ne dadu se ni pomaknuti.

Jer, točkovi su različite veličine. Gurali, gurali – ali kolica nikako da krenu. A zec se smije, sav se povija od smijeha.

– Ta kome su potrebna nesretna kolica?

– Hajde da skinemo točkove, predloži opet Ježić.

– Hajde.

Skinuli su s kolica točkove i ponijeli ih kući. Mišica nosi najmanji točak, Ježić onaj nešto veći, Žaba srednji...A Pjetlić skoči na najveći točak, nogama ga tjera, krilima maše i više:

– Kukurikuuu!

Zec se smije:

– Baš ste pravi čudaci. Nosite kući točkove.

Uskoro donesoše točkove kući pa se zamisliše: Šta da učine s njima?

– Ja znam – javi se Mišica, pa uze najmanji točak i napravi vitlo. I Ježić se dosjetio: svom točku pričvrstio dvije letvice i gotove tačke.

– I ja sam smislila – reče Žaba i svoj točak pričvrsti uz bunar da bi lakše vodu izvlačila. A Pjetlić veliki točak namjesti u potočić, postavio mlinski kamen i napravio vodenicu. Svi točkovi pomažu u gazdinstvu: Mišica na vitlu niti prede, Žaba s bunara vodu nosi i vrt zaliva, Ježić iz šume gljive, jagode i drva vozi, a Pjetlić brašno melje. Došao Zec, pa ih stao posmatrati. A oni ga dočekali kao dragog gosta. Mišica mu isplela rukavice, Žaba ga mrkvama iz vrta pogostila, Ježić gljivama i jagodama, a Pjetlić precima!

– Oprostite mi – reče – smijao sam se, a sada vidim kad su ruke umješne i različiti točkovi mogu dobro poslužiti.

Prilog br. 3.

Priprema za realizaciju zajedničke aktivnosti br. 2: Pisanje/Istraživanje u cilju izgradnje i prezentacije znanja/Kućica u panju/Vladimir Sutjejev

Uzrast djece: 5–6 godina

Ishod učenja:

- Prikupi relevantne informacije iz više printanih i digitalnih izvora, procijeni validnost i preciznost svakog izvora i integriše informacije, u isto vrijeme izbjegavajući plagiranje.

Pokazatelj za predškolski uzrast:

- Uz vodstvo i podršku odraslih, odgovori na pitanja prisjećajući se vlastitog iskustva ili prikupi informacije iz ponuđenih izvora.

Uvod u aktivnost – učenje:

Kako ćete pobuditi interesovanje djece i nadograditi njihovo prethodno znanje da biste ih uveli u sadržaj ove zajedničke aktivnosti i ciljeve učenja?

Aktivnost 1.

Djeca posmatraju fotografije predmeta koje nisu poznavali, tj. izdvojili ih kao nepoznate pojmove prilikom obrade priče. Fotografije posmatraju pomoću projekcionog platna i projektora. Prepoznaju predmete, imenuju ih i objašnjavaju kako se mogu upotrebljavati. (prilog br. 1)

Aktivnost 2.

Slobodni odgovori: Igra „Pogodi prema opisu“. Dijete opisuje predmete koji se pominju u priči: vodenica, kolica, bunar i vitlo. Ostala djeca pogađaju o čemu se govori, izdvajaju odgovarajuću fotografiju i stavljaju na pano. Fotografiji pridružuju karticu s nazivom tog predmeta.

Zajednička aktivnost – kroz učenje:

Koje aktivnosti će djeca realizirati da bi izgradili svoje znanje, vještine i razumijevanje i tako ostvarili ciljeve predviđene aktivnosti?

Aktivnost 3.

Metoda slagalice: Metodu slagalice u osnovi karakteriše to da svaki član grupe za kooperativno učenje (matične grupe) postane stručnjak (ekspert) za različite aspekte teme koju proučava. Nakon što postanu eksperti za zadanu podtemu članovi grupa naizmjenice poučavaju jedni druge. Odgajatelj pitanjima potiče djecu da se prisjećaju toka priče. Koje su životinje pronašle kolica? Kako se životinje mogu zahvaliti medu? Možemo li mi umjesto njih napisati pismo? Odgajatelj dijeli djecu u četiri grupe pomoću brojalice. Svaka grupa ima svoj zadatak.

- Prva grupa navodi i opisuje stanovnike kućice u panju. Svako dijete u ovoj grupi ima zadatak da nacrtaj jedan lik iz priče.
- Druga grupa posmatra prvi plakat i piše prvi dio priče pomoću slikovnog pisma. Pažljivo prate redoslijed priče i tako „pišu“ šta se dogodilo. Pomoću pitanja i odgovora djeca će biti usmjeravana da prate tok radnje u priči.
- Treća grupa posmatra drugi plakat i piše drugi dio priče pomoću slikovnog pisma. Trude se da svakoj životinji dodijele odgovarajući točak, predmet i krajnji proizvod. (npr. pijetao – veliki točak – vodenica–perec).
- Četvrta grupa piše pismo zahvalnice za medu pomoću slikovnog pisma.

Nakon završetka rada u grupama, svaka grupa prezentira svoj uradak.

Nakon učenja:

Kako ćete pomoći djeci da rezimiraju i primijene naučeno ili da postave ciljeve za sljedeću zajedničku aktivnost? Šta će djeca uraditi da vježbaju i prošire znanje o ovome što su naučili na ovoj zajedničkoj aktivnosti?

Aktivnost 4.

Misli – upari – razmijeni

Igra „Lotto“ u kojoj se nalaze vodenica, kolica, bunar i vitlo. Svako dijete će izabrati jednu ploču sa slikom navedenih predmeta i radni list s aplikacijama proizvoda (proizvodi od brašna, povrće iz bašte, šumski plodovi, predmeti od vune). (prilog br. 2)

Djeca izrezuju proizvode, razmišljaju kojoj ploči pripadaju proizvodi i razmjenjuju ih s drugom djecom.

Igra je gotova kada svako dijete popuni svoju ploču odgovarajućim aplikacijama.

Formativna procjena za ovu aktivnost: pismo koje su djeca pisala medi, ploče s aplikacijama u igri „Lotto“

Tehnologija/mediji koje treba koristiti na ovoj aktivnosti: računar, projektor, projekciono platno, sličice predmeta, igra „Lotto“, pločice, aplikacije

Razmišljanje nakon zajedničke aktivnosti:

Šta je tokom aktivnosti bilo dobro za djecu?

Koje promjene biste preporučili za:

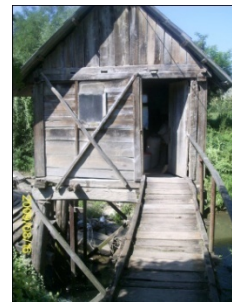
a) aktivnost sljedećeg dana?

b) poboljšanje ove aktivnosti?

Autor pripreme: Sabina Trako, profesor predškolskog odgoja, JU za predškolski odgoj i obrazovanje „Mladost“ Kakanj

Prilozi:

Prilog br. 1

Prilog br. 2

**Priprema za realizaciju zajedničke aktivnosti br. 3: Usmeno izražavanje i slušanje/
Prezentacija znanja i ideja/Kućica u panju/Vladimir Sutjejev
Uzrast djece: 5–6 godina**

Ishod učenja:

- Koristi digitalne medije i vizuelno izlaganje podataka da strateški prikaže informacije i ojača razumijevanje prezentacija.

Pokazatelj za predškolski uzrast:

- Dodaje po želji crteže ili druga vizuelna izlaganja opisima kakao bi time osigurali više pojedinosti.

Uvod u aktivnost – učenje:

Kako ćete pobuditi interesovanje djece i nadograditi njihovo prethodno znanje da biste ih uveli u sadržaj ove zajedničke aktivnosti i ciljeve učenja?

Aktivnost 1.

Zabilješke po Kornelovom modelu

Ova strategija nam pomaže da izdvojimo ključne riječi iz teksta koji se obrađuje radi lakšeg savladavanja novog književnog teksta. Bilješke se zapisuju na jednoj polovini, ključne riječi i pojmovi se bilježe na drugom dijelu koji se zove kolona za podsjećanje. Rezime ili cjelokupan pregled se zapisuje na dno tabele.

U tabelu za zabilješke stavljaju simbole predmeta koje žele izdvojiti (bunar, vitlo, tačke, vodenica). Zajedno s odgajateljicom se prisjećaju koji proizvod su dobili likovi iz priče nakon što su koristili prethodno izdvojene predmete. Djeca vrše analizu, pronalaze proizvode (mrkvice, rukavice, gljive i perez). Spajaju predmet s odgovarajućim proizvodom i sve bilježe u tabelu.

Na kraju donose sažetak kako bi lakše savladali obrađeni tekst. Sažetak može zapisati odgajatelj.

Zajednička aktivnost – kroz učenje:

Koje aktivnosti će djeca realizirati da bi izgradili svoje znanje, vještine i razumijevanje i tako ostvarili ciljeve predviđene aktivnosti?

Aktivnost 2.

Posmatramo slajdove na kojima su prikazane fotografije iz priče. Fotografije posmatramo pomoću projekcionog platna i projektora. (prilog br. 1)

Dijete priča šta vidi na fotografijama. Pripovijedanje djece odgajatelj snima pomoću diktafona.

Aktivnost 3.

Nakon završetka priče se dogovaraju kako mogu snimiti animirani film. Djeca su podijeljena u tri grupe. Prva grupa ima zadatak da ilustruje prvi dio priče. Svako dijete crta jedan lik iz kućice u panju.

Druga grupa ilustruje drugi dio priče. Crtaju odlazak životinja u potragu za hranom i pronalazak kolica.

Treća grupa ilustruje treći dio priče. Svako dijete iz grupe treba nacrtati šta su to likovi priče izradili za medu.

Po završetku ilustrovanja djeca poslože crteže prema redoslijedu događanja. Odgajatelj fotografiše sve crteže i snima ih na računar. Prikazuje ih pomoću projekcionog platna i projektora.

Aktivnost 4.

Djeca gledaju projekciju svog animiranog filma, koristeći slajdove i audio zapis dječijeg pripovijedanja.

Nakon učenja:

Kako ćete pomoći djeci da rezimiraju i primijene naučeno ili da postave ciljeve za sljedeću zajedničku aktivnost? Šta će djeca uraditi da vježbaju i prošire znanje o ovome što su naučili na ovoj zajedničkoj aktivnosti?

Aktivnost 5.

Igra „Spoji parove i objasni“ (prilog br. 2)

Dijete bira lik iz priče i traži predmet koji je on izradio za zeca. Objašnjava šta je sve bilo potrebno da se izradi taj predmet. (npr. Miš je izradio vitlo za vunu koristeći točak. Poslije je ispreo vunu a od nje izradio rukavicu.)

Formativna procjena za ovu aktivnost: audio zapis pripovijedanja

Tehnologija/mediji koje treba koristiti na ovoj aktivnosti: računar, projektor, projekciono platno, diktafon, slike, aplikacije

Razmišljanje nakon zajedničke aktivnosti:

Šta je tokom aktivnosti bilo dobro za djecu?

Koje promjene biste preporučili za:

a) *aktivnost sljedećeg dana?*

b) *poboljšanje ove aktivnosti?*

Autor pripreme: Sabina Trako, profesor predškolskog odgoja, JU za predškolski odgoj i obrazovanje „Mladost“ Kakanj

Prilozi:

Prilog br. 1

Prilog br. 2

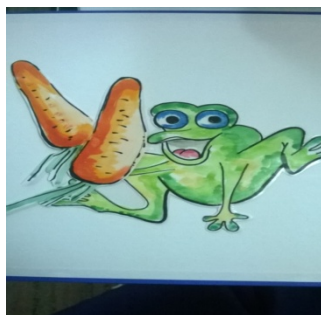

Tabela za formativnu procjenu: Čitanje, Pisanje, Usmeno izražavanje i slušanje

KRITERIJI	Pokušavamo!	Napredujemo!	Uspijevamo!
ČITANJE			
PROCJENJIVANJE SADRŽAJA PREDSTAVLJENOG U RAZLIČITIM MEDIJIMA I FORMATIMA	Pokušava integrisati i procijeniti sadržaj predstavljen u različitim medijima i formatima.	Integriše i procjenjuje sadržaj predstavljen u različitim medijima i formatima.	Samostalno integriše i procjenjuje sadržaj predstavljen u različitim medijima i formatima.
PISANJE			
PRIKUPLJANJE RELEVANTNIH INFORMACIJA IZ VIŠE PRINTANIH I DIGITALNIH IZVORA	Pokušava prikupiti relevantne informacije iz više printanih i digitalnih izvora.	Uz poticaj i podršku prikuplja relevantne informacije iz više printanih i digitalnih izvora.	Samostalno prikupi relevantne informacije iz više printanih i digitalnih izvora.
ODGOVARANJE NA PITANJA PRISJEĆAJUĆI SE VLASTITOG ISKUSTVA	Pokušava odgovoriti na pitanja prisjećajući se vlastitog iskustva.	Uz poticaj i podršku odgovori na pitanja prisjećajući se vlastitog iskustva.	Samostalno odgovori na pitanja prisjećajući se vlastitog iskustva.
USMENO IZRAŽAVANJE I SLUŠANJE			
KORIŠTENJE DIGITALNIH MEDIJA I VIZUELNO IZLAGANJE PODATAKA	Pokušava koristiti digitalne medije i vizuelno izlaganje podataka.	Uz podršku i poticaj koristiti digitalne medije i vizuelno izlaganje podataka.	Samostalno koristi digitalne medije i vizuelno izlaganje podataka.
DODAVANJE CRTEŽA ILI DRUGIH VIZUELNIH IZLAGANJA OPISIMA	Pokušava dodati crteže ili druga vizuelna izlaganja opisima.	Uz poticaj i podršku dodaje po želji crteže ili druga vizuelna izlaganja opisima	Samostalno dodaje po želji crteže ili druga vizuelna izlaganja opisima.

Priprema za realizaciju zajedničke aktivnosti br.1: Čitanje/Ključne ideje i detalji/

Lisica i roda/La Fonten

Uzrast djece: Predškolski uzrast

Ishod učenja:

- Analizira likove, događaje i ideje, te njihove međuodnose u tekstu.

Pokazatelj za predškolski uzrast:

- Uz poticaj i podršku nabraja glavne likove, događaje i mjesto radnje.

Uvod u aktivnost – učenje:

Kako ćete pobuditi interesovanje djece i nadograditi njihovo prethodno znanje da biste ih uveli u sadržaj ove zajedničke aktivnosti i ciljeve učenja?

SKRIVENE SLIKE

Prekriti raznobojnim kvadratićima slike lisice i rode. Djeca pojedinačno izlaze, odaberu jedan kvadratić i otkrivaju dio slike. Pitanja za djecu:

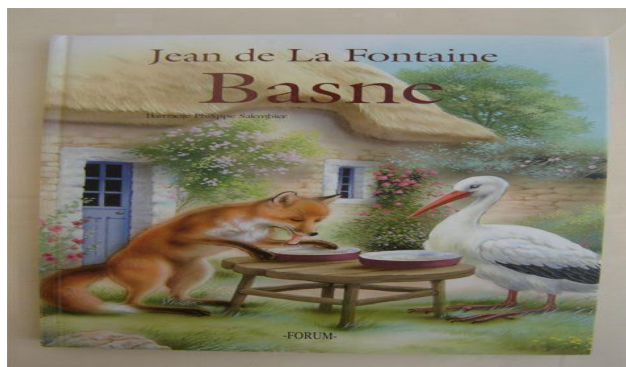
- Koje boje je kvadratić koji si odabrao/la?
- Šta misliš da je nacrtano na ovoj skrivenoj slici?
- Zašto tako misliš? Koji dio slike si otkrio?
- Kljun? Koja životinja ima tako veliki, dugi kljun? I sl.

Kada djeca otkriju likove koje imamo na slikama primjenom *Strategije Oluja mozga* djeca govore prvu riječ koja im padne na pamet kada pomisle na lisicu i rodu. Zapisivati riječi kojima djeca opisuju likove.

Zajednička aktivnost – kroz učenje:

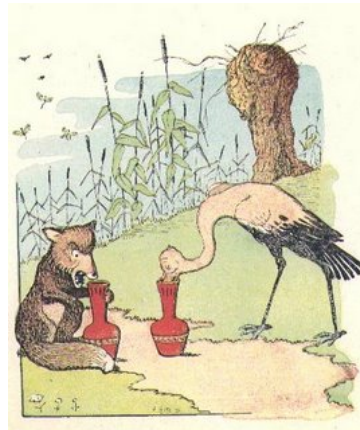
Koje aktivnosti će djeca realizirati da bi izgradili svoje znanje, vještine i razumijevanje i tako ostvarili ciljeve predviđene aktivnosti?

„Počnimo s čitanjem naše knjige, od naslova. Kako bi se mogla zvati?“

Interaktivno čitanje basne „Lisica i roda“ .

Prilikom čitanja basne pokazivati djeci slike. Voditi računa o govoru rode i lije. Roda će imati pomalo kreštav glas, a lisica će imati lukav i prepreden, piskav glas.

Nakon učenja:

Kako ćete pomoći djeci da rezimiraju i primijene naučeno ili da postave ciljeve za sljedeću zajedničku aktivnost? Šta će djeca uraditi da vježbaju i prošire znanje o ovome što su naučili na ovoj zajedničkoj aktivnosti?

Djeca crtežom predstavljaju likove i neki događaj iz basne koji im se najviše svidio.

Formativna procjena za ovu aktivnost: dječiji likovni radovi

Tehnologija/mediji koje treba koristiti na ovoj aktivnosti: slike rode i lisice, slikovnica

Razmišljanje nakon zajedničke aktivnosti:

Šta je tokom aktivnosti bilo dobro za djecu?

Koje promjene biste preporučili za:

a) aktivnost sljedećeg dana?

b) poboljšanje ove aktivnosti?

Autor pripreme: Suada Mlačo, profesor predškolskog odgoja, JU za predškolski odgoj i obrazovanje Visoko

Prilozi: Basna „Lisica i roda“

Lisica i roda

S prijatelji se lisica s rodom i pozove je k sebi u goste:

– Dođi, kumo! Dođi, draga! Lijepo ću te ugostiti.

Dođe roda na ručak. Lija skuha kašu, razmaže je po tanjiru i ponudi rodi:

– Jedi, kumo, jedi, golubice moja!

Roda tup! tup! Kljunom po tanjiru. Udarala je i udarala, ali ništa nije mogla dohvatiti. A lija samo liže, te liže kašu dok sve nije sama pojela. Veli lija:

– Nemoj me kriviti, kumo! Ja te neću više nutkati.

– Hvala, kumo, i na tome, odgovori roda. Dođi ti k meni sutra u goste.

Drugi dan dođe lija rodi u goste, a roda pripremila krompire. Stavi ih u visok vrč s uskim grlom i ponudi liju:

– Jedi, kumo! Jedi, mila moja! Ne daj se nutkati.

Vrti se lija oko vrča, zađe ovamo, zađe onamo, lizne vrč, onjuši ga, ali se krompira ne može dočepati. Roda stoji na svojim visokim nogama i dugim kljunom vadi krompire iz vrča, ključkala je dok sve nije pojela.

– Ne krivi me. Ja te neću više nutkati.

I tako lisica ode gladna kući. Otad je prestalo njeno prijateljstvo s rodom.

La Fonten

Priprema za realizaciju zajedničke aktivnosti br. 2: Pisanje/Vrste i namjene teksta/

Lisica i roda/La Fonten

Uzrast djece: Predškolski uzrast

Ishod učenja:

- Piše pripovijedne tekstove kako bi razvio stvarna ili zamišljena iskustva ili događaje koristeći odgovarajuću tehniku, dobar odabir detalja i dobro strukturiran redosljed događaja.

Pokazatelj za predškolski uzrast:

- Uz poticaj i podršku prepriča jedan događaj ili nekoliko slabo povezanih događaja, događaje ispriča redom kako su se odigrali i izrazi svoje reakcije na ono što se dogodilo.

Uvod u aktivnost – učenje:

Kako ćete pobuditi interesovanje djece i nadograditi njihovo prethodno znanje da biste ih uveli u sadržaj ove zajedničke aktivnosti i ciljeve učenja?

„Sjećate li se knjige koju smo juče čitali? Ko se spominje u toj basni? Danas ćemo naučiti i jednu kratku pjesmu o lisici i rodi.“

Pjesma: „Lisica i roda“

Lisica i roda,
prijatelji stari
jedna drugoj obično-o-o,
sve planove kviri.

Lisica i roda
na-na-na-naučile ne bi,
da ne rade drugome-e-e
što ne žele sebi

Zajednička aktivnost – kroz učenje:

Koje aktivnosti će djeca realizirati da bi izgradili svoje znanje, vještine i razumijevanje i tako ostvarili ciljeve predviđene aktivnosti?

Priča po nizu slika: „Lisica i roda“

Djeca odgovaraju na sljedeća pitanja:

1. O kome se govori u ovoj priči?
2. Ko je koga pozvao u goste?
3. Ko je u priči ostao gladan?
4. Šta je bilo na kraju priče?

3.

4.

Strategija slagalice:

Podijeliti djecu u 4 grupe, vodeći računa da u svakoj grupi bude jednak broj djece.

Svaka grupa crta odgovor na jedno postavljeno pitanje.

Nakon aktivnosti, predstavnici grupa opisuju crtež svoje grupe. Crteže zalijepiti na zid u pravilnom nizu prema događajima iz basne, a zatim strategijom **GALERIJE** običi izložene radove.

Nakon učenja:

Kako ćete pomoći djeci da rezimiraju i primijene naučeno ili da postave ciljeve za sljedeću zajedničku aktivnost? Šta će djeca uraditi da vježbaju i prošire znanje o ovome što su naučili na ovoj zajedničkoj aktivnosti?

- „A, sada ćemo ponoviti pjesmu koju smo danas učili – o lisici i rodi.“
- Pratiti napisani tekst pjesme, a djeca će crtežom/symbolima predstaviti zadane riječi.

(Individualno rješavati zadatak: predstavljanje simbolima riječi iz pjesme iz uvodnog dijela današnje aktivnosti.)

Formativna procjena za ovu aktivnost: crteži djece poredani u pravilnom nizu

Tehnologija/mediji koje treba koristiti na ovoj aktivnosti: 4 slike/cртеža koji predstavljaju sadržaj priče, pisani tekst pjesme

Razmišljanje nakon zajedničke aktivnosti:

Šta je tokom aktivnosti bilo dobro za djecu?

Koje promjene biste preporučili za:

- a) *aktivnost sljedećeg dana?*
- b) *poboljšanje ove aktivnosti?*

Autor pripreme: Suada Mlačo, profesor predškolskog odgoja, JU za predškolski odgoj i obrazovanje Visoko

**Priprema za realizaciju zajedničke aktivnosti br. 3: Usmeno izražavanje i slušanje/
Prezentacija znanja i ideja/Lisica i roda/La Fonten**

Uzrast djece: Predškolski uzrast

Ishod učenja:

- Prilagodi govor različitim kontekstima i komunikacijskim zadacima.

Pokazatelj za predškolski uzrast:

- Izražava se govorom i glasovnim kvalitetima govora, kao što su visina, tempo i boja glasa, kako bi osjećaje, misli i ideje jasno izrazili.

Uvod u aktivnost – učenje:

Kako ćete pobuditi interesovanje djece i nadograditi njihovo prethodno znanje da biste ih uveli u sadržaj ove zajedničke aktivnosti i ciljeve učenja?

<https://youtube/JQx7IoYeVR8> – Lisica i roda

(Snimak basne koju djevojčica priča)

Zajednička aktivnost – kroz učenje:

Koje aktivnosti će djeca realizirati da bi izgradili svoje znanje, vještine i razumijevanje i tako ostvarili ciljeve predviđene aktivnosti?

Dramatizacija basne: „Lisica i roda“

Brojalicom odrediti likove. Dramatizaciju ponoviti nekoliko puta dok postoji interesovanje djece. Voditi računa o visini, tempu i boji glasa. Djeca govore tekst onako kako su zapamtili.

Nakon učenja:

Kako ćete pomoći djeci da rezimiraju i primijene naučeno ili da postave ciljeve za sljedeću zajedničku aktivnost? Šta će djeca uraditi da vježbaju i prošire znanje o ovome što su naučili na ovoj zajedničkoj aktivnosti?

Rad u grupama – priča po nizu slika (prepričavanje)

Podijeliti djecu u grupe. U svakoj grupi će biti 4 člana, a svaki će dobiti jedan list bojanke koji predstavlja različite dijelove basne. Tako, da na kraju u jednoj grupi imamo priču po nizu slika. Djeca će prvo individualno obojiti slike, hronološki ih složiti, a onda unutar grupe prepričavati.

Formativna procjena za ovu aktivnost: dramatizacija i priča po nizu slika unutar grupa

Tehnologija/mediji koje treba koristiti na ovoj aktivnosti: laptop, snimak crtanog filma sa YouTubea, kostimi lisice i rode, radni listovi koji predstavljaju ključne momente iz basne

Razmišljanje nakon zajedničke aktivnosti:

Šta je tokom aktivnosti bilo dobro za djecu?

Koje promjene biste preporučili za:

a) *aktivnost sljedećeg dana?*

b) *poboljšanje ove aktivnosti?*

Autor pripreme: Suada Mlačo, profesor predškolskog odgoja, JU za predškolski odgoj i obrazovanje Visoko

Tabela za formativnu procjenu: Čitanje, Pisanje, Usmeno izražavanje i slušanje

KRITERIJI	Pokušavamo!	Napredujemo!	Uspijevamo!
ČITANJE			
UOČAVANJE GLAVNIH LIKOVA, DOGAĐAJA I MJESTA RADNJE	Pokušava prepoznati, analizirati likove i događaje uz podršku odgajatelja.	Uz poticaj i podršku nabraja glavne likove, događaje i mjesto radnje.	Samostalno nabraja glavne likove i događaje, opisuje mjesto radnje i prepričava priču prateći slijed događaja prikazanih na slikama.
PISANJE			
PREPRIČAVANJE JEDNOG DOGAĐAJA ILI NEKOLIKO SLABO POVEZANIH DOGAĐAJA REDOM KAKO SU SE ODIGRALI I IZRAŽAVANJE SVOJE REAKCIJE NA ONO ŠTO SE DOGODILO	Pokušava prepričati događaj i uz poticaj odgajatelja izražava svoje reakcije.	Uz poticaj i podršku prepriča jedan događaj ili nekoliko slabo povezanih događaja, događaje ispriča redom kako su se odigrali i izrazi svoje reakcije na ono što se dogodilo.	Samostalno prepriča događaj ili nekoliko slabo povezanih događaja prateći redoslijed događanja i izražavajući svoje reakcije opisom uz mnogo detalja.
USMENO IZRAŽAVANJE I SLUŠANJE			
ISKAZIVANJE OSJEĆANJA, MISLI I IDEJA KROZ GLASOVNE KVALITETE GOVORA	Pokušava koristiti glasovne kvalitete govora i iskazati osjećaje, misli i ideje.	Izražava se govorom i glasovnim kvalitetima govora, kao što su visina, tempo i boja glasa, kako bi osjećaje, misli i ideje jasno izrazio.	Izražava se govorom i glasovnim kvalitetima govora i unosi elemente dramtizacije, kako bi osjećaje, misli i ideje jasno izrazio.

NASTAVNE PRIPREME

PRVI RAZRED

Priprema za čas br. 1: Čitanje/Ključne ideje i detalji/Zekina kućica/narodna priča

Razred: I

Ishod učenja:

- Pažljivo čita ili sluša tekst u cilju razumijevanja i donošenja logičkih zaključaka; citiranje konkretnih tekstova pri pisanju ili govoru u svrhu argumentovanja zaključaka donesenih na temelju teksta.
- Analizira likove, događaje i ideje, te njihove međudnose u tekstu.

Pokazatelj razreda koji se pohvađa:

- Postavlja pitanja i odgovara na pitanja kako bi pokazao razumijevanje pozivajući se na tekst.
- Opisuje likove u priči (npr. njihove osjećaje, motivacije, osobine) i utvrđuje kako njihovi postupci doprinose razvoju radnje.

Uvod u učenje:

Kako ćete pobuditi interesovanje učenika i nadograditi njihovo prethodno znanje da biste ih uveli u sadržaj ovog časa, ciljeve učenja i aktivnosti?

Aktivnost 1: Čas početi muzičkom igrom „Zeko pleše“ (učenici su formirali parove po želji i igraju muzičku igru).

Aktivnost 2: Kada je igra završena učenici sjedaju u krug ispred nastavnika. Nastavnik pita: „Kako se zove ova muzička igra?“. Kada učenici odgovore, nastavnik će na tablu staviti sliku zeca, te **Strategijom za podučavanje „Oluja mozga“** učenike motivirati da navedu sve što znaju o zecu (učeničke asocijacije upisuje ispod slike na tabli).

Aktivnost 3: Slijedi najava nastavne jedinice: „Danas ćemo čitati jednu priču koja takođe govori o jednom zeki, a ona se zove „Zekina kućica“ (zapisati naslov na tabli).

Kroz učenje:

Koje nastavne aktivnosti će učenici realizirati da bi izgradili svoje znanje, vještine i razumijevanje i tako ostvarili ciljeve časa?

Aktivnost 4: Interpretativno čitanje priče ali po dijelovima. Dok čita, nastavnik će koristiti **Strategiju za podučavanje „Predviđanje“**, na svakom prelazu u sljedeći dio. (Prije čitanja sljedećeg dijela učenike, nastavnik pita šta misle da će se dalje desiti i njihove ideje upisuje u stupcu „mislimo da će se desiti“. Nakon čitanja određenog dijela učenici dobijaju jasnu sliku šta se uistinu desilo u priči i ključne detalje govore nastavniku, a nastavnik ih upisuje u stupcu „desilo se u priči“). Za ovu strategiju nastavnik može koristiti tabelu sljedećeg sadržaja:

DESILO SE U PRIČI...	MISLIMO DA ĆE SE DESITI...

Aktivnost 5: Nakon čitanja slijedi emotivna pauza, a potom globalna analiza pomoću pitanja:

- *Koji se likovi pojavljuju u ovoj priči? (nastavnik zapisuje na tabli)*
- *Od čega su bile njihove kućice?*
- *Šta se desilo s lijinom kućicom?*
- *Šta je lija zamolila zeku?*
- *Na koja mjesta je zeko pustio liju da uđe?*
- *Šta je lija tada uradila?*
- *Kome se prvom požalio zeko?*
- *Ko je sve pokušao pomoći zeki?*
- *Ko mu je pomogao da istjera liju?*
- *Šta je na kraju bilo?*

Tražiti od učenika da navedu neke osobine lije – kako su je doživjeli i to nastavnik zapisuje na tabli ispod slike koju je takođe stavio do zekine slike. (Tako će dobiti osobine glavnih likova.)

Aktivnost 6: Slijedi rad u grupama. Na stolovima su slike likova iz ove priče (zeko, lija, psi, vuk, medo i pijetao). Učenici iz korpice izvlače kartice na kojima su imena likova. Svaki učenik će sjesti tamo gdje je slika onog lika kojeg je izvukao i tako će formirati grupe.

Na stolovima se već nalaze zadaci za grupe. Svaka grupa će dobiti po jednu rečenicu, ali napisanu „ispreturano“. Učenici je trebaju pravilno napisati na traku od papira na kojoj je napisan neki od brojeva od 1. do 6.

Učenici su dobili sljedeće rečenice:

1. kućicu leda od imala Lija je, drveta od a zeko
2. kućica se lijina istopila i Dođe ljeto
3. iz kućice istjera Lija zeku
4. vuk, medo i Psi liju istjerivali iz kućice su
5. iz kuće Pijetao liju istjerao je
6. sretno i zadovoljno pjetlić i Zečić ostanu živjeti

Aktivnost 7: Izvještaji grupa (prozvati grupu na čijem papiru piše broj 1, zatim 2 i tako sve do 6.) Formuliramo tok radnje nizanjem traka s rečenicama.

Provjeravamo zajedno jesu li ispravno napisali – složili rečenicu i lijepimo na tablu traku. Kada su sve trake zalijepljene dobije se slijed događaja koji učenici trebaju uočiti.

Aktivnost 8: Nastavnik će nakon završenog izlaganja grupa pročitati cijeli slijed događaja pročitane priče koji su dobili timskim radom grupa i vratiti se na glavne likove, te pročitati osobine koje su naveli za njih i pitati učenike imaju li još neke koje bi dodali.

Nakon učenja:

Kako ćete pomoći učenicima da rezimiraju i primijene naučeno ili da postave ciljeve za sljedeći čas? Šta će učenici uraditi da vježbaju i prošire znanje o ovome što su naučili na ovome času?

Aktivnost 9: Kako bi se utvrdilo da li su učenici upamtili sadržaj nastavnik će podijeliti svim učenicima listiće na kojima oni trebaju dopuniti rečenice vezane za sadržaj teksta (**strategija „Nastavak na nedovršene rečenice“**). Ti listići će biti osnova za formativnu procjenu i pokazatelj razumijevanja.

Izgled nastavnog listića:

Dopuni rečenice:

U ovoj priči glavni likovi su

Lijina kućica je bila od a zekina od

Lijina kućica se

Lija je zeku i istjerala ga iz njegove

Liju su pokušali istjerati, i je istjerao liju.

Aktivnost 10: Nakon što su svi predali listiće, nastavnik čita kako su trebali odgovoriti učenici na nivou velike grupe, učenici će na taj način provjeriti jesu li tačno uradili (**model samoprocjene**). Upoznavanje sa sadržajem domaćeg zadatka. Pročitati priču i napraviti masku lika iz priče koji je bio oznaka za grupu kojoj si pripadao.

Formativna procjena za ovaj čas: Na osnovu prikupljenih listića koje su učenici dopunjavali izvršiti procjenu koliko su učenici upamtili sadržaj priče, a što će biti korisna informacija za pripremu sljedećeg časa.

Tehnologija/mediji koje treba koristiti na ovom času: tekst, CD player, slike zeca, lije, pasa, vuka, mede i pijetla, trake za pisanje rečenica, kartončići s nazivima životinja, listići za formativnu procjenu

Razmišljanje nakon časa:

Šta je na ovom času bilo dobro za vaše učenike?

Koje promjene biste preporučili za:

a) *sljedeći čas?*

b) *poboljšanje ovog časa?*

Autor pripreme:

Fatima Lipovača, nastavnik razredne nastave, OŠ „Mula Mustafa Bašeskija“ Kakanj

**Priprema za čas br. 2: Usmeno izražavanje i slušanje/Prezentacija znanja i ideja/
Zekina kućica/narodna priča**

Razred: I

Ishod učenja:

- Prezentira informacije, nalaze i dokaze tako da slušatelji mogu slijediti tok obrazlaganja, a organizacija, razvoj i stil primjereni su zadatku, svrsi i publici.
- Prilagodi govor različitim kontekstima i komunikacijskim zadacima.

Pokazatelj-i razreda koji se pohada:

- Izvještava o temi ili tekstu, ispriča priču ili detaljno prepričava iskustvo uz odgovarajuće činjenice i relevantne, opisne detalje, govoreći jasno, odgovarajućim ritmom.
- Izražava se punim rečenicama.

Uvod u učenje:

Kako ćete pobuditi interesovanje učenika i nadograditi njihovo prethodno znanje da biste ih uveli u sadržaj ovog časa, ciljeve učenja i aktivnosti?

Aktivnost 1: Čas početi postavljanjem zagonetki (rješenje ovih zagonetki učenike navodi na priču koju su čitali prethodni čas):

Ja sam djeco šumska kuma,
hitrih nogu, bistra uma.
Kabanica moja riđa,
svakome se lovcu sviđa.

Duge uši ima,
dobro čuje s njima,
po zelenoj travi
trči on u skokovima.

(LISICA)

(ZEKO)

Aktivnost 2: Kada su došli do rješenja nastavnik razgovara s učenicima o prošlom času i priči koju su čitali primjenom **strategije „Veliko 4“**

* *Kako se zove priča koju smo čitali?*

* *Ko su glavni likovi?*

* *Ko je koga prevario?*

* *Koji su sporedni likovi u priči i kako su oni pomagali zeki?*

Aktivnost 3: Nastavnik pita učenike šta su trebali uraditi kao domaći zadatak? (napraviti maske)

Kada i gdje se koriste maske? (kada se glumi, u pozorištu/na sceni). Učenici prezentiraju maske na način da zamijene masku s drugom do sebe **strategija „Razmjena“**, nekoliko njih kaže koji su lik dobili i navedu po jednu njegovu osobinu. Analizom maski zapravo analizirat će likove iz priče.

Aktivnost 4: Najava nastavne jedinice: „Danas ćemo vježbati usmeno izražavanje i slušanje tako što ćete prepričavati priču, a potom pokušati glumiti likove čije maske ste pravili kod kuće“ (zapisati naslov na tabli)

Kroz učenje:

Koje nastavne aktivnosti će učenici realizirati da bi izgradili svoje znanje, vještine i razumijevanje i tako ostvarili ciljeve časa?

Aktivnost 5: Nastavnik će formirati (4) grupe tako da u svakoj grupi bude po jedan od svih 6 likova koji se pojavljuju u priči (zeko, lisica, pas/psi, vuk, medo i pijetao) na način da učenici koji su pravili lik zeke izvuku po jedan broj od 1 do 6, i tako svi ostali likovi, pa će sve jedinice činiti prvu grupu, dvojke drugu itd. (Na stolovima su oznake grupe – broj.)

Aktivnost 6: Nastavnik učenicima daje koverta sa zadacima.

Prvi zadatak za grupe je da pokušaju prepričati priču na način da gledaju u list koji je na stolu, a na kome je dat slikovni prikaz priče „Zekina kućica“. Koristi se **strategija „Ja započnem ti nastavi“**, tj. jedan učenik kaže rečenicu, sljedeći nastavlja i tako u krug dok ne završe priču. (učenike ograničiti vremenom, obilaziti grupe, usmjeravati ih i pomagati im)

Aktivnost 7: Drugi zadatak za grupe je dramatizacija teksta. (Nastavnik je već pripremio scenu gdje će učenici izvesti igrokaz – improvizacija kućice.) Učenici, nakon što su prepričali zajedno priču, stavljaju svoje maske i vježbaju ulogu lika čiju masku već imaju. (Sugerisati učenicima da se izražavaju punim rečenicama, ali da ne moraju doslovce prenositi tekst iz priče nego onako kako su ga oni upamtili, odnosno da sami osmisle rečenice koje će izgovoriti.)

Aktivnost 8: Izvođenje na sceni. Nastavnik je narator. (S obzirom da su učenici prvi razred cilj je da se pravilno izražavaju i da priča ima smisao, ne insistirati previše na količini teksta.) Svaku grupu nagraditi aplauzom.

Aktivnost 9: Nakon što su sve grupe prepričale – „odglumile priču“ pod maskama, biramo najbolje prepričanu priču. Svaka grupa na papirić piše broj grupe za koju smatra da je najbolje odglumila – prepričala priču, ali pri tome ne glasa za svoju grupu. (Učenici se dogovaraju unutar grupe.) Nastavnik zbraja bodove i proglašava pobjedničku priču – grupu. S učenicima razgovara šta su to radili na ovom času i šta su to danas vježbali.

Nakon učenja:

Kako ćete pomoći učenicima da rezimiraju i primijene naučeno ili da postavte ciljeve za sljedeći čas? Šta će učenici uraditi da vježbaju i prošire znanje o ovome što su naučili na ovom času?

Aktivnost 10: Da bi se još jedanput utvrdilo jesu li svi učenici upamtili sadržaj priče **strategijom „Slagalica“** svaki učenik treba da na listu papira koji je dobio pravilno složi sličice na polja obilježena brojevima od 1 do 6 onim redom kako su se događaji dešavali. Te slagalice će poslužiti nastavniku za formativnu procjenu učeničkih postignuća.

Aktivnost 11: Podijeliti učenicima listiće s detaljnim pitanjima na koje trebaju pismeno odgovoriti i to će im biti zadaća za sljedeći čas, a koja će biti osnov za pripremu časa pisanja.

Formativna procjena za ovaj čas: Na osnovu prikupljenih listića, tj. slagalice izvršiti procjenu koliko i kako su učenici upamtili sadržaj – slijed događaja u priči.

Tehnologija/mediji koje treba koristiti na ovom času: improvizovana kućica – scena, maske, nastavni listići, listovi sa slikovnim prikazom priče, sličice za slagalicu

Razmišljanje nakon časa:

Šta je na ovom času bilo dobro za vaše učenike?

Koje promjene biste preporučili za:

a) sljedeći čas?

b) poboljšanje ovog časa?

Autor pripreme:

Fatima Lipovača, nastavnik razredne nastave, OŠ „Mula Mustafa Bašeskija“ Kakanj

Prilozi:

- a) listić za domaću zadaću
- b) list sa slikovnim prikazom cijele priče
- c) tabela za slagalicu

Prilog a)

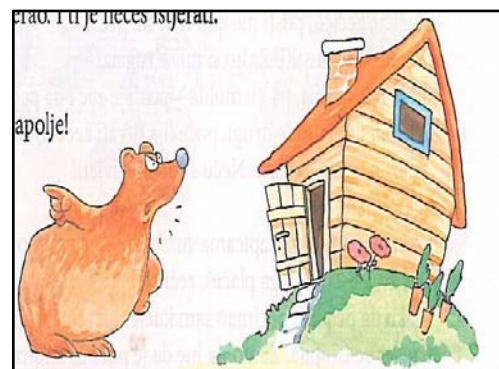
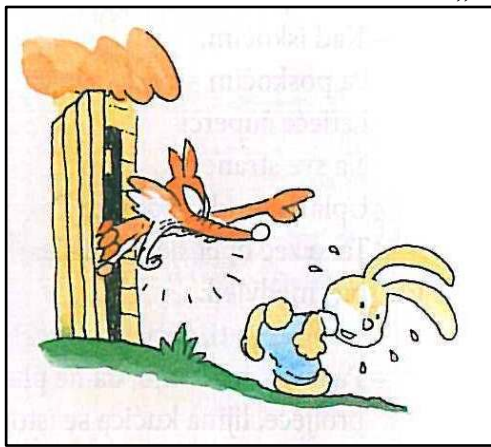
ZADAĆA

Pročitaj priču „Zekina kućica“, Čitanka str. 124. a potom u svesci odgovori na sljedeća pitanja:

- Kakvu kućicu je imala lija?
- Od čega je bila zekina kućica?
- Šta se desilo u proljeće?
- Šta je tada lija zamolila zeku?
- Šta je zeko uradio?
- Šta se desilo?
- Ko je pokušao pomoći zeki?
- Ko je uspio istjerati liju iz zekine kućice?
- Šta se na kraju desilo?

Prilog b)

„Zekina kućica“

Prilog c)

Ime: _____

„Zekina kućica“

1.	2.
3.	4.
5.	6.

**Priprema za čas br. 3: Pisanje/Pisanje i distribucija pisanih radova/
Zekina kućica/narodna priča**

Razred: I

Ishod učenja:

- Piše jasne i smislene radove u kojima su sadržaj, organizacija i stil primjereni zadatku, svrsi i publici.

Pokazatelj razreda koji se pohađa:

- Uz vodstvo i podršku odraslih, piše rad u kojem su sadržaj i organizacija primjereni zadatku i svrsi.

Uvod u učenje:

Kako ćete pobuditi interesovanje učenika i nadograditi njihovo prethodno znanje da biste ih uveli u sadržaj ovog časa, ciljeve učenja i aktivnosti?

Aktivnost 1: Učenici sjede u formaciji kruga ispred nastavnika. Kako bi se podsjetili, nastavnik će iz korpe izvlačiti jednu po jednu masku likova iz priče „Zekina kućica“, a učenici trebaju da kažu koji lik vide i neku njegovu osobinu, a na osnovu postupaka iz priče (kratka karakterizacija likova).

Aktivnost 2: Analiza domaćeg zadatka. Nastavnik će čitati po jedno pitanje, a učenici će se javljati i čitati svoje odgovore. Nakon toga nastavnik traži da jedan učenik pročita sve odgovore, ali bez čitanja pitanja onako kako je napisao i navodi učenike na zaključak da su oni zapravo odgovarajući na pitanja prepričali priču.

Aktivnost 3: Najava nastavne jedinice i zapisivanje naslova na tabli: „Zekina kućica“ – odgovori na detaljna pitanja.

Kroz učenje:

Koje nastavne aktivnosti će učenici realizirati da bi izgradili svoje znanje, vještine i razumijevanje i tako ostvarili ciljeve časa?

Aktivnost 4: Učenicima podijeliti listiće na kojima su ispisana pitanja na koja će oni odgovarati kao i prostor u koji će pisati.

Slijedi samostalno pismeno izražavanje – primjena tehnike pisanja odgovaranjem na detaljna pitanja.

Pitanja:

- *Kakvu je kućicu imala lija?*
- *Od čega je bila zekina kućica?*
- *Šta se desilo s lijinom kućicom?*
- *Šta je uradio zeko?*
- *Koga je lija istjerala?*
- *Ko je pokušao pomoći zeki?*
- *Jesu li uspjeli?*
- *Šta se desilo na kraju?*

Kako bi učenicima bilo lakše realizirati zadatak, nastavnik će na tablu postaviti plakat na kojem su slike iz priče poredane hronološkim slijedom. Na ovaj način učenicima će biti lakše da se prisjete ključnih detalja i glavnih događaja u tekstu, a ujedno se uvode i u drugi narativni oblik kazivanja (pričanje događaja prikazanog po nizu slika). Nastavnik obilazi i pomaže učenicima prilikom samostalnog pismenog izražavanja. (S obzirom da se radi o učenicima prvog razreda, te da je ovo prvo samostalno pismeno izražavanje, potrebna je veća podrška nastavnika.) Napomenuti učenike da na pitanja odgovaraju punim rečenicama jer će tako kvalitetno napisati rad, tj. prepričati priču.

Aktivnost 5: Čitanje učeničkih radova. Nekoliko učenika će pročitati svoje radove (2–3 učenika u zavisnosti od vremena).

Nakon učenja:

Kako ćete pomoći učenicima da rezimiraju i primijene naučeno ili da postave ciljeve za sljedeći čas? Šta će učenici uraditi da vježbaju i prošire znanje o ovome što su naučili na ovom času?

Aktivnost 6: Pokupiti učeničke radove koji će poslužiti za formativnu procjenu, a učenicima dati zadatak da u paru, koristeći se **strategijom „Misli – upari – razmijeni“**, osmisle poruku priče. Nastavnik će na flip-chart tabli zapisati poruke, a za zadaću učenici trebaju ilustrovati priču. Na sljedećem času ćemo odabrati najuspješnije radove i pripremiti razrednu izložbu.

Formativna procjena za ovaj čas: učenički pismeni radovi

Tehnologija/mediji koje treba koristiti na ovom času: nastavni listovi s pitanjima i prostorom za pisanje, nastavni plakat s hronološkim slijedom događaja prikazanim pomoću slika, korpa s maskama, flip-chart tabla i markeri

Razmišljanje nakon časa:

Šta je na ovom času bilo dobro za vaše učenike?

Koje promjene biste preporučili za:

a) sljedeći čas?

b) poboljšanje ovog časa?

Autor pripreme:

Fatima Lipovača, nastavnik razredne nastave, OŠ „Mula Mustafa Bašeskija“ Kakanj

Strategija za Čitanje, Usmeno izražavanje i slušanje i Pisanje

Oblast-i: Čitanje, Usmeno izražavanje i slušanje i Pisanje

Razred-i: I–III

Strategija: Slagalica

Svrha: Koristiti ovu strategiju u nastavi početnog čitanja i pisanja, pri vježbanju glasovne analize riječi, sastavljanju prostih i složenih rečenica, usvajanja gramatičkih pojmova, kroz vježbe uočavanja slijeda događaja i sl. Kod učenika se razvija sposobnost uočavanja ključnih pojmova i sposobnost logičkog zaključivanja.

Koraci za nastavnika:

Opcija 1. Složi riječ

Nastavnik je ranije pripremio kartončiće na kojima su ispisana slova pojedinačno. Učenici mogu biti podijeljeni u grupe, a može se koristiti i za individualan rad s učenicima. Učenici imaju zadatak da od ponuđenih slova sastave riječ na način da kartončiće – slova poslože u predviđena polja koja je nastavnik nacrtao na listu papira ili da slože riječ koja počinje određenim slovom (prilikom usvajanja slova/glasova za uočavanje inicijalne pozicije glasa/slova).

Opcija 2. Složi rečenicu

Na kartončićima su napisane riječi. Nastavnik od učenika traži da sastave rečenicu od ponuđenih riječi. Početi s prostim rečenicama, a potom zahtjeve povećavati u zavisnosti od uzrasta. Rečenice se mogu i zapisivati na tabli, a učenici u svoje sveske.

Opcija 3. Sastavi slijed događaja

a) Kod učenika nižih razreda nastavnik se koristi sličicama koje predstavljaju glavne događaje iz teksta. Učenici trebaju složiti sličice u predviđena polja (koja je nastavnik nacrtao i podijelio učenicima zajedno sa sličicama) onim redoslijedom kako su se događaji dešavali u priči.

b) Učenici II i III razreda trebaju poredati ponuđene rečenice koje su ispisane na trakama po brojevima i tako dobiti slijed događaja u pripremljenu tabelu.

Modifikacije:

- Učenici I i II razreda koriste slagalicu za sastavljanje riječi od naučenih slova, za imenovanje pojmova, za sastavljanje prostih rečenica i predstavljanje slijeda događaja slušane, tj. pročitane priče.
- Učenici III razreda koriste slagalicu za složenije jezičke vježbe (npr. vježbe s afiksima, anagrami, rebusi, dopunjaljke, ukrštenice i sl.)

Kada treba primijeniti ovu strategiju:

Strategija je pogodna za vježbe u nastavi početnog čitanja i pisanja. Učenicima se mogu davati različiti zadaci u zavisnosti od onoga što je cilj časa. Primjenjiva je i u nastavi gramatike kao i kod interpretacije proznog književnog teksta u nižim razredima dok učenici nisu savladali tečno čitanje i vještinu pisanja (tada se koriste sličice umjesto slova i riječi) i na taj način se može provjeriti koliko su učenici razumjeli određene jezičke sadržaje.

Autor: Fatima Lipovača, nastavnik razredne nastave, OŠ „Mula Mustafa Bašeskija“ Kakanj

Tabela za formativnu procjenu: Čitanje, Usmeno izražavanje i slušanje i Pisanje

KRITERIJI	1 ISPOD STANDARDA	2 PRIBLIŽNO NIVOU STANDARDA	3 STANDARDNI NIVO	4 IZNAD STANDARDA
POSTAVLJANJE PITANJA I DAVANJE ODGOVORA	Uz poticaj i podršku nastavnika daje kratke odgovore na jednostavnija pitanja.	Na postavljena pitanja daje kratke odgovore a i sam postavlja jednostavnija pitanja.	Postavlja pitanja i odgovara na pitanja kako bi pokazao razumijevanje pozivajući se na tekst.	Postavlja pitanja vezana za tekst i daje potpune i kreativne odgovore, vrši usporedbu s drugim tekstovima.
OPIS LIKOVA I TOK DOGAĐAJA	Samostalno uočava likove u priči, ali uz poticaj i podršku nastavnika razlikuje pozitivne i negativne osobine likova, teže uočava tok događaja.	Uočava likove u priči, razlikuje pozitivne i negativne likove, uz podršku nastavnika prati tok događaja i uticaj njihovih postupaka na dalji tok događaja.	Opisuje likove u priči (npr. njihove osjećaje, motivacije, osobine) i utvrđuje kako njihovi postupci doprinose razvoju radnje.	Samostalno opisuje likove, jasno iznosi stav o njihovim postupcima, uočava tok događaja kao i glavni događaj u tekstu.
PRIČANJE PRIČE, RAZGOVOR O TEKSTU, UOČAVANJE TEME, ISKUSTVA IZ TEKSTA I VAŽNIH ČINJENICA I DETALJA, UNOŠENJE ELEMENATA MAŠTE	Uz pomoć i podršku izgovara tekst izostavljajući pojedine dijelove, ne uočava temu, priču završava samo uz pomoć.	Tekst izgovara bez propusta, uz podršku prepričava iskustva vezana za činjenice govoreći jasno.	Izvještava o temi ili tekstu, ispriča priču ili detaljno prepričava iskustvo uz odgovarajuće činjenice i relevantne, opisne detalje, govoreći jasno, odgovarajućim ritmom.	Detaljno prepričava priču, iznosi svoju ulogu uspješno u dramaturgiji jasno se izražavajući, unosi elemente kreativnosti i mašte pri dramaturgiji.
GOVOR I GLASOVNA KVALITETA GOVORA, IZRAŽAVANJE PUNIM REČENICAMA	Izražava se nepotpunim i nerazgovijetnim rečenicama.	Govori jasno, ali kada je u pitanju kvaliteta govora (boja, visina, tempo) ti elementi nisu prilagođeni što umanjuje doživljaj.	Izražava se punim rečenicama.	Svoju kvalitetu govora prilagođava tekstu koji prepričava, unosi svoje riječi i detalje kako bi osnažio doživljaj.
PISANJE JASNOG I SMISLENOG RADA	Uz pomoć i podršku nastavnika uspijeva napisati nekoliko kraćih rečenica.	Piše rečenice čiji sadržaj i organizacija su primjereni zadatku, ali ne iznosi svoje ideje.	Uz vodstvo i podršku odraslih piše rad u kojem su sadržaj i organizacija primjereni zadatku i svrsi.	Samostalno piše rad unoseći detalje i svoje ideje, a koji su sadržajem i organizacijom primjereni zadatku.

Priprema za čas br. 1: Čitanje/Ključne ideje i detalji/Vuk i janje/Ezop

Razred: I

Ishod učenja:

- Prepoznaje i objašnjava ključne ideje teksta i njihove razrade; rezimira ključne ideje na osnovu detalja koji ih dokazuju.
- Analizira likove, događaje i ideje, te njihove međudnose u tekstu.

Pokazatelj razreda koji se pohvađa:

- Prepričava priče iz različitih kultura, utvrđuje glavnu poruku i objašnjava kako se ona prenosi putem važnih detalja u tekstu.
- Opisuje likove u priči (npr. njihove osjećaje, motivacije, osobine) i utvrđuje kako njihovi postupci doprinose razvoju radnje.

Uvod u učenje:

Kako ćete pobuditi interesovanje učenika i nadograditi njihovo prethodno znanje da biste ih uveli u sadržaj ovog časa, ciljeve učenja i aktivnosti?

Aktivnost 1: Na tablu postaviti traku s nepotpunom narodnom poslovicom.

___ dlaku mijenja, ali ćud nikada.

Nastavnik će objasniti učenicima da je ovo jedna narodna izreka koju su možda čuli od svojih roditelja, deda i nana, te da nedostaje jedna riječ. Zadatak je da otkriju koja je to riječ. Učenici čitaju.

Razgovor o tome šta su pročitali: Ko mijenja dlaku? Kada životinje mijenjaju dlaku? Zašto se to dešava? Šta znači riječ „ćud“? Koja životinja je u pitanju? (učenici navode da je u pitanju VUK.)

Aktivnost 2: Strategija „Brainstorming“. Na flip-chart papiru postaviti sliku VUKA te postaviti pitanje **Šta biste prvo rekli kada čujete riječ VUK?** Navedite neke riječi! (Učenici navode riječi tipa: šuma, zeko, hladno, Crvenkapica, 7 jarića, ovce, lovci, opasan, strašan, gladan, lovi i sl.)

Nastavnik zapisuje riječi na flip-chart papiru oko slike vuka. Nakon toga zajedno s učenicima povezuje navedene riječi i pojašnjava njihovu vezu sa slikom. (Vuk živi u šumi. Zimi mu je hladno i gladan je. Love ga lovci.)

Najava nastavne jedinice: Danas ćemo čitati jednu priču u kojoj je glavni lik vuk.

Na tablu zapisati naslov priče: Vuk i janje, Ezop

Kroz učenje:

Koje nastavne aktivnosti će učenici realizirati da bi izgradili svoje znanje, vještine i razumijevanje i tako ostvarili ciljeve časa?

Aktivnost 3: Interpretativno čitanje basne (Zvučna čitanka ili nastavnik sam čita basnu)

Aktivnost 4: Strategija „Veliko 4“. Postaviti 4 pitanja za globalnu analizu.

- **O kome se govori u ovoj priči?**
- **Gdje se dešavala radnja priče?**
- **Kada se ovo zbilo?**
- **Šta se dešava na kraju priče?**

(Navesti učenike na zaključak da ova priča nema određeno vrijeme odvijanja radnje, te da je ova priča u kojoj su glavni likovi životinje basna. Na tabli će nastavnik zapisati glavne likove, mjesto i vrijeme radnje, ta da je ova priča basna.)

Ova priča je BASNA.

Likovi: vuk i janje

Mjesto radnje: šuma

Vrijeme radnje: neodređeno

Aktivnost 5: Uočavanje toka radnje primjenom strategije „STRIP SLAGALICA“ – ilustracije koje prate tok radnje. Učenici su podijeljeni u pet heterogenih grupa. Svaka grupa će dobiti po jednu ilustraciju koja će oslikavati tok radnje. Dodatak na ilustracijama će biti oblačići s nepotpunim sadržajem/rečenicama/odgovorima na pitanje koje bi trebali da se prisjete i upišu pozivajući se na tekst basne. Primjeri ilustracija dati su u prilogu.

Aktivnost 6: Formulisanje toka radnje putem nizanja ilustracija s popunjenim oblačićima. Predstavnici grupa čitaju svoje odgovore i pitanja s ilustracija po tipu igranja uloga (pripovjedač, vuk i janje). Svoje ilustracije lijepe na pripremljena polja na flip-chart papiru, te će moći uočiti da je jedno polje ostalo prazno, što će ih navesti na zaključak da priča nije dovršena.

Aktivnost 7: Učenici će unutar ranije formiranih grupa, primjenjujući strategiju „Zid riječi“ uočiti osobine vuka i janjeta u ovoj basni. (Svaka grupa će iz kutije uzeti po 4 kartončića s napisanim osobinama. Unutar grupa će čitati i odlučiti koje riječi bi odgovarale i kojem liku ih mogu pripisati.)

Riječi su: brz, gladan, milo, smiješan, uplašeno, zao, snalažljivo, pametno, ljut, zaljubljen, hladno, zabavno, lukav, domišljat, hrabro, mudro, kradljivac, sporo, slano, naivan.

Aktivnost 8: Presentacija rezultata na nivou grupa te određivanje osobina koje bi pripisali vuku i janjetu. Nastavnik je tu da pomaže ako učenici budu u nedoumici i oko postavljanja kartončića.

Aktivnost 9: Uočavanje ključne ideje, primjenom strategije „Korak po korak“ vođenom diskusijom do ideje. (Učenici odgovaraju na postavljena pitanja kojima će se ponoviti tok radnje, osobine likova i pokušati osmisliti ideju. *Kakav je vuk? Šta je on radio? Šta je smišljao? Kakvi su to razlozi? Zašto je smišljao te razloge? Htio je da opravda to što hoće da pojede janje.* Vuk dlaku mijenja, ali čud nikada.)

Nakon učenja:

Kako ćete pomoći učenicima da rezimiraju i primijene naučeno ili da postave ciljeve za sljedeći čas? Šta će učenici uraditi da vježbaju i prošire znanje o ovome što su naučili na ovom času?

Aktivnost 10: Individualni rad na nastavnim listićima – Čitaj, misli i dopuni!

Nastavnik dijeli nastavne listiće koji sadrže nepotpune rečenice koje prate slijed događaja. Svaki učenik treba čitati rečenice i upisati riječi tako da rečenice prate slijed događaja.

<p>Zadatak: Čitaj, misli i dopuni! Vuk je _____ janje. On smišlja _____ zašto da ga pojede. Janje ga nije pozdravilo prošle godine, jer _____. Ono ne nosi zvono, jer nije _____. Janje pije _____, a ne pije vodu i ne pase travu. Vuk je _____ i nosi janje u _____. Priča nema _____.</p> <p>Aktivnost 11: Upoznavanje sa sadržajem domaćeg zadatka – Pročitati basnu i napraviti masku lika iz basne (vuk ili janje) i donijeti je na naredni čas.</p>
<p>Formativna procjena za ovaj čas: nastavni listići „Čitaj misli i dopuni!“, grupni radovi „Strip slagalica“ i „Zid riječi“.</p>
<p>Tehnologija/mediji koje treba koristiti na ovom času: tekst basne, CD player, slike vuka i janjeta, radni nalozi za grupni oblik rada (strip ilustracije), kartoni s riječima osobine.</p>
<p>Razmišljanje nakon časa: <i>Šta je na ovom času bilo dobro za vaše učenike?</i></p> <p><i>Koje promjene biste preporučili za:</i></p> <p>a) <i>sljedeći čas?</i></p> <p>b) <i>poboljšanje ovog časa?</i></p>
<p>Autor pripreme: Elvira Bešić, profesor razredne nastave, OŠ „Musa Ćazim Ćatić“ Visoko</p>
<p>Prilozi: Tekst basne „Vuk i janje“ Ezop i slike za strip slagalicu</p> <p style="text-align: center;">VUK I JANJE Ezop</p> <p>Kad vuk ščepa zalutalo janje, poče izmišljati neki razlog zbog kojeg bi ga pojeo.</p> <p>– Prošle godine si me silno uvrijedio. Prošao si pored mene a nisi me pozdravio. To ti nikako ne mogu oprostiti – zaškrjuta zubima vuk.</p> <p>– U to vrijeme nisam ni bio rođen – odgovori janje plačući.</p> <p>– Valjda znaš koliko volim muziku. Zašto nemaš zvonce obješeno oko vrata da mi nešto zasviraš? – viknu vuk.</p> <p>– Zvonce nosi predvodnik stada, a ne ja – grcalo je janje.</p> <p>– Ali piješ sa mog izvora i paseš moju livadu – škljocao je zubima vuk, koji, zna se, ne pase.</p> <p>– Nikad nisam još pio vode ni pasao travice, jer mi je mlijeko majke i hrana i piće – pravdalo se janje. Vuk ga zgrabi i reče:</p> <p>– Pobijaš sve što kažem, a ja više ne mogu da budem gladan!</p> <p>I upravo kad ga je htio ubaciti u lonac...</p>

Strip slagalica

Kad vuk ščepa zalutalo janje,

Prošle godine si me silno uvrijedio. Prošao si pored mene a nisi me ni pozdravio. To ti nikako ne mogu oprostiti.

Valjda znaš koliko volim muziku.

Ali piješ s mog izvora i paseš moju livadu.

Pobijaš sve što kažem,

I UPRAVO KAD GA JE HTIO UBACITI U LONAC...

**Priprema za čas br. 2: Usmeno izražavanje i slušanje/Prezentacija znanja i ideja/
Vuk i janje/ Ezop**

Razred: I

Ishod učenja:

- Prezentira informacije, nalaze i dokaze tako da slušatelji mogu slijediti tok obrazlaganja, a organizacija, razvoj i stil primjereni su zadatku, svrsi i publici.
- Prilagodi govor različitim kontekstima i komunikacijskim zadacima.

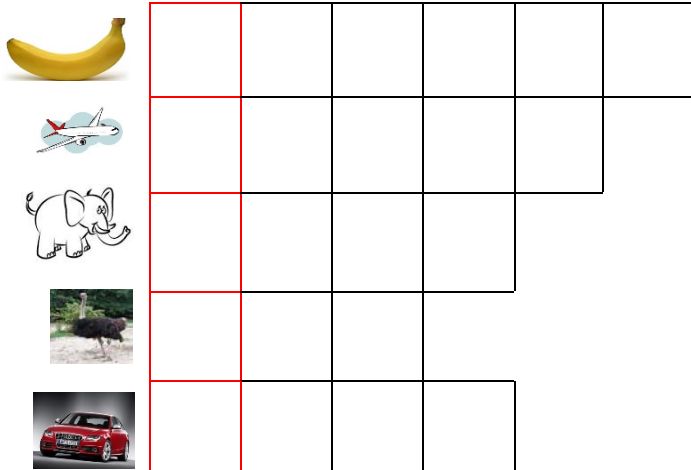
Pokazatelj razreda koji se pohvađa:

- Izvještava o temi ili tekstu, ispriča priču ili detaljno prepričava iskustvo uz odgovarajuće činjenice i relevantne, opisne detalje, govoreći jasno, odgovarajućim ritmom.
- Izražava se punim rečenicama.

Uvod u učenje:

Kako ćete pobuditi interesovanje učenika i nadograditi njihovo prethodno znanje da biste ih uveli u sadržaj ovog časa, ciljeve učenja i aktivnosti?

Aktivnost 1: Nastavnik će na flip-chart papir postaviti križaljku koju trebaju učenici popuniti, te će na taj način otkriti pojam u obilježenom polju. (Koji riječ smo dobili u obilježenom polju? Šta su basne?)

Aktivnost 2: Razgovor o pročitanoj basni primjenom strategije „Veliko 4“

- *Koju priču ste trebali čitati za domaći zadatak?*
- *Ko su glavni likovi?*
- *O čemu se govori u ovoj basni?*
- *Šta smo naučili iz ove basne?*

Aktivnost 3: Razgovor o sadržaju domaćeg zadatka

- *Šta je bio domaći zadatak?*
- *Zašto ste pravili maske?*
- *Kada se koriste maske?*
- *Osim vuka i janjeta koga bismo još trebali za igrokaz?*

(Navesti učenike na tekst koji govori narator.)

Najava nastavne jedinice: Danas će vježbati usmeno izražavanje kroz dramatizaciju Ezopove basne Vuk i janje.

Kroz učenje:

Koje nastavne aktivnosti će učenici realizirati da bi izgradili svoje znanje, vještine i razumijevanje i tako ostvarili ciljeve časa?

Aktivnost 4: Nastavnik će učenike podijeliti u 7 grupa – trojki po 3 učenika (narator, vuk i janje). Ove manje grupe može označiti i nazvati po bojama tako što će svakom naratoru zavezati traku na rukav u drugoj boji. Potom će svi naratori, svi vukovi i sva janjad imati zajedničke sastanke da dobiju upute kako treba da izvode i govore svoj dio teksta. Nakon sastanka se vraćaju u manje grupe i slijedi uvježbavanje zadataka.

Naratori (*Svoj dio teksta treba da izgovaraju jasno, naglašavajući ljutnju vuka i strah janjeta.*)

Vukovi (*Svoj dio tekst i svoje pokrete, te elemente onomatopeje prilagoditi izražavanju osjećanja koja smo uočili kod vuka.*)

Janjad (*Svoj dio teksta i svoje pokrete, te elemente onomatopeje prilagoditi izražavanju osjećanja koja smo uočili kod janjeta.*)

Kod ove aktivnosti se učenici mogu vratiti na rješenja iz strategije „Iz izloga osobina“ koja su istaknuta na vidnom mjestu, te se podsjetiti kakav je vuk, a kakvo janje.

Aktivnost 5: Priprema za izvođenje igrokaza (Učenici unutar svojih manjih grupa se pripremaju, stavljaju svoje maske koje su pripremili za domaći zadatak, čitaju tekst iz udžbenika poštujući svoje zadatke kao naratora, vuka ili janjeta. Nastavnik je tu da vrši korekcije i pruža pomoć.)

Aktivnost 6: Dramatizacija basne „Vuk i janje“

Nastavnik je na tabli pripremio pano sa šumskim proplankom i vatrom na koju je postavljen lonac. Parovi s naratorom dramatizuju basnu pred tablom uz upute koje su dobili i uz pomoć kojih su vježbali čitanje i pripremali se za dramatizaciju. Ostale grupe će pratiti, jer će imati zadatak da ocjene najbolje parove.

Aktivnost 7: Sumiranje rezultata nakon izvođenja svih grupa

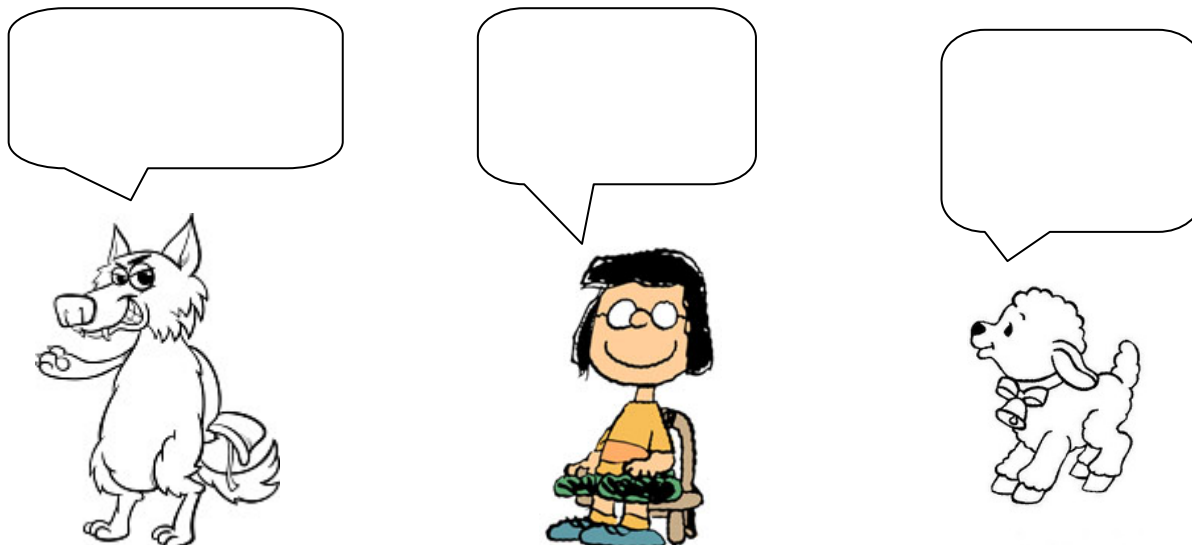
Nastavnik postavlja flip-chart papir s iscrtanom tabelom na tablu u koju će učenici dodjeljivati zvjezdice. Svaka grupa će dobiti po dvije zlatne, dvije srebrne i dvije bronzane zvijezde. Nastavnik će upoznati učenike na koji način mogu dodjeljivati zvijezde.

Grupe	Zvjezdice	Ukupno

(Grupa koju ocjenjuju će izaći pred tablu, a ostale grupe se dogovaraju i po zaslugi podižu i dodjeljuju zvijezdu, koju unosimo u tabelu. Ona grupa koja bude imala najviše zlatnih zvijezda je pobjednik i osvaja zlatnu zvijezdu, druga grupa će osvojiti srebrnu i treća bronzanu zvijezdu.

Aktivnost 8: Primjenom strategije „Likovi nam pričaju“ nastavljamo priču. Zamoliti naratore da izgovore zadnju rečenicu svoga teksta. „*I upravo kad ga je htio ubaciti u lonac ...*“ Zaključiti da priču možemo završiti na različite načine. Nastavnik će podijeliti učenicima nastavne listiće sa zadatkom "Dodaj tekst na sliku". Priču će završavati po likovima iz dramatizacije teksta.

(Razmislite kako bi vukovi željeli da priča završi? Kako bi janje voljelo da priča završi? Naratori, i vi možete pomoći janjetu, ali i vuku.)

Nakon učenja:

Kako ćete pomoći učenicima da rezimiraju i primijene naučeno ili da postave ciljeve za sljedeći čas? Šta će učenici uraditi da vježbaju i prošire znanje o ovome što su naučili na ovom času?

Aktivnost 9: Čitanje sastava

Nastavnik će dozvoliti da priču koju su zamislili pročitaju učenici koji to žele, još bolje da to bude i priča od svakog lika iz basne. Tako ćemo čuti različite verzije kraja.

Upoznavanje sa sadržajem domaćeg zadatka. Za domaći zadatak učenici će priču prepričati svojim roditeljima te više pažnje obratiti na kraj koji su zamislili. Poslati i roditeljima napomene o domaćem zadatku. Zatim bi bilo poželjno da ilustruju kako su zamislili kraj, da bi imali i posljednju sliku na svojoj strip slagalici.

Dragi roditelji,

Danas smo dramatizovali basnu „Vuk i janje“ koja nije imala kraj. Učenici su smišljali kako bi mogla završiti priča. Domaća zadaća vašeg sina/kćerke je da vama ili starijem bratu/sestri prepriča priču i smisli njen kraj.

Molimo vas da nam sutra vratite ovu bilješku preko svoga sina/kćerke. Hvala!

DA	NE	Moj sin/kćerka _____ mi je prepričao/la basnu „Vuk i janje“.
DA	NE	Moj sin/kćerka je spomenuo/la važne detalje u vezi s basnom.
DA	NE	Moj sin/kćerka je ispričala zanimljiv kraj basne.
DA	NE	Moj sin/kćerka govorio/la je jasnim i pravilnim rečenicama.

Formativna procjena za ovaj čas: tabela za sumiranje formativnih procjena u sumativnu – Zvezdice, nastavni listići za strategiju „Likovi nam pričaju“

Tehnologija/mediji koje treba koristiti na ovom času: scena (dekorisana tabla), maske, tabela za sumiranje rezultata, te modeli samoljepljivih zvijezda

Autor pripreme:

Elvira Bešić, profesor razredne nastave, OŠ „Musa Ćazim Ćatić“ Visoko

Priprema za čas br. 3: Pisanje/Pisanje i distribucija radova/Vuk i janje/Ezop

Razred: I

Ishod učenja:

- Piše jasne i smislene radove u kojima su sadržaj, organizacija i stil primjereni zadatku, svrsi i publici.

Pokazatelj razreda koji se pohvađa:

- Uz vodstvo i podršku odraslih, piše rad u kojem su sadržaj i organizacija primjereni zadatku i svrsi.

Uvod u učenje:

Kako ćete pobuditi interesovanje učenika i nadograditi njihovo prethodno znanje da biste ih uveli u sadržaj ovog časa, ciljeve učenja i aktivnosti?

Aktivnost 1: Nastavnik će dozvoliti da nekoliko učenika ispriča basnu i kraj kako su zamislili, te da istaknu svoju strip sliku koju su uradili za domaći zadatak.

Aktivnost 2: Kroz primjenu strategije „Slijepljene rečenice“, učenici će prepričati basnu. Nastavnik će podijeliti nastavne listiće i objasniti učenicima šta je njihov zadatak. (*Šta uočavate na ovom zadatku? Puno slova. Pažljivo pogledajte prvi red tih slova, možete li uočiti i prepoznati neke riječi! Svaki ovaj red je jedna rečenica, vaš zadatak će biti da uočite riječi u rečenici i pravilno ih prepisete. Trebate voditi računa o početku i kraju rečenice.*)

Najava nastavne jedinice i zapis naslova na tabli: Vuk i janje – prepričavanje s promjenom kraja priče

Kroz učenje:

Koje nastavne aktivnosti će učenici realizirati da bi izgradili svoje znanje, vještine i razumijevanje i tako ostvarili ciljeve časa?

Aktivnost 3: Učenici samostalno rade na zadatku, pravilno prepisuju riječi u rečenicama.

VUKIJANJE

VUKJEUHVATIOJANJE.

HTIOGAJEPOJESTI.

IZMIŠLJAOJERAZLOGE

REKAOJEDAGANIJEPOZDRAVIO.

JANJEJEODGOVORILODATADANIJEBILONIROĐENO

VUKJELJUTJERJANJENENOSIZVONO.

ONOJEODGOVORILODANIJEPREDVODNIKSTADA.

VUKJELJUTIZBOGTRAVEIVODE.

JANJEREKLODAJEDESAMOMAJČINOMLIJEKO.

VUKJEGLADAN.

PONIOJEJANJEULONAC...

Priča ima sretan kraj (Ispričajte kraj priče, u tome će vam pomoći riječi istaknute na tabli: TRAGATI, ČOBANI, LOVAC, VIKA, PUŠKA, HITAC, STRAH, BIJEG, MAJKA...) Ove tematske riječi možemo rasporediti u grafički dizajner i ponuditi kao „niti vodilje“.

Aktivnost 4: Samostalno pismeno izražavanje

Učenici će prepisivati rečenice vodeći računa o početku i kraju rečenice, te uočavati riječi s obzirom da su tek naučili čitati i tek primjenjuju u ovoj formi pojmove riječi i rečenice. Pravi izraz pismenog izražavanja je u samostalnom završavanju priče. Za ovu aktivnost učenicima će biti potrebno 25 minuta.

Aktivnost 5: Redigovanje – Učenici će uz pomoć pravilno štampanog teksta prikazanog na grafofoliji uraditi provjeru i samoocijeniti svoj rad.

U mom pisanju postoji :

- Rečenice sam počeo/la velikim slovom!	DA	NE	_____
- Na kraju rečenice sam pisao/la odgovarajući znak!	DA	NE	_____
- Sve riječi sam pravilno rastavio/la!	DA	NE	_____
- U riječima sam napisao/la sva slova!	DA	NE	_____
- Čitam sebi naglas i tekst ima smisla!	DA	NE	_____

Nakon učenja:

Kako ćete pomoći učenicima da rezimiraju i primijene naučeno ili da postave ciljeve za sljedeći čas? Šta će učenici uraditi da vježbaju i prošire znanje o ovome što su naučili na ovom času?

Aktivnost 6: Nastavnik će omogućiti učenicima koji žele da pročitaju svoj kraj priče.

Aktivnost 7: Strategijom „Misli – upari – razmijeni“, učenici će imati zadatak da radeći u paru osmisle i napišu poruku janjetu. (Janje ste spasili od strašne sudbine. Razmislite, razgovarajte i zapišite svoje poruke. Zašto mu se ovo desilo? Kako bi trebalo da se ponaša?)

Aktivnost 8: Zadati domaći zadatak. (*Uradit će detaljnu reviziju svojih pismenih radova i donijeti naredni čas da bismo mogli početi s pripremanjem njihovih individualnih slikovnica koja će biti zbirka njihovih radova kroz školovanje.*)

Formativna procjena za ovaj čas: nastavni listići za kontrolnu listu za redigovanje te listići s porukama janjetu

Tehnologija/mediji koje treba koristiti na ovom času: grafoskop (grafofolija), nastavni listići, grafički organizator na flip-chart papiru

Razmišljanje nakon časa:

Šta je na ovom času bilo dobro za vaše učenike?

Koje promjene biste preporučili za:

a) *sljedeći čas?*

b) *poboljšanje ovog časa?*

Autor pripreme:

Elvira Bešić, profesor razredne nastave, OŠ „Musa Ćazim Ćatić“ Visoko

Prilozi:

Kontrolna lista za redigovanje, nastavni listić za strategiju „Slijepljene rečenice“, grafički organizator

Kontrolna lista za redigovanje

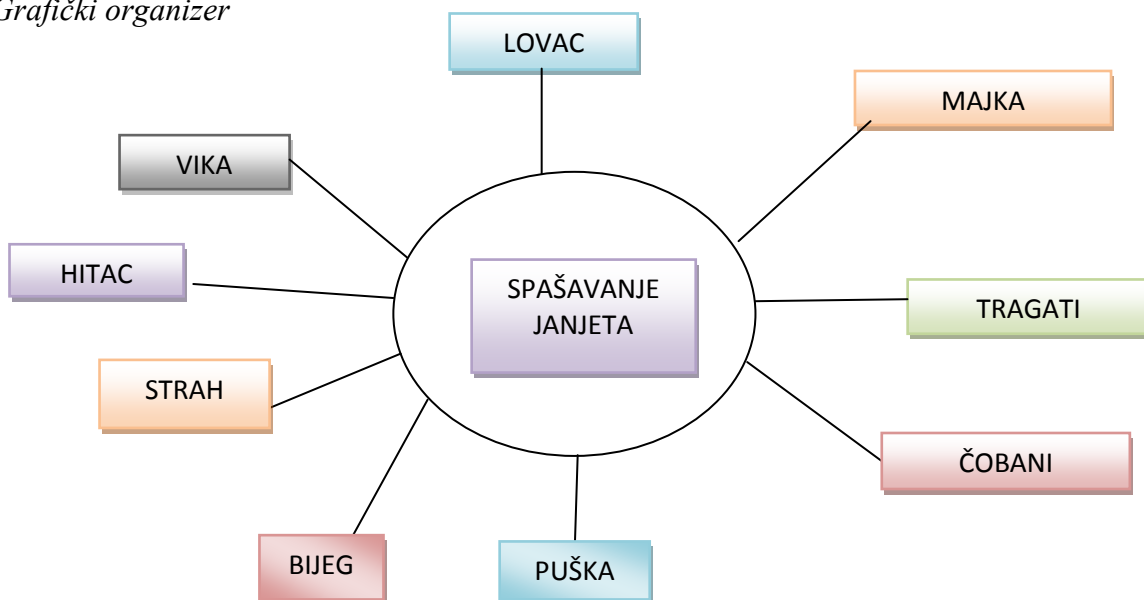
U mom pisanju postoji :

- Rečenice sam počeo/la velikim slovom !	DA	NE	_____
- Na kraju rečenice sam pisao/la odgovarajući znak!	DA	NE	_____
- Sve riječi sam pravilno rastavio/la!	DA	NE	_____
- U riječima sam napisao/la sva slova!	DA	NE	_____
- Čitam sebi naglas i tekst ima smisla!	DA	NE	_____

Učenik: _____

VUKIJANJE
VUKJEUHVATIOJANJE.
HTIOGAJEPOJESTI.
IZMIŠLJAOJERAZLOGE
REKAOJEDAGANIJEPOZDRAVIO.
JANJEJEODGOVORILODATADANIJEBILONIROĐENO
VUKJELJUTJERJANJENENOSIZVONO.
ONOJEODGOVORILODANIJEPREDVODNIKSTADA.
VUKJELJUTIZBOGTRAVEIVODE.
JANJEJEREKLODAJEDESAMOMAJČINOMLIJEKO.
VUKJEGLADAN.
PONIOJEJANJEULONAC...

Grafički organizier

Strategija za Čitanje, Usmeno izražavanje i slušanje i Pisanje

Oblast-i: Čitanje, Usmeno izražavanje i slušanje i Pisanje

Razred-i: I–II

Strategija: Zid riječi

Svrha: Primjena odabranih riječi (uglavnom pridjeva) za poticanje učenika pri analizi teksta (likova u tekstu), da govore o osobinama likova u priči koje su proizašle iz njihovih postupaka i riječi (dijaloga). Bogaćenje rječnika.

Koraci za nastavnika:

1. Prije otkrivanja *Zida riječi* nastavnik interpretativno čita tekst basne da bi učenici mogli da dožive basnu, uoče tok radnje i postupke likova. Nakon globale analize, te uočavanja toka radnje potrebno je analizirati osobine likova. Potom nastavnik otkriva *Zid* s riječima koji se odnose na osobine likova teksta koji se interpretira kao i onih koje ne odgovaraju i ne opisuju likove.
2. Objasniti učenicima kako se koristi *Zid riječi* bez obzira o kojoj se aktivnosti iz jezika radi (početno čitanje i pisanje, analiza likova u tekstu, sadržaji iz gramatike u starijim razredima i sl.).
3. Učenici samostalno, u paru ili grupama čitaju, analiziraju, povezuju određene riječi s likovima u zavisnosti od postupaka i osobina tih likova. Ovim načinom učenici bogate svoj rječnik, s obzirom na uzrast učenika njihov fond riječi je oskudan ovim pridjevima.
4. Nakon što grupe odaberu koje riječi (osobine) odgovaraju, slijedi izvještavanje i pridruživanje likovima. Poželjno bi bilo da učenici i objasne zašto ta osobina odgovara određenom liku, te da to potkrijepe sadržajima iz teksta.
5. Pridružene osobine likovima pomoći će u daljoj analizi te kod iznošenja pouke, glavne ideje ove basne.
6. Nastavnik zajedno s učenicima može da radi na izradi razrednog rječnika manje poznatih riječi, te one riječi za koje se razred složi upisuju i pored nje kratko objašnjenje.

Modifikacije:

- U I i II razredu *Zid riječi* možemo koristiti u oblasti početnog čitanja i pisanja; učenici mogu uočavati pozicije glasa u istaknutim riječima (inicijalna, medijalna i finalna); može se koristiti i tako da se ponude slova ili slogovi te da oni sami tvore nove riječi. Može se koristiti kao poticaj za uočavanje osobina, jer je učenicima nižih razreda potreban taj poticaj.
- U III i IV razredu ovaj *Zid riječi* se može koristiti kod pisanja na osnovu datih tematskih riječi, te u nastavi gramatike kada se radi na vrstama riječi.

Kada treba primijeniti ovu strategiju:

- Najbolje je primjenjivati u I i II razredu upravo zbog toga što učenici imaju siromašniji fond riječi i teško im je da se dosjete riječi kojima se izražavaju pojedine osobine.

Autor: Elvira Bešić, profesor razredne nastave, OŠ „Musa Ćazim Ćatić“ Visoko

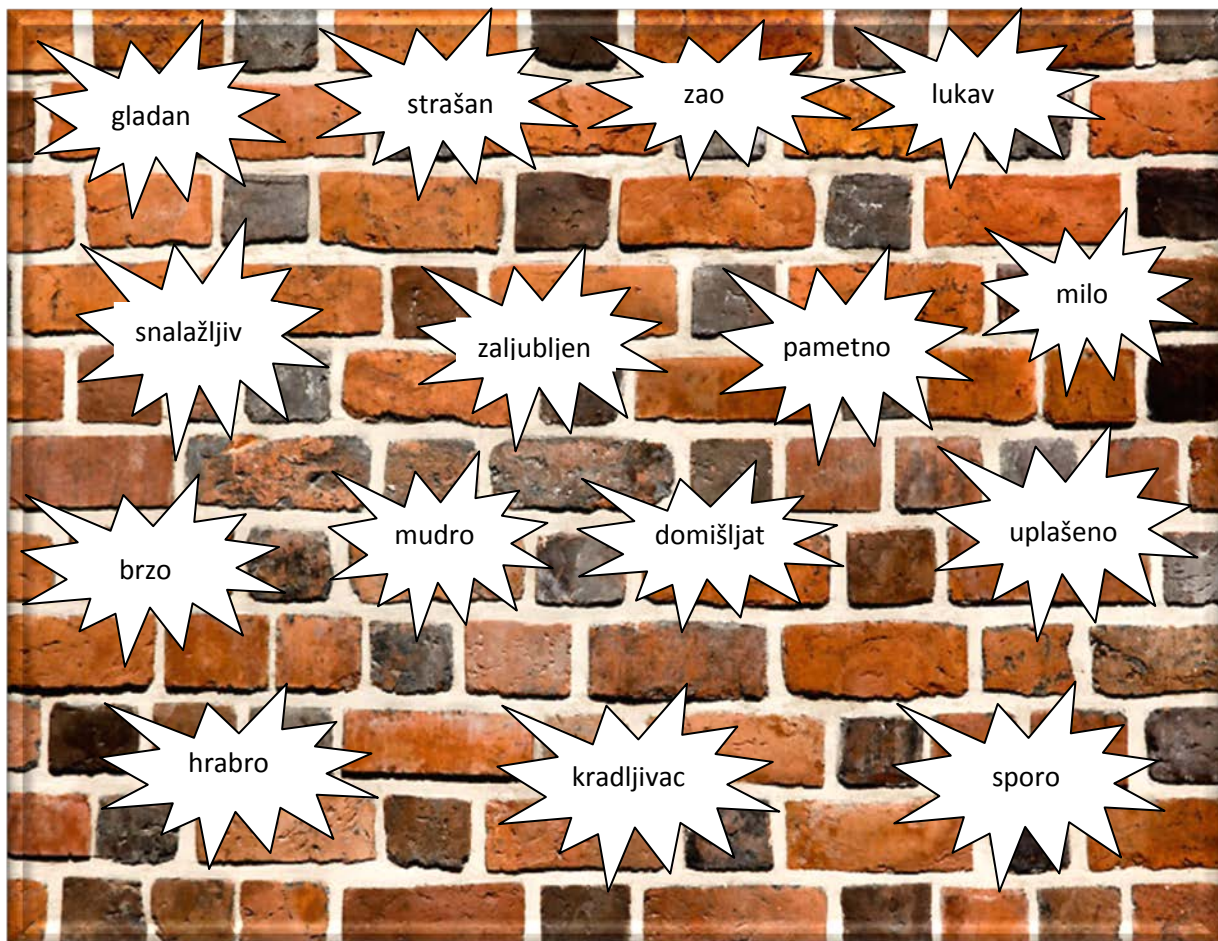

Tabela za formativnu procjenu: Čitanje, Usmeno izražavanje i slušanje i Pisanje

KRITERIJI	1 ISPOD STANDARDA	2 PRIBLIŽNO NIVOU STANDARDA	3 STANDARDNI NIVO	4 IZNAD STANDARDA
PREPRIČAVANJE PRIČE, UOČAVANJE DETALJA I GLAVNE PORUKE	Priču prepričava uz pomoć detaljnih pitanja, kratkim i jednostavnim odgovorima.	Priču prepričava uz pomoć uopćenih pitanja, uočava glavne detalje, ali ne izvodi zaključak niti iznosi glavnu pouku.	Prepričava priče iz različitih kultura, utvrđuje glavnu poruku i objašnjava kako se ona prenosi putem važnih detalja u tekstu.	Priču prepričava samostalno uz izražavanje svog mišljenja spram glavne pouke i uz unošenje elemenata mašte.
OPIS LIKOVA U PRIČI I NJIHOVIH POSTUPAKA KOJI DOPRINOSU RAZVOJU RADNJE	Uočava likove priče i po osobinama ih razdvaja na dobre i loše, ali ne ukazuje koji postupci potkrepljuju tu odluku.	Uočava i pripisuje osobine likovima na osnovu njihovih postupaka, te uz poticaj i pitanja uočava vezu između postupaka i radnje.	Opisuje likove u priči (npr. njihove osjećaje, motivacije, osobine) i utvrđuje kako njihovi postupci doprinose razvoju radnje.	Samostalno uočava osjećaje, osobine, motivacije likova, izgrađuje svoj stav spram njih i njihovih postupaka.
PRIČA PRIČU, GOVORI O TEKSTU, UOČAVA TEMU, ISKUSTVA IZ TEKSTA I VAŽNE ČINJENICE I DETALJE, TE UNOSI ELEMENTE MAŠTE	Uz pomoć izgovara tekst, izostavljajući pojedine dijelove; ne uočava temu, priču završava tako što traži pomoć.	Samostalno izgovara tekst bez propusta, uz podršku prepričava iskustva vezana za činjenice; kraj priče je jednostavan bez elemenata mašte.	Izveštava o temi ili tekstu, ispriča priču ili detaljno prepričava iskustvo uz odgovarajuće činjenice i relevantne, opisne detalje, govoreći jasno, odgovarajućim ritmom.	Priču u cjelosti priča i iznosi svoju ulogu u dramatizaciji; iznosi zanimljiv i maštovit kraj i pouku priče i povezuje sa svojim iskustvom.
GOVOR I GLASOVNA KVALITETA GOVORA, TE IZRAŽAVNJE PUNIM REČENICAMA	Govori nerazgovjetno, rečenica je nepotpuna i nejasna.	Govori jasno, ali kada je u pitanju kvaliteta govora (boja, visina, tempo) ti elementi nisu prilagođeni što umanjuje doživljaj izgovorenog.	Izražava se punim rečenicama.	Svoju kvalitetu govora je prilagodio tekstu tako da jasno izražava misli, ideje i osjećaje koje nosi tekst; tačno zna gdje može unijeti i svoje detalje (riječi) da pojača doživljaj.
PISANJE JASNOG I SMISLENOG RADA	Pri pisanju rada koji je sadržajem i organizacijom primjeren svrsi i zadatku pravi greške, a svoje ideje nije u stanju do kraja napisati.	Piše rad u kojem su sadržaj i organizacija primjereni zadatku, ali pravi greške pri pisanju kada treba da iznosi svoje ideje.	Uz vodstvo i podršku odraslih, piše rad u kojem su sadržaj i organizacija primjereni zadatku i svrsi.	Samostalno piše rad čiji su sadržaj i organizacija primjereni zadatku i svrsi, te unosi svoje ideje.

<p>Priprema za čas br. 1: Čitanje/Ključne ideje i detalji/Crvenkapica/Braća Grim</p> <p>Razred: I</p>
<p>Ishod učenja:</p> <ul style="list-style-type: none"> Pažljivo čita ili sluša tekst u cilju razumijevanja i donošenja logičkih zaključaka, citiranje konkretnih tekstova pri pisanju ili govoru u svrhu argumentovanja zaključaka donesenih na temelju teksta.
<p>Pokazatelj razreda koji se pohada:</p> <ul style="list-style-type: none"> Postavlja pitanja i odgovara na pitanja kako bi pokazao razumijevanje pozivajući se na tekst.
<p>Uvod u učenje: <i>Kako ćete pobuditi interesovanje učenika i nadograditi njihovo prethodno znanje da biste ih uveli u sadržaj ovog časa, ciljeve učenja i aktivnosti?</i></p> <p>Strategija – <i>Čarobna kutija</i> Pred učenicima se nalazi kutija, a u njoj predmeti kao što su: crvena kapa, igračka vuk, marama, korpica s kolačima. Brojalicom odabiremo dijete koje dolazi do kutije i iz nje vadi jedan predmet o kojem priča sve što zna. Učenicima postavljati i dodatna pitanja o predmetu koji su izvadili iz kutije, npr. Gdje živi vuk? Koji je njihov najdraži kolač? Kada su izvađeni svi predmete slijedi razgovor: Da li znaju priču u kojoj se ovi predmeti spominju? Ko je nosio crvenu kapicu? Isticanje cilja časa: „Danas ćemo čitati priču <i>Crvenkapica</i> koju su napisala Braća Grim“.</p>
<p>Kroz učenje: <i>Koje nastavne aktivnosti će učenici realizirati da bi izgradili svoje znanje, vještine i razumijevanje i tako ostvarili ciljeve časa?</i></p> <p>Power Point prezentacija bajke <i>Crvenkapica</i>.</p> <p>Slijedi razgovor o pročitanoj književnoj djelu: Zašto su djevojčicu zvali Crvenkapica? Gdje je mama poslala Crvenkapicu? Šta je mama rekla Crvenkapici prije nego je krenula baki? Koga je sreća u šumi? Šta je vuk predložio Crvenkapici? Da li se Crvenkapica sjetila obećanja koje je dala mami? Dok je ona brala cvijeće gdje je vuk otišao? Kada je ušla kod bake šta je prvo primijetila? Kada je upitala baku zašto su joj velika usta, šta se dogodilo? Ko će ispričati kako se bajka završila? Strategija <i>Slagalica</i> – Učenici rade u paru. Svaki par će dobiti slagalicu (format A4), list papira i kovertu. Zadatak je da sastave slagalicu i zalijepe je na papir koji su dobili. Zatim, da iz koverta izvade list na kojem je zapisana rečenica kao popratni tekst ilustracije koju su složili i da je pročitaju. Dok čitaju parovi slušaju jedan drugog i pomažu se međusobno. Slijedi drugi dio zadatka. Na listu na kojem je rečenica ispisani su brojevi od 1 do 8. Slijedi čitanje bajke od strane učenika. Rečenice čitaju po redu kako su obilježene brojevima.</p>
<p>Nakon učenja: <i>Kako ćete pomoći učenicima da rezimiraju i primijene naučeno ili da postavljaju ciljeve za sljedeći čas? Šta će učenici uraditi da vježbaju i prošire znanje o ovome što su naučili na ovom času?</i></p> <p>Strategija <i>Galerija</i>– Na tabli su zalijepljeni listovi A3 formata i na njima već ispisane rečenice kao u prethodnom zadatku. Učenik koji nije čitao treba da izađe pred tablu i da pronade odgovarajuće mjesto na koje će da zalijepi svoju slagalicu. Slijedi ponovno čitanje bajke na osnovu <i>Galerije</i>. Čitaju učenici koji se sami jave.</p> <p>Zadaća: Učenici će dobiti nastavne listiće na kojim imaju niz zadataka: Na osnovu slike prepoznaj bajku koju smo danas čitali; Poveži kome šta pripada; Poveži sliku u rečenicu; Prepoznaj gdje se radnja događa; Zaokruži likove iz priče.</p>
<p>Formativna procjena za ovaj čas: slagalica, nastavni listići</p>
<p>Tehnologija/mediji koje treba koristiti na ovom času: kutija, marama, crvena kapa, igračka vuk, korpica s kolačima, ppt prezentacija, slike, nastavni listići, ljepilo, papir</p>
<p>Razmišljanje nakon časa:</p> <p><i>Šta je na ovom času bilo dobro za vaše učenike?</i></p> <p>Učenici su imali priliku da analiziraju bajku, samostalno rade i primjenjuju različite strategije kako bi istu i doživjeli.</p> <p><i>Koje promjene biste preporučili za:</i></p> <p>a) <i>sljedeći čas?</i></p> <p>Kroz razgovor uvidjeti koliko su učenici shvatili smisao i poruku bajke.</p> <p>b) <i>poboljšanje ovog časa?</i></p> <p>Samostalno pričanje bajke kako bi učenici bogatili rječnik, te razvijali stvaralačke sposobnosti.</p>
<p>Autor pripreme:</p> <p>Elmedina Begić, nastavnik razredne nastave, OŠ „Novi Šeher“ Maglaj</p>

**Priprema za čas br. 2: Usmeno izražavanje i slušanje/Razumijevanje i saradnja/
Crvenkapica/Braća Grim**

Razred: I

Ishod učenja:

- Priprema se i sudjeluje efikasno u nizu razgovora i saradnji s različitim sagovornicima, nadogradnji na idejama drugih i izražavanju vlastitih ideja jasno i uvjerljivo.

Pokazatelj razreda koji se pohaća:

- Učestvuje efikasno u nizu razgovora i saradnji (jedan na jedan, u grupama, predvođen nastavnikom) s različitim sagovornicima o temama i tekstovima na nivou razreda, nadogradnji na idejama drugih i jasnom izražavanju vlastitih ideja.

Uvod u učenje:

Kako ćete pobuditi interesovanje učenika i nadograditi njihovo prethodno znanje da biste ih uveli u sadržaj ovog časa, ciljeve učenja i aktivnosti?

Analiziramo domaću zadaću. Učenici su imali da urade niz zadataka u cilju razumijevanja bajke. Koju ste sliku zaokružili u prvom zadatku? Zašto? Kako ste se osjećali dok smo čitali bajku? Koje likove ste zaokružili? Gdje se radnja događa? Koju ste sličicu zaokružili? Ko će mi pročitati rečenice koje ste spojili? Šta smo naučili iz ove bajke?

Najaviti gosta na današnjem času, a to je Lejlina mama i ističem da ćemo danas pričati Crvenkapicu, ali da će u razgovoru učestvovati i Lejlina mama.

Kroz učenje:

Koje nastavne aktivnosti će učenici realizirati da bi izgradili svoje znanje, vještine i razumijevanje i tako ostvarili ciljeve časa?

Vraćamo se na *Galeriju slika* s prethodnog časa i mama-asistent priča bajku pomoću slika iz *Galerije*. Poziva i učenike da joj se pridruže u pričanju.

Strategija *Priča u priči* – Nakon što prepričaju bajku mama-asistent postavlja učenicima pitanja o detaljima koji nisu navedeni u priči npr. Kako se zvala Crvenkapicina mama? U kojem selu je ona živjela? Da li je Crvenkapica imala brata ili sestru? Koji je bio najdraži kolač njene bake? Kako se zvao lovac?

Učenici ponovo pričaju priču, ali s umetnutim detaljima.

Nakon učenja:

Kako ćete pomoći učenicima da rezimiraju i primijene naučeno ili da postave ciljeve za sljedeći čas? Šta će učenici uraditi da vježbaju i prošire znanje o ovome što su naučili na ovom času?

Učenici rade zadatke na nastavnom listiću: Kako ti se svidio današnji čas? Zaokruži ljutka ili smješka. Po čemu je Crvenkapica dobila ime? Nacrtaj i oboji. Slova su se zaigrala. Vrati ih na pravo mjesto i otkrit ćeš glavne likove u priči. Dopuni rečenice: Nekada davno pored velike _____ živjela je umiljata djevojčica koju su zvali _____. Kada je baka bila bolesna Crvenkapica joj je odnijela _____. _____ je spasio baku i _____.

Formativna procjena za ovaj čas: nastavni listići, strategija *Priča u priči*, odgovori na pitanja iz domaće zadaće

Tehnologija/mediji koje treba koristiti na ovom času: fotografije, bajke, nastavni listići

Razmišljanje nakon časa:

Šta je na ovom času bilo dobro za vaše učenike?

Kroz rad na ovom času učenici su imali priliku da bogate svoj rječnik kao i da razvijaju stvaralačke sposobnosti.

Koje promjene biste preporučili za:

a) *sljedeći čas?*

b) *poboljšanje ovog časa?*

Autor pripreme:

Elmedina Begić, nastavnik razredne nastave, OŠ „Novi Šeher“ Maglaj

Priprema za čas br. 3: Pisanje/Vrste i namjene teksta/Crvenkapica/Braća Grim**Razred: I****Ishod učenja:**

- Piše pripovjedne tekstove kako bi razvio stvarna ili zamišljena iskustva ili događaje koristeći odgovarajuću tehniku, dobar odabir detalja i dobro strukturiran redoslijed događaja.

Pokazatelj razreda koji se pohada:

- Piše o stvarnim ili izmišljenim doživljajima ili događajima, slijedi tok radnje i opisuje važne detalje.

Uvod u učenje:

Kako ćete pobuditi interesovanje učenika i nadograditi njihovo prethodno znanje da biste ih uveli u sadržaj ovog časa, ciljeve učenja i aktivnosti?

Na tabli su zalijepljene slike Crvenkapice, bake i vuka. Oko njih se nalaze oblačići. Pomoću pitanja, bacati loptice određenom učeniku, te dolazimo do osobina likova iz priče: Šta znamo o Crvenkapici? Kakva je ona bila? (radoznala, znatiželjna, neposlušna,...) Šta bi mogli reći za vuka? (zao, loš,...) Da li je Crvenkopicina baka slična vašoj baki? Po čemu? Osobine koje učenici navode zapisati u oblačiće pored lika.

Slijedi zajedničko prepričavanje bajke kroz strategiju *Riječ po riječ*. Učiteljica je s loptom u sredini kruga kojeg prave učenici. Krug je formiran pored galerije sa slikama. Započeti priču, a zatim lopticu baci učeniku i traži da on nastavi s pričanjem. Jednog dana mama je poslala Crvenkapicu da odnese baki kolače...Učenici naizmjenično bacaju lopticu drugu kojem žele dok ne ispričaju cijelu priču.

Kroz učenje:

Koje nastavne aktivnosti će učenici realizirati da bi izgradili svoje znanje, vještine i razumijevanje i tako ostvarili ciljeve časa?

Slijedi samostalan rad učenika.

Učenicima objasniti zadatak. Na listićima su ispisane rečenice u kojima nedostaje ključna riječ kako bi rečenica bila potpuna. Rečenice nisu poredane prema slijedu događaja. Zadatak učenika je da dopišu riječ koja nedostaje, a zatim da rečenice prepisu redoslijedom događanja.

Crvenkapica je krenula bolesnoj baki da odnese _____.

U bakinom _____ ugleda vuka i preplaši se.

_____ je spasio baku i Crvenkapicu.

U šumi je sreća _____.

Putem je _____ cvijeće.

Nakon učenja:

Kako ćete pomoći učenicima da rezimiraju i primijene naučeno ili da postave ciljeve za sljedeći čas? Šta će učenici uraditi da vježbaju i prošire znanje o ovome što su naučili na ovom času?

Strategija *Svi zagrljeni*: Učenici formiraju krug. Dva učenika stanu u sredinu kruga i zagrlje se. Oko njih staju tri učenika i zagrlje ih. Sljedećih pet učenika staje oko njih i tako sve dok svi ne budu zagrljeni. Za nekoga ko gleda sa strane izgledat ćemo kao listovi kupusa.

Formativna procjena za ovaj čas: nastavni listići, zajedničko prepričavanje bajke

Tehnologija/mediji koje treba koristiti na ovom času: ilustracije Crvenkapice, bake i vuka, lopta, nastavni listići

Razmišljanje nakon časa:

Šta je na ovom času bilo dobro za vaše učenike?

Koje promjene biste preporučili za:

a) *sljedeći čas?*

b) *poboljšanje ovog časa?*

Autor pripreme:

Elmedina Begić, nastavnik razredne nastave, OŠ „Novi Šeher“ Maglaj

Strategija za Čitanje, Usmeno izražavanje i slušanje i Pisanje

Oblast-i: Čitanje, Usmeno izražavanje i slušanje i Pisanje

Razred-i: I (prvi)

Strategija: Priča u priči

Svrha: Učenici sudjeluju u nizu razgovora s vršnjacima i drugim sagovornicima, nadograđuju ideje i iznose svoje mišljenje. Bogate svoj rječnik.

Koraci za nastavnika:

1. Nastavnik s učenicima analizira domaću zadaću u kojoj su imali da urade niz zadataka u cilju razumijevanja bajke.
2. Nastavnik najavljuje gosta na današnjem času, a to je Lejlina mama.
3. Ističemo da ćemo danas pričati bajku „Crvenkapica“ i da će nam se u pričanju pridružiti naša gošća.
4. Vraćamo se na „Galeriju slika“ s prethodnog časa i mama-asistent priča bajku pomoću slika iz „Galerije“. Poziva i učenike da joj se pridruže u pričanju.
5. Objasniti učenicima strategiju „Priča u priči“. Nakon što prepričaju bajku pomoću slika, mama-asistent učenicima postavlja pitanja o detaljima koja nisu navedeni u bajci, npr. Kako se zvala Crvenkapicina mama? Kako se zvalo selo u kojem je živjela? Da li je Crvenkapica imala brata ili sestru? Koji je bio omiljeni kolač Crvenkapice? A njene bake?
6. Učenici s mamom ponovo pričaju bajku, ali ovaj puta s umetnutim detaljima.

Modifikacije:

- U II razredu Priča u priči se može koristiti u oblasti usmenog izražavanja i slušanja tako što će učenici sami postavljati pitanja i pričati, te naizmjenično mijenjati uloge.
- Za učenike III razreda Priča i priči se može koristiti tako da oni sami postavljaju pitanja koja nisu spomenuta u priči, ili koristiti kartone s ispisanim riječima koje će imati zadatak da uvrste u svoje pričanje.

Kada treba primijeniti ovu strategiju:

- Strategiju je najbolje primjenjivati u I ili II razredu kao motivaciju uspostavljanja veze među učenicima, uključivanje svih u razgovor te podržavati njihovo razmišljanje dopuštajući djetetu da kaže svoje mišljenje i ideje.
- Uspostaviti saradnju s roditeljima kao primarnim dječijim užim okruženjem.

Elmedina Begić, nastavnik razredne nastave, OŠ „Novi Šeher“ Maglaj

Tabela za formativnu procjenu: Čitanje, Usmeno izražavanje i slušanje i Pisanje

KRITERIJI	1 ISPOD STANDARDA	2 PRIBLIŽNO NIVOU STANDARDA	3 STANDARDNI NIVO	4 IZNAD STANDARDA
POSTAVLJANJE PITANJA I ODGOVARANJE NA PITANJA	Uz podršku i poticaj odgovara na postavljena pitanja.	Uz poticaj postavlja pitanja i odgovara na pitanja pozivajući se na tekst.	Postavlja pitanja i odgovara na pitanja kako bi pokazao razumijevanje pozivajući se na tekst.	Prepričava priču pomoću postavljenih pitanja uključujući i važne detalje.
UČESTVOVANJE U RAZGOVORU S RAZLIČITIM SAGOVORNICIMA O TEMAMA I TEKSTOVIMA NA NIVOU RAZREDA; JASNO IZRAŽAVANJE VLASTITIH IDEJA.	Uz poticaj i podršku učestvuje u razgovoru o određenim temama s vršnjacima ili u većim grupama.	Učestvuje u razgovoru i saradnji (jedan na jedan, u grupama, predvođen nastavnikom) s različitim sagovornicima o temama na nivou razreda.	Učestvuje efikasno u nizu razgovora i saradnji (jedan na jedan, u grupama, predvođen nastavnikom) s različitim sagovornicima o temama i tekstovima na nivou razreda, nadogradnji na idejama drugih i jasnom izražavanju vlastitih ideja.	Samostalno učestvuje efikasno u nizu razgovora i saradnji (jedan na jedan, u grupama, predvođen nastavnikom) s različitim sagovornicima o temama i tekstovima na nivou razreda, nadogradnji na idejama drugih i jasnom izražavanju vlastitih ideja.
PISANJE O STVARNIM ILI IZMIŠLJENIM DOGAĐAJIMA ILI DOŽIVLJAJIMA	Uz pomoć i poticaj piše o stvarnim ili izmišljenim doživljajima ili događajima.	Uz podršku piše o stvarnim ili izmišljenim doživljajima ili događajima, slijedi tok radnje.	Piše o stvarnim ili izmišljenim doživljajima ili događajima, slijedi tok radnje i opisuje važne detalje.	Piše o stvarnim ili izmišljenim događajima ili doživljajima, koji sadrže dobro strukturiran redosljed događaja, opisuje likove i druge detalje.

NASTAVNE PRIPREME

DRUGI RAZRED

Priprema za čas br. 1: Čitanje/Integracija znanja i ideja/Cvrčak i mrav/Ezop

Razred: 2.

Ishod učenja:

- Analizira dva ili više tekstova koji obrađuju sličnu temu ili predmet zanimanja u cilju akumulacije znanja i upoređuje različite pristupe autora.

Pokazatelj razreda koji se pohađa:

- Upoređuje najvažnije tačke u ključnim detaljima predstavljene u dva različita teksta na istu temu.

Uvod u učenje:

Kako ćete pobuditi interesovanje učenika i nadograditi njihovo prethodno znanje da biste ih uveli u sadržaj ovog časa, ciljeve učenja i aktivnosti?

Aktivnost 1. Slušanje poznate pjesme „Mravi“ (U prilogu)

Aktivnost 2. Kratak osvrt na pjesmu: Na kakav sastanak su došli mravi? Zbog čega je nastala frka?

Aktivnost 3. Učenici na list papira pišu nekoliko riječi koje opisuju mrave. (Nakon nekoliko minuta čitaju riječi a nastavnik ih zapisuje na chart papir.)

Najava nastavne jedinice: Danas ćemo čitati jednu basnu o mravima i cvrčku.

Naslov: Cvrčak i mrav, Ezop

Nastavnik lijepi na tablu slike mrava i cvrčka, dok učenici opisuju fizički izgled cvrčka.

Kroz učenje:

Koje nastavne aktivnosti će učenici realizirati da bi izgradili svoje znanje, vještine i razumijevanje i tako ostvarili ciljeve časa?

Aktivnost 4. Interpretativno čitanje basne. (Dok nastavnik čita basnu, pokreću se četiri slajda sa slikama koje prate tok radnje.)

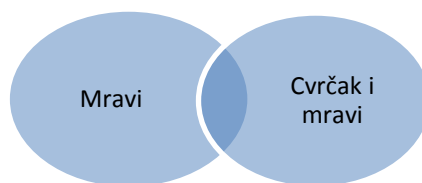

Postavljanje detaljnih pitanja:

- O kome se govori u basni?
- Šta je cvrčak radio ljeti?
- Kako su mravi provodili ljetne dane?
- Šta se desilo kada je došla zima?
- Kako su mravi reagovali?

Nastavnik navodi učenike da donesu sud o mravima nakon novih saznanja.

Aktivnost 5. Strategija Venov dijagram: Nastavnik navodi učenike da u parovima navedu zajedničke detalje koji se pojavljuju u pjesmi „Mravi“ i u basni „Cvrčak i mravi“ te detalje koji su specifični za svaki tekst posebno.

Zajednički detalji: mravi, hrana, muzika, zima

Različiti detalji: cvrčak, skakavci, veselje, sviranje,...

Aktivnost 6. Učenici ponovo pišu na papir osobine mrava, dok ih nastavnik zapisuje na flip-chart papir.

- Razmislite o osobinama koje ste napisali prije i poslije današnje basne. Šta biste mogli zaključiti na osnovu novih saznanja? (Navesti učenike na zaključak.)

PORUKA: „Ne sudi o drugom dok ga dobro ne upoznaš!“

Aktivnost 7. Na stolu svake grupe nalazi se iskruženo srce. Zadatak je da napišu neku poruku mravu kako bi se bolje osjećao jer su ga pogrešno procijenili. Srce lijepe na tijelo mrava. (Na papiru na kojem su osobine, nacrtan je veliki mrav.)

Nakon učenja:

Kako ćete pomoći učenicima da rezimiraju i primijene naučeno ili da postave ciljeve za sljedeći čas? Šta će učenici uraditi da vježbaju i prošire znanje o ovome što su naučili na ovom času?

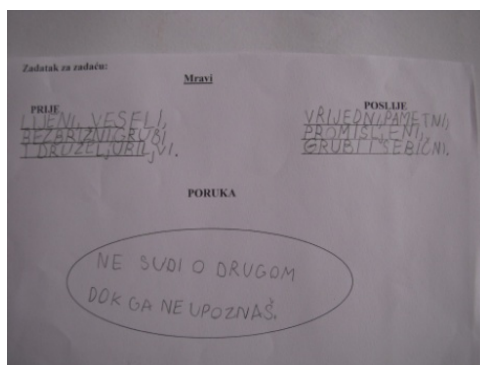
Aktivnost 8. Poredati događaje onako kako su se dešavali u basni.

Na stolu svake grupe razbacane su četiri slike toka radnje. Pored crteža razbacane su i rečenice koje opisuju te slike. Zadatak je da slike slože po redu i da ispod svake slike stave odgovarajući tekst. Poslije nekoliko minuta čitaju tekst i pokazuju pravilan redoslijed slika. Jedan primjer lijepe na tablu.

Aktivnost 9. Upoznavanje sa sadržajem domaćeg zadatka:

- Na list papira upišite osobine mrava na osnovu prijašnjeg i novog iskustva te poruku koja se odnosi na mrave.

- Na osnovu teksta pjesme „Mravi“ pokušajte napisati priču (svoju basnu).

Formativna procjena za ovaj čas: Nastavni listići na kojima su napisane osobine mrava prije i poslije čitanja basne. Mogu se prikupiti i procijeniti i papiri koje će popuniti za zadaću. Venovi dijagrami s uočenim ključnim detaljima u dva teksta na istu temu.

Tehnologija/mediji koje treba koristiti na ovom času: CD player, CD s kompozicijom „Mravi“, projektor, flomasteri, slike mrava i cvrčka, papiri sa slikama toka radnje, Venovi dijagrami – listići

Razmišljanje nakon časa:

Šta je na ovom času bilo dobro za vaše učenike?

Koje promjene biste preporučili za:

a) sljedeći čas?

b) poboljšanje ovog časa?

Autor pripreme:

Berina Šećibović, profesor razredne nastave, OŠ „Meša Selimović“ Zenica

Prilozi:**Pjesma**Mravi

Skupili se mali mravi na sastanak vrlo važan,
da provjere i odluče dal' je mit o njima lažan!

Ref: Jao čuda, jao frke, šta će biti s nama svima?

Bajke stare sad ne važe, skakavci nam hranu traže.

Trebalo bi da su vrijedni, da za zimu skupe hrane.

Al' ne znaju kako bi, jer skakavci to stalno rade!

Ref: Ne brinu se mravi mnogo, veće slavlje sada prave.

A kad dođe hladna zima, skakavci će da ih hrane.

Zadatak za zadaću:Mravi

PRIJE

POSLIJE

PORUKA

CVRČAK I MRAV

Ezop

Nekada davno živjeli su cvrčak i mrav. Mrav je cijelo ljeto marljivo radio i spremao zalihe hrane za zimu. Nijedan sunčan dan nije potrošio na ljenčarenje. Za to vrijeme cvrčak se bezgranično zabavljao. Cijelu jesen je veselo pjevao, svirao i uživao u sunčevim zracima. Nije mario za zimu koja je već bila pred vratima.

Kada je došla hladna zima, dođe gladan cvrčak do mrava i stade od njih tražiti hrane.

Mravi mu tada rekoše: „Zašto ljeti nisi tražio hrane?“

On im reče: „Nisam imao vremena jer sam stalno pjevao i svirao.“

Mravi se nasmijaše i rekoše: „Kad si ljeti svirao, onda zimi pleši!“

**Priprema za čas br. 2: Usmeno izražavanje i slušanje/Razumijevanje i saradnja/
Cvrčak i mrav/Ezop**

Razred: 2.

Ishod učenja:

- Procjenjuje govornikovo stajalište, argumentaciju i korištenje dokaza i retorike.

Pokazatelj razreda koji se pohvađa:

- Pita i odgovara na pitanja o informacijama govorniku. Nudi odgovarajuće objašnjenje i pojedinosti.

Uvod u učenje:

Kako ćete pobuditi interesovanje učenika i nadograditi njihovo prethodno znanje da biste ih uveli u sadržaj ovog časa, ciljeve učenja i aktivnosti?

Aktivnost 1. Prisjećanje na pročitane basne strategijom „Naizmjenično pisanje“.

Učenici unutar manjih grupa pišu sadržaj basne bez verbalne komunikacije. Svaka grupa ima jedan veći papir. Prvi učenik unutar grupe piše prvu rečenicu. Nakon toga list dodaje učeniku koji je s njegove lijeve strane i on upisuje drugu rečenicu. Nastavnik zazvoni zvončetom nakon jedne minute i u tom momentu učenik treba da završava misao. Svaka grupa čita svoju verziju i razgovaramo o sličnosti ili eventualnim propustima.

Najava nastavne jedinice: Danas ćemo vježbati usmeno izražavanje koristeći strategiju „Mirovni krug“.

Kroz učenje:

Koje nastavne aktivnosti će učenici realizirati da bi izgradili svoje znanje, vještine i razumijevanje i tako ostvarili ciljeve časa?

Aktivnost 2. Razgovor o sadržaju domaćeg zadatka strategijom „Veliko 4“

- *Kako izgleda cvrčak?*
- *Kakvo je bilo njegovo ponašanje tokom ljeta?*
- *Šta je uradio kada je došla zima?*
- *Jesu li mravi bili u pravu i zašto?*

Aktivnost 3. Zbog razilaženja u stavovima neophodno je da se oformi Mirovni krug. Učenici su podijeljeni u dvije velike grupe. Jedni se slažu s mravima, a drugi s cvrčkom. Na čelu Mirovnog kruga je sudija (pčela). Četiri stolice stoje u polukrugu i na njih sjedaju: mrav, cvrčak i advokati (medo i jež).

Sudija objašnjava da on daje iskruženo srce u ruke onom ko ima pravo da govori. Svi se zaklinju na to da će „**Slušati srcem i govoriti srcem**“. (Kada je riječ o mlađoj djeci, nastavnik unaprijed pripremi tekst za sve članove mirovnog kruga.)

Učenici u razredu imaju ispred sebe tabelu i upisuju komentare cvrčka i mrava. (U prilogu)

Sudija: Dobrodošli u šumski mirovni krug. Kao što znate, cvrčak je želio da saslušate i njegovu stranu priče. Zato vas molim da pažljivo slušate. (Sudija daje srce cvrčku što znači da može početi.)

Cvrčak: Najdraži moji prijatelji, želim da vam kažem koliko sam sretan što ste pristali da poslušate i moju stranu priče. Ja sam jedna dobrodušna životinja. Nikada nikom nisam učinio zlo. Sviram vrijedno i naporno svaki dan. Prsti mi se ukoče od tog napora i naveče jedva zaspim. Kada se probudim, pogledam stanovnike šume koji me gledaju molećivo i jedva čekaju da im sviram ponovo. Šta ću kada me tako mole. Uzmem instrument i melodije se nižu jedna za drugom. Prolete tako proljeće, ljeto i jesen. Kada dođe zima, ja zbog napornog sviranja nemam ni mrvicu hljeba. Bio sam svjedok ko je najviše radio. Zato sam se njima obratio da mi pomognu. Pa zar je to nešto loše?

Sudija daje srce advokatu koji se ne slaže s cvrčkom. Sudija mu govori **da ponovi sve što je rekao cvrčak**, bez mijenjanja riječi!

Nastavnik se obraća učenicima i traži od njih da osmisle jedno pitanje koje će postaviti cvrčku i napišu ga na pripremljen list. (U prilogu)

*Učenici u tabelu bilježe rečenice koje je izgovorio cvrčak i koje su po njihovom mišljenju bitne. (Pripremljeno na papiru u prilogu)

Sudija daje srce mravu.

Mrav: Sve si ti to lijepo rekao, ali to su za nas prazne priče. Moraš da prikupljaš hranu na vrijeme i da manje sviraš! Koga si još vidio da od sviranja ima koristi? Pogledaj nas, ne družimo se s drugim životinjama, samo vrijedno radimo i tako preživljavamo.

Sudija daje srce advokatu koji se ne slaže s mravom. Njegov zadatak je da ponovi tačno šta je mrav rekao.

Nastavnik se obraća učenicima i traži od njih da osmisle jedno pitanje koje će postaviti mravu i napišu ga na pripremljen list. (U prilogu)

- Učenici pišu u tabelu ono što smatraju da je bitno za mrava. (Tabela u prilogu)

Aktivnost 4. Nastavnik crta „T-tabelu“ (mrav i cvrčak). Učenici čitaju šta su napisali za cvrčka:

- Zbog čega nije stigao da prikuplja hranu?
- Zašto je morao da svira?
- Je li lako svirati instrument?
- Zašto se obratio mravima?

Nakon cvrčka, razgovaraju o sadržaju koji je vezan za mrava:

- Šta su mravi poručili cvrčku?
- Druže li se mravi s drugim životinjama?

IME I PREZIME: MILICA ANTONIĆ

PITANJE ZA CVRČKA:
Pitavši cvrčak, želim da te pitam Šta si radio leti?

PITANJE ZA MRAVA:
Pitavši mrava, reko Što se nisi družio sa cvrčkom?

BILJEŠKE O STAJALIŠTIMA LIKOVA ŠUMSKOG MIROVNOG KRUGA

CVRČAK	MRAV
*Cvrčak nije stigao da prikuplja hranu zbog <u>SVIRANJA</u>	*Mravi su poručili cvrčku <u>DA SE MOGA BRINUTI O SEBI!</u>
*On je morao da svira jer su ga <u>SVIRALI!</u>	
*Sviranje instrumenta je <u>TEŠKO</u>	*Mravi se nikada <u>NEĆE NARATI!</u>
*Cvrčak se obratio mravima jer <u>NJE</u> <u>IMAO HRANE</u>	<u>GLADNI!</u>

POČETNA PORUKA SUDJE: *SLUŠATI SRCEM (GOVORITI) SRCEM

Nakon učenja:

Kako ćete pomoći učenicima da rezimiraju i primijene naučeno ili da postave ciljeve za sljedeći čas? Šta će učenici uraditi da vježbaju i prošire znanje o ovome što su naučili na ovom času?

Aktivnost 5. Sudija uzima srce i obraća se svima u razredu! **Šta bi se moglo uraditi da se popravi šteta?**

Strategija „Razmisli – upari – razmijeni“

Učenici unutar grupa kratko razmišljaju, razmjenjuju mišljenje na nivou svoje grupe, a zatim grupe formulišu zajedničku ideju za popravak štete koju nude kao odgovarajuće objašnjenje.

Glavna poruka ove basne:

„U ŽIVOTU NE TREBA PRETJERIVATI. MALO RADI A MALO UŽIVAJ.“

Aktivnost 6. Upoznavanje sa sadržajem domaće zadaće

- Razmislite kako biste mogli promijeniti kraj basne!

Formativna procjena za ovaj čas: zabilješke o stajalištima likova šumskog mirovnog kruga, listići s pitanjima koja su postavili cvrčku i mravu

Tehnologija/mediji koje treba koristiti na ovom času: flomasteri, marker, maske za članove mirovnog kruga, listići za popunjavanje

Razmišljanje nakon časa:

Šta je na ovom času bilo dobro za vaše učenike?

Koje promjene biste preporučili za:

- a) *sljedeći čas?*
- b) *poboljšanje ovog časa?*

Autor pripreme:

Berina Šećibović, profesor razredne nastave, OŠ „Meša Selimović“ Zenica

Prilozi:

PITANJE ZA CVRČKA:

Poštovani cvrčak, želim da te pitam _____

PITANJE ZA MRAVA:

Poštovani mrave, zašto _____

BILJEŠKE O STAJALIŠTIMA LIKOVA ŠUMSKOG MIROVNOG KRUGA	
CVRČAK	MRAV
*Cvrčak nije stigao da prikuplja hranu zbog _____ _____ *On je morao da svira jer su ga _____ _____ *Sviranje instrumenta je _____ *Cvrčak se obratio mravima jer _____ _____ _____ _____	*Mravi su poručili cvrčku _____ _____ _____ *Mravi se nikada _____ _____ _____
POČETNA PORUKA SUDIJE: „SLUŠATI _____ I GOVORITI _____“	

Priprema za čas br. 3: Pisanje/Gramatika i pravopis/Cvrčak i mrav/Ezop

Razred: 2.

Ishod učenja:

- Pokazuje vladanje pravopisnim pravilima i interpunkcijom.

Pokazatelj razreda koji se pohvađa:

- Primjenjuje pravopisna pravila u pisanju u često korištenim riječima, nazivima i rečenicama, pravilno koristi znakove interpunkcije.

Uvod u učenje:

Kako ćete pobuditi interesovanje učenika i nadograditi njihovo prethodno znanje da biste ih uveli u sadržaj ovog časa, ciljeve učenja i aktivnosti?

Na tablu, pomoću magneta, redamo slike s elementima toka radnje koje smo koristili prvi čas. Ispod svake slike nalazi se tekst koji odgovara slici. Prozivam nekog od učenika da nam pročita tekst ispod slika.

Za danas smo se dogovorili da razmislite o novom kraju basne „Cvrčak i mravi“.

Kroz učenje:

Koje nastavne aktivnosti će učenici realizirati da bi izgradili svoje znanje, vještine i razumijevanje i tako ostvarili ciljeve časa?

Aktivnost 1: Učenici će u parovima razmijeniti mogući kraj. (Na tablu nastavnik zapisuje glavne ideje učenika kako bi se pomoglo učenicima koji imaju bilo kakvih poteškoća. Ova aktivnost može poslužiti kao prvi korak u pisanju – **generiranje ideja**.)

Aktivnost 2: Učenicima dati 15 minuta da napišu nacrt mogućeg kraja basne – **pisanje**. Podsjetiti ih da trebaju navesti nekoliko detalja kako bi njihov kraj bio što jasniji.

Kada završe s nacrtom, vrše **reviziju** (mlađa djeca to zovu "piši-briši") dodaju nove i/ili popravljaju neke riječi ili rečenice. Poslije revizije, ispred sebe stavljaju tabelu za **redigovanje** i provjeravaju sadržaj svog pismenog rada s fokusom na poštivanje pravopisnih pravila i upotrebe interpunkcijskih znakova. (U prilogu je model kontrolne liste za redigovanje.)

Aktivnost 3: Analiza urađenog u parovima. Učenici mogu zamijeniti svoje radove nakon redigovanja, pročitati radove ponovo i unaprijediti tekst ukoliko se uoče još neke pravopisne greške.

Napomena: U jednoj grupi sjede učenici koji imaju poteškoće s pisanjem i boje pripremljene crteže s mogućim krajem basne „Cvrčak i mrav“.

Ispred table postaviti **autorsku stolicu** (stolicu koja je posebno ukrašena) i prozvati učenike da sjednu i čitaju svoje pismene radove, tj. završetke basne.

Aktivnost 4: Objavljivanje – Birati one radove koji su najbolji i pronaći sliku koja odgovara završetku tih radova, a koje su nacrtali učenici.

Skinuti s table posljednju sliku koja se postavi na početku časa i stavlja se nova slika i novi tekst.

Nakon učenja:

Kako ćete pomoći učenicima da rezimiraju i primijene naučeno ili da postave ciljeve za sljedeći čas? Šta će učenici uraditi da vježbaju i prošire znanje o ovome što su naučili na ovom času?

Aktivnost 5: Učenicima podijeliti listove na kojima je napisana basna do onog dijela kada je cvrčak došao do mrava. Zadatak je da prepisu svoj završetak. Neke radove lijepimo na pano koji se nalazi na zidu naše učionice.

Formativna procjena za ovaj čas: listovi na koje su učenici prepisali novi završetak basne

Tehnologija/mediji koje treba koristiti na ovom času: listovi A4 formata sa započetim tekstom basne, slike, flomasteri

Razmišljanje nakon časa:

Šta je na ovom času bilo dobro za vaše učenike?

Koje promjene biste preporučili za:

a) sljedeći čas?

b) poboljšanje ovog časa?

Autor pripreme:

Berina Šećibović, profesor razredne nastave, OŠ „Meša Selimović“ Zenica

Prilozi:

Kontrolna lista za redigovanje

- Sve moje rečenice počinju velikim slovom.
- Na kraju svih mojih rečenica se nalazi ispravan interpunkcijski znak (? ili . ili !).
- Sve moje riječi su ispravno napisane.
- Koristio/la sam razmak između riječi.

Učenik _____

Slušaj, govori i piši srcem!

CVRČAK I MRAV

Nekada davno živjeli su cvrčak i mrav. Mrav je cijelo ljeto marljivo radio i spremao zalihe hrane za zimu. Nijedan sunčan dan nije potrošio na ljenčarenje. Za to vrijeme cvrčak se bezgranično zabavljao. Cijelu jesen je veselo pjevao, svirao i uživao u sunčevim zracima. Nije mario za zimu koja je već bila pred vratima.

Kada je došla hladna zima, dođe gladan cvrčak do mrava i stade od njih tražiti hrane.

Strategija za Čitanje, Usmeno izražavanje i slušanje i Pisanje

Oblast-i: Pisanje

Razred-i: II–IX

Strategija: Naizmjenično pisanje

Svrha: Pažljivo se prati pisanje drugih i konstruišu nove ideje za nastavak priče. Bogaćenje rječnika.

Koraci za nastavnika:

1. Formira grupe po 5–6 učenika.
2. Nagovještava da će raditi Naizmjenično pisanje.
3. Objašnjava učenicima da ne smiju ništa izgovarati naglas.
4. Objašnjava da učenik koji ima papir upisuje prvu rečenicu na papir. Zatim ga dodaje učeniku koji se nalazi s njegove lijeve strane i on upisuje drugu rečenicu. Sljedeći učenik upisuje treću rečenicu i tako rade sve dok ne prepričaju poznatu priču.
5. Zvoni zvončetom svaki minut kako bi upozorio dijete koje piše da brzo završi rečenicu i proslijedi papir sljedećem učeniku.
6. Dok učenici pišu, učitelj se kreće po učionici i prati rad učenika.
7. Zamoli učenike da pročitaju svoje verzije priče i prave poređenja.

Modifikacije:

- Učenici mogu da vježbaju pisanje i konstruisanje novih ideja.
- Učenici mogu da prepisu svoju verziju priče.
- Učenici mogu da učestvuju u diskusiji prilikom poređenja drugih verzija priče.

Kada treba primijeniti ovu strategiju:

- U završnom dijelu časa obrade književnog teksta
- Uvodni dio drugog časa obrade književnog teksta
- Može se primijeniti i za obimnije književne tekstove

Berina Šećibović, profesor razredne nastave, OŠ „Meša Selimović“ Zenica

Tabela za formativnu procjenu: Čitanje, Usmeno izražavanje i slušanje i Pisanje

KRITERIJI	1 ISPOD STANDARDA	2 PRIBLIŽNO NIVOU STANDARDA	3 STANDARDNI NIVO	4 IZNAD STANDARDA
ANALIZA DVA TEKSTA KOJI OBRAĐUJU SLIČNU TEMU U CILJU AKUMULACIJE ZNAJANJA	Prepoznaje glavne likove u tekstovima i uz podršku nastavnika uočava ključne detalje koji su u njima predstavljeni.	Uz poticaj i manju podršku upoređuje najvažnije ključne detalje predstavljene u dva književna teksta.	Upoređuje najvažnije tačke u ključnim detaljima predstavljene u dva različita teksta na istu temu.	Upoređuje najvažnije tačke u ključnim detaljima predstavljene u dva različita teksta i izvodi generalizacije u formi ključnih ideja.
POSTAVLJANJE PITANJA I DAVANJE ODGOVORA GOVORNIKU UZ ODGOVARAJUĆA OBJAŠNJENJA I POJEDINOSTI	Sluša govornika ali ne učestvuje u postavljanju pitanja. Uz poticaj i podršku nastavnika odgovara na pitanja o pojedinostima, najčešće nepotpunom rečenicom.	Postavlja pitanja o informacijama govorniku, ali se teže snalazi u situaciji davanja odgovora kada su u pitanju objašnjenja i pojedinosti.	Pita i odgovara na pitanja o informacijama govorniku. Nudi odgovarajuće objašnjenje i pojedinosti.	Pita i odgovara na pitanja o informacijama govorniku. Nudi odgovarajuće objašnjenje govorniku s mnoštvom pojedinosti i prijedloga za konstruktivno rješavanje problema.
VLADANJE PRAVOPISNIM PRAVILIMA I INTERPUNKCIJOM	Pravi razmak među riječima. Izražava se nepotpunim rečenicama. Poznaje znakove interpunkcije za rečenice po značenju, dok kod upotrebe drugih znakova pravi česte pravopisne greške.	Primjenjuje pravopisna pravila u pisanju u često korištenim riječima i rečenicama, djelimično griješi kod pisanja naziva i upotrebe dvotačke i zareza kao znakova interpunkcije.	Primjenjuje pravopisna pravila u pisanju u često korištenim riječima, nazivima i rečenicama, pravilno koristi znakove interpunkcije.	Primjenjuje pravopisna pravila u pisanju u često korištenim riječima, nazivima i rečenicama, pravilno koristi znakove interpunkcije i u stanju je da drugim učenicima rediguje pismeni rad.

<p>Priprema za čas br. 1: Čitanje/Ključne ideje i detalji/Vrana i vrč s vodom/ Ezop Razred: 2.</p>
<p>Ishod učenja:</p> <ul style="list-style-type: none"> Pažljivo čita ili sluša tekst u cilju razumijevanja i donošenja logičkih zaključaka; citiranje konkretnih tekstova pri pisanju ili govoru u svrhu argumentovanja zaključaka donesenih na temelju teksta.
<p>Pokazatelj razreda koji se pohada:</p> <ul style="list-style-type: none"> Postavlja pitanja i odgovara na pitanja kako bi pokazao razumijevanje pozivajući se na tekst.
<p>Uvod u učenje: <i>Kako ćete pobuditi interesovanje učenika i nadograditi njihovo prethodno znanje da biste ih uveli u sadržaj ovog časa, ciljeve učenja i aktivnosti?</i> * Strategija NASTAVAK NA NEDOVRSENE REČENICE Učenici su u grupama i dopunjavaju rečenice. Zadatak je da zaokruže prva slova svake rečenice. Drug je... Oduvijek sam želio/la... Mašta je... Igram se s Šta volim... Ljubav je.... Ako uspijem onda ću... To mi se sviđa... Okruglo je..... Svaki dan volim da... Trava je Sljedeća aktivnost odnosi se na primjenu tehnike OLUJA MOZGA na riječ „DOMIŠLJATOST“.</p>
<p>Kroz učenje: <i>Koje nastavne aktivnosti će učenici realizirati da bi izgradili svoje znanje, vještine i razumijevanje i tako ostvarili ciljeve časa?</i> Najava cilja časa: Nastavnik čita priču koristeći se strategijom ČITANJE S PREDVIĐANJEM.</p> <ul style="list-style-type: none"> Tokom čitanja nastavnik pravi pauzu na određenim dijelovima (kada vrana treba da odluči šta će uraditi s vrčem), te daje učenicima priliku da daju svoje prijedloge o tome šta bi vrana mogla da uradi s vrčem. Nakon saslušanih prijedloga nastavnik nastavlja s čitanjem, tako da učenici sami odrede da li su dobro predvidjeli nastavak priče. Nakon čitanja koristimo se strategijom PITANJA I ODGOVOR – razumijevanje pročitano. <ol style="list-style-type: none"> <i>Ko je ožednio?</i> <i>Šta je vrana našla?</i> <i>Kako se pokušala napiti vode?</i> <i>Šta se dogodilo?</i> <i>Šta je još pokušala uraditi?</i> <i>Na koji način je uspjela da se napije vode?</i> <i>Koje ljudske osobine je pokazala vrana?</i> <i>Šta možemo naučiti od vrane?</i> <ul style="list-style-type: none"> Zadatak za učenike: <p>Podjela u grupe. Učenici trebaju poredati redosljed toka događaja od ponuđenih naslova koji su ispreturani. Svaka grupa prezentira po jedan događaj, a korekciju vrše učenici. Nakon toga zajedno ispisujemo tok događaja, a koji učenici bilježe u svoje sveske.</p>
<p>Nakon učenja: <i>Kako ćete pomoći učenicima da rezimiraju i primijene naučeno ili da postave ciljeve za sljedeći čas? Šta će učenici uraditi da vježbaju i prošire znanje o ovome što su naučili na ovom času</i> Prisjećanje na uvodnu aktivnost i povezivanje riječi „<i>domišljat</i>“ s onim o čemu se razgovaralo u toku sata. Kroz razgovor zajedno s učenicima doći do pouke priče „<i>Bolje znati nego imati</i>“. Za domaću zadaću učenici će imati zadatak da napišu kako oni shvataju značenje ove pouke.</p>
<p>Formativna procjena za ovaj čas: nastavni listići, odgovori na pitanja u toku primjene strategije <i>Čitanje s predviđanjem</i>, kreiran tok događaja nastao u toku grupnog rada, prijedlozi pouke priče i pouka priče</p>
<p>Tehnologija/mediji koje treba koristiti na ovom času: Čitanka, naslovi dijelova priče, ppt prezentacija (nastavak nedovršene rečenice)</p>
<p>Razmišljanje nakon časa: <i>Šta je na ovom času bilo dobro za vaše učenike?</i> <i>Koje promjene biste preporučili za:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> <i>sljedeći čas?</i> <i>poboljšanje ovog časa?</i>
<p>Autor pripreme: Safet Salčinović, nastavnik razredne nastave, OŠ „Arnauti“ Zenica</p>

**Priprema za čas br. 2: Usmeno izražavanje i slušanje/Prezentacija znanja i ideja/
Vrana i vrč s vodom/Ezop**

Razred: 2.

Ishod učenja:

- Prezentira informacije, nalaze i dokaze tako da slušatelji mogu slijediti tok obrazlaganja, a organizacija, razvoj i stil primjereni su zadatku, svrsi i publici.

Pokazatelj razreda koji se pohvađa:

- Izvještava o temi ili tekstu, ispriča priču ili detaljno prepričava iskustvo uz odgovarajuće činjenice relevantne, opisne detalje, govoreći jasno, odgovarajućim ritmom.

Uvod u učenje:

Kako ćete pobuditi interesovanje učenika i nadograditi njihovo prethodno znanje da biste ih uveli u sadržaj ovog časa, ciljeve učenja i aktivnosti?

- Ideja vodilja BOLJE ZNATI NEGO IMATI, kratko ponavljamo i čitamo neke od učeničkih radova koje su imali napisati za domaću zadaću.
- Najava cilja časa.

Kroz učenje:

Koje nastavne aktivnosti će učenici realizirati da bi izgradili svoje znanje, vještine i razumijevanje i tako ostvarili ciljeve časa?

- Koristimo se tehnikom IZMIJEŠANE SEKVENCE.
- Na zidu su poredane ilustracije koje odgovaraju toku događaja, ali su ispreturne. Zadatak učenika je da ih poredaju onako kako je pravilno, po toku događaja u priči.
- Strategija KOLO – NAOKOLO (usmeno), učenici prepričavaju priču uz pomoć ilustracija koje se nalaze na zidu i koje odgovaraju toku radnje.
- Rad u grupama.
- Učenici imaju zadatak da prepričaju priču s izmjenom toka radnje. Šta bi se desilo da je vrana razbila, prevrнула vrč, ili ništa od toga navedenog?
- Prezentacija grupnog rada, diskusija usmjerena na to da li se ostali slažu s novim slijedom događaja.

Nakon učenja:

Kako ćete pomoći učenicima da rezimiraju i primijene naučeno ili da postave ciljeve za sljedeći čas? Šta će učenici uraditi da vježbaju i prošire znanje o ovome što su naučili na ovom času?

- Razgovor s učenicima šta bi bilo s vranom da se nije dosjetila kako doći do vode.
- Zadaća: Napisati svoje iskustvo na temu „Dobro sam se dosjetio“.

Formativna procjena za ovaj čas: pravilan redoslijed ilustracija koji je odraz toka radnje, nove priče nastale izmjenom toka radnje, rezultati diskusije povodom novih priča

Tehnologija/mediji koje treba koristiti na ovom času: tekst iz Čitanke, ilustracije toka događaja

Razmišljanje nakon časa:

Šta je na ovom času bilo dobro za vaše učenike?

Koje promjene biste preporučili za:

a) *sljedeći čas?*

b) *poboljšanje ovog časa?*

Autor pripreme:

Safet Salčinović, nastavnik razredne nastave, OŠ „Arnauti“ Zenica

<p>Priprema za čas br. 3: Pisanje/Pisanje i distribucija pisanih radova/ Vrana i vrč s vodom/ Ezop</p>
<p>Razred: 2.</p>
<p>Ishod učenja:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Piše jasne i smislene radove u kojima su sadržaji, organizacija i stil primjereni zadatku, svrsi i publici.
<p>Pokazatelj razreda koji se pohađa:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Uz vodstvo i podršku odraslih, piše rad u kojem su sadržaji i organizacija primjereni zadatku i svrsi.
<p>Uvod u učenje: <i>Kako ćete pobuditi interesovanje učenika i nadograditi njihovo prethodno znanje da biste ih uveli u sadržaj ovog časa, ciljeve učenja i aktivnosti?</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Strategija AUTORSKA STOLICA, nekoliko učenika će pročitati svoje radove na temu „Dobro sam se dosjetio“ koja je bila za domaću zadaću. - Najava cilja časa.
<p>Kroz učenje: <i>Koje nastavne aktivnosti će učenici realizirati da bi izgradili svoje znanje, vještine i razumijevanje i tako ostvarili ciljeve časa?</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Strategija GALERIJA SLIKA: ilustracije toka radnje su poredane na zid (svaki dio toka radnje ima po nekoliko identičnih ilustracija tako da će neki učenici imati iste). Svaki učenik bira ilustraciju ispod koje će napisati po jednu rečenicu vezanu za priču. - Prezentacija napisanog. - Strategija SLOBODNO PISANJE: svaki učenik piše svoju priču potaknutu ilustracijom koju je izabrao. Rečenica koju je napisao može biti prva u novom tekstu ili upotrijebljena u tekstu poslije.
<p>Nakon učenja: <i>Kako ćete pomoći učenicima da rezimiraju i primijene naučeno ili da postave ciljeve za sljedeći čas? Šta će učenici uraditi da vježbaju i prošire znanje o ovome što su naučili na ovom času?</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Strategija AUTORSKA STOLICA: nekoliko učenika čita svoje radove koje zajedno analiziramo.
<p>Formativna procjena za ovaj čas: rečenice koje učenici pišu kako bi opisali ilustracije koje prikazuju tok radnje, pojedinačne priče, odnosno radovi učenika</p>
<p>Tehnologija/mediji koje treba koristiti na ovom času: „Autorska stolica“, domaći i školski radovi (sveske), galerija slika</p>
<p>Razmišljanje nakon časa: <i>Šta je na ovom času bilo dobro za vaše učenike?</i></p> <p><i>Koje promjene biste preporučili za:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> <i>sljedeći čas?</i> <i>poboljšanje ovog časa?</i>
<p>Autor pripreme: Safet Salčinović, nastavnik razredne nastave, OŠ „Arnauti“ Zenica</p>

Strategija za Čitanje, Usmeno izražavanje i slušanje i Pisanje

Oblast-i: Čitanje, Usmeno izražavanje i slušanje i Pisanje

Razred-i: I–V

Strategija: Plakat do plakata

Svrha: Plakat do plakata je strategija koja osposobljava učenike da kritički procjenjuju, evaluiraju i procjenjuju radove drugih (grupa, timova, trojki, parova), ali vrše i samoevaluaciju svojih radova.

Koraci za nastavnika:

1. Nastavnik dijeli učenike u grupe (parove, trojke, timove) i postavlja problem/temu.
2. Učenici obrađuju problem sa što moguće više aspekata ili pak zadatih smjernica nastavnika.
3. Nakon što sagledaju problem iz različitih perspektiva predstavljaju ga na čart papiru u vidu plakata (sheme, grafičkog organizatora, slike, dijagrama, crteža, akrostiha i sl.).
4. Po završetku se radovi lijepe na zidove učionice i svaka grupa stane ispred svog rada.
5. Na znak nastavnika grupe se zarotiraju kako bi pregledale, procijenile i evaluirale rad druge grupe. O svojim procjenama vode bilješke, a kratke komentare mogu zapisati na stiker i zalijepiti ga.
6. Učenici se rotiraju sve dok ne dođu ponovo do svog rada.
7. Nakon obilaska galerije svih radova, grupe pregledaju svoje radove, te razgovaraju o tuđim komentarima vlastitih radova.

Modifikacije:

- Osim u nastavi jezika strategija se može koristiti i u ostalim predmetima, npr. u nastavi Moje okoline, Prirode, Društva.
- Umjesto dizajniranja plakata učenici mogu raditi i grafičke organizatore, sheme različitog sadržaja, problemu pristupiti pisanjem akrostiha i sl.
- Plakati se mogu objediniti u razredne zidne novine nakon prezentacije.
- Ukoliko nastavnik primjenjuje rad u trojkama umjesto rada u grupama, slike-plakati koji nastanu poslije se mogu uvezati u razrednu slikovnicu.

Kada treba primijeniti ovu strategiju:

- Strategija se može primjenjivati u svim razredima shodno nastavnoj jedinici koja se obrađuje.
- Posebno je primjenljivo na časovima sistematizacije nastavnog gradiva ili časova vježbanja, ponavljanja.

Autor: Safet Salčinović, nastavnik razredne nastave, OŠ „Arnauti“ Zenica

Tabela za formativnu procjenu: Čitanje, Usmeno izražavanje i slušanje i Pisanje

KRITERIJI	1 ISPOD STANDARDA	2 PRIBLIŽNO NIVOU STANDARDA	3 STANDARDNI NIVO	4 IZNAD STANDARDA
POSTAVLJANJE PITANJA I DAVANJE ODGOVORA	Uz dodatnu pomoć postavlja kraća pitanja i daje nepotpune odgovore	Ponekad potrebna pomoć nastavnika da postavlja pitanja i daje odgovore na pitanja.	Postavlja pitanja i odgovara na pitanja kako bi pokazao razumijevanje pozivajući se na tekst.	Formulira originalna pitanja, daje tačne i precizne odgovore.
IZVJEŠTAVANJE O TEMI, PRIČANJE, PREPRIČAVANJE I USMENA KOMUNIKACIJA	Opisuje poznate osobe, uz poticaj i podršku navodi dodatne pojedinosti.	Uz poticaj i podršku izvještava o temi, prepričava priču iznoseći činjenice i relevantne, opisne detalje, govoreći jasno.	Izvještava o temi ili tekstu, ispriča priču ili detaljno prepričava iskustvo uz odgovarajuće činjenice i relevantne, opisne detalje, govoreći jasno, odgovarajućim ritmom.	Izvještava o temi iznoseći tvrdnje i nalaze logičkim redoslijedom korištenjem primjerenih opisa da bi se naglasila glavna ideja.
PISANJE RADA PRIMJERENOG SVRSI I PUBLICI	Uz stalni poticaj nastavnika i uz pomoć piše rad u kojem su sadržaj i organizacija djelimično primjereni zadatku i svrsi.	Uz povremenu pomoć nastavnika i odraslih piše rad u kojem su sadržaj i organizacija prilično primjereni zadatku i svrsi.	Uz vodstvo i podršku odraslih piše rad u kojem su sadržaj i organizacija primjereni zadatku i svrsi.	Samostalno piše rad u kojem su sadržaj i organizacija primjereni zadatku i svrsi. Radovi su originalni i razumljivi publici.

Priprema za čas br. 1: Čitanje/Ključne ideje i detalji/Ružno pače/Hans Christian Andersen
Razred: II

Ishod učenja:

- Analizira likove, događaje i ideje, te njihove međudnose u tekstu.

Pokazatelj razreda koji se pohađa:

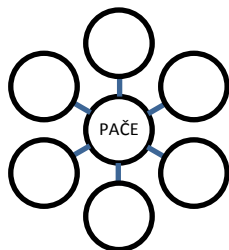
- Opisuje likove u priči (npr. njihove osjećaje, motivacije, osobine) i utvrđuje kako njihovi postupci doprinose razvoju radnje.

Uvod u učenje:

Kako ćete pobuditi interesovanje učenika i nadograditi njihovo prethodno znanje da biste ih uveli u sadržaj ovog časa, ciljeve učenja i aktivnosti?

Slagalica – Rezultat dobro urađene slagalice je slika pačeta.

Strategijom *Grozd* učenici slobodno razmišljaju o temi riječi *pače*, formiramo grozdove zapisujući razmišljanja učenika.

Najava nastavne jedinice i zapisivanje naslova na tabli.

Kroz učenje:

Koje nastavne aktivnosti će učenici realizirati da bi izgradili svoje znanje, vještine i razumijevanje i tako ostvarili ciljeve časa?

Čitanje teksta strategijom *Predviđanja* – Čitati priču dio po dio s pauzama na određenom mjestu kako bi učenici mogli predvidjeti nastavak priče.

Podijeliti tabele predviđanja.

TABELA PREDVIĐANJA

DIO BAJKE	ŠTA MISLIŠ DA ĆE SE DESITI?	ŠTA SE ZAISTA DOGODILO?
I		
II		
III		
IV		

Aktivnosti

Čitanje prvog dijela priče (učenici aktivno slušaju i predviđaju nastavak)

Saopćavanje predviđanja

Prepričavanje tog djela

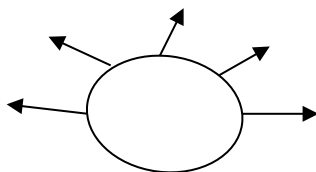
Slušanje nastavka priče, tj. šta se stvarno dogodilo

Upoređivanje radnji

Prepričavanje stvarne radnje u priči na osnovu tabele predviđanja

Grupni rad

Dvije grupe određuju glavnu ideju i potkrepljuju je detaljima, te upisuju u grafički organizator.

Druge dvije grupe određuju likove, osobine i postupke tih likova i upisuju to u grafički organizator. Grupe prezentuju urađeno *galerijom radova*.

Nakon učenja:

Kako ćete pomoći učenicima da rezimiraju i primijene naučeno ili da postave ciljeve za sljedeći čas? Šta će učenici uraditi da vježbaju i prošire znanje o ovome što su naučili na ovom času?

Strategijom *Boksovi* provjeriti usvojenost sadržaja vezanih za likove iz priče i njihove postupke.

Igrica *Izaberi pravi put*

Zadaća – Izrada maski od papira po ulogama.

Formativna procjena za ovaj čas: tabela predviđanja, grafički organizeri, listići za dopunjavanje rečenica

Tehnologija/mediji koje treba koristiti na ovom času: tekst bajke *Ružno pače*, radni listovi za grupni rad, listići za individualni rad, grafički organizeri i tabele

Razmišljanje nakon časa:

Šta je na ovom času bilo dobro za vaše učenike?

Koje promjene biste preporučili za:

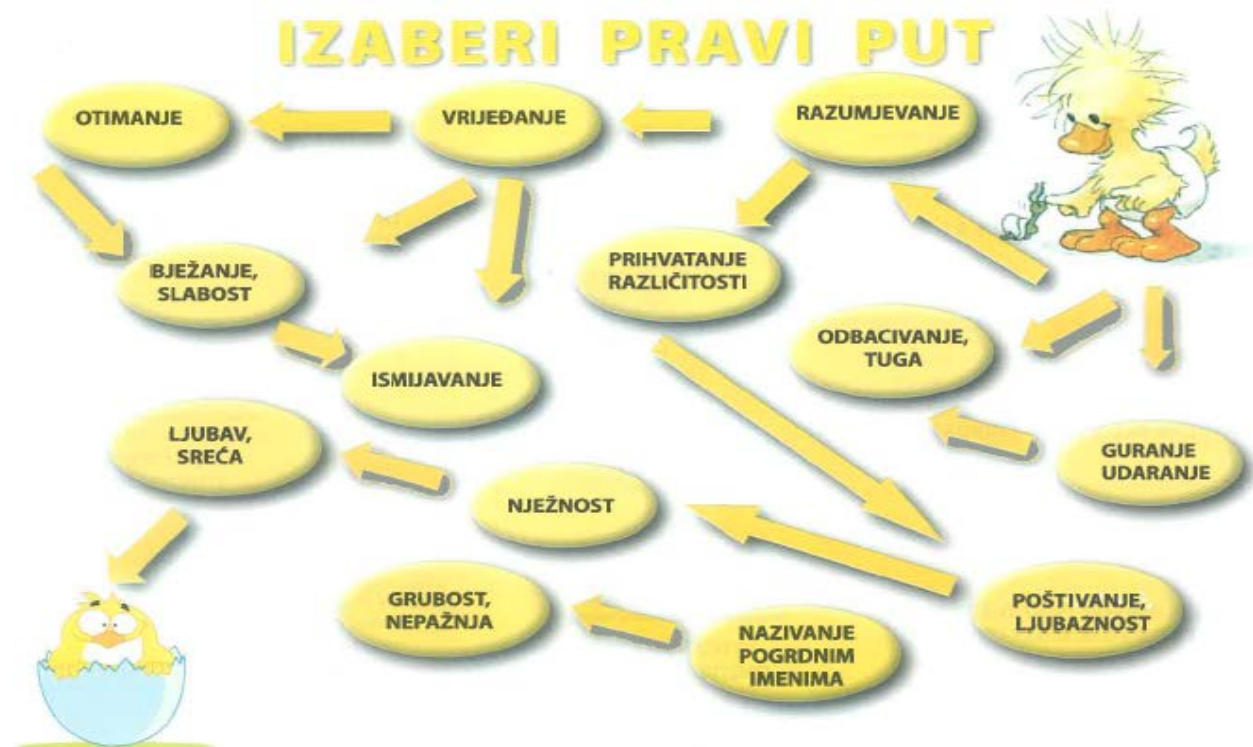
a) sljedeći čas?

b) poboljšanje ovog časa?

Autor pripreme:

Amela Mezetović, nastavnik razredne nastave, OŠ „Fra Grga Martić“ Žepče

Prilog: Igrica *Izaberi pravi put*

<p>Priprema za čas br. 2: Usmeno izražavanje i slušanje/Razumijevanje i saradnja/ Ružno pače/Hans Christian Andersen</p>
<p>Razred: II</p>
<p>Ishod učenja:</p> <ul style="list-style-type: none"> Integriše i ocjenjuje informacije prezentirane u različitim medijima i formatima, uključujući vizuelno, kvantitativno i usmeno.
<p>Pokazatelj razreda koji se pohvađa:</p> <ul style="list-style-type: none"> Određuje glavne ideje i detalje u tekstu pročitano naglas ili informacije prezentirane u različitim medijima i formatima.
<p>Uvod u učenje: <i>Kako ćete pobuditi interesovanje učenika i nadograditi njihovo prethodno znanje da biste ih uveli u sadržaj ovog časa, ciljeve učenja i aktivnosti?</i> Ponoviti sadržaj priče strategijom <i>Izmiješanih sekvenci</i>. Slike su izmiješane. Učenici redaju slike na tablu pravilnim redoslijedom i izvještavaju o sadržaju sa slike.</p>
<p>Kroz učenje: <i>Koje nastavne aktivnosti će učenici realizirati da bi izgradili svoje znanje, vještine i razumijevanje i tako ostvarili ciljeve časa?</i> Podsjetiti se na grafičke organizere o osobinama likova i glavnoj ideji. Kratak razgovor o ponašanju drugih prema Ružnom pačetu i o njegovom odnosu prema njima. Formiramo tri grupe – Strategijom <i>Novih ideja</i> grupe imaju sljedeće zadatke: I grupa – Provjeriti uvod i ilustrovati ga; II grupa – Provjeriti glavni dio i ilustrovati ga; III grupa – Provjeriti kraj priče i ilustrovati je; Priču dijeli učitelj. Grupe prezentuju urađeno, a učitelj zapisuje tok događaja <i>Galerija radova</i>.</p>
<p>Nakon učenja: <i>Kako ćete pomoći učenikima da rezimiraju i primijene naučeno ili da postave ciljeve za sljedeći čas? Šta će učenici uraditi da vježbaju i prošire znanje o ovome što su naučili na ovom času?</i> Koristiti se strategijom <i>Nastavak na nedovršene rečenice</i>. Svaki učenik dobije karticu da bi uporedio svoje ideje s idejama svojih drugova iz razreda. Shvatam drugu priču, ali _____. Po mom mišljenju, bolja je _____. Želio/la bih dodati _____. Dramatizacija pod maskama Zadaća: Da sam ja Ružno pače (pisanje razmišljanja kroz jednu ili više rečenica).</p>
<p>Formativna procjena za ovaj čas: nastavni listići za individualni rad, ilustracije i grafički organizer</p>
<p>Tehnologija/mediji koje treba koristiti na ovom času: tekst bajke <i>Ružno pače</i>, trakice, papiri u bojama</p>
<p>Razmišljanje nakon časa: <i>Šta je na ovom času bilo dobro za vaše učenike?</i></p> <p><i>Koje promjene biste preporučili za:</i></p> <p>a) <i>sljedeći čas?</i></p> <p>b) <i>poboljšanje ovog časa?</i></p>
<p>Autor pripreme: Amela Mezetović, nastavnik razredne nastave, OŠ „Fra Grga Martić“ Žepče</p>

<p>Priprema za čas br. 3: Pisanje/Vrste i namjene teksta/Ružno pače/Hans Christian Andersen Razred: II</p>
<p>Ishod učenja:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Analizira poznate (obrađene) teme i tekstove, piše argumente u korist navedenih tvrdnji koristeći validna objašnjenja i relevantne argumente.
<p>Pokazatelj razreda koji se pohađa:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pisano izražava mišljenje o temama ili tekstovima dokazujući ga argumentima.
<p>Uvod u učenje: <i>Kako ćete pobuditi interesovanje učenika i nadograditi njihovo prethodno znanje da biste ih uveli u sadržaj ovog časa, ciljeve učenja i aktivnosti?</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Formirati cvijet od latica koje su učenici dobili na prethodnom času i na kojima su trebali da iskažu svoja razmišljanja na temu <i>Da sam ja Ružno pače</i>. - Svaki učenik iščita svoje zabilješke i zalijepi laticu pored tačke koja je već na tabli. - Razgovaramo o napisanom i argumentujemo u odnosu na priču.
<p>Kroz učenje: <i>Koje nastavne aktivnosti će učenici realizirati da bi izgradili svoje znanje, vještine i razumijevanje i tako ostvarili ciljeve časa?</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Postaviti <i>Galeriju slika</i> rađenu na prošlom času. - Razgovor o odnosima između likova uz argumentaciju. - Učitelj zapisuje iznesena mišljenja. - Pisanje – <i>Pravilnik ponašanja u pačijem svijetu</i>. - Čitanje pravila ponašanja uz pojašnjenje i upoređivanje sa situacijom u priči. - Formiranje zajedničkog <i>Pravilnika</i>. (Nastavnik zapisuje pravila na hamer papir.)
<p>Nakon učenja: <i>Kako ćete pomoći učenikima da rezimiraju i primijene naučeno ili da postave ciljeve za sljedeći čas? Šta će učenici uraditi da vježbaju i prošire znanje o ovome što su naučili na ovom času?</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Slobodan ples uz kompoziciju <i>Pačiji ples</i>
<p>Formativna procjena za ovaj čas: pisanje <i>pravilnika</i>, cvijet od latica</p>
<p>Tehnologija/mediji koje treba koristiti na ovom času: tekst bajke <i>Ružno pače</i>, trakice, papiri u bojama, hamer papir, CD</p>
<p>Razmišljanje nakon časa: <i>Šta je na ovom času bilo dobro za vaše učenike?</i></p> <p><i>Koje promjene biste preporučili za:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> <i>sljedeći čas?</i> <i>poboljšanje ovog časa?</i>
<p>Autor pripreme: Amela Mezetović, nastavnik razredne nastave, OŠ „Fra Grga Martić“ Žepče</p>

Strategija za Čitanje, Usmeno izražavanje i slušanje i Pisanje

Oblast-i: Čitanje/Slušanje i usmeno izražavanje/Pisanje

Razred-i: II–IX

Strategija: Predviđanja

Svrha: Omogućiti učenicima da prođu kroz tekst čitanjem njegovih odlomaka kako bi na osnovu svojih pretpostavki uočili glavnu radnju priče i na maštovit način iznosili svoje prijedloge za nastavak priče.

Koraci za nastavnika:

1. Čitanje prvog dijela priče (učenici slušaju i predviđaju)
2. Saopštavanje predviđanja
3. Slušanje nastavka priče, tj. šta se stvarno dogodilo
4. Upoređivanje radnji
5. Prepričavanje stvarne radnje u priči na osnovu tabele predviđanja

Modifikacije:

- Učenici mogu u svoje sveske da zapišu određena predviđanja
- Učenici mogu u parovima da razmjenjuju predviđanja i stvarne činjenice iz teksta (jedan učenik čita predviđanja, a drugi stvarne činjenice)

Kada treba primijeniti ovu strategiju:

- U dijelu časa kroz učenje (A dio – dio glavnog dijela časa)
- Može se primijeniti na obimnijim književnumjetničkim tekstovima
- Primjeren je uzrastu od II do IX razreda

Tabela predviđanja:

Odjeljak	Šta misliš da će se desiti	Šta se zaista dogodilo
I		
II		
III		

Amela Mezetović, nastavnik razredne nastave, OŠ „Fra Grga Martić“ Žepče

Tabela za formativnu procjenu: Čitanje, Usmeno izražavanje i slušanje i Pisanje

KRITERIJI	1 ISPOD STANDARDA	2 PRIBLIŽNO NIVOU STANDARDA	3 STANDARDNI NIVO	4 IZNAD STANDARDA
OPISIVANJE LIKOVA U PRIČI I NJIHOVA ULOGA U TEKSTU	Uz pomoć i poticaj nastavnika uočava likove.	Uočava likove i njihove osobine.	Opisuje likove u priči (npr. njihove osjećaje, motivacije, osobine) i utvrđuje kako njihovi postupci doprinose razvoju radnje.	Samostalno opisuje likove, detalje vezane za njih, utvrđuje postupke i povezuje s osobama iz života.
ODREĐIVANJE GLAVNE IDEJE U TEKSTU I POSTAVLJANJE PITANJA	Samo uz pomoć nastavnika određuje glavnu ideju, detalje i postavlja pitanja.	Uz povremenu pomoć nastavnika uspijeva da odredi ideju, detalje i da postavlja pitanja.	Određuje glavne ideje i detalje u tekstu pročitanoj naglas ili informacije prezentirane u različitim medijima i formatima.	Samostalno određuje ideju i detalje te ih objašnjava i povezuje sa sličnim situacijama iz drugih tekstova.
PISANO IZRAŽAVANJE MIŠLJENJA O TEMAMA ILI TEKSTOVIMA I DOKAZIVANJE ARGUMENTIMA	Pisano se izražava uz stalnu pomoć nastavnika bez argumentacije.	Piše pisane radove na temu samostalno, ali je nesiguran u argumentaciju.	Pisano izražava mišljenje o temama ili tekstovima dokazujući ga argumentima.	Samostalno piše pisani rad na temu, uspješno argumentuje i upoređuje s nekim životnim situacijama.

Priprema za čas br. 1: Čitanje/Ključne ideje i detalji/Lisica i roda/Ezop

Razred: II

Ishod učenja:

- Pažljivo čita ili sluša tekst u cilju razumijevanja i donošenja logičkih zaključaka; citiranje konkretnih tekstova pri pisanju ili govoru u svrhu argumentovanja zaključaka donesenih na temelju teksta.

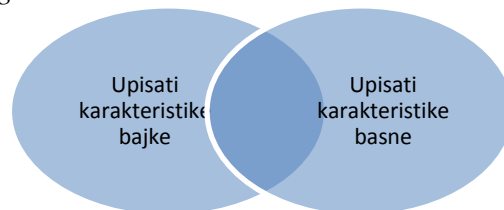
Pokazatelj razreda koji se pohada:

- Postavlja pitanja i odgovara na pitanja kako bi pokazao razumijevanje pozivajući se na tekst.

Uvod u učenje:

Kako ćete pobuditi interesovanje učenika i nadograditi njihovo prethodno znanje da biste ih uveli u sadržaj ovog časa, ciljeve učenja i aktivnosti?

Strategijom *Razmisli – upari – razmijeni* pobuditi interesovanje učenika na temu *basna*. Ideje pisati u *Vennov dijagram*.

S obzirom da su se djeca već upoznala s bajkama, prisjetiti se i upisati šta je to što su naučili i šta znaju o bajkama. Na kraju časa ćemo se vratiti na drugi dio dijagrama i upisati osobine basne kao i zajedničke osobine (to je ono što bi djeca trebala zaključiti sama poslije časa).

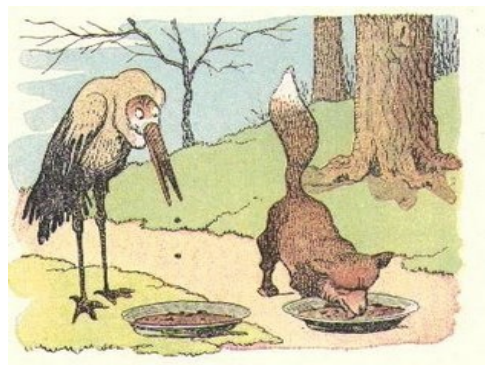
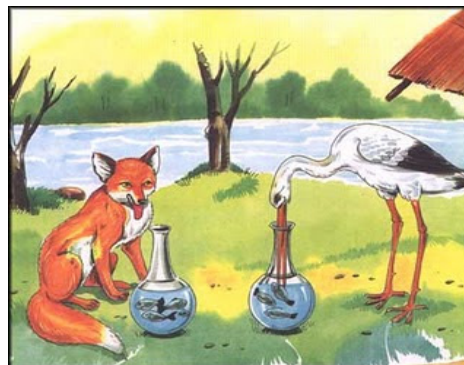
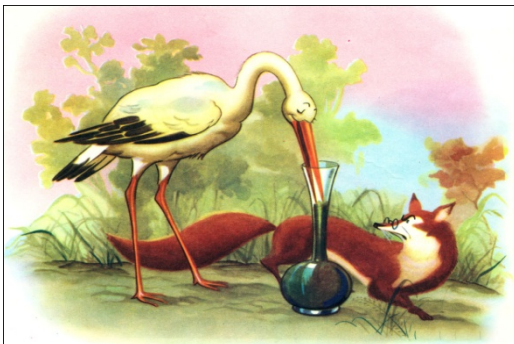
Isticanje cilja časa i zapisivanje naslova na tabli *Lisica i roda* prema Ezopu

Kroz učenje:

Koje nastavne aktivnosti će učenici realizirati da bi izgradili svoje znanje, vještine i razumijevanje i tako ostvarili ciljeve časa?

Interpretativno čitanje priče.

Čitanje prate ilustracije.

<p>Strategijom <i>Pitanja – odgovori</i> provjeriti razumijevanje pročitano.</p> <p>Koga je lisica pozvala na ručak?</p> <p>Kako je lisica ugostila svoju gošću?</p> <p>Da li je roda bila zadovoljna gostoprimstvom?</p> <p>Šta je roda odlučila? Kakvu je neugodnost roda priredila liji?</p> <p>Šta je lija iz ovoga naučila?</p> <p>Učenici popunjavaju nastavni listić ali dio po dio. Nakon popunjavanja prvog dijela nastavnog listića (naziv književnog djela, ime pisca, glavni likovi) učenike pitati: „Zašto je roda, koja inače nije lukava, postupila na ovakav način?“</p> <p>Sada učenici odgovaraju i na ostala pitanja s nastavnog listića. Potrebno je istaknuti čemu ih je poučila priča. Kakav bi bio život ako bismo svi postupali kao lisica i roda?.</p>
<p>Nakon učenja:</p> <p><i>Kako ćete pomoći učenicima da rezimiraju i primijene naučeno ili da postave ciljeve za sljedeći čas? Šta će učenici uraditi da vježbaju i prošire znanje o ovome što su naučili na ovom času?</i></p> <p>Vratiti se na <i>Vennov dijagram</i> i napisati šta smo naučili o basni? (To je poučna priča u kojoj se životinje ponašaju i govore kao ljudi.)</p> <p>Šta je zajedničko za bajku i basnu?</p>
<p>Formativna procjena za ovaj čas: strategija <i>Pitanja – odgovori</i>, nastavni listići, <i>Vennov dijagram</i></p>
<p>Tehnologija/mediji koje treba koristiti na ovom času: tekst iz Čitanke, ppt prezentacija</p>
<p>Razmišljanje nakon časa:</p> <p><i>Šta je na ovom času bilo dobro za vaše učenike?</i></p> <p><i>Koje promjene biste preporučili za:</i></p> <p>a) <i>sljedeći čas?</i></p> <p>b) <i>poboljšanje ovog časa?</i></p>
<p>Autor pripreme: Amrita Memić, nastavnik razredne nastave, OŠ „Abdulvehab Ilhamija“ Tešanj</p>

**Priprema za čas br. 2: Usmeno izražavanje i slušanje/Razumijevanje i saradnja/Lisica i roda/Ezop
Razred: II**

Ishod učenja:

- Priprema se i sudjeluje efikasno u nizu razgovora i saradnji s različitim sagovornicima, nadogradnji na idejama drugih i izražavanju vlastitih ideja jasno i uvjerljivo.

Pokazatelj razreda koji se pohada:

- Učestvuje efikasno u nizu razgovora i suradnji (jedan na jedan, u grupama, predvođen nastavnikom) s različitim sagovornicima o temama i tekstovima na nivou razreda, nadogradnji na idejama drugih i jasnom izražavanju vlastitih ideja.

Uvod u učenje:

Kako ćete pobuditi interesovanje učenika i nadograditi njihovo prethodno znanje da biste ih uveli u sadržaj ovog časa, ciljeve učenja i aktivnosti?

Da bi se učenici prisjetili sadržaja s prethodnog časa koristit ćemo se strategijom *Jednorečenično sumiranje*. Postaviti slike lisice i rode, a učenici će govoriti izjave na osnovu slika.

Najaviti cilj i napisati naslov na tabli.

Kroz učenje:

Koje nastavne aktivnosti će učenici realizirati da bi izgradili svoje znanje, vještine i razumijevanje i tako ostvarili ciljeve časa?

Razmisli i razmjenjuj misli u paru za ključne ideje i detalje. Nastavnik postavlja pitanja otvorenog tipa, a učenici zapisuju odgovor. Dije se u parove i razmjenjuju odgovore u nastojanju da dobiju ključne ideje i detalje teksta. Nastavnik proziva parove da iznesu sažetke svoje diskusije. Strategijom *Čarobni mikrofon* prepričati priču s izmjenom toka radnje. (Grupa sjedi u krugu. U sredini kruga je mikrofon. Onaj ko uzme mikrofon samo on može da govori, a ostali ga pažljivo slušaju.) Šta bi se desilo da lisica nije postavila takav tanjir za liju?

Kako bi tada lija postupila?

Pričanje priče je jedna vrsta formativne procjene.

Nakon učenja:

Kako ćete pomoći učenicima da rezimiraju i primijene naučeno ili da postave ciljeve za sljedeći čas? Šta će učenici uraditi da vježbaju i prošire znanje o ovome što su naučili na ovom času?

Nakon što saslušaju svoje drugove, evaluacija – *Nastavak na nedovršene rečenice*.

Učenici usmeno dopunjavaju:

Po mom mišljenju...

Želio bih.....

Ne slažem se s.....

Formativna procjena za ovaj čas: strategija *Nastavak na nedovršene rečenice*, *Čarobni mikrofon*

Tehnologija/mediji koje treba koristiti na ovom času: tekst iz Čitanke, ilustracija lisice i rode

Razmišljanje nakon časa:

Šta je na ovom času bilo dobro za vaše učenike?

Koje promjene biste preporučili za:

a) *sljedeći čas?*

b) *poboljšanje ovog časa?*

Autor pripreme:

Amrita Memić, nastavnik razredne nastave, OŠ „Abdulvehab Ilhamija“ Tešanj

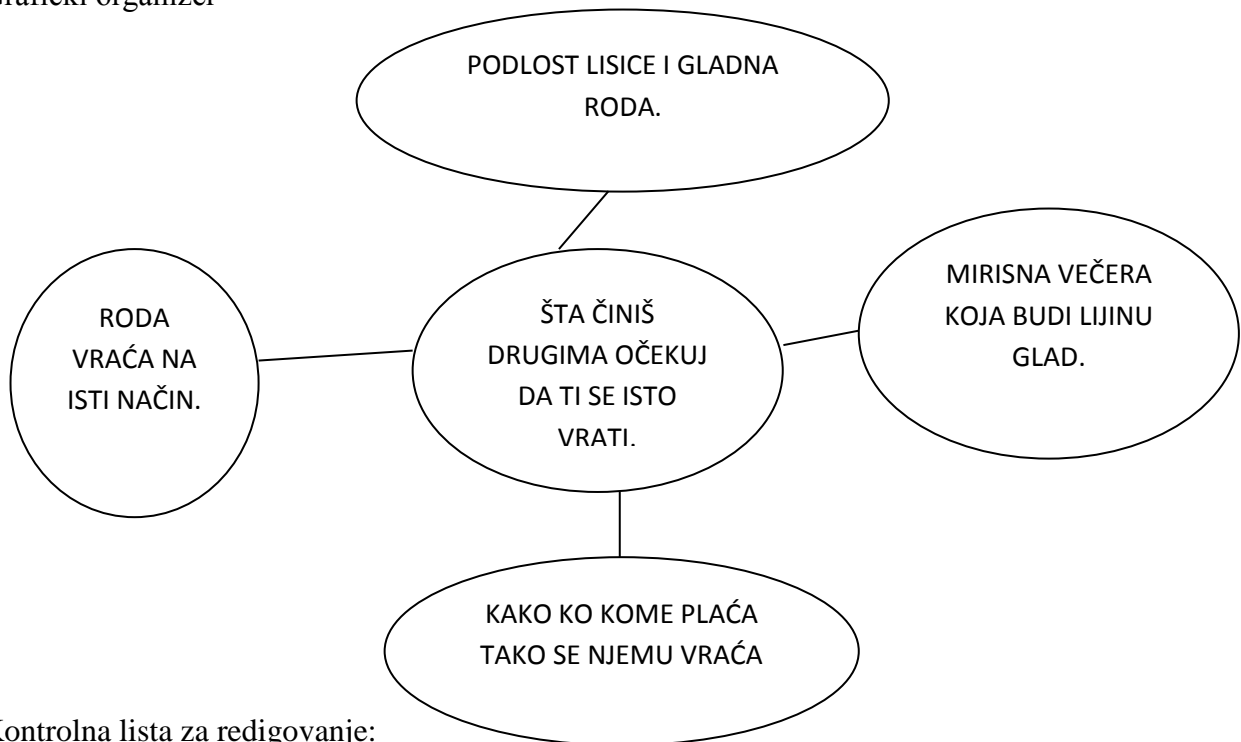
<p>Priprema za čas br. 3: Pisanje/Vrste i namjene teksta/Lisica i roda/Ezop</p> <p>Razred: II</p>
<p>Ishod učenja:</p> <ul style="list-style-type: none"> Analizira poznate (obrađene) teme i tekstove, piše argumente u korist navedenih tvrdnji koristeći validna objašnjenja i relevantne argumente.
<p>Pokazatelj razreda koji se pohađa:</p> <ul style="list-style-type: none"> Pisano izražava mišljenje o temama ili tekstovima dokazujući ga argumentima.
<p>Uvod u učenje:</p> <p><i>Kako ćete pobuditi interesovanje učenika i nadograditi njihovo prethodno znanje da biste ih uveli u sadržaj ovog časa, ciljeve učenja i aktivnosti?</i></p> <p>Učenici sjede u formaciji krug. Na podu su razbacane ilustracije. Učenici uzimaju ilustracije i prateći tok radnje, redaju se u niz. Jedan učenik će još jednom prepričati priču prateći ilustracije.</p>
<p>Kroz učenje:</p> <p><i>Koje nastavne aktivnosti će učenici realizirati da bi izgradili svoje znanje, vještine i razumijevanje i tako ostvarili ciljeve časa?</i></p> <p>Učenicima pokazati plakat s <i>grafičkim organizerom</i> zadane ideje i detalje. Zajednički ga uraditi kroz razgovor. Koja je glavna ideja priče? (Upisati je pravilno u organizer.) Recite potkrepljujuće detalje. (Pisati u organizer.) Učenike uvesti u novu aktivnost. Pisanje pisma lisici i rodi. Raditi individualno i odabrati kome žele pisati. Pisanje se odvija utvrđenim postupkom:</p> <p>Isprobavanje Radna verzija Prepravljanje Uređivanje</p> <p>Pisma učenika mogu poslužiti kao formativna procjena.</p>
<p>Nakon učenja:</p> <p><i>Kako ćete pomoći učenicima da rezimiraju i primijene naučeno ili da postavljaju ciljeve za sljedeći čas? Šta će učenici uraditi da vježbaju i prošire znanje o ovome što su naučili na ovom času?</i></p> <p>Čitanje napisanih pisama. Drugi učenici slušaju pažljivo i vode <i>dvostruki dnevnik</i>. S lijeve strane pišu odlomak koji ih se dojmio pozitivno ili negativno, a na desnoj strani komentar o tom odlomku.</p> <p>Za domaću zadaću uraditi redigovanje na osnovu <i>kontrolne liste</i>.</p>
<p>Formativna procjena: grafički organizer, dvostruki dnevnik</p>
<p>Tehnologija/mediji koje treba koristiti na ovom času: tekst iz Čitanke, slike koje prate tok događaja, plakat s grafičkim organizerom, kontrolna lista za redigovanje</p>
<p>Razmišljanje nakon časa:</p> <p><i>Šta je na ovom času bilo dobro za vaše učenike?</i></p> <p><i>Koje promjene biste preporučili za:</i></p> <p>a) <i>sljedeći čas?</i></p> <p>b) <i>poboljšanje ovog časa?</i></p>
<p>Autor pripreme:</p> <p>Amrita Memić, nastavnik razredne nastave, OŠ „Abdulvehab Ilhamija“ Tešanj</p>

Prilozi:

Slike koje prate tok događaja

Grafički organizier

Kontrolna lista za redigovanje:

Na početku svake rečenice je veliko slovo.

Rečenice su napisane kao misaone cjeline.

Pravilna upotreba velikog slova.

Pravilna upotreba glasova č, ć, dž, đ.

Sve riječi su ispravno napisane.

AKO JE TVRDNJA TAČNA OBOJI SMJEŠKA!!

Tabela za formativnu procjenu: Čitanje, Usmeno izražavanje i slušanje i Pisanje

KRITERIJI	1 ISPOD STANDARDA	2 PRIBLIŽNO NIVOU STANDARDA	3 STANDARDNI NIVO	4 IZNAD STANDARDA
POSTAVLJANJE SMISLENIH PITANJA I ODGOVARANJE NA PITANJA	Uz dodatnu pomoć postavlja kraća pitanja i daje nepotpune odgovore.	Ponekad potrebna pomoć nastavnika pri postavljanju pitanja i davanju odgovora.	Postavlja pitanja i odgovara na pitanja kako bi pokazao razumijevanje pozivajući se na tekst.	Formuliše originalna pitanja, daje tačne i precizne odgovore.
UČESTVOVANJE U RAZGOVORU I SARADNJA S RAZLIČITIM SAGOVORNICIMA NA NIVOU RAZREDA; JASNO IZRAŽAVANJE VLASTITIH IDEJA	Učestvuje u razgovoru i saradnji jedan na jedan predvođen nastavnikom, sagovornik poznata osoba, tema poznata, konkretni i kratki odgovori.	Učestvuje u razgovoru i saradnji (jedan na jedan, u grupama, predvođen nastavnikom) s različitim sagovornicima o temama i tekstovima na nivou razreda.	Učestvuje u nizu razgovora i saradnji (jedan na jedan, u grupama, predvođen nastavnikom) s različitim sagovornicima o temama i tekstovima na nivou razreda. Ponekad učestvuje u nadogradnji ideja drugih.	Učestvuje efikasno u nizu razgovora i saradnji (jedan na jedan, u grupama, predvođen nastavnikom) s različitim sagovornicima o temama i tekstovima na nivou razreda, nadogradnji na idejama drugih i jasnom izražavanju vlastitih ideja.
PISANO IZRAŽAVANJE MIŠLJENJA O TEMAMA ILI TEKSTOVIMA DOKAZUJUĆI GA ARGUMENTIMA.	Uz poticaj i podršku pisano izražava mišljenje bez argumentacije.	Pisano izražava mišljenje uz pomoć pri argumentaciji.	Pisano izražava mišljenje o temama i tekstovima dokazujući ga argumentima.	Pisano izražava mišljenje, samostalno i jasno iznosi argumente.

Priprema za čas br. 1: Čitanje/Ključne ideje i detalji/Lisica i roda/Ezop**Razred: II****Ishod učenja:**

- Analizira likove, događaje i ideje, te njihove međuodnose u tekstu.

Pokazatelj razreda koji se pohvađa:

- Opisuje likove u priči (npr. njihove osjećaje, motivacije, osobine) i utvrđuje kako njihovi postupci doprinose razvoju radnje.

Uvod u učenje:

Kako ćete pobuditi interesovanje učenika i nadograditi njihovo prethodno znanje da biste ih uveli u sadržaj ovog časa, ciljeve učenja i aktivnosti?

Strategija *Galerija* – Na izložbenom panou koji se nalazi na ulazu u učionicu postaviti galeriju slika. Učenici razgledaju galeriju i pokušavaju se prisjetiti na koju basnu ih podsjećaju izložene slike. Podsjetiti učenike da su imali priliku čitati basne u kutku za čitanje dok provode trenutke uz *Ostavi sve i čitaj*.

Na ulazu u učionicu učenikima podijeliti mini čokoladice *Vesela farma* uz poruku *Domaće je najbolje*. Na osnovu slike dobivene na čokoladici i slike na stolu, znaju gdje će sjesti, tj. kojoj grupi pripadaju.

Iz ugla učionice tiho dopire zvuk pjesme *Bijela roda tiho hoda*. Pitati učenike: „Da li ste prepoznali o čemu govore slike iz galerije?“ Nabrajaju...

Strategija *Oluja mozga – Brainstorming*

Unutar grupa strategijom *Oluja mozga* na list navesti što više asocijacija na datu riječ.

Predstavnici svake grupe će izaći pred čart tablu noseći listu koju su sačinili i nalijepiti je u odgovarajuću kolonu.

Izlaze oponašajući životinju koju su dobili na slici čokoladice (zeko – skakućući, žaba – krekećući, medo – tromo hodajući...)

Riječi na koje su trebali napisati asocijacije i osobine su: lisica, vrana, gavran, žaba i golub. Riječi su iz naslova basni koje su mogli vidjeti u galeriji, tako da bi trebali imati mnogo ideja.

Kako bismo se iz vesele atmosfere skakutanja vratili ponovo u radnu atmosferu, kazati učenikima da se svojim grupama vraćaju po uputama iz pjesme tiho hodajući, jer pjesma kaže da *bijela roda tiho hoda, kao da je čuvar voda...*

lisica	vrana	gavran	žaba	golub

Nastavnica: „Čini mi se da na čart tabli ima više opisa o *teta liji*, a da nam je sve vrijeme *bijela roda* pjevušila i družila se s nama. Slažete li se da njih dvije malo bolje upoznamo?“

Najava cilja časa.

Kroz učenje:

Koje nastavne aktivnosti će učenici realizirati da bi izgradili svoje znanje, vještine i razumijevanje i tako ostvarili ciljeve časa?

Izražajno čitanje.

Strategija *Predviđanja* – Slijedi čitanje teksta *Lisica i roda* od strane nastavnika. Tekst čitati po dijelovima, a učenici u dobivene tabele unose odgovarajuće podatke (šta će se dogoditi, koje dokaze imaju za to i šta se uistinu dogodilo).

Nakon čitanja slijedi emocionalna stanka.

ŠTA ĆE SE DOGODITI	KOJE DOKAZE IMATE ZA TO	ŠTA SE STVARNO DOGODILO
I dio		
II dio		
III dio		

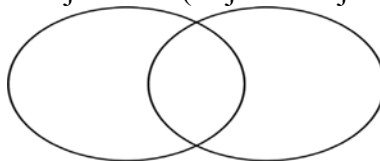
Samostalno čitanje i čitanje u paru.

Slijedi globalna analiza

Strategija *Pitanja i odgovori* – razumijevanje pročitano

- O kome se govori u ovoj priči?
- O čemu su razgovarale kada su se srele?
- Šta je lisica rekla rodi?
- Šta je lisica skuhalo za ručak?
- U čemu je poslužila gošći ručak?
- Ko je pojeo supu?
- Šta se desilo poslije nekoliko dana?
- Kako je roda dočekala lisicu?

Primijetili ste da su glavni likovi u ovoj priči životinje. Te životinje imaju ljudske osobine. Kako zovemo ove priče? Vršimo lokalizaciju teksta (vrijeme i mjesto radnje).

Strategija *Venov dijagram*. Učenici iznose razmišljanja o sličnostima i razlikama lise i rode popunjavajući grafikon na papiru formata A4. Na taj način dolazimo do karakterizacije likova Popunjavamo i *Venov dijagram* na tabli.

Glavne likove smo doveli u međuodnos, pa je stvorena pretpostavka za izvođenje ključne ideje – pouke priče.

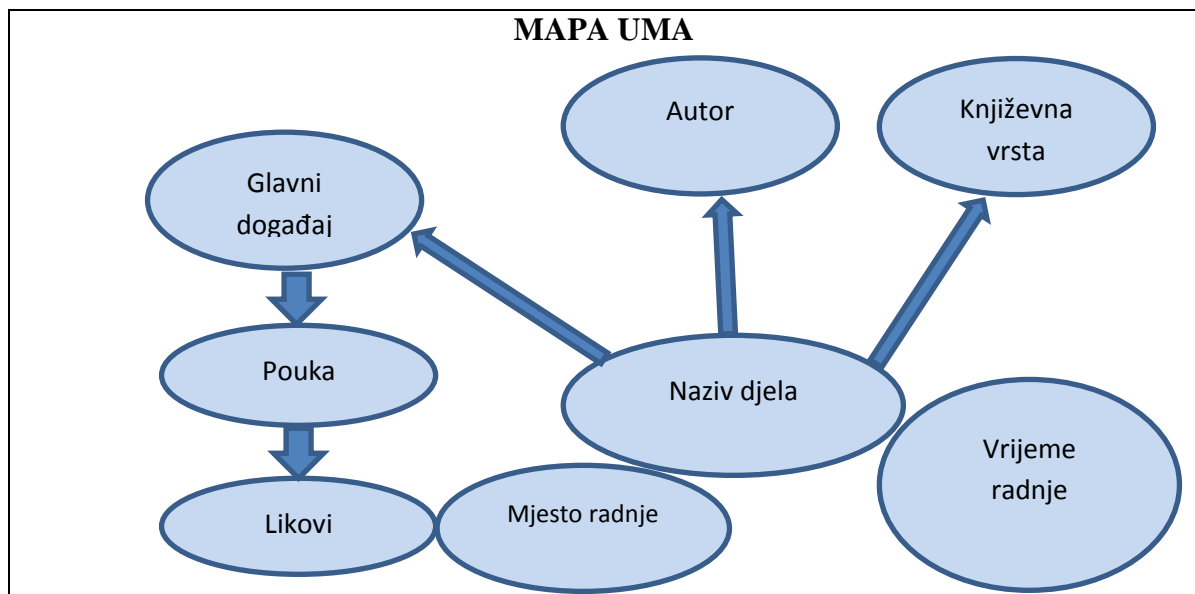
Učenici će unutar grupe na prste ruke upisati po jednu moguću pouku. Pouka može biti:

Ne čini drugima ono što ne želiš da ti se vrati.

Nakon učenja:

Kako ćete pomoći učenicima da rezimiraju i primijene naučeno ili da postave ciljeve za sljedeći čas? Šta će učenici uraditi da vježbaju i prošire znanje o ovome što su naučili na ovom času? Strategija Mapa uma – Učenicima se daje prilika da pokažu stepen usvojenosti sadržaja kroz ovu mapu.

Zadaća: Basnu predstaviti u nizu slika. Razmisliti kako su trebale lisica i roda postupiti da sačuvaju prijateljstvo.

Formativna procjena za ovaj čas: tabela predviđanja, Venovi dijagrami, mape uma, ruke s poukama

Tehnologija/mediji koje treba koristiti na ovom času: tekst, slike, mini čokoladice s likovima životinja, tabela na čart tabli, tabele za predviđanje, listovi s Venovim dijagramom, iskružene ruke, mape uma, CD player

Razmišljanje nakon časa:

Što je na ovom času bilo dobro za vaše učenike?

Analizom likova u basni razgovarati o osobinama, osjećanjima i ponašanju prema drugima, zauzimanje stava.

Koje promjene biste preporučili za:

a) *sljedeći čas?*

Uvidjeti da li su učenici shvatili smisao i pouku basne na osnovu pričanja i video zapisa.

b) *poboljšanje ovog časa?*

Autor pripreme:

Emina Aličić, nastavnik razredne nastave, OŠ „Kulin Ban“ Tešanj

**Priprema za čas br. 2: Usmeno izražavanje i slušanje/Razumijevanje i saradnja/
Lisica i roda/Ezop**

Razred: II

Ishod učenja:

- Priprema se i sudjeluje efikasno u nizu razgovora i saradnji s različitim sagovornicima, nadogradnji na idejama drugih i izražavanju vlastitih ideja jasno i uvjerljivo.

Pokazatelj razreda koji se pohada:

- Učestvuje efikasno u nizu razgovora i saradnji (jedan na jedan, u grupama, predvođen nastavnikom) s različitim sagovornicima o temama i tekstovima na nivou razreda, nadogradnji na idejama drugih i jasnom izražavanju vlastitih ideja.

Uvod u učenje:

Kako ćete pobuditi interesovanje učenika i nadograditi njihovo prethodno znanje da biste ih uveli u sadržaj ovog časa, ciljeve učenja i aktivnosti?

Strategija *Galerija*: „Jučer smo se dogovorili da sačuvate omote čokoladica i donesete ih i danas sa sobom. Pogledajte u holu novu galeriju. Danas je malo drugačija. Sada na plakatima imate *pitalice pjevalice*. Obidite galeriju nekoliko puta ne razgovarajući ni s kim. Čitajte i razmišljajte o odgovoru. Prvi koji dođu do odgovora dolaze do mene i šapuću mi tiho rješenje kako bi ostali još malo na miru čitali i odgonetali.“

Ove *pitalice pjevalice* treba da ih motivišu da razmišljaju o životinjama, njihovim postupcima i osobinama. Pjevušiti ih i na kraju upisati rješenja. Učenici iz džepova vade omote čokoladica, staju pored plakata na kojem je rješenje njihova slika s omota. Na taj način formirati grupe i ući u učionicu.

Strategija *Pitanje i odgovor* – U učionici na projekcionom platnu nalaze dva pitanja:

1. Kojim riječima biste nasavjetovali lisicu da popravi svoje postupke?
2. Šta biste savjetovali rodi kako da popravi narušeno prijateljstvo?

Učenici razgovaraju u paru iznoseći vlastite ideje i nadograđujući ih idejama drugih. Svoje najbolje odgovore iz razgovora zapisuju na list papira. Najava nastavne jedinice.

Kroz učenje:

Koje nastavne aktivnosti će učenici realizirati da bi izgradili svoje znanje, vještine i razumijevanje i tako ostvarili ciljeve časa?

Strategija *Slagalica* – Na izložbenom stolu učionice su trake s dijelovima rečenica.

Do učenika dopire zvuk pjesme *Bijela roda* i učenici već znaju da je to dogovoreni znak hodaj tiho i odrađuj zadatak. Pronalaze dijelove, spajaju ih i dobivaju potpune rečenice. Trake nose na tablu i spajaju magnetima. „Da li prepoznajete ove rečenice? Gdje ste ih ranije čuli? Malo su ispreturane pa ćemo iskoristiti priliku da i to dovedemo u red.“ Pokazati učenicima plastične tanjiriće na kojima su od kolaž papira napisani redni brojevi od jedan do pet. Pokazati tanjir s brojem 1, a učenici odgovaraju pored koje rečenice ga treba postaviti. Uraditi i s ostalim brojevima. Na taj način učenici dolaze do toka radnje.

„Koja rečenica vam ovdje najnemilije zvuči?“ Posljednja, peta, *prijateljstvo se prekida!!!*

Strategija *Oluja mozga* – Navesti što više ideja/osobina pravog prijateljstva. Dok učenici govore ideje, zapisivati riječi na čart tablu. Navoditi i najčešće uzroke lošeg prijateljstva. Zapisati prijedloge na novi list. U dubokim tanjurićima ponuditi učenicima listiće na kojima se nalaze brojevi njihovih rečenica. Pitati učenike: „Da je ovako posluživala lija da li bi se njena gošća uspjela počastiti?“ „Eto vidite, da sam i ja vama poslužila u vrču uskog dubokog grla ni vi se ne biste uspjeli poslužiti. Da niste uzeli listiće ne biste bili oštećeni samo vi nego i ja, jer ni ja ne bih mogla odraditi na ovom času ono što sam zamislila. Posao možemo odraditi samo zajedničkim snagama.“

Slijedi kratak razgovor predvođen nastavnikom o tome kako često naši negativni postupci mogu, također, izazvati negativne postupke drugih osoba prema nama.

Slijedi strategija *Naizmjenično pričanje* unutar grupa. Razgovor se odvija tako što prvi unutar grupe kaže rečenicu, drugi se nadovezuje na njegovu i tako redom. Prvi učenik ima ulogu zapisničara i on će nakon kazane svoje rečenice bilježiti iskaze drugog učenika u kratkim crtama. Zapisani sadržaj poslužit će kao podsjetnika dok budu izvještavali.

Pet zapisničara imaju ulogu predstavnika grupe. Sjedaju na pet stolica označenih brojevima od jedan do pet. Ostatak razreda je publika koja se nalazi na promociji basne *Prijateljstvo lisice i rode*. Ovo će biti nova verzija koju je prema datim uputama i savjetima u svom razgovoru sačinila svaka grupa. Znači, svaka grupa je prema toku radnje razradila po jedan dio korigujući rečenice s table idejama s čart table o prijateljstvu.

Nakon učenja:

Kako ćete pomoći učenicima da rezimiraju i primijene naučeno ili da postave ciljeve za sljedeći čas? Šta će učenici uraditi da vježbaju i prošire znanje o ovome što su naučili na ovom času?

Podsjetiti ih na zrnice narodne mudrosti koje kaže *Kako si uzajmio, onako će ti se i vratiti*.

„Vi ste vašim krasnim savjetima kroz razgovore i izlaganja učinili dobro tako da dobro će vam se i vratiti“.

Kazati učenicima kako uz pjesmu *Rodendan u šumi*, slavimo rodendan prijateljstvu.

Veselo plesati uz pjesmu s maskama koje su učenici napravili prethodni dan.

Zadaća – *Nadmudrimo liju*

„Napišite pismo koje će je promijeniti. Pišite o važnosti prijateljstva tako da i ona poželi imati iskrenog prijatelja“.

Formativna procjena za ovaj čas: odgovori na pitanja s projekcionog platna, sastavljene rečenice, učenički usmeni odgovori

Tehnologija/mediji koje treba koristiti na ovom času: tekst, pitalice pjevalice, izrezane rečenice, laptop, projektor, CD player, tanjiri s brojevima, maske, nastavni listovi

Razmišljanje nakon časa:

Što je na ovom času bilo dobro za vaše učenike?

Koje promjene biste preporučili za:

a) *sljedeći čas?*

b) *poboljšanje ovog časa?*

Autor pripreme:

Emina Aličić, nastavnik razredne nastave, OŠ „Kulin Ban“ Tešanj

Priprema za čas br. 3: Pisanje/Vrste i namjene teksta/Lisica i roda/Ezop

Razred: II

Ishod učenja:

- Analizira poznate (obrađene) teme i tekstove, piše argumente u korist navedenih tvrdnji koristeći validna objašnjenja i relevantne argumente.

Pokazatelj razreda koji se pohvađa:

- Pisano izražava mišljenje o temama ili tekstovima dokazujući ga argumentima.

Uvod u učenje :

Kako ćete pobuditi interesovanje učenika i nadograditi njihovo prethodno znanje da biste ih uveli u sadržaj ovog časa, ciljeve učenja i aktivnosti?

„Na stolu je velika koverta. U nju ubacite vaša pisma za rodu koja ste napisali za domaću zadaću“.

Strategija *Naizmjeničnog pisanja*

„Na gornjim uglovima listova koje sam vam ostavila na stolovima vidite sliku rode poštar. Ona nas podsjeća da je neumjesno čitati tuđa pisma i kaže da smo zbog toga trebali ubaciti pisma u veliku kovertu. Njih će roda poštar uručiti lisici. Na ovom ponuđenom otvorenom listu napišite najbolji savjet koji ste uputili lisici iz vašeg pisma.“ List ide u krug i svi pišu po jednu ideju primjenjujući naizmjenično pisanje. Ideju potkrepljuju argumentima.

„Pogledat ćemo video zapis s YouTubea *Lisica i roda* kako bismo se još jednom pomoću teksta slika i izražajnog govora, prisjetili šta se tačno desilo u ovoj basni.“

Najaviti cilj časa.

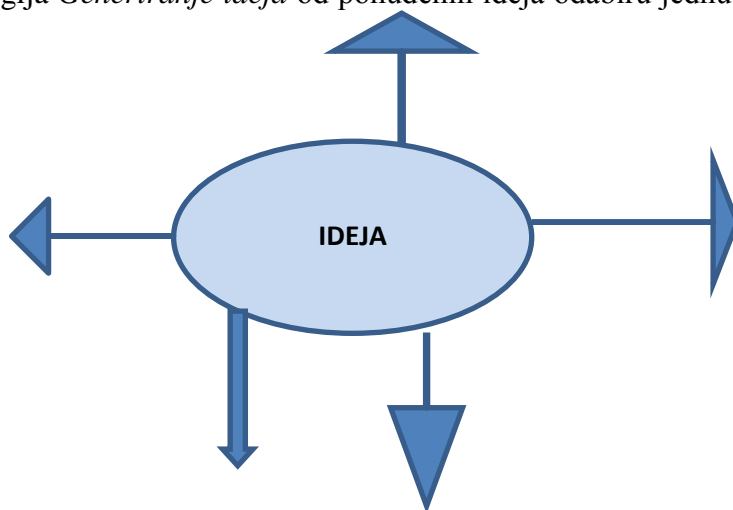
Kroz učenje:

Koje nastavne aktivnosti će učenici realizirati da bi izgradili svoje znanje, vještine i razumijevanje i tako ostvarili ciljeve časa?

Strategija *Obilazak galerija* – Učenici postavljaju galeriju s idejama koje su zapisali rodi poštaru radeći u grupama.

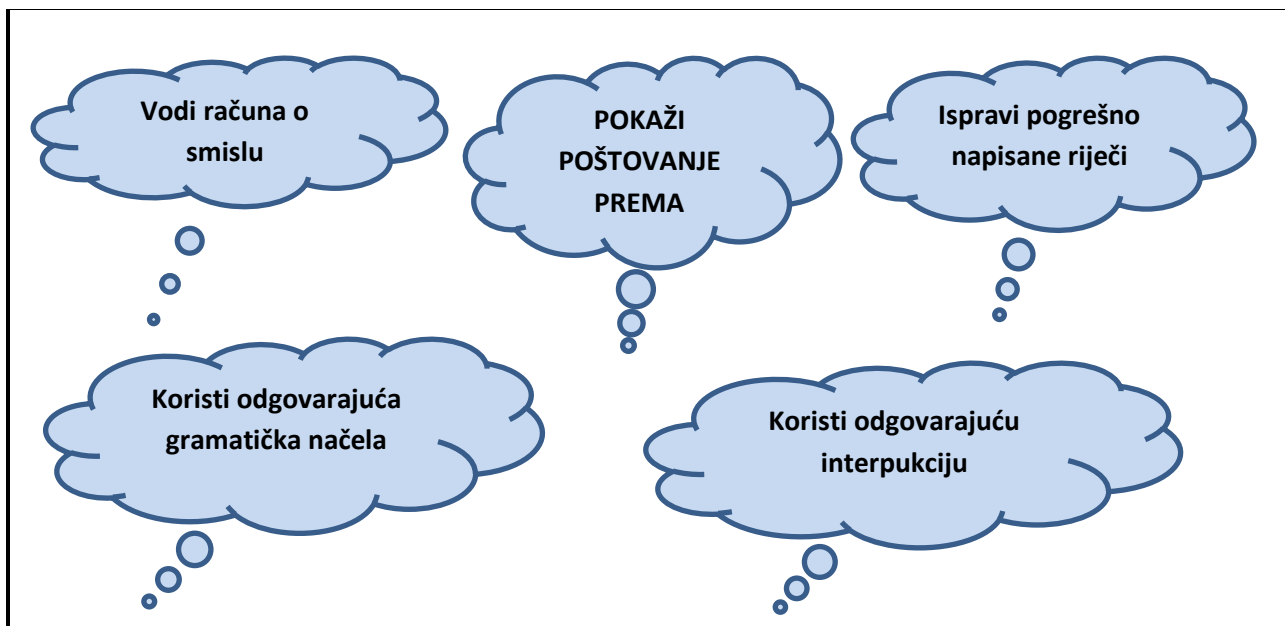
Obilaze galeriju i čitaju ideje.

Slijedi strategija *Generiranje ideja* od ponuđenih ideja odabiru jednu. Strategija *Grozd* – *grafički organizator*

Pristupaju pisanju ne vodeći previše računa o pravopisu.

Vrše reviziju čitajući ponovo napisani tekst i poboljšavaju ga dodajući ili oduzimajući. Traže sugestije od nastavnika. Provjeravaju jesu li s dovoljno argumenata potkrijepili to što pišu. Uputiti učenike da obrate pažnju i pogledaju plakat.

Nakon učenja:

Kako ćete pomoći učenicima da rezimiraju i primijene naučeno ili da postave ciljeve za sljedeći čas? Šta će učenici uraditi da vježbaju i prošire znanje o ovome što su naučili na ovom času?

Strategija *Autorova stolica* – Prvi učenik koji svoj rad želi podijeliti s ostatkom razreda sjeda na stolicu koja nosi ovaj naziv i čita.

Uskoro će uslijediti objavljivanje. Pravimo našu *razrednu knjigu, Prvo izdanje basni Ila*.

Njihove radove ćemo uvezati i potkrijepiti ih crtežima.

Pozvat ćemo roditelje da prisustvuju promociji naše knjige.

Nakon promocije ovo izdanje će postati *putujuća knjiga*. Kao i o svakoj knjizi i o ovoj ćemo voditi računa i čuvati je. Spakovat ćemo je u *čarobnu kutiju* i svako od vas će je nositi kući na dan-dva i imati zadatak da je čita djedovima, nanama, braći, sestrama, prijateljima.

Uz knjigu će ići i *putujuća sveska* gdje će slušaoci moći napisati svoje komentare ili čak svoju verziju ove priče ukoliko to žele.

Formativna procjena za ovaj čas: velika koverta s pismima, nastavni listovi sa slikom rođe poštaru i prostorom za ideje, grafički organizator, razredna knjiga s uvezanim pismenim radovima

Tehnologija/mediji koje treba koristiti na ovom času: učenička pisma, nastavni listovi, video snimak, grafički organizator, plakat, uvezana knjiga, putujuća sveska

Razmišljanje nakon časa:

Što je na ovom času bilo dobro za vaše učenike?

Koje promjene biste preporučili za:

a) *sljedeći čas?*

b) *poboljšanje ovog časa?*

Autor pripreme:

Emina Aličić, nastavnik razredne nastave, OŠ „Kulin Ban“ Tešanj

Strategija za Čitanje, Usmeno izražavanje i slušanje i Pisanje

Oblast-i: Čitanje, Usmeno izražavanje i slušanje i Pisanje

Razred-i: II (drugi)

Strategija: Umna mapa

Svrha: Analiza i razumijevanje teksta, lakše i brže pamćenje, identificiranje ključnih pojmova, bolja organizacija, uočavanje međuodnosa

Koraci za nastavnika:

1. Shematski prikaz i naznaka centralnog pojma
2. Identifikacija ključnih pojmova
3. Koordinira, pruža podršku, navodi i po potrebi rezimira
4. Učenici dopunjavaju, iznose svoje mišljenje, pokazuju razumijevanje, zaključuju, analiziraju, povezuju pojmove, bogate rječnik, objašnjavaju
5. Oblik rada: individualni ili grupni

Modifikacije:

- Može se koristiti za brže i lakše pamćenje podataka
- Možemo imati shemu na plakatu a onda na stikerima davati ključne riječi, teme, ideje ili slike koje ćemo dalje razraditi, natuknice, asocijacije...
- Može poslužiti kao koncept za pismeni oblik izražavanja ili pak kao polazna osnova za usmeno izražavanje i govor

Kada treba primijeniti ovu strategiju:

- Pri usvajanju novih sadržaja
- Pri čitanju gdje želimo sumirati znanja
- Kao osnova za diskusiju
- Pri planiranju kao prvom koraku pisanja

Emina Aličić, nastavnik razredne nastave, OŠ „Kulin Ban“ Tešanj

Tabela za formativnu procjenu: Čitanje, Usmeno izražavanje i slušanje i Pisanje

KRITERIJI	1 ISPOD STANDARDA	2 PRIBLIŽNO NIVOU STANDARDA	3 STANDARDNI NIVO	4 IZNAD STANDARDA
OPISIVANJE LIKOVA U PRIČI I UTVRĐIVANJE KAKO NJIHOVI POSTUPCI DOPRINOSE RAZVOJU RADNJE	Uz podršku i poticaj nabraja likove i njihove osobine.	Uz manju pomoć nastavnika utvrđuje osobine likova i izdvaja pouku, te uočava vezu između postupaka likova i radnje.	Opisuje likove u priči (njihove osjećaje, motivacije i osobine) i utvrđuje kako njihovi postupci doprinose razvoju radnje.	Određuje strukturu književnog teksta, prepoznaje ulogu likova, nudi originalna rješenja te daje jasne i precizne odgovore.
UČESTVOVANJE U NIZU RAZGOVORA S RAZLIČITIM SAGOVORNICIMA O TEMAMA I TEKSTOVIMA NA NIVOU RAZREDA; IZRAŽAVANJE VLASTITIH IDEJA	Uz podršku i poticaj učestvuje u razgovoru u paru i malim grupama, bez samostalnog iznošenja ideja.	Uz povremenu pomoć nastavnika učestvuje u nizu razgovora i saradnji s različitim sagovornicima na nivou razreda.	Učestvuje efikasno u nizu razgovora i saradnji (jedan na jedan, u grupama, predvođen nastavnikom) s različitim sagovornicima o temama i tekstovima na nivou razreda, nadogradnji na idejama drugih i jasnom izražavanju vlastitih ideja.	Nudi originalna rješenja i argumente u nizu razgovora i saradnji.
PISANO IZRAŽAVANJE MIŠLJENJA O TEMAMA ILI TEKSTOVIMA I DOKAZIVANJE ARGUMENTIMA	Uz veću pomoć nastavnika izražava mišljenje o sadržaju teksta te nije u stanju iznositi argumente.	Uz povremenu pomoć nastavnika i njegovo vođenje, pisano izražava mišljenje o sadržajima, ali s dozom nesigurnosti.	Pisano izražava mišljenje o temama i tekstovima dokazujući argumentima.	Samostalno pisano izražava mišljenje te sve svoje tvrdnje potkrepljuje jasnim argumentima. Nudi originalna rješenja dajući mišljenje o temama.

Priprema za čas br. 1: Čitanje/Ključne ideje i detalji/Lisica i roda/La Fonten

Razred: II

Ishod učenja:

- Analizira likove, događaje i ideje, te njihove međusobne odnose u tekstu.

Pokazatelj razreda koji pohada:

- Opisuje likove u priči (npr. njihove osjećaje, motivacije, osobine) i utvrđuje kako njihovi postupci doprinose razvoju radnje.

Uvod u učenje:

Kako ćete pobuditi interesovanje učenika i nadograditi njihovo prethodno znanje da biste ih uveli u sadržaj ovog časa, ciljeve učenja i aktivnosti?

Aktivnost 1. Učenicima predstaviti križaljku sa slikama njima poznatih životinja. Jedan od stupaca je posebno markiran, a što predstavlja ujedno i rješenje križaljke. Na slikama se nalaze lisica i roda. Razgovaramo o njima, opisujemo ih, njihov vanjski izgled.

Aktivnost 2. Zadatak upotpuniti karticama za igru memorije s riječima suprotnog značenja u grupama sa četiri para, a koje ujedno predstavljaju vezu sa sadržajem basne, te osobine vanjskog izgleda lisice i rode. (Strategija za podučavanje: *Misli – upari – pridruži*)

Najaviti nastavnu jedinicu: „Danas ćemo razgovarati o basni *Lisica i roda*“ (plakat)

Kroz učenje:

Koje nastavne aktivnosti će učenici realizirati da bi izgradili svoje znanje, vještine i razumijevanje i tako ostvarili ciljeve časa?

Aktivnost 3. Interpretativno čitanje basne u cjelini uz maksimalnu pažnju učenika. Basnu pročitati uz ppt prezentaciju. (Prezentacija prati događaje u basni.) Kratka pauza u cilju sređivanja utisaka.

Aktivnost 4. Kratak razgovor, globalna analiza, utvrđivanja stepena shvaćenost i razumijevanja priče.

a) Strategija *Veliko 4* provjeriti razumijevanje teksta:

1. Kako je lisica ugostila rodu?
2. Kako je roda dočekala lisicu?
3. Zašto lisica i roda nisu prave prijateljice?
4. Kakvi moraju biti prijatelji?

Na osnovu učeničkih odgovora zapisati na tabli mjesto radnje, vrijeme radnje i glavne likove.

Aktivnost 5. Podjela učenika u grupe

b) Učenici u grupi čitaju basnu s razumijevanjem i donose logičke zaključke, kroz rješenja različitih zadatka, citiranje konkretnih dijelova iz teksta, pri pisanju ili govoru u svrhu argumentovanja zaključaka donesenih na temelju teksta.

Zadatak

1. grupa: Poredaj dijelove basne po redu događanja! Strategija *Izmiješane sekvence*.

Pored dijela basne napiši odgovarajući redni broj :

Lisica na ručku kod rode.	_____	1.
Lisica poziva rodu na ručak.	_____	2.
Prijateljstvo se prekida.	_____	3.
Roda na ručku kod lisice.	_____	4.
Roda poziva lisicu na ručak.	_____	5.

2. grupa: Koja od poslovice najbolje odgovara ovoj basni i zašto?
 a) Lijepa riječ i gvozdена vrata otvara!
 b) Kako zaslužiš tako će ti se i vratiti!
 c) Varalice, za vas poruka je lijepa, ko prevarom plati, tako mu se vrati!

3. grupa: Odgovarajuću osobinu (riječ) pridruži životinji (lisici ili rodi) kojoj odgovara. Riječi su: iskrena, neiskrena, pristojna, nepristojna, lukava, zlobna, zla, naivna, plemenita, dobra, pohlepna, mudra, prepredena, osvetoljubiva. Strategija *T-tabela*.

T-tabela	
RODA	LISICA

4. grupa: Kako je roda mogla odgovoriti liji, pa da se lija postidi što je bila neljubazna? Kako se priča mogla drugačije završiti?

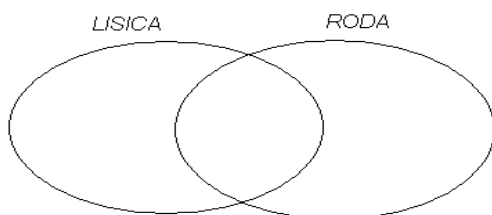
Aktivnost 6. Presentacija rezultata na nivou razreda. Predstavnicima grupa čitaju rezultate njihovih grupa, dok nastavnik po potrebi kanališe izlaganje i eventualnu diskusiju.

Zajednički zadatak za sve grupe.

- Karakterizacija likova (opisivanje likova, motivacija, osobine).

Strategija *Venov dijagram* – sličnosti i razlike lisice i rode.

Venov dijagram

Aktivnost 7. Presentacija rezultata na nivou razreda. Predstavnicima grupa čitaju rezultate njihovih grupa, dok nastavnik po potrebi moderira i potiče diskusiju koja će voditi do ključne ideje (zapisati na tabli) – Ideja: Kako zaslužiš, tako će ti se i vratiti!

Nakon učenja:

Kako ćete pomoći učenicima da rezimiraju i primijene naučeno ili da postave ciljeve za sljedeći čas? Šta će učenici uraditi da vježbaju i prošire znanje o ovome što su naučili na ovom času?

Aktivnost 8. Podijeliti nastavni listić sa četiri pitanja. Oni su osnova za formativnu procjenu, a učenički odgovori trebaju da pokažu kako su shvatili i razumjeli basnu, tj. ključne ideje i pojedinosti.

1. Zašto je lisica poslužila hranu u plitkom tanjiru?
2. Slažeš li se s postupkom rode? Obrazloži svoj odgovor!
3. U kojoj rečenici se nalazi pouka ove basne? Prepiši rečenicu.
4. Kakvi su prijatelji roda i lisica?

Aktivnost 9. Učenike upoznati sa sadržajem zadaće: Prepričati priču s izmijenjenim krajem u kojem će roda pokazati lisici kakav treba biti prijatelj. Zadaća predstavlja ujedno i inicijalnu aktivnost za drugi čas.

Formativna procjena za ovaj čas: Strategija *Veliko 4*, zadaci za grupe, nastavni listići

Tehnologija/mediji koje treba koristiti na ovom času: tekst iz Čitanke, ppt presentacija, notebook PC, multimedija, kartice za igru memorije s riječima (pridjevi) suprotnog značenja, križaljka, plakat s elementima basne

Razmišljanje nakon časa:

Šta je na ovom času bilo dobro za vaše učenike?

Koje promjene biste preporučili za:

a) sljedeći čas?

b) poboljšanje ovog časa?

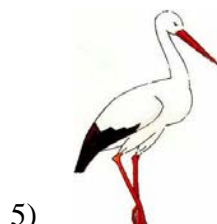
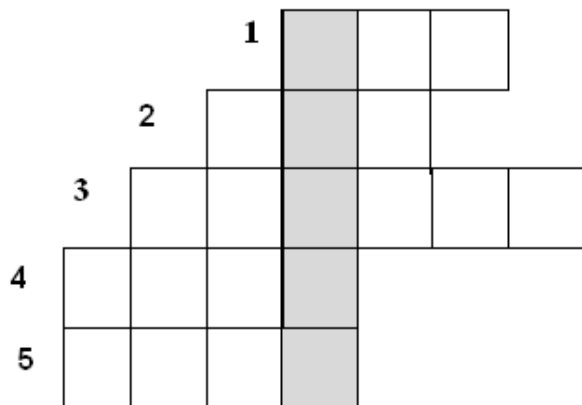
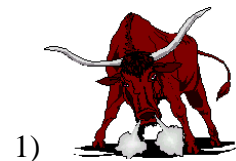
Autor pripreme:

Fedžad Begunić, profesor razredne nastave, OŠ „Gazi Ferhad-beg“ Tešanj

Prilozi:

Križaljka

Riješi križaljku.

Rješenje križaljke nalazi se u posebno označenom stupcu.

Rješenje je _____

Kartice za igru memorije s riječima: plitko, duboko, gusto, rijetko, gladna, sita, široko, usko

**Priprema za čas br. 2: Usmeno izražavanje i slušanje/Razumijevanje i saradnja/
Lisica i roda/La Fonten**

Razred: II

Ishodi učenja:

- Priprema se i sudjeluje efikasno u nizu razgovora i saradnji s različitim sagovornicima, nadogradnji na idejama drugih i izražavanju vlastitih ideja jasno i uvjerljivo.

Pokazatelj razreda koji pohađa:

- Postavlja pitanja da provjeri razumijevanje prezentiranih informacija, drži se teme i povezuje njihove komentare s primjedbama ostalih.

Uvod u učenje:

Kako ćete pobuditi interesovanje učenika i nadograditi njihovo prethodno znanje da biste ih uveli u sadržaj ovog časa, ciljeve učenja i aktivnosti?

Aktivnost 1. Analiza domaće zadaće. Učenici su imali zadatak prepričati priču s izmijenjenim krajem u kojem će roda pokazati lisici kakav treba biti prijatelj. Učenik dobrovoljac pročitat će svoj rad koristeći strategiju *Autorska stolica*. Dok on čita ostali učenici pažljivo slušaju, a zatim daju svoje komentare, postavljaju pitanja, predlažu u cilju poboljšanja njegovog rada i pisanja i sl. Aktivnost 2. Slušanje *Razbolje se lisica*. Kratak razgovor: Zašto se razbolila lisica? Od čega boluje? Koji lijek joj može pomoći? Najava nastavne jedinice i zapis naslova na tabli *Lisica i roda* (plakat).

Kroz učenje :

Koje nastavne aktivnosti će učenici realizirati da bi izgradili svoje znanje, vještine i razumijevanje i tako ostvarili ciljeve časa?

Aktivnost 3. Učenike podijeliti u manje grupe, te strategijom *Zabilješke po Kornelovom modelu* uključiti u dalji tok rada.

Ključne riječi	Potkrepljujući tekst
Poziv na ručak	
Plitki tanjir	
Duboki ćup	
Milo za drago	

Učenici pažljivo čitaju tekst. Na ključne riječi iz teksta s lijeve strane upisuju na desnoj strani potkrepljujuće argumente iz teksta, u vidu zabilješki, na osnovu kojih će napisati kratak sažetak.

Aktivnost 4. Prezentacija rada svih grupa strategijom *Šetnja galerijom*. Nakon što su grupe riješile zadatak, tj. ključne riječi iz teksta potkrijepile dijelovima teksta, te na osnovu njih napravile zabilješku, radove istaći u učionici (na zidu). Grupe obilaze radove, više puta se rotirajući. O radovima drugih grupa učenici vode zabilješke, primjedbe. Iste mogu zapisati u vidu komentara. Sve grupe ponovo pregledaju svoje radove. O eventualnim komentarima drugih grupa vode razgovor i iznose sud.

Aktivnost 5. Strategija *Diskusija – pitanja i odgovori*. Grupe postavljaju pitanja jedni drugima, uz koordinaciju nastavnika, a sve u cilju prepričavanja teksta, kroz jasno i uvjerljivo izražavanje vlastitih ideja svakog pojedinca. (Zašto je lisica pozvala rodu na ručak? Kakve su bile namjere lisice?....)

Aktivnost 6. Rad u manjim grupama, strategija *Intervju u tri koraka*. Učenici imaju zadatak da naprave intervju s lisicom ili rodom. Svaki učenik sam razmatra problem, a zatim u grupi (3 učenika) preuzima jednu od tri uloge: da postavlja pitanja, da daje odgovore ili da zapisuje. Svaki učenik u grupi treba da prođe kroz sve tri pozicije. Rezultati učeničkih pitanja, odgovora i zapisa će biti i osnova za formativnu procjenu, uz sve druge prethodne usmene aktivnosti učenika.

Nakon učenja:

Kako ćete pomoći učenicima da rezimiraju i primijene naučeno ili da postave ciljeve za sljedeći čas? Šta će učenici uraditi da vježbaju i prošire znanje o ovome što su naučili na ovom času?

Aktivnost 7. Strategija *Izmiješane sekvence*. Rad u malim grupama. Učenici trebaju poredati nazive događaja po uzročno-posljedičnoj vezi, hronološki, kako su se događali. Parovi trebaju objasniti razredu zašto su na taj način poredali stavke.

Aktivnost 8. Strategija *Izlazne kartice* Učenici na *kartici* (list papira) samostalno trebaju da napišu u vezi pročitanoog teksta:

- a) najvažniju ideju – pouku basne,
- b) jedno pitanje koje ih interesuje, a vezano je za tekst,
- c) svoj komentar o tekstu.

Rezultati izlaznih kartica će također biti jedan od segmenata za formativnu procjenu.

Aktivnost 9. Zadaća: Strategija *Mreža razmatranja*. Učenici za domaći rad trebaju da odgovore na pitanje: Je li roda trebala lisici poslužiti ručak u tanjiru? Učenički radovi će biti ujedno i *otvaračka aktivnost* na narednom satu:

Je li roda trebala poslužiti lisici ručak u tanjiru? Zašto?

DA _____, NE _____

Formativna procjena za ovaj čas: procjena uspješnosti grupnih radova (diskusija – pitanja i odgovori), procjena prikupljenih individualnih radova učenika (*Intervju u tri koraka* i *Izlazne kartice*)

Tehnologija/mediji koje treba koristiti na ovom času: tekst iz Čitanke, kartice – dijelovi teksta, sekvence, plakat s elementima basne, izlazna kartica, tabela – ključne riječi i potkrepljujući tekst, mreža razmatranja – zadatak za domaći rad

Razmišljanje nakon časa:

Šta je na ovom času bilo dobro za vaše učenike?

Koje promjene biste preporučili za:

a) *sljedeći čas?*

b) *poboljšanje ovog časa?*

Autor pripreme:

Fedžad Begunić, profesor razredne nastave, OŠ „Gazi Ferhad-beg“ Tešanj

Priprema za čas br. 3: Pisanje/Vrste i namjene teksta/Lisica i roda/La Fonten

Razred: II

Ishod učenja:

- Analizira poznate (obrađene) teme i tekstove, piše argumente u korist navedenih tvrdnji koristeći validna objašnjenja i relevantne argumente.

Pokazatelj razreda koji se pohvađa:

- Pisano izražava mišljenje o temama ili tekstovima dokazujući ga argumentima.

Uvod u učenje:

Kako ćete pobuditi interesovanje učenika i nadograditi njihovo prethodno znanje da biste ih uveli u sadržaj ovog časa, ciljeve učenja i aktivnosti?

Aktivnost 1. Analiza domaće zadaće. Izdvojiti najbolje ideje dobijene pitanjem: „Je li roda trebala lisici poslužiti ručak u tanjiru?“ Strategija *T-tabela*. Učenici izdvajaju razloge *za* i *protiv* uz obrazloženje je li roda trebala poslužiti lisicu u tanjiru.

ZA	PROTIV
-	-
-	-
-	-

Aktivnost 2. Strategija *Objašnjenje i postupci*

Učenike podijeliti u parove (tandeme) koji će samostalno da usaglase nekoliko argumenata (4-5) *za* da roda posluži ručak lisici u tanjiru. Isto toliko argumenata treba da navedu i *protiv*. Tandem se priključuje drugom tandemu, poredeći popise s njihovim, razmatraju sve argumente *za* i *protiv*, koji će voditi do zajedničkog zaključka.

Zaključke podijeliti s ostatkom razreda.

Najaviti nastavnu jedinicu, zapisati naslov na tabli *Lisica i roda*, La Fonten (plakat)

Kroz učenje:

Koje nastavne aktivnosti će učenici realizirati da bi izgradili svoje znanje, vještine i razumijevanje i tako ostvarili ciljeve časa?

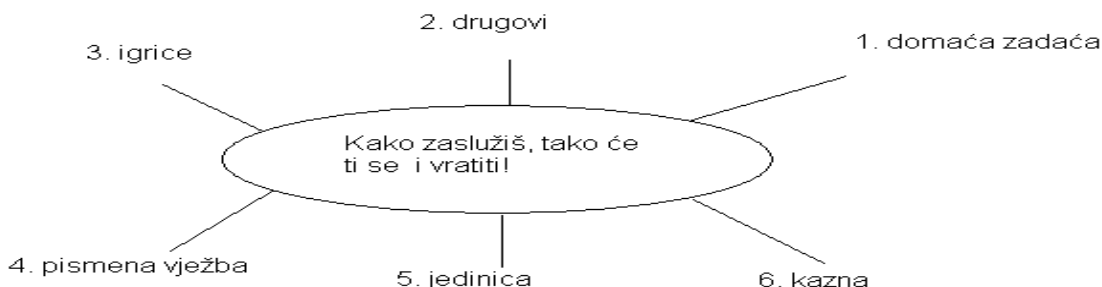
Aktivnost 3. Strategija *Debata*.

Učenike podijeliti u dvije grupe (rad u velikim grupama). Grupe imaju zadatak da suprotstave ideje jedni drugima. Jedna grupa zastupa ideju *za*, a druga grupa *protiv*. One se međusobno glasno bore za svoje stavove, nastojeći jedni druge da ubijede da su u pravu. Ukoliko budu imali jače argumente mogu i privoliti člana protivničke grupe da ima se priključi, tj. da promijeni stranu.

Učenici zapisuju najuvjerljivije argumente koje su čuli u debati. Također, na kraju debate, jedan učenik iz svake grupe (dobrovoljac) iznosi rezime stava kojeg zagovaraju.

Aktivnost 4. Strategija *Grozđ* (Grafički organizator).

Zajedničkim radom učenici razrađuju ideju *Kako zaslužiš, tako će ti se i vratiti*.

Aktivnost 5. Desetominutni sastav – Učenici samostalno pišu sastav na zadatu temu. Nakon što završe učenici čitaju i razmjenjuju svoje radove, prvo u manjim grupama, a zatim u većim. Iz grupe izaberu rad za čitanje za sve učenike, razred. Učenički pisani radovi su osnova za formativnu procjenu.

Nakon učenja:

Kako ćete pomoći učenicima da rezimiraju i primijene naučeno ili da postave ciljeve za sljedeći čas? Šta će učenici uraditi da vježbaju i prošire znanje o ovome što su naučili na ovom času?

Aktivnost 6. Primijeniti tehniku za redigovanje CUPS/VRIP. Individualan rad učenika. Nastavni listići s tehnikom VRIP zajedno sa sastavom služi za formativnu procjenu.

Kontrolna lista za redigovanje. Oboji kružić na kraju rečenice ako je tvrdnja tačna:

Sve moje rečenice počinju velikim slovom. ○

Na kraju svih mojih rečenica se nalazi ispravan interpunkcijski znak (upitnik, tačka ili uzvičnik) ○

Sve moje riječi su ispravno napisane. ○

Koristio/la sam razmak između riječi. ○

Učenik _____

Aktivnost 7. Strategija *Sačuvaj posljednju riječ za mene*. Učenik na listu papira s jedne strane napiše citat iz teksta koji ga se posebno dojmio, a s druge strane komentar na taj citat. Učenik zapisuje broj stranice s koje je uzeo citat, te prilikom čitanja komentar saopćava ostalim učenicima da ga mogu pratiti. Komentar učenika na odabrani citat je, također, jedan od segmenata za formativnu procjenu.

Aktivnost 8. Zadaća: Pismo lisici u kojem joj sugeriše da se izvini rodi, jer se tako ne postupa s prijateljima.

Formativna procjena za ovaj čas: pisani sastav, nastavni listić za redigovanje CUPS/VRIP, komentar na odabrani citat

Tehnologija/mediji koje treba koristiti na ovom času: tekst iz Čitanke, plakat s elementima basne, *T-tabela*, *Grozdovi*, nastavni listić CUPS/VRIP tehnika za redigovanje

Razmišljanje nakon časa:

Šta je na ovom času bilo dobro za vaše učenike?

Koje promjene biste preporučili za:

a) *sljedeći čas?*

b) *poboljšanje ovog časa?*

Autor pripreme:

Fedžad Begunić, profesor razredne nastave, OŠ „Gazi Ferhad-beg“ Tešanj

Strategija za Čitanje, Usmeno izražavanje i slušanje i Pisanje

Oblast-i: Čitanje/Usmeno izražavanje i slušanje/Pisanje

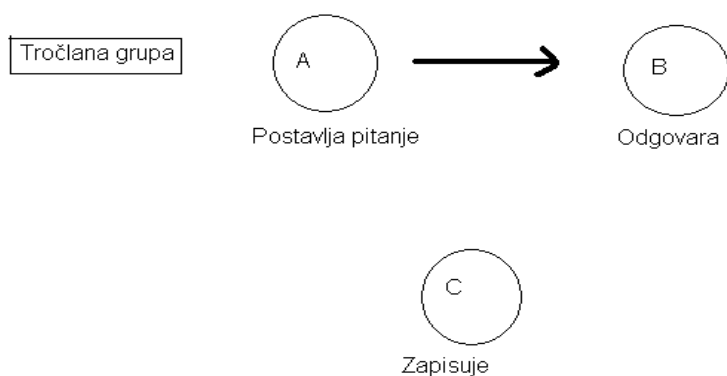
Razred-i: II–V

Strategija: Intervju u tri koraka

Svrha: Omogućiti učenicima da kroz kooperativno učenje njeguju zajedništvo prilikom rada na zajedničkom projektu – intervju. Učenici uvježbavaju postavljanje pitanja, davanje odgovora na određenu temu, sadržaj književnog ili informativnog teksta. Strategija se može primijeniti u svim oblastima, jer učenik je potpuno angažiran (sluša, govori i piše).

Koraci za nastavnika:

1. Podijeliti učenike u grupe. U svakoj grupi ima po tri učenika.
2. Nastavnik daje uputstva učenicima, koja su ista bez obzira o kojoj se oblasti radi.
3. Objasniti učenicima da su oni partneri u zajedničkom projektu, te da svaki član na samom početku ima različitu ulogu (partner A, partner B, partner C). U grupi od tri učenika partner A intervjuiše partnera B, a partner C zapisuje najvažnije aspekte odgovora. Uloge se rotiraju poslije svakog intervjuja, čime se svim članovima pruža prilika da budu intervjuisani.

Uloge se rotiraju poslije svakog intervjuja

4. Učenici koriste različite olovke u boji, s ciljem da bi se lakše napravio uvid, te pregled učeničkih radova pojedinačno za svakoga člana grupe. Olovke u boji omogućavaju nastavniku olakšicu kod formativne procjene.
5. U zavisnosti od oblasti, te vrste književnog teksta, nastavnik predlaže lik iz priče za „intervju“. Učenici u dogovoru mogu sami da odaberu lik s kojim će uraditi „intervju“.
6. Grupe nakon revizije i redigovanja prezentiraju rad razredu pri čemu se bira najbolji intervju.
7. Nastavnik najbolji intervju „objavljuje“ na oglasnoj ploči razreda, do izbora narednog najboljeg intervjuja. Može se napraviti i kolekcija najboljih intervjuja u razredu, te najbolje među najboljima objaviti u školskim novinama.

Modifikacije:

- Intervju u tri koraka je kooperativna strategija koja pokreće sve učenike u grupi, od svih se očekuje angažman i svima pruža podjednaku mogućnost u radu grupe, te je veoma poželjno njeno korištenje na nastavi maternjeg jezika.

- Može se koristiti od II do V razreda u nastavi gramatike (upitne rečenice).
- U nastavi kulture izražavanja prepričavanje na osnovu detaljnih pitanja, učenici mogu preoblikovati pitanja, odgovarati na njih, te zapisivati. Također, može se modifikovati i kombinovati sa strategijom „Izmiješane sekvence“, te da nakon pitanja i odgovora poredaju događaje po redoslijedu.
- U IV i V razredu može se koristiti u kombinaciji sa strategijom „Recipročno podučavanje“ (2. korak „Formuliši dva-tri pitanja o odlomku“ i neka drugi učenici odgovore na njih.)
- Strategija se može koristiti u V razredu kod pisanja upravnog govora.
- Kod književnih tekstova (naročito basni) „intervju“ se može raditi s likovima iz priče s ciljem „dubljeg“ sagledavanja razloga za njegove postupke (razvijanje asocijativnog mišljenja kod učenika).

Kada treba primijeniti ovu strategiju:

- „Intervju u tri koraka“ se može ugraditi u svaki tip nastavne jedinice.
- U uvodnom dijelu u cilju ponavljanja sadržaja s prethodnog časa, dok u završnom dijelu pri refleksiji.
- Za potrebe predviđanja u glavnom dijelu časa kada se pitanjima iskazuje želja i interesovanje za temu koja će se istražiti na času.
- Može se primijeniti i na časovima drugih nastavnih područja (moja okolina, priroda, društvo,...) u korelaciji s nastavom maternjeg jezika, naročito kod informativnih tekstova.

Fedžad Begunić, profesor razredne nastave, OŠ „Gazi Ferhad-beg“ Tešanj

Tabela za formativnu procjenu: Čitanje, Usmeno izražavanje i slušanje i Pisanje

KRITERIJI	1 ISPOD STANDARDA	2 PRIBLIŽNO NIVOU STANDARDA	3 STANDARDNI NIVO	4 IZNAD STANDARDA
OPIS LIKOVA U PRIČI I PRAĆENJE TOKA RADNJE	Uz pomoć i poticaj nastavnika nabraja glavne likove i događaje u priči.	Uz manji poticaj i podršku nastavnika opisuje likove u priči i prati tok radnje.	Opisuje likove u priči (njihove osjećaje, motivacije, osobine) i utvrđuje kako njihovi postupci doprinose razvoju radnje.	Samostalno opisuje likove, detalje vezane za njih, utvrđuje postupke likova, te kako njihovi postupci utiču na zaplet i rasplet priče.
POSTAVLJANJE PITANJA, RAZUMIJEVANJE I PREZENTIRANJE INFORMACIJA; POVEZIVANJE KOMENTARA	Uz poticaj i podršku postavlja kraća pitanja uz djelimično razumijevanje prezentiranih informacija.	Postavlja pitanja, uglavnom razumije prezentirane informacije držeći se date teme, ali bez komentara na primjedbe drugih.	Postavlja pitanja da provjeri razumijevanje prezentiranih informacija, drži se teme i povezuje njihove komentare s primjedbama ostalih.	Postavlja originalna pitanja da provjeri razumijevanje prezentiranih informacija držeći se teme i s lahkocom, povezuje komentare s primjedbama drugih.
PISANO IZRAŽAVANJE MIŠLJENJA UZ ARGUMENTACIJU	Uz poticaj i podršku pisano izražava mišljenje bez argumentacije.	Pisano izražava mišljenje uz manju pomoć pri argumentaciji.	Pisano izražava mišljenje o temama ili tekstovima dokazujući ga argumentima.	Pisano izražava mišljenje, samostalno i jasno iznosi argumente.

Priprema za čas br. 1: Čitanje/Ključne riječi i detalji/Suza/Stanislav Femenić**Razred: II****Ishod učenja:**

- Pažljivo sluša ili čita tekst u cilju razumijevanja i donošenja logičkih zaključaka; citiranje konkretnih tekstova pri pisanju ili govoru u svrhu argumentovanja zaključaka donesenih na temelju teksta.

Pokazatelj razreda koji se pohada:

- Postavlja pitanja i odgovara na pitanja kako bi pokazao razumijevanje pozivajući se na tekst.

Uvod u učenje: *Kako ćete pobuditi interesovanje učenika i nadograditi njihovo prethodno znanje da biste ih uveli u sadržaj ovog časa, ciljeve učenja i aktivnosti?*

Izmiješane sekvence – Učenici su podijeljeni u grupe (3–4 učenika). Prije čitanja grupe će dobiti tok događaja u priči. Treba da predvide pravilan raspored kojim ih treba složiti. Tok događaja lijepe na papir. Grupe čitaju svoj tok događaja. Nastavnik ne ukazuje na greške.

Kazati učenicima da će čuti priču i utvrditi stvarni tok događaja priče.

Najava nastavne jedinice i zapisivanje naslova na tabli

Kroz učenje: *Koje nastavne aktivnosti će učenici realizirati da bi izgradili svoje znanje, vještine i razumijevanje i tako ostvarili ciljeve časa?*

Postupak preispitaj/Request – Učenici su podijeljeni u male grupe (3–4 učenika). Tekst priče čitati postupkom preispitaj. Čitati priču po odlomcima i nastavnik i učenici. Nakon prvog čitanja, pitanja postavljaju učenici nastavniku. Nastavnik odgovara i usmjerava učenike ako su nešto propustili. Poslije analize pročitano utvrđuje se stvarni događaj u priči i zapisuje na tabli. U drugom čitanju uloge se smjenjuju, sada nastavnik postavlja pitanja učenicima. Slijedi naizmjenično čitanje do kraja teksta. Pitanja koja postavlja nastavnik u 2. i 4. dijelu teksta:

„Šta je oko reklo suzi? Kako se osjećalo oko? Zašto je nazvalo suzu *nesretnicom*? Možete li povezati osjećanje oka s izgledom neba? Ko se pojavio iza sivih oblaka? Šta je suza poklonila oku? Zašto? Opiši dugu, pronađi u tekstu. Ko joj je u tome pomogao? Šta se desilo s tugom i dugom? Kako su nestale? Ko ih je izbrisao? Šta je reklo srce? Zašto? Šta je tajna?“

Na osnovu toka događaja formulisati temu priče i likove strategijom boksa.

U priči se govori o _____ koja je _____ na oko.

Likovi u priči su: suza, _____, sunce i _____.

Nakon učenja: *Kako ćete pomoći učenicima da rezimiraju i primijene naučeno ili da postave ciljeve za sljedeći čas? Šta će učenici uraditi da vježbaju i prošire znanje o ovome što su naučili na ovom času?*

Razgovor u krugu: Grupe upoređuju svoja predviđanja sa stvarnim tokom događaja. Objasnjavaju po kojem ključu su redali događaje u priči. Utvrđujemo koja je grupa bila najtačnija u predviđanju.

Domaća zadaća: Pročitati priču kod kuće. Razmisliti i odgovoriti:

Šta je tajna? Imaš li tajnu? S kim bi je mogao podijeliti?

Formativna procjena za ovaj čas: predviđanje toka događaja, dopunjene rečenice, domaća zadaća koju će učenici donijeti naredni čas

Tehnologija/mediji koje treba koristiti na ovom času: tekst, *izmiješane sekvence, postupak preispitaj/Request*

Razmišljanje nakon časa:

Što je na ovom času bilo dobro za vaše učenike?

Učenici su aktivno učestvovali u svakoj aktivnosti. Nisam uspjela uraditi sve za jedan čas jer sam ubacila još jedan zadatak. Učenici su trebali u grupi da napišu značenje riječi „tajna“ i nacrtaju znak za tu riječ. Taj sam zadatak uzela iz zadaće. Otprilike to su radili oko 5 minuta. Toliko mi je i nedostajalo vremena.

Bila sam iznenađena kreativnošću učenika. Posebno je bilo zanimljivo slušati kako grupe izlažu način kako su oni predvidjeli tok događaja. Kod većine grupa prvi događaj je bio pojavljivanje šarene duge, a suze su bile na kraju i nisu bile tužne već suze radosnice.

Koje promjene biste preporučili za:

a) *sljedeći čas?*

b) *poboljšanje ovog časa?*

Autor pripreme:

Sabaheta Muminović, profesor razredne nastave, OŠ „Hajderovići“ Zavidovići

**Priprema za čas br. 2: Usmeno izražavanje i slušanje/Razumijevanje i saradnja/
Suza/ Stanislav Femenić**

Razred: II

Ishod učenja:

- Priprema se i sudjeluje efikasno u nizu razgovora i saradnji s različitim sagovornicima, nadogradnji na idejama drugih i izražavanju vlastitih ideja jasno i uvjerljivo.

Pokazatelj razreda koji se pohaća:

- Učestvuje efikasno u nizu razgovora i saradnji (jedan na jedan, u grupama, predvođen nastavnikom) s različitim sagovornicima o temama i tekstovima na nivou razreda, nadogradnji na idejama drugih i jasnom izražavanju vlastitih ideja.

Uvod u učenje:

Kako ćete pobuditi interesovanje učenika i nadograditi njihovo prethodno znanje da biste ih uveli u sadržaj ovog časa, ciljeve učenja i aktivnosti?

Osvrt na prethodni čas: Učenici sjede u formaciji kruga. Nekoliko učenika dobrovoljno čitaju domaću zadaću. Zajedno prepričavamo priču „Suza“ u lancu. Jedan učenik kaže prvu rečenicu, na njegovu se nadoveže drugi i tako u krug dok ne stignemo do kraja priče. Na kraju, jedan učenik samostalno prepriča priču.

Najava nastavne jedinice i zapisivanje naslova na tabli.

Kroz učenje:

Koje nastavne aktivnosti će učenici realizirati da bi izgradili svoje znanje, vještine i razumijevanje i tako ostvarili ciljeve časa?

Grafički organizator – osjećanja i ilustracije osjećanja

Popunjavanje grafičkog organizera se vrši po sljedećim koracima:

- Nastavnik interpretativno čita 1. dio priče, naglašavajući osjećanja.
- Nakon čitanja učenici rješavaju prvi prozor u grafičkom organizeru: Zašto je suza došla na oko? Kako se osjećalo srce? Rješenje – Bilo je tužno. (Učenici crtaju tužni izraz lica.)
- Nastavnik čita 2. dio priče.
- Učenici popunjavaju 2. prozor: Šta je uradilo oko? (Učenici crtaju ljuti izraz lica.)
- Nastavnik čita 3. dio priče.
- Učenici popunjavaju 3. prozor: Ugledavši dugu oko se _____. (Učenici crtaju iznenađeni izraz lica.)
- Nastavnik čita 4. dio priče.
- Učenici popunjavaju posljednji prozor: Kada tuga nestane, šta se pojavi? (Crtaju veseli izraz lica.)

Izvještavanje grupa o urađenom zadatku. Svaka grupa izlaže jedno rješenje, a ostale provjeravaju jesu li tačno uradile i ispravljaju greške.

Zaključak: Šta predstavljaju rješenja u prozorima? Pojam osjećanja upisati u središnji dio organizera.

Grupe dobivaju nazive po osjećanjima: *LjUTNjA, TUGA, IZNENADENjE I RADOST.*

Prvi zadatak za sve grupe je da izrazom lica pokažu svoje osjećanje.

Postavljati pitanja za grupe: Zašto se osjećate tako? Ko je u priči bio ljut/tužan/iznenađen...? Zašto? Zbog čega se u školi najčešće ljutite/budete tužni, radosni...? Kako se ponašate dok ste ljuti, radosni...? Koliko se ljutite? Ko vam pomogne kad ste tužni, ljuti? Je li dobro ljutiti se? Zašto? Šta je iznenađenje? Da li vas je neko iznenađio ili ste vi nekog iznenađili?... Grupe iznose argumente za svoje osjećanje iz teksta i života.

Nakon učenja:

Kako ćete pomoći učenicima da rezimiraju i primijene naučeno ili da postave ciljeve za sljedeći čas? Šta će učenici uraditi da vježbaju i prošire znanje o ovome što su naučili na ovom času?

Aktivnost – Razmisli i razmijeni u paru:

Bio/la sam ljut/a

Bio/la sam tužan/a

2–3 para učenika nam čitaju svoje radove.

Domaća zadaća

Kad si posljednji put bio/la tužan/a? Zašto? Kako si se osjećao/la?

Formativna procjena za ovaj čas: grafički organizator – odgovori na pitanja, zajedničko prepričavanje priče, aktivnosti u grupi

Tehnologija/mediji koje treba koristiti na ovom času: grafički organizator, tekst

Razmišljanje nakon časa:

Što je na ovom času bilo dobro za vaše učenike?

Učenici su mogli da pokažu kako oni doživljavaju osjećanja, šta ih naljuti ili rastuži, koja osjećanja treba kontrolirati, zašto je važno razgovarati o našim osjećanjima, s kim to podijeliti.....

Koje promjene biste preporučili za:

a) *sljedeći čas?*

b) *poboljšanje ovog časa?*

Autor pripreme:

Sabaheta Muminović, profesor razredne nastave, OŠ „Hajderovići“ Zavidovići

<p>Priprema za čas br. 3: Pisanje/Vrste i namjene teksta/Suza/Stanislav Femenić</p> <p>Razred: II</p>
<p>Ishod učenja:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Piše pripovjedne tekstove kako bi razvio stvarna ili zamišljena iskustva ili događaje koristeći odgovarajuću tehniku, dobar odabir detalja i dobro strukturiran redosljed događaja.
<p>Pokazatelj razreda koji se pohada:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Piše o stvarnim ili izmišljenim doživljajima ili događajima, slijedi tok radnje i opisuje važne detalje.
<p>Uvod u učenje: <i>Kako ćete pobuditi interesovanje učenika i nadograditi njihovo prethodno znanje da biste ih uveli u sadržaj ovog časa, ciljeve učenja i aktivnosti?</i></p> <p>Osvrt na prethodni čas: Učenici čitaju domaću zadaću. Zašto si plakao i kako si se osjećao? Ko je u priči bio tužan? Znamo li zašto je srce bilo tužno? Zbog čega ne znamo? Posljednje rečenice glase: "Nije progovorilo ni riječi. Htjelo je sačuvati tajnu..." Šta je tajna? Koji ste znak nacrtali za riječ „tajna“? Najava nastavne jedinice i zapisivanje naslova na tabli. „Danas ćemo napisati jednu tajnu.“</p>
<p>Kroz učenje: <i>Koje nastavne aktivnosti će učenici realizirati da bi izgradili svoje znanje, vještine i razumijevanje i tako ostvarili ciljeve časa?</i></p> <p>Generiranje ideja na osnovu niza slika. Učenici pričaju priču na osnovu niza slika. Pisanje pomoću organizera.</p> <p><u>Početak priče 1. slika</u> Kakvo je bilo vrijeme? Šta se desilo psu?</p> <p><u>Sredina priče 2. slika</u> Ko je došao? Šta je uradila Tena? Ispričaj u nekoliko rečenica....</p> <p><u>Završetak priče 4. slika</u> Kako se priča završila?</p> <p>Cilj organizera je da učenicima pomogne da pravilno odrede uvod, glavni i završni dio priče, a pitanja će im pomoći u sastavljanju rečenica.</p>
<p>Nakon učenja: <i>Kako ćete pomoći učenicima da rezimiraju i primijene naučeno ili da postave ciljeve za sljedeći čas? Šta će učenici uraditi da vježbaju i prošire znanje o ovome što su naučili na ovom času?</i></p> <p>Autorova stolica – Nekoliko učenika čitaju svoje radove, dok ostali pažljivo slušaju i daju svoje prijedloge i primjedbe. Domaća zadaća: Revizija i redigovanje sastava: Ispravi greške u svojoj priči pomoću kontrolne tabele. U priči dodaj opis psa na početku i kraju priče. Priču piši pisanim slovima.</p>
<p>Formativna procjena za ovaj čas: pisani sastavi, kontrolni list i učenički pisani radovi</p>
<p>Tehnologija/mediji koje treba koristiti na ovom času: tekst „Suza“, niz slika, flip-chart, grafički organizator, pisani radovi i kontrolne liste</p>
<p>Razmišljanje nakon časa: <i>Što je na ovom času bilo dobro za vaše učenike?</i></p> <p>Učenici su bili veoma motivirani za rad. Iznenadila sam se njihovim idejama u koraku generiranja ideja. Svi su shvatili zadatak i pristupili radu. Pročitali smo tri verzije priče i, zanimljivo, sve su bile različite. Povezali smo priču s mojom okolinom (kućni ljubimci).</p>

Koje promjene biste preporučili za:

a) sljedeći čas?

Na sljedećem času sam planirala vježbu pisanja usmjerenu na estetsku stranu rukopisa. Učenici su prepisivali priču „Suza“ pisanim slovima, ali su i crtali (suza, sunce, sivi oblak, duga...). Na taj način su dobili svoju sliko-priču.

b) poboljšanje ovog časa?

Autor pripreme:

Sabaheta Muminović, profesor razredne nastave, OŠ „Hajderovići“ Zavidovići

Prilozi:

Pričanje događaja po nizu slika

TENINA TAJNA

Ispričaj priču.

Grafički organizator – Pisanje događaja na osnovu niza slika *Tenina tajna*.

Tenina tajna

Početak priče 1. slika

Kakvo je bilo vrijeme? Šta se desilo psu?

Sredina priče 2. slika

Ko je došao? Šta je Tena uradila? Ispričaj u nekoliko rečenica gledajući slike.

Završetak priče 4. slika

Kako se priča završila?

Kontrolna lista za ispravku priče *Tenina tajna*

- Odvojio sam uvod, glavni i završni dio priče.
- Sve moje rečenice počinju velikim slovom.
- Na kraju svih mojih rečenica se nalazi ispravan interpunkcijski znak (? !)
- Sve moje riječi su pravilno napisane.
- Riječi su pravilno poredane u rečenici
- Rečenica ima smisla.

Strategija za Čitanje, Usmeno izražavanje i slušanje i Pisanje

Oblast-i: Čitanje, Usmeno izražavanje i slušanje i Pisanje

Razred-i: II–V

Strategija: Postupak preispitaj/REQUEST

Svrha: Pružiti učenicima podršku u čitanju radi prikupljanja informacija, razumijevanja teksta i donošenja logičkih zaključaka.

Koraci za nastavnika:

1. Nastavnik najavljuje da će zajedno čitati tekst po odlomcima.
2. Nakon što pročitaju 1. dio teksta (za sebe), nastavnik postavlja nekoliko kvalitetnih pitanja o najvažnijim idejama iz tog odlomka. Pitanja zadiru ispod površine.
3. Pošto smo u uvodnom dijelu časa radili predviđanje toka događaja, u ovom koraku nakon analize pročitano utvrđujemo stvarni događaj u priči.
4. Zapisujemo utvrđeni događaj na tablu i u svesku.
5. Slijedi čitanje 2. dijela teksta. Sada ulogu ispitivača preuzimaju učenici i postavljaju pitanja nastavniku. Nastavnik odgovara i usmjerava učenike u postavljanje kvalitetnih pitanja.
6. Uloge se smjenjuju do kraja teksta.

Modifikacije:

- Postupak se može raditi u paru.
- Razred se može podijeliti u grupe od po 3 učenika i da naizmjenično postavljaju pitanja i odgovaraju.

Kada treba primijeniti ovu strategiju:

- U fazi razumijevanja značenja
- Kod mlađih učenika primijeniti na kraćim tekstovima jer tehnika čitanja se još usavršava.
- Može se primijeniti na informativnim tekstovima iz moje okoline.
- Ovaj postupak sličan je strategiji recipročno podučavanje i jedan vid uvođenja i pripremanja učenika u tu strategiju. Postupak sam našla u RWCT priručniku III i IV.

Sabaheta Muminović, profesor razredne nastave, OŠ „Hajderovići“ Zavidovići

Tabela za formativnu procjenu: Čitanje, Usmeno izražavanje i slušanje i Pisanje

KRITERIJI	1 ISPOD STANDARDA	2 PRIBLIŽNO NIVOU STANDARDA	3 STANDARDNI NIVO	4 IZNAD STANDARDA
POSTAVLJANJE PITANJA I ODGOVARANJE NA PITANJA	Uz dodatnu pomoć postavlja kraća pitanja i daje nepotpune odgovore.	Ponekad potrebna pomoć nastavnika da postavlja pitanja i daje odgovore na pitanja.	Lakše se snalazi u odgovaranju nego postavljanju pitanja kako bi pokazao razumijevanje pozivajući se na tekst.	Postavlja pitanja i odgovara na pitanja kako bi pokazao razumijevanje pozivajući se na tekst.
UČESTVOVANJE U RAZGOVORU I SARADNJA S RAZLIČITIM SAGOVORNICIMA NA NIVOU RAZREDA; JASNO IZRAŽAVANJE VLASTITIH IDEJA	Učestvuje u razgovoru i saradnji jedan na jedan predvođen nastavnikom, sagovornik poznata osoba, tema poznata, konkretni i kratki odgovori.	Učestvuje u razgovoru i saradnji (jedan na jedan, u grupama, predvođen nastavnikom) s različitim sagovornicima o temama i tekstovima na nivou razreda.	Učestvuje u nizu razgovora i saradnji (jedan na jedan, u grupama, predvođen nastavnikom) s različitim sagovornicima o temama i tekstovima na nivou razreda. Ponekad učestvuje u nadogradnji ideja drugih.	Učestvuje efikasno u nizu razgovora i saradnji (jedan na jedan, u grupama, predvođen nastavnikom) s različitim sagovornicima o temama i tekstovima na nivou razreda, nadogradnji na idejama drugih i jasnom izražavanju vlastitih ideja.
PISANJE O STVARNIM ILI IZMIŠLJENIM DOŽIVLJAJIMA PRATEĆI TOK RADNJE; OPIS VAŽNIH DETALJA	Uz poticaj i podršku piše o stvarnim i izmišljenim doživljajima i događajima.	Piše o stvarnim i izmišljenim doživljajima i događajima, uz podršku prati tok radnje.	Piše o stvarnim i izmišljenim doživljajima i događajima, prati tok radnje.	Piše o stvarnim i izmišljenim doživljajima i događajima, prati tok radnje i opisuje važne detalje.

Priprema za čas br. 1: Čitanje/Ključne ideje i detalji/Dučan kod svrake/S. Škrinjarić
Razred: II

Ishod učenja:

- Pažljivo čita ili sluša tekst u cilju razumijevanja i donošenja logičkih zaključaka; citiranje konkretnih tekstova pri pisanju ili govoru u svrhu argumentovanja zaključaka donesenih na temelju teksta.

Pokazatelj razreda koji se pohvađa:

- Postavlja pitanja i odgovara na pitanja kako bi pokazao razumijevanje pozivajući se na tekst.

Uvod u učenje:

Kako ćete pobuditi interesovanje učenika i nadograditi njihovo prethodno znanje da biste ih uveli u sadržaj ovog časa, ciljeve učenja i aktivnosti?

Aktivnost 1: Igra uloga „U prodavnici“

Uzimamo igračke i druge predmete koje djeca imaju u svom priboru te pravimo improvizovanu prodavnicu. Jedan od učenika će biti prodavač, a ostali će dolaziti u kupovinu. Igramo igru uloga (prodavci/kupci). Prvi u prodavnicu dolazi nastavnik i demonstrira ponašanje u prodavnici kao i ponašanje pri odlasku iz prodavnice. Na isti način i učenici dolaze i kupuju ponešto... Nakon igre uloga započeti razgovor o kupovini, kupcima, odnosu između prodavača i kupaca, dućanima i najaviti nastavnu jedinicu riječima: Danas čitamo priču: „Dućan kod svrake“ koju je napisala Sunčana Škrinjarić.

Kroz učenje:

Koje nastavne aktivnosti će učenici realizirati da bi izgradili svoje znanje, vještine i razumijevanje i tako ostvarili ciljeve časa?

Aktivnost 2: Interpretativno čitanje priče u cjelini

(Čitati priču kako bi učenici shvatili njen smisao, razvoj radnje, događaje, pravilan izgovor riječi, naglašavanje i sl.)

Aktivnost 3: Globalna analiza primjenom **strategije „Diskusija o pročitanom tekstu“**

Čitati priču dio po dio. Nakon svakog dijela razgovara se o sadržaju u cilju provjere razumijevanja književnog teksta. Postaviti učenicima nekoliko pitanja kako bi se uočili glavni likovi, prostorno-vremenske dimenzije i glavni događaj u tekstu.

1. U koje godišnje doba se dešava radnja ove priče? (U zimu.)
2. Koje je trenutno godišnje doba kod nas? (Zima.)
3. Ko je želio da se malo ugrije pored tople peći u ovoj priči? (To je bio vrabac Sivokap.)
4. Koju novost je donio Sivokap? (Donio je vijest da je svraka otvorila dućan.)
5. Šta je trebao Sivokap kupiti u dućanu kod svrake? (Trebao je kupiti sivu kapu i debeli vuneni šal.)

Nakon ovog razgovora čitati dalje priču i potom razgovaramo.

6. Gdje je bio smješten svrakin dućan? (Na praznom opustjelom igralištu u sredini debla jednog hrasta.)

7. Šta je pisalo na svijetlećem natpisu? („Dućan kod svrake, radimo non-stop“)

8. Ko je radio u prodavnici? (U prodavnici je radio bijeli mišić.)

9. Kakav je izbor robe imala svraka u svom dućanu? (Imala je dobar izbor robe.)

10. Da li je vrabac kupio šal i kapu? (Jeste.)

11. Koji problem se javio kod plaćanja robe? (Vrabac nije imao novca.)

12. Da li je novac bio zaista potreban ili se moglo drugačije platiti?

(Moglo se platiti zrnjem, sjemenjem, mrvicama...)

Čitati sljedeći dio priče, odnosno priču do kraja. Razgovor se vodi pomoću pitanja:

13. Kako je vrabac platio robu? (Priateljica je jamčila za njega.)

14. Čime će platiti robu? (Platili su dugmetom sa kaputa koje je sijalo kao srebro.)

15. Kako su napustili radnju? (Lijepo su pozdravili i otišli da ne smetaju.)

16. Da li je djevojčica poslala dugme svraki i jesu li svi bili zadovoljni?

(Da, poslala je po Sivokapu i svraka je bila zadovoljna.)

Mjesto radnje: Dućan kod svrake

Vrijeme radnje: zima

Glavni likovi: svraka, mišić, Sivokap

Aktivnost 4: Uočavanje glavnih događaja u priči i formulisanje naslova datim cjelinama

Učenici rade individualno koristeći nastavne listiće sa 4 pitanja. Nakon odgovora na pitanja, slijedom događaja u tekstu, pokušat će se dati osnovni naslovi pojedinim dijelovima priče i na taj način formulirati tok događaja... Koristiti **strategiju „Veliko četiri“** (Izdvajanje osnovnih naslova glavnim dijelovima priče pomoću pitanja.)

- **Koga je posjetio vrapac Sivokap?**

- **U koji dućan je otišao vrapac?**

- **Šta je trebao kupiti?**

- **Do čega je došlo prilikom plaćanja kupljene robe?**

1. Posjeta vrapca Sivokapa djevojčici
2. Odlazak u „Dućan kod svrake“
3. Kupovina šala i kape za vrapca Sivokapa
4. Nesporazum zbog plaćanja i nalaženje rješenja.

Nakon učenja:

Kako ćete pomoći učenicima da rezimiraju i primijene naučeno ili da postave ciljeve za sljedeći čas? Šta će učenici uraditi da vježbaju i prošire znanje o ovome što su naučili na ovom času?

Aktivnost 5: Uočavanje pouke priče (ključne ideje)

Zajedno uočiti pouku (ključnu ideju) iz ovog teksta kroz postavljanje pitanja: npr. **Kako je djevojčica pokazala da je pravi prijatelj vrapcu?** (Tako što je obećala donijeti dugme koje će platiti kupljeni šal i kapu.)

Moguće pouke priče: „Prijatelj se u nevolji poznaje“ ili „Pravi prijatelj je uvijek tu kad ti zatreba“

Aktivnost 6: Dogovor o zadaći: Napisati šta vi mislite o prijateljstvu. Kako se ono prepoznaje i pokazuje?

Formativna procjena za ovaj čas: Praćenje učenika tokom davanja odgovora na postavljena pitanja, dodatno mogu poslužiti nastavni listići iz kojih se vidi i sadržaj odgovora.

Tehnologija/mediji koje treba koristiti na ovom času: elementi – praktične stvari za „improviziranu trgovinu“, tekst priče, nastavni listići s tokom događaja – odgovorima na postavljena pitanja

Razmišljanje nakon časa:

Šta je na ovom času bilo dobro za vaše učenike?

Koje promjene biste preporučili za:

a) *sljedeći čas?*

b) *poboljšanje ovog časa?*

Autor pripreme:

Branko Romić, profesor razredne nastave, OŠ „Vareš Majdan“ Vareš

**Priprema za čas br. 2: Usmeno izražavanje i slušanje/Prezentacija znanja i ideja/
Dućan kod svrake/S. Škrinjarić**

Razred: II

Ishod učenja:

- Priprema se i sudjeluje efikasno u nizu razgovora i saradnji s različitim sagovornicima, nadogradnji na idejama drugih i izražavanju vlastitih ideja jasno i uvjerljivo.

Pokazatelj razreda koji se pohađa:

- Učestvuje efikasno u nizu razgovora i saradnji (jedan na jedan, u grupama predvođen nastavnikom) s različitim sagovornicima o temama i tekstovima na nivou razreda, nadogradnji na idejama drugih i jasnom izražavanju vlastitih ideja.

Uvod u učenje:

Kako ćete pobuditi interesovanje učenika i nadograditi njihovo prethodno znanje da biste ih uveli u sadržaj ovog časa, ciljeve učenja i aktivnosti?

(Zadaća koja je bila na prethodnom času čitanja je da učenici napišu šta oni misle o prijateljstvu, tj. kako se ono prepoznaje i pokazuje.)

Aktivnost 1: Prisjećanje na aktivnosti s časa čitanja

Nastavnik koristi **strategiju „Diskusija“** (Pitanja su data u prilogu.):

1. *Kako počinje radnja priče „Dućan kod svrake“?*
2. *Gdje odlaze djevojčica i vrabac Sivko?*
3. *Šta vrabac Sivko kupuje?*
4. *Gdje nastaju problemi?*
5. *Kako je riješen problem plaćanja vrapčevog šala i kape?*

Nakon podsjećanja na prethodni tekst, nekoliko učenika će iščitati šta su napisali u okviru domaćeg zadatka, tj. šta oni misle o prijateljstvu. Nakon slušanja nekoliko kratkih sadržaja zadaće, najaviti nastavnu jedinicu: Dućan kod svrake, vježba usmenog izražavanja i dramatizacija

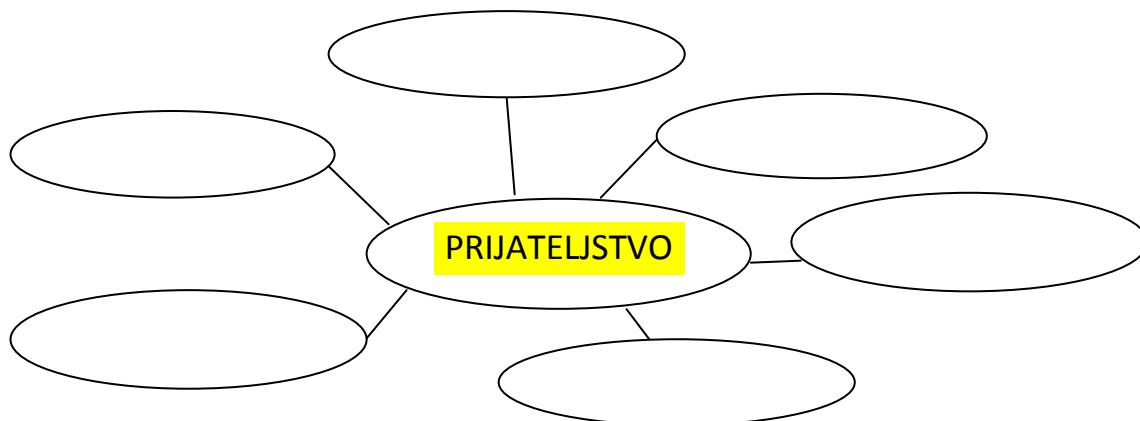
Kroz učenje:

Koje nastavne aktivnosti će učenici realizirati da bi izgradili svoje znanje, vještine i razumijevanje i tako ostvarili ciljeve časa?

Aktivnost 2: Individualan rad učenika

Svaki učenik će samostalno na nastavnom listiću napisati jednu riječ koja po njegovom mišljenju obilježava, tačnije označava PRIJATELJSTVO. To može biti i više riječi, kako se ne bi desilo da se mnogo riječi ponovi i da riječ PRIJATELJSTVO ostane oskudna s objašnjenjem svoga značenja ...

Koristiti strategiju **„Brainstorming“ (oluja mozga)** o riječi, odnosno na temu: PRIJATELJSTVO (Na svojim „listićima“ učenici mogu zapisati riječ – kao podsjetnik koju će obrazložiti kasnije u raspravi...)

Aktivnost 3: Osvrt na aktivnost 2 i gradnja zajedničke sheme na nivou razreda na zadati pojam „Prijateljstvo“

Analiziraju se pojmovi koje su učenici vezali uz riječ prijateljstvo. Uz svaku izgovorenu riječ, učenici će obrazložiti zašto ih baš taj pojam veže za pojam prijateljstvo. Mogući pojmovi: POMOĆ, ZAJEDNIČKA RADOST, VESEO/LA, OSJEĆAJAN/NA, SKROMAN/SKROMNA, POKLON ... Nastavnik se koristi učeničkim asocijacijama i gradi shemu na flip-chart papiru.

Aktivnost 4: Dramatizacija ključnih pojmova

Kroz male igrokaze dramatizuje se svaki pojam uz davanje primjera za osobine osobe koju zovemo PRIJATELJEM/PRIJATELJICOM. Učenici će smisliti, a zatim dramatizovati pojmove koje su prepoznali da obilježavaju riječ PRIJATELJSTVO.

Moguće dramatizacije (mali igrokazi):

Dramatizacija 1 – kako mi je pomogao prijatelj ... u nevolji ili u teškom poslu.

Dramatizacija 2 – kako sam shvatio da se i prijatelj zajedno sa mnom raduje mom uspjehu u školi (dobijenoj ocjeni, uspjehu na takmičenju i sl.)

Dramatizacija 3 – kako sam vidio da veselje mog prijatelja/prijateljice pozitivno utiče i na ponašanje svih oko nas. Svojim veseljem i pozitivnim razmišljanjem zna razveseliti i druge.

Dramatizacija 4 – kako je prijatelj prepoznao da sam lošeg raspoloženja i svojim razgovorom me oraspoložio.

Dramatizacija 5 – uvidio sam kako se moj prijatelj/moja prijateljica raduje malim stvarima, skroman/skromna je i ne traži ničega mnogo, čak i kad sam mu/joj to ponudio.

Dramatizacija 6 – neočekivani poklon od prijatelja, predmet (stvar) za koju je samo moj prijatelj znao da baš to želim imati ...

Dramatizacijom učenici učestvuju u objašnjavanju riječi, tj. simbola prijateljstva koje su napisali, pojašnjavajući ih kroz kratku smišljenu situaciju. Pazimo na književni izgovor, na dikciju, na način dramatizacije, te je to, zapravo, izražavanje vlastitih ideja spontano – u datoj situaciji.

Nakon učenja:

Kako ćete pomoći učenicima da rezimiraju i primijene naučeno ili da postave ciljeve za sljedeći čas? Šta će učenici uraditi da vježbaju i prošire znanje o ovome što su naučili na ovom času?

Aktivnost 5: Osvrt na shemu iz aktivnosti 3

Sagledava se shema koja je nastala građenjem asocijacija na pojam „prijateljstvo“ u aktivnost 3 i po potrebi dopunjava novim pojmovima do kojih se došlo nakon dramatizacije.

Da li su vam se sviđjeli igrokazi naših prijatelja? Šta nam može poslužiti iz naših igrokaza da dopunimo našu shemu o prijateljstvu? Koje ste postupke uočili? Šta ste primijetili? Koje osobine ste mogli uočiti? Koje osobine prijatelja najviše cijenite?

Aktivnost 6: Popunjavanje tabele „Prijateljstvo – Prijatelji“

Razgovor u svrhu evaluacije: Ko je najvjernije izveo dramatizaciju? Koja vam se osobina kod prijatelja najviše sviđjela? (Ovo saznajemo i na osnovu broja predloženih pojmova koji su vezani za prijateljstvo.)

Nastavnik zajedno s učenicima ispunjava prethodno kreiranu tabelu „Prijateljstvo – Prijatelji“ na nastavnom plakatu, da bi se vidjelo koliko je učenika ispisalo baš ove osobine koje „krase“ pojmove PRIJATELJSTVO, PRIJATELJ:

OSOBI NA	Pomoć u nevolji ili teško m radu	Zajednička radost mom uspjehu	Veseo	Osjećajan	Skroman	Poklon prijatelja
KOLIKO NAS SHVATA PRIJATELJSTVO UPRAVO OVOM OSOBINOM	— — — —	— — —	— —	— — —	— — — —	— — — —
BROJ ODGOVORA	7	3	2	3	4	5

Iz tabele se zaključuje da je najviše učenika prepoznalo ili steklo prijateljsvo najprije kada se nađe u nekoj nevolji, zatim kada su dobili neki iznenađujući poklon itd.

Aktivnost 7: Dogovor o zadaći

Pripremiti se za pisanje, tj. prepričavanje s izmjenom toka događaja, vezanog za test „Dućan kod svrake“, jer su u njemu prepoznali upravo osobinu „Pomoć prijatelju u nevolji“. Zadaća je data kroz ključno pitanje: *Kako bi bilo da se to nije desilo?*

Formativna procjena za ovaj čas: Nastavni listići s ispisanim pojmovima vezanim za prijateljstvo. Tabela iz koje se vidi koliko je učenika koju osobinu prepoznalo kao osobinu koja se vezuje uz PRIJATELJSTVO. Osvrt na način dramatizacije osobina prijateljstva u datim situacijama.

Tehnologija/mediji koje treba koristiti na ovom času: nastavni listići za ispise pojma/ pojmova vezanih uz prijateljstvo, nastavni plakat s tabelom „Prijateljstvo – prijatelji“ prepoznatih osobina prijateljstva koje smo prethodno upisali u shemi primjenjujući strategiju „Brainstorming“

Razmišljanje nakon časa:

Šta je na ovom času bilo dobro za vaše učenike?

Koje promjene biste preporučili za:

a) sljedeći čas?

b) poboljšanje ovog časa?

Autor pripreme:

Branko Romić, profesor razredne nastave, OŠ „Vareš Majdan“ Vareš

Priprema za čas br. 3: Pisanje/Vrste i namjene teksta/Dučan kod svrake/S. Škrinjarić
Razred: II

Ishod učenja:

- Analizira poznate (obrađene) teme i tekstove, piše argumente u korist navedenih tvrdnji koristeći validna objašnjenja i relevantne argumente.

Pokazatelj razreda koji se pohvađa:

- Pisano izražava mišljenje o temama ili tekstovima dokazujući ga argumentima.
- Piše zaključak.

Uvod u učenje:

Kako ćete pobuditi interesovanje učenika i nadograditi njihovo prethodno znanje da biste ih uveli u sadržaj ovog časa, ciljeve učenja i aktivnosti?

Aktivnost 1: Razgovor o sadržaju prethodnog časa

Koristi se **strategija „Diskusija“** (Razgovarati o sadržaju ranije pročitano teksta i sadržaju prošlog časa usmjerenog na usmeno izražavanje i slušanje.)

I dalje smo u „DUĆANU KOD SVRAKE“. Jeste li vi bili u sličnom dućanu?

Sjećamo li se toka događaja u našem tekstu?

(Nastavnik ne ispisuje ništa, ali podsjeća učenike na tok događaja kroz nekoliko postavljenih pitanja.)

Šta smo radili na prošlom času?

(Usmenim izražavanjem i kreativnim igrokazima odredili pojmove vezane uz prijateljstvo.)

Šta je bila naša zadaća?

(Pripremiti se za pisanje – prepričavanje s izmjenom toka događaja, vezanog za tekst „Dućan kod svrake“, jer su u njemu prepoznali osobinu „**Pomoć prijatelju u nevolji**“. Ključno pitanje je glasilo: **Kako bi bilo da se to nije desilo?**)

Ključno pitanje za ovaj čas: **I zaista, kako bi bilo da djevojčica nije svraki ponudila svoje sjajno dugme sa kaputa?** (Mogući odgovori: Ne bi vrabac Sivko mogao uzeti kapu i šal. Svraka bi se naljutila što su Sivko i djevojčica „proveli“ toliko vremena u prodavnici, a nisu razmišljali kako će platiti kupljeno ...)

Najava nastavne jedinice i zapis naslova na tabli:

Dučan kod svrake (prepričavanje teksta s promjenom kraja priče)

Kroz učenje:

Koje nastavne aktivnosti će učenici realizirati da bi izgradili svoje znanje, vještine i razumijevanje i tako ostvarili ciljeve časa?

Aktivnost 2: Uvod u oblik pismenog izražavanja – prepričavanje s promjenom kraja priče

Nastavnik uvodi učenike u oblik pismenog izražavanja, tj. daje pojašnjenja o tehnici koju će koristiti (narativni oblik pismenog izražavanja): Danas ćemo pisati sastav „Dućan kod svrake“, pri čemu ćemo promijeniti kraj priče u onome dijelu u kom **djevojčica i vrabac trebaju da plate kupljeni šal i kapu.**

Aktivnost 3: Osvrt na riječ „PRIJATELJSTVO“ o kojoj su razgovarali prošli čas.

Usmjeravanje i problematiziranje u funkciji što boljeg izvođenja zaključka: **Razmisliti o tome da je djevojčica imala šta da ponudi svraki u zamjenu za šal i kapu, ali da to nije htjela učiniti.**

Prepričavanje se odvija po etapama:

1. etapa: Učenici prepričavaju onaj dio sastava koji ostaje nepromijenjen.
2. etapa: Promjena nastaje onda kada *vjeverica donosi račun za kupljenu robu* i ovdje treba generirati ideju za promjenu kraja priče
3. etapa: Učenici mijenjaju kraj priče dodavanjem novih događaja
4. etapa: Završava se pisanje i sluša čitanje nekoliko učeničkih realizacija.

<p>Aktivnost 4: Čitanje učeničkih radova, razgovor o realizacijama i postupcima likova koji su doprinijeli promjeni kraja priče i razvoju radnje Nekoliko učenika pročitat će svoj sastav, tačnije završetak svog sastava. Razgovarati o učeničkim realizacijama. (slične ideje – slični završeci, različite ideje – različiti završeci) Razgovaramo o postupcima likova koji su doprinijeli drugačijem kraju priče. (uticaj likova i događaja na razvoj radnje i završetak priče)</p>
<p>Nakon učenja: <i>Kako ćete pomoći učenicima da rezimiraju i primijene naučeno ili da postave ciljeve za sljedeći čas? Šta će učenici uraditi da vježbaju i prošire znanje o ovome što su naučili na ovom času?</i></p> <p>Aktivnost 5: Izvođenje zaključka Na nivou odjeljenja izvesti ZAKLJUČAK šta je, zapravo, značio prijateljski čin djevojčice u tekstu prema vrapcu Sivku u odnosu na ono što se moglo dogoditi da je kraj priče završio drugačije, kao što smo danas pisali. Mogući zaključci učenika: „Djevojčica je pokazala da se u nevolji prepoznaje prijatelj.“ „Dobra volja sve rješava.“ „Da djevojčica nije ponudila svoje dugme u zamjenu, nastali bi problemi, o kojima smo i pisali.“</p>
<p>Formativna procjena: Pismeni radovi iz kojih ću saznati koliko učenika odstupa od „indikatora“ postavljenog kao standardni nivo, tabela za formativnu procjenu.</p>
<p>Tehnologija/mediji koje treba koristiti na ovom času: učenički radovi, plakat sa shemom na dati pojam „prijateljstvo“, flip-chart tabla za zapisivanje zaključaka i sl.</p>
<p>Razmišljanje nakon časa: <i>Šta je na ovom času bilo dobro za vaše učenike?</i></p> <p><i>Koje promjene biste preporučili za:</i></p> <p>a) <i>sljedeći čas?</i></p> <p>b) <i>poboljšanje ovog časa?</i></p>
<p>Autor pripreme: Branko Romić, profesor razredne nastave, OŠ „Vareš Majdan“ Vareš</p>

Strategija za Čitanje, Usmeno izražavanje i slušanje i Pisanje

Oblast-i: Čitanje, Usmeno izražavanje i slušanje i Pisanje

Razred-i: II

Strategija: Promjena kraja sadržaja priče

Svrha: Poticanje učenika na razmišljanje o drugačijim završecima književnih tekstova, razvoj sposobnosti učenika za generiranje novih ideja u realizaciji pismenih zadataka različitih tipova prilikom prepričavanja književnog teksta.

Koraci za nastavnika:

1. Nastavnik treba prvo uvidjeti kroz refleksiju na prethodni čas, da li su učenici razumjeli izvorno pročitani književni tekst, tj. ključne detalje i ideje i fabularni tok koji je osnova za prepričavanje (naslovi za dijelove teksta – cjeline).
2. Razgovor o prijateljstvu kao jednom važnom pojmu koji je dio nas jer će razumijevanje važnosti ovog pojma utjecati na izvođenje zaključka prilikom strukturiranja pismenog sastava. Nastavnik vodio razgovor s učenicima o tome kako je važno prepoznati i imati prijatelje.
3. Prije početka rada na strategiji, treba shvatiti da su učenici prepoznali ključne detalje iz izvornog teksta i izvukli zaključke (pouke, poruke, ključne ideje) vezane za taj tekst.
4. Samostalno pismeno izražavanje učenika po etapama kako slijedi:
 1. etapa: *Učenici prepričavaju onaj dio sastava koji ostaje nepromijenjen.*
 2. etapa: *Promjena nastaje onda kada vjeverica donosi račun za kupljenu robu i ovdje treba generirati ideju za promjenu kraja priče.*
 3. etapa: *Učenici mijenjaju kraj priče dodavanjem novih događaja.*
 4. etapa: *Završava se pisanje i sluša čitanje nekoliko učeničkih realizacija.*
5. Strategijom razvijamo učeničku maštu i mijenjanjem kraja priče, zapravo, donosimo nove zaključke, te prepoznavamo da li su oni bolji ili odstupaju po kvalitetu od prethodnih. Pismeno izražavanje se završava izvođenjem zaključka na nivou odjeljenja po modelu Šta bi bilo da... Šta bi se desilo da je... i sl.

Modifikacije:

U višim razredima osnovne škole, moguće je modificirati ovu strategiju i primijeniti je u složenijim oblicima narativnog izražavanja (prepričavanje s usmjerenjem na sažimanje teksta). Moguće je modifikovati strategiju unošenjem promjena u druge dijelove književnog teksta (npr. zaplet, rasplet, peripetiju) upotrebom opisa, retrospekcijom, korištenjem dijelova iz nekih drugih priča i sl.

Kada treba primijeniti ovu strategiju:

Ovu strategiju najbolje je primjenjivati onda kada se književni tekst završava onako kako čitalac ne bi htio da se završi (npr. tužan završetak, završetak koji ne potiče na dalje promišljanje, završetak koji je stereotipan i sl.). U dramskim tekstovima je veoma važna peripetija, tj. dio koji izaziva napetost kod čitalaca i moguće je iskoristiti promjenu kraja priče kao stvaranje nove peripetije za stvaranje nove priče.

Autor: Branko Romić, profesor razredne nastave, OŠ „Vareš Majdan“ Vareš

Tabela za formativnu procjenu: Čitanje, Usmeno izražavanje i slušanje i Pisanje

KRITERIJI	1 ISPOD STANDARDA	2 PRIBLIŽNO NIVOU STANDARDA	3 STANDARDNI NIVO	4 IZNAD STANDARDA
PAŽLJIVO ČITANJE I SLUŠANJE TEKSTA S CILJEM RAZUMIJEVANJA I DONOŠENJA LOGIČKIH ZAKLJUČAKA	Učenik djelimično odgovara na postavljena pitanja vezana za razumijevanje pročitaneog teksta. Logičke zaključke nije u mogućnosti izvesti bez pomoći nastavnika.	Učenik solidno razumio pročitani tekst i odgovorio na postavljena pitanja. Izvodi logički zaključak koji se upravo vezuje uz temu o kojoj ćemo razgovarati idući čas.	Postavlja pitanja i odgovara na pitanja kako bi pokazao razumijevanje pozivajući se na tekst.	Učenik, osim razumijevanja i pažljivog slušanja, daje ideje za još neke zaključke koji se mogu „izvesti“ iz ovog teksta. Postavlja niz dodatnih ideja za završetak teksta.
SUDJELOVANJE U NIZU RAZGOVORA I RAZJAŠNJAVANJU ZAJEDNIČKE TEME, TE DRAMATIZACIJI POJMOVA VEZANIH UZ TU TEMU	Slab doprinos učešća u razgovoru o definisanoj temi. Nije u mogućnosti detaljno obrazložiti na koji način je povezoao pojam uz temu o kojoj se govori.	Učestvuje efikasno i objašnjava pojam koji se odnosio na temu o kojoj se govori. Uz pomoć nastavnika dramatizira pojam koji je definisao izražavajući vlastite ideje.	Učestvuje efikasno u nizu razgovora i saradnji (jedan na jedan, u grupama predvođen nastavnikom) s različitim sagovornicima o temama i tekstovima na nivou razreda, nadogradnji na idejama drugih i jasnom izražavanju vlastitih ideja.	O datoj temi podsjeća na slične tekstove koje smo radili, a koji upravo pokazuju njen značaj. Bez pomoći nastavnika, vlastitim idejama, uspješno dramatizuje i iskazuje razumijevanje teme.
PISANJE SASTAVA IZRAŽAVAJUĆI MIŠLJENJE O ZADATOJ TEMI, UZ REALIZACIJU ISHODA ČASA: KVALITETNA PROMJENA KRAJA PRIČE	U pisanom izražavanju pokazuje nerazumijevanje onoga što je ishod pisanja za promjenu kraja priče. Bez kvalitetnog i sadržajnog pisanog izraza i bez izvedene završne misli (zaključka).	Uz malu pomoć nastavnika uspije efikasno promijeniti kraj priče, ali bez jasnog izvođenja zaključka.	Pisano izražava mišljenje o temama ili tekstovima dokazujući ga argumentima. Piše zaključak.	Realizuje pisani sastav na visokom nivou potkrepljujući ga s nekoliko „mogućih završetaka“ priče, izvodeći zaključak šta je to bilo odlučujuće što je priču dovelo do uspješnog završetka.

Priprema za čas br. 1: Čitanje/Ključne ideje i detalji/Kornjača i zec/Ezop

Razred: II

Ishod učenja:

- Analizira likove, događaje i ideje, te njihove međuodnose u tekstu.

Pokazatelj razreda koji se pohađa:

- Opisuje likove u priči (npr. njihove osjećaje, motivacije, osobine) i utvrđuje kako njihovi postupci doprinose razvoju radnje.

Uvod u učenje:

Kako ćete pobuditi interesovanje učenika i nadograditi njihovo prethodno znanje da biste ih uveli u sadržaj ovog časa, ciljeve učenja i aktivnosti?

Aktivnost 1: Rad u grupama (rješavanje zagonetki i otkrivanje slika)

Učenici rješavaju zadatke kroz rad u većim grupama (dvije grupe). Unutar grupe učenici rješavaju zagonetke i otkrivaju slike. Nakon toga na flip-chat tabli lijepe dijelove ilustracija na predviđena mjesta, otkrivaju svoje rješenje, a vođe grupa čitaju zagonetke koje su rješenje sastavljene slike.

Rješenje zagonetki: KORNJAČA I ZEC

Čim se zgodi:

Kamen živ hodi

I pliva u vodi.

Iz kuće se ne izvlači.

KORNJAČA

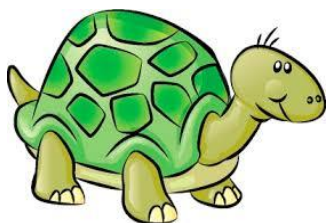
Duge uši, kratke noge,
one pamte staze mnoge:

mene jure redom svi –
sove, lije, lovci, psi.

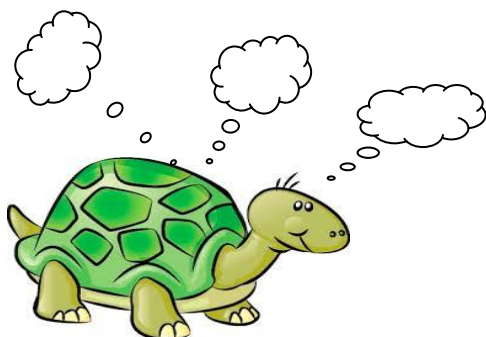
I kad spavam, tj. ležim,
ja sve mislim kud da bježim.

Eci, peci, pec,
Ja sam mali...

ZEC

Aktivnost 2: Primjenjujući strategiju „Grozđ“, učenici pišu u oblačiće asocijacije na riječ zec i kornjača. Nekoliko učenika će pročitati što su napisali.

Najava nastavne jedinice: Danas ćemo čitati tekst „Kornjača i zec“ koju je napisao Ezop.

Kroz učenje:

Koje nastavne aktivnosti će učenici realizirati da bi izgradili svoje znanje, vještine i razumijevanje i tako ostvarili ciljeve časa?

Aktivnost 3: Interpretativno čitanje basne

Moguće je da se sluša tonski zapis sa Zvučne čitanke, a u našem slučaju nastavnik čita izražajno basnu „Kornjača i zec“.

Nakon toga pita učenike da li su čuli neke riječi koje su manje poznate. (To su riječi: ZADIRKIVATI – šaliti se; NATJECANJE – takmičenje).

Aktivnost 4: Ključne pojedinosti u tekstu (prostorno-vremenske dimenzije, likovi, glavni događaji)

Manje poznate riječi zapisujemo na flip-chart tabli. Razgovaramo s učenicima o pročitanom tekstu primjenjujući **strategiju „Veliko 4“**.

Kako se zovu priče u kojima životinje ili biljke imaju sposobnost da govore?

Šta je kornjača predložila zecu?

Koga je kornjača predložila za sudiju?

Ko je pobijedio u takmičenju?

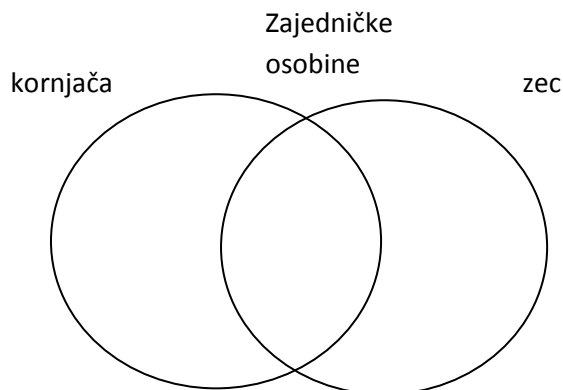
Aktivnost 5: Samostalno čitanje basne i rad u malim grupama s fokusom na uočavanje osobina likova

Učenici samostalno čitaju basnu. Potom slijedi rad u grupama:

I GRUPA – uočiti osobine kornjače

II GRUPA – uočiti osobine zeca

III GRUPA – uočiti zajedničke osobine kornjače i zeca

Aktivnost 6: Objediniti prezentacije na flip-chartu u **VENOVOM DIJAGRAMU**

Učenici zaključuju ko je prvi došao do cilja, na kakav način, što je ujedno i pouka basne.

POUKA: U sreću se uzda lud, a pametan u svoj trud.

Upornost i istrajnost vode do cilja.

Nakon učenja:

Kako ćete pomoći učenicima da rezimiraju i primijene naučeno ili da postave ciljeve za sljedeći čas? Šta će učenici uraditi da vježbaju i prošire znanje o ovome što su naučili na ovom času?

Aktivnost 7: Učenici samostalno dopunjavaju rečenice i zaokružuju tačne odgovore vezane za sadržaj basne.

Dopuni rečenicu:

1. Kornjača iz priče je _____ i _____.

2. Zaokruži tačan odgovor:

- Zec je: a) pobjednik b) brz
 c) spor d) nepromišljen

3. Dopuni rečenice:

Kornjača i zec su za sudiju izabrali _____.

U takmičenju je pobijedila _____.

Domaća zadaća: Učenici imaju zadatak da naprave maske kornjače i zeca za sljedeći čas.

Formativna procjena za ovaj čas: nastavni listići

Tehnologija/mediji koje treba koristiti na ovom času: tekst iz Čitanke, flip chart tabla, slike, Venov dijagram, radni nalazi za grupni oblik rada, nastavni listići

Razmišljanje nakon časa:

Šta je na ovom času bilo dobro za vaše učenike?

Koje promjene biste preporučili za:

a) sljedeći čas?

b) poboljšanje ovog časa?

Autor pripreme:

Mersiha Velić, profesor razredne nastave, OŠ „Enver Čolaković“ Breza

Prilozi:

Kornjača i zec

Kornjača se već duže vrijeme ljutila na zeca, jer ju je zadirkirao kako je spora. Zbog toga je ona odlučila da ga izazove na natjecanje. Nije mu mogla oprostiti što se ruga njenoj sporosti, pa mu reče:

– Ja ću tebe brzonoga pobijediti!

On će na to:

– Samo na riječima, kornjačo. Ali natječi se, pa ćeš vidjeti.

– Ko će biti sudac? – upita zec.

– Lisica će suditi! – odgovori kornjača.

Kada je sve bilo spremno, lisica dade znak za početak trke. Znajući svoju sporost, kornjača je odmah krenula, trudila se i bez prestanka napredovala prema cilju. Za zeca je to bila prava šala – do cilja je mogao doći u četiri skoka.

Uvjeren u svoju pobjedu, privilegao je da se malo odmori, pa je tako i zaspao. Kada se probudio, pojurio je ka cilju, ali tamo ga je već čekala kornjača.

– Kako to? – čudio se zec.

– Lijepo! – odgovorila je kornjača.

– Ti si krenuo u posljednji čas, a ja na vrijeme. I zapamti: do cilja najbrže stižeš kada žuriš polako!

**Priprema za čas br. 2: Usmeno izražavanje i slušanje/Prezentacija znanja i ideja/
Kornjača i zec/Ezop**

Razred: II

Ishod učenja:

- Prezentira informacije, nalaze i dokaze tako da slušatelji mogu slijediti tok obrazlaganja, a organizacija, razvoj i stil primjereni su zadatku, svrsi i publici.

Pokazatelj razreda koji se pohađa:

- Izvještava o temi ili tekstu, ispriča priču ili detaljno prepričava iskustvo uz odgovarajuće činjenice i relevantne, opisne detalje, govoreći jasno, odgovarajućim ritmom.

Uvod u učenje:

Kako ćete pobuditi interesovanje učenika i nadograditi njihovo prethodno znanje da biste ih uveli u sadržaj ovog časa, ciljeve učenja i aktivnosti?

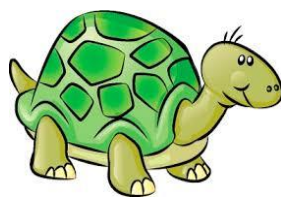
Aktivnost 1: Razgovor o pročitanoj basni primjenom strategije „Veliko 4“.

- Šta smo čitali na prošlom času?
- O čemu se govori u basni kornjača i zec?
- Ko su glavni likovi?
- Šta smo naučili iz ove basne?

Aktivnost 2: Razgovor o sadržaju domaćeg zadatka.

- Šta je bio domaći zadatak?
- Zašto ste pravili maske?

Najava nastavne jedinice: Danas ćemo vježbati usmeno izražavanje kroz dramatizaciju basne "Kornjača i zec"

Kroz učenje:

Koje nastavne aktivnosti će učenici realizirati da bi izgradili svoje znanje, vještine i razumijevanje i tako ostvarili ciljeve časa?

Aktivnost 3: Čitanje sa zadatkom uz primjenu strategije „Boksovi“.

Nastavnik će pripremiti nastavne listiće s tekстом basne „Kornjača i zec“ u kome su izostavljeni ključni detalji. Učenici samostalno čitaju tekst i upisuju ključne detalje u prazna polja. Nakon popunjavanja izostavljenih dijelova teksta slijedi autokorekcija. Nastavnik prezentira putem grafofolije izvorni tekst basne koji su učenici čitali na prethodnom času u kome nema izostavljenih detalja, ali su oni obojeni drugom bojom kako bi učenici mogli provjeriti da li su pravilno riješili zadatak. Nastavnik treba voditi računa da izostavljene riječi ili dijelovi rečenica budu oni-e koji se trebaju posebno akcentirati, emotivno obojiti, glasnije izgovoriti kada budu dramatizirali basnu.

**KORNJAČA I ZEC
EZOP**

Kornjača i zec natjecali se u _____. Stoga utvrde rok i mjesto, te _____ na put. Zec, zbog prirodne _____, nije toliko mario za utrku, nego _____ kraj puta i stane drijemati, a kornjača je, znajući za svoju _____, trčala bez _____, i tako prestigla _____ koji je spavao, te postigla pobjedničku _____.

KORNJAČA I ZEC

Kornjača i zec natjecali su se u **brzini**. Stoga utvrde rok i mjesto, te **krenu** na put. Zec, zbog prirodne **brzine**, nije toliko mario za utru, nego **legne** kraj puta i stane drijemati, a kornjača je, znajući za svoju **sporost**, trčala bez **prekida**, i tako prestigla **zeca** koji je spavao, te postigla pobjedničku **nagradu**.

Aktivnost 4: Nastavnik će učenike podijeliti u sedam grupa (trojki) po tri člana (narator, kornjača i zec). Ove grupe može označiti po bojama tako što će svaki narator dobiti traku u drugoj boji. Slijedi uvježbavanje zadatka. Narator, kornjača i zec svoj dio teksta treba da izgovaraju jasno, svoje pokrete, te elemente onomatopeje prilagoditi izražavanju osjećanja.

Aktivnost 5: Priprema za izvođenje igrokaza (učenici se unutar manjih grupa pripremaju, stavljaju maske koje su pripremili za domaći zadatak, čitaju tekst iz udžbenika poštujući svoje zadatke kao naratora, konjače ili zeca).

Aktivnost 6: Dramatizacija basne „Kornjača i zec“.

Parovi s naratorom dramatiziraju basnu uz upute koje su dobili i uz pomoć kojih su vježbali čitanje i pripremali se za dramatizaciju. Ostale grupe će pratiti, jer imaju zadatak da ocijene najbolje parove.

Aktivnost 7: Sumiranje rezultata.

Nastavnik postavlja flip-chart tablu s iscrtanom tabelom u koju će učenici dodjeljivati smješka (zlatnog, srebrnog i bronзанog).

Grupe/trojke	Smješko	Ukupno

Grupa koja se ocjenjuje će izaći pred tablu, a ostale grupe se dogovaraju, podižu i dodjeljuju smješka kojeg unosimo u tabelu. Ona grupa koja bude imala najviše zlatnih je pobjednik i osvaja zlatnog .

Nakon učenja:

Kako ćete pomoći učenicima da rezimiraju i primijene naučeno ili da postave ciljeve za sljedeći čas? Šta će učenici uraditi da vježbaju i prošire znanje o ovome što su naučili na ovom času?

Aktivnost 8: Kada sam kornjača, a kada sam zec? Svaki učenik ima zadatak da na posebnim listićima upiše svoje ime i prezime i navede na jednom listiću jedan postupak koji podsjeća na postupak kornjače, a na drugom listiću jedan postupak koji podsjeća na postupak zeca. To mogu biti neki postupci koje su napravili u zadnjih nekoliko dana ili više. Listiće ubacuju u kutije, jednu s likom kornjače za postupak **Kada sam kornjača?**, a drugu u kutiju s likom zeca za postupak **Kada sam zec?** Listiće nastavniku služe kao model formativne procjene, a za naredni čas će nastavnik pripremiti T-tabelu s njihovim postupcima bez navođenja imena.

Kada smo kornjače?	Kada smo zečevi?

Upoznavanje sa sadržajem domaćeg zadatka. Napraviti nacrt za nastavak basne tako što će poslije posljednje rečenice dodati rečenicu **A poslije se desilo...** Učenici kući generiraju ideje i planiraju pisanje prema procesu u pet koraka, a na narednom času će raditi pisanje i eventualne elemente revizije i redigovanja pred završni dio, a to je objavljivanje/pravljenje razredne slikovnice.

KORNJAČA I ZEC

Kornjača i zec natjecali su se u brzini. Stoga utvrde rok i mjesto, te krenu na put. Zec, zbog prirodne brzine, nije toliko mario za utrku, nego legne kraj puta i stane drijemati, a kornjača je, znajući za svoju sporost, trčala bez prekida, i tako prestigla zeca koji je spavao, te postigla pobjedničku nagradu. A poslije se desilo...

Formativna procjena za ovaj čas: nastavni listići za strategiju „Boksovi“, nastavni listići za aktivnost „Kada sam kornjača a kada sam zec?“, tabela za sumiranje rezultata

Tehnologija/mediji koje treba koristiti na ovom času: scena – dekorisana tabla, maske, kutije za aktivnost „Kada sam kornjača, a kada sam zec?“, tabela za sumiranje rezultata, flomasteri, markeri, grafoskop, grafofolija

Razmišljanje nakon časa:

Šta je na ovom času bilo dobro za vaše učenike?

Koje promjene biste preporučili za:

a) sljedeći čas?

b) poboljšanje ovog časa?

Autor pripreme:

Mersiha Velić, profesor razredne nastave, OŠ „Enver Čolaković“ Breza

Prilozi:

Tekst za strategiju „Boksovi“

KORNJAČA I ZEC

EZOP

Kornjača i zec natjecali se u brzini. Stoga utvrde rok i mjesto, te krenu na put.

Zec, zbog prirodne brzine, nije toliko mario za utrku, nego legne kraj puta i stane drijemati, a kornjača je, znajući za svoju sporost, trčala bez prekida, i tako prestigla zeca koji je spavao, te postigla pobjedničku nagradu.

Tabela za sumiranje rezultata

Grupe	Smješko	Ukupno

Priprema za čas br. 3: Pisanje/Vrste i namjene teksta/Kornjača i zec/Ezop

Razred: II

Ishod učenja:

- Piše pripovjedne tekstove kako bi razvio stvarna ili zamišljena iskustva ili događaje koristeći odgovarajuću tehniku, dobar odabir detalja i dobro strukturiran redosljed događaja.

Pokazatelj razreda koji se pohvađa:

- Piše o stvarnim ili izmišljenim doživljajima ili događajima, slijedi tok radnje i opisuje važne detalje.

Uvod u učenje:

Kako ćete pobuditi interesovanje učenika i nadograditi njihovo prethodno znanje da biste ih uveli u sadržaj ovog časa, ciljeve učenja i aktivnosti?

Aktivnost 1: Primjena strategije „**Generiranje ideja za pisanje pripovjednih tekstova**“ na nivou odjeljenja (učenici čitaju domaće zadatke, odnosno nacрте „A poslije se desilo“..... Nastavnik će pružiti šansu za čitanje za tri učenika. Nakon njihovog čitanja slijedi uočavanje sličnih elemenata s fokusom na ključne ideje i tok radnje. Učenici uočavaju da su sva tri učenika na različit način napisala nacrt nastavka basne, ali da ima i zajedničkih, tj. sličnih elemenata.

Nastavnik postavlja pitanje:

- Da li ima neko čiji je nacrt u potpunosti drugačiji od prethodna tri?

Četvrti učenik čita svoj nacrt. Nakon toga nastavnik naglašava da su sada svi, pored svoje ideje, čuli i tri/četiri nove verzije od kojih su neke vezane za stvarne događaje, a neke za nestvarne.

Najava nastavne jedinice: Kornjača i zec – vježba pisanja s promjenom kraja priče

Kroz učenje:

Koje nastavne aktivnosti će učenici realizirati da bi izgradili svoje znanje, vještine i razumijevanje i tako ostvarili ciljeve časa?

Aktivnost 2: Samostalno pismeno izražavanje – primjena tehnike pisanja s promjenom kraja priče uz upotrebu strategije „**Album**“.

S obzirom na to da su učenici za domaći zadatak realizirali dvije etape procesa pisanja u pet koraka (planiranje – generiranje ideja, pisanje s promjenom kraja priče – prva verzija/nacrt), slijedi treći korak, tj. pisanje uz redigovanje, u ovom slučaju primjenom strategije „Album“. Učenicima podijeliti papire na kojima se nalazi album sa slikama koje bi mogle da se iskoriste kao „niti vodilje“ za redigovanje nacрта, odnosno prve verzije njihove priče koju su uradili za domaći zadatak. Slike u albumu (vidjeti prilog) treba da budu takve da imaju dobar izbor detalja, da su emotivno obojene, da sadrže stvarne i nestvarne događaje koji bi se mogli ugraditi u strukturu nastavka priče. Učenik prilikom ponovnog pisanja uz redigovanje koristi slike po potrebi, transformiše ih u „niti vodilje“ (opis, uzvik, zvukovi, detalji, radnja i sl.). Dodavanjem „niti vodilja“ prikazanih slikama učenici obogaćuju svoje priče, pišu o stvarnim ili izmišljenim doživljajima ili događajima, slijede tok radnje i opisuju važne detalje. U ovoj fazi učenici još uvijek ne posvećuju posebnu pažnju pravopisu i gramatici. Ovom segmentu će se nastavnik usmeno posvetiti u aktivnosti 3, kada učenici budu čitali svoje priče, a reviziju će raditi za domaći zadatak.

Aktivnost 3: Čitanje učeničkih radova

Pružiti priliku učenicima da pročitaju svoje priče. Moguće je koristiti „Autorsku stolicu“ prilikom čitanja (dva do tri učenička rada zavisno od raspoloživog vremena).

Aktivnost 4: Donošenje odluke o promjeni naslova priče

S obzirom da su učenici prilikom pisanja s redigovanjem koristili tehniku pisanje s promjenom kraja priče, vjerovatno će se ukazati i potreba da se promijeni naslov „Kornjača i zec“. Svaki učenik, u skladu sa sadržajem toka radnje, u nastavku priče donosi odluku kako bi se zvala novonastala priča, zapisujući naslov i sebe kao autora – pisca.

_____ (naslov priče)

Kornjača i zec natjecali su se u brzini. Stoga utvrde rok i mjesto, te krenu na put. Zec, zbog prirodne brzine, nije toliko mario za utrku, nego legne kraj puta i stane drijemati, a kornjača je, znajući za svoju sporost, trčala bez prekida, i tako prestigla zeca koji je spavao, te postigla pobjedničku nagradu. A poslije se desilo.....

_____ (pisac)

Nakon učenja:

Kako ćete pomoći učenicima da rezimiraju i primijene naučeno ili da postave ciljeve za sljedeći čas? Šta će učenici uraditi da vježbaju i prošire znanje o ovome što su naučili na ovom času?

Aktivnost 5: Primijeniti tehniku za redigovanje „CUPS/VRIP“. Učenici rade individualno redigovanje, a za zadaću trebaju detaljno uraditi reviziju kao četvrti korak procesa pisanja u pet koraka prije objavljivanja radova. Nastavniku listići s tehnikom „VRIP“ služe za formativnu procjenu.

U mom pisanju postoji VRIP (CUPS – šolje)!

Velika slova (Capitals) na početku svake rečenice i za imena likova i za nazive mjesta!

Razumijevanje (Understanding) – čitam sebi naglas i tekst ima smisla!

Interpunkcija (Punctuation) koja je tačna!

Pisanje (Spelling) koje je tačno!

Učenik _____

Pismene radove treba donijeti naredni čas, a na času likovne kulture će raditi ilustracije koje će pratiti njihove priče. Zbirka ilustracija popraćenih njihovim pričama će poslužiti nastavniku i učenicima da kreiraju razrednu slikovnicu kao formu za objavljivanje radova, odnosno, peti korak pri procesu pisanja u pet koraka.

Formativna procjena za ovaj čas: nastavni listići za kontrolnu listu za redigovanje VRIP/CUPS

Tehnologija/mediji koje treba koristiti na ovom času: učenički radovi, radni listovi za strategiju „Album“, eventualno flip-chart papir i marker

Razmišljanje nakon časa:

Šta je na ovom času bilo dobro za vaše učenike?

Koje promjene biste preporučili za:

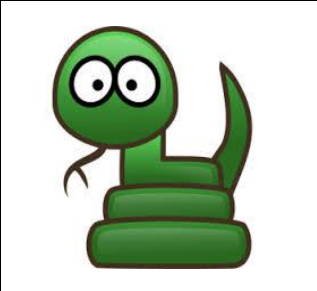
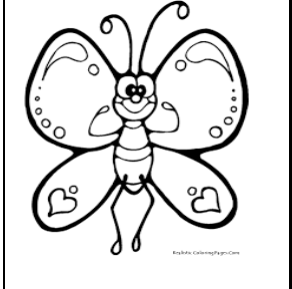
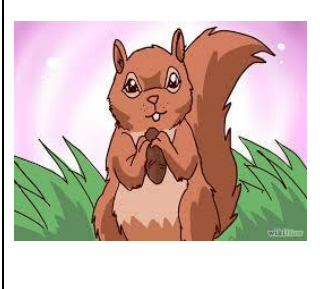
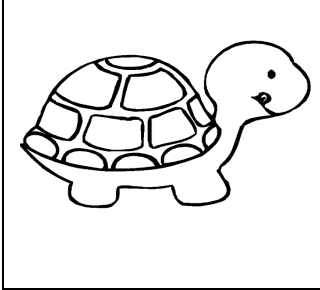
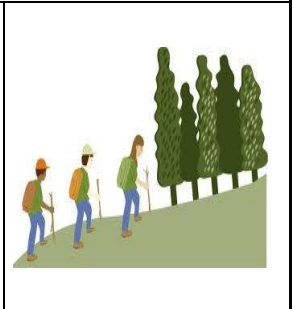
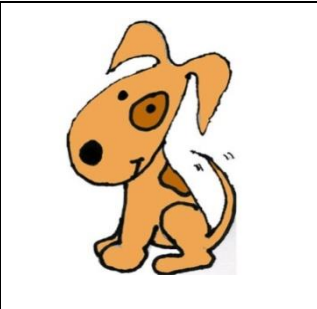
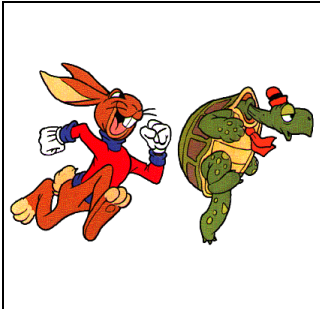
a) *sljedeći čas?*

b) *poboljšanje ovog časa?*

Autor pripreme:

Mersiha Velić, profesor razredne nastave, OŠ „Enver Čolaković“ Breza

Prilog: Album

Strategija za Čitanje, Usmeno izražavanje i slušanje i Pisanje

Oblast-i: Čitanje, Usmeno izražavanje i slušanje i Pisanje

Razred-i: II–V

Strategija: Boksovi

Svrha: Omogućiti učenicima da njeguju i razvijaju senzibilitet za uočavanje ključnih detalja u tekstu u procesu čitanja, u toku vježbi usmenog izražavanja ili vježbi za kreativno pisanje.

Koraci za nastavnika:

1. Nastavnik priprema nastavni list s tekстом u kome se nalaze prazna polja „boksovi“ koji se odnose na ključne detalje (npr. riječi, sintagme, završeci rečenica i sl.)
2. Učenicima podijeliti nastavne listove s tekстом uz objašnjenje šta podrazumijevaju prazna polja.
3. Dati kratka uputstva o načinu rada, objasniti učenicima da će uz čitanje teksta biti potrebno da dopune ključne detalje u prazna polja.
4. Učenici individualno dopunjavaju rečenice, što ima za cilj da svi nauče nešto novo gradeći novo znanje na sopstvenom prethodnom znanju i iskustvima iz života.
5. Nakon popunjavanja izostavljenih dijelova teksta slijedi autokorekcija uz originalni tekst (npr. ppt prezentacija ili grafofolija ili plakat ukoliko je tekst manjeg obima).
6. Nastavnik prezentira izvorni tekst koji su učenici čitali na prethodnom času ili u uvodnom dijelu časa (moguće koristiti jednu od gore navedenih načina prezentacije).
7. Nastavnik vodi računa da izostavljene riječi, sintagme ili dijelovi rečenica budu one koje podliježu posebnom naglašavanju i emotivnom izrazu prilikom dramatizacije teksta.
8. Čitanje teksta dopunjenog izostavljenim dijelovima ili priprema za dramatizaciju na času usmenog izražavanja i slušanja.

Modifikacije:

- Učenici II–III razreda koriste strategiju „Boksovi“ za oblast čitanje – književni tekstovi, pisanje – gramatika i pravopis (subjekat, predikat, imenica, pridjev, glagol...)
- Učenici IV–V razreda kroz iste oblasti koriste strategiju samo za složenije zahtjeve uključujući i informativne tekstove.

Kada treba primijeniti ovu strategiju:

Strategija je primjenljiva u svim fazama časa, u fazi evokacije, razumijevanja značenja i refleksije. Može se primijeniti na časovima interpretacije književnog teksta, na časovima obrade, vježbanja ili ponavljanja sadržaja iz gramatike i pravopisa. Također se može primijeniti i na časovima moje okoline u korelaciji s nastavom jezika i književnosti (informativni tekstovi).

Autor: Mersiha Velić, profesor razredne nastave, OŠ „Enver Čolaković“ Breza

Tabela za formativnu procjenu: Čitanje, Usmeno izražavanje i slušanje i Pisanje

KRITERIJI	1 ISPOD STANDARDA	2 PRIBLIŽNO NIVOU STANDARDA	3 STANDARDNI NIVO	4 IZNAD STANDARDA
ANALIZA LIKOVA, DOGAĐAJA I RAZVOJA RADNJE	Uz poticaj i podršku nabraja likove, događaje i mjesto radnje.	Uočava likove, ali ne utvrđuje kako njihovi postupci doprinose razvoju radnje.	Opisuje likove u priči (npr. njihove osjećaje, motivacije, osobine) i utvrđuje kako njihovi postupci doprinose razvoju radnje.	Samostalno opisuje likove, zauzima i obrazlaže svoj stav o njihovim postupcima. Uočava tok događaja i glavni događaj u tekstu.
PREZENTIRANJE INFORMACIJA I PRIMJERENOST ORGANIZACIJE I STILA PUBLICI	Uz pomoć i podršku izvještava o temi ili tekstu uz navođenje ključnih detalja.	Izvještava o temi ili tekstu, govor prilagođava komunikacijskim zahtjevima, ali organizacija, stil i razvoj nisu primjereni publici.	Izvještava o temi ili tekstu, ispriča priču ili detaljno prepričava iskustvo uz odgovarajuće činjenice i relevantne opisne detalje, govoreći jasno odgovarajućim ritmom.	Samostalno izvještava o tekstu ili temi, organizacija, razvoj i stil su primjereni zadatku, svrsi i publici, održava adekvatnu glasnoću i jasan izgovor.
PISANJE TEKSTOVA KORIŠTENJEM DOBROG ODABIRA DETALJA	Kratkim i nepotpunim rečenicama piše o izmišljenim doživljajima ili događajima, izostavljajući važne elemente toka radnje.	Piše o stvarnim ili izmišljenim doživljajima ili događajima, bez pridržavanja toka radnje i izostavljajući važne detalje.	Piše o stvarnim ili izmišljenim doživljajima ili događajima, slijedi tok radnje i opisuje važne detalje.	Uspješno piše o stvarnim ili izmišljenim doživljajima ili događajima koji sadrže dobro strukturiran redoslijed događaja, slijedi tok radnje i opisuje druge važne detalje.

**Priprema za čas br. 1: Čitanje/Ključne ideje i detalji/
Ružno pače/Hans Christian Andersen (1. čas obrade)**

Razred: 2.

Ishod učenja:

- Pažljivo čita ili sluša tekst u cilju razumijevanja i donošenja logičkih zaključaka; citiranje konkretnih tekstova pri pisanju i govoru u svrhu argumentovanja zaključaka donesenih na temelju teksta.

Pokazatelj razreda koji se pohađa:

- Postavlja pitanja i odgovara na pitanja kako bi pokazao razumijevanje pozivajući se na tekst.

Uvod u učenje:

Kako ćete pobuditi interesovanje učenika i nadograditi njihovo prethodno znanje da biste ih uveli u sadržaj ovog časa, ciljeve učenja i aktivnosti?

Aktivnost 1: Igra: CRNO PAČE

Nastavnik/ica pripremi u kutiji samoljepljive kružice u pet boja (jedan kružić je u crnoj, a ostali crvenoj, plavoj, žutoj i zelenoj boji) prema broju učenika u razredu i četiri pačeta (maske) u crvenoj, plavoj, žutoj i zelenoj boji. Učenici zažmire, nastavnik/ica im lijepi na čelo kružice, a zatim postavi četiri pačeta u četiri ugla učionice. Nakon toga nastavnik/ica daje učenicima znak da otvore oči, da pokušaju mimikom i gestikulacijom saznati kakve im je boje kružić na čelu i prema toj boji pronađu svoj ugao učionice. Na kraju učenik s crnim kružićem postaje „Crno Pače“. (*Ova igra je modifikacija igre „Autsajder“ iz programa obuke Obrazovanje za društvenu pravdu.*)

Aktivnost 2: Slijedi razgovor (**Pitanja i odgovori**):

- Šta mislite o čemu sada razmišlja „Crno Pače“ ?
- Kako se osjeća?
- Kako biste se vi osjećali da ste na njegovom mjestu?
- Kako biste mu pomogli?
- Podsjeća li vas ovo usamljeno pače na neku priču?
- Kakva je to priča?
- Šta su bajke?
- Po čemu se bajke razlikuju od ostalih priča?
- Koji se nestvarni, neobični, čudesni likovi često pojavljuju u bajkama?
- Koje bajke poznajete?

Najava nastavne jedinice: Danas ćemo čitati bajku „Ružno pače“ koju je napisao Hans Kristijan Andersen. On je danski pisac koji je napisao mnoge poznate bajke koje se čitaju u cijelom svijetu, kao što su: Mala sirena, Djevojčica sa šibicama, Princeza na zrnju graška i mnoge druge.

Kroz učenje:

Koje nastavne aktivnosti će učenici realizirati da bi izgradili svoje znanje, vještine i razumijevanje i tako ostvarili ciljeve časa?

Aktivnost 3: Interpretativno čitanje bajke uz korištenje ppt prezentacije koja je popraćena slikama i tekstom.

Emocionalno-psihološka pauza.

Aktivnost 4: Razgovor o doživljaju književnog teksta:

- Kako ste se osjećali u toku čitanja bajke dok je pače doživljavalo razne nevolje?
- Kako ste se osjećali nakon čitanja?

Učenici na pitanja odgovaraju podizanjem emotikona (tužno, ljutito, sretno, zabrinuto, bezbrižno, napeto) koji pokazuju njihova osjećanja nakon čega slijedi i obrazloženje istih.

Aktivnost 5: Globalna analiza bajke primjenom **strategije „Veliko 4“:**

- O kome se govori u ovoj priči?
- Zašto je ružno pače moralo napustiti svoj dom?
- Gdje se dešavala radnja ove bajke?
- Kada se to dešavalo?

Zapisati na tabli vrijeme i mjesto radnje.

Mjesto radnje: *imanje, močvara, jezero, mala koliba, seljakova kuća*

Vrijeme radnje: *jednom davno, od ljeta do proljeća*

Aktivnost 6: Utvrđivanje toka događaja kroz **strategiju „Izmiješane sekvence“.**

Učenici su podijeljeni u pet grupa. Svaka grupa ima zadatak da složi dvije slike koje su u dijelovima (**Slagalice**) i dvije rečenice, odnosno da uspostavi pravilan redosljed riječi u rečenicama koje se odnose na tok događaja i pridruži odgovarajućim slikama. Nakon toga slijedi izlaganje rada u grupi i zajedničko uspostavljanje reda rečenica i slika po toku događaja.

1. U pačijem gnijezdu izlegli su se pačići.
(Npr. pačijem U izlegli gnijezdu su se pačići. izlegli)
2. Jedno pače se razlikuje od ostalih.
3. Mama patka vodi djecu na prvo plivanje.
4. Upoznavanje s ostalim stanovnicima na imanju.
5. Ružno pače napušta dom jer mu se svi smiju.
6. Veliki lov na divlje patke.
7. Pače pronalazi dom kod starice, mace i kokoši.
8. Susret s labudovima koji odlaze na jug u jesen.
9. Seljak spašava pače od smrzavanja na jezeru.
10. Ružno pače je postalo prelijepi labud.

Iz toka događaja koji smo dobili uočavamo glavni događaj koji se vezuje i za temu bajke:

Tema: *Ružno pače nakon mnogobrojnih nevolja postaje prelijepi labud i pronalazi sreću.*

Aktivnost 7: Učenici kroz grupni rad popunjavaju **tabelu UNZ** (ugodno, neugodno, začuđeno). Zadatak je da izdvoje i napišu u odgovarajuću kolonu tabele situacije u kojima se ružno pače osjećalo UGODNO. Zatim uočavaju situacije kada se osjećalo NEUGODNO, kao i momente u bajci koji su ih ZAČUDILI i navedu zašto su zanimljivi i čudni.

SITUACIJE U KOJIMA SE RUŽNO PAČE OSJEĆALO:

UGODNO	NEUGODNO	ZAČUĐENO

Aktivnost 8: Presentacija rezultata rada grupa, sumiranje i sačinjavanje jedne zajedničke tabele koju nastavnik/ca zapisuje na flip-chartu. (Napomenuti da je zajednička tabela potrebna za sljedeći čas kako bismo nastavili analizu bajke.)

Nakon učenja:

Kako ćete pomoći učenicima da rezimiraju i primijene naučeno ili da postave ciljeve za sljedeći čas? Šta će učenici uraditi da vježbaju i prošire znanje o ovome što su naučili na ovom času?

Aktivnost 9: Individualni rad učenika na nastavnim listićima**ZADACI:**

1. Zašto je ružno pače napustilo svoj dom?
2. Na kakve je sve nevolje naišlo?
3. Šta se desilo na kraju?
4. Pronađi i prepisi iz teksta rečenicu koja govori o tome kako je reagovala mama patka kada je vidjela pače!
5. Pronađi i prepisi iz teksta rečenicu koja govori o tome kako je pače reagovalo kada je prvi put vidjelo labudove!
6. Uz date riječi napiši riječi istog ili sličnog značenja!
prijateljstvo _____
obitelj _____
avlija _____
7. Uz date riječi napiši riječi suprotnog značenja!
ružan _____
hladnoća _____
siguran _____
8. Datim riječima pridruži riječi iz teksta!
jesen okrutna hladnoća
labudovi tmurna i hladna
zima prelijepi gipki vratovi
blistavo bijelo perje
9. Datoj riječi pridruži riječi koje uz nju stoje u tekstu!
PAČE

- ružno sretno drugačije sivo neželjeno žuto gladno bezbrižno umorno
10. Rekli smo da je ova priča bajka i prisjetili smo se na početku časa šta su to bajke. Koji se to čudesni događaj desio u ovoj bajci?

Aktivnost 10: Upoznavanje sa sadržajem domaćeg zadatka. Predstaviti bajku Ružno pače u stripu.

Formativna procjena za ovaj čas: procjena prikupljenih individualnih radova i radova u grupama

Tehnologija/mediji koje treba koristiti na ovom času: ppt prezentacija, maske pačića i samoljepljivi kružići u bojama, kartoni riječi, slike (puzzle), emotikoni, tabela UNZ, nastavni listić

Razmišljanje nakon časa:

Šta je na ovom času bilo dobro za vaše učenike?

Koje promjene biste preporučili za:

a) *sljedeći čas?*

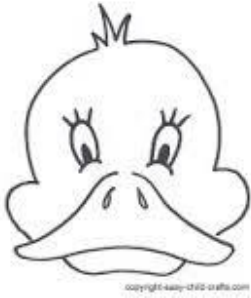
b) *poboljšanje ovog časa?*

Autor pripreme:

Sabina Genjac, profesor razredne nastave, OŠ „Alija Nametak“ Visoko

Prilozi:

Maska

Emotikoni

TUŽNO LJUTITO SRETNO ZABRINUTO NAPETO BEZBRIŽNO

NASTAVNI LISTIĆ – RUŽNO PAČE (Hans Christian Andersen)

1. Zašto je ružno pače napustilo svoj dom?

2. Na kakve je sve nevolje naišlo?

3. Šta se desilo na kraju?

4. Pronađi i prepisi iz teksta rečenicu koja govori o tome kako je reagovala mama patka kada je vidjela pače!

5. Pronađi i prepisi iz teksta rečenicu koja govori o tome kako je pače reagovalo kad je prvi put vidjelo labudove!

6. Uz date riječi napiši riječi istog ili sličnog značenja!

prijateljstvo _____
obitelj _____
avlija _____

7. Uz date riječi napiši riječi suprotnog značenja!

ružan _____
hladnoća _____
siguran _____

8. Datim riječima pridruži riječi iz teksta!

jesen okrutna hladnoća
labudovi tmurna i hladna
zima prelijepi gipki vratovi
 blistavo bijelo perje

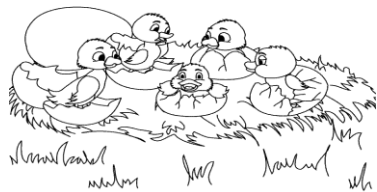
9. Datoj riječi pridruži riječi koje uz nju stoje u tekstu!

PAČE

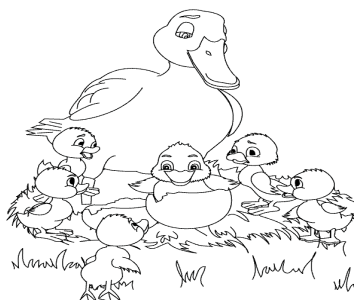
ružno sretno drugačije sivo neželjeno žuto gladno bezbrižno umorno

10. Rekli smo da je ova priča bajka i prisjetili smo se na početku časa šta su to bajke. Koji se to čudesni događaj desio u ovoj bajci?

Tok događaja

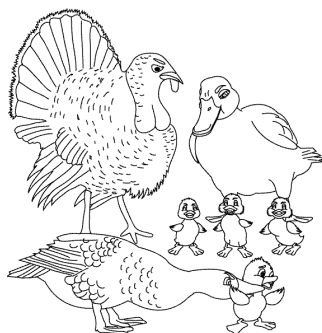
U pačijem gnijezdu izlegli su se pačići.

Jedno pače se razlikuje od ostalih.

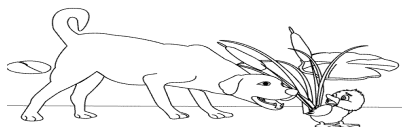
Mama patka vodi djecu na prvo plivanje.

Upoznavanje s ostalim stanovnicima na imanju.

Ružno pače napušta dom jer mu se svi smiju.

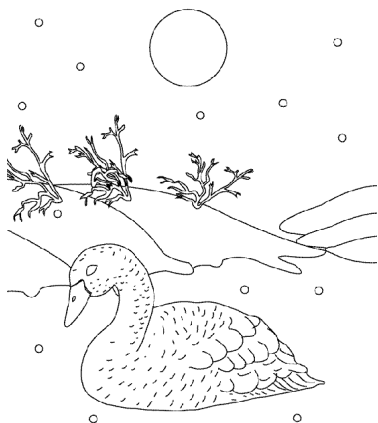
Veliki lov na divlje patke.

Pače pronalazi dom kod starice, mace i kokoši.

Susret s labudovima koji odlaze na jug u jesen.

Seljak spašava pače od smrzavanja na jezeru.

Ružno pače je postalo prelijepi labud.

Priprema za čas br. 1: Čitanje/Ključne ideje i detalji/

Ružno pače/Hans Christian Andersen (2. čas obrade)

Razred: II

Ishod učenja:

- Prepoznaje i objašnjava ključne ideje teksta i njihove razrade; rezimira ključne ideje na osnovu detalja koji ih dokazuju.
- Analizira likove, događaje i ideje, te njihove međuodnose u tekstu.

Pokazatelj-i razreda koji se pohvađa:

- Prepričava priče iz različitih kultura, utvrđuje glavnu poruku i objašnjava kako se ona prenosi putem važnih detalja u tekstu.
- Opisuje likove u priči (npr. njihove osjećaje, motivacije, osobine) i utvrđuje kako njihovi postupci doprinose razvoju radnje.

Uvod u učenje:

Kako ćete pobuditi interesovanje učenika i nadograditi njihovo prethodno znanje da biste ih uveli u sadržaj ovog časa, ciljeve učenja i aktivnosti?

Aktivnost 1: Razgovor i prezentiranje sadržaja domaćeg zadatka.

Zadatak je bio da učenici predstave bajku „Ružno pače“ u stripu. Nekoliko učenika (2–3) prezentuje svoju zadaću kroz koju ponavljamo sadržaj (ključne detalje) bajke.

Aktivnost 2: Podsjećanje na prethodni čas i tabelu UNZ koju je nastavnik/ca popunio/la na flip-chart papiru

Najava nastavne jedinice: Danas ćemo nastaviti čitanje Andersenove bajke „Ružno pače“

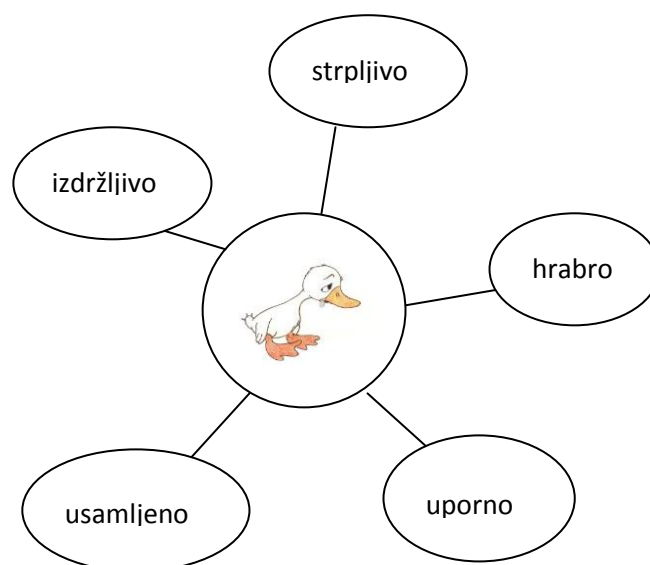
Kroz učenje:

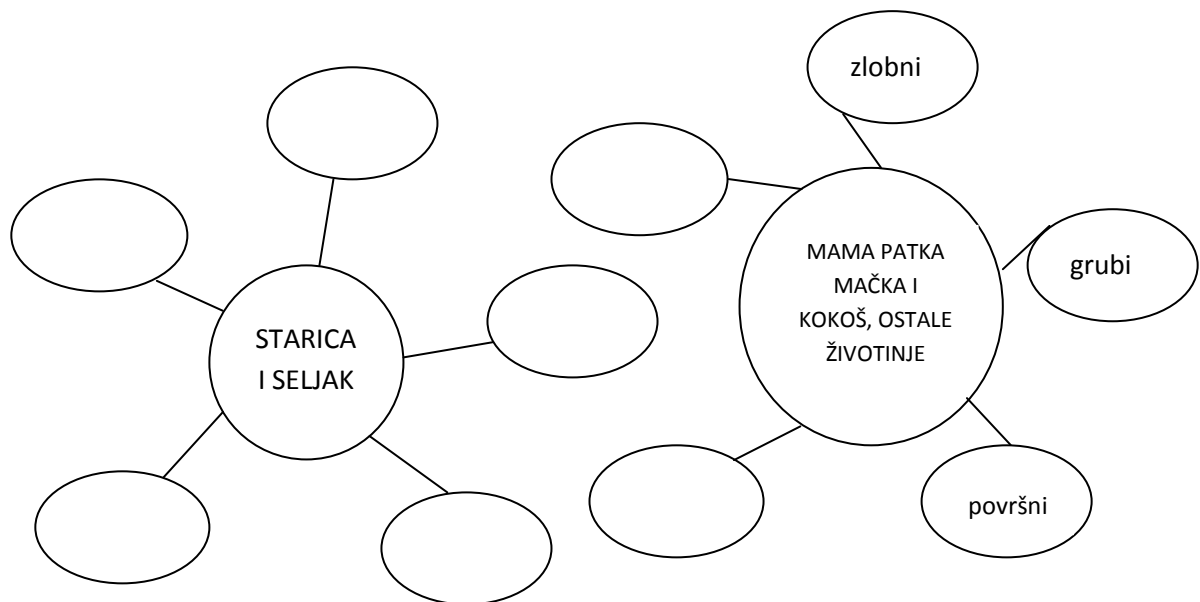
Koje nastavne aktivnosti će učenici realizirati da bi izgradili svoje znanje, vještine i razumijevanje i tako ostvarili ciljeve časa?

Aktivnost 3: Uočavanje i izdvajanje likova i njihovih osobina.

Analizom osjećanja pačeta u tabeli UNZ uočavamo i izdvajamo sve likove te dolazimo do zaključka i o tome koje su njegove osobine, ali i osobine drugih likova koji su uticali na njegova osjećanja. Na tablu prethodno postaviti dijagrame za tehniku **Grozd** u koje upisujemo likove i osobine likova (pače, mama patka, kokoš, mačka, starica i seljak).

Npr:

Aktivnost 4: Postavljanje problema (**Mreža za razmatranje**): Da li je važan spoljašnji izgled? Učenici u paru razmatraju postavljeni problem. Navode razloge zbog kojih je važan spoljašnji izgled i te razloge zapisuju ispod oznake DA. Zatim navode razloge zbog kojih nije važan spoljašnji izgled i zapisuju ih ispod oznake NE. Slijedi razmjenjivanje zaključaka s drugim parom u grupi i dopunjavanje svojih listi.

MREŽA ZA RAZMATRANJE

DA

NE

Da li je važan spoljašnji izgled?

Aktivnost 5: Debata

Svaki se učenik, u zavisnosti od svojih osjećanja i stavova u vezi s postavljenim problemom, opredjeljuje za skupinu SLAŽEM SE, NE SLAŽEM SE i NEODLUČAN SAM.

Nakon toga svaka skupina zajedno odlučuje o argumentima koje će prezentovati da bi odbranili svoj stav. Predstavnik svake grupe iznosi stavove. Kada obje strane (ili tri ukoliko je bilo neodlučnih) iznesu svoje argumente, članovi svake grupe mogu istupiti kako bi pobijali suprotstavljene stavove i ponudili druge argumente u odbrani svojih.

Zaključak debate (očekivani): Danas je mnogim ljudima spoljašnji izgled jako važan i procjenjuju ljude prema njemu, mada nije tako. Važnije je nečije ponašanje jer ono najbolje govori o nama.

Aktivnost 6: Formulisanje pouke (ključne-ih ideje-a) bajke

Nakon analize likova i njihovih osobina te zaključaka debate, dolazimo do formulisanja pouke (ključne-ih ideje-a) ove priče. Tom prilikom, takođe, prisjetiti se emotikona koje su podizali za svoja osjećanja vezana za priču.

- Šta je dovelo do promjene u vašim osjećanjima u toku i poslije čitanja?

- Koga je pisac zapravo predstavio u liku ružnog pačeta?

Pouka:

Teško je biti sam i drugačiji u svijetu bez razumijevanja i punom osuđivanja.

Važno je kakvog si srca, a ne izgleda.

Ne treba suditi o nekome na osnovu njegovog spoljašnjeg izgleda.

Vremenom se izgled mijenja, a unutrašnje osobine su trajne.

Nakon učenja: *Kako ćete pomoći učenicima da rezimiraju i primijene naučeno ili da postave ciljeve za sljedeći čas? Šta će učenici uraditi da vježbaju i prošire znanje o ovome što su naučili na ovom času?*

Aktivnost 7: Provjera usvojenosti sadržaja i razumijevanja teksta primjenom strategije „**Ko će prvi do cilja?!**“

„Ko će prvi u jezerce?“

Učenici se igraju podijeljeni u 4 grupe. Igra se po sistemu eliminacija. U prvom krugu igraju dvije grupe. U drugom krugu igraju druge dvije grupe, a u trećem igraju pobjednici iz prvog i drugog kruga nakon čega dobijamo konačnog pobjednika.

Igra podsjeća na igru „Ne ljuti se, čovječe“. Dogovaraju se u grupi ko će bacati kocku. Polazi se od starta i prema broju na kocki prelaze broj polja na ploči dok ne dođu na izabrano polje. Stavljaju svoju figuru na to polje i odgovaraju na pitanje. Polja na tabli su označena žutom, crvenom i žuto-crvenom bojom, a kategorisana su po nivou složenosti i to u tri nivoa. Prvi „A“ nivo je žuti, drugi „B“ nivo je crveni i treći „C“ nivo je žuto-crveni. Nastavnik, prema odgovarajućem nivou njihovih znanja, učenicima daje oznake žuti, crveni i žuto-crveni samoljepljivi kružić, a prema kojima će učenici odgovarati na pitanja koja dobiju odabiranjem kockom. Dakle, ako nakon bacanja kocke figura stane na žuto polje, koje je nivoa „A“ na to pitanje odgovara učenik u grupi koji ima žutu oznaku. Ukoliko je odgovor tačan ostaje na mjestu i čeka ponovo svoj red na bacanje kocke, a ukoliko nije vraća se tri koraka nazad. Nakon toga kocku baca druga ekipa, vrši pomjeranje svoje figure i odgovara na broj pitanja koje su dobili. Igra se završava kada obje ekipe dođu do cilja, a pobjednik je ekipa koja do cilja dođe prva.

Sreća je jedan od faktora pobjede dok znanje ima veći utjecaj na tok igre.

„A“ NIVO

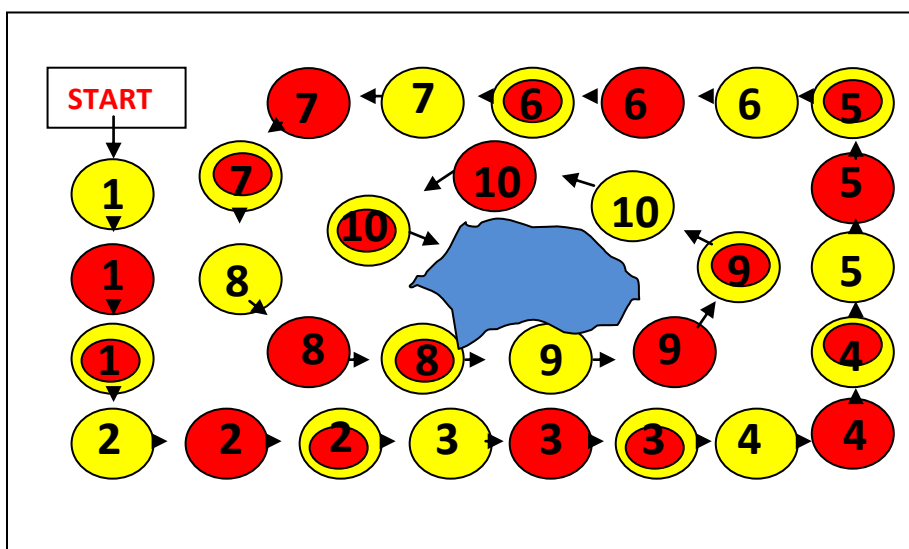
1. Šta je bajka?
2. Šta označava mjesto radnje u pričama?
3. Šta označava vrijeme radnje u pričama?
4. Ko je glavni lik u bajci Ružno pače?
5. Šta je patka pomislila kad je prvi put vidjela pače?
6. Kada pače prvi put sreće labudove?
7. Nabroji sporedne likove u bajci Ružno pače?
8. Kako su se ostali pačići i životinje iz dvorišta ponašali prema ružnom pačetu?
9. Šta označava tema u nekoj priči?
10. Šta označava pouka u nekoj priči?

„B“ NIVO

1. Na koju književnu vrstu podsjeća bajka?
2. Odredi mjesto radnje u bajci Ružno pače!
3. Odredi vrijeme radnje u bajci Ružno pače!
4. Navedi osobine glavnog lika u bajci Ružno pače!
5. Kako se pače osjećalo kada mu je majka rekla da je ružno?
6. Kako se pače osjećalo kad je prvi put vidjelo labudove?
7. Navedi osobine nekih sporednih likova u bajci Ružno pače!
8. Šta je ružno pače shvatilo pa napustilo svoj dom?
9. Koja je tema bajke Ružno pače?
10. Koja je pouka bajke Ružno pače?

„C“ NIVO

1. Uporedi osnovne elemente bajke i basne u bajci Ružno pače!
2. Uporedi mjesto radnje u bajkama i basnama!
3. Uporedi vrijeme radnje u bajkama i basnama!
4. Uporedi pače sa stvarnim likom ili likom iz neke druge priče!
5. Opiši odnos pačeta i majke i uporedi ga s odnosom majke i djeteta u životu!
6. O čemu je pače razmišljalo kada je ponovo u proljeće ugledalo labudove?
7. Uporedi neki sporedni lik sa stvarnim likom u životu!
8. Prema kome se danas ljudi najčešće ponašaju kao životinje iz dvorišta prema ružnom pačetu? Navedi primjer!
9. Šta znači da je ružno pače prošlo kroz razne nevolje da bi pronašlo sreću? Poveži tu rečenicu sa stvarnim životom i navedi primjer!
10. Pojasni poslovicu „Okolo kalaj, a unutra belaj“! Kako bi se ona mogla odnositi na pouku naše bajke?

Nakon završetka igre slijedi proglašenje pobjedničke grupe i uručivanje nagrada (diplome).

Aktivnost 8: Upoznavanje sa sadržajem domaćeg zadatka.

Nastavni listić – Odgovoriti na pitanja vezana za tok događaja i uspostaviti pravilan redoslijed. Međutim, postoje pitanja koja se ne odnose na dati tekst – **pitanja zamke**, na koja učenici ne trebaju odgovarati.

ZADATAK: Odgovorite samo na ona pitanja koja se odnose na bajku Ružno pače i to redoslijedom koji odgovara toku događaja, tj. onako kako se to dešavalo u priči. Prije odgovora upišite redni broj da biste lakše izvršili zadatak.

- ___ Šta se desilo u pačijem gnijezdu?
- ___ Gdje mama patka vodi djecu?
- ___ Zašto ružno pače napušta dom?
- ___ Šta se dešava nakon povratka s plivanja?
- ___ Ko prvi prima pače u svoj dom?
- ___ Na šta nailazi pače kad napusti svoj dom?
- ___ Šta je lija pripremila rođi za ručak?
- ___ Ko spašava pače od smrzavanja na jezeru?
- ___ Šta je postalo ružno pače na kraju?
- ___ Kako je rođa vratila liji milo za drago?
- ___ Koga pače susreće na njihovom putu na jug?
- ___ Ko se razlikuje od ostalih pačića?
- ___ Kako je lija servirala ručak?

Formativna procjena za ovaj čas: dijagrami za tehniku Grozd, Mreža za razmatranje, zaključak debate, nastavni listić

Tehnologija/mediji koje treba koristiti na ovom času: Tabela UNZ na flip-chartu, dijagrami za tehniku Grozd, Mreža za razmatranje, nastavni listić, ploča za igru „Ko će prvi u jezerce?“, figure za igru i kockica za bacanje, diplome

Razmišljanje nakon časa:

Šta je na ovom času bilo dobro za vaše učenike?

Koje promjene biste preporučili za:

a) sljedeći čas?

b) poboljšanje ovog časa?

Autor pripreme:

Sabina Genjac, profesor razredne nastave, OŠ „Alija Nametak“ Visoko

Prilozi:

OSNOVNA ŠKOLA "ALIJA NAMETAK", BUCI

DIPLOMA

Za uspješno usvojene sadržaje iz bajke Ružno pače dodjeljuje se
učenici

i osvojeno ____ mjesto u igri „Ko će prvi u jezerce?“

učiteljica: _____

OSNOVNA ŠKOLA "ALIJA NAMETAK", BUCI

DIPLOMA

Za uspješno usvojene sadržaje iz bajke Ružno pače dodjeljuje se
učeniku

i osvojeno ____ mjesto u igri „Ko će prvi u jezerce?“

učiteljica: _____

**Priprema za čas br. 2: Usmeno izražavanje i slušanje/Prezentacija znanja i ideja/
Ružno pače/Hans Christian Andersen**

Razred: II

Ishod učenja:

- Prezentira informacije, nalaze i dokaze tako da slušatelji mogu slijediti tok obrazlaganja, a organizacija, razvoj i stil primjereni su zadatku, svrsi i publici.
- Prilagodi govor različitim kontekstima i komunikacijskim zadacima.

Pokazatelj razreda koji se pohvađa:

- Izvještava o temi ili tekstu, ispriča priču ili detaljno prepričava iskustvo uz odgovarajuće činjenice i relevantne, opisne detalje, govoreći jasno, odgovarajućim ritmom.
- Izražava se punim rečenicama.

Uvod u učenje:

Kako ćete pobuditi interesovanje učenika i nadograditi njihovo prethodno znanje da biste ih uveli u sadržaj ovog časa, ciljeve učenja i aktivnosti?

Aktivnost 1: Razgovor o sadržaju i prezentiranje domaćeg zadatka.

Zadatak je bio da odgovore samo na ona pitanja koja se odnose na tok događaja bajke Ružno pače i to pravilnim redoslijedom. Među tim pitanjima su postojala i pitanja koja se ne odnose na dati tekst – „pitanja zamke“, na koja učenici ne trebaju odgovarati.

Kroz prezentovanje domaćeg zadatka ponavljaju se ključni detalji bajke te izdvajaju pitanja zamke (*Kako je lija servirala ručak? Kako je roda vratila liji milo za drago? Šta je lija pripremila rodi za ručak?*).

Aktivnost 2: Razgovor (*Prisjećanje na ono šta smo naučili o bajkama*):

- Šta je bajka?
- Kako počinju bajke? Kako završavaju?
- Koji se čudesan događaj desio u bajci Ružno pače?
- Koji je, dakle, čudesni lik u njoj?
- Koje likove poznajete iz drugih bajki?

Najava nastavne jedinice: Pošto u bajci Ružno pače nema mnogo čudesnih likova, zamislit ćemo da su nju zalutali likovi iz drugih bajki. Danas ćemo vježbati usmeno izražavanje kroz dramatizaciju ove bajke s uvođenjem tih likova.

Kroz učenje:

Koje nastavne aktivnosti će učenici realizirati da bi izgradili svoje znanje, vještine i razumijevanje i tako ostvarili ciljeve časa?

Aktivnost 3: Kroz strategiju „Novi lik u priči“ realizira se postavljeni ishod učenja.

Učenici rade u grupama i to 5 grupa po 5 učenika (*ili 5 grupa po 4 učenika, u zavisnosti od broja učenika jer 4. lik u svakoj grupi nije nužan i može se izostaviti*).

Svaka grupa dobija dio teksta Ružno pače u koji je zalutao novi lik iz neke druge bajke i za koji trebaju napisati dijalog. Situacija s novim likom je već postavljena. Tekst je popraćen nizom slika i pitanjima koja će im pomoći u realizaciji zadatka (*niz slika i detaljna pitanja – programski zahtjev za 2. razred*). Svoj rad grupe trebaju napisati na papir većeg formata.

Zadaci za grupe:

I grupa – U prvi dio bajke Ružno pače zalutala je Crvenkapica. Učenici imaju zadatak da osmisle dijalog i pripreme maske za sljedeće likove:

1. RUŽNO PAČE
2. MAMA PATKA
3. PAČIĆI
4. ĆURKA
5. CRVENKAPICA – lik koji je zalutao u našu bajku iz druge bajke.

II grupa – U ovaj dio bajke Ružno pače zalutala je Pepeljuga. Učenici imaju zadatak da osmisle dijalog i pripreme maske za sljedeće likove:

1. RUŽNO PAČE
2. DIVLJI PATAK
3. PAS
4. DIVLJA PATKA
5. PEPELJUGA – lik koji je zalutao u našu bajku iz druge bajke.

III grupa – U ovaj dio bajke Ružno pače zalutali su Ivica i Marica. Učenici imaju zadatak da osmisle dijalog i pripreme maske za sljedeće likove:

1. RUŽNO PAČE
2. STARICA
3. MAČKA
4. KOKOŠKA
5. IVICA I MARICA (*samo jedno od njih da razgovara s pačedom*) – lik koji je zalutao u našu bajku iz druge bajke.

IV grupa – U ovaj dio bajke Ružno pače zalutale su dobre vile iz Trnoružice. Učenici imaju zadatak da osmisle dijalog i pripreme maske za sljedeće likove:

1. RUŽNO PAČE
2. SELJAK
3. SELJAKOV SIN
4. SELJAKOVA ŽENA
5. DOBRA VILA – lik koji je zalutao u našu bajku iz druge bajke.

V grupa – U ovaj dio bajke Ružno pače zalutala je Snjeguljica. Učenici imaju zadatak da osmisle dijalog i pripreme maske za sljedeće likove:

1. RUŽNO PAČE
2. LABUD
3. DIJETE
4. LABUDICA
5. SNJEGULJICA – lik koji je zalutao u našu bajku iz druge bajke.

Aktivnost 4: Prezentiranje rada grupa

Svaka grupa prezentira svoje dijaloge tako što ih čitaju po ulogama (*unutar grupe se dogovaraju o podjeli uloga*) s plakata koji postavljaju na tablu ili zid. Nakon prezentiranja rada svih grupa slijedi "Šetnja galerijom" Učenici čitaju plakate drugih grupa i komentarišu šta im se dopalo, a šta im se nije dopalo, šta bi dodali, a šta bi izbacili. Komentari služe za dorađivanje dijaloga i nadogradnju ideja.

Aktivnost 5: Priprema za izvođenje igrokaza (tehničko-scenska, jezičko-komunikacijska i sl.)

Učenici unutar grupe vježbaju izvođenje svog dijela teksta, trudeći se da što bolje glume. Svaka grupa dobija i modele maski za svoje likove, koje će pripremiti (obojiti i iskružiti) za izvođenje na pozornici.

Aktivnost 6: Dramatizacija bajke Ružno pače – U NAŠU PRIČU SU ZALUTALI LIKOVI IZ DRUGIH BAJKI!

Grupe, jedna po jedna, dramatizuju svoj dio bajke na pozornici i tako dobijamo izvođenje cjelovite bajke u koju su zalutali i likovi iz drugih bajki.

Aktivnost 7: Evaluacija cjelokupne dramatizacije bajke.

Nakon izvođenja slijedi kratka diskusija o tome šta im se posebno dopalo u dramatizaciji na ovaj način, koja grupa je najbolje uradila svoj zadatak, ko je bio najbolji glumac, šta bi dodali, a šta bi izbacili iz dramatizacije. Učenici svoje komentare pišu na stikere koje predaju nastavniku/ci, a koji će poslužiti kao vid formativne procjene.

Nakon učenja:

Kako ćete pomoći učenicima da rezimiraju i primijene naučeno ili da postave ciljeve za sljedeći čas? Šta će učenici uraditi da vježbaju i prošire znanje o ovome što su naučili na ovom času?

Aktivnost 8: Igrorna aktivnost (govorna vježba):

Da sam ženski lik iz bajke bio/la bih ... zato što ...

Da sam muški lik iz bajke bio/la bih ... zato što ...

Aktivnost 9: Upoznavanje sa sadržajem domaćeg zadatka – Nastavite priču!

Učenici trebaju napisati nacrt za nastavak priče koristeći strategiju „Piramidalna priča“

(Strategiju za domaću zadaću koristiti ako su učenici već upoznati s njom i ako su na prethodnim časovima učestvovali u zajedničkom popunjavanju piramide).

NASTAVNI LISTIĆ:

Jednom davno u jednom pačijem gnijezdu izlegli su se pačići. Jedno pače se razlikovalo od drugih i svi u porodici i u dvorištu, gdje je živjelo, su mu govorili da je ružno. Ono, nesretno, napušta svoj dom jer mu se svi smiju i na svome putu prolazi kroz mnogobrojne nevolje. Hrabro pače je uporno i ne odustaje od svoje borbe. Preživjelo je tešku zimu i dočekalo proljeće, kada se pretvorilo u prelijepog labuda. Napokon su ga prihvatili, pronašlo je prijatelje i svi su se divili njegovoj ljepoti.

Ali njemu nije dovoljno da mu se dive samo zbog njegove ljepote. Zato je....

Nastavite priču!

PIRAMIDALNA PRIČA

1. _____

(ime glavnog junaka – Ko?)

2. _____, _____

(dvije riječi koje opisuju tvog junaka: izgled, osobine – Kakav je?)

3. _____, _____, _____

(tri riječi koje određuju mjesto radnje – Gdje se to sve dešavalo?)

4. _____, _____, _____, _____

(četiri riječi koje objašnjavaju nastali problem – Šta se iznenada desilo?)

5. _____, _____, _____, _____, _____

(pet riječi koje objašnjavaju neki događaj uzrokovan nastalim problemom – Šta je taj događaj izazvao?)

6. _____, _____, _____, _____, _____, _____

(šest riječi koje objašnjavaju događaj koji vodi ka rješenju problema – Kako je junak odlučio da riješi problem?)

7. _____, _____, _____, _____, _____, _____, _____

(sedam riječi koje opisuju rješenje problema – Šta se desilo na kraju?)

(Strategija „Piramidalna priča“ je iz Radnog materijala COI Step by Step – Projekat „Obrazovanje za pravično društvo“)

Formativna procjena za ovaj čas: učenički plakati s napisanim dijalozima, stikeri, evaluacija dramatizacije

Tehnologija/mediji koje treba koristiti na ovom času: nastavni listići sa zadacima za grupe, nastavni listić za domaću zadaću, maske, plakati

Razmišljanje nakon časa:

Šta je na ovom času bilo dobro za vaše učenike?

Koje promjene biste preporučili za:

a) sljedeći čas?

b) poboljšanje ovog časa?

Autor pripreme:

Sabina Genjac, profesor razredne nastave, OŠ „Alija Nametak“ Visoko

Prilozi: Nastavni listići sa zadacima za grupe, maske

DRAMATIZACIJA BAJKE RUŽNO PAČE – U NAŠU PRIČU SU ZALUTALI LIKOVI IZ DRUGIH BAJKI!

GRUPA I

UPUTA ZA RAD: Vaš zadatak je da osmislite razgovor između likova, napišete ga na dati papir i pripremite se za izvođenje svog dijela teksta na pozornici. Razgovor ćete osmisliti za sljedeće likove:

- RUŽNO PAČE
- MAMA PATKA
- PAČIĆI
- ČURKA
- CRVENKAPICA – lik koji je zalutao u našu bajku iz druge bajke.

Pažljivo pročitajte dati dio teksta iz bajke Ružno pače, kao i zamišljenu situaciju koju uvodimo u našu bajku. U radu će vam pomoći i slike uz tekst kao i pitanja ispod teksta. Pripremite i maske za izvođenje.

Jednom davno, mama patka je strpljivo sjedila na nedavno snesenim jajima. Grijala ih je sve dok nije došlo vrijeme da se iz njih izlegu pačići.

Napokon se jedno jaje raspukne, a iz njega izađe žuto, pahuljasto pače. Zatim se raspuknu još četiri jaja. Sada je bilo pet pahuljastih pačića. Ostalo je još samo jedno, nešto veće jaje. Mama patka nastavi strpljivo sjediti u svome gnijezdu.

Na kraju, raspukne se i to veliko jaje, a iz njega izađe poveliko i vrlo sivo pače. „Zaboga,“ reče mama patka, „ti nisi kao drugi pačići, tako si velik i ružan“.

Sutradan, mama patka prvi put povede svoju novu obitelj na plivanje u obližnje jezerce. Mama patka je krenula prva. Tri žuta pačića i jedno veliko sivo pače gacali su za njom. Bili su vrlo uzbuđeni kad su stigli do jezera. Majka skoči u vodu, a pačići su je slijedili. Ubrzo su svi plivali i pljuskali po vodi.

Uskoro majka reče da je vrijeme za povratak na imanje i upoznavanje s drugim životinjama.

Životinje na imanju su smatrale da su svi pačići krasni osim sivog pačeta. Smijale su mu se. Starije patke su mu rekly da je ružno. Ključale su ga kljunom i tjerale.

Siroto ružno pače se osjećalo jadno. Nije imalo ni prijatelje, ni pravi dom.

Crvenkapica je krenula kod bake i pored puta je ugledala gnijezdo. Pošto patke nije bilo u blizini prišla je bliže da ga vidi i opazila je jedno jaje pored gnijezda. Pomislila je da je jaje ispalo i stavila ga je nazad u gnijezdo.

PITANJA:

1. O čemu je razmišljala Crvenkapica kad je vidjela jaje pored gnijezda? Šta je odlučila? Zamislite da naglas govori svoje misli!
2. O čemu je razmišljala mama patka dok je ležala na jajima? Šta je rekla kad je vidjela drugačije pače?
3. Kako su se ponašali ostali pačići prema ružnom pačetu? Zamislite kako su ga zadirkivali?
4. Šta druge životinje govore ružnom pačetu? Kako se ponašaju prema njemu?
5. Kako se pače osjeća? Zamislite o čemu razmišlja i to govori naglas!

DRAMATIZACIJA BAJKE RUŽNO PAČE – U NAŠU PRIČU SU ZALUTALI LIKOVI IZ DRUGIH BAJKI!

GRUPA II

UPUTA ZA RAD: Vaš zadatak je da osmislite razgovor između likova, napišete ga na dati papir i pripremite se za izvođenje svog dijela teksta na pozornici. Razgovor ćete osmisliti za sljedeće likove:

- RUŽNO PAČE
- DIVLJI PATAK
- PAS
- DIVLJA PATKA
- PEPELJUGA – lik koji je zalutao u našu bajku iz druge bajke.

Pažljivo pročitajte dati dio teksta iz bajke Ružno pače, kao i zamišljenu situaciju koju uvodimo u našu bajku. U radu će vam pomoći i slike uz tekst kao i pitanja ispod teksta. Pripremite i maske za izvođenje.

Rano sljedećeg jutra, dok su svi još spavali, pače se uputi stazom prema izlazu s imanja. Hodalo je i hodalo sve dok nije bilo vrlo daleko od dvorišta.

Zašlo je u visoku travu u močvari i osjećalo da je tu sigurno. Prilegne da se malo odmori. Bilo je tako umorno da je u visokoj travi spavalo cijeli dan. Tada, baš kad je sunce bilo na zalasku, našle su ga neke divlje patke.

„Kvak, kvak, kvak! Odlazi, tako si ružan“, govore su.

Divlje patke su mu se smijale. Opet se ružno pače osjećalo neželjeno pa krene dalje. Odjednom se začu iznenađujući prasak: „Bum, bum...!“ Bijaše to veliki lov od kojeg strada čitavo jato divljih patki. Siroto pače se preplaši još više kad ugleda velikog lovačkog psa. Pas ga onjuši, ali kad vidje kako je ružan samo se okrenu i ode. Pače se zavuče još dublje u tavu i kad je lov prestao pobježe iz močvare.

Ružno pače na putu sreće Pepeljugu koja mu se žali na svoj težak život. Ona je također usamljena i druži se samo sa životinjama, miševima i pticama. Ali nema puno vremena da priča s njim jer je maćeha zove da radi kućne poslove.

PITANJA:

1. O čemu razmišlja ružno pače dok napušta dom? Zamislite da razmišlja naglas!
2. O čemu pače razgovara s Pepeljugom? Šta mu ona priča o svom životu?
3. Šta pačetu govore divlje patke kad ga sretnu?
4. Šta mu kaže pas?
5. Kako se pače opet osjeća? Zamislite o čemu razmišlja i to govori naglas!

DRAMATIZACIJA BAJKE RUŽNO PAČE – U NAŠU PRIČU SU ZALUTALI LIKOVI IZ DRUGIH BAJKI!

GRUPA III

UPUTA ZA RAD: Vaš zadatak je da osmislite razgovor između likova, napišete ga na dati papir i pripremite se za izvođenje svog dijela teksta na pozornici. Razgovor ćete osmisliti za sljedeće likove:

- RUŽNO PAČE

- STARICA

- MAČKA

- KOKOŠKA

- IVICA I MARICA (*samo jedno od njih da razgovara s pačetom*) – lik koji je zalutao u našu bajku iz druge bajke.

Pažljivo pročitajte dati dio teksta iz bajke Ružno pače, kao i zamišljenu situaciju koju uvodimo u našu bajku. U radu će vam pomoći i slike uz tekst kao i pitanja ispod teksta. Pripremite i maske za izvođenje.

Zahladilo je i bilo je kasno. Ružno pače je bilo gladno i umorno, ali ipak nastavi hodati. Uvečer stiže do male kolibe gdje je živjela jedna starica s mačkom i jednom kokoškom. Starica ga pozva unutra i daje mu hrane. Napokon je pače bilo sito i na toplom. Ujutro ga mačka i kokoš upitaše da li nosi jaja. Pače reče da ne nosi. „Onda moraš otići“, rekoše uglas.

Još jednom se ružno pače nađe samo samcatu. Gdje god je išlo, životinje i ptice su govorile: „Kako si siv i ružan!“

Dođe i kasna jesen, tmurna i hladna. Ponekad bi sunce rastjeralo oblake i svojim zrakama grijalo ptice koje su gaktanjem najavljivale zimu. Jednog takvog dana proletjelo je jato prelijepih bijelih labudova, gipkih vratova i blistavo bijelog perja. Mlado pače zanijem. Ovako lijepe ptice nikada, do sada, nije vidjelo. „Da sam bar poput njih“, uzdahnulo je pače.

Kad je pače bilo kod starice naišli su Ivica i Marica koji su se izgubili. Ispričali su mu da su pobjegli od zle vještice koja ih je namamila slatkišima i htjela je da ih pojede. Zatražili su da im da hljeba jer im treba da ostavljaju mrvice iza sebe kako bi ih roditelji pronašli. Ružno pače im je dalo hljeba i oni su nastavili svojim putem. Maca i kokoš su jedva dočekali da ga prijave starici koja se naljutila i otjerala pače od svoje kuće.

PITANJA:

1. O čemu je pače razmišljalo kad je bilo gladno? Zamislite da to govori naglas!
2. Zamislite susret između starice i ružnog pačeta! Šta govori starica kad vidi gladno i umorno pače? Kako reaguju mačka i kokoš kad pače dođe u malu kolibu? Šta mu govore?
3. O čemu ružno pače razgovara s Ivicom i Maricom? Šta mu oni pričaju, u kakvoj su se opasnosti našli? Kako reaguje pače kad čuje njihovu priču? Šta traže od njega?
5. Šta pače misli kad prvi put vidi labudove? Zamislite o čemu razmišlja i to govori naglas!

DRAMATIZACIJA BAJKE RUŽNO PAČE – U NAŠU PRIČU SU ZALUTALI LIKOVI IZ DRUGIH BAJKI!

GRUPA IV

UPUTA ZA RAD: Vaš zadatak je da osmislite razgovor između likova, napišete ga na dati papir i pripremite se za izvođenje svog dijela teksta na pozornici. Razgovor ćete osmisliti za sljedeće likove:

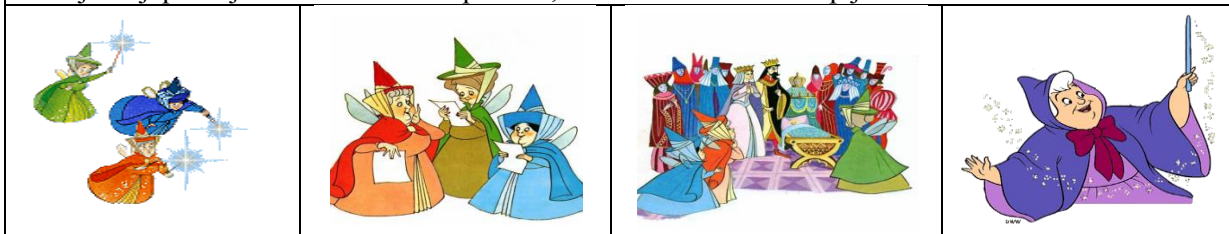
- RUŽNO PAČE
- SELJAK
- SELJAKOV SIN
- SELJAKOVA ŽENA
- DOBRA VILA – lik koji je zalutao u našu bajku iz druge bajke.

Pažljivo pročitajte dati dio teksta iz bajke Ružno pače, kao i zamišljenu situaciju koju uvodimo u našu bajku. U radu će vam pomoći i slike uz tekst kao i pitanja ispod teksta. Pripremite i maske za izvođenje.

Vrijeme je bilo sve hladnije. Voda se već zaledila, a malo pače nije znalo gdje bi se sakrilo da preživi okrutnu hladnoću. Jednog jutra naiđe dobri seljak i ponese ga svojoj kući. Seljakova žena ga stavi u košaricu u toploj kuhinji i nahrani ga. Ružno pače pomisli da je napokon na sigurnom. Ali kasnije dođe seljakov sin i kad ugleda pače poželi da se poigra s njim. Uzme ga i odnese do bunara. Dječak se dobro zabavio igrajući se s pačićem, ali je bio pregrub i jako je uplašio siroto pače. Čim je moglo, pače opet pobjegne

Dok su letjele prema svome odredištu, tri dobre vile su čule ružno pače kako plače. Stale su da čuju u čemu je problem. Rekle su mu da su dobile od kralja poziv na zabavu povodom rođenja kćerke. Pače im je ispričalo kako je nesretno u životu, a one su mu rekle da trenutno žure jer trebaju malo princezi zaželjeti lijepe želje i da će mu ubrzo pomoći, samo treba da bude strpljivo.

PITANJA:

1. O čemu je pače razmišljalo kad se smrzavalo? Zamislite da to govori naglas!
2. Zamislite susret između seljaka i ružnog pačeta! Šta govori seljak kad vidi promrzlo pače? Kako reaguje seljakov sin kad ugleda? Šta mu govori dok se s njim grubo igra?
3. Šta pače misli i osjeća kada se još jednom nađe sam-samcat, bez zaštite? Zamislite o čemu razmišlja i to govori naglas!
4. O čemu ružno pače razgovara s dobrim vilama? Šta mu one pričaju gdje su krenule? Šta mu obećavaju kad čuju njegovu priču?
5. O čemu pače mašta kad čuje njihovo obećanje? Zamislite o čemu mašta i to govori naglas!

DRAMATIZACIJA BAJKE RUŽNO PAČE – U NAŠU PRIČU SU ZALUTALI LIKOVI IZ DRUGIH BAJKI!
GRUPA V

UPUTA ZA RAD: Vaš zadatak je da osmislite razgovor između likova, napišete ga na dati papir i pripremite se za izvođenje svog dijela teksta na pozornici. Razgovor ćete osmisliti za sljedeće likove:

- RUŽNO PAČE
- LABUD
- DIJETE
- LABUDICA
- SNJEGULJICA – lik koji je zalutao u našu bajku iz druge bajke.

Pažljivo pročitajte dati dio teksta iz bajke Ružno pače, kao i zamišljenu situaciju koju uvodimo u našu bajku. U radu će vam pomoći i slike uz tekst kao i pitanja ispod teksta. Pripremite i maske za izvođenje.

Na kraju ružno pače pronađe jezerce i skrovito mjesto u visokoj travi. Ondje je ostalo sve dok sunce nije ponovo ugrijalo. Kad je protegnulo krila, iznenadilo se, vidjevši da su ona postala snažna i bijela. Zamahnulo je krilima i otkrilo da može letjeti! Bilo je vrlo uzbuđeno kad se podiglo sa zemlje i odletjelo uvis. Letjelo je naokolo pa se opet spustilo na jezerce. Dok je slijetalo, pače spazi svoj odraz u vodi. „Kako prekrasna ptica! Ko bi to mogao biti?“ pitalo se.

Tada na jezero sletješe tri, uistinu, prekrasne ptice. „Kako si ti lijep labud“, rekoše mu. „Dođi, pridruži nam se“. Ružno pače je bilo iznenađeno njihovim riječima, ali pogleda u vodu i vidje svoj odraz. „Ja sam labud! Ja sam uistinu labud!“, radosno je uzvikivao.

Dodoše i djeca labudovima bacati mrvice hljeba, a kad ga vidješe uzviknuše: „Evo novog labuda, ovaj je najljepši!“

Ružno pače je bilo sretno prvi put u životu. Nikad ga više niko nije nazvao ružnim, niti je ikad više bio usamljen.

Dok je ružno pače bilo u visokoj travi, razmišljalo je o obećanju dobrih vila da će mu pomoći. Iznenada začu kako ga neko doziva. To je bila Snjeguljica koja mu reče da su je dobre vile poslale da mu pomogne. Ispriča mu o svojoj zloj maćehi i kako je zbog nje morala napustiti svoj dom, ali su je primili patuljci kod kojih i sada živi. Povelala je pače sa sobom i rekla mu da će i njega ljubavno ugostiti. Tu je pače i dočekalo dolazak proljeća.

PITANJA:

1. O čemu je pače razmišljalo dok je bilo u travi? Čije mu je obećanje naumpalo? Zamislite da to govori naglas!
2. Zamislite susret između Snjeguljice i ružnog pačeta! Šta mu priča Snjeguljica o svom životu? Gdje Snjeguljica vodi ružno pače? Kako se pače tada osjećalo? Vjeruje li on da će sada sve biti u redu?
3. Šta pače govori kada vidi svoj odraz u vodi u proljeće? Zamislite o čemu razmišlja i to govori naglas!
4. O čemu ružno pače razgovara s labudom i labudicom? Šta kažu djeca kada su ga vidjela među drugim labudovima?
5. O čemu pače razmišlja kada shvati da više neće biti usamljen i da će ubuduće biti sretan? Vjeruje li sada u svoju sreću? Zamislite o čemu mašta i to govori naglas!

<p>Priprema za čas br. 3: Pisanje/Vrste i namjene teksta/Ružno pače/Hans Christian Andersen Razred: II</p>
<p>Ishod učenja:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Piše pripovjedne tekstove kako bi razvio stvarna ili zamišljena iskustva ili događaje koristeći odgovarajuću tehniku, dobar odabir detalja i dobro strukturiran redosljed događaja.
<p>Pokazatelj razreda koji se pohada:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Piše o stvarnim ili izmišljenim doživljajima ili događajima, slijedi tok radnje i opisuje važne detalje.
<p>Uvod u učenje: <i>Kako ćete pobuditi interesovanje učenika i nadograditi njihovo prethodno znanje da biste ih uveli u sadržaj ovog časa, ciljeve učenja i aktivnosti?</i></p> <p>Aktivnost 1: Primjena strategije „Generiranje ideja za pisanje pripovjednih tekstova“ na nivou odjeljenja. Učenici su za domaću zadaću trebali napisati nacrt za nastavak bajke <i>Ružno pače</i> koristeći strategiju „Piramidalna priča“ (<i>Učenici već upoznati sa strategijom i na prethodnim časovima su učestvovali u zajedničkom popunjavanju piramide</i>). Nekoliko učenika (2–3) čita domaće zadatke i ukratko obrazlažu kako su zamislili nastavak priče, nakon čega slijedi uočavanje sličnih elemenata njihovih nacrti s fokusom na ključne detalje i tok radnje. (<i>Pretpostavka je da će učenici i u dalji tok događaja uvoditi likove iz drugih bajki, jer su ih imali u vježbi usmenog izražavanja i slušanja</i>). Učenici uočavaju da su sva tri učenika na različit način napisala nacrt nastavka bajke, ali da ima i zajedničkih, tj. sličnih elemenata. Nakon toga nastavnik naglašava da su sada svi pored svoje ideje čuli i nove od kojih su neke vezane za stvarne događaje, a neke za nestvarne. Najava nastavne jedinice i zapisivanje naslova na tabli: Ružno pače – vježba pisanja s promjenom kraja priče</p>
<p>Kroz učenje: <i>Koje nastavne aktivnosti će učenici realizirati da bi izgradili svoje znanje, vještine i razumijevanje i tako ostvarili ciljeve časa?</i></p> <p>Aktivnost 2: Predstavljanje „Albuma“, odnosno niza slika koje prikazuju pet mogućih nastavaka priče. Nastavnik/ca putem PowerPoint prezentacije pokazuje učenicima niz slika iz „Albuma“ koje prikazuju pet mogućih nastavaka priče, a slike mogu poslužiti i kao niti vodilje. Kroz razgovor s učenicima uočiti šta slike prikazuju, kako se odvija i kako završava radnja koja je prikazana putem slika. Mogući nastavci su:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Sada, kada je postao prelijep, labud odlazi do farme na kojoj je rođen i spašava svoju majku i njezine nove pačice od opasnog orla. Majka to ispriča ostalim životinjama s farme i svi ga toplo dočekaju i prihvate. Labud postaje heroj. 2. Labud od jednog pačeta čuje za labudicu neobične crne boje, koju bijeli labudovi ne prihvataju. On je pronade i upozna s ostalim labudovima, ispriča im kako su se prema njemu ponašali i kako je loše osuđivati druge na osnovu izgleda. Ostali labudovi prihvate crnu labudicu koja se zaljubljuje u njega i na kraju dobiju svoju porodicu koju vole i čuvaju. 3. Labud odlazi do jednog jezera u blizini dvorca koji mu se učini poznatim. Sjeti se svoje sestre i roditelja te shvati da je začaran i da je zapravo prelijepa princeza. Njen zaručnik, kraljević koji je nikada nije zaboravio, je u potrazi za zlim kraljevim bratom koji je naredio čarobnjaku da je začara. Kada ga pronade on mu otkrije gdje se nalazi čarobnjak te ga natjera da poništi čaroliju. Labud se pretvara u prelijepu princezu, što obraduje njenu porodicu i kraljevića. Princeza i kraljević su se vjenčali i živjeli dugo, dugo...

4. Labud je vidio kad je Snjeguljica pojela otrovnu jabuku. Odlazi do kraljevića da mu kaže šta se dešava sa Snjeguljicom i dovodi ga do nje. Snjeguljica i kraljević pronalaze svoju sreću zahvaljujući labudu. Svi mu se zahvaljuju i on postaje heroj.
5. Labud sreće dobru vilu i priča joj o Pepeljugi. Odvodi je kod Pepeljuge i prisustvuje njenoj čarobnoj preobrazbi. Pepeljuga pronalazi svoju sreću zahvaljujući labudu i labud postaje heroj.

Aktivnost 3: Samostalno pismeno izražavanje – primjena tehnike pisanja s promjenom kraja priče uz upotrebu strategije „Album“

S obzirom na to da su učenici za domaći zadatak realizirali dvije etape procesa pisanja u pet koraka (**planiranje** – generiranje ideja, **pisanje** s promjenom kraja priče – prva verzija/nacrt), slijedi treći korak, tj. **pisanje uz reviziju**, u ovom slučaju primjenom strategije „Album“.

Učenicima podijeliti i papire na kojima se nalazi album s nizom slika. Učenici mogu svoje nacрте, tj. „Piramidalnu priču“, revidirati i nadograditi uz pomoć niza slika mogućih nastavaka, a mogu im poslužiti i kao inspiracija za neki drugačiji nastavak, s tim što će im pomoći i da vide kako trebaju razviti radnju i doći do završetka priče.

Učenik prilikom ponovnog pisanja uz reviziju koriste niz slika da obogate svoje priče, pišu o stvarnim ili izmišljenim doživljajima ili događajima, slijede tok radnje i opisuju važne detalje. U ovoj fazi učenici još uvijek ne posvećuju posebnu pažnju normi jezika (pravopis i gramatika). Ovom segmentu će se usmeno nastavnik posvetiti u aktivnosti 4 kada učenici budu čitali svoje priče, a **redigovanje** će raditi za domaći zadatak.

Aktivnost 4: Čitanje učeničkih radova

Pružiti priliku učenicima da pročitaju svoje priče. Moguće je koristiti „Autorsku stolicu“ prilikom čitanja (dva-tri učenička rada u zavisnosti od raspoloživog vremena).

Aktivnost 5: Donošenje odluke o promjeni naslova priče

S obzirom da su učenici prilikom pisanja s redigovanjem koristili tehniku pisanje s promjenom kraja priče, vjerovatno će se ukazati i potreba da se promijeni naslov Ružno pače. Svaki učenik u skladu sa sadržajem toka radnje u nastavku priče donosi odluku kako bi se zvala novonastala priča, zapisuju novi naslov i sebe kao autora-pisca.

_____ (naslov priče)

Jednom davno u jednom pačijem gnijezdu izlegli su se pačići. Jedno pače se razlikovalo od drugih i svi u porodici i u dvorištu, gdje je živjelo, su mu govorili da je ružno. Ono, nesretno, napušta svoj dom jer mu se svi smiju i na svome putu prolazi kroz mnogobrojne nevolje. Hrabro pače je uporno i ne odustaje od svoje borbe. Preživjelo je tešku zimu i dočekalo proljeće, kada se pretvorilo u prelijepog labuda. Napokon su ga prihvatili, pronašlo je prijatelje i svi su se divili njegovoj ljepoti.

Ali njemu nije dovoljno da mu se dive samo zbog njegove ljepote. Zato je...

_____ (pisac)

Nakon učenja:

Kako ćete pomoći učenicima da rezimiraju i primijene naučeno ili da postave ciljeve za sljedeći čas? Šta će učenici uraditi da vježbaju i prošire znanje o ovome što su naučili na ovom času?

Aktivnost 6: Primijeniti tehniku za redigovanje CUPS/VRIP. Učenici rade individualno redigovanje, a za zadaću trebaju detaljno uraditi **redigovanje** kao četvrti korak procesa pisanja u pet koraka, prije objavljivanja radova. Nastavniku listići s tehnikom VRIP služe za formativnu procjenu.

U mom pisanju postoji VRIP (CUPS – šolje)!

Velika slova (Capitals) na početku svake rečenice i za imena likova i nazive mjesta!

Razumijevanje (Understanding) – čitam sebi naglas i tekst ima smisla!

Interpunkcija (Punctuation) koja je tačna!

Pisanje (Spelling) koje je tačno!

Učenik _____

Pismene radove trebaju donijeti naredni sat, a na času likovne kulture će raditi ilustracije koje će pratiti njihovu priču. Zbirka ilustracija popraćenih njihovim pričama će poslužiti nastavniku i učenicima da kreiraju Razrednu slikovnicu kao formu za **objavljivanje** radova, tj. peti korak pri procesu pisanja u pet koraka.

Formativna procjena za ovaj čas: nastavni listići za kontrolnu listu za redigovanje VRIP/CUPS

Tehnologija/mediji koje treba koristiti na ovom času: učenički radovi, radni listovi za strategiju „Album“, ppt prezentacija

Razmišljanje nakon časa:

Šta je na ovom času bilo dobro za vaše učenike?

Koje promjene biste preporučili za:

a) *sljedeći čas?*

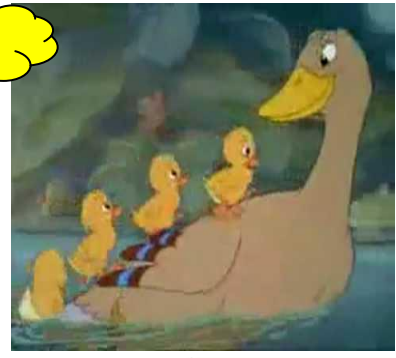
b) *poboljšanje ovog časa?*

Autor pripreme:

Sabina Genjac, profesor razredne nastave, OŠ „Alija Nametak“ Visoko

Prilozi:
Materijal za strategiju „Album“

ALBUM

Strategija za oblast Čitanja, Usmenog izražavanja i slušanja i Pisanja

Oblast-i: Čitanje, Usmeno izražavanje i slušanje i Pisanje

Razred-i: I–V

Strategija: Ko će prvi do cilja?!

Svrha: Koristiti ovu strategiju za provjeru usvojenosti sadržaja i razumijevanje teksta u oblasti Čitanje, provjeru usvojenosti i razumijevanje sadržaja iz komponente Gramatika i pravopis u oblasti Pisanje te za realizaciju sadržaja u okviru komponente Razumijevanje i saradnja u oblasti Usmeno izražavanje i slušanje.

Koraci za nastavnika:

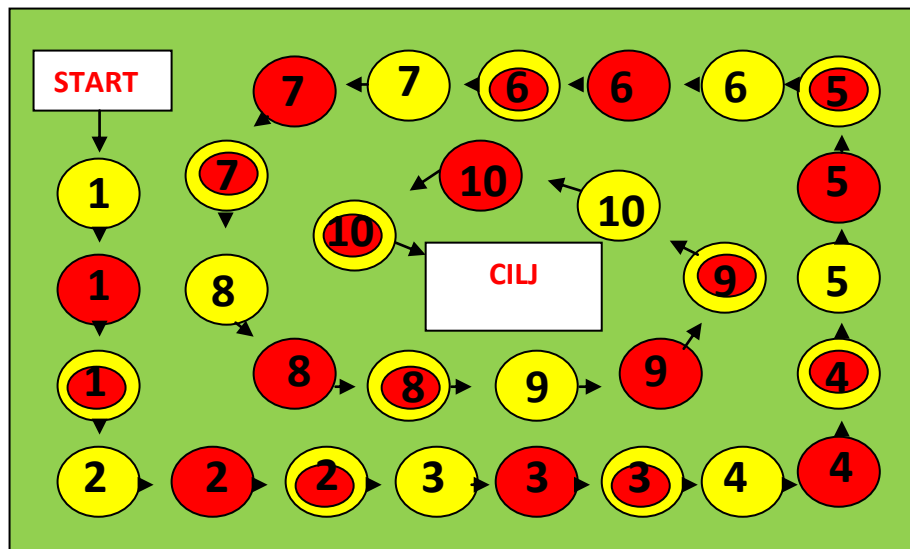
1. Nastavnik/ca treba pripremiti ploču za igru i po 10 pitanja diferenciranih na tri nivoa težine. Prvi „A“ nivo (poznavanje pojmova) je žuto, drugi „B“ nivo (primjena znanja na konkretnom zadatku) je crveno i treći „C“ nivo (upoređivanje i uspostavljanje veza među poznatim pojmovima da bismo došli do novih zaključaka) je žuto-crveno označeno polje na ploči. Nastavnik/ca, prema odgovarajućem nivou njihovih znanja, učenicima daje oznake: žuti, crveni i žuto-crveni samoljepljivi kružić.
2. Učenici se igraju podijeljeni u 4 grupe. Igra se po sistemu eliminacija. U prvom krugu igraju dvije grupe. U drugom krugu igraju druge dvije grupe, a u trećem igraju pobjednici iz prvog i drugog kruga nakon čega dobijamo konačnog pobjednika.
3. Igra podsjeća na igru „Ne ljuti se, čovječe“. Učenici se dogovaraju u grupi ko će bacati kocku. Polazi se od starta i prema broju na kocki prelaze broj polja na ploči dok ne dođu na izabrano polje. Stavljaju svoju figuru na to polje i odgovaraju na postavljeno pitanje. Ako nakon bacanja kocke figura stane na žuto polje, koje je nivoa „A“ na to pitanje odgovara učenik u grupi koji ima žutu oznaku. Ukoliko je odgovor tačan ostaje na mjestu i grupa čeka ponovo svoj red na bacanje kocke, a ukoliko nije vraća se tri koraka nazad. Nakon toga kocku baca druga ekipa, vrši pomjeranje svoje figure i odgovara na broj postavljenog pitanja koje su dobili. Igra se završava kada obje ekipe dođu do cilja, a pobjednik je ekipa koja do cilja dođe prva. Na taj način je omogućeno da svako dijete učestvuje u igri.
4. Sreća je jedan od faktora pobjede dok znanje ima veći utjecaj na tok igre.
5. Naziv igrice se može mijenjati prema nastavnoj jedinici – Ko će prvi ...?!

Modifikacije:

Svaki od četiri učenika u grupi ima svoje figure. Pitanja i zadaci nisu dati po nivoima. Svaki učenik odgovara na broj pitanja na koje je stao nakon bacanja kocke. Pitanja se mogu dati na karticama na čijoj će poledini biti odgovori. Ukoliko, nakon provjere (okretanja kartice) utvrdi da je odgovor tačan može da ide dalje, a ukoliko je netačan vraća se tri koraka nazad i na taj način uči odgovor na pitanje koje nije znao. Ukoliko učeniku i nakon čitanja odgovora s poledine nešto nije jasno, drugovi iz grupe mu mogu pojasniti.

Kada treba primijeniti ovu strategiju:

- Strategiju primijeniti na časovima interpretacije književnog teksta te na časovima obrade, vježbanja ili ponavljanja sadržaja iz gramatike i pravopisa. Strategiju je moguće primijeniti u svim fazama časa, u fazi evokacije, razumijevanja značenja i refleksije.
- Također se može primijeniti i na časovima moje okoline, matematike i drugih nastavnih predmeta ukoliko je sadržaj dnevnih aktivnosti osmišljen kroz tematsko planiranje.

Autor: Sabina Genjac, profesor razredne nastave, OŠ „Alija Nametak“ Visoko

Tabela za formativnu procjenu: Čitanje,Usmeno izražavanje i slušanje i Pisanje

KRITERIJI	1 ISPOD STANDARDA	2 PRIBLIŽNO NIVOU STANDARDA	3 STANDARDNI NIVO	4 IZNAD STANDARDA
POSTAVLJANJE PITANJA I DAVANJE ODGOVORA	Uz poticaj i podršku nastavnika daje potpune odgovore na jednostavnija pitanja.	Postavlja jednostavnija pitanja i daje kratke odgovore na pitanja nastavnika.	Postavlja pitanja i odgovara na pitanja kako bi pokazao razumijevanje pozivajući se na tekst.	Postavlja pitanja vezana za tekst i daje kreativne odgovore, vrši usporedbu sa sličnim sadržajima iz drugih tekstova.
PREPRIČAVANJE PRIČE I UTVRĐIVANJE PORUKE (KLJUČNE IDEJE)	Uz pomoć i podršku nastavnika prepričava priču na osnovu detaljnih pitanja, ali ne uočava poruku priče.	Prepričava priču na osnovu detaljnih pitanja uz izostanak nekih detalja. Uz pomoć nastavnika dolazi do poruke priče.	Prepričava priče iz različitih kultura, utvrđuje glavnu poruku i objašnjava kako se ona prenosi putem važnih detalja u tekstu.	Samostalno prepričava priču s unošenjem elemenata mašte, te povezuje glavnu poruku (ključnu ideju) sa životnim situacijama.
OPIS LIKOVA U PRIČI I UOČAVANJE TOKA DOGAĐAJA	Uočava likove u priči, ali teže određuje njihove osobine, teže uočava tok događaja.	Uočava i razlikuje pozitivne i negativne likove u priči, uz podršku nastavnika prati tok događaja .	Opisuje likove u priči (npr. njihove osjećaje, motivacije, osobine) i utvrđuje kako njihovi postupci doprinose razvoju radnje.	Samostalno uočava osobine likova, zauzima stav o njihovim postupcima i obrazlaže ga te upoređuje likove s likovima iz drugih priča. Uočava tok događaja i glavni događaj u tekstu.
IZVJEŠTAVANJE, PRIČANJE, PREPRIČAVANJE I OPISIVANJE JASNIM GOVOROM I ODGOVARAJUĆIM RITMOM	Izvještava o temi ili tekstu uz pomoć nastavnika, priča po nizu slika ili prepričava na osnovu detaljnih pitanja, izostavljajući pojedine dijelove uz nedostatak opisnih detalja i jasnoće u govoru.	Izvještava o temi ili tekstu uz nastavnikova pitanjima, priča po nizu slika ili prepričava priču na osnovu detaljnih pitanja s manje opisnih detalja i činjenica, izražavajući se razumljivim govorom.	Izvještava o temi ili tekstu, ispriča priču ili detaljno prepričava iskustvo uz odgovarajuće činjenice i relevantne, opisne detalje, govoreći jasno, odgovarajućim ritmom.	Izvještava o temi ili tekstu, priča i prepričava s detaljima i opisima, unoseći kreativne elemente i izražavajući se jasnim govorom, prilagođenom govornoj situaciji.
IZRAŽAVANJE PUNIM REČENICAMA	Izražava se nepotpunim i nejasnim rečenicama.	Izražava se prostim, jasnim i razumljivim rečenicama uz manje detalja.	Izražava se punim rečenicama.	Izražava se punim, složenijim rečenicama s unošenjem detalja koji ih obogaćuju.
PISANJE UZ SLIJED TOKA DOGAĐAJA I OPISIVANJE VAŽNIH DETALJA	Uz pomoć nastavnika može da napiše nekoliko kratkih rečenica o događajima i doživljajima predstavljenim nizom slika, ne prati tok događaja na slikama niti opisuje detalje.	Piše jasnim i potpunim rečenicama o događajima ili doživljajima predstavljenim nizom slika, prati tok događaja na slikama, ali nedostaje opis važnih detalja.	Piše o stvarnim i izmišljenim događajima ili doživljajima , slijedi tok događaja i opisuje važne detalje.	Samostalno piše o doživljajima i događajima predstavljenim nizom slika, slijedi tok događaja na slikama uz detaljne opise i unošenje kreativnih, maštovitih i stvaralačkih elemenata.

Priprema za čas broj 1: Čitanje/Ključne ideje i detalji/Lisica i roda/Ezop

Razred: II

Ishod učenja:

- Pažljivo čita ili sluša tekst u cilju razumijevanja i donošenja logičkih zaključaka; citiranje konkretnih tekstova pri pisanju ili govoru u svrhu argumentovanja zaključaka donesenih na temelju teksta.
- Prepoznaje i objašnjava ključne ideje teksta i njihove razrade; rezimira ključne ideje na osnovu detalja koji ih dokazuju.
- Analizira likove, događaje i ideje, te njihove međudnose u tekstu.

Pokazatelj razreda koji se pohađa:

- Postavlja pitanja i odgovara na pitanja kako bi pokazao razumijevanje pozivajući se na tekst.
- Prepričava priče iz različitih kultura, utvrđuje glavnu poruku i objašnjava kako se ona prenosi putem važnih detalja u tekstu.
- Opisuje likove u priči (npr. njihove osjećaje, motivacije, osobine) i utvrđuje kako njihovi postupci doprinose razvoju radnje.

Uvod u učenje:

Kako ćete pobuditi interesovanje učenika i nadograditi njihovo prethodno znanje da bi ste ih uveli u sadržaj ovog časa, ciljeve učenja i aktivnosti?

Aktivnost 1: Učenicima ispred učionice podijeliti ulaznice – slike životinja. Na stolovima u učionici će se nalaziti identične, veće aplikacije tako da će učenici odmah znati gdje trebaju sjesti i tako će odmah biti formirane grupe.

Aktivnost 2: Učenicima prikazati prezentaciju na kojoj je zagonetka, slike životinja i neke informacije o datim životinjama.

Prikrada se mudro selu,

U krznenom svom odijelu.

Kokošinjac je njena meta hiljadama ljeta. /LISICA/

Razgovarati o lisici (gdje živi, čime se hrani, koga lovi)

Kada ova ptica dolijeće,

nosi nam toplo proljeće.

Dugih nogu i kljuna duga

Proljeće nam nosi sa juga.

Kad ova ptica odlazi,

Hladna nam jesen dolazi,

a ti đaće pogodi, da se radi o ... /RODI/

Razgovarati o rodi (gdje živi, čime se hrani, koga lovi, šta nam roda javlja)

Najava nastavne jedinice: Danas ćemo čitati basnu „Lisica i roda“.

Postaviti na tablu sliku lisice i rode i zapisati naslov: Lisica i roda, Ezop

Kroz učenje:

Koje nastavne aktivnosti će učenici realizirati da bi izgradili svoje znanje, vještine i razumijevanje i tako ostvarili ciljeve časa?

Aktivnost 3: Interpretativno čitanje basne u cjelini.

Aktivnost 4: Strategija „Veliko 4“ – Postaviti četiri pitanja za globalnu analizu:

- *O kome se govori u ovoj basni?*
- *Po čemu prepoznamo da je ovo basna?*
- *Gdje se dešavala radnja basne?*
- *Kada se odvija radnja basne?*

(Navesti učenike na zaključak da basne nemaju određeno vrijeme odvijanja radnje. Nastavnik zapisuje na tabli mjesto, vrijeme radnje i glavne likove na osnovu učeničkih odgovora.)

Mjesto radnje: šuma

Vrijeme radnje: neodređeno

Likovi: lisica i roda

Aktivnost 5: Uočavanje toka radnje primjenom strategije „Napravi red u rečenici“.

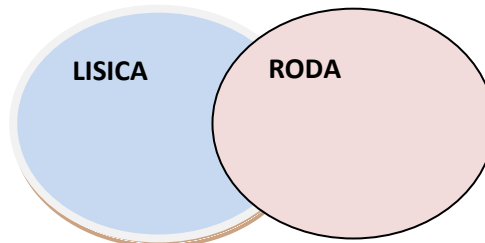
Svaka grupa dobija rečenicu s izmijenjenim redoslijedom riječi. Riječi su zapisane na kartončićima. Svaka grupa treba da napravi pravilan redoslijed riječi u rečenici. Na osnovu tih rečenica ćemo uočiti tok radnje.

Aktivnost 6: Formulisanje toka radnje putem nizanja rečenica. Predstavnici grupa čitaju naglas rečenice koje se odnose na tok događaja. Rečenice postaviti na flanel tablu.

Aktivnost 7: Rad u grupama koristeći strategiju „Venov dijagram“.

1. grupa će pridružiti životinji osobine koje joj odgovaraju i izdvojiti riječ koju ne mogu pridružiti ni lisici ni rodi.

druželjubiva
dobrodušna
nestrpljiva
lukava
pohlepna

2. grupa će od sljedećih riječi sastaviti poslovice. Poslovice pažljivo pročitati, razmisliti i napisati koja od njih najbolje odgovara ovoj basni i objasniti zašto.

Kako si uzajmio, onako će ti se i vratiti.

Pravi se prijatelj u nevolji poznaje.

3. grupa će ispričati basnu prema ponuđenom planu priče:

- Lisica pozvala rodu u goste;
- Rodine muke;
- Lisica u gostima;
- Lijina nevolja.

4. grupa će smisliti kako je roda mogla uzvratiti liji, pa da se lija postidi što je bila neljubazna.

Aktivnost 8: Presentacija rezultata na nivou velike grupe.

Predstavnici grupa čitaju rezultate rada i svoje radove postavljaju na flanel pano.

Aktivnost 9: Strategijom „Otključaj zaključano“ učenici će pronaći **ideju** basne. Pomoću rečenice iz basne „Roda mi je samo vratila milo za drago“ i navedene strategije doći ćemo i do pouke basne:

Kako si uzajmio, onako će ti se i vratiti.

Nakon učenja: *Kako ćete pomoći učenicima da rezimiraju i primijene naučeno ili da postave ciljeve za sljedeći čas? Šta će učenici raditi da vježbaju i prošire znanja o ovome što su naučili na ovom času?*

Aktivnost 10: Individualni rad na nastavnim listićima – dati odgovore na postavljena pitanja.

- Kako se zove basna koju si čitao-la?
- Ko su likovi u basni?
- Kako je lija ugostila rodu?
- Kako je roda vratila liji?

Aktivnost 11: Upoznavanje sa sadržajem domaćeg zadatka – Vježbati lijepo i izražajno čitanje basne jer ćemo na sljedećem času b/h/s jezika i književnosti izvoditi igrokaz „Lisica i roda“.

Formativna procjena za ovaj čas: nastavni listići, odgovori na postavljena pitanja, rezultati grupnih aktivnosti

Tehnologija/mediji koje treba koristiti na ovom času: tekst iz Čitanke, flanel tabla, ppt prezentacija, Venov dijagram, slike, kartoni s riječima

Razmišljanje nakon časa:

Šta je na ovom času bilo dobro za vaše učenike?

Koje promjene biste preporučili za:

- a) *sljedeći čas?*
- b) *poboljšanje ovog časa?*

Autor pripreme:

Albina Simić, nastavnik razredne nastave, OŠ „Mula Mustafa Bašeskija“ Visoko

Priprema za čas br. 2: Usmeno izražavanje i slušanje/Prezentacija znanja i ideja/

Lisica i roda/Ezop

Razred: II

Ishod učenja:

- Prezentira informacije, nalaze i dokaze tako da slušatelji mogu slijediti tok obrazlaganja, a organizacija, razvoj i stil primjereni su zadatku, svrsi i publici.
- Prilagodi govor različitim kontekstima i komunikacijskim zadacima.

Pokazatelj razreda koji se pohađa:

- Izvještava o temi ili tekstu, ispriča priču ili detaljno prepričava iskustvo uz odgovarajuće činjenice i relevantne, opisne detalje, govoreći jasno, odgovarajućim ritmom.
- Izražava se punim rečenicama.

Uvod u učenje:

Kako ćete pobuditi interesovanje učenika i nadograditi njihovo prethodno znanje da biste ih uveli u sadržaj ovog časa, ciljeve učenja i aktivnosti?

Aktivnost 1: Učenicima ispred učionice podijeliti ulaznice – slike životinja. Na stolovima u učionici će se nalaziti identične, veće aplikacije tako da će učenici odmah znati gdje trebaju sjesti i tako će odmah biti formirane grupe. To su istovremeno ulaznice za predstavu u učionici koju sam prethodno najavila učenicima. Također, učionica i scena za igrokaz su unaprijed pripremljeni.

Aktivnost 2: Razgovor o pročitanoj basni primjenom strategije „Veliko 4“.

- Šta smo čitali na prošlom času?
- O čemu se govori u basni Lisica i roda?
- Ko su glavni likovi?
- Šta smo naučili iz ove basne?

Aktivnost 3: Razgovor o sadržaju domaćeg zadatka

- Šta je bio domaći zadatak?

Najava nastavne jedinice:

Danas ćemo vježbati usmeno izražavanje kroz dramatizaciju basne „Lisica i roda“.

Kroz učenje:

Koje nastavne aktivnosti će učenici realizirati da bi izgradili svoje znanje, vještine i razumijevanje i tako ostvarili ciljeve časa?

Aktivnost 4: Strategijom „Brainstorming“ razgovarati o pozorištu. Ključno pitanje je: **Šta smo naučili o pozorištu?** Sve asocijacije koje učenici navedu zapisati na flip-chart tabli.

Aktivnost 5: Za svaku predstavu se kupuju ulaznice, a vi ste ih dobili na početku časa, što znači da ćete gledati predstavu „Lisica i roda“. Roditelji – glumci izvode predstavu. Psihološka pauza.

Aktivnost 6: Detaljna analiza kroz strategiju „Ja pitam, ti odgovaraš“ voditi razgovor o postupcima likova i njihovim osobinama.

- Ko je koga pozvao u goste?
- Šta je lija skuhalo za ručak?
- Kako je ugostila rodu?
- Kakva je bila domaćica? Zašto?
- Zašto se roda vratila gladna kući?
- Šta je spremila roda lisici?
- Kako je ugostila lisicu?
- Kakva je roda bila domaćica? Zašto?
- Ko se ovaj put kući vratio gladan?

Aktivnost 7: Učenici uzimaju poklon koji je zalijepljen ispod stolice. To su maske. Oni su sada šumsko carstvo i govore u ime životinja.

Nastavnik s maskom na licu govori: „Ja sam mala gljivica, želim da moja šumica bude sretna i da ima puno prijatelja. Ja mislim da pametni ljudi prije nego što nešto urade, dobro razmisle o posljedicama toga što rade.“

Učenici, u ulozi neke šumske životinje daju svoje prijedloge:

Ne povodi se laskavim riječima.

Ko drugom jamu kopa sam u nju pada.

Kako posiješ tako ćeš i požnjati.

Sve se vrati milo za drago.

Došla cica na kolica, došla maca na vratanca.

Aktivnost 8: Nastavnik govori: „Ja, kao gljivica Bobica, jedva čekam da se zabavim.“

Učenik koji ima ulogu zeca obavještava razred da je zabava počela.

Aktivnost 9: Strategija „Riješi problem“ kojom učenici uz stečena znanja iz Moje okoline dolaze do rješenja. Slijedi „šumska zabava“.

Ali sada nastaje jedan problem. U šumi živi jedan tromi jež (roditelj). On je star, umoran i pospan i njemu nije do zabave. Većina stanovnika šume želi zabavu. Šta će reći starom ježu? Kako će ga zamoliti da im dozvoli zabavu i da im se pridruži?

Gljivica se sjetila da u pomoć pozove staru mudru sovu (roditelj). Učenici pozivaju sovu, ali se ona ne javlja. Zašto? (Zato što je dan, a ona spava danju.)

Učenici su uporni i uspijevaju probuditi sovu. Sova odlazi do ježa i govori mu: „**Ne čini drugom ono što ne želiš da drugi tebi čine**“.

Nakon učenja:

Kako ćete pomoći učenicima da rezimiraju i primijene naučeno ili da postave ciljeve za sljedeći čas? Šta će učenici uraditi da vježbaju i prošire znanje o ovome što su naučili na ovom času?

Zabava je počela. Učenici plešu i pjevaju uz pjesmu „Rodendan u šumi“.

Podijeliti listiće sa zapisom: naziv basne, autor, manje poznate riječi, definicija basne, pouka i prostor za ilustraciju basne.

Domaća zadaća: Ilustrovati i sastaviti plan za prepričavanje basne.

Formativna procjena za ovaj čas: nastavni listići, detaljna analiza, pano za strategiju „Brainstorming“

Tehnologija/mediji koje treba koristiti na ovom času: tekst iz Čitanke, maske, CD, strategija „Brainstorming“

Razmišljanje nakon časa:

Šta je na ovom času bilo dobro za vaše učenike?

Koje promjene biste preporučili za:

a) *sljedeći čas?*

b) *poboljšanje ovog časa?*

Autor pripreme:

Albina Simić, nastavnik razredne nastave, OŠ „Mula Mustafa Bašeskija“ Visoko

Priprema za čas br. 3: Pisanje/Vrste i namjene teksta/Lisica i roda/Ezop

Razred: II

Ishod učenja:

- Piše pripovjedne tekstove kako bi razvio stvarna ili zamišljena iskustva ili događaje koristeći odgovarajuću tehniku, dobar odabir detalja i dobro strukturiran redosljed događaja.

Pokazatelj razreda koji se pohvađa:

- Piše o stvarnim ili izmišljenim doživljajima ili događajima, slijedi tok radnje i opisuje važne detalje.

Uvod u učenje:

Kako ćete pobuditi interesovanje učenika i nadograditi njihovo prethodno znanje da biste ih uveli u sadržaj ovog časa, ciljeve učenja i aktivnosti?

Aktivnost 1: Primjena strategije „Generiranje ideja za pisanje pripovjednih tekstova“ na nivou odjeljenja. Učenici čitaju plan za prepričavanje i pokazuju svoje ilustracije basne (domaća zadaća s prošlog časa). Pomoću plana i ilustracija učenici će prepričati basnu.

(Moguće ilustracije)

Nakon zajedničkog prepričavanja, dva učenika će pokušati samostalno prepričati basnu „Lisica i roda“ pomoću svog plana i ilustracije.

Nastavnik postavlja pitanje *Da li ima neko ko bi nam mogao ispričati basnu na potpuno drugačiji način od prethodna dva?* (Učenik je ispričao svoju priču „Lisica i roda“.) Nastavnik razgovara s učenicima o učenikovoj priči. *Šta je u priči isto? (Likovi, mjesto i vrijeme radnje, tok radnje.) A šta je učenik promijenio u priči? (Kraj priče.)*

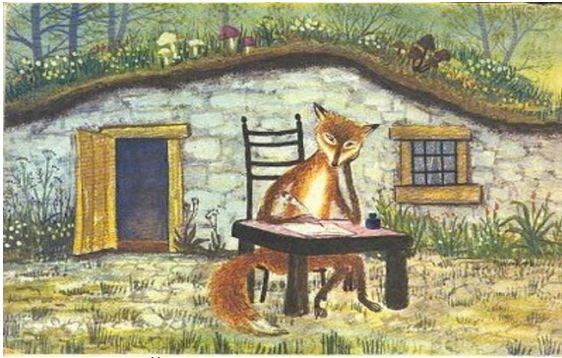

Najava nastavne jedinice i zapisivanje naslova na tabli „Lisica i roda“ – vježba pisanja s promjenom kraja priče.

Kroz učenje:

Koje nastavne aktivnosti će učenici realizirati da bi izgradili svoje znanje, vještine i razumijevanje i tako ostvarili ciljeve časa?

Aktivnost 2: Samostalno pismeno izražavanje – primjena tehnike pisanja s promjenom kraja priče uz upotrebu strategije „Album“

LISICA PIŠE PISMO IZVINJENJA RODI

LISICA I RODA POSTAJU PRIJATELJICE

S obzirom na to da su učenici za domaći zadatak realizirali dvije etape procesa pisanja u pet koraka (**planiranje** – generiranje ideja, **pisanje** s promjenom kraja priče – prva verzija/nacrt), slijedi treći korak, tj. **pisanje uz reviziju**, u ovom slučaju primjenom strategije „Album“. Učenicima podijeliti papire na kojima se nalazi album sa slikama koje bi mogle da se iskoriste kao „niti vodilje“ za reviziju nacrt, tj. prve verzije njihove priče koju su ispričali na početku časa. Učenik prilikom ponovnog pisanja uz reviziju koristi slike po potrebi, transformiše ih u „niti vodilje“ (opis, uzvik, zvukovi, detalji, radnja i sl.). Dodavanjem „niti vodilja“ prikazanih slikama učenici obogaćuju svoje priče, pišu o stvarnim ili izmišljenim doživljajima ili događajima, slijede tok radnje i opisuju važne detalje. U ovoj fazi učenici još uvijek ne posvećuju posebnu pažnju normi jezika (pravopis i gramatika). Ovom segmentu će se usmeno nastavnik posvetiti u **aktivnosti 3** kada učenici budu čitali svoje priče, a **redigovanje** će raditi za domaći zadatak.

Aktivnost 3: Čitanje učeničkih radova.

Pružiti priliku učenicima da pročitaju svoje priče. Moguće je koristiti „Autorsku stolicu“ prilikom čitanja (dva-tri učenička rada u zavisnosti od raspoloživog vremena).

Aktivnost 4: Donošenje odluke o promjeni naslova priče.

S obzirom da su učenici prilikom pisanja s revizijom koristili tehniku pisanje s promjenom kraja priče, vjerovatno će se ukazati i potreba da se promijeni naslov Lisica i roda. Svaki učenik u skladu sa sadržajem toka radnje u nastavku priče donosi odluku kako bi se zvala novonastala priča, zapisuju novi naslov i sebe kao autora-pisca.

_____ (naslov priče)

_____ autor priče

Nakon učenja:

Kako ćete pomoći učenicima da rezimiraju i primijene naučeno ili da postave ciljeve za sljedeći čas? Šta će učenici uraditi da vježbaju i prošire znanje o ovome što su naučili na ovom času?

Aktivnost 5: Primijeniti tehniku za redigovanje CUPS/VRIP. Učenici rade individualno redigovanje, a za zadaću trebaju detaljno uraditi **redigovanje** kao četvrti korak procesa pisanja u pet koraka. prije objavljivanja radova. Nastavniku listići s tehnikom VRIP služe za formativnu procjenu.

Kontrolna lista za redigovanje

U mom pisanju postoji VRIP (CUPS - šolje)!

Velika slova

Razumijevanje

Interpunkcija

Pisanje

Radovi će se iskoristiti za izradu slikovnice koju će raditi u grupama.

Formativna procjena za ovaj čas: nastavni listići za kontrolnu listu za redigovanje VRIP/CUPS

Tehnologija/mediji koje treba koristiti na ovom času: učenički radovi, radni listovi za strategiju „Album“, eventualno flip-chart i marker

Razmišljanje nakon časa:

Šta je na ovom času bilo dobro za vaše učenike?

Koje promjene biste preporučili za:

a) sljedeći čas?

b) poboljšanje ovog časa?

Autor pripreme:

Albina Simić, nastavnik razredne nastave, OŠ „Mula Mustafa Bašeskija“ Visoko

Strategija za Čitanje, Usmeno izražavanje i slušanje i Pisanje

Oblast-i: Čitanje, Usmeno izražavanje i slušanje i Pisanje

Razred-i: II–V

Strategija: Otključaj zaključano

Svrha: Koristiti ovu strategiju za pronalaženje, formulisanje i otkrivanje pouke (ideje) u priči. Svaka priča u sebi krije neko blago/pouku (koju je moguće povezati u svakodnevnom životu ili situaciju iz svakodnevnog života uporediti sa situacijom iz priče). Put do blaga je uvijek težak (analiza teksta) i kada uspijemo doći do njega obično nedostaje ključ jer je blago zaključano u sehari.

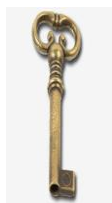
Ključevi su različiti.

Koraci za nastavnika:

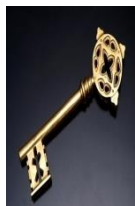
Evo neki od mogućih:

Opcija 1. Prilagođeno učenicima drugog razreda.

Podijeliti učenike u grupe. Koristiti rečenice iz teksta koje će pomoći u otkrivanju pouke. Moguće rečenice rastaviti na riječi (riječi su na kartončićima). Svaka grupa će dobiti kovertu s riječima. Zadatak je da od datih riječi sastavite rečenicu. Rečenice postaviti na flanel tablu, pročitati i porazgovarati o njima. Otkriti zajedno s učenicima koja od ponuđenih rješenja (rečenica) je ključ za našu seharu.

Opcija 2. Prilagođeno učenicima trećeg razreda.

Podijeliti učenike u grupe. Svaka grupa će dobiti slike koje prate tok radnje u priči koje će im pomoći da dođu do sehare. Zadatak grupa je da poredaju slike prema toku radnje i otključaju seharu. Ključ je pouka priče. Ako otkriju tačnu pouku otključat će seharu.

Opcija 3. Prilagođeno učenicima četvrtog i petog razreda.

Ako smo u toku časa za analizu likova koristili strategiju *Venov dijagram* ili *Grozd* onda ih možemo iskoristiti za otključavanje sehare, odnosno izvođenja pouke priče koristeći frontalni oblik rada. Svi znaju da se u sehari krije blago koje je zaključano. Da bi je otključali trebaju pronaći ključ. On se krije u pouci priče. Do pouke će doći koristeći *Venov dijagram* ili *Grozd*, vodeći razgovor o osobinama likova i potkrepljujući ih rečenicama iz teksta.

Modifikacije:

Opcija 1. i 2.:

- U nižim razredima (II i III razred) učenici bi mogli raditi u trojkama, tako da treći učenik bude u ulozi „medijatora“ i vrši procjenu ostala dva člana unutar trojke.
- Ove opcije možemo koristiti i u rada s učenicima u inkluzivnoj nastavi (IV i V razred).

Opcija 3.:

- U višim razredima (IV i V razred) učenici mogu povezivati osobine, ključne detalje s likovima iz drugih priča.
- Može se koristiti i u grupnom obliku rada.

Kada treba primijeniti ovu strategiju:

Primijeniti ovu strategiju u Čitanju pri pronalaženju i formulisanju pouke. Možemo je primjenjivati i u nastavnim sadržajima iz gramatike (interpunkcijski znaci, vrste rečenica po značenju i obliku, pridjevi).

Autor: Albina Simić, nastavnik razredne nastave, OŠ „Mula Mustafa Bašeskija“ Visoko

Tabela za formativnu procjenu: Čitanje, Usmeno izražavanje i slušanje i Pisanje

KRITERIJI	1 ISPOD STANDARDA	2 PRIBLIŽNO NIVOU STANDARDA	3 STANDARDNI NIVO	4 IZNAD STANDARDA
RAZUMIJEVANJE SADRŽAJA I KONCEPTA	Daje analizu koja pokazuje ograničeno razumijevanje, ne daje dokaze da potkrijepi mišljenje.	Daje parcijalnu analizu, daje neke dokaze koji potkrepljuju mišljenje. Dio teksta uspješno zamjenjuje ilustracijom.	Pažljiva sluša ili čita tekst u cilju razumijevanja i donošenja logičkih zaključaka; citiranje konkretnih tekstova pri pisanju ili govoru u svrhu argumentovanja zaključaka donesenih na temelju teksta.	Daje kompletnu analizu i daje dobro promišljene dokaze da potkrijepi mišljenje. Ponuđene riječi iz teksta uspješno stavlja u kontekst priče.
ODREĐIVANJE PORUKE, IDEJE, TOKA RADNJE	Poruku priče ne uspijeva odrediti, kao ni ideju ni uz podršku nastavnika. Uz pomoć može odrediti dio toka radnje i ilustrovati ga, kao i likove u priči.	Uočava logičke cjeline u tekstu i uspješno ih ilustruje. Punom rečenicom odgovara na postavljena pitanja. Razumije poruku književnog teksta i iskazuje je u formi kratke rečenice. Uočava riječi kojih nema u tekstu, a mogli bismo ih dodati.	Prepoznaje i objašnjava ključne ideje teksta i njihove razrade. Rezimira ključne ideje na osnovu detalja koji ih dokazuju.	Veoma uspješno odgovara na zadatke koji se odnose na: tok događaja, glavni događaj u priči i formuliše podnaslove dijelovima teksta. Izuzetno uspješno objašnjava poruku književnog teksta uz detaljno tumačenje značenja određenih riječi.
ODREĐIVANJE MJESTA I VREMENA RADNJE, LIKOVA I NJIHOVIH OSOBINA	Uz pomoć određuje mjesto i vrijeme radnje i glavne likove. Ilustruje glavne likove u tekstu.	Uspješno određuje mjesto i vrijeme radnje kao i glavne i sporedne likove. Uočava razliku između likova, ali je potrebna pomoć pri određivanju njihovih osobina.	Analizira likove, događaje i ideje, te njihove međuodnose u tekstu.	Veoma uspješno određuje mjesto i vrijeme radnje, kao i likove u tekstu. Uočava razliku glavnog i sporednog lika. Određuje i potkrepljuje činjenicama osobine likova iz teksta.
BOGATSTVO RJEČNIKA, DAVANJE ODGOVORA, PRIČANJE, PRIMJENA ORTOEPIJE	Siromašan rječnik. Površnost u izražavanju. Zna uobličiti nekoliko smislenih rečenica. Potrebna dodatna pomoć.	Rečenice su smislene i povezane. Prati tok radnje pri pričanju. Izražava se, uglavnom, samostalno. Svoju govornu poruku oblikuje pravilno i razumljivo.	Prezentira informacije, nalaze i dokaze tako da slušatelji mogu slijediti tok obrazlaganja, a organizacija, razvoj i stil primjereni su zadatku, svrsi i publici.	Ima izrazito bogat rječnik. Kreativan i samostalan u svim vidovima usmenog izražavanja. Veoma razvijena komunikacijska kompetencija. Punoća izraza.
PRILAGODAVANJE GOVORA RAZLIČITIM KONTEKSTIMA	Teže prilagođava govor različitim kontekstima. Potrebna dodatna pomoć.	Prilagođava govor različitim kontekstima ali bez kreativnosti, maštovitosti i s vrlo malo osjećanja.	Prilagođi govor različitim kontekstima i komunikacijskim zadacima.	Koristi govor u različitim kontekstima s mnogo stila, mašte i gestikulacije.
PISMENO IZRAŽAVANJE PRATEĆI TOK DOGAĐAJA, LIKOVI, MJESTA I VREMENA RADNJE, JEZIK I STIL	Čini veće pravopisne, gramatičke i stilske greške. Površno obrađuje zadanu temu. Pismeni sastav nepovezan. Potrebna pomoć pri pisanju.	Nije u potpunosti ovladao pravopisnom i gramatičkom normom. Djelimično ovladao zakonitostima organizacije i oblikovanja teksta.	Piše pripovjedne tekstove kako bi razvio stvarna ili zamišljena iskustva ili događaje koristeći odgovarajuću tehniku, dobar odabir detalja i dobro strukturiran redoslijed događaja.	Visok stepen usvojenosti pravopisnog i gramatičkog gradiva. Originalnost teze, argumentacija, struktura veoma uspješna. Procjenjuje svoj rad i rad drugih učenika.

Priprema za čas br. 1: Čitanje/Ključne ideje i detalji/Vrana i vrč s vodom /Ezop**Razred: II****Ishod učenja:**

- Prepoznaje i objašnjava ključne ideje teksta i njihove razrade; rezimira ključne ideje na osnovu detalja koji ih dokazuju.
- Analizira likove, događaje i ideje, te njihove međudnose u tekstu.

Pokazatelj razreda koji se pohađa:

- Prepričava priče iz različitih kultura, utvrđuje glavnu poruku i objašnjava kako se ona prenosi putem važnih detalja u tekstu.
- Opisuje likove u priči (npr. njihove osjećaje, motivacije, osobine) i utvrđuje kako njihovi postupci doprinose razvoju radnje.

Uvod u učenje:

Kako ćete pobuditi interesovanje učenika i nadograditi njihovo prethodno znanje da biste ih uveli u sadržaj ovog časa, ciljeve učenja i aktivnosti?

Učenici su podijeljeni u četiri grupe (4x4).

Aktivnost 1: Učiteljica odbrojava ritam brojalice olovkom po klupi, a učenici pokušavaju pogoditi o kojoj je brojalici riječ. Na tabli je prekrivena slika vrane, koju će učiteljica postupno otkrivati ako učenici ne otkriju brojalicu u prvom, drugom ili nekim drugim pokušajima dok ne dođu do rješenja. (Brojalica „Jedna vrana gakala“)

Aktivnost 2: Poslije otkrivanja slike, primjenom strategije „Oluja mozga“ učenici govore riječi koje su vezane za vranu, a učiteljica zapisuje te riječi na flip-chart papiru i gradi shemu.

Učiteljica najavljuje nastavnu jedinicu: Učili ste brojalicu koja govori o vrani, a danas ćete vidjeti kako vrana može biti i lik u priči. Priča se zove „Vrana i vrč s vodom“. Naslov priče učiteljica piše na tabli.

Kroz učenje:

Koje nastavne aktivnosti će učenici realizirati da bi izgradili svoje znanje, vještine i razumijevanje i tako ostvarili ciljeve časa?

Aktivnost 3: Slijedi interpretativno čitanje priče (basne) koje je prožeto strategijom „Predviđanja“. Učiteljica čita tekst s pauzama, a učenici samostalno u tabelama zaokružuju riječi DA ili NE. Poslije čitanja svi zajedno popunjavaju drugi dio tabele koji se odnosi na predviđanja.

Vrana je kljunom dohvatila vodu. DA NE	Šta se uistinu desilo?
Vrana je prevrnula vrč s vodom. DA NE	Šta se uistinu desilo?
Vrana je razbila vrč. DA NE	Šta se uistinu desilo?
Vrana se uspjela napiti vode. DA NE	Šta se uistinu desilo?

Šta se uistinu desilo?

U toku čitanja osvrnuti se na nepoznate riječi i objasniti ih učenicima.

Aktivnost 4: Strategija „Veliko 4“ u funkciji globalne analize nakon čitanja koje je prožeto predviđanjem.

- O kome se govori u priči?
- Da li je ovo basna?
- Gdje se dešava radnja priče?
- Kada se odvija radnja basne?

Učenici odgovaraju na postavljena pitanja, a nastavnik zapisuje odgovore na tabli. (Učenike navesti na zaključak da basne nemaju određeno vrijeme odvijanja radnje.)

Mjesto radnje: livada, njiva

Vrijeme radnje: neodređeno

Lik: vrana

Aktivnost 5: Slijedi uočavanje toka radnje primjenom strategije „Dopuni rečenice“: Svaka grupa ima zadatak da na listićima koje dobije dopuni po jednu rečenicu. Rečenice imaju elemente toka događaja:

Zadatak: Dopuni rečenice pozivajući se na tekst basne.

Rečenice za grupe:

- Vrana pokušava _____ dohvatiti vodu.
- Vrana _____ prevrnuti vrč.
- Vrana _____ mogla razbiti vrč.
- Vrana baca _____ u vrč.

Aktivnost 6: Predstavnici grupa čitaju naglas rečenice koje su dopunili, a onda ih nižu prateći redoslijed, tj. tok događaja.

Aktivnost 7: Sve grupe imaju iste zadatke. Na nastavnim listićima se nalaze rečenice iz teksta koje učenici trebaju povezati s odgovarajućim riječima (osobinama):

Zastala da porazmisli.	zločesta
	pametna
Kljunom bacala kamenčiće.	lijena
	dosjetljiva
Moram otkriti kako da dođem do vode.	uporna
	nejaka
Vrč je bio težak za njezinu snagu.	snalažljiva

Aktivnost 8: Predstavnici grupa podnose izvještaj o svom radu dajući svoja objašnjenja, a učiteljica piše osobine na tabli. Osobine vrane dopisuje na shemu iz dijela „uvod u učenje“ („Oluja mozga“)

	nejaka	leti	
skače			crna
dosjetljiva			pametna
ptica			kljun
snalažljiva	uporna	stanarica	

Aktivnost 9: Grupe rade na istim radnim zadacima. Učenici čitaju ponovo tekst basne i trebaju prepoznati glavnu (glavne) ideje koje su u njoj skrivene. (Unutar male grupe učenici rade prvo individualno, a onda ideje razmjenjuju s učenicima iz grupe i formiraju ideju na nivou grupe.)

Primjeri mogućih grupnih ideja na osnovu kojih će učenici formirati ključnu ideju:

Samo uporni uspijevaju.

Pamet je jača od svega.

Nije snaga u rukama nego u glavi.

Ideja: Samo upornošću i znanjem možemo uspjeti.

Nakon učenja:

Kako ćete pomoći učenicima da rezimiraju i primijene naučeno ili da postave ciljeve za sljedeći čas? Šta će učenici uraditi da vježbaju i prošire znanje o ovome što su naučili na ovom času?

Aktivnost 11: Individualni rad učenika na nastavnim listićima: Učenici bi trebali prepoznati slijed događaja koji se odnosi na dešavanja u basni i ispred ponuđenih rečenica u kojima se nalaze elementi toka događaja upisati redni broj. Ponuđene rečenice:

- _____ Vrana pokušava prevrnuti vrč.
- _____ Vrana ne može razbiti vrč.
- _____ Vrana pokušava kljunom dohvatiti vodu.
- _____ Vrana baca kamenčiće u vrč i uspijeva se napiti vode.

Učiteljica će pokupiti nastavne listiće koje će poslije pregledati i koristiti kao formativnu procjenu razumijevanja ključnih ideja i detalja u basni s fokusom na tok radnje.

Aktivnost 12: Zadati domaći zadatak. Razmisli kod kuće i napiši:

Kako bi ti pomogao/pomogla vrani da dođe do vode?

Da li je mogla doći do vode na drugačiji način? Koji?

Formativna procjena za ovaj čas: nastavni listići, dopunjavanje rečenica (tok događaja), tabela za predviđanje

Tehnologija/mediji koje treba koristiti na ovom času: slika vrane, tekst basne, brojalica „Jedna vrana gakala“, nastavni listići sa zadacima (tabele, nedovršene rečenice, spoji rečenice i osobine vrane)

Razmišljanje nakon časa:

Šta je na ovom času bilo dobro za vaše učenike?

Koje promjene biste preporučili za:

a) sljedeći čas?

b) poboljšanje ovog časa?

Autor pripreme:

Ulfeta Delić, nastavnik razredne nastave, OŠ „Rešad Kadić“ Kakanj

Prilozi: Tekst „Vrana i vrč s vodom“ Ezop

VRANA I VRČ S VODOM

Vrana je ožednjela. Dugo je letjela i tražila vodu. Kad je već bila klonula, ugleda vrč s nešto malo vode na dnu. Sleti do vrča i pokuša kljunom dohvatiti vodu. No kljun joj je bio prekratak. „Oh, znam!“ – povika vrana. – „Prevruću vrč i napiti se dok voda bude iz njega curila!“ Pokušavala ga je prevrnuti, ali je vrč bio težak za njezinu snagu. Zastade da porazmisli. „Znam!“ – zakriješti. – „Razbit ću ga!“ Ali ni to nije mogla. Vrč je bio od čvrste građe. Sirota vrana je posustala. Nije imala snage letjeti dalje, a nađenu vodu nije mogla popiti. „Moram otkriti način kako da dođem do vode u vrču“ – mozgala je vrana. – „Neću valjda umrijeti od žeđi kraj vrča s vodom.“ Onda joj sine dobra zamisao. Stade kljunom kupiti sitnije kamenje i spuštati ga u vrč. Malo-pomalo kamenčići su istiskivali vodu prema vrhu. Naposljetku se vrana uspjela napiti. Oh, kakav je divan okus imala voda!

Ezop

**Priprema za čas br. 2: Usmeno izražavanje i slušanje/Razumijevanje i saradnja/
Vrana i vrč s vodom/Ezop**

Razred: II

Ishod učenja:

- Priprema se i sudjeluje efikasno u nizu razgovora i saradnji s različitim sagovornicima, nadogradnji na idejama drugih i izražavanju vlastitih ideja jasno i uvjerljivo.

Pokazatelj razreda koji se pohvađa:

- Učestvuje efikasno u nizu razgovora i saradnji (jedan na jedan, u grupama, predvođen nastavnikom) s različitim sagovornicima o temama i tekstovima na nivou razreda, nadogradnji na idejama drugih i jasnom izražavanju vlastitih ideja.

Uvod u učenje:

Kako ćete pobuditi interesovanje učenika i nadograditi njihovo prethodno znanje da biste ih uveli u sadržaj ovog časa, ciljeve učenja i aktivnosti?

Aktivnost 1: Generiranje ideja na nivou razreda kroz razgovor i prezentaciju domaćeg zadatka. Učenici (njih 3-4) čitaju svoje ideje koje se odnose na pitanje. *Kako bi oni pomogli vrani da dođe do vode?* Učiteljica pita *Da li neko ima drugačiju ideju od ovih koje su čuli?* Poslije razgovora s učenicima uočavaju se slične ideje kao i one koje su neobične i zanimljive, mogu poslužiti kao inspiracija za nastavak aktivnosti.

Slijedi najava nastavne jedinice: Danas ćemo u priču dovesti neki lik koji bi vrani pomogao da dođe do vode. Zapisati naslov na tabli:

Vježba slušanja i usmenog izražavanja
Vrana i vrč s vodom

Kroz učenje:

Koje nastavne aktivnosti će učenici realizirati da bi izgradili svoje znanje, vještine i razumijevanje i tako ostvarili ciljeve časa?

Aktivnost 2: Kroz strategiju „Novi lik u priči“ realizira se postavljeni ishod učenja. Učenici rade u početku individualno a potom u malim grupama (4 grupe po 4 učenika). Učenici imaju zadatak da pročitaju samostalno dio teksta iz basne koji su dobili, a onda individualno pa na nivou grupe formulišu zadatak dovodeći novi lik u priču. Svoje ideje grupe pišu na veći plakat. Zadaci za grupe:

I grupa: Vrana je ožednjela. Dugo je letjela i tražila vodu. Kad je već bila klonula, ugleda vrč s nešto malo vode na dnu. Sleti do vrča i pokuša kljunom dohvatiti vodu. No kljun joj je bio prekratak.....

Nastavi pisati: Ko se tada pojavio? Kako je pomogao vrani?

II grupa: „Oh, znam!“ – povika vrana. – „Prevrnuću vrč i napiti se dok voda bude iz njega curila!“ Pokušavala ga je prevrnuti, ali je vrč bio pretežak za njenu snagu. Zastade da porazmisli.....

Nastavi priču: Ko se tada pojavio? Kako je pomogao vrani da dođe do vode?

III grupa: „Znam!“ – zakriješti. – „Razbit ću ga!“ Ali ni to nije mogla. Vrč je bio od čvrste građe. Sirota vrana je posustala. Nije imala snage letjeti dalje, a nađenu vodu nije mogla popiti.....

Nastavi priču: Ko se tada pojavio? Kako je pomogao vrani da dođe do vode?

IV grupa: Onda joj sine dobra zamisao. Stade kljunom kupiti sitnije kamenje i ispušta ga u vrč. Malo-pomalo kamenčići su istiskivali vodu prema vrhu. Naposljetku se vrana uspjela napiti. Oh, kako je divan okus imala voda!.....

Nastavi priču: Pojavio se vlasnik vrča? Šta je uradio kada je ugledao vranu? Šta se dalje desilo?

Aktivnost 3: Grupe svoje plakate lijepe (vješaju) na zid a onda slijedi „Šetnja galerijom“. Sve grupe čitaju plakate drugih grupa i imaju mogućnost da svoje komentare upišu na njihove radove. Komentari se koriste za usavršavanje i nadogradnju ideja.

Aktivnost 4: Slijedi razgovor na nivou velike grupe o komentarima drugih i ako se oni mogu iskoristiti za pisanje.

Aktivnost 5: Strategija „Brzina mozga“: Učenici imaju zadatak da radeći u grupama što je moguće brže pronađu rješenje i dođu do vrana koje su okačene o lustere. Pri radu grupa učiteljica pomaže i pazi na učenike da se ne ozlijede pri eventualnom penjanju na stolice i klupe. Pohvalim sve pokušaje grupa. *(Ova aktivnost se može iskoristiti kao dodatna aktivnost ukoliko učenici završe sve zadatke navrijeme, povezana je s tekstom basne jer se trebaju generirati ideje kako da se dođe do vrana koje su okačene o lustere. Aktivnost je dobra i kao mini pauza za razgibavanje i korelira s nastavom tjelesnog i zdravstvenog odgoja.)*

Nakon učenja:

Kako ćete pomoći učenicima da rezimiraju i primijene naučeno ili da postave ciljeve za sljedeći čas? Šta će učenici uraditi da vježbaju i prošire znanje o ovome što su naučili na ovom času?

Aktivnost 6. Učenici prave osvrt na sliku vrane i njene osobine s prethodnog časa. Među tim riječima je i riječ **ptica**. Vodimo kraći razgovor o pticama: Volite li ptice? Koje ptice još poznajete? Koja je najveća ptica na svijetu? Koja je najmanja ptica na svijetu? Zna li neke ptice koje ne lete? Zna li koje ptice lete, hodaju i plivaju? Kako dijelimo ptice?

Zadati domaći zadatak: Kako je pticama stanaricama zimi? Da li im treba pomoći? Kako vi to činite? Napišite o tome kratki članak od pet rečenica i ilustrujte ga.

Formativna procjena za ovaj čas: nastavni listići za individualan rad, „Novi lik u priči“, plakati s generiranim grupnim idejama

Tehnologija/mediji koje treba koristiti na ovom času: plakati, shema „Oluja mozga“ na pojam VRANA, plakati s generiranim idejama u finalnoj verziji, basna podijeljena u dijelove, papirne vrane za podizanje energije i grupnu koheziju pri savladavanju problema

Razmišljanje nakon časa:

Šta je na ovom času bilo dobro za vaše učenike?

Koje promjene biste preporučili za:

a) sljedeći čas?

b) poboljšanje ovog časa?

Autor pripreme:

Ulfeta Delić, nastavnik razredne nastave, OŠ „Rešad Kadić“ Kakanj

Priprema za čas br. 3: Pisanje/Vrste i namjene teksta/Vrana i vrč s vodom/Ezop

Razred: II

Ishod učenja:

- Piše pripovjedne tekstove kako bi razvio stvarna ili zamišljena iskustva ili događaje koristeći odgovarajuću tehniku, dobar odabir detalja i dobro strukturiran redosljed događaja.

Pokazatelj razreda koji se pohađa:

- Piše o stvarnim ili izmišljenim doživljajima ili događajima, slijedi tok radnje i opisuje važne detalje.

Uvod u učenje:

Kako ćete pobuditi interesovanje učenika i nadograditi njihovo prethodno znanje da biste ih uveli u sadržaj ovog časa, ciljeve učenja i aktivnosti?

Aktivnost 1: Vodimo razgovor o domaćem zadatku koji su učenici trebali riješiti (napisati kratki članak do pet rečenica i ilustrovati sadržaj istog). Nekoliko učenika prezentuje rezultate svog rada. Poslušat ćemo i ostale neobične i zanimljive odgovore ako ih je bilo.

Pošto se već vodio razgovor o pticama stanaricama slijedi najava nastavne jedinice: Danas ćemo pokušati napisati svoj rad, o tome kako smo pomogli nekoj ptici ili kako bi pomogli pticama.

Kroz učenje:

Koje nastavne aktivnosti će učenici realizirati da bi izgradili svoje znanje, vještine i razumijevanje i tako ostvarili ciljeve časa?

Aktivnost 2: Učenici rade individualno, tj. pišu pripovjedne tekstove o pticama na zadatu temu. Prije početka aktivnosti objasniti da pišu na temu „**Kako smo pomogli nekoj ptici**“ ili „**Kako bi pomogli pticama**“ te da im može pomoći članak koji su napisali za domaći zadatak ili neka od ideja koju su dobili slušajući druge učenike dok su čitali svoje domaće zadatke, tj. članke o pticama stanaricama. (*Važno je napomenuti da učenici ne moraju pisati samo o pticama stanaricama, tj. da će radovi biti maštovitiji ako pišu i o drugim pticama, npr. selicama, grabljivicama, najvećoj ptici, najmanjoj ptici i sl.*)

Na tabli je potrebno istaknuti riječi koje će biti „niti vodilje“ u toku pisanja i koje će pomoći učenicima da obogate sadržaj svojih pismenih radova.

Primjeri riječi: **hrana, gnijezdo, kućica, mrvice hljeba, zrnevlje, jaja, ptici, kamenje, ...**

Aktivnost 3: Čitanje radova na nivou velike grupe

Nakon što učenici napišu svoje pismene radove individualno, slijedi prezentacija na nivou velike grupe. Tri do četiri učenika će pročitati svoje radove, a ostali učenici će imati zadataka da pažljivo slušaju i uporede svoj rad s radovima koje su slušali i vide da li postoje još neke ideje koje bi im koristile u procesu redigovanja svog rada prije konačnog objavljivanja.

Aktivnost 4: Primijeniti strategiju „Smijemo – ne smijemo“: Učenici rade u parovima unutar malih grupa (4 grupe – 8 parova). Jedan učenik u paru izvlači karticu na kojoj je napisana riječ (riječi su već navedene – „niti vodilje“) koja se odnosi na ptice i izgovara rečenicu npr.

Prvi učenik kaže: Trebamo praviti gnijezda.

Drugi učenik kaže: Ne treba rušiti gnijezda. itd.

Ova vježba im pomaže da bogate svoj rječnik i uvježbaju pravilan izgovor i pisanje riječce „ne“ uz glagole jer učenici tu često griješe kada se pismeno izražavaju.

Nakon učenja:

Kako ćete pomoći učenicima da rezimiraju i primijene naučeno ili da postave ciljeve za sljedeći čas? Šta će učenici uraditi da vježbaju i prošire znanje o ovome što su naučili na ovom času?

Aktivnost 5: Primijeniti tehniku za redigovanje CUPS/VRIP. Učenici rade individualno redigovanje, a za zadaću trebaju detaljno uraditi **redigovanje** kao četvrti korak procesa pisanja u pet koraka prije objavljivanja radova. Nastavniku listići s tehnikom VRIP/CUPS služe za formativnu procjenu.

U mom pisanju postoji VRIP (CUPS - šolje)!

Velika slova (Capitals) na početku svake rečenice i za imena likova i nazive mjesta!

Razumijevanje (Understanding) – čitam sebi naglas i tekst ima smisla!

Interpunkcija (Punctuation) koja je tačna!

Pisanje (Spelling) koje je tačno!

Učenik _____

Pismene radove trebaju donijeti naredni čas jer će dizajnirati zidne novine.

Formativna procjena za ovaj čas: VRIP/CUPS kontrolna tabela za redigovanje

Tehnologija/mediji koje treba koristiti na ovom času: tematske riječi kao „niti vodilje“, nastavni listići VRIP kontrolna lista za redigovanje, kartice s tematskim riječima (*hrana, gnijezdo, kućica, mrvice hljeba, zrnavlje, jaja, ptiči, kamenje, ...*)

Razmišljanje nakon časa:

Šta je na ovom času bilo dobro za vaše učenike?

Koje promjene biste preporučili za:

a) sljedeći čas?

b) poboljšanje ovog časa?

Autor pripreme:

Ulfeta Delić, nastavnik razredne nastave, OŠ „Rešad Kadić“ Kakanj

Strategija za Čitanje, Usmeno izražavanje i slušanje i Pisanje

Oblast-i: Čitanje, Usmeno izražavanje i slušanje i Pisanje

Razred-i: III–V

Strategija: Smijemo – ne smijemo

Svrha: Koristiti ovu strategiju za vježbe čitanja naglas, vježbe aktivnog slušanja, pravilno dizajniranje potvrdnih i odričnih rečenica i ponavljanje sadržaja iz pravopisa (ortografije).

Koraci za nastavnika:

Opcija 1. Sinonimi i antonimi u rečenicama

1. Podijeliti učenike u parove. Unutar grupa koje broje po 4 člana formirat će se po dva para.
2. Podijeliti materijal za rad (2 seta kartica za svaki par po jedan s osobinama likova iz teksta koji se interpretira i njihovi antonimi – riječi suprotnog značenja).
3. Učenici izvlače listiće na kojima su napisane osobine likova i samostalno formiraju parove, diktirane tim osobinama (npr. prvi učenik je izvukao osobinu **zahvalan** i traži učenika koji je izvukao osobinu **nezahvalan**).
4. Jedan učenik (iz formiranog para na osnovu osobina) na osnovu osobine date na listiću formuliše rečenicu vezanu za određeni lik iz priče (npr. Taj i taj lik je zahvalan jer je.....) a drugi učenik koji je na listiću izvukao antonim formuliše rečenicu (npr. Taj i taj lik je nezahvalan jer.....).
5. Dok jedan par izlaže, drugi par unutar grupe ima zadatak da pažljivo prati njihovo izlaganje, a onda svojim komentarima procijene koliko su bili uspješni. (Ovdje bi mogli za parove napraviti tabelu u kojoj bi mogli samo dopisati svoje mišljenje o izlaganju drugog para unutar svoje grupe. Ova tabela bi služila kao model za vršnjačko procjenjivanje, a nastavniku bi služila za formativnu procjenu o vještinama aktivnog slušanja, pravilnog pisanja i sl.)

Opcija 2. Potvrdne i odrične rečenice nastale na osnovu riječi ili sličica

1. Podijeliti učenike u parove. Unutar grupa koje broje po 4 člana formirat će se po dva para.
2. Podijeliti materijal za rad (kartice s riječima koje predstavljaju ključne detalje u priči ili slike koje predstavljaju ključne detalje u priči).
3. Jedan učenik u paru izvlači karticu na kojoj je napisana riječ (ključni detalji iz priče ili slike s ključnim detaljima) i izgovara rečenicu:
npr. prvi učenik kaže: Trebamo praviti gnijezda.
drugi učenik kaže: Ne treba rušiti gnijezda. itd.

4. Dok jedan par izlaže, drugi par unutar grupe ima zadatak da pažljivo prati njihovo izlaganje, a onda svojim komentarima procijene koliko su bili uspješni. (Ovdje bi mogli za parove napraviti tabelu kao i u opciji 1 u kojoj bi mogli samo dopisati svoje mišljenje o izlaganju drugog para unutar svoje grupe. Ova tabela bi služila kao model za vršnjačko procjenjivanje, a nastavniku bi služila za formativnu procjenu o vještinama aktivnog slušanja, pravilnog pisanja i sl.) *Ova vježba pomaže učenicima da bogate svoj rječnik i uvježbaju pravilan izgovor i pisanje riječice "ne" uz glagole jer učenici tu često griješe kada se pismeno izražavaju.*

Modifikacije:

Opcija 1:

- U višim razredima (IV i V razred) učenici bi mogli raditi u trojkama, tako da treći učenik bude u ulozi „medijatora“ i vrši procjenu ostala dva člana unutar trojke.
- U višim razredima (IV i V razred) učenici mogu povezivati osobine, ključne detalje i slike u zavisnosti da li se radi o opciji 1 ili opciji 2 s likovima iz drugih priča ili ljudima iz stvarnog života, tj. njihovog okruženja. (Npr. Lik u priči je bio nezahvalan kao i lik iz priče.... ili Moj brat je zahvalan kada ja)

Kada treba primijeniti ovu strategiju:

Primjenjivati u vježbama usmenog izražavanja i čitanja ili u vježbama pri procesu pisanja u pet koraka u fazi redigovanja jer rečenice nastale na ovaj način mogu obogatiti pismeni rad prije njegovog konačnog objavljivanja, a uvježbavaju se i sadržaji iz gramatike i pravopisa (potvrдне i odrične rečenice, pisanje riječice „ne“ uz glagole.

Autor: Ulfeta Delić, nastavnik razredne nastave, OŠ „Rešad Kadić“ Kakanj

Tabela za formativnu procjenu: Čitanje, Usmeno izražavanje i slušanje i Pisanje

KRITERIJI	1 ISPOD STANDARDA	2 PRIBLIŽNO NIVOU STANDARDA	3 STANDARDNI NIVO	4 IZNAD STANDARDA
PREPRIČAVANJE PRIČE I UOČAVANJE GLAVNE PORUKE I VAŽNIH DETALJA	Uz pomoć i podršku nastavnika prepričava priču na osnovu detaljnih pitanja.	Prepričava priču na osnovu detaljnih pitanja ali nedostaju neki detalji.	Prepričava priče iz različitih kultura, utvrđuje glavnu poruku i objašnjava kako se ona prenosi putem važnih detalja u tekstu.	Samostalno prepričava priču s unošenjem elemenata mašte, te povezuje sa životnim situacijama.
OPIS LIKOVA I TOK DOGAĐAJA	Uočava likove u priči, ali uz pomoć i podršku nastavnika razlikuje pozitivne i negativne likove, teže uočava tok događaja.	Uočava likove u priči te razlikuje pozitivne i negativne likove, uz podršku nastavnika prati tok događaja i refleksiju postupaka likova na tok događaja.	Opisuje likove u priči (npr. njihove osjećaje, motivacije, osobine) i utvrđuje kako njihovi postupci doprinose razvoju radnje.	Samostalno opisuje likove, zauzima stav o njihovim postupcima, te upoređuje likove s likovima iz drugih priča. Uočava tok događaja i glavni događaj u tekstu.
UČEŠĆE U RAZGOVORU I SARADNJA	Ponekad uz pomoć i podršku, vođen nastavnikom odgovara na neka pitanja vezana za njemu blisku temu.	Povremeno uz podsticaj učestvuje u razgovoru i saradnji o njemu bliskim temama. Svoje ideje nadograđuje idejama vršnjaka i o njima rado diskutuje.	Učestvuje efikasno u nizu razgovora i saradnji (jedan na jedan, u grupama, predvođen nastavnikom) s različitim sagovornicima o temama i tekstovima na nivou razreda, nadogradnji na idejama drugih i jasnom izražavanju vlastitih ideja.	Uključuje se rado u sve vidove razgovora na nivou male i velike grupe, s nastavnikom. Inicira teme za diskusiju, jasno izražava svoje ideje i pomaže drugim učenicima da generiraju nove ideje.
PRIPREMA ZA DISKUSIJU	Oslanja se na pripreme drugih učenika u razredu i stalnu podršku nastavnika prilikom diskusije na nivou velike grupe.	Uz manju pomoć i podršku priprema jednostavniji materijal za diskusiju; oslanja se na svoju pripremu koja obuhvata solidne informacije o određenoj temi radi istraživanja ideja o kojima se raspravlja.	Priprema se za diskusiju, nakon što se pročita ili prouči traženi materijal; isključivo se oslanja na tu pripremu i druge informacije koje ima o temi radi istraživanja ideja o kojima se raspravlja .	Samostalno se priprema za diskusiju nakon čitanja i proučavanja traženog materijala; oslanja se isključivo na svoju pripremu i informacije prikupljene iz različitih izvora o temi diskusije i idejama za istraživanje i raspravu.

POŠTIVANJE PRAVILA	Poznaje većinu pravila za dijalog i diskusiju, ali ih se ne pridržava.	Poznaje pravila za dijalog i diskusiju, ali se povremeno pridržava istih.	Prati dogovorena pravila za dijalog i diskusiju na uvažavajući način.	U potpunosti prati dogovorena pravila za dijalog i diskusiju te incira nova pravila na nivou velike grupe
POSTAVLJANJE PITANJA	Ponekad postavlja pitanja da provjeri razumijevanje prezentiranih informacija. Ne pokazuje značajan interes za teme i komentare.	Postavlja pitanja koja često nisu vezana za temu i komentare, ali su vezana za njegova interesovanja.	Postavlja pitanja da provjeri razumijevanje prezentiranih informacija, drži se teme i povezuje njihove komentare s primjedbama ostalih.	Uvijek postavlja pitanja koja su u vezi teme i komentara. Pomaže drugim učenicima ukoliko imaju poteškoće razumijevanja prezentiranih informacija.
ARGUMENTACIJA	Ne iznosi svoje ideje tokom diskusije na nivou razreda. Ponekad ne iznosi ideje kada je rad organiziran u malim grupama.	Izražava svoje ideje tokom diskusije, ali još uvijek ne uspijeva da odbrani neke stavove jasnom argumentacijom.	Izražava i brani vlastite ideje u svjetlu diskusije.	Slobodno i spontano izražava vlastite ideje tokom diskusije. Generiranje ideja i njihova argumentacija prati njegova iskustva iz svakodnevnog života.
PISANJE O STVARNIM I IZMIŠLJENIM DOŽIVLJAJIMA I DOGAĐAJIMA, PRAĆENJE TOKA DOGAĐAJA I OPISIVANJE VAŽNIH DETALJA	Uz pomoć i podršku nastavnika ili vršnjaka u stanju je da napiše nekoliko rečenica o događajima i doživljajima, ne prati tok događaja i opis važnih detalja.	Piše sažeto o stvarnim i izmišljenim događajima ili doživljajima, prati tok događaja, ali često izostaje opis važnih detalja.	Piše o stvarnim i izmišljenim događajima ili doživljajima, slijedi tok događaja i opisuje važne detalje.	Pisani radovi u potpunosti prate tok događaja, obiluju konkretnim opisima važnih detalja. Zastupljeni elementi kreativnosti i stvaralaštva tokom pisanja o stvarnim i izmišljenim događajima ili doživljajima.

**Priprema za sat br. 1: Čitanje/Ključne ideje i pojedinosti/Vrana i vrč s vodom/Ezop
Razred: II.**

Ishod učenja:

- Analizira likove, događaje i ideje, te njihove međudnose u tekstu.

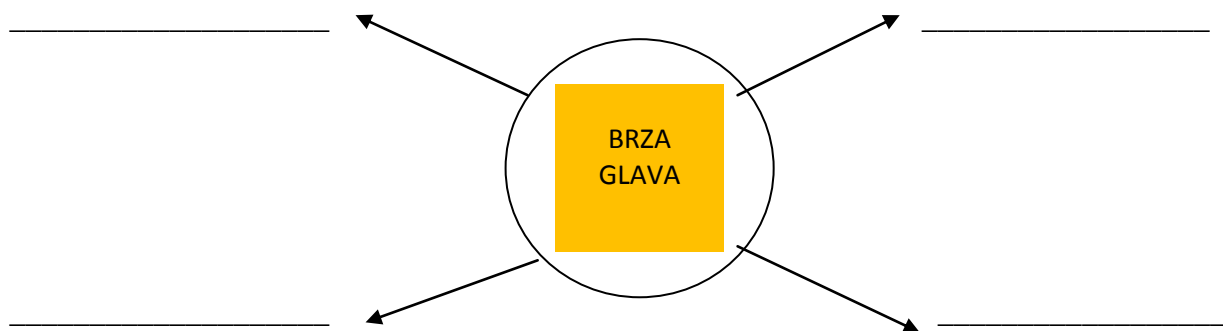
Pokazatelj razreda koji se pohađa:

- Opisuje likove u priči (npr. njihove osjećaje, motivaciju, odlike) i utvrđuje kako njihovi postupci doprinose razvoju radnje.

Uvod u učenje:

Kako ćete pobuditi zanimanje učenika i nadograditi njihovo prethodno znanje da biste ih uveli u sadržaj ovog sata, ciljeve učenja i aktivnosti?

A1) Popunjavanje grafičkog organizatora. Učenici trebaju individualno navesti nekoliko asocijacija na izraz BRZA GLAVA, a zatim popunjavamo grafički organizator na nivou velike skupine.

Razgovor s učenicima: Je li vama nekada netko rekao „brza glava“? Kada nekome možemo reći da ima „brzu glavu“?

A2) U basni *Vrana i vrč s vodom* vidjet ćete kako je nekada važno imati „brzu glavu“. Pitati učenike znaju li tko je vrana i što je vrč. Nakon pojašnjenja pokazati im slike vrane i vrča i navesti tko je autor ove basne. Naslov zapisati na ploči.

Kroz učenje:

Koje nastavne aktivnosti će učenici realizirati da bi izgradili svoje znanje, vještine i razumijevanje i tako ostvarili ciljeve sata?

A3) Čitanje teksta obraditi strategijom *Predviđanje*.

Prije čitanja pitati učenike o tome što misle o čemu priča ova basna?

Potom čitati učenicima dio po dio teksta.

Vrana i vrč s vodom

Vrana je ožednjela. Dugo je letjela i tražila vodu. Kad je već klonula ugleda vrč s nešto malo vode na dnu. Sleti do vrča i pokuša kljunom dohvatiti vodu. No kljun joj je bio prekratak.

1. stanka: Zašto je vrana tražila vodu? Gdje ju je pronašla? Je li se vrana uspjela napiti vode? Zašto?

Što mislite, što je vrana uradila da riješi svoj problem?

Učenici predviđaju daljnji nastavak teksta, a potom nastaviti s čitanjem teksta gdje učenici saznaju što je vrana radila kako bi se utažila žeđ.

„Oh, znam“ povika vrana. „Prevrnut ću vrč, i napiti se dok voda bude iz njega curila!“

Pokušavala ga je prevrnuti, ali je vrč bio pretežak za njezinu snagu.

Zastade da porazmisli.

2. stanka: Je li se vrana uspjela napiti vode? Zašto nije?

Nastavljaju s predviđanjem daljnjeg tijeka radnje. Što se dalje dogodilo?

„Znam!“ zakriješti. „Razbit ću ga!“

Ali ni to nije mogla. Vrč je bio od čvrste građe.

Sirota vrana je posustala. Nije imala snage dalje letjeti, a nađenom vodom nije se mogla koristiti.

3. stanka: Jeste li se nadali ovakvom nastavku priče? Što se vrani dogodilo?

Nastavljaju s predviđanjem? Što mislite je li se vrana uspjela napiti vode, je li joj mogao tko pomoći?

Čitanje teksta do kraja.

„Moram otkriti način kako da dođem do vode u vrču“, mozgala je vrana. „Neću valjda umrijeti od žeđi kraj vrča s vodom.“

Onda joj sine dobra zamisao. Stade kljunom kupiti sitnije kamenje i spuštati ga u vrč. Malo, pomalo kamenčići su istiskivali vodu prema vrhu.

Naposljetku se vrana uspjela napiti. Oh, kakav je divan okus imala voda!

Ezop

5. stanka: Uspoređuju svoje predviđanje sa završetkom priče.

A4) Slijedi globalna analiza teksta primjenom strategije *Veliko 4*.

- Kako se zovu priče u kojima životinje ili biljke imaju sposobnost da govore?
- Koji problem je imala vrana?
- Kako ga je pokušala riješiti?
- Kako se vrana osjećala kada se napila vode? Zašto?

A5) Samostalno čitanje basne i rad na zadacima u manjim skupinama.

1. skupina: Napišite osobine vrane. Stikerčiče zalijepite na sliku vrča.

je

2. skupina: Događaji nisu poredani pravilno. Zadatak skupine je da pored naslova događaja stavi odgovarajući redni broj, od 1. do 6., onim redom kako su se događaji odvijali.

- Pokušala je prevrnuti vrč
- Vrana ima problem
- Uspjela se napiti vode
- Pokušala je razbiti vrč
- Vrana je posustala

3. skupina: Učenici dopunjavaju rečenice i zaokružuju točne odgovore vezane za sadržaj basne.

Zaokružite točan odgovor.

Basna je:

- a) priča u kojoj se pojavljuju nestvarni događaji i nestvarni likovi.
- b) kratka priča u kojoj likovi imaju ljudske osobine.

Dopuni rečenicu.

Vrana je pokušala _____ i _____ vrč.

Problem je riješila kada je _____.

Vrana je bila _____.

4. skupina: Pročitajte narodne poslovice i izaberite poslovicu koja najviše odgovara našoj basni. Objasnite je svojim riječima. Pokušajte i odrediti kojem dijelu priče najviše odgovara ta poslovice

- Sloga kuću gradi, a nesloga razgrađuje.
- Zajedništvo je junaštvo.
- Jednom rukom nećeš ni čvor svezati.
- Kad čovjek nije jak treba da bude mudar.
- Upornost i istrajnost vode do cilja.

A6) Skupine prezentiraju urađeno na nivou velike skupine (odjela).

Nakon učenja:

Kako ćete pomoći učenicima da rezimiraju i primijene naučeno ili da postave ciljeve za sljedeći sat? Što će učenici uraditi da vježbaju i prošire znanje o ovome što su naučili na ovom satu?

A7) Razgovarati o upornosti i mudrosti vežući sadržaj basne za svoja iskustva.

Učenici popunjavaju nastavne listiće koji su dati u formi T-tablice:

Kada sam uporan-uporna kao vrana...	Kada sam mudar-mudra kao vrana...

Iznositi po jedan primjer za upornost i mudrost iz T-tablice što može poslužiti kao savjetovanje ali i za generiranje ideja za pisanje.

Dogovor o zadaći: Tekst *Vrana i vrč s vodom* vježbati lijepo i izražajno čitati.

Formativna procjena za ovaj sat: nastavni listići s grafičkim organizatorima, nastavni listići sa T-tablicom „Kada sam uporan-uporna kao vrana... /Kada sam mudar-mudra kao vrana...“

Tehnologija/mediji koje treba koristiti na ovom satu: grafički organizator na flip-chart papiru, marker, tekst basne „Vrana i vrč s vodom“, nastavni listići, radni nalozi za skupni rad

Razmišljanja nakon sata:

Što je na ovom satu bilo dobro za vaše učenike?

Koje promjene biste preporučili za:

a) *sljedeći sat?*

b) *poboljšanje ovog sata?*

Autor pripreme:

Ilijana Vidović, magistar razredne nastave, OŠ „Vareš“ Vareš

Prilozi:

Tekst basne

Vrana i vrč s vodom

Vrana je ožednjela. Dugo je letjela i tražila vodu. Kad je već klonula ugleda vrč s nešto malo vode na dnu. Sleti do vrča i pokuša kljunom dohvatiti vodu. No kljun joj je bio prekratak.

„Oh, znam!“ povika vrana. „Prevrnut ću vrč, i napiti se dok voda bude iz njega curila!“

Pokušavala ga je prevrnuti, ali je vrč bio pretežak za njezinu snagu.

Zastade da porazmisli.

„Znam!“ zakriješti. „Razbit ću ga!“

Ali ni to nije mogla. Vrč je bio od čvrste građe.

Sirota vrana je posustala. Nije imala snage dalje letjeti, a nađenom vodom nije se mogla koristiti.

„Moram otkriti način kako da dođem do vode u vrču“, mozgala je vrana. „Neću valjda umrijeti od žeđi kraj vrča s vodom.“

Onda joj sine dobra zamisao. Stade kljunom kupiti sitnije kamenje i spuštati ga u vrč. Malo, pomalo kamenčići su istiskivali vodu prema vrhu.

Naposljetku se vrana uspjela napiti. Oh, kakav je divan okus imala voda!

Ezop

**Priprema za sat br. 2: Usmeno izražavanje i slušanje/Prezentacija znanja i ideja/
Vrana i vrč s vodom/Ezop**

Razred: II.

Ishod učenja:

- Prezentira informacije i dokaze tako da slušatelji mogu slijediti tijek obrazlaganja, razvoj i stil primjereni su zadatku, svrsi i publici.
- Prilagođava govor različitim kontekstima i komunikacijskim zadacima.

Pokazatelj razreda koji se pohađa:

- Izvješćuje o temi ili tekstu, priča priču ili detaljno prepričava iskustvo uz odgovarajuće činjenice i relevantne, opisne detalje, govoreći jasno, odgovarajućim ritmom.
- Izražava se punim rečenicama.

Uvod u učenje:

Kako ćete pobuditi zanimanje učenika i nadograditi njihovo prethodno znanje da biste ih uveli u sadržaj ovog sata, ciljeve učenja i aktivnosti?

A1) Razgovor o zadaci – izražajno čitanje basne *Vrana i vrč s vodom*. Kakvo je to izražajno čitanje? Na što trebamo paziti?

A2) Čitanje teksta po ulogama *Vrana i vrč s vodom*. Izabrali dva učenika za čitanje. Jedan učenik je narator, a drugi Vrana.

A3) Najava sata.

Kod kuće ste pažljivo čitali tekst *Vrana i vrč s vodom*. Pročitani tekst ćemo danas dramatizirati.

Kroz učenje:

Koje nastavne aktivnosti će učenici realizirati da bi izgradili svoje znanje, vještine i razumijevanje i tako ostvarili ciljeve sata?

A4) Podjela učenika u 5 skupina. Učenici izvlače kartončiće s likovima: 4 kartončića narator, 4 kartončića vrana, 1 cvijeće, 1 sunce, 1 jež, 1 vuk i 4 kartončića ocjenjivači.

1. skupina: narator, vrana, cvijeće

2. skupina: narator, vrana, sunce

3. skupina: narator, vrana, jež

4. skupina: narator, vrana, vuk

5. skupina: ocjenjivači

A5) Podjela zadataka skupinama.

Svatko će dobiti ulogu koju će odglumiti.

Nastavnik usmjerava učenike na zadatak: U priču smo unijeli nove likove koji će izmijeniti našu basnu. Trebate osmisliti što će svaki lik izgovoriti i što će promijeniti novi lik u basni, kakva će biti njegova uloga u basni, kako će novi lik pomoći ili odmoći vrani.

Skupina ocjenjivača će ocijeniti izvođenje svake skupine u dobivenim tablicama, a dok se skupine budu pripremle za izvođenje ocjenjivači će urediti izgled scene. Pripremljenu shemu zalijepiti na ploču.

Skupinu pripremiti za ocjenjivanje, objasniti im koji su kriteriji ocjenjivanja, na što trebaju obratiti pozornost.

A6) Učenici u svojim skupinama vježbaju dramatizaciju basne

A7) Skupine izlaze i prezentiraju basnu, tako što uzimaju maske i glume likove. Skupina ocjenjivači ocjenjuju izvođenje skupina u tablicu po datim kriterijima.

Za izvedbu i jasnoću svaki ocjenjivač će dodijeliti 1 😊 (izvrsno) ili 1 😐 (dobro). U trećem redu dati objašnjenje što im se najviše svidjelo u izvedbi.

Kriteriji	1. skupina	2. skupina	3. skupina	4. skupina
Jasnoća fabule				
Scenska izvedba				
Svidjelo mi se u izvedbi basne – objasni				
UKUPNO:				

A8) Unosimo ocjene u zajedničku tablicu na ploči i razgovaramo o njima.

Nakon učenja:

Kako ćete pomoći učenicima da rezimiraju i primijene naučeno ili da postave ciljeve za sljedeći sat? Šta će učenici uraditi da vježbaju i prošire znanje o ovome što su naučili na ovom satu?

A9) Sljedećom aktivnosti želimo da učenici praktično potvrde da će kamenčići u posudi istisnuti vodu prema vrhu. Razgovarati s učenicima o istiskivanju vode pomoću kamenčića. Smatraju li da je to moguće ili je to izmišljeno u priči? Sada će to dokazati pomoću vode u čaši i kamenčića koje će stavljati u čašu. Postupak pri radu. Svaka skupina dobiva čašu, vodu i kamenčiće. U čašu sipaju vodu.

Pomoću flomastera označe razinu vode u čaši. Potom stavljaju kamenčiće u čašu i promatraju što se događa.

Radni listić koji pune individualno nakon pokusa.

Postupak pri radu: _____

Zapazio/ la sam u pokusu: _____

Razgovaramo o rezultatima pokusa i o tome kako možemo promatrati i otkrivati svijet oko sebe.

Formativna procjena za ovaj sat: tablica za procjenu dramatizacije teksta, tablica formativne procjene, radni listić, angažiranje i trud svakoga učenika pri dramatizaciji teksta

Tehnologija/mediji koje treba koristiti na ovom satu: udžbenik, grafički organizator na flip-chart papiru, marker, čaše, voda, kamenčići, maske, radni listići, tablica procjene

Razmišljanje nakon sata:

Šta je na ovom satu bilo dobro za vaše učenike?

Koje promjene biste preporučili za:

a) *sljedeći sat?*

b) *poboljšanje ovog sata?*

Autor pripreme:

Ilijana Vidović, magistar razredne nastave, OŠ „Vareš“ Vareš

**Priprema za sat br. 3: Pisanje/Vrste i namjene teksta/Razredna knjiga – Upornost:
Vrana i vrč s vodom/Ezop**

Razred: II.

Ishod učenja:

- Piše pripovjedne tekstove kako bi razvio stvarna ili zamišljena iskustva ili događaje koristeći odgovarajuću tehniku, dobar odabir detalja i dobro strukturiran slijed događaja.

Pokazatelj razreda koji se pohvađa:

- Piše o stvarnim ili izmišljenim doživljajima, slijedi tijek radnje i opisuje važne detalje.

Uvod u učenje: *Kako ćete pobuditi zanimanje učenika i nadograditi njihovo prethodno znanje da biste ih uveli u sadržaj ovog sata, ciljeve učenja i aktivnosti?*

A1) Analiza sadržaja slikovnice: Ispred učenika su slikovnice/knjige koje smo čitali za lektiru ili u slobodno vrijeme. Svaki učenik izabere po jednu slikovnicu. Učenici čitaju naslov izabrane knjige. Kroz diskusiju ponavljamo elemente koje ima naslovnica: ilustracija, naziv/ naslov, ime autora i sl.)

A2) Pravila za čitanje knjige/slikovnice: Kako pravilno držimo i čitamo knjige, štampu i slikovnice (vježba pravilnog držanja tijela, položaj pri čitanju, držanje knjige, listanje, udaljenost od očiju, čitanje u sebi).

A3) Najava nastavne jedinice: Složimo rečenicu od riječi koje su date na kartončićima (će, pisati, učenici, svoju knjigu, razrednu, danas) *Učenici će danas pisati svoju razrednu knjigu o temi Upornost praveći refleksiju na sadržaj basne Vrana i vrč s vodom i svoja osobna iskustva.*

Kroz učenje: *Koje nastavne aktivnosti će učenici realizirati da bi izgradili svoje znanje, vještine i razumijevanje i tako ostvarili ciljeve sata?*

Kreativna radionica pisanja: Pišemo razrednu knjigu

A4) Analiza pouke basne *Vrana i vrč s vodom*

Razgovor s učenicima o postupcima vrane iz navedene basne.

- Koji problem je imala vrana u ovoj basni? Je li problem sama izazvala?
- Na koji način je pokušala riješiti problem? Je li odmah uspjela? Zašto?
- Kako je vrana riješila svoj problem?
- Jest li vi nekada imali sličan problem? Kako ste ga riješili?

A5) Upoznavanje učenika s radnim zadatkom i oblikom pismenog izražavanja

Razredna knjiga: Upornost

A6) Upoznavanje učenika s tehnikom pismenog izražavanja (učenicima dati upute da će pisati po modelu kako se pišu slikovnice – tekst popraćen ilustracijom. Svoju priču predstaviti će prvo slikom vodeći računa da slika odražava dobar odabir detalja i koja usmjerava čitaoca na strukturiran redoslijed događaja, te da svaka priča ima svoj naslov i naziv autora.

Nastavnik usmjerava učenike riječima: I vi ćete vaše priče prikazati ilustracijom, a ispod ilustracije napisati ćete tekst vaše priče. Slikom ćete prikazati najvažniji dio/događaj vaše priče, a tekstom objasniti sadržaj priče.

Učenici daju svoje prijedloge za naslov razredne knjige i određuju ime autora.

- Kako bi trebao glasiti naslov naše knjige? *Na ploči pišemo izabrani naslov.*
- Tko će biti autor naše knjige? II. razred *Pišemo i ime autora.*
- Kako je priča u slikovnici prikazana? *Slikom i tekstom.*

Učenici dobivaju upute za rad: Učenici dobivaju listove za individualan rad, te u gornjem desnom kutu pišu svoje ime. Jedan učenik dobiva karton i njegov zadatak je da kreira naslovnu stranicu za razrednu knjigu. S učenikom ponoviti elemente naslovne stranice. Motiv za naslovnu stranicu može se odnositi na rimski broj II. što označava naš razred, napisana sva imena učenika skrivena u detaljima crteža, simbol za upornost i sl.)

A7) Samostalno pismeno izražavanje popraćeno ilustriranjem

Učenici samostalno pišu o temi *Upornost* opisujući sebe, svoje odlike i osobna iskustva, pozivajući se na sadržaj basne *Vrana i vrč s vodom* (u jednom od dijelova pismenog sastava) i pouku koju ona u sebi krije prilikom izvođenja zaključka ili ključne ideje.

A8) Čitanje i demonstracija priča (Priče koje su napisane na listovima papira A3 formata zakačiti na magnetnu ploču jednu do druge. Pročitati naglas priče koje su nastale – nastavnik, vodeći računa prilikom čitanja da ih i emocionalno oboji. Poticati učenike da iskažu svoje osjećaje i odrede u kojem dijelu teksta mogu dodati dio koji odražava kako su se osjećali.)

A9) Refleksija i evaluacija:

Vaše priče su bile zanimljive i uzbudljive.

- Kako ste se osjećali u ulozi pisaca? Je li teško biti pisac? Zašto?

- Je li lakše priču napisati ili je prikazati slikom? Zašto?

- Je li vam bilo zanimljivo slušati kada netko drugi čita vaše priče?

Da, i pisci se raduju kada djeca čitaju njihove knjige. Neke knjige se čitaju u cijelom svijetu. (zbirke bajki, basne, romani za djecu) Neke knjige su pretvorene i u filmove pa ih djeca rado gledaju. (Hajdi, Tom Sojer, Knjiga o džungli, Hari Poter i dr.)

Nakon učenja: *Kako ćete pomoći učenicima da rezimiraju i primijene naučeno ili da postave ciljeve za sljedeći sat? Šta će učenici uraditi da vježbaju i prošire znanje o ovome što su naučili na ovom satu?*

A10) Kako nastaje knjiga

Učenicima reći da će njihove priče (osobna iskustva) zajedno sačinjavati razrednu knjigu pod nazivom ***Upornost*** za koju je njihov prijatelj iz razreda ilustrirao i pripremio korice – naslovnu stranu.

Zajedno uvezati stranice knjige i naslovnicu heftaricom, te odrediti redne brojeve stranica.

A11) Posjeta razrednoj knjižnici

S učenicima otići do police s knjigama i slikovnicama, razrednoj slikovnici odrediti mjesto na kome će stajati i naglasiti da će razredna knjiga ***Upornost*** biti sretna ako budemo i dalje uporni i kreativni i pošaljemo joj još neke prijatelje i prijateljice da ne bude usamljena. Razredna knjiga bi se posebno radovala da je posjete prijateljice *Ljubav, Sreća, Istina* i prijatelji, *Strah, Mir, Hrabrost*.

Formativna procjena za ovaj sat: pregledani učenički radovi, tabela za formativnu procjenu

Tehnologija/mediji koje treba koristiti na ovom satu: knjige, slikovnice, papiri A3 format, bojice, razredna knjižnica

Razmišljanje nakon sata:

Šta je na ovom satu bilo dobro za vaše učenike?

Koje promjene biste preporučili za:

a) *sljedeći sat?*

b) *poboljšanje ovog sata?*

Autor pripreme:

Ilijana Vidović, magistar razredne nastave, OŠ „Vareš“ Vareš

Strategija za Čitanje, Usmeno izražavanje i slušanje i Pisanje

Oblast-i: Čitanje, Usmeno izražavanje i slušanje i Pisanje

Razred-i : II–V

Strategija: Slobodno pisanje

Svrha: Slobodno pisanje predstavlja slobodan protok misli, ideja, osjećaja. Pri slobodnom pisanju učenici slobodno iznose svoja razmišljanja, a pri tome razvijaju kritičko mišljenje. Zato je veoma važno da učenici dobiju povratnu informaciju o svojim razmišljanjima.

Koraci za nastavnika:

Pri pisanju učenik počinje s nekom idejom, postupno je razrađuje, oblikuje iznoseći svoje misli, osjećaje. Pisanjem stvara se veza između onoga koji piše i onoga koji čita. Pisanje postaje sredstvo kojim se izražavaju ideje, ali se daju i pojašnjenja kroz usmene vježbe.

Neki od primjera slobodnog pisanja:

Opcija 1.

Učitelj postavlja pitanje, a učenici odgovaraju slobodnim pisanjem u određenom trajanju.

Može se tražiti od učenika da 5 minuta bez prekida pišu sve što im padne na pamet o nekoj ideji. Po isteku vremena učenici čitaju, te zajedno s nastavnikom analiziraju napisano.

Opcija 2.

Učenik treba samo početi pisati, a da pri tome ne čita napisano, niti se treba brinuti o materijalnim pogreškama, tj. pogreškama u gramatici i pravopisu. Misli koje se javljaju neočekivano o nekoj temi zapisivati kako i dolaze. Time dolazimo do popisa razmišljanja o nekoj temi, a pri tome pišemo novu radnu verziju koja počiva na idejama koje su proizišle iz slobodnog pisanja. Dakle, neočekivane misli treba strukturirati u smislenu cjelinu.

Opcija 3.

Učenici mogu „iz glave“ pisati o nekoj ideji, pisati sastave o svojem osobnom iskustvu, što može poslužiti i kao motivacija u uvodnom dijelu sata.

Opcija 4.

Pošto su obradili određenu temu u glavnom dijelu sata, učitelj može tražiti od učenika da u završnom dijelu sata napišu sastav kao svoju refleksiju na tu temu.

Modifikacije:

- Kombinirati strategiju *Slobodno pisanje* i strategiju *Predviđanje*.
- Kombinirati strategiju *Bura ideja* i strategiju *Slobodno pisanje*.
- Koristiti strategiju u kombinaciji sa strategijom *Predviđanje na osnovu datih pojmova*.

Kada treba primijeniti ovu strategiju:

- Slobodno pisanje može se primjenjivati u svim dijelovima sata.
- Slobodno pisanje može se primjenjivati u dizajniranju razredne slikovnice.
- Slobodno pisanje može se upotrijebiti i pri obradi sadržaja iz gramatike i pravopisa. (npr. učenicima se da pravilo rečenice i postavi im se zadatak da smisle što više rečenica koje će zadovoljiti dato pravilo ili da od besmislenih riječi smisle što više smislenih rečenica.)

Autor: Ilijana Vidović, magistar razredne nastave, OŠ „Vareš“ Vareš

Tablica za formativnu procjenu: Čitanje, Usmeno izražavanje i slušanje i Pisanje

KRITERIJI	1 ISPOD STANDARDA	2 PRIBLIŽNO RAZINI STANDARDA	3 STANDARDNA RAZINA	4 IZNAD STANDARDA
OPIS LIKOVA I TIJEK DOGAĐAJA	Uočava likove u priči, ali uz pomoć i podršku učitelja razlikuje pozitivne i negativne likove, teže uočava tijek događaja.	Uočava likove u priči te razlikuje pozitivne i negativne likove, uz podršku nastavnika prati tijek događaja i refleksiju postupaka likova na tijek događaja.	Opisuje likove u priči (npr. njihove osjećaje, motivacije, odlike) i utvrđuje kako njihovi postupci doprinose razvitku radnje.	Samostalno opisuje likove, zauzima stav o njihovim postupcima, te uspoređuje likove s likovima iz drugih priča. Uočava tijek događaja i glavni događaj u tekstu.
USMENO INTERPRETIRANJE SADRŽAJA PROČITANOG UNOSEĆI ELEMENTE KREATIVNOSTI	Teško prati tijek radnje, potrebna pomoć i podrška pri dramatizaciji teksta i scenskog prikaza.	Daje kreativne ideje pri unošenju novog lika u sam tijek radnje, ali rečenice jednostavne, a scenski nastup nesiguran.	Prezentira informacije i dokaze tako da slušatelji mogu slijediti tijek obrazlaganja, razvoj i stil primjereni su zadatku, svrsi i publici. Prilagođava govor različitim kontekstima i komunikacijskim zadacima.	Samostalno unosi nove likove u tijek priče, mijenja fabulu priče unoseći elemente kreativnosti i iznosi priču u novom mediju.
PISANJE O STVARNIM I IZMIŠLJENIM DOŽIVLJAJIMA I DOGAĐAJIMA, PRAĆENJE TIJEKA RADNJE I OPISIVANJE VAŽNIH DETALJA	Uz pomoć i podršku nastavnika ili vršnjaka u stanju je da napiše nekoliko rečenica o događajima i doživljajima, ne prati tijek radnje i opis važnih detalja.	Piše sažeto o stvarnim i izmišljenim događajima ili doživljajima, prati tijek radnje, ali često izostaje opis važnih detalja.	Piše o stvarnim i izmišljenim događajima ili doživljajima, slijedi tijek radnje i opisuje važne detalje.	Pismeni radovi u potpunosti prate tijek radnje, obiluju konkretnim opisima važnih detalja. Zastupljeni elementi kreativnosti i stvaralaštva tijekom pisanja o stvarnim i izmišljenim događajima ili doživljajima.

NASTAVNE PRIPREME

TREĆI RAZRED

Priprema za čas br. 1: Čitanje/Ključne ideje i detalji/List na putu/Šukrija Pandžo

Razred: 3.

Ishod učenja:

- Pažljivo čita ili sluša tekst u cilju razumijevanja i donošenja logičkih zaključaka; citiranje konkretnih tekstova pri pisanju ili govoru u svrhu argumentovanja zaključaka donesenih na temelju teksta.

Pokazatelj razreda koji se pohada:

- Postavlja pitanja i odgovara na pitanja kako bi pokazao razumijevanje pozivajući se na tekst.

Uvod u učenje:

Kako ćete pobuditi interesovanje učenika i nadograditi njihovo prethodno znanje da biste ih uveli u sadržaj ovog časa, ciljeve učenja i aktivnosti?

Aktivnost 1: Leksička motivacija kojom se kod učenika aktivira rječnik, budi, odnosno potiče mašta, uspostavlja emotivni odnos prema jezičkim sadržajima. Za ostvarivanje ove motivacije riječ je o nizovima glagola i pridjeva pod naslovom „Šta radi i kakav je list u jesen?“ Učenici čitaju i „slušaju“ niz glagola: leti, leprša, leluja, pleše pada...

Pritom ih potičemo na razmišljanje: „Zamišljate list na vjetru kako se kreće, kako se susreće s drugim listovima....“

U nizu pridjeva odrediti koje su boje listovi – žuti, crveni, rasplakani...

Najava nastavne jedinice i zapisivanje naslova na tabli.

LIST NA PUTU

Šukrija Pandžo

Kroz učenje:

Koje nastavne aktivnosti će učenici realizirati da bi izgradili svoje znanje, vještine i razumijevanje i tako ostvarili ciljeve časa?

Aktivnost 2: Interpretacija lirske pjesme „List na putu“ Š. Pandžo

Glavni koraci u interpretaciji lirske pjesme :

1. Izražajno čitanje pjesme
2. Impresije o pjesmi (doživljaj pjesme)
3. Razgovor o pjesmi
4. Osnovna poenta pjesme (rad u grupama)

1.a Izražajno čitanje pjesme

Nastavnik čita pjesmu i pazi na način čitanja stihova ove pjesme. (Kojom bojom glasa? Kojom jačinom? Kojom brzinom/tempom?)

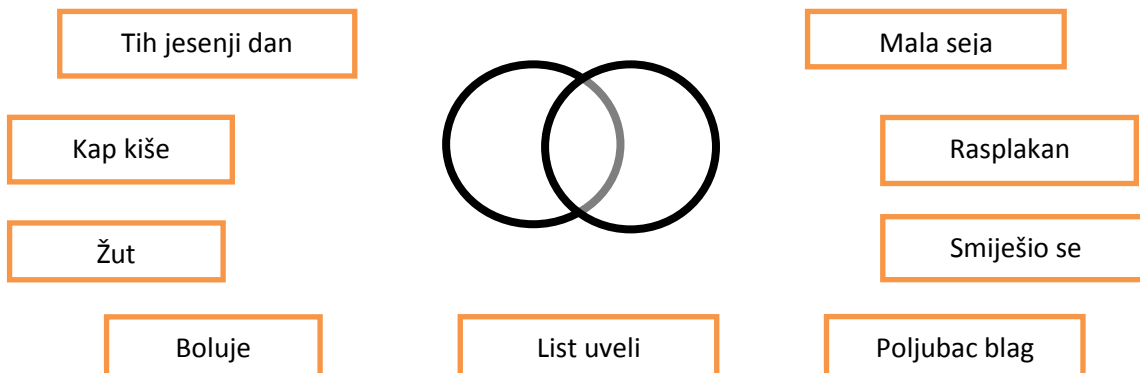
2.a. Impresije o pjesmi (doživljaj pjesme)

Pitanja za učenike:

Kakvo raspoloženje se javlja u tebi dok slušaš ovu pjesmu? (vedro, pomalo sjetno, tužno, sasvim sjetno) Kojim je riječima pjesnik to raspoloženje učinio takvim?

Aktivnost 3: Zadatak za učenike: Strategijom **Venov dijagram** u pjesmi „List na putu“ pronaći riječi ili grupe riječi koje naglašavaju tugu, blagost i nježnost.

1. Riječi koje naglašavaju 2. Riječi koje naglašavaju blagost i nježnost i tugu

3.a Razgovor o pjesmi

Učenici individualno čitaju pjesmu i uočavaju nepoznate riječi:

Pjesnik kaže „mala seja sagnula se nad utrti put“

„Kakav je to utrti put?“ – Ugažen, tvrd, njime putuje seja, s učenicima doći do zaključka da se pjesnik nije služio pojmom „seka“.

Učenike pitati koje osjećanje se u njima budi kada kažemo „seja“.

Aktivnost 4: 4.a Rad u grupama

I 1. O čemu pjesnik piše u ovoj pjesmi?

2. Šta nam je pjesnik dočarao drugom strofom?

II 1. Kakvo raspoloženje prevladava u pjesmi?

2. Kojim riječima je pjesnik to raspoloženje učinio takvim?

(List) na zemlji, (list) žut, (list) boluje....

III 1. U trećoj strofi ima mnogo topline i nježnosti. Kojim riječima pjesnik opisuje „mnogo topline i nježnosti“ – pronađi te riječi.

IV 1. Prepiši četvrtu strofu i pokušaj objasniti stihove „i zaspao snom dubokim

rasplakan i žut“

2. Osnovna poenta pjesme: Pjesma je slika prolaznosti života.

Nakon učenja:

Kako ćete pomoći učenicima da rezimiraju i primijene naučeno ili da postave ciljeve za sljedeći čas? Šta će učenici uraditi da vježbaju i prošire znanje o ovome što su naučili na ovom času?

Aktivnost 5: Strategija Galerija radova

Učenici u malim grupama na papirima A3 formata ilustruju strofe, a ilustracije mogu poslužiti kod formulisanja pjesničkih slika. I grupa ilustruje prvu strofu, II grupa drugu strofu, III grupa treću strofu, a IV grupa četvrtu strofu.

Zadaća: Naučiti izražajno recitovati pjesmu „List na putu“.

Formativna procjena za ovaj čas: tabela za formativnu procjenu, rezultati rada u malim grupama, Venovi dijagrami

Tehnologija/mediji koje treba koristiti na ovom času: tekst, Čitanka, chart papir, Venov dijagram, galerija radova, nastavni list

Razmišljanje nakon časa:

Šta je na ovom času bilo dobro za vaše učenike?

Koje promjene biste preporučili za: a) sljedeći čas? b) poboljšanje ovog časa?

Autor pripreme:

Medina Huseinspahić, nastavnik razredne nastave, OŠ „Hasan Kikić“ Zenica

Prilozi:

Tekst „List na putu“ Šukrija Pandžo

Sagnula se mala seja
nad utrti put,
i podigla list sa zemlje
i crven i žut.

Pa pomisli, on boluje,
metla ga na dlan,
a nad njim smiješio se
tih jesenji dan.

I kap kiše, gle, na njemu:
to je suza trag,
pognula se i spustila,
na nj poljubac blag.

Zašuškao list uveli,
sletio na put,
i zaspao snom dubokim
rasplakan i žut.

**Priprema za čas br. 2: Usmeno izražavanje i slušanje/Razumijevanje i saradnja/
List na putu/Šukrija Pandžo**

Razred: 3.

Ishod učenja:

- Priprema se i sudjeluje efikasno u nizu razgovora i saradnji s različitim sagovornicima, nadogradnji na idejama drugih i izražavanju vlastitih ideja jasno i uvjerljivo.

Pokazatelj razreda koji se pohaća:

- Učestvuje efikasno u nizu razgovora i saradnji (jedan na jedan, u grupama, predvođen nastavnikom) s različitim sagovornicima o temama i tekstovima na nivou razreda, nadogradnji na idejama drugih i jasnom izražavanju vlastitih ideja.

Uvod u učenje:

Kako ćete pobuditi interesovanje učenika i nadograditi njihovo prethodno znanje da biste ih uveli u sadržaj ovog časa, ciljeve učenja i aktivnosti?

Aktivnost 1: Motivaciona priprema u obliku igre „*Poigrajmo se*“ – zamislimo da pišemo jesenje pismo. Usmjeravanje učenika kroz razgovor: Zamislimo da pišemo jesenje pismo bojama. Kojim bismo bojama napisali jesenje pismo? (Učenici navode kojim bojama bi pisali jesenje pismo.)

A sada zamislimo da pišemo jesenje pismo zvukovima! Kojim bismo ga zvukovima napisali? Da čujemo neke! (Učenike ohrabriti da se izraze onomatopejama, da stvaraju zvuk, a ne da ga opisuju.) **Najava nastavne jedinice i zapisivanje naslova na tabli.**

USMENO IZRAŽAVANJE I SLUŠANJE

Šukrija Pandžo

List na putu – Pjesničke slike

Kroz učenje:

Koje nastavne aktivnosti će učenici realizirati da bi izgradili svoje znanje, vještine i razumijevanje i tako ostvarili ciljeve časa?

Aktivnost 2: Strategija **Šetnja galerijom** – Učenici prilaze postavljenim radovima koje su ilustrirali na prethodnom času. Analiziraju radove, tj. uočavaju auditivne, vizuelne i taktilne slike. Pjesma je satkana od nekoliko lirskih/pjesničkih slika, u kojima su naročito izraženi taktilni i vizuelni elementi. Odsutnost akustičnih elemenata u pjesničkim slikama stvara dojam tišine i mira, npr. šuškanje.

Aktivnost 3: Recitovanje pjesme strofu po strofu i formiranje pojma pjesnička slika. Učenik recituje prvu strofu

*„Sagnula se mala seja
nad utrti put
i podigla list sa zemlje
i crven i žut.“*

Usmjeriti pažnju učenika na prvu ilustraciju i prvu strofu pjesme riječima:

Strofa je jedna cjelina pjesme, uža cjelina pjesme. U strofi možemo imati jednu ili dvije pjesničke slike. Pogledajmo ilustraciju koju je nacrtała prva grupa. To je slika male seje koja podiže list sa zemlje crven i žut. Kada zamišljamo list crven i žut znamo da je u pitanju jesenji dan. Takva uža cjelina u pjesmi koja nam se na taj način otkriva i čini da smo vidjeli, čuli ili da možemo dodirnuti pročitano naziva se pjesnička slika.

<p>Aktivnost 4: Dodavanje teksta slikama</p> <p>Primjenom strategije Misli, upari, razmijeni unutar grupe svaki učenik osmišljava po jednu ideju za naziv pjesničke slike, a ideju razmjenjuju na nivou svoje grupe, upoređuju ideje, a zatim grupe formulišu zajedničku ključnu pjesničku sliku za svoju grupu i dodaju je ispod slike.</p> <p>Dati upute učenicima: I priče se sastoje od užih cjelina. U njima su prikazani događaji (ili momenti događaja ili opisi likova, njihove osobine, govor, njihova osjećanja ...)</p>
<p>Nakon učenja:</p> <p><i>Kako ćete pomoći učenicima da rezimiraju i primijene naučeno ili da postave ciljeve za sljedeći čas? Šta će učenici uraditi da vježbaju i prošire znanje o ovome što su naučili na ovom času?</i></p> <p>Aktivnost 5: Individualni rad na nastavnim listićima.</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Koja je slika najsjetnija?</i> - <i>Koja boja preovladava u pjesmi?</i> - <i>Nacrtaj portret male seje.</i> <p>Refleksija na rezultate rada i formulisanje tačnih odgovora na nivou odjeljenja i osvrt na portrete male seje.</p>
<p>Formativna procjena za ovaj čas: Galerija slika, nastavni listići, pratiti učenike dok razmjenjuju svoje ideje – protokol promatranja kako bi se ustanovilo koje ideje razmjenjuju i da li imaju poteškoća u izgovaranju svojih činjenica, tabela za formativnu procjenu.</p>
<p>Tehnologija/mediji koje treba koristiti na ovom času: tekst iz Čitanke, nastavni listići, “galerija slika“</p>
<p>Razmišljanje nakon časa:</p> <p><i>Šta je na ovom času bilo dobro za vaše učenike?</i></p> <p><i>Koje promjene biste preporučili za:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> a) <i>sljedeći čas?</i> b) <i>poboljšanje ovog časa?</i>
<p>Autor pripreme: Medina Huseinspahić, nastavnik razredne nastave, OŠ „Hasan Kikić“ Zenica</p>

Priprema za čas br. 3: Pisanje/Pisanje i distribucija radova/List na putu/Šukrija Pandžo
Razred: 3.

Ishod učenja:

- Piše jasne i smislene radove u kojima su sadržaji, organizacija i stil primjereni zadatku, svrsi i publici.

Pokazatelj razreda koji se pohađa:

- Uz vodstvo i podršku odraslih, piše rad u kojem su sadržaji i organizacija primjereni zadatku i svrsi.

Uvod u učenje:

Kako ćete pobuditi interesovanje učenika i nadograditi njihovo prethodno znanje da biste ih uveli u sadržaj ovog časa, ciljeve učenja i aktivnosti?

Aktivnost 1: Motivaciona priprema: Igra „Pitanja – odgovori“

- Igrajmo se pitanjima i odgovorima. „Dobro poslušaj pitanje, a onda pokušaj odgovoriti. Odgovor može biti šaljiv, ne boj se, odgovore na pitanja znade svako!“

Pitanja:

- Koliko u priči ima sitnih patuljaka ?
- Koliko na vedrom nebu ima zvijezda ?
- Koliko u abecedi ima slova ?
- Koliko u našem odjeljenju ima osmjeha na licu djevojčica i dječaka ?
- Koliko ima izgubljenih gumica?
- Koliko ima petica iz matematike ?
- Koliko vas danas nije ispisalo zadaću?

Najava nastavne jedinice i zapisivanje naslova na tabli.

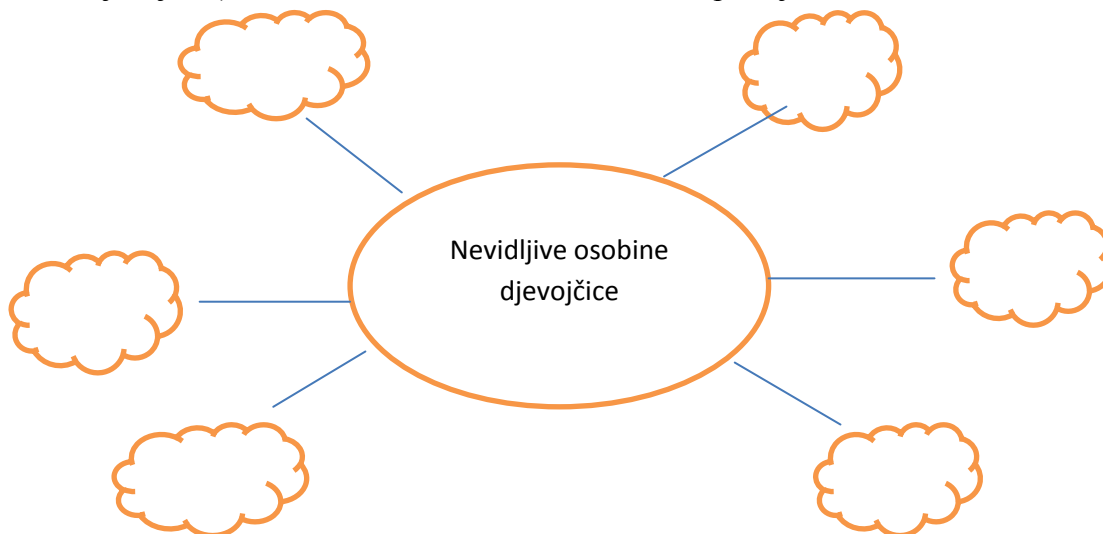
PISANJE
Šukrija Pandžo
List na putu

Kroz učenje:

Koje nastavne aktivnosti će učenici realizirati da bi izgradili svoje znanje, vještine i razumijevanje i tako ostvarili ciljeve časa?

Aktivnost 2: Jedan učenik izražajno recituje pjesmu „List na putu“ Š. Pandže u cjelini

Aktivnost 3: Primjenom strategije Grozd učenici uočavaju „nevidljive osobine djevojčice“ i zapisuju ih na nastavnim listićima u vidu sheme. Ove osobine će pomoći učenicima u procesu pisanja, tj. aktivnost može poslužiti za prvi korak – generiranje ideja (planiranje). Usmjeriti učenike: Pjesnik je u pjesmi prikazao jedan naročit odnos djevojčice prema listu (nevidljive osobine djevojčice). Uočimo te osobine i koristimo ih za pisanje.

Aktivnost 4: Strategijom **Slobodno pisanje** učenici prave nacrt svog pismenog rada. U svesku svaki učenik piše po jednu rečenicu u kojoj je skrivena ključna riječ u vezi neke „nevidljive osobine djevojčice“. Navedene rečenice zajedno s grozdovima koriste za generiranje ideja i pisanje prve verzije pismenog rada.

Nakon zapisivanja rečenica slijedi rad u grupama. Od napisanih rečenica s ključnim riječima grupe će sastaviti po jednu priču o maloj seji. Nakon pisanja slijedi revizija na taj način što će grupe razmijeniti svoje radove i obogatiti ih po potrebi nekim „nitima vodiljama“ prije pisanja konačne verzije rada. Nakon toga slijedi pisanje uz redigovanje, tj. učenici pišu završnu verziju rada i vode računa o gramatičkim i pravopisnim pravilima te stilu pisanja i kompoziciji pismenog rada (uvod, zaplet, vrhunac radnje, rasplet i kraj).

Nakon učenja:

Kako ćete pomoći učenicima da rezimiraju i primijene naučeno ili da postave ciljeve za sljedeći čas? Šta će učenici uraditi da vježbaju i prošire znanje o ovome što su naučili na ovom času?

Aktivnost 5: Čitanje učeničkih radova uz primjenu strategije *Autorska stolica*. Za zadaću će učenici individualno uraditi svoje verzije pisanih radova potaknuti rezultatima pisanja u grupama. Radovi će biti izloženi na zidu u kutku „zidne novine“, a na času likovne kulture će se raditi ilustracije koje će pratiti njihove priče.

Formativna procjena za ovaj čas: učenički sastavi iz domaćeg rada, učenički sastavi na času, tabela za formativnu procjenu

Tehnologija/mediji koje treba koristiti na ovom času: chart papir, flomasteri, radovi, papir za strategiju „Grozd“, nastavni listići za strategiju „Grozd“, „Autorska stolica“, radovi nastali primjenom strategije „Slobodno pisanje“

Razmišljanje nakon časa:

Šta je na ovom času bilo dobro za vaše učenike?

Koje promjene biste preporučili za:

a) sljedeći čas?

b) poboljšanje ovog časa?

Autor pripreme:

Medina Huseinspahić, nastavnik razredne nastave, OŠ „Hasan Kikić“ Zenica

Strategija za Čitanje, Usmeno izražavanje i slušanje i Pisanje

Oblast-i: Čitanje, Usmeno izražavanje i slušanje i Pisanje

Razred-i: III

Strategija: Leksička motivacija

Svrha: Za susret učenika s pjesmom koristi se *Leksička motivacija* kojom se bogati učenički rječnik, podstiče aktivnost usmenog izražavanja, podstiče mašta (gledanje u mašti i igra), uspostavlja emotivni odnos prema jezičkim sadržajima i što je naročito važno, učenici se aktivno uvode u aktivnosti pronalaženja prenesenog značenja pojedinih izraza ponuđenih u aktivnostima koje podstiču leksičku motivaciju.

Koraci za nastavnika:

1. Pjesma je satkana od nekoliko razvijenih i vrlo lijepih pjesničkih slika u kojima su naročito izraženi taktilni i vizuelni elementi. Odsutnost akustičkih elemenata u pjesmi stvara dojam tišine i mira, npr. šuštanje lista. U motivaciji se nastoji stvoriti opušten ugođaj, a pitanjima se aktiviraju iskustva učenika, njihov interes za godišnje doba jesen (npr. Šta nam to daruje jesen? i sl.), aktivira se, također, njihova jezička inventivnost i mašta.
2. Kako ostvariti *Leksičku motivaciju*? Za ostvarivanje motivacije riječ je o nizovima glagola i pridjeva pod naslovom „Šta radi i kakav je list u jesen?“ Niz glagola: leti, leprša, leluja, pleše, pada i sl. Pritom se učenici potiču na razmišljanje riječima: *Zamislite list na vjetru kako se kreće s drugim listovima*. Uz niz pridjeva, npr. koje su boje listovi – žuti, crveni, rasplakani, ovu aktivnost moguće je primijeniti u oblasti početnog čitanja i pisanja, sadržajnoj i jezičko-stilskoj analizi književnog teksta, sadržajima iz gramatike u višim razredima osnovne škole i sl.
3. Učenici samostalno povezuju riječi s riječima koje naglašavaju tugu i riječima koje naglašavaju blagost i nježnost. Ovim načinom učenici bogate svoj rječnik.
4. Nakon što učenici odaberu koje riječi naglašavaju tugu, a koje riječi naglašavaju blagost i nježnost slijedi razgovor o sadržaju pročitane lirske pjesme.
5. Kroz aktivnosti u malim grupama, učenici analiziraju pjesmu, a prezentacijom rezultata rada grupa, uočava se zajednička generalizacija s fokusom na poentu pjesme.
6. Ilustracijom strofa pjesme po grupama, učenici će predstaviti pjesničke slike, a nastavnik će ih za sljedeći čas koristiti za Šetnju galerijom.

Modifikacije:

- Leksičke igre su zanimljive i poticajni metodički postupci koji omogućuju nepregledan broj slučajnih i nepredvidivih rezultata i omogućavaju učeniku uživanje u jeziku, čuđenju pred zanimljivošću i bogatstvom jezika, razvijanje mašte, jezičke inventivnosti te razvijanje interesa za izučavanje jezika.
- Leksičke igre primjenjujemo u procesu literarne komunikacije (bilo u motivaciji ili u daljnjem toku literarne komunikacije, jer se olakšava, obogaćuje i intenzivira susret djeteta i poezije.
- Leksičke igre omogućavaju učeniku, na osnovu aktivnog „stvaranja“ i uživanje u pjesničkom jeziku te zainteresiran i siguran ulazak u jezičko-stilsko i semantičko tkivo pjesme.

Kada treba primijeniti ovu strategiju:

- Leksičke igre prvobitno proizlaze iz jezičko-stilske strukture pjesme i prilagodene su jezičkim interesima i stepenu jezičkog razvoja učenika. Ove leksičke igre možemo koristiti u predškolskom uzrastu, u prvom, drugom, trećem, četvrtom i petom razredu.
- Ako su stvoreni takvi literarno-komunikacijski uvjeti, koji učenike oslobađaju za igru, tj. ako je stvoreno raspoloženje koje će učenike ohrabriti i potaknuti da se usude pročitati pjesmu ili neke stihove na svoj način, drugačije od drugih učenika (npr. drugačijom intonacijom).

Medina Huseinspahić, nastavnik razredne nastave, OŠ „Hasan Kikić“ Zenica

Tabela za formativnu procjenu: Čitanje, Usmeno izražavanje i slušanje i Pisanje

KRITERIJI	1 ISPOD STANDARDA	2 PRIBLIŽNO NIVOU STANDARDA	3 STANDARDNI NIVO	4 IZNAD STANDARDA
POSTAVLJANJE PITANJA I ODGOVORA UZ POZIVANJE NA TEKST	Postavlja pitanja uz pomoć nastavnika drži se teme, ali teže povezuje njihove komentare s primjerima ostalih.	Povremeno potrebna pomoć pri postavljanju , razumije prezentirane informacije uglavnom povezuje komentare s primjedbama ostalih.	Postavlja pitanja i odgovara na pitanja kako bi pokazao razumijevanje pozivajući se na tekst.	Postavlja originalna pitanja da bi provjerio razumijevanje informacija ponuđenih u tekstu, daje inovativna rješenja.
PRIPREMA ZA DISKUSIJU	Uz pomoć nastavnika priprema se za diskusiju i isključivo se oslanja na komentare ostalih	Povremeno je potrebna pomoć u pripremi za diskusiju i razumije prezentirane informacije i uglavnom povezuje komentare s primjedbama ostalih.	Priprema se za diskusiju, nakon što se pročita ili prouči traženi materijal; isključivo se oslanja na tu pripremu i druge informacije koje ima o temi radi istraživanja ideja o kojima se raspravlja.	Postavlja originalna pitanja da bi provjerio razumijevanje informacija, daje inovativna rješenja.
PISANJE RADA UZ DOBRU ORGANIZACIJU PRIMJERENU SVRSI I PUBLICI	Uz stalni poticaj nastavnika i uz pomoć piše rad u kojem su sadržaj i organizacija djelimično primjereni zadatku i svrsi.	Uz povremenu pomoć nastavnika i odraslih piše rad u kojem su sadržaj i organizacija prilično primjereni zadatku i svrsi.	Uz vodstvo i podršku odraslih piše rad u kojem su sadržaj i organizacija primjereni zadatku i svrsi.	Samostalno piše rad u kojem su sadržaj i organizacija primjereni zadatku i svrsi. Radovi su originalni i razumljivi publici.

<p>Priprema za čas br. 1: Čitanje/Ključne ideje i detalji/Drug/Zoran M. Jovanović Razred: 3.</p>
<p>Ishod učenja:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Prepoznaje i objašnjava ključne ideje teksta i njihove razrade; rezimira ključne ideje na osnovu detalja koji ih dokazuju.
<p>Pokazatelj razreda koji se pohađa:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Prepričava priče iz različitih kultura, utvrđuje glavnu poruku i objašnjava kako se ona prenosi putem važnih detalja u tekstu
<p>Uvod u učenje: <i>Kako ćete pobuditi interesovanje učenika i nadograditi njihovo prethodno znanje da biste ih uveli u sadržaj ovog časa, ciljeve učenja i aktivnosti?</i> Interesovanje učenika pobuditi i uvesti ih u sadržaj časa strategijom VRUĆA OLOVKA na temu KAKO SE POSTAJE PRIJATELJ/ICA, kako bi ih potaknuli na razmišljanje prije čitanja teksta. <i>Isticanje cilja časa i zapisivanje naslova: Drug, Zoran M. Jovanović</i></p>
<p>Kroz učenje: <i>Koje nastavne aktivnosti će učenici realizirati da bi izgradili svoje znanje, vještine i razumijevanje i tako ostvarili ciljeve časa?</i> Slijedi interpretativno čitanje priče. Nastavnik čita priču u cjelini kako bi učenici shvatili njen smisao, događaje, razvoj radnje, pravilan izgovor riječi, naglašavanje i dr. Objasniti učenicima važnost bilježenja podataka o pročitanoj tekstu. Podijeliti im nastavne listove s napomenom: ZABILJEŽI PODATKE O PROČITANOM DJELU – SMJERNICE ZA UČENJE. Tražiti od učenika da na predviđena mjesta upišu naziv književnog djela i ime pisca. Ostale zadatke rješavati tokom časa, kada nastavnik uputi učenike za dalje aktivnosti. Globalna analiza kroz razgovor o glavnim događajima i likovima koji se spominju, te uočavanje prostorne i vremenske odrednice teksta</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>O kome se govori u ovoj priči? Ko je glavni lik u priči? Gdje se dogodilo ovo što je ispričano?</i> - <i>O čemu govori priča?</i> <p>Nakon razgovora učenici popunjavaju dio na nastavnim listovima (ZABILJEŽI PODATKE O PROČITANOM DJELU) koji se odnosi na likove u priči i mjesto radnje. Slijedi zadatak učenicima u kojem oni trebaju da pročitaju tekst. Tekst čitati po dijelovima, a kroz razgovor o pročitanoj prepričati priču, utvrditi glavnu poruku i objasniti kako se ona prenosi putem važnih detalja u tekstu.</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Zašto se dječak uvijek sam vraćao iz škole kući?</i> - <i>Kako se tada osjećao?</i> - <i>Ko ga je jednog dana sustigao na putu prema kući?</i> - <i>Kome se taj drugi dječak zaputio?</i> - <i>O čemu su dječaci razgovarali?</i> - <i>Zašto je i drugi dječak bio usamljen?</i> - <i>Je li zanimljivo igrati se sam?</i> - <i>Šta su se dječaci dogovorili kada su stigli do stanice?</i> - <i>Kakvo je vrijeme bilo u tom trenutku?</i> - <i>Je li to potrajalo?</i> - <i>Čega se dječak uplašio kada se sutradan probudio?</i> - <i>Kako je izgledao ponovni susret dvojice drugova?</i> <p>Učenici će sada popuniti dio na nastavnom listu (ZABILJEŽI PODATKE O PROČITANOM DJELU) koji se odnosi na to o čemu se govori u priči.</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Je li kiša spriječila njegovog novog druga da ga posjeti?</i> - <i>Šta te može spriječiti da ispuniš obećanja data svojim pravim drugovima?</i> <p>Ključna ideja – pouka priče je sinteza interpretacije teksta i ueničkih razmišljanja. Pitati učenike: <i>Čemu nas je poučila ova priča? (Sreća je imati druga.)</i></p>

Nakon učenja:

Kako ćete pomoći učenicima da rezimiraju i primijene naučeno ili da postave ciljeve za sljedeći čas? Šta će učenici uraditi da vježbaju i prošire znanje o ovome što su naučili na ovom času?

U cilju refleksije, kao aktivnost za cijeli razred, koristiti strategiju IZMIJEŠANE SEKVENCE.

Nastavnik pripremi pet pojedinačno zapisanih događaja iz slijeda događaja koje učenici treba da slože ispravnim redoslijedom.

- Ocijeniti učenike na osnovu aktivnosti na času i obrazložiti ocjene.
- Učenici u sveske zapisuju naziv priče, ime pisca, ključnu ideju – pouku priče i redoslijed događaja.
- Objasniti domaću zadaću: Šta je za vas „drugarska ljubav“? Ispričajte neku priču o njoj. Izaberite najljepšu priču i proglasite vašeg kralja/kraljicu „drugarske ljubavi“!

Formativna procjena za ovaj čas: nastavni listovi na kojima će učenici u toku sata zabilježiti najvažnije podatke o pročitanoj djelu, ključne ideje i pouku priče, te redoslijed događaja

Tehnologija/mediji koje treba koristiti na ovom času: tekst iz Čitanke, slike, nastavni listić ZABILJEŠKE O PROČITANOM TEKSTU, rečenice pojedinačno zapisanih događaja

Razmišljanje nakon časa:

Šta je na ovom času bilo dobro za učenike?

Koje promjene biste preporučili za:

a) sljedeći čas?

b) poboljšanje ovog časa?

Autor pripreme:

Mirha Bajramović, profesor razredne nastave, OŠ „Hamza Humo“ Zenica

**Priprema za čas br. 2: Usmeno izražavanje i slušanje/Razumijevanje i saradnja/
Drug/Zoran M. Jovanović**

Razred: 3.

Ishod učenja:

- Integriše i ocjenjuje informacije prezentirane u različitim medijima i formatima, uključujući vizualno, kvantitativno i usmeno.

Pokazatelj razreda koji se pohada:

- Određuje glavne ideje i detalje u tekstu pročitano naglas ili informacije prezentirane u različitim medijima i formatima.

Uvod u učenje:

Kako ćete pobuditi interesovanje učenika i nadograditi njihovo prethodno znanje da biste ih uveli u sadržaj ovog časa, ciljeve učenja i aktivnosti?

Osvrt na domaću zadaću. Nekoliko učenika pročita svoju priču o prijateljstvu. Pitati učenike da li su eventualno u toku pisanja svoje priče imali dilema o čemu ili o kome će pisati i neka pojasne zbog čega. Eventualno porazgovarati o situacijama kada je možda malo teže prepoznati pravo, istinsko prijateljstvo.

Slijedi aktivnost u kojoj će se primijeniti strategija IZMIJEŠANE SEKVENCE, na način da učenici redaju slike u nizu koji odgovara toku događaja. Slike su izmiješane, učenici ih zalijepe redoslijedom prikazanim na tabli.

Isticanje cilja sata i zapisivanje naslova: *Drug, Zoran M. Jovanović*

Kroz učenje:

Koje nastavne aktivnosti će učenici realizirati da bi izgradili svoje znanje, vještine i razumijevanje i tako ostvarili ciljeve časa?

- Ideja vodilja je „SREĆA JE IMATI PRIJATELJA“ (kratak razgovor o istoj, uz primjenu novih ideja).
- Akcenat staviti na situacije iz njihovog svakodnevnog života i ukazati na to koliko je važno da nekome budemo prijatelj, posebno u situacijama kada možemo nekome pomoći. Naravno, tada možemo očekivati da će nam se prijateljstvo i uzvratiti.
- Tražiti od učenika da prije samog pričanja u mašti „ožive“ veći broj slika od onog koji je prezentiran u uvodnom dijelu i da ih opišu.
- Sadržaje i redoslijed zamišljenih slika zapisuju na nastavne listove i poslije toga pristupaju pričanju proširene priče.

- Učenici su u uvodu redali slike, a sada o istim formiraju priču. Svaki naredni učenik, nadovezuje se na dio priče drugog učenika. Učenike usmjeravati i voditi računa da se ne udaljavaju od ideje vodilje.
- Formirati 3 grupe, koristiti „PREDVIĐANJE NA OSNOVU TEKSTA“
- Učenike usmjeriti da razmišljaju o jednoj novoj situaciji i da se pokušaju staviti u ulogu dječaka: *Zamislite kako bi se dječak sa stanice osjećao da se njegov drug nije pojavio. Promijenite kraj priče!*
- Učitelj će prethodno podijeliti priču u 5 dijelova.

Nakon učenja:

Kako ćete pomoći učenicima da rezimiraju i primijene naučeno ili da postave ciljeve za sljedeći čas? Šta će učenici uraditi da vježbaju i prošire znanje o ovome što su naučili na ovom času?

- Strategija „PRIČAM NOVU PRIČU“ (učenici izvještavaju, pričaju, a učitelj zapisuje tok događaja nove priče).
- Razgovarati s učenicima o tome koji način pričanja im je jednostavniji i koji im se više dopada:
- Kada sami osmišljavaju kraj priče?
- Kada imaju pred sobom ilustracije i kada u mislima „dodaju“ nove, ali bez izmjene kraja priče?
- Kako bi izgledale ilustracije koje odražavaju tok događaja, a da priču priča dječak koji živi na kraju sela?

Vraćamo se na ideju vodilju, koristimo strategiju „REČENIČNI OKVIR – NEPOTPUNE REČENICE“ (učenici će dobiti nove kartice da bi povezali svoje ideje s idejama drugova iz razreda)

- Shvatam drugu priču, ali _____
- Po mom mišljenju, bolja je _____
- Želio/la bih dodati _____

Formativna procjena za ovaj čas: nastavni listovi, učeničke zabilješke o novim ilustracijama, novonastale priče

Tehnologija/mediji koje treba koristiti na ovom času: tekst, ilustracije, pano s obilježenim dijelovima priče

Razmišljanje nakon časa:

Šta je na ovom času bilo dobro za učenike?

Koje promjene biste preporučili za:

a) sljedeći čas?

b) poboljšanje ovog časa?

Autor pripreme:

Mirha Bajramović, profesor razredne nastave, OŠ „Hamza Humo“ Zenica

Priprema za čas br. 3: Pisanje/Vrste i namjene teksta/Drug/ Zoran M. Jovanović

Razred: 3.

Ishod učenja:

- Analizira poznate (obrađene) teme i tekstove, piše argumente u korist navedenih tvrdnji koristeći validna objašnjenja i relevantne argumente.

Pokazatelj razreda koji se pohađa:

- Pisano izražava mišljenje o temama ili tekstovima dokazujući ga argumentima.

Uvod u učenje: *Kako ćete pobuditi interesovanje učenika i nadograditi njihovo prethodno znanje da biste ih uveli u sadržaj ovog časa, ciljeve učenja i aktivnosti?*

Aktivnost na ovom času bazira se na urađenom na prethodna dva, interesovanje učenika pobuditi i prisjetiti se sadržaja prethodnih časova strategijom IZMIJEŠANE SEKVENCE.

Učenici svoje iskaze formulišu na osnovu slika koje asociraju na događaje iz teksta.

Aktivnost raditi frontalno i usmeno. Po potrebi čitati dijelove priče.

- O čemu se govori u ovoj priči?
- Ko je glavni likovi u ovoj priči?
- Šta je mučilo dječaka?
- Kako se on ponašao na putu od kuće do škole? Zašto?
- Šta se desilo jednog dana?
- Taj dan je bio veoma važan u dječakovom životu. Zašto?
- Čemu te ova priča poučila?

Učenici svoje odgovore formulišu na osnovu slika koje će u kasnijim fazama časa biti korištene za prepričavanje događaja predstavljenog nizom slika.

Isticanje cilja sata i zapisivanje naslova: *Drug, Zoran M. Jovanović*

Kroz učenje: *Koje nastavne aktivnosti će učenici realizirati da bi izgradili svoje znanje, vještine i razumijevanje i tako ostvarili ciljeve časa?*

Učenicima pokazati nastavni plakat na kojem je nacrtan GRAFIČKI ORGANIZER ZA KLJUČNE IDEJE I DETALJE.

- Koja je glavna ideja ove priče? Gdje biste u organizer upisali glavnu ideju?
- Gdje se upisuju važni detalji koji su u vezi s glavnom idejom? (odgovori na pitanja)
- Kako se dječak vraćao iz škole?
- Kakav je dječak bio?
- Ko se dječaku pridružio u šetnji do stanice?
- Šta su se dječaci dogovorili?
- Šta je izazvalo sreću kod dječaka?

Pisanje ideja na osnovu RAZREDNOG PANOJA koji smo dobili postavljanjem slika koje predstavljaju slijed događaja u priči.

- Napiši ideju na osnovu prve rečenice iz teksta! Da li se ta ideja prožima kroz čitav tekst?
- Napiši nekoliko detalja koji potkrepljuju glavnu ideju teksta!
- Napiši ideju na osnovu posljednje rečenice iz teksta!
- Uporedi napisane ideje!

Revizija u grupi: učenici vrše samoprocjenu i međusobnu procjenu urađenog.

Nakon učenja: *Kako ćete pomoći učenicima da rezimiraju i primijene naučeno ili da postave ciljeve za sljedeći čas? Šta će učenici uraditi da vježbaju i prošire znanje o ovome što su naučili na ovom času?*

Učenici čitaju napisani tekst. Nakon što saslušaju sastave svojih drugova slijedi evaluacija strategijom REČENIČNI OKVIR. Učenici usmeno dopunjavaju nepotpune rečenice:

Želio bih dodati

Želio bih promijeniti

Objasniti zadatke za domaću zadaću.

Redigovanje – na osnovu KONTROLNE LISTE ZA REDIGOVANJE

Formativna procjena za ovaj čas: odgovori na pitanja, ideje napisane na osnovu razrednog panoa, kontrolna lista za redigovanje
Tehnologija/mediji koje treba koristiti na ovom času: tekst iz Čitanke, slikovni pano (u pripremi za 1. čas), GRAFIČKI ORGANIZER ZA KLJUČNE IDEJE I DETALJE, rečenice za REČENIČNI OKVIR, KONTROLNE LISTE ZA REDIGOVANJE (veliko slovo, razumijevanje, interpunkcija, pisanje)
Razmišljanje nakon časa: <i>Šta je na ovom času bilo dobro za učenike?</i> <i>Koje promjene biste preporučili za:</i> a) <i>sljedeći čas?</i> b) <i>poboljšanje ovog časa?</i>
Autor pripreme: Mirha Bajramović, profesor razredne nastave, OŠ „Hamza Humo“ Zenica

Strategija za Čitanje, Usmeno izražavanje i slušanje i Pisanje

Oblast-i: Čitanje, Usmeno izražavanje i slušanje i Pisanje

Razred-i: III–IV

Strategija: Izmiješane sekvence

Svrha: Kod učenika potiče povezivanje i uviđanje uzročno-posljedičnih veza.

Koraci za nastavnika:

1. Nastavnik najavljuje učenicima da u ovoj aktivnosti učestvuje cijeli razred.
2. Prethodno nastavnik može zapisati pet ili šest pojedinačnih događaja ili ključnih fraza/riječi iz nekog slijeda događaja ili uzročno-posljedičnog lanca, svaki na poseban komad papira. Papire izmiješa i pričvrsti na ploču (ili zamoli učenike da ih pridrže).
3. Nastavnik saopštava učenicima da je zadatak da slože događaje ispravnim redoslijedom i pojasne veze među njima.
4. Nastavnik proziva jednog po jednog učenika da izađu pred tablu i stave papir s jednim od događaja tamo gdje smatraju da mu je mjesto.
5. Kad se učenici više-manje slože u pogledu redoslijeda, nastavnik ih zamoli da brižljivo prouče tekst kako bi vidjeli da li su zadani elementi u tekstu poredani istim redoslijedom kojim su ih poredali učenici.

Modifikacije:

- Nastavnik može papire s napisanim pojedinačnim slijedom događaja ili uzročno-posljedičnim lancem umnožiti za različite grupe.
- U ovoj strategiji se mogu koristiti i slike, dijelovi slika, fotografije i sl.
- Strategija se može koristiti i ako učenici ne znaju tekst o kojem će biti riječ. U tom slučaju navedene riječi služe za postavljanje pretpostavke šta će se dogoditi, i zašto tako misle.

Kada treba primijeniti ovu strategiju:

Ova strategija se uglavnom koristi u fazi evokacije, kako bi potakla učenike na razmišljanje i motivisala ih da traže odgovore.

Mirha Bajramović, profesor razredne nastave, OŠ „Hamza Humo“ Zenica

Tabela za formativnu procjenu: Čitanje, Usmeno izražavanje i slušanje i Pisanje

KRITERIJI	1 ISPOD STANDARDA	2 PRIBLIŽNO NIVOU STANDARDA	3 STANDARDNI NIVO	4 IZNAD STANDARDA
PREPRIČAVANJE PRIČE I UOČAVANJE GLAVNE PORUKE	Prepričava priču uz pomoć nastavnika i detaljnih pitanja, uočava ideju iz teksta uz nastavnikov poticaj.	Prepričava priču uz pomoć uopćenih pitanja uz nedostatak detalja, uočava glavnu ideju.	Prepričava priče iz različitih kultura, utvrđuje glavnu poruku i objašnjava kako se ona prenosi putem važnih detalja u tekstu.	Samostalno prepričava priču s unošenjem elemenata mašte, poruku priče povezuje sa situacijama iz stvarnog života.
ODREĐIVANJE GLAVNE IDEJE I DETALJA U TEKSTU TE INFORMACIJA U RAZLIČITIM MEDIJIMA I FORMATIMA	Uz stalnu pomoć i poticaj određuje glavne detalje u tekstu, ne određuje glavnu ideju. Pokazuje interes za detalje nekih medija i formata.	Određuje glavnu ideju i detalje u pročitanoj tekstu, ali teže uočava detalje i ideje u elektronskim formatima i audiovizuelnim medijima.	Određuje glavne ideje i detalje u tekstu pročitanoj naglas ili informacije prezentirane u različitim medijima i formatima.	Određuje i obrazlaže glavne ideje i detalje u tekstu kao i informacije predstavljene u različitim medijima i povezuje ih s vlastitim iskustvom.
PISANO IZRAŽAVANJE I ARGUMENTACIJA	Uz stalnu podršku nastavnika pisano izražava mišljenje.	Izražava mišljenje i uz pomoć nastavnika argumentuje.	Pisano izražava mišljenje o temama ili tekstovima dokazujući ga argumentima.	Pisano izražava mišljenje i argumentuje, tvrdnje dokazuje jasnim argumentima i uspostavlja vezu sa svojim iskustvom.

Priprema za čas br. 1: Čitanje/Ključne ideje i detalji/Na pijaci/Bisera Alikadić

Razred: 3.

Ishod učenja:

- Analizira likove, događaje i ideje, te njihove međudnose u tekstu.

Pokazatelj razreda koji se pohvađa:

- Opisuje likove u priči (npr. njihove osjećaje, motivacije, osobine) i utvrđuje kako njihovi postupci doprinose razvoju radnje.

Uvod u učenje:

Kako ćete pobuditi interesovanje učenika i nadograditi njihovo prethodno znanje da biste ih uveli u sadržaj ovog časa, ciljeve učenja i aktivnosti?

Učenici rješavaju zadatke kroz rad u malim grupama (četiri grupe). Unutar grupa učenici rade na istim ili različitim individualnim zadacima, po principu *programirane nastave*, s ciljem, da kao grupno rješenje, dobiju dio cjelovite ilustracije.

Primjeri zadatka (vidjeti priloge):

GRUPA: *LIKOVNA KULTURA*

O BOJAMA

Prisjeti se!

Crvena, plava i žuta su osnovne boje. One se ne mogu dobiti miješanjem nekih drugih boja.

Boje koje nastaju miješanjem osnovnih boja, crvene, žute i plave nazivamo **izvedene boje**.

Miješanjem nastaju ove boje:

crvena + žuta = narandžasta

crvena + plava = ljubičasta

plava + žuta = zelena

Riješi zadatak!

Oboji nacrtani plod voća odgovarajućom izvedenom bojom.

Zatim nacrtaj drugu voćku i oboji je osnovnom bojom koja nije korištena da se dobije izvedena boja kojom si obojio već nacrtani plod.

AKO NISI SIGURAN, PROVJERI TAČNOST NA DNU STRANE SA ZADATKOM.

1. Narandža je narandžasta, druga voćka je plava (šljiva).

2. Grožđe je ljubičasto, druga voćka je žuta (limun).

3. Jabuka je zelena, druga voćka je crvena (jabuka).

Nakon što završe svoj dio zadatka, članovi grupa objedinjuju pojedinačna rješenja:

- Na zajednički list papira zalijepiti obojene i nacrtane slike.

LIKOVNA KULTURA	MOJA OKOLINA
	

- Uporedi svoje rješenje s drugom iz klupe, a zatim i s ostalima u grupi. Napišite zajednički zaključak.

MATEMATIKA: MNOŽENJE	MATEMATIKA: DIJELJENJE
<p>NARANDŽE</p> <p>1 kg 2 KM 6 kg 12 KM</p>	<p>MRKVA</p> <p>1 vreća 5 kg 10 vreća 50 kg</p>

Prikupiti učeničke radove, te ih zalijepiti na centralno mjesto MENTALNE MAPE koju ćemo dopunjavati i koristiti kroz učenje.

		
<p>NARANDŽE</p> <p>1 kg 2 KM 6 kg 12 KM</p>	<p>MRKVA</p> <p>1 vreća 5 kg 10 vreća 50 kg</p>	

Razgovor o ilustraciji:

- Na šta vas ilustracija podsjeća? (pijaca)
- Kako izgleda pijaca?
- Koga sve možemo vidjeti na pijaci?

Isticanje cilja sata i zapisivanje naslova: **NA PIJACI, Bisera Alikadić**

Kroz učenje:

Koje nastavne aktivnosti će učenici realizirati da bi izgradili svoje znanje, vještine i razumijevanje i tako ostvarili ciljeve časa?

Interpretativno čitanje priče potkrijepljeno ilustracijama na kojima su prikazani likovi i koje prikazuju fabularni tok, a koje su dio MENTALNE MAPE (otkrivati ih postepeno). Nastavnik čita priču u cjelini kako bi učenici shvatili njen smisao, događaje, razvoj radnje, pravilan izgovor riječi, naglašavanje i sl.

Objasniti učenicima kako je važno zabilježiti podatke o pročitanoj djelu, te im podijeliti nastavne listiće (ZABILJEŽI PODATKE O PROČITANOM DJELU, vidjeti prilog) i od njih tražiti da na predviđena mjesta upišu naziv književnog djela, te ime i prezime pisca. Ostale zadatke će rješavati tokom časa, kada nastavnik to zatraži.

Globalna analiza kroz razgovor o glavnim događajima i likovima koji se spominju i uočavanje prostorno-vremenskih dimenzija teksta:

- O kome se govori u ovoj priči? Ko su likovi? (Mašo, dječak, majka)
- Gdje i kada se dogodilo ovo što je ispričano? (u ljeto, na pijaci)
- O čemu priča govori? (Izgubljeni dječak je pojeo Mašine borovnice dok je Mašo brojao zaradu.)

Odgovore (prethodno napisane na papiru) uvrstiti na odgovarajuća mjesta MENTALNE MAPE.

Učenici će sada popuniti dio na nastavnom listiću (ZABILJEŽI PODATKE O PROČITANOM DJELU) koji se odnosi na likove u priči (glavni lik, ostali likovi).

Slijedi čitanje teksta od strane učenika. Tekst čitati po dijelovima, a kroz razgovor o pročitanoj zajednički formulirati tok događaja, opisati likove i utvrditi kako njihovi postupci utiču na tok radnje.

1. dio (uvod):

- Zašto su Mašo i njegova braća ljeti ustajali rano? Šta je Mašo prodavao na pijaci? (Bilo je ljeto. Mašo je na pijaci u gradu prodavao borovnice.)

2. dio (zaplet):

- Kakva je bila Mašina zarada? Kako je Mašo provjerio zaradu?

(Na tezgi je ostalo još malo plodova, a imao je džep pun novca. Izvadio je novčanice i počeo brojati zaradu.)

3. dio (vrhunac):

- Zašto je majka pustila dječaka da šeta po pijaci? Šta je dječak uradio?

(Jedan mali dječak se krišom odvojio od mame i prišao Mašinoj tezgi. Grabio je borovnice i stavljao ih u usta.)

4. dio (preokret):

- Šta se zatim dogodilo?

(Kada je majka uzviknula tražeći dijete, Mašo se trgnuo. Plavi dječak, sav zamazan, stajao je pred njegovom tezgom.)

5. dio (rasplet)

- Šta je Mašo rekao dječaku kad je vidio da jede njegove borovnice? A šta mu je dao? Šta je o tome mislila dječakova majka?

(Mašo je oprostio dječaku i dao mu zveckavih novaca. Majka je odvela sinčića na česmu da ga opere.)

Likovi:

- Šta misliš o dječakovom postupku? Zašto mu je Mašo oprostio?

(Mašo nije bio pažljiv. Zadubio se u brojanje zarade, pa nije vodio računa o borovnicama. Zato je dječaku oprostio i još mu dao nešto novca.)

Odgovore (prethodno napisani na papiru) uvrstiti na odgovarajuća mjesta MENTALNE MAPE.

Učenici će sada popuniti dio na nastavnom listiću (ZABILJEŽI PODATKE O PROČITANOM DJELU) koji se odnosi na to o čemu se govori u priči (Šta je uradio izgubljeni dječak dok je Mašo brojao zaradu? Da li mu je Mašo oprostio? Šta mu je dao?).

Učenici zatim dolaze do ključne ideje – pouke teksta:

Svi griješimo. Male greške nije teško oprostiti.

Odgovore (prethodno napisane na papiru) uvrstiti na odgovarajuća mjesta MENTALNE MAPE.

Nakon učenja:

Kako ćete pomoći učenicima da rezimiraju i primijene naučeno ili da postave ciljeve za sljedeći čas? Šta će učenici uraditi da vježbaju i prošire znanje o ovome što su naučili na ovom času?

S ciljem refleksije učenici će sada popuniti dio na nastavnom listiću (zabilježi podatke o pročitanoj djeli) koji se odnosi na to čemu te je poučila priča (Kako bi ti postupio da si na Mašinom mjestu? Zašto?). Na ovaj način učenici će događaje opisane u priči povezati s događajima iz stvarnog života. Urađeno na nastavnom listiću je jedna vrsta formativne procjene.

Pregledati i ocijeniti nekoliko učeničkih radova – zabilježi podatke o pročitanoj djeli.

Učenici u sveske zapisuju ključnu ideju – pouku priče i priču predstavljaju ilustracijom.

Objasniti zadatke za **domaću zadaću**: Napiši šta bi ti uradio da ti neko oprostí grešku i još ti nešto pokloni.

Formativna procjena za ovaj čas: nastavni listići

Tehnologija/mediji koje treba koristiti na ovom času: tekst iz Čitanke, nastavni listići s različitim zadacima korišteni u uvodu u učenje: O bojama – likovna kultura, Vrt (bašča) – moja okolina, Množenje – matematika 1, Dijeljenje – matematika 2, nastavni plakat – MENTALNA MAPA

Razmišljanje nakon časa:

Šta je na ovom času bilo dobro za vaše učenike?

Koje promjene biste preporučili za:

a) *sljedeći čas?*

b) *poboljšanje ovog časa?*

Autor pripreme:

Silva Marunović, profesor razredne nastave, OŠ „Čamil Sijarić“ Zenica

**Priprema za čas br. 2: Usmeno izražavanje i slušanje/Prezentacija znanja i ideja/
Na pijaci/Bisera Alikadić**

Razred: 3.

Ishod učenja:

- Prezentira informacije, nalaze i dokaze tako da slušatelji mogu slijediti tok obrazlaganja, a organizacija, razvoj i stil primjereni su zadatku, svrsi i publici.

Pokazatelj razreda koji se pohvađa:

- Izvještava o temi ili tekstu, ispriča priču ili detaljno prepričava iskustvo uz odgovarajuće činjenice i relevantne opisne detalje, govoreći jasno odgovarajućim ritmom.

Uvod u učenje:

Kako ćete pobuditi interesovanje učenika i nadograditi njihovo prethodno znanje da biste ih uveli u sadržaj ovog časa, ciljeve učenja i aktivnosti?

Interesovanje učenika probuditi i prisjetiti se sadržaja prethodnog časa strategijom PREDVIĐANJE NA OSNOVU SLIKE (NA PIJACI, Bisera Alikadić):

- O čemu se govori u ovoj priči?
- Gdje i kada se dešava radnja priče?
- Ko su likovi u priči?
- Šta si naučio iz ove priče?

Učenici svoje odgovore formulišu na osnovu slike koja će u kasnijim fazama časa biti korištena za **pričanje događaja predstavljenog slikom**. Aktivnost raditi frontalno i usmeno. Po potrebi čitati dijelove zadaće ili dijelove priče.

Isticanje cilja sata i zapisivanje naslova: **NA PIJACI, Bisera Alikadić**

Kroz učenje:

Koje nastavne aktivnosti će učenici realizirati da bi izgradili svoje znanje, vještine i razumijevanje i tako ostvarili ciljeve časa?

Učenicima zatim pokazati nastavni plakat na kojem je nacrtan GRAFIČKI ORGANIZER ZA KLJUČNE IDEJE I DETALJE. Kroz razgovor s učenicima izraditi razredni grafički organizator za ključne ideje i detalje:

- **Ko nam može reći koja je glavna ideja priče?**
- **Gdje biste u organizator upisali glavnu ideju?** (slika + ključna ideja)
- **Gdje se upisuju potkrepljujući detalji?** (odgovori na pitanja)

Odgovore na pitanja upisati na odgovarajuća mjesta, ta na taj način kompletirati grafički organizator:

- **Kako izgleda pijaca?**
- **Koje voće i povrće možeš vidjeti na pijaci?**
- **Koga sve možeš vidjeti na pijaci?**
- **Ko je bio na pijaci?**
- **Zašto je majka pustila dječaka da šeta po pijaci?**
- **Šta je dječak uradio?**
- **Kako je reagirao Mašo?**
- **Šta je o tome mislila dječakova majka?**

Nakon što su učenici dobili cjelovitu predstavu o sadržaju slike, a koja je u vezi s analiziranim tekstom, slijedi usmeno pričanje događaja predstavljenog slikom. Učenicima objasniti da će njihova domaća zadaća biti da ispričaju događaj predstavljen slikom članu svoje porodice. O tome će oni popuniti OBRAZAC ZA NAPOMENU koji će učenici donijeti za naredni sat.

Da bi dobro uvježbali pričanje svojim ukućanima, sada će to probati kroz rad u parovima. Kod pričanja učenici će koristiti GRAFIČKI ORGANIZER KLJUČNIH IDEJA I DETALJA. Ukoliko partner nešto zaboravi, dozvoljeno je postaviti mu pitanje. Parovi rade istovremeno. Pričati dio po dio, a zatim učenik dobrovoljac usmeno izlaže pred razredom. Ponavljati dok ne ispričamo cijelu priču. Izlaganje učenika je jedna vrsta formativne procjene.

Nakon učenja:

Kako ćete pomoći učenicima da rezimiraju i primijene naučeno ili da postave ciljeve za sljedeći čas? Šta će učenici uraditi da vježbaju i prošire znanje o ovome što su naučili na ovom času?

Nakon što saslušaju izlaganja svojih drugova slijedi evaluacija strategijom REČENIČNI OKVIR. Učenici će usmeno dopunjavati sljedeće nepotpune rečenice:

- **Po mom mišljenju ...**
- **Želio bih da dodam ...**
- **Ne slažem se s ... jer ...**

Ocijeniti učenike na osnovu aktivnosti na času i obrazložiti ocjene.

Objasniti zadatke za **domaću zadaću**: Ispričaj priču članu porodice, a on neka popuni OBRAZAC ZA NAPOMENU:

- Priča ima tri dijela:
 1. uvod (vrijeme radnje, mjesto radnje, likovi)
 2. glavni dio (glavni događaj – tema)
 3. zaključak (ideja – pouka).
- Pričanje je jasno.
- Pričanje je lijepo kazano.

Formativna procjena za ovaj čas: grafički organizator, listići s nepotpunim rečenicama

Tehnologija/mediji koje treba koristiti na ovom času:

- Tekst iz Čitanke (po potrebi u UVODU U UČENJE)
- Slika – ILUSTRACIJA GLAVNOG DOGAĐAJA
- Nastavni plakat – GRAFIČKI ORGANIZER KLJUČNIH IDEJA I DETALJA
- Rečenice za REČENIČNI OKVIR
- Obrazac za roditelje – OBRAZAC ZA NAPOMENU

Razmišljanje nakon časa:

Šta je na ovom času bilo dobro za vaše učenike?

Koje promjene biste preporučili za:

- a) *sljedeći čas?*
- b) *poboljšanje ovog časa?*

Autor pripreme:

Silva Marunović, profesor razredne nastave, OŠ „Čamil Sijarić“ Zenica

Priprema za čas br. 3: Pisanje/Gramatika i pravopis/Na pijaci/Bisera Alikadić

Razred: 3.

Ishod učenja:

- Pokazuje vladanje pravopisnim pravilima i interpunkcijom.

Pokazatelj razreda koje se pohađa:

- Pravilno piše afrikate č, ć, dž i đ u riječima koje često koristi.

Uvod u učenje:

Kako ćete pobuditi interesovanje učenika i nadograditi njihovo prethodno znanje da biste ih uveli u sadržaj ovog časa, ciljeve učenja i aktivnosti?

Učenici rade u grupama. Svaka grupa ima zadatak da prepozna šta je na slici, te da u jednoj ili više riječi opiše sliku. U svakom opisu slike treba da bude riječ koja sadrži glas (slovo) č, ć, dž ili đ. Učenici se u radu pozivaju na prethodno čitani tekst NA PIJACI, Bisera Alikadić.

Naprimjer:

česma

dječak

džep pun novca

Ostali primjeri:

- Mašo i njegova braća, natovario na leđa, novčanice
- novčići, plastična vreća ili džak, povrće
- pričala s poznanicom, sočni šumski plodići, voće

Prikupiti učeničke radove i zaljepiti na hamer papir. Na taj način napraviti plakat koji će učenici u kasnijim fazama časa koristiti za PREDVIĐANJE NA OSNOVU SLIKA I POJMOVA.

Isticanje cilja sata i zapisivanje naslova: **NA PIJACI, Bisera Alikadić**

Kroz učenje:

Koje nastavne aktivnosti će učenici realizirati da bi izgradili svoje znanje, vještine i razumijevanje i tako ostvarili ciljeve časa?

Slijedi detaljna analiza urađenog u grupama. Po potrebi čitati dijelove teksta, te ispraviti eventualne pogreške i upisati riječi koje je trebalo odabrati.

Ponoviti o položaju govornog aparata prilikom izgovora afrikata. Uočiti razliku u pisanju (slovarica).

Slijedi aktivnost u kojoj učenici individualno pišu priče koristeći strategiju PREDVIĐANJE NA OSNOVU SLIKA I POJMOVA. Pisanje se provodi kroz sljedeće aktivnosti:

- Pisanje (stavljanje ideje na papir)

- **Priča ima tri dijela:**

1. uvod (vrijeme radnje, mjesto radnje, likovi)

2. glavni dio (glavni događaj – tema)

3. zaključak (ideja – pouka).

- Revizija (u paru; dodavanje, uklanjanje, poboljšanje)

Napisane priče poslužit će kao jedna vrsta formativne procjene .

Nakon učenja:

Kako ćete pomoći učenicima da rezimiraju i primijene naučeno ili da postave ciljeve za sljedeći čas? Šta će učenici uraditi da vježbaju i prošire znanje o ovome što su naučili na ovom času?

Učenici čitaju napisana priče. Nakon što saslušaju priče svojih drugova slijedi evaluacija strategijom REČENIČNI OKVIR. Učenici će usmeno dopunjavati nepotpunu rečenicu:

- Želio bih da promijenim ...

Ocijeniti učenike na osnovu aktivnosti na času i obrazložiti ocjene.

Objasniti zadatke za **domaću zadaću:**

Redigovanje na osnovu KONTROLNE LISTE ZA REDIGOVANJE (veliko slovo, razumijevanje, interpunkcija, pisanje):

- Sve moje rečenice počinju velikim slovom.
- Čitam sebi naglas i ima smisla.
- Na kraju svih mojih rečenica se nalazi pravilan interpunkcijski znak.
- Sve riječi su ispravno napisane.

Formativna procjena za ovaj čas: plakat s radovima učenika –opisima ilustracija, priče nastale primjenom strategije *Predviđanje na osnovu slika i pojmova*

Tehnologija/mediji koje treba koristiti na ovom času:

- Tekst iz Čitanke
- Nastavni plakat PREDVIĐANJE NA OSNOVU SLIKA I POJMOVA
- Rečenice za REČENIČNI OKVIR
- KONTROLNE LISTE ZA REDIGOVANJE (veliko slovo, razumijevanje, interpunkcija, pisanje)

Razmišljanje nakon časa:

Šta je na ovom času bilo dobro za vaše učenike?

Koje promjene biste preporučili za:

a) sljedeći čas?

b) poboljšanje ovog časa?

Autor pripreme:

Silva Marunović, profesor razredne nastave, OŠ „Ćamil Sijarić“ Zenica

Strategija za Čitanje, Usmeno izražavanje i slušanje i Pisanje

Oblast-i: Čitanje

Razred-i: III

Strategija: Smjernice za čitanje (učenje)

Svrha: Analiza i razumijevanje teksta

Koraci za nastavnika:

Izvor informacija ili asocijacija je tekst koji se analizira i smjernice za učenje.

Nastavnik osmišljava smjernice, postavlja pitanja i tako podstiče diskusiju:

ZABILJEŽI PODATKE O PROČITANOM DJELU

Naziv književnog djela: ... Ime i prezime pisca: ...

LIKOV I U PRIČ I (Dopuni rečenice!)

Glavni lik je ... Ostali likovi su ...

O ČEMU SE GOVORI U PRIČ I (Odgovori potpunom rečenicom!)

ČEMU TE JE POUČILA PRIČ A (Odgovori potpunom rečenicom!)

Učenici čitaju i analiziraju tekst, prikupljaju spoznaje, oblikuju mišljenje, konstruišu argumente, odgovaraju na postavljena pitanja i zahtjeve, i razvijaju diskusiju.

Strategiju primjenjivati kroz frontalni i individualni oblik rada, a zaključak dati u formi teksta

Modifikacije:

- Ako se dijelovi teksta označavaju simbolima u skladu sa smjernicama, to su ZABILJEŠKE MISLI. Ako se dodatno i sortiraju u tabele, to je INSERT.
- Zaključak SMJERNICA ZA UČENJE može biti i u drugim formama: VENOVI DIJAGRAM – uporediti, sličnosti staviti u presjek, T-TABELA – u dva polja upisivati suprotnosti (oprečnosti), PIRAMIDA – elementi prema važnosti.
- Može se realizovati i u parovima ili grupama.

Kada treba primijeniti ovu strategiju:

- Prilikom čitanja, da usmjeri pažnju učenika na određene postavke.
- Kao “odskočna daska” za diskusiju ili pisanje

Silva Marunović, profesor razredne nastave, OŠ „Ćamil Sijarić“ Zenica

Tabela za formativnu procjenu: Čitanje, Usmeno izražavanje i slušanje i Pisanje

KRITERIJI	1 ISPOD STANDARDA	2 PRIBLIŽNO NIVOU STANDARDA	3 STANDARDNI NIVO	4 IZNAD STANDARDA
LIKOVİ U PRIČI	Imenuje (prepoznaje) likove u priči.	Uz pomoć opisuje likove u priči i objašnjava njihove postupke	Opisuje likove u priči (njihove osjećaje, motivacije, osobine) i utvrđuje kako njihovi postupci doprinose razvoju radnje.	Postavlja originalne teze o likovima i potkrepljuje ih argumentima
IZVJEŠTAVANJE O TEMI ILI TEKSTU, PRIČANJE PRIČE ILI DETALJNO PREPRIČAVANJE ISKUSTVA	Uz poticaj i podršku izvještava o temi ili tekstu, ispriča priču ili prepričava iskustvo tako da slušatelji mogu pratiti tok obrazlaganja.	Izvještava o temi ili tekstu, ispriča priču ili prepričava iskustvo tako da slušatelji mogu pratiti tok obrazlaganja, uz poticaj i podršku navodi dodatne pojedinosti.	Izvještava o temi ili tekstu, ispriča priču ili detaljno prepričava iskustvo uz odgovarajuće činjenice i relevantne opisne detalje, govoreći jasno odgovarajućim ritmom.	Izvještava o temi ili tekstu, ispriča priču ili detaljno prepričava iskustvo tako da slušatelji mogu slijediti tok obrazlaganja, a organizacija, razvoj i stil primjereni su zadatku.
PISANJE AFRIKATA	Povremeno griješi u pisanju afrikata u riječima, uz pomoć ispravlja greške.	Rijetko griješi u pisanju afrikata u riječima, ispravlja greške.	Pravilno piše afrikate č, ć, dž i đ u riječima koje često koristi.	Pokazuje vladanje pravopisnim pravilima, pravilno izgovara i piše afrikate u riječima.

Priprema za čas br. 1: Čitanje/Ključni ideje i detalji/Kamen/Azra Mulalić**Razred: III****Ishod učenja:**

- Analizira likove, događaje i ideje, te njihove međuodnose u tekstu.

Pokazatelj razreda koji se pohvađa:

- Opisuje likove u priči (npr. njihove osjećaje, motivacije, osobine) i utvrđuje kako njihovi postupci doprinose razvoju radnje.

Uvod u učenje:

Kako ćete pobuditi interesovanje učenika i nadograditi njihovo prethodno znanje da biste ih uveli u sadržaj ovog časa, ciljeve učenja i aktivnosti?

Učenici će sjediti u formaciji kruga. Pokazati im korpu s kamenjem različitog oblika. Učenici će odabrati po jedan kamen, posmatrati ga i opisati s nekoliko rečenica.

Razgovor:

Gdje možemo naći kamenje?

Koje veličine može biti, boje, oblika?

Za šta sve možemo koristiti kamenje?

Kakvo kamenje još može biti?

Po čemu se ovo kamenje razlikuje od dragog kamenja?

Predviđanje na osnovu predmeta koji smo posmatrali i opisivali. Najava nastavne jedinice:

„Danas ćemo čitati priču. Njen naslov se krije među ovim kamenčićima sa slovima.“ Pokazati kamenčiće na kojima su napisana slova n, e, m, a, k. Učenici imaju zadatak da premetanjem kamenčića sa slovima sastave riječ. Dobit će naziv priče *kamen*.

Kroz učenje:

Koje nastavne aktivnosti će učenici realizirati da bi izgradili svoje znanje, vještine i razumijevanje i tako ostvarili ciljeve časa?

Čitanje teksta odraditi strategijom *Predviđanje*. Priču čitati dio po dio s pauzama na određenim mjestima. Učenici će nakon svake pauze predviđati dalji nastavak priče.

Pripremiti i podijeliti učenicima *Tabelu predviđanja*.

	Šta misliš da će se desiti?	Šta se zaista dogodilo?
I dio		
II dio		
III dio		

Aktivnosti:

Čitanje prvog dijela priče.

Izražajno čitati prvi dio priče, a učenici aktivno slušaju.

Predviđanje nastavka priče

Nakon čitanja prvog odjeljka učenike potaknuti da predvide šta će se dogoditi s kamenom u hladnoj vodi i čiju to on pjesmu čuje. Svoja predviđanja u formi dvije-tri rečenice učenici zapisuju u prvi dio tabele.

Saopštavanje nastavka priče

Učenici saopštavaju svoja predviđanja. Na kraju prvog odjeljka pojavljuje se novi lik u priči. Učenici će taj lik uvesti u radnju onako kako to žele, dati mu osobine za koje misle da su poželjne i prihvatljive u narednom dijelu priče.

Čitanje, predviđanje, prepričavanje, upoređivanje

Navedeni koraci se ponavljaju do kraja priče. Razgovarati o tome koliko su predviđanja bila uspješna, da li im je bilo lakše da predviđaju događaje i nove likove kako je priča odmicala. Koja su im se predviđanja najviše svidjela i zašto? Također, u ovom dijelu treba da objasne i opišu likove, da obrazlože njihove postupke i osobine koje su im pomogle da riješe situacije u priči. Razgovarati da li su to dobre ili loše osobine i uporediti ih s osobinama ljudi iz vlastitog okruženja.

Upoređivanje predviđanja u odnosu na događaje – U ovom dijelu vršiti rezimiranje, popunjavanje drugog dijela tabele *Šta se zaista dogodilo u priči*. Uporediti osobine i postupke likova koje su učenici kreirali s osobinama i postupcima likova iz priče: “Na koji su način likovi riješili probleme? Kako su se tada osjećali? Koje su to dobre osobine koje posjeduju likovi iz ove priče?”

Poznajete li ljude koji imaju iste osobine? Volite li se s takvima družiti? Sve vrijeme služiti se tekstom. Nakon ovog dijela slijedi igra sa zadatkom *Ko traži, taj nađe*. U ovoj igri učenici imaju za zadatak da prošetaju i pronađu u učionici skrivene kamenčiće sa slovima. Pravilno posloženi kamenčići daju izreku *Bogat je onaj koji ima mnogo prijatelja*.

Učenici će objasniti šta za njih znače ove riječi i kakav je njihov stav o ovome.

Nakon učenja:

Kako ćete pomoći učenicima da rezimiraju i primijene naučeno ili da postave ciljeve za sljedeći čas? Šta će učenici uraditi da vježbaju i prošire znanje o ovome što su naučili na ovom času?

Učenike podijeliti u manje grupe.

Sve grupe će imati isti zadatak: brojevima od 1 do 5 odrediti redoslijed događanja u priči – tok događaja. Grupe zajednički provjeravaju tačnost urađenog zadatka upoređivanjem toka događaja s istim na plakatu. Nakon toga za svaku grupu pripremiti podlogu za slikanje napravljenu od kamenčića. Na podlozi će učenici u grupi temperama naslikati jedan dio priče. Svaka grupa slika jedan dio iz priče (prema toku događaja), tako da ćemo na kraju rada imati cjelovitu priču prikazanu u slikama.

Zadaća: Napisati rad na temu *Kamenčić je krenuo na put*.

Formativna procjena za ovaj čas:

- Lista učeničkih odgovora (tabela predviđanja, odgovori na značenje narodne izreke)
- Prikupljeni grupni radovi (radni listovi)
- Tabela procjene

Tehnologija/mediji koje treba koristiti na ovom času: tekst priče *Kamen*, korpa s raznovrsnim kamenjem, kamenčići sa slovima i porukom, radni listovi za grupe, podloga za slikanje, tempere

Razmišljanje nakon časa:

Šta je na ovom času bilo dobro za vaše učenike?

Koje promjene biste preporučili za:

a) *sljedeći čas?*

b) *poboljšanje ovog časa?*

Autor pripreme:

Amela Bedak, nastavnik razredne nastave, OŠ „Rešad Kadić“ Tešanj

<p>Priprema za čas br. 2: Usmeno izražavanje i slušanje/Razumijevanje i saradnja/ Kamen/Azra Mulalić</p> <p>Razred: III</p>
<p>Ishod učenja:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Priprema se i sudjeluje efikasno u nizu razgovora i saradnji s različitim sagovornicima, nadogradnji na idejama drugih i izražavanju vlastitih ideja jasno i uvjerljivo.
<p>Pokazatelj razreda koji se pohaća:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Učestvuje efikasno u nizu razgovora i saradnji (jedan na jedan, u grupama, predvođen nastavnikom) s različitim sagovornicima o temama i tekstovima na nivou razreda, nadogradnji na idejama drugih i jasnom izražavanju vlastitih ideja.
<p>Uvod u učenje: <i>Kako ćete pobuditi interesovanje učenika i nadograditi njihovo prethodno znanje da biste ih uveli u sadržaj ovog časa, ciljeve učenja i aktivnosti?</i></p> <p>Strategijom <i>Vruća stolica</i> uvesti učenike u današnju temu. U ovom dijelu nekoliko učenika će pročitati domaći rad na temu <i>Kamenčić je krenuo na put</i>.</p> <p>Strategijom <i>Slobodni odgovori</i> podstaknuti učenike da daju slobodne odgovore na pitanja:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Šta misliš o priči koju si čuo/la? - O čemu upravo razmišljaš? - Kako se osjećaš? <p>Najava nastavne jedinice i zapisivanje naslova na tabli.</p> <p>Usmeno izražavanje i slušanje: <i>Kamen Azra Mulalić</i></p>
<p>Kroz učenje: <i>Koje nastavne aktivnosti će učenici realizirati da bi izgradili svoje znanje, vještine i razumijevanje i tako ostvarili ciljeve časa?</i></p> <p>Strategija <i>Grudvanje</i> Ovom strategijom aktivirati učenike na postavljanje pitanja i davanje odgovora. Učenici sjede raspoređeni u formaciju krug. Jedni drugima bacaju lopticu – grudvu. Učenik koji dobije <i>grudvu</i> odgovara na postavljeno pitanje. Moguća pitanja:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Gdje je nastao kamen? - Kako je kamen krenuo na put? - Na koje mjesto je skočio? - Kako se kamen osjećao na dnu potoka? - Šta je malim talasima predstavljao kamen? - Kako je kamen dočekala ribica? - Na koji način je kamen pomogao djevojčici? - Kako se kamen osjećao na kraju puta? - Kaži, šta si naučio/la iz ove priče? <p>Postaviti <i>Galeriju radova</i>: Na zidu postaviti ueničke slike na podlozi od kamenčića-mozaik koje su radili na prethodnom času čitanja. Svaka slika predstavlja jedan dio priče, tako da se u galeriji nalazi cjelovita priča u slikama.</p> <p>Strategija <i>Obilazak galerije</i> – Učenici posmatraju likovne radove, vode bilješke o prikazanim događajima, a zatim razmjenjuju mišljenja i upoređuju zapažanja. Unutar svake grupe učenici usmeno prepričavaju priču po slikama.</p>
<p>Nakon učenja: <i>Kako ćete pomoći uenicima da rezimiraju i primijene naučeno ili da postave ciljeve za sljedeći čas? Šta će učenici uraditi da vježbaju i prošire znanje o ovome što su naučili na ovom času?</i></p> <p>Strategija <i>Pitanja i odgovori</i> – Slobodan oblik razgovora na dati tekst. Učenici u grupi sastavljaju i formulišu pitanja koja postavljaju učenicima drugih grupa. Svaka grupa sastavlja po tri pitanja.</p> <p>Zadaća: Objasni značenje poslovice <i>Prijateljstvo je ljubav bez krila</i>.</p>
<p>Formativna procjena za ovaj čas: uenički usmeni odgovori (nastavnik tokom časa prati izlaganja učenika od uvodnih odgovora, pa sve do rada u grupama)</p>
<p>Tehnologija/mediji koje treba koristiti na ovom času: tekst priče, domaći radovi, slike, loptica, pripremljena pitanja</p>
<p>Razmišljanje nakon časa:</p> <p><i>Šta je na ovom času bilo dobro za vaše učenike?</i></p> <p><i>Koje promjene biste preporučili za: a) sljedeći čas? b) poboljšanje ovog časa?</i></p>
<p>Autor pripreme: Amela Bedak, nastavnik razredne nastave, OŠ „Rešad Kadić“ Tešanj</p>

<p>Priprema za čas br. 3: Pisanje/Pisanje i distribucija pisanih radova/Kamen/Azra Mulalić Razred: III</p>
<p>Ishod učenja:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Piše jasne i smislene radove u kojima su sadržaj, organizacija i stil primjereni zadatku, svrsi i publici.
<p>Pokazatelj razreda koji se pohada:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Uz vodstvo i podršku odraslih, piše rad u kojem su sadržaj i organizacija primjereni zadatku i svrsi.
<p>Uvod u učenje: <i>Kako ćete pobuditi interesovanje učenika i nadograditi njihovo prethodno znanje da biste ih uveli u sadržaj ovog časa, ciljeve učenja i aktivnosti?</i> <i>Vizualizacija priče:</i> Učenike rasporediti u formaciju kruga. Reći im da se opuste, udobno smjeste i zatvore oči. Prisjetiti se sadržaja priče o kojoj su razgovarali na prethodnim časovima. Vizualizirati događaje i situacije iz priče <i>Kamen</i> koje će ih voditi do ideje teksta. U tome će im pomoći muzička podloga sa zvukovima žubora potoka. Na osnovu nastalih <i>slika</i> i kroz razgovor doći do ključne ideje teksta strategijom <i>Jednorednično sumiranje</i> gdje će učenici zapisati glavnu ideju teksta: „Kamen je pronašao životnu sreću uz prijatelje“. Najava nastavne jedinice i zapisivanje naslova na tabli. Pisanje: <i>Kamen</i> Azra Mulalić</p>
<p>Kroz učenje: <i>Koje nastavne aktivnosti će učenici realizirati da bi izgradili svoje znanje, vještine i razumijevanje i tako ostvarili ciljeve časa?</i> Strategija <i>Izmiješane sekvence</i> Zapisati 5–6 pojedinačnih događaja iz priče, svaki na posebnu papirnu traku i izmiješati ih. Učenici slažu događaje ispravnim redoslijedom zapisujući ih u svoje sveske. Čitanje toka događaja. Trake s dijelovima priče: <ul style="list-style-type: none"> – Kamen se sa stijene kotrlja do podnožja – Skok na dno planinskog potoka – Kamen kao skakaonica za talase – Sklonište za ribicu je ispod kamena – Kamen pomaže djevojčici preći na drugu obalu – Kamen je srećan i okružen prijateljima Strategija <i>Slobodno pisanje</i> (Učenici su raspoređeni u grupe. Pišu sastave o temi koju će odabrati u dogovoru s članovima svoje grupe. Unutar jedne grupe vrši se dogovor oko odabira lika o kome se piše tako da u svakoj grupi budu zastupljeni svi likovi, tj. teme pisanja. Intenzivno pišu kako bi iskazali svoja razmišljanja). Ponuđene teme za pisanje: <ul style="list-style-type: none"> – Ja sam bistri planinski potok – Ja sam kamen – Vodeni talasi me nose – Ribica sam vesela – Djevojčica se igra na obali potoka </p>
<p>Nakon učenja: <i>Kako ćete pomoći učenicima da rezimiraju i primijene naučeno ili da postave ciljeve za sljedeći čas? Šta će učenici uraditi da vježbaju i prošire znanje o ovome što su naučili na ovom času?</i> Nakon čitanja učenici razmjenjuju radove. Čitaju radove u grupi. Biraju radove za čitanje u velikoj grupi. Strategija <i>Autorova stolica</i> – učenik čita naglas svoju priču, a nakon toga razgovarati o priči na nivou razreda. Ostale pismene radove nastavnik će naknadno pregledati. Slušanje i pjevanje pjesme <i>Ne dam kamen zemlje moje</i>.</p>
<p>Formativna procjena za ovaj čas: učnički radovi na odabranu temu, tabela procjene</p>
<p>Tehnologija/mediji koje treba koristiti na ovom času: trake s dijelovima priče, učnički pismeni radovi, CD player</p>
<p>Razmišljanje nakon časa: <i>Šta je na ovom času bilo dobro za vaše učenike?</i> <i>Koje promjene biste preporučili za: a) sljedeći čas? b) poboljšanje ovog časa?</i></p>
<p>Autor pripreme: Amela Bedak, nastavnik razredne nastave, OŠ „Rešad Kadić“ Tešanj</p>

Strategija za Čitanje, Usmeno izražavanje i slušanje i Pisanje

Oblast-i: Usmeno izražavanje i slušanje

Razred-i: III–IV

Strategija: Galerija radova

Svrha: Predstaviti određeni rad u galeriji, urađen u grupi (likovni radovi, dijagrami, strip i sl.) Analiza sopstvenog rada i rada drugih učesnika (pojedinaca ili grupa), izražavanje mišljenja i zapažanja, slobodna rasprava, razvijanje sposobnosti izražavanja kod učenika i artikulacije mišljenja i ideja.

Koraci za nastavnika:

1. Nastavnik razgovara s učenicima putem pripremljenih pitanja o temi koju su obrađivali, kako bi se njihova pažnja usmjerila na strategiju koja će se primjenjivati.
2. Postavljanje *Galerije radova* učenički grupni likovni radovi s prethodnog časa, povezivanje misli i slika.
3. Na znak nastavnika grupe se više puta zarotiraju kako bi pregledale svaku sliku i obišle galeriju, povezivanje fizičkih i mentalnih aktivnosti.
4. Zadati učenicima zadatak za razmišljanje i vođenje bilješki, uočavanje dijelova i cjeline, upoređivanje zapažanja, razgovor o tuđim komentarima vlastitih radova.
5. Nastavnik usmjerava razgovor kako bi učenici objedinili ideje, potiče na razmjenu odgovora, prati zadano vrijeme za izvršenje zadatka.
6. Na osnovu prikupljenih informacija formativno procjenjuje učenički rad.

Modifikacije:

- U I i II razredu ovu strategiju možemo koristiti da bi povezali sadržaje – međupredmetna korelacija (slike, crteže s časa likovne kulture izložiti kao podsjetnik za obrađenu priču ili pjesmu na času bosanskog jezika), PČIP – povezivanje slika-riječ-rečenica.
- Izlaganje nepotpunih radova kako bi učenici odredili i dopunili detalje koji nedostaju.
- U III i IV razredu kao oblik izražavanja kritičkog mišljenja i slobodnog izražavanja stavova o nekoj temi, analiziranje i rezimiranje sopstvenog rada.

Kada treba primijeniti ovu strategiju:

- Kada učenici već imaju razvijen i bogat rječnik kojim mogu da opisuju, iznose zapažanja i analiziraju svoj i rad drugih učenika.
- Primijeniti je možemo u bilo kojem dijelu časa zavisno od cilja koji želimo postići.

Amela Bedak, nastavnik razredne nastave, OŠ „Rešad Kadić“ Tešanj

Tabela za formativnu procjenu: Čitanje, Usmeno izražavanje i slušanje i Pisanje

KRITERIJI	1 ISPOD STANDARDA	2 PRIBLIŽNO NIVOU STANDARDA	3 STANDARDNI NIVO	4 IZNAD STANDARDA
OPISIVANJE LIKOVA I POSTUPAKA KOJI DOPRINOSE RAZVOJU RADNJE	Imenuje likove u priči i uz pomoć objašnjava neke njihove postupke.	Opisuje likove u priči i njihove osobine.	Opisuje likove u priči (njihova osjećanja, osobine...) i utvrđuje kako njihovi postupci doprinose razvoju radnje.	Postavlja originalne teze o likovima i potkrepljuje ih dobro osmišljenim argumentima.
UČEŠĆE U RAZGOVORU I SARADNJA	Učestvuje u razgovoru i saradnji jedan na jedan predvođen nastavnikom, kada je tema poznata, daje konkretne i kratke odgovore.	Učestvuje u razgovoru i saradnji jedan na jedan, u grupi i ponekad učestvuje u nadogradnji ideja drugih.	Učestvuje efikasno u nizu razgovora (jedan na jedan, grupno, predvođen nastavnikom) s različitim sagovornicima o temama i tekstovima na nivou razreda, nadogradnji na idejama drugih i jasnom izražavanju vlastitih ideja.	Inicira razgovor, nadograđujući ideje drugih i iznosi inovativne i originalne ideje.
PISANJE RADA PRIMJERENOG ORGANIZACIJI I SVRSI	Uz stalni poticaj nastavnika i uz pomoć piše rad u kojem su sadržaj i organizacija djelimično primjereni zadatku i svrsi.	Uz povremenu pomoć nastavnika i odraslih piše rad u kome su sadržaj i organizacija uglavnom primjereni zadatku i svrsi.	Uz vodstvo i podršku odraslih piše rad u kome su sadržaj i organizacija primjereni zadatku i svrsi.	Samostalno piše rad u kome su sadržaj i organizacija primjereni zadatku i svrsi. Radovi su originalni i razumljivi publici.

<p>Priprema za čas br. 1: Čitanje/Ključne ideje i detalji/Cvrčak i mrav/La Fontaine</p> <p>Razred: III</p>
<p>Ishod učenja:</p> <ul style="list-style-type: none"> Pažljivo čita ili sluša tekst u cilju razumijevanja i donošenja logičkih zaključaka; citiranje konkretnih tekstova pri pisanju ili govoru u svrhu argumentovanja zaključaka donesenih na temelju teksta.
<p>Pokazatelj razreda koji se pohada:</p> <ul style="list-style-type: none"> Postavlja pitanja i odgovara na pitanja kako bi pokazao razumijevanje pozivajući se na tekst.
<p>Uvod u učenje:</p> <p><i>Kako ćete pobuditi interesovanje učenika i nadograditi njihovo prethodno znanje da biste ih uveli u sadržaj ovog časa, ciljeve učenja i aktivnosti?</i></p> <p>Interes učenika pobuditi video igricom – KVIZ.</p> <p>Učenici će igrati igricu i kroz pitanja na kvizu ponoviti znanje o basnama. Saznat će i o kojoj basni je riječ. Najava nastavne jedinice.</p>
<p>Kroz učenje:</p> <p><i>Koje nastavne aktivnosti će učenici realizirati da bi izgradili svoje znanje, vještine i razumijevanje i tako ostvarili ciljeve časa?</i></p> <p>Izražajno čitanje; Emotivna pauza; Strategijom <i>Grudvanje</i> učenike aktivirati na postavljanje pitanja i odgovaranja na ista. Pojašnjenje strategije – Učenici sjede u formaciji kruga. Učenik koji dobije grudvu (mala loptica od zgužvanog papira), odgovara na pitanja. Moguća pitanja: O čemu se govori u basni? Ko su likovi u basni? Šta bi značilo to da je cvrčak drhturio od zime? Kakav savjet mu je dao mrav? Koje osobine možemo pripisati likovima iz basne?</p>
<p>Nakon učenja:</p> <p><i>Kako ćete pomoći učenikima da rezimiraju i primijene naučeno ili da postave ciljeve za sljedeći čas? Šta će učenici uraditi da vježbaju i prošire znanje o ovome što su naučili na ovom času?</i></p> <p>Učenici će strategijom <i>Venov dijagram</i> odrediti osobine likova. Strategijom <i>Razmisli – upari – razmijeni</i> (Svaki učenik će napisati ideju i potkrijepiti je dijelom iz teksta. Svoju ideju će upariti s drugom do sebe i na kraju unutar grupe dolaze do glavne poruke.) Izvući pouku: <i>Ko radi ne boji se gladi.</i></p>
<p>Formativna procjena za ovaj čas: <i>Izmiješane sekvence – trakice, Venov dijagram, Grudvanje, video igrica, Razmisli – upari – razmijeni</i></p>
<p>Tehnologija/mediji koje treba koristiti na ovom času: tekst iz Čitanke, različiti didaktički materijali (krede u boji, papiri u boji), trakice, loptica, video igrice</p>
<p>Razmišljanje nakon časa:</p> <p><i>Šta je na ovom času bilo dobro za vaše učenike?</i></p> <p>Analizom likova, razgovarati o vlastitim osjećanjima, jačanje emotivne i moralne komponente, zauzimanje stava.</p> <p><i>Koje promjene biste preporučili za:</i></p> <p>a) <i>sljedeći čas?</i></p> <p>Za sljedeći čas uvidjeti koliko su učenici shvatili smisao i poruku koju tekst nosi na osnovu njihovog usmenog pričanja koje ćemo zajednički slušati.</p> <p>b) <i>poboljšanje ovog časa?</i></p> <p>Bazirati se na osobine ljudi i bogaćenje rječnika.</p>
<p>Autor pripreme:</p> <p>Duda Cerovac, nastavnik razredne nastave, OŠ „9. septembar“ Tešanj</p>

<p>Priprema za čas br. 2: Usmeno izražavanje i slušanje/Razumijevanje i saradnja/ Cvrčak i mrav/La Fontaine</p>
<p>Razred: III</p>
<p>Ishod učenja:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Priprema se i sudjeluje efikasno u nizu razgovora i saradnji s različitim sagovornicima, nadogradnji na idejama drugih i izražavanju vlastitih ideja jasno i uvjerljivo.
<p>Pokazatelj razreda koji se pohađa:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Učestvuje efikasno u nizu razgovora i saradnji (jedan na jedan, u grupama, predvođen nastavnikom) s različitim sagovornicima o temama i tekstovima na nivou razreda, nadogradnji na idejama drugih i jasnom izražavanju vlastitih ideja.
<p>Uvod u učenje: <i>Kako ćete pobuditi interesovanje učenika i nadograditi njihovo prethodno znanje da biste ih uveli u sadržaj ovog časa, ciljeve učenja i aktivnosti?</i> Učenici će pročitati tekst usebi i označiti dio teksta koji govore likovi u tekstu. Zatim će izaći grupa učenika i naglas pročitati tekst po ulogama. Najava nastavne jedinice</p>
<p>Kroz učenje: <i>Koje nastavne aktivnosti će učenici realizirati da bi izgradili svoje znanje, vještine i razumijevanje i tako ostvarili ciljeve časa?</i> Ideja vodilja je <i>Ko radi ne boji se gladi</i> i kratak razgovor o istoj, uz primjenu novih ideja Kojim riječima se mrav obratio cvrčku? Slažete li se s mravom? Svi učenici ne misle isto. Formiramo 2 grupe, koristimo strategiju <i>Debate</i>. U prvoj grupi će biti učenici koji se slažu s mravom, u drugoj grupi su oni koji se ne slažu. Grupe imaju po četiri člana. Ostali učenici prate tok debate, a poslije će, uz obrazloženje, glasati za jednu grupu. Moguća razmišljanja ZA: Mrav je vrijedno radio Cvrčak je pjevao i uživao Cvrčak nije mislio na zimu Moguća razmišljanja PROTIV: Cvrčak je pjesmom uljepšavao rad mrava Cvrčak je muzičar, umjetnik Umjetnost se cijeni Učenici će birati grupu koja je imala bolje argumente. Svaki učenik će navesti razlog zbog kojeg je glasao.</p>
<p>Nakon učenja: <i>Kako ćete pomoći učenicima da rezimiraju i primijene naučeno ili da postave ciljeve za sljedeći čas? Šta će učenici uraditi da vježbaju i prošire znanje o ovome što su naučili na ovom času?</i> Strategija <i>Pričam novu priču</i>. Učenici koji su bili <i>PROTIV</i> priče koja je ispričana, pričaju nam svoju verziju, priču kako je oni vide – <i>NOVU PRIČU</i> Vraćamo se na ideju vodilju, koristimo strategiju <i>Nastavak na nedovršene rečenice</i>. Učenici će dobiti nove kartice da bi uporedili svoje ideje s idejama drugova iz razreda. Shvatam drugu priču, ali... Po mom mišljenju, bolja je ... Želio/la bih dodati ...</p>
<p>Formativna procjena: nova priča, <i>Nastavak na nedovršene rečenice</i>, čitanje po ulogama</p>
<p>Tehnologija/mediji koje treba koristiti na ovom času: tekst iz Čitanke, različiti didaktički materijali (krede u boji, papiri u boji), trakice, maske</p>
<p>Razmišljanje nakon časa: <i>Šta je na ovom času bilo dobro za vaše učenike?</i> <i>Koje promjene biste preporučili za:</i> a) <i>sljedeći čas?</i> Za sljedeći čas, uvidjeti koliko su učenici shvatili smisao i poruku koju tekst nosi, na osnovu njihovog usmenog pričanja, pripreme za pisanje. b) <i>poboljšanje ovog časa?</i> Sa učenicima bi se moglo više bazirati na osobine likova. U basnama životinje imaju osobine ljudi. Učenici upoznati još neke pojmove (bogaćenje rječnika).</p>
<p>Autor pripreme: Duda Cerovac, nastavnik razredne nastave, OŠ „9. septembar“ Tešanj</p>

<p>Priprema za čas br. 3: Pisanje/Vrste i namjene teksta/Cvrčak i mrav/La Fontaine Razred: III</p>
<p>Ishod učenja:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Analizira poznate (obrađene) teme i tekstove, piše argumente u korist navedenih tvrdnji koristeći validna objašnjenja i relevantne argumente.
<p>Pokazatelj razreda koji se pohađa:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pisano izražava mišljenje o temama ili tekstovima dokazujući ga argumentima.
<p>Uvod u učenje: <i>Kako ćete pobuditi interesovanje učenika i nadograditi njihovo prethodno znanje da biste ih uveli u sadržaj ovog časa, ciljeve učenja i aktivnosti?</i> Učenici će u grupama pisati <i>činkvinu</i>. Dvije grupe pišu na temu <i>mrav</i>, a dvije na temu <i>cvrčak</i>. Činkvina je pjesma koja na početku ima imenicu, zatim dva pridjeva, tri glagola, četiri riječi koje izražavaju osjećanja vezana za temu i, na kraju, riječ koja sažima bit teme.</p>
<p>Kroz učenje: <i>Koje nastavne aktivnosti će učenici realizirati da bi izgradili svoje znanje, vještine i razumijevanje i tako ostvarili ciljeve časa?</i> Rad u grupama – varijacija strategije <i>Dvostruko vođeni dnevnik</i> Svaka grupa na radnom materijalu dobija jedan citat. Njihov zadatak je dati mišljenje o citatu uz argumentovanje. Citati:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Cvrčak bezbrižno svira • Promrzli i gladni cvrčak • Cvrčak moli za hranu • Mrav ismijava cvrčka <p>Kroz izvještavanje koristiti strategiju <i>Kaži i diskutuj</i>.</p>
<p>Nakon učenja: <i>Kako ćete pomoći učenicima da rezimiraju i primijene naučeno ili da postave ciljeve za sljedeći čas? Šta će učenici uraditi da vježbaju i prošire znanje o ovome što su naučili na ovom času?</i> Strategija <i>Nova priča</i>: Učenici pišu novu priču s promjenom kraja priče. Cvrčak je pjesmom uljepšavao rad mrava. Mravi pomažu. Cvrčak ne gladuje. Na kraju strategija <i>Autorova stolica</i> Učenici čitaju napisano.</p>
<p>Formativna procjena: strategije <i>Dvostruko vođeni dnevnik</i> i <i>Nova priča</i></p>
<p>Tehnologija/mediji koje treba koristiti na ovom času: tekst iz Čitanke, različiti didaktički materijali (autorova stolica, plakat)</p>
<p>Razmišljanje nakon časa: <i>Šta je na ovom času bilo dobro za učenike?</i></p> <p><i>Koje promjene biste preporučili za:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> <i>sljedeći čas?</i> <i>poboljšanje ovog časa?</i>
<p>Autor pripreme: Duda Cerovac, nastavnik razredne nastave, OŠ „9. septembar“ Tešanj</p>

Strategija za Čitanje, Usmeno izražavanje i slušanje i Pisanje

Oblast-i: Čitanje, Usmeno izražavanje i Pisanje

Razred-i: I–V

Strategija: Vennov dijagram

Svrha: Služi za poređenje dvije stavke čija se neka obilježja razlikuju, ali imaju i neka zajednička obilježja. Poticanje učenika pri analizi likova, da govore o osobinama likova u priči koje su proizašle iz njihovih postupaka i riječi. Bogaćenje rječnika.

Koraci za nastavnika:

1. Nastavnik crta Vennov dijagram ili je već nacrtan na plakatu
2. Objasniti učenicima kako se koristi
3. Učenici mogu raditi samostalno, u paru ili grupi. Učenici čitaju, analiziraju i povezuju određene riječi s likovima u zavisnosti od postupka i osobina likova.
4. Učenici će objasniti zašto koja osobina odgovara određenom liku, te potkrijepiti sadržajem iz teksta
5. Osobine likova će pomoći u daljoj analizi, te kod iznošenja pouke
6. Nastavnik zajedno s učenicima može raditi na izradi razrednog rječnika

Modifikacije:

Vennov dijagram možemo crtati u obliku dva drveta, dva srca, cvijeta – zavisno od teme koju radimo.

Kada treba primijeniti ovu strategiju:

- Kada radimo lektiru, poređenje priča
- Poređenje basni
- Poređenje predmeta

Duda Cerovac, nastavnik razredne nastave, OŠ „9. septembar“ Tešanj

Tabela za formativnu procjenu: Čitanje, Usmeno izražavanje i slušanje i Pisanje

KRITERIJI	1 ISPOD STANDARDA	2 PRIBLIŽNO NIVOU STANDARDA	3 STANDARDNI NIVO	4 IZNAD STANDARDA
ANALIZA LIKOVA, DOGAĐAJA I IDEJA; MJESTO RADNJE	Uz poticaj i podršku nabraja glavne likove, događaje i mjesto radnje.	Uz manju pomoć nabraja glavne likove, događaje i mjesto radnje.	Opisuje likove u priči (npr. njihove osjećaje, motivacije, osobine).	Opisuje likove u priči i utvrđuje kako njihovi postupci doprinose razvoju radnje i prepoznaje ulogu pojedinih likova.
SUDJELOVANJE U NIZU RAZGOVORA I SARADNJA S RAZLIČITIM SAGOVORNICIMA	Prati i nastavlja razgovor uz uvažavanje sagovornika.	Prati, uključuje se i nastavlja razgovor uz uvažavanje sagovornika.	Prati dogovorena pravila za dijalog i diskusiju na uvažavajući način.	Prati pravila diskusije, postavlja određene ciljeve.
ANALIZA POZNATIH TEMA I TEKSTOVA; PISANJE ARGUMENATA U KORIST NAVEDENIH TVRDNJI	Uz poticaj i podršku analizira poznate teme i tekstove.	Pisano izražava mišljenje o temama ili tekstovima.	Pisano izražava mišljenje o temama, tekstovima dokazujući ga argumentima.	Pisano izražava argumente.

Priprava za sat br. 1: Čitanje/Ključne ideje i detalji/Lav i zec/Indijska basna**Razred: III****Ishod učenja:**

- Analizira likove, događaje i ideje, te njihove međudnose u tekstu.

Pokazatelj razreda koji se pohađa:

- Opisuje likove u priči (npr. njihove osjećaje, motivaciju, odlike) i utvrđuje kako njihovi postupci doprinose razvoju radnje.

Uvod u učenje: *Kako ćete pobuditi zanimanje učenika i nadograditi njihovo prethodno znanje da biste ih uveli u sadržaj ovog sata, ciljeve učenja i aktivnosti?*

Strategija *Asocijacija* – Učenici se na ovaj način potiču na razmišljanje, kao i povezivanje znanja u jednu cjelinu. Pred učenike postaviti asocijacije koje su zalijepljene na sliku. Pogađanjem asocijacija otkriva se dio slike i učenici imaju mogućnost da otkriju što ili tko se nalazi na slici.

A1 MRKVA	B1 KRALJ
A2 DUGE UŠI	B2 MESOŽDER
A3 BILJOŽDER	B3 DŽUNGLA
A4 KRATAK REP	B4 ZVIJER
A5 DUŠKO DUGOUŠKO	B5 AFRIKA

Učenici će otkriti da se na slici nalaze lav i zec, jer će ih asocijacije dovesti do tog zaključka. S učenicima voditi razgovor postavljajući im sljedeća pitanja :

U što ubrajamo lava i zeca ?

Mogu li se životinje kao likovi pojavljivati u književnim tekstovima?

Kako zovemo književne tekstove u kojima su glavni likovi životinje?

Najava nastavne jedinice.

Kroz učenje: *Koje nastavne aktivnosti će učenici realizirati da bi izgradili svoje znanje, vještine i razumijevanje i tako ostvarili ciljeve sata ?*

Izražajno čitanje.

Učenicima dati naputke što će raditi dok čitam. Podijelim im listiće na kojima se nalazi tabela za predviđanje u koju će upisivati svoja previđanja koja će uspoređivati sa stvarnim događajem u basni. Nakon pročitane prvog dijela basne napraviti stanku i učenike pitati što bi mogli uspoređivati. Ovdje će biti uporabljena strategija *Predviđanja*. (Učenici predviđaju što se dalje dogodilo.) Svoja predviđanja zapisuju u tabelu, a zatim nastaviti čitanje.

ŠTO ĆE SE DOGODITI	ŠTO SE STVARNO DOGODILO
I dio	
II dio	
III dio	

Nakon čitanja slijedi emocionalna stanka.

Samostalno čitanje i čitanje u paru.

Učenicima dati naputke za dalji rad. Plakat zalijepiti na ploču, a na plakatu se nalaze kartice s brojevima 1, 2, 3, 4, 5 i 6. Za rad nam je potrebna i kockica koju će neko od učenika bacati. Broj koji bude na kockici je znak da učenik može uzeti karticu s plakata s istim brojem i odgovoriti na pitanje koje se nalazi na kartici.

Moguća pitanja:

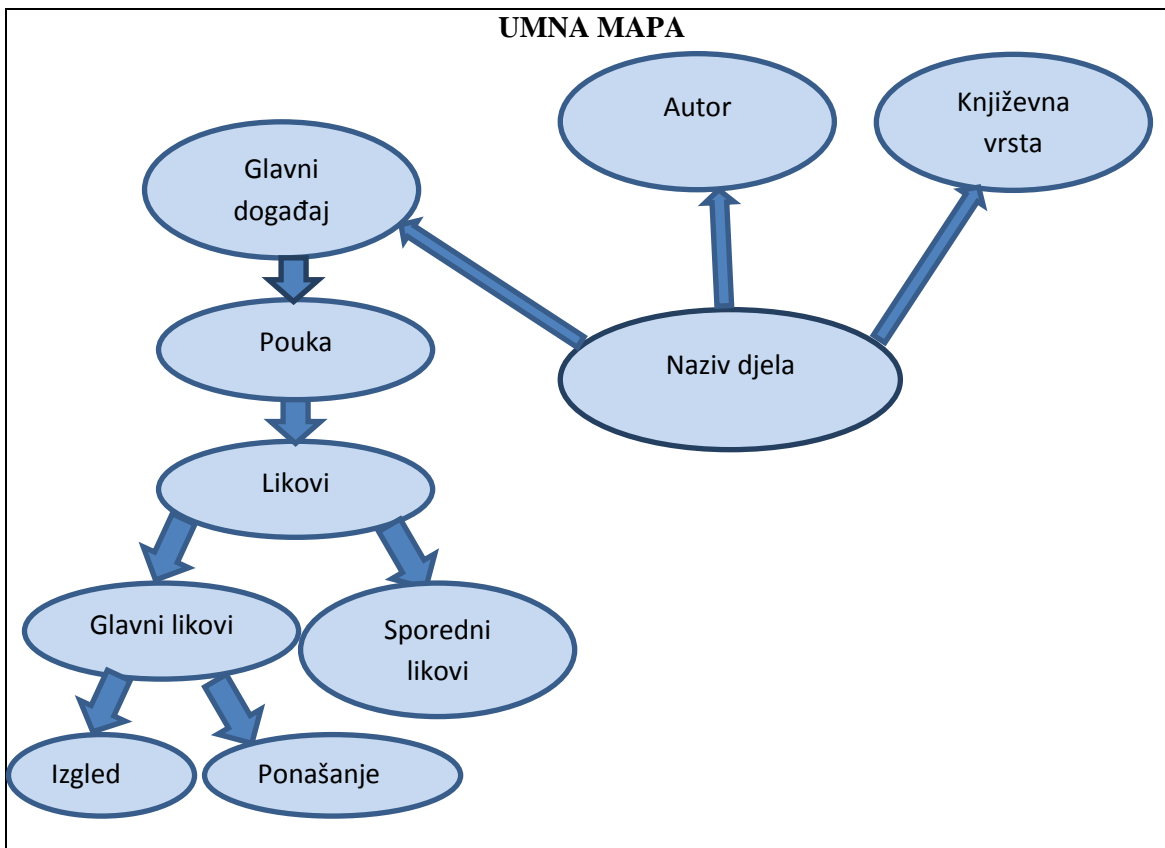
- Gdje se zbiva radnja basne?
- Tko su likovi u basni?
- Što su se dogovorile životinje?
- Što se dogodilo kada je došao red na zeca?
- Kako se zec izvukao?
- Što je rekao lavu?

Ovdje je uporabljena strategija *Baci kockicu* i strategija *Pitanja i odgovori*.

U daljem radu uporabljamo strategiju *Venov dijagram*. Na ploči narisati *Venov dijagram*, a učenici iznose razmišljanja o sličnostima i razlikama lava i zeca. Na taj način će doći do pouke basne. Svaki učenik će narisati pouku na list papira, a zatim razmijeniti s drugom do sebe (strategija *Misli, upari, razmijeni*). Listove s poukama stavljamo na razrednu izložbu i zajednički se bira najprikladnija pouka za basnu.

Nakon učenja: *Kako ćete pomoći učenicima da rezimiraju i uporabe naučeno ili da postave ciljeve za sljedeći sat? Što će učenici uraditi da vježbaju i prošire znanje o ovome što su naučili na ovom satu?*

Strategija *Umna mapa* – Učenicima se daje prilika da pokažu stupanj usvojenosti sadržaja na satu čitanja.

Zadaća: Basnu predstaviti u nizu slika.

Formativna procjena za ovaj sat: *tabela predviđanja*, listovi s poukom i *umna mapa*.

Tehnologija/mediji koje treba rabiti na ovom satu: tekst, razni didaktički materijali (plakati, kockica, nastavni listići).

Razmišljanje nakon sata:

Što je na ovom satu bilo dobro za vaše učenike?

Analizom likova u basni razgovarati o osobinama, osjećanjima i ponašanju prema drugima, zauzimanje stava.

Koje promjene biste preporučili za:

a) *sljedeći sat?*

Uvidjeti da li su učenici shvatili smisao i pouku basne, na osnovu pričanja.

b) *poboljšanje ovog sata?*

Moglo bi se više raditi na primjerima dobrih i loših osobina ljudi, koje mogu imati likovi životinja u basnama.

Autor priprave:

Lejla Karić, nastavnik razredne nastave, OŠ Ivana fra Frane Jukića Usora

<p>Priprava za sat br. 2: Usmeno izražavanje i slušanje/Razumijevanje i suradnja/ Lav i zec/Indijska basna</p>
<p>Razred: III</p>
<p>Ishod učenja:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Priprema se i sudjeluje učinkovito u nizu razgovora i suradnji s različitim sugovornicima, nadogradnji na idejama drugih i izražavanju osobnih ideja jasno i uvjerljivo.
<p>Pokazatelj razreda koji se pohađa:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sudjeluje učinkovito u nizu razgovora i suradnji (jedan na jedan, u skupinama, predvođen nastavnikom) s različitim sugovornicima o temama i tekstovima na razini razreda, nadogradnji na idejama drugih i jasnom izražavanju osobnih ideja.
<p>Uvod u učenje: <i>Kako ćete pobuditi zanimanje učenika i nadograditi njihovo prethodno znanje da biste ih uveli u sadržaj ovog sata, ciljeve učenja i aktivnosti?</i> Zadaća s prethodnog sata predstavlja uvodnu aktivnost za ovaj sat. Na razrednu izložbu se stavljaju crteži, odnosno basne koje su predstavljene po nizu slika. Strategija <i>Naizmjeničnog pričanja</i> – Učenici prošetaju galerijom, a zatim sjedaju u formaciju kruga te počinju naizmjenično pričanje basne po nizu slika. Učenicima objasniti što trebaju raditi: jedan učenik počne pričati, drugi nastavi gdje prvi stane i tako redom. Najava nastavne jedinice.</p>
<p>Kroz učenje: <i>Koje nastavne aktivnosti će učenici realizirati da bi izgradili svoje znanje, vještine i razumijevanje i tako ostvarili ciljeve sata?</i> Strategija <i>Čitanja sa zadatkom</i> – Izdvajanje dijaloga iz basne i čitanje s određenim zadatkom, npr.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ozbiljnim tonom, sporo • Podrugljivim tonom, umjereno brzo • Pomirljivim tonom, umjereno sporo <p>Strategija <i>Novih ideja</i> – Učenici imaju zadatak uvesti novi lik u basnu, smisliti kako je nadmudrio lava i napisati, a zatim to razmijeniti s prijateljem iz klupe (strategija <i>Misli, upari, razmijeni</i>).</p>
<p>Nakon učenja: <i>Kako ćete pomoći učenicima da rezimiraju i uporabe naučeno ili da postave ciljeve za sljedeći sat? Što će učenici uraditi da vježbaju i prošire znanje o ovome što su naučili na ovom satu?</i> Strategija <i>Nedovršenih rečenica</i> – Učenici dobijaju kartice kako bih povezali svoje ideje s idejama prijatelja.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Shvatam drugu basnu, ali... • Po mom mišljenju bolja je... • Želio/la bih dodati... • Ne slažem se, jer... <p>Zadaća: Istražiti i pronaći u školskoj knjižnici basne, pročitati i odabrati one koje vam se najviše dopadaju i objasniti zašto. Odabrati životinje koje vam se najviše dopadaju kao likovi u basnama.</p>
<p>Formativna procjena za ovaj sat: Kartice nedovršenih rečenica i napisane basne za izmijenjenim likom</p>
<p>Tehnologija i mediji koje treba koristiti na ovom satu: tekst, slike basne, kartice nedovršenih rečenica</p>
<p>Razmišljanja nakon sata: <i>Što je na ovom satu bilo dobro za vaše učenike?</i> Analizom likova, upoznavanjem osobina iznositi argumente i zauzimati stav. <i>Koje promjene biste preporučili za:</i></p> <p>a) <i>sljedeći sat?</i> Uvidjeti da li će učenici čitajući basne po izboru moći sami objasniti zašto je nešto dobro, a zašto je nešto loše.</p> <p>b) <i>poboljšanje ovog sata?</i> Više raditi na ohrabivanju učenika za razgovor i iznošenju ideja.</p>
<p>Autor priprave: Lejla Karić, nastavnica razredne nastave, OŠ Ivana fra Frane Jukića Usora</p>

Priprava za sat br. 3: Pisanje/Vrste i namjene teksta/Lav i zec/Indijska basna**Razred: III****Ishod učenja:**

- Analizira poznate (obrađene) teme i tekstove, piše argumente u korist navedenih tvrdnji uz valjana objašnjenja i relevantne argumente.

Pokazatelj razreda koji se pohađa:

- Pismeno izražava mišljenje o temama ili tekstovima potkrepljujući ga argumentima.

Uvod u učenje: *Kako ćete pobuditi zanimanje učenika i nadograditi njihovo prethodno znanje da biste ih uveli u sadržaj ovog sata, ciljeve učenja i aktivnosti?*

Učenicima pripremiti izložbu sa slikama životinja. Hodom kroz galeriju promatrat će slike (strategija *Galerija slika*), zatim, sjedamo u formaciju kruga i započinjemo razgovor:

Koje ste basne pročitali? Koje su vam se najviše dopale i zašto? Jeste li pročitali neku basnu u kojoj su neke od životinja s izložbe likovi u toj basni? Učenicima podijeliti kartice sa slikom ljutka i smješka. Ponovo krećemo u obilazak izložbe. Kazati da na sliku lika koji im se dopao u basni stave smješka, a koji im se nije dopao ljutka. Vraćamo se u formaciju kruga i voditi razgovor zašto su nekom dali ljutka, a nekom smješka, ima li to veze s osobinama lika u basni. Za svaki odgovor tražiti argumentaciju. Najava nastavne jedinice.

Kroz učenje: *Koje nastavne aktivnosti će učenici realizirati da bi izgradili svoje znanje, vještine i razumijevanje i tako ostvarili ciljeve sata?*

Strategija *Naizmjeničnog pisanja* – Učenici su podijeljeni u skupine, pišu basnu na osnovu datih tematskih riječi, npr.

I skupina: medo, pčela, med, strah, ubod, opasnost

II skupina: slavuj, paun, hvalisanje, rep, pjesma

III skupina: magarac, zec, ruganje, teret, brzina, pas

IV skupina: mačka, miš, mišolovka, sir, dosjetljivost

Učenici pišu tako da neko u skupini počne pisati, pa nastavlja onaj tko je sljedeći i tako dok ne napišu basnu. Kada završe s pisanjem, radovi se stavljaju na razrednu izložbu.

Strategija *Galerija i Misli, upari, razmijeni* – Učenici hodom kroz galeriju čitaju basne i razmjenjuju ideje. Pomoću kartica nedovršenih rečenica voditi razgovor uz argumentaciju koja im je basna najbolja i zašto, (strategija *Nedovršenih rečenica*):

- Shvatam basnu, ali...
- Po mom mišljenju bolja je...
- Slažem se, jer...
- Ne slažem se, jer...

Nakon učenja: *Kako ćete pomoći učenicima da rezimiraju i uporbau naučeno ili da postave ciljeve za sljedeći sat? Što će učenici da vježbaju i prošire znanje o ovome što su naučili na ovom satu?*

Strategija *Venov dijagram* – Učenici odabiru neku od basni koju su pisali u skupinama, zatim u *Venov dijagram* izdvajaju sličnosti i razlike likova u basni koju su odabrali, a kao zaključak treba da izvedu pouku basne. Nakon toga slijedi kratka diskusija, iznošenje ideja i argumenata.

Strategija *Pantomime ili Pogodi tko sam* – Jedan učenik pantomimom imitara životinju, a ostali pogađaju. Onaj tko pogodi, sljedeći je koji izvodi pantomimu.

Zadaća: Napisati basnu po svom izboru likova.

Formativna procjena za ovaj sat: nastavni listovi s *Venovim dijagramom*, kartice *nedovršenih rečenica*

Tehnologija/mediji koje treba uporabiti na ovom satu: tekst, slike životinja, kartice ljutko i smješko, kartice nedovršenih rečenica, *Venov dijagram*.

Razmišljanje nakon sata:

Što je na ovom satu bilo dobro za vaše učenike?

Koje promjene biste preporučili za:

a) *sljedeći sat?*

b) *poboljšanje ovog sata?*

Autor priprave:

Lejla Karić, nastavnik razredne nastave, OŠ Ivana fra Frane Jukića Usora

Strategija za Čitanje, Usmeno izražavanje i slušanje i Pisanje

Oblast-i: Čitanje, pisanje, usmeno izražavanje i slušanje

Razred-i: III do IX

Strategija: Umna mapa

Svrha: Lakše razumijevanje i pamćenje teksta, organizacija određenog tipa znanja kako bi se riješio problem ili donijela odluka, identificirati najvažnije pojmove, pronaći vezu između njih, stvoriti hijerarhiju između pojmova u tekstu, te ih na taj način povezati.

Koraci za nastavnika:

1. Shematski opis nekog saznanja u obliku riječi, rečenice ili crteža, polazeći od ključnog pojma, ideje ili teme.
2. Nastavnik koordinira, navodi, pruža potporu i pomoć ako je potrebno.
3. Učenici čitaju, analiziraju, zaključuju i povezuju pojmove.
4. Oblik rada individualni.

Modifikacije:

- Može se rabiti individualno.
- Kod slušanja predavanja, npr. iz prirode i društva može se rabiti ova metoda kako bi se bilježili ključni pojmovi vezani uz temu.

Kada treba primijeniti ovu strategiju:

- Prilikom čitanja teksta i kada želimo sumirati određeno znanje i provjeriti stupanj usvojenosti teksta.
- Provjera povezivanja pojmova u cjelinu.
- Kada želimo da kvalitetno organiziramo znanje i lakše tumačenje.

Lejla Karić, nastavnik razredne nastave, OŠ Ivana fra Frane Jukića Usora

Tabela za formativnu procjenu: Čitanje, Usmeno izražavanje i slušanje i Pisanje

KRITERIJI	1 ISPOD STANDARDA	2 PRIBLIŽNO NIVOU STANDARDA	3 STANDARDNI NIVO	4 IZNAD STANDARDA
OPIS LIKOVA I ODREĐIVANJE POUKE	Uz poticaj i potporu nabraja likove i njihove osobine.	Uz pomoć nastavnika utvrđuje osobine likova, te uočava vezu između postupaka likova i radnje.	Opisuje likove u priči, njihove osjećaje, motivacije i osobine, utvrđuje kako njihovi postupci doprinose razvoju radnje.	Određuje strukturu književnog teksta, prepoznaje ulogu likova, nudi originalna rješenja, samostalno uočava osobine i osjećaje likova, izgrađuje stav spram likova i njihovih postupaka.
IZRAŽAVANJE VLASTITIH IDEJA O TEMAMA I TEKSTOVIMA	Uz stalan poticaj i potporu učestvuje u razgovoru u paru ili malim skupinama bez samostalnog iznošenja ideja.	Uz povremenu pomoć nastavnika učestvuje u nizu razgovora i suradnji s različitim sugovornicima na nivou razreda.	Učestvuje u nizu razgovora i suradnji (jedan na jedan, u skupini, predvođen nastavnikom), s različitim sugovornicima o temama i tekstovima na nivou razreda, nadogradnji na idejama drugih i jasnom izražavanju vlastitih ideja.	Nudi originalna rješenja i argumente u nizu razgovora i suradnji.
PISANO IZRAŽAVANJE MIŠLJENJA O TEMAMA ILI TEKSTOVIMA DOKAZUJUĆI GA ARGUMENTIMA	Uz poticaj i potporu iznosi mišljenje i daje osnovne informacije o nečemu.	Uz povremenu pomoć nastavnika pisano izražava mišljenje dajući po neki argument.	Pisano izražava mišljenje o temama i tekstovima dokazujući argumentima.	Pisano izražava argumente nudeći originalna rješenja, izražava mišljenje o temama, navodeći uporabe iz teksta uspoređujući ih s iskustvom.

Priprema za čas br. 1: Čitanje/Ključne ideje i detalji/Lastavice/Azra Mulalić**Razred: III****Ishod učenja:**

- Analizira likove, događaje i ideje, te njihove međuodnose u tekstu.

Pokazatelj razreda koji se pohađa:

- Opisuje likove u priči (npr. njihove osjećaje, motivacije, osobine) i utvrđuje kako njihovi postupci doprinose razvoju radnje.

Uvod u učenje:

Kako ćete pobuditi interesovanje učenika i nadograditi njihovo prethodno znanje da biste ih uveli u sadržaj ovog časa, ciljeve učenja i aktivnosti?

Sa učenicima započeti razgovor o pticama selicama i pticama stanaricama, te vjesnicima proljeća. Zatim, pročitati tekst *Lastavice* A. Mulalić. U toku slušanja učenici će pokušati zapamtiti redoslijed događaja.

Zadatak: Utvrditi i napisati redoslijed događaja u ovoj priči. *Veliko 6*:

- U kakvoj kući je živjela djevojčica s porodicom?
- Zašto je srušeno gnijezdo lastavica?
- Kako je reagovao otac djevojčice?
- Šta je djevojčicu razalostilo?
- Kako su se laste ponašale kada su se vratile?
- Šta su one učinile?

Redoslijed događaja zapisati na tabli.

Najaviti nastavnu jedinicu.

Kroz učenje:

Koje nastavne aktivnosti će učenici realizirati da bi izgradili svoje znanje, vještine i razumijevanje i tako ostvarili ciljeve časa?

Kolone K i W popuniti prijedlozima učenika.

Kolonu L popunit na kraju časa.

Učenici su podijeljeni u grupe. Svaka grupa će dobiti kraći tekst o lastavicama, na temu: Način ishrane; Način života; Karakterističan izgled.

Zadatak za grupe: Pročitati tekst, izdvojiti nepoznate riječi, pokušati objasniti njihovo značenje.

Zadatak: Svaka grupa treba da napiše jednu do tri rečenice u kojima će sumirati informacije koje su uočili u toku čitanja teksta. Rečenice zapisuju na papir koji je za to predviđen –*Višerečenično sumiranje*.

Nakon učenja:

Kako ćete pomoći učenicima da rezimiraju i primijene naučeno ili da postave ciljeve za sljedeći čas? Šta će učenici uraditi da vježbaju i prošire znanje o ovome što su naučili na ovom času?

Predstavnici grupa prezentiraju što su uradili, te na taj način popunjavati L kolonu KWL tabele.

Formativna procjena za ovaj čas: Pratiti učenike tokom objašnjavanja značenja nepoznatih riječi, te pratiti rad učenika u grupama.

Tehnologija/mediji koje treba koristiti na ovom času: Čitanka za 3. razred, tekst *Lastavice* A. Mulalić, Strategija *Veliko 6*, KWL tabela, tekstovi o lastavicama, Strategija *Višerečenično sumiranje*

Razmišljanje nakon časa:

Šta je na ovom času bilo dobro za vaše učenike?

Koje promjene biste preporučili za:

a) *sljedeći čas?*

b) *poboljšanje ovog časa?*

Autor pripreme:

Lejla Tica, nastavnik razredne nastave, OŠ „Alija Nametak“ Žepče

<p>Priprema za čas br. 2: Usmeno izražavanje i slušanje/Razumijevanje i saradnja/ Lastavice/ Azra Mulalić</p>
<p>Razred: III</p>
<p>Ishod učenja:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Priprema se i sudjeluje efikasno u nizu razgovora i saradnji s različitim sagovornicima, nadogradnji na idejama drugih i izražavanju vlastitih ideja jasno i uvjerljivo.
<p>Pokazatelj razreda koji se pohvađa:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Učestvuje efikasno u nizu razgovora i saradnji (jedan na jedan, u grupama, predvođen nastavnikom) s različitim sagovornicima o temama i tekstovima na nivou razreda, nadogradnji na idejama drugih i jasnom izražavanju vlastitih ideja.
<p>Uvod u učenje:</p> <p><i>Kako ćete pobuditi interesovanje učenika i nadograditi njihovo prethodno znanje da biste ih uveli u sadržaj ovog časa, ciljeve učenja i aktivnosti?</i></p> <p>Ponoviti šta su učenici naučili na prethodnom času o lastavicama, koristeći strategiju <i>Grudva</i>. „Danas ćemo nastaviti razgovor o lastavicama, kako biste proširili saznanja o njima.“</p> <p>Najava nastavne jedinice i zapis naslova na tabli.</p>
<p>Kroz učenje:</p> <p><i>Koje nastavne aktivnosti će učenici realizirati da bi izgradili svoje znanje, vještine i razumijevanje i tako ostvarili ciljeve časa?</i></p> <p>Izražajno čitanje i emotivna pauza.</p> <p>Zadatak: Učenici su podijeljeni u grupe. Svaka grupa ima ispred sebe ispreturane trakice sa slijedom događaja. Potrebno je da učenici slože tok događaja.</p> <p>Zadatak: Popuniti tabelu primjenjujući <i>Cornellovu metodu</i>. Prije nego sto popune tabelu, potrebno je da samostalno pročitaju tekst u cjelini.</p> <p>Nakon što završe zadatak, učenici prezentuju svoje radove, a sažetak lijepe na predviđeno mjesto. Primjena strategije <i>Galerija radova</i>.</p>
<p>Nakon učenja:</p> <p><i>Kako ćete pomoći učenicima da rezimiraju i primijene naučeno ili da postave ciljeve za sljedeći čas? Šta će učenici uraditi da vježbaju i prošire znanje o ovome što su naučili na ovom času?</i></p> <p>Grupno ilustrovanje sadržaja priče.</p> <p>Domaća zadaća: Pisati na temu <i>Šta za mene predstavlja riječ dom</i></p>
<p>Formativna procjena za ovaj čas: znanja stečena na prethodnom času – provjera istih, <i>Zabilješke po Cornellovom metodu</i>, utvrđivanje redoslijeda događaja</p>
<p>Tehnologija/mediji koje treba koristiti na ovom času: trakice sa slijedom događaja, strategija <i>Grudva</i>, strategija <i>Zabilješke po Cornellovom metodu</i></p>
<p>Razmišljanje nakon časa:</p> <p><i>Šta je na ovom času bilo dobro za vaše učenike?</i></p> <p><i>Koje promjene biste preporučili za:</i></p> <p>a) <i>sljedeći čas?</i></p> <p>b) <i>poboljšanje ovog časa?</i></p>
<p>Autor pripreme:</p> <p>Lejla Tica, nastavnik razredne nastave, OŠ „Alija Nametak“ Žepče</p>

<p>Priprema za čas br. 3: Pisanje/Pisanje i distribucija pisanih radova/ Lastavice/Azra Mulalić</p>
<p>Razred: III</p>
<p>Ishod učenja:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Piše jasne i smislene radove u kojima su sadržaj, organizacija i stil primjereni zadatku, svrsi i publici.
<p>Pokazatelj razreda koji se pohađa:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Uz vodstvo i podršku odraslih, piše rad u kojem su sadržaj i organizacija primjereni zadatku i svrsi.
<p>Uvod u učenje: <i>Kako ćete pobuditi interesovanje učenika i nadograditi njihovo prethodno znanje da biste ih uveli u sadržaj ovog časa, ciljeve učenja i aktivnosti?</i> Popunjavanje nepotpunih rečenica – rad u paru. Svaki par napiše po jednu rečenicu i lijepi ih pored slova koje je za njih predviđeno. Na taj način dobijemo riječ <i>l a s t a v i c e</i>. Koristiti strategije <i>Bounce cards</i> i <i>Akrostih</i></p>
<p>Kroz učenje: <i>Koje nastavne aktivnosti će učenici realizirati da bi izgradili svoje znanje, vještine i razumijevanje i tako ostvarili ciljeve časa?</i> Izražajno čitanje teksta. Zadatak za učenike: Koristiti strategiju <i>Dvostruko vođeni dnevnik</i>. S lijeve strane učenici trebaju zapisati odlomak iz priče koji ih se dojmio, a na desnoj strani upisuju komentar o odlomku. Učenici rade u paru.</p>
<p>Nakon učenja: <i>Kako ćete pomoći učenikima da rezimiraju i primijene naučeno ili da postave ciljeve za sljedeći čas? Šta će učenici uraditi da vježbaju i prošire znanje o ovome što su naučili na ovom času?</i> Napisati jednu do dvije rečenice na date tematske riječi: dom, ljubav, pažnja, privrženost, sreća. Prezentacija urađenog.</p>
<p>Formativna procjena za ovaj čas: Pratiti rad učenika u parovima, strategija <i>Dvostruko vođeni dnevnik</i>, pisanje po tematskim riječima</p>
<p>Tehnologija/mediji koje treba koristiti na ovom času: <i>Dvostruko vođeni dnevnik</i>, tematske riječi, <i>Bounce cards</i>, akrostih</p>
<p>Razmišljanje nakon časa: <i>Šta je na ovom času bilo dobro za vaše učenike?</i> <i>Koje promjene biste preporučili za:</i> a) <i>sljedeći čas?</i> b) <i>poboljšanje ovog časa?</i></p>
<p>Autor pripreme: Lejla Tica, nastavnik razredne nastave, OŠ „Alija Nametak“ Žepče</p>

Strategija za Čitanje, Usmeno izražavanje i slušanje i Pisanje

Oblast-i: Čitanje/Usmeno izražavanje/Pisanje

Razred-i: III

Strategija: Veliko 6

Svrha: Svrha strategije je da pomogne učenicima utvrditi redoslijed događaja u priči, razvijati sposobnost uočavanja bitnog od nebitnog, razvijati sposobnost odgovaranja na pitanja punim odgovorom, smislenim rečenicama i bogatiti vokabular novim riječima.

Koraci za nastavnika:

1. Tematski razgovor
2. Interpretativno čitanje priče kako bi se učenici upoznali s pričom, njenim likovima, međusobnim odnosima i kako bi uočili tok radnje.
3. Primjena strategije „Veliko 6“ – pomoću šest pitanja koja se odnose na tekst utvrđuje se redoslijed događaja u priči.
4. Učenici odgovaraju na postavljena pitanja. Na taj način poticati učenike da razvijaju kulturu izražavanja, da bogate svoj rječnik i odgovaraju punim, smislenim rečenicama.
5. Redoslijed događaja zapisati na tabli

Modifikacije:

- Ova strategija je veoma dobra za primjenu kada želimo utvrditi tok događaja u priči, kada želimo utvrditi osobine likova.
- Broj pitanja se može modifikovati u odnosu na tekst, uzrast učenika...

Kada treba primijeniti ovu strategiju:

Ovu strategiju možemo primijeniti kada želimo utvrditi tok događaja u priči, uočiti osobine likova u priči, a primjenjiva je za oblasti čitanje i pisanje

Lejla Tica, nastavnik razredne nastave, OŠ „Alija Nametak“ Žepče

Tabela za formativnu procjenu: Čitanje, Usmeno izražavanje i slušanje i Pisanje

RITERIJI	1 ISPOD STANDARDA	2 PRIBLIŽNO NIVOU STANDARDA	3 STANDARDNI NIVO	4 IZNAD STANDARDA
OPISIVANJA LIKOVA I POSTUPAKA KOJI DOPRINOSE RAZVOJU RADNJE	Uz dodatnu pomoć uočava likove.	Uz podsticaj i podršku opisuje likove i njihove osobine.	Opisuje likove u priči, npr. njihove osjećaje, motivaciju, osobine i utvrđuje kako njihovi postupci doprinose razvoju radnje.	Uspješno opisuje likove, detalje vezane za njih te ih uspješno povezuje s osobama iz života.
UČEŠĆE U RAZGOVORU I SARADNJA	Potrebna dodatna pomoć nastavnika kako bi učestvovao u razgovoru i saradnji, a vlastite ideje može formulirati samo uz pomoć drugih.	Ponekad potrebna pomoć nastavnika kako bi efikasno učestvovao u razgovoru i saradnji te izražavao vlastite ideje ili se nadovezivao na ideje drugih.	Učestvuje efikasno u nizu razgovora i saradnja (jedan na jedan, u grupama, predvođen nastavnikom) s različitim sagovornicima o temama i tekstovima na nivou razreda, nadogradnji na idejama drugih i jasnom izražavanju vlastitih ideja.	Veoma uspješno učestvuje u razgovoru i saradnji s drugima, daje svoje ideje te se uspješno nadograđuje na ideje drugih.
PISANJE RADA ČIJI SADRŽAJ I ORGANIZACIJA RADA PRATE SVRHU	Uz dodatnu pomoć nastavnika piše rad u kojem sadržaj i organizacija prate svrhu.	Ponekad je potrebna pomoć kako bi napisao rad čiji sadržaj i organizacija rade prate svrhu.	Uz vodstvo i podršku odraslih piše rad u kojem su sadržaj i organizacija primjereni zadatku i svrsi.	Uspješno i samostalno piše rad čiji sadržaj i organizacija prate svrhu.

Priprema za čas br. 1: Čitanje/Ključne ideje i detalji/Kako je procvjetala prva visibaba/Šimo Ešić

Razred: III

Ishod učenja:

- Analizira likove, događaje i ideje, te njihove međudnose u tekstu.

Pokazatelj razreda koji se pohađa:

- Opisuje likove u priči (npr. njihove osjećaje, motivacije, osobine) i utvrđuje kako njihovi postupci doprinose razvoju radnje.

Uvod u učenje:

Kako ćete pobuditi interesovanje učenika i nadograditi njihovo prethodno znanje da biste ih uveli u sadržaj ovog časa, ciljeve učenja i aktivnosti?

Instrumentalna kompozicija: *Proljeće* (slušanje: *I stav iz Četiri godišnja doba* i razgovor o karakteru kompozicije, te izražavanje doživljaja muzike pokretom).

Strategija *Grozđ* – Učenici slobodno i otvoreno razmišljaju o temi /riječi *proljeće*.

Formirati *grozdove* zapisujući sve što učenici kažu.

Najava nastavne jedinice i zapisivanje naslova na tabli.

Kroz učenje:

Koje nastavne aktivnosti će učenici realizirati da bi izgradili svoje znanje, vještine i razumijevanje i tako ostvarili ciljeve časa?

Strategija *Predviđanje* – Čitanje teksta odraditi strategijom *Predviđanje*. Priču čitati dio po dio s pauzama na određenom mjestu, a učenici će moći nakon svake pauze da predviđaju nastavak priče). Pripremiti i podijeliti *Tabele predviđanja*

Šta misliš da će se desiti?	Šta se zaista dogodilo?

Aktivnost:

Čitanje prvog dijela priče (Učenici aktivno slušaju, kako bi mogli da se užive i nastave priču).

Predviđanje nastavka priče (Na prvoj pauzi uputiti učenike da predvide šta će se dogoditi u narednoj cjelini koju ćemo čitati).

Saopštavanje nastavka priče (Učenici saopštavaju svoja predviđanja).

Čitanje, predviđanje, prepričavanje, upoređivanje

Upoređivanje predviđanja u odnosu na događaje.

Grupni rad: Čitanje sa zadatkom po grupama. Dvije grupe dobit će zadatak da odrede likove, osobine i postupke tih likova, te da podatke upišu u grafički organizir. Druge dvije grupe imaju zadatak da odrede glavnu ideju i potkrijepe je detaljima, te takođe podatke upišu u grafički organizir.

Izveštavanje vršiti *Galerijom radova* (Grupni radovi - grafički organizir, bit će predstavljeni na zidu učionice, tako da će se moći međusobno upoređivati i komentarisati).

Nakon učenja:

Kako ćete pomoći učenicima da rezimiraju i primijene naučeno ili da postave ciljeve za sljedeći čas? Šta će učenici uraditi da vježbaju i prošire znanje o ovome što su naučili na ovom času?

Strategija *Boksovi*: Provjeriti usvojenost sadržaja vezanih za likove iz priče i njihove postupke, te kako ti postupci doprinose razvoju radnje. Formulacija rečenica koje treba dopuniti ključnim riječima.

Zadaća: U pismenoj formi objasniti značenje: *Veliki dio smjelosti je smjelost da se nešto uradi prije drugih.*

Formativna procjena za ovaj čas: *tabele predviđanja, grafički organizir, radni listovi za dopunjavanje rečenica*

Tehnologija/mediji koje treba koristiti na ovom času: *Tekst priče Kako je procvjetala prva visibaba, instrumentalna kompozicija, radni listovi za grupni rad, nastavni listići za individualan rad (nepotpune rečenice), grafički organizir, tabele*

Razmišljanje nakon časa:

Šta je na ovom času bilo dobro za vaše učenike?

Koje promjene biste preporučili za:

- a) sljedeći čas?*
- b) poboljšanje ovog časa?*

Autor pripreme:

Nermina Okić, profesor razredne nastave, OŠ „Džemal Bijedić“ Tešanj

<p>Priprema za čas br. 2: Usmeno izražavanje i slušanje/Razumijevanje i saradnja/ Kako je procvjetala prva visibaba/Šimo Ešić</p>
<p>Razred: III</p>
<p>Ishod učenja:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Priprema se i sudjeluje efikasno u nizu razgovora i saradnji s različitim sagovornicima, nadogradnji na idejama drugih i izražavanju vlastitih ideja jasno i uvjerljivo.
<p>Pokazatelj razreda koji se pohađa:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Učestvuje efikasno u nizu razgovora i saradnji (jedan na jedan, u grupama, predvođen nastavnikom) s različitim sagovornicima o temama i tekstovima na nivou razreda, nadogradnji na idejama drugih i jasnom izražavanju vlastitih ideja.
<p>Uvod u učenje: <i>Kako ćete pobuditi interesovanje učenika i nadograditi njihovo prethodno znanje da biste ih uveli u sadržaj ovog časa, ciljeve učenja i aktivnosti?</i> Zagonetka: I kroz lišće i kroz snijeg Podiže se bijeli stijeg Prije neg se laste vrate Već u šumi ona cvate. Rješenje: <i>Visibaba</i>. Ponoviti sadržaj priče kroz razgovor s učenicima. Moguća pitanja: Zašto zima nije mogla ostati? Šta je učinila? Zašto pahuljica nije željela ići? Kako je nagrađena za hrabrost? Najava nastavne jedinice i zapisivanje naslova na tabli.</p>
<p>Kroz učenje: <i>Koje nastavne aktivnosti će učenici realizirati da bi izgradili svoje znanje, vještine i razumijevanje i tako ostvarili ciljeve časa?</i> Čitanje priče po ulogama – Iz teksta izdvojiti dijaloge i prilagoditi ih čitanju po ulogama. Pitanja i odgovori u paru 1:1 (učenik postavlja dva pitanja, a dva pitanja postavljaju njemu). Strategija <i>Bounce cards</i> – U ovom dijelu časa učenici će raditi grupnim oblikom rada. Učenici čitaju tekst zadaće s prethodnog časa (objasniti poslovicu) uz korištenje kartice s iskazima:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Shvatam ali... • Želio bih da dodam... • Slažem se jer... • Ne slažem se jer...
<p>Nakon učenja: <i>Kako ćete pomoći učenicima da rezimiraju i primijene naučeno ili da postave ciljeve za sljedeći čas? Šta će učenici uraditi da vježbaju i prošire znanje o ovome što su naučili na ovom času?</i> Grupno ilustrovanje sadržaja priče. Zadaća: Sastav na temu: <i>Bio sam hrabar</i>.</p>
<p>Formativna procjena za ovaj čas: učenički usmeni odgovori, pitanja i odgovori u paru, kartice s iskazima</p>
<p>Tehnologija/mediji koje treba koristiti na ovom času: tekst priče, zagonetka, tekst zadaće, kartice s iskazima, olovke u boji ili flomasteri</p>
<p>Razmišljanje nakon časa: <i>Šta je na ovom času bilo dobro za vaše učenike?</i> <i>Koje promjene biste preporučili za:</i> a) <i>sljedeći čas?</i> b) <i>poboljšanje ovog časa?</i></p>
<p>Autor pripreme: Nermina Okić, profesor razredne nastave, OŠ „Džemal Bijedić“ Tešanj</p>

<p>Priprema za čas br. 3: Pisanje/Pisanje i distribucija pisanih radova/ Kako je procvjetala prva visibaba/Šimo Ešić</p>
<p>Razred: III</p>
<p>Ishod učenja:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Piše jasne i smislene radove u kojima su sadržaji, organizacija i stil primjereni zadatku, svrsi i publici.
<p>Pokazatelj razreda koji se pohada:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Uz vodstvo i podršku odraslih, piše rad u kojem su sadržaj i organizacija primjereni zadatku i svrsi.
<p>Uvod u učenje: <i>Kako ćete pobuditi interesovanje učenika i nadograditi njihovo prethodno znanje da biste ih uveli u sadržaj ovog časa, ciljeve učenja i aktivnosti?</i> Strategija <i>Vruća stolica</i> – Nekoliko učenika će u ovom dijelu časa pročitati svoje radove na temu <i>Bio sam hrabar</i> koje su sastavljali i pisali kao domaći zadatak na prethodnom času. Najava nastavne jedinice i zapisivanje naslova na tabli.</p>
<p>Kroz učenje: <i>Koje nastavne aktivnosti će učenici realizirati da bi izgradili svoje znanje, vještine i razumijevanje i tako ostvarili ciljeve časa?</i> Postaviti <i>Galeriju slika</i> rađenih na prošlom času. Ispod svake slike postaviti veći papir. Svaki učenik ispod slike, na papir, piše po jednu rečenicu (učenik će odabrati sliku ili više njih ispod koje želi napisati rečenicu). Prepričavanje na osnovu zajednički sastavljenog plana. Mogući primjer plana: Zima odlazi iz kraja. Pahuljica želi ostati s prijateljima. Pahuljica se krije od zime. Zima prijeti, ali se povlači pred suncem. Pahulja je zadivljena sunčevom ljepotom. Sunčev zračak pretvara pahuljicu u cvijet. Strategija <i>Sastav</i> – Individualno pisanje priče po slikama potaknuto prethodno napisanim rečenicama.</p>
<p>Nakon učenja: <i>Kako ćete pomoći učenicima da rezimiraju i primijene naučeno ili da postave ciljeve za sljedeći čas? Šta će učenici uraditi da vježbaju i prošire znanje o ovome što su naučili na ovom času?</i> Strategija <i>Ogledalo</i> – Učenici plešu uz muziku i pjesmu „Visibaba“ Siniša Korunović. Strategija <i>Ogledalo</i> – Učenici će plesati okrenuti jedan drugome, jedan plesač osmišljava pokrete i pleše dok ga drugi oponaša i obrnuto.</p>
<p>Formativna procjena za ovaj čas: učenički sastavi, prepričavanje na osnovu zajednički sastavljenog plana</p>
<p>Tehnologija/mediji koje treba koristiti na ovom času: stolica, slike, CD player</p>
<p>Razmišljanje nakon časa: <i>Šta je na ovom času bilo dobro za vaše učenike?</i></p> <p><i>Koje promjene biste preporučili za:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> <i>sljedeći čas?</i> <i>poboljšanje ovog časa?</i>
<p>Autor pripreme: Nermina Okić, profesor razredne nastave, OŠ „Džemal Bijedić“ Tešanj</p>

Strategija za Čitanje, Usmeno izražavanje i slušanje i Pisanje

Oblast-i: Pisanje

Razred-i: III

Strategija: Sastav

Svrha: Strategiju „Sastav“ koristimo kada želimo postići da učenici ovladaju tehnikom pisanja, razviju sposobnosti pismenog izražavanja, razumiju strukturu pisanog sastava, razgraniče važno od nevažnog.

Koraci za nastavnika:

1. Prije pisanja sastava nastavnik uputi učenike na *galeriju slika*, koja je pripremljena na prethodnom času. Ispod svake slike napisane su rečenice kao zajednički plan. Rečenice će poslužiti kao pomoć u izražavanju. *U ovom konkretnom primjeru postavljenom na tabli učenici će imati plan pisanja.* Objasniti učenicima tehničku stranu pismenog sastava i njegovu strukturu (početak, sredina i kraj, te obim svakog pasusa i njihovo povezivanje u cjelinu).
2. Učenici samostalno pišu sastav. Kod ovog koraka u centru pažnje je sadržaj i sveukupna struktura sastava: dobar početak, sredina i kraj.
3. Nakon što učenici završe svoje radove nastavnik upućuje na autorovo čitanje sastava, te daje sugestije s fokusom na razradu, završetke i prelaze (budući da učenici slušaju čitanje sastava drugih, dobit će nove ideje za poboljšanje svog rada).
4. Nastavnik upućuje učenike na ispravak mehaničkih, gramatičkih i pravopisnih grešaka uz pomoć *Kontrolne liste za redigovanje*. Nastavnik će na tablu zalijepiti kontrolnu listu te korak po korak učenicima objasniti svaku tvrdnju. Učenici detaljno čitaju svoje sastave i ispravljaju postepeno napravljene greške.

Kontrolna lista za redigovanje

- Sve moje rečenice počinju velikim slovom.
 - Na kraju svih mojih rečenica se nalazi ispravan interpunkcijski znak (? ili . ili !).
 - Sve moje riječi su ispravno napisane.
 - Koristio/la sam razmak između riječi.
5. Poslije detaljne analize radova i ispravljanja grešaka nastavnik upućuje učenike na lijepo i uredno prepisivanje sastava na pripremljen papir A5 formata, a zatim slijedi dogovor o načinu objavljivanja.
 6. Nastavnik će s učenicima napraviti razrednu knjigu koju će staviti u razrednu biblioteku i koja će biti dostupna svakom učeniku da pročita.

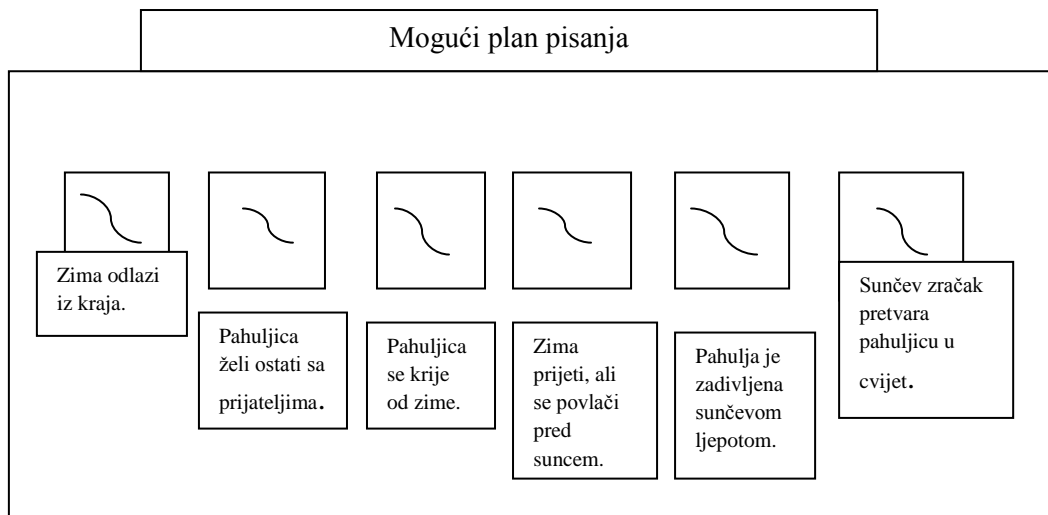
Modifikacije:

- U II razredu ovu strategiju možemo koristiti uz pomoć slike i pitanja u svrhu razvijanja interesovanja za pisanje i pravilnog izgrađivanja rečenice kao osnovnog sredstva izražavanja.

- U IV i V razredu možemo koristiti strategiju *Sastav* na osnovu tematskih slika koje trebaju biti upotrijebljene prilikom pisanja bez sastavljenog plana pisanja u cilju razvijanja stvaralačke individualnosti.
- Kontrolnu listu za redigovanje nastavnik može samostalno da napravi ovisno o cilju koje se sposobnosti žele razvijati kod učenika, a može se koristiti i VRIP.

Kada treba primijeniti ovu strategiju:

Ovu strategiju je najbolje primjenjivati u II i III razredu kada učenike postepeno uvodimo u strukturu pisanog rada koji će biti temelj za složenije i kreativnije pisane sastave.

Nermina Okić, profesor razredne nastave, OŠ „Džemal Bijedić“ Tešanj

Tabela za formativnu procjenu: Čitanje, Usmeno izražavanje i slušanje i Pisanje

KRITERIJI	1 ISPOD STANDARDA	2 PRIBLIŽNO NIVOU STANDARDA	3 STANDARDNI NIVO	4 IZNAD STANDARDA
OPISIVANJE LIKOVA I POSTUPAKA KOJI DOPRINOSE RADNJI	Uz pomoć i poticaj nastavnika uočava likove.	Uočava likove i njihove osobine.	Opisuje likove u priči (njihove osjećaje, motivacije, osobine) i utvrđuje kako njihovi postupci doprinose razvoju radnje.	Samostalno opisuje likove, detalje vezane za njih, utvrđuje postupke i povezuje s osobama iz života.
UČEŠĆE U RAZGOVORU I SARADNJA U GRUPI I JEDAN NA JEDAN	Učestvuje u razgovoru i saradnji 1:1 predvođen nastavnikom, sagovornik poznata osoba; tema poznata – konkretni i kratki odgovori.	Učestvuje u razgovoru i saradnji 1:1, u grupi i ponekad učestvuje u nadogradnji ideja drugih.	Učestvuje efikasno u nizu razgovora (1:1, grupno, predvođen nastavnikom) s različitim sagovornicima o temama i tekstovima na nivou razreda, nadogradnji na idejama drugih i jasnom izražavanju vlastitih ideja.	Samoinicijativno započinje razgovor, nadograđuje ideje drugih i iznosi vlastite ideje.
PISANJE RADA U KOJEM SADRŽAJ I ORGANIZACIJA RADA PRATE SVRHU	Uz stalni poticaj nastavnika i uz pomoć piše rad u kojem su sadržaj i organizacija djelimično primjereni zadatku i svrsi.	Uz povremenu pomoć nastavnika i odraslih piše rad u kojem su sadržaj i organizacija prilično primjereni zadatku i svrsi.	Uz vodstvo i podršku odraslih piše rad u kojem su sadržaj i organizacija primjereni zadatku i svrsi.	Samostalno piše rad u kojem su sadržaj i organizacija primjereni zadatku i svrsi. Radovi originalni i razumljivi publici.

Priprema za čas br. 1: Čitanje/Ključne ideje i detalji/Ćup sa zlatom/Jermenska narodna priča

Razred: III

Ishod učenja:

- Analizira likove, događaje i ideje, te njihove međuodnose u tekstu.

Pokazatelj razreda koji se pohada:

- Opisuje likove u priči (npr. njihove osjećaje, motivacije, osobine) i utvrđuje kako njihovi postupci doprinose razvoju radnje.

Uvod u učenje:

Kako ćete pobuditi interesovanje učenika i nadograditi njihovo prethodno znanje da biste ih uveli u sadržaj ovog časa, ciljeve učenja i aktivnosti?

Inicijalna komunikacija na relaciji nastavnik – učenici započinje primjenom strategije *Oluja mozga (Brainstorming)* u kružnoj formaciji. U središte kruga je postavljen mali ćup pored kojeg su rasuti *zlatnici*. *Bajka*, kao književna forma, narodna i umjetnička, ključna je riječ na koju učenici spontano asociraju/iznose ideje, te za svaku ideju uzimaju *zlatnik* i spuštaju ga u ćup. Ideje zapisivati na prethodno pripremljen *Vennov dijagram*.

Šta smo dobili? (*Ćup sa zlatnicima*)

Najava nastavne jedinice i zapisivanje naslova: *Ćup sa zlatom – Jermenska narodna priča*

Kroz učenje:

Koje nastavne aktivnosti će učenici realizirati da bi izgradili svoje znanje, vještine i razumijevanje i tako ostvarili ciljeve časa?

Interpretativno čitanje bajke praćeno ppt prezentacijom/slikoviti prikaz fabule bajke.

Na nastavnim listićima zabilježiti podatke o pročitanoj djelu. Smjernice za učenje – učenici upisuju naziv književnog djela. Ostale zadatke će upisivati tokom časa.

Globalna analiza kroz razgovor o glavnim događajima i likovima koji se spominju. Uočavanje prostorno vremenskih dimenzija, lokalizacija teksta – strategija *Pitanja i odgovori*.

- O kome se govori u bajci?
- Odredi vrijeme i mjesto zbivanja.
- Oko čega su se prepirali seljaci?
- Šta je odlučio car?
- Ko je pravedniji – seljaci ili car? Zašto?
- Kako su slučaj objasnili mudraci? Šta misliš o rješenju koje su izrekli mudraci?

Učenici će sada popuniti dio na nastavnom listiću (zabilježi podatke o pročitanoj djelu) koji se odnosi na likove u priči (glavni lik, ostali likovi). Slijedi saradnička aktivnost u malim grupama (6 grupa po 4 učenika) primjenom strategije *Čitanje sa zadatkom po grupama*.

Tri grupe imaju zadatak da odrede likove, njihove osobine i postupke, čime će doći i do ključne ideje, odnosno pouke bajke. (*Pravda je spora, ali uvijek dođe na kraju svega*). Dobijene podatke unijeti u grafički organizator. Preostale tri grupe imaju zadatak da odrede tok događaja s težištem na glavnom događaju, što će omogućiti određivanje teme bajke. (*Pronalazak ćupa sa zlatnicima*). Dobijene podatke, također, unijeti u *grafički organizator*.

Izveštavanje grupa o radu primjenom strategije *Obilazak galerije*. Grafički organizatori, dobijeni nakon rada u malim grupama se prezentiraju na zidovima učionice radi omogućavanja međugrupnog upoređivanja i komentarisanja.

Na nastavne listiće zabilježiti podatke o pročitanoj djelu, upisati glavni događaj, te pouku/poruku bajke – čemu nas je poučila ova bajka.

Dobijeni podaci na nastavnim listićima će poslužiti kao svojevrsna formativna procjena.

Kontrolna lista za redigovanje:

- Svaka moja rečenica počinje velikim slovom.
- Svaka moja rečenica završava znakom interpunkcije.
- U mojim rečenicama ne nedostaje neka riječ.
- Stavio/ la sam naslov.

Nakon učenja:

Kako ćete pomoći učenicima da rezimiraju i primijene naučeno ili da postave ciljeve za sljedeći čas? Šta će učenici uraditi da vježbaju i prošire znanje o ovome što su naučili na ovom času?

Refleksiju vršiti primjenom strategije *Grudvanje*, te dovršavanjem *Vennovog dijagrama* iz uvodnog dijela časa.

Učenici sjede u kružnoj formaciji te po primitku *grudve*, tj. loptice odgovaraju na postavljena pitanja:

- Šta su bajke?
- O čemu govori ova bajka?
- Šta smo naučili iz ove bajke?
- Šta je, po tvom mišljenju, rješenje spora u ovoj priči?
- Šta bi ti učinio/la kad bi pronašao/la blago?

Dovršavanje *Vennovog dijagrama* iz uvodnog dijela časa.

Ocijeniti učenike uz obrazloženje ocjena.

Domaći zadatak

U pismenoj formi objasni: *Šta za tebe znači pravda?*

Formativna procjena za ovaj čas: nastavni listići, *grudve*, *grafički organizator*, *Vennov dijagram*

Tehnologija/mediji koje treba koristiti na ovom času: tekst iz *Čitanke*, *Vennov dijagram*, nastavni listić, manipulativni: *ćup*, *zlatnici*, *loptica*

Razmišljanje nakon časa:

Šta je na ovom času bilo dobro za učenike?

Koje promjene biste preporučili za:

a) *sljedeći čas?*

b) *poboljšanje ovog časa?*

Autor pripreme:

Refika Husejnović, profesor razredne nastave, Druga osnovna škola Zavidovići

<p>Priprema za čas br. 2: Usmeno izražavanje i slušanje/Razumijevanje i saradnja/ Ćup sa zlatom/Jermenska narodna priča</p> <p>Razred: III</p>
<p>Ishod učenja:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Priprema se i sudjeluje efikasno u nizu razgovora i saradnji s različitim sagovornicima, nadogradnji na idejama drugih i izražavanju vlastitih ideja jasno i uvjerljivo.
<p>Pokazatelj razreda koji se pohvađa:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Učestvuje efikasno u nizu razgovora i saradnji (jedan na jedan, u grupama, predvođen nastavnikom) s različitim sagovornicima o temama i tekstovima na nivou razreda, nadogradnji na idejama drugih i jasnom izražavanju vlastitih ideja.
<p>Uvod u učenje: <i>Kako ćete pobuditi interesovanje učenika i nadograditi njihovo prethodno znanje da biste ih uveli u sadržaj ovog časa, ciljeve učenja i aktivnosti?</i></p> <p>Motivaciono-preparativni efekat za predstojeći čas – strategija <i>Nastavak na nedovršene rečenice (Bounce cards)</i>. Nekoliko učenika čita domaći zadatak uz tumačenje ključne ideje – pouke bajke primjenom kartica s nedovršenim rečenicama sljedeće sadržine: Po mom mišljenju... Zbunjen/a sam zbog... Ne slažem se jer...</p> <p>Najava nastavne jedinice i zapisivanje naslova: <i>Ćup sa zlatom – Jermenska narodna priča</i></p>
<p>Kroz učenje: <i>Koje nastavne aktivnosti će učenici realizirati da bi izgradili svoje znanje, vještine i razumijevanje i tako ostvarili ciljeve časa?</i></p> <p>Slijedi saradnička aktivnost u malim grupama (6 grupa po 4 učenika) primjenom strategije <i>Zabilješke po Cornellovom metodi</i>. Učenici čitaju dio teksta, zatim, unutar malih grupa popunjavaju tabele za <i>Zabilješke po Cornellovom metodi</i>. U tabele se unose ključne tačke i napomene o ključnim tačkama. U sažetku učenici vode računa da izgleda kao nominacija tematske cjeline, a zatim, uz prigodne ilustracije, postavljaju na zid učionice u vidu galerije.</p> <p><u>Tok događaja</u> Život siromašnog seljaka Susjed unajmljuje seljakovu zemlju Pronalazak ćupa s blagom Svađa komšija Razgovor kod cara Zmije u ćupu Razgovor s mudracima Vjenčanje Mudra odluka donosi sreću posvađanim porodicama</p> <p><i>Obilazak galerije</i> – učenici prilaze postavljenim grupnim radovima, čitaju sažetke i dobijaju cjelovitu sliku o sadržaju teksta koji su analizirali i o njemu razgovarali.</p> <p>Izlaganje učenika je svojevrсна formativna procjena.</p>

Nakon učenja:

Kako ćete pomoći učenicima da rezimiraju i primijene naučeno ili da postave ciljeve za sljedeći čas? Šta će učenici uraditi da vježbaju i prošire znanje o ovome što su naučili na ovom času?

Refleksiju vršiti primjenom strategije „Izlazne kartice“. Na kartici za bilješke učenici zapisuju:

1. najvažniju ideju o kojoj se danas govorilo,
2. jedno pitanje koje ih interesuje u vezi s tekstom,
3. neki opći komentar o tekstu.

Aktivnost se odvija u kružnoj formaciji, frontalno.

Ocjenjivanje učenika uz obrazloženje ocjena.

Domaći zadatak: Ilustriraj najljepši dio u bajci (po vlastitom mišljenju)

Formativna procjena za ovaj čas: izlaganje učenika, izlazne kartice, *Nastavak na nedovršene rečenice*

Tehnologija/mediji koje treba koristiti na ovom času: tekst iz Čitanke, nastavni listići, *Zabilješke po Cornellovom metodu*, rečenice za *Bounce cards*, kartice za bilješke – *Bounce cards*, pribor za crtanje

Razmišljanje nakon časa:

Šta je na ovom času bilo dobro za učenike?

Koje promjene biste preporučili za:

- a) *sljedeći čas?*
- b) *poboljšanje ovog časa?*

Autor pripreme:

Refika Husejnović, profesor razredne nastave, Druga osnovna škola Zavidovići

<p>Prema za čas br. 3: Pisanje/Vrste i namjene teksta/Čup sa zlatom/Jermenska narodna priča</p> <p>Razred: III</p>
<p>Ishod učenja:</p> <ul style="list-style-type: none"> Analizira poznate (obrađene) teme i tekstove, piše argumente u korist navedenih tvrdnji koristeći validna objašnjenja i relevantne argumente.
<p>Pokazatelj razreda koji se pohađa:</p> <ul style="list-style-type: none"> Pisano izražava mišljenje o temama ili tekstovima dokazujući ga argumentima. Predstavlja temu ili tekst o kojem piše, iznosi mišljenje i gradi organizacionu strukturu navodeći argumente.
<p>Uvod u učenje: <i>Kako ćete pobuditi interesovanje učenika i nadograditi njihovo prethodno znanje da biste ih uveli u sadržaj ovog časa, ciljeve učenja i aktivnosti?</i></p> <p>Planirani nastavni čas predstavlja rezime prethodna dva s težištem na pisanom izražavanju. Učenici sjede u kružnoj formaciji, te u cilju podsjećanja i rezimiranja sadržaj prethodna dva, nastavni čas započinje pitanjima: Da li se sjećate šta je car rekao mudracima? Šta su mudraci odgovorili caru? (Podsjećanje na ključnu ideju/pouku bajke – <i>Pravda je spora, ali uvijek dođe na kraju svega</i>. Strategijom <i>Oluja mozga</i>, na ključnu riječ <i>pravda</i>, učenici spontano asociiraju/iznose ideje. Najava nastavne jedinice i zapisivanje naslova: <i>Čup sa zlatom – Jermenska narodna priča</i></p>
<p>Kroz učenje: <i>Koje nastavne aktivnosti će učenici realizirati da bi izgradili svoje znanje, vještine i razumijevanje i tako ostvarili ciljeve časa?</i></p> <p>Nakon reorganiziranja grupnih <i>grafičkih organizera</i> s prethodnih časova, u zajednički <i>grafički organizator</i>, u kružnoj formaciji, vršiti analizu kroz razgovor:</p> <p>Ko nam može reći koja je glavna ideja priče?</p> <p>Gdje biste u organizator upisali glavnu ideju? (Ključna ideja teksta iz uvoda u učenje drugog i trećeg časa.)</p> <p>Gdje se upisuju potkrepljujući detalji? (Nominacija – kroz učenje prvog i drugog časa.)</p> <p>Slijedi aktivnost u kojoj učenici individualno pišu pismo caru. Pisanje se provodi kroz sljedeće aktivnosti:</p> <p>Pisanje (stavljanje ideje na papir)</p> <p>Napiši glavnu ideju u prvoj rečenici</p> <p>Napiši nekoliko detalja koji potkrepljuju glavnu ideju</p> <p>Napiši završnu misao kao posljednju rečenicu</p> <p>- Revizija u paru: dodavanje, uklanjanje, poboljšanje</p> <p>Pisma učenika poslužiti će kao svojevrsna formativna procjena.</p>
<p>Nakon učenja: <i>Kako ćete pomoći učenicima da rezimiraju i primijene naučeno ili da postave ciljeve za sljedeći čas? Šta će učenici uraditi da vježbaju i prošire znanje o ovome što su naučili na ovom času?</i></p> <p>Učenici čitaju pisma napisana caru. Nakon što saslušaju pisma svojih drugova, slijedi evaluacija strategijom <i>Čarobni mikroskop</i>.</p> <p>Učenici sjede u krugu u sredini kojeg je <i>čarobni mikroskop</i>. Onaj ko želi diskutirati uzima mikroskop i samo on govori, dok ostali slušaju i gledaju govornika. Kada govornik završi, vraća mikroskop u sredinu kruga. Diskusija se nastavlja po istom sistemu.</p> <p>Ocjenjivanje učenika uz obrazloženje ocjena.</p> <p>Domaći zadatak: Ilustracija poželjnog postupka cara.</p> <p>Kontrolna lista za redigovanje:</p> <p>Svaka moja rečenica počinje velikim slovom.</p> <p>Svaka moja rečenica završava znakom interpunkcije.</p> <p>U mojim rečenicama ne nedostaje neka riječ.</p> <p>Stavio/la sam naslov.</p>
<p>Formativna procjena za ovaj čas: pisma učenika, <i>čarobni mikroskop</i>, <i>grafički organizator</i></p>
<p>Tehnologija/mediji koje treba koristiti na ovom času: <i>grafički organizator</i>, kontrolne liste za redigovanje, pisma caru, <i>čarobni mikroskop</i></p>
<p>Razmišljanje nakon časa:</p> <p><i>Šta je na ovom času bilo dobro za vaše učenike?</i></p> <p><i>Koje promjene biste preporučili za:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> <i>sljedeći čas?</i> <i>poboljšanje ovog časa?</i>
<p>Autor pripreme:</p> <p>Refika Husejnović, profesor razredne nastave, Druga osnovna škola Zavidovići</p>

Strategija za Čitanje, Usmeno izražavanje i slušanje i Pisanje

Oblast-i: Čitanje, Usmeno izražavanje i slušanje i Pisanje

Razred-i: III (treći)

Strategija: Zabilješke po Cornellovom metodu (*obilazak galerije*)

Svrha: Analiza i razumijevanje teksta; sažimanje teksta

Koraci za nastavnika:

1. Učenici u grupama čitaju odlomke teksta.
2. U ponuđene tabele, na lijevoj strani, upisuju ključne tačke iz teksta, a na desnoj strani upisuju potkrepljujuće argumente, takođe iz teksta.
3. Grupe, na osnovu zabilješki, pišu kratke sažetke onoga što su pročitali.
4. Grupe prezentiraju svoje radove (čitaju ključne tačke i napomene o ključnim tačkama).
5. Razgovorom i diskusijom, sažeci svih grupa se kompletiraju u jednu cjelinu.

Modifikacije:

- Ako učenici rade na različitim dijelovima teksta (bilo koja strategija primjenjiva za razumijevanje), a zaključak daju u formi slike ili teksta.
- Urađeno izložimo i organizujemo *obilazak galerije*.
- Može se realizovati individualno ili u parovima.

Kada treba primijeniti ovu strategiju:

Prilikom čitanja složenijih tekstova koji neće izgubiti smisao sažimanjem.

Refika Husejnović, profesor razredne nastave, Druga osnovna škola Zavidovići

Tabela za formativnu procjenu: Čitanje, Usmeno izražavanje i slušanje i Pisanje

KRITERIJI	1 ISPOD STANDARDA	2 PRIBLIŽNO NIVOU STANDARDA	3 STANDARDNI NIVO	4 IZNAD STANDARDA
ANALIZA LIKOVA, DOGAĐAJA I IDEJA; TOK RADNJE	Nabraja glavne likove, događaje i mjesto radnje.	Uz poticaj i podršku opisuje likove u priči i prati tok radnje.	Opisuje likove u priči, npr. njihove osjećaje, motivacije, osobine i utvrđuje kako njihovi postupci doprinose razvoju radnje.	Slikovito opisuje likove u priči, njihova osjećanja i na primjeren nedvosmislen način utvrđuje kako postupci likova doprinose zapletu i raspletu.
SUDJELOVANJE U NIZU RAZGOVORA I SARADNJA S RAZLIČITIM SAGOVORNICIMA	Učestvuje u razgovoru i saradnji predvođen nastavnikom kada je tema poznata, daje konkretne i kratke odgovore.	Učestvuje u razgovoru i saradnji (jedan na jedan, u grupama) i ponekad učestvuje u nadogradnji ideja drugih.	Učestvuje efikasno u nizu razgovora i saradnji jedan na jedan, u grupama, predvođen nastavnikom s različitim sagovornicima o temama i tekstovima na nivou razreda, nadogradnji na idejama drugih i jasnom izražavanju vlastitih ideja.	Inicira razgovor, nadograđuje ideje drugih i iznosi inovativne i originalne ideje.
ANALIZA POZNATIH TEMA I TEKSTOVA; PISANJE ARGUMENATA U KORIST NAVEDENIH TVRDNJI	Uz podršku i pomoć nastavnika pisano izražava mišljenje.	Povremeno pisano izražava mišljenje o temama ili tekstovima.	Pisano izražava mišljenje o temama ili tekstovima dokazujući ga argumentima.	Samostalno pisano izražava mišljenje i dokazuje tvrdnje jasnim argumentima.

**Priprema za čas br. 1: Čitanje/Integracija znanja i ideja/Bosna/Branko Ćopić/
Reci Bosno, ljubavi/Asim Horozić**

Razred: 3.

Ishod učenja:

- Analizira dva ili više tekstova koji obrađuju sličnu temu ili predmet zanimanja u cilju akumulacije znanja i upoređuje različite pristupe autora.

Pokazatelj razreda koji se pohađa:

- Upoređuje najvažnije tačke u ključnim detaljima predstavljene u dva različita teksta na istu temu.

Uvod u učenje:

Kako ćete pobuditi interesovanje učenika i nadograditi njihovo prethodno znanje da biste ih uveli u sadržaj ovog časa, ciljeve učenja i aktivnosti?

Aktivnost 1: Čas početi PowerPoint prezentacijom koja se odnosi na igru „Asocijacija“.

A1	B1	C1	D1
A2	B2	C2	D2
A3	B3	C3	D3
A4	B4	C4	D4
A	C	B	D

KONAČNO RJEŠENJE

GLAVNI GRAD	DAN NEZAVISNOSTI	TRSTIONICA	NAVIJANJE
BAŠČARŠIJA	DAN DRŽAVNOSTI	ZGOŠĆA	PLAVO-ŽUTA
OD KOŠEVA DO VRELA BOSNE	JEDNA JE....	NERETVA	SIMBOL
OPJEVANU MNOGIM PJESMAMA	DRŽAVA ROĐENJA	SAVA	VIJORI SE...
SARAJEVO	DOMOVINA	RIJEKA	ZASTAVA

BOSNA I HERCEGOVINA

Opis: data su 4 stupca (A, B, C, D) sa četiri polja npr. od A1 do A4. Sumiranjem asocijacija u stupcu A dolazi se do ključne riječi Sarajevo, u stupcu B do ključne riječi Domovina, u stupcu C ključne riječi Rijeka i u stupcu D ključne riječi Zastava. Ove četiri riječi povezane u cjelinu asociiraju na ime naše domovine Bosne i Hercegovine.

Saopćiti učenicima da će se u naslovima pjesama o kojima će danas razgovarati spominjati riječ BOSNA.

Kroz učenje:

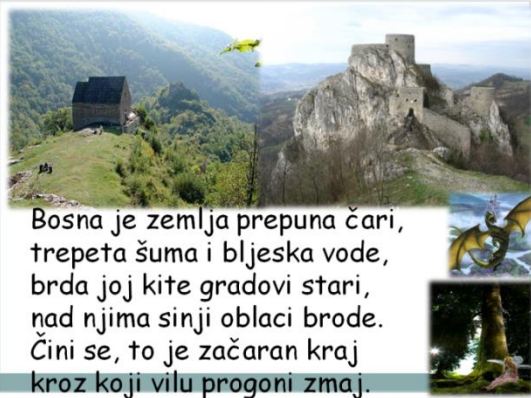
Koje nastavne aktivnosti će učenici realizirati da bi izgradili svoje znanje, vještine i razumijevanje i tako ostvarili ciljeve časa?

Aktivnost 2: Nastavnik izražajno čita pjesmu. (Slajdovi prate strofe u pjesmi.)

Bosna

Branko Ćopić

1.

Bosna je zemlja prepuna čari,
trepeta šuma i bljeska vode,
brda joj kite gradovi stari,
nad njima sinji oblaci brode.
Čini se, to je začaran kraj
kroz koji vilu progoni zmaj.

2.

Duboke gore svečano ćute
u mirnoj sjenci bez ljudskog zova,
tu medo tapa niz tajne pute,
a obnoć huče premudra sova.
Na proplancima, sve ti se čini,
igraju vile na mjesecini.

3.

A vjeverice - uz trku mnogu
repova trista, hiljadu nogu!
na glavu Bosnu staviti mogu.

4.

I duh rudarski s punom parodom:
s pijukom, lampom i dugom bradom,
u kristal kucka, kamenje para,
kroz Bosnu traži rudišta stara,
pod zemljom brdo gvozdeno buši,
uz vreli izvor obojke suši.

5.

U gori stijena trepti k'o živa,
niz nju se voda studena sliva,
biserom gori najmanja kap.

6.

A već u klancu, blještav k'o srma
Potok se ruši s kamena strma
i pravi prvi pjenušav slap.

7.

Na kraju - gledaj - rijeka se vije,
matica brza sredinom bije...

Aktivnost 3: Primjenom strategije „Veliko 4“ učenici će se ukratko podsjetiti na sadržaj pjesme.

1. *Kako u pjesmi izgleda zemlja o kojoj se govori?*
2. *Zašto nam je pjesnik tako opisuje?*
3. *Šta on osjeća prema svojoj zemlji?*
4. *Šta ste o svojoj zemlji saznali iz ove pjesme, a šta niste znali?*

Aktivnost 4: Nakon razgovora o pjesmi „Bosna“, učenici će poslušati vokalno-instrumentalni (audio zapis) pjesme „Reci Bosno, ljubavi“ A. Horozić

<https://www.youtube.com/watch?v=yNwTxkMgZeY>

(Tekst pjesme pratiti slajdovima putem PowerPoint prezentacije.)

Reci Bosno, Ljubavi

Asim Horozić

Tamo gdje mržnja počinje,
gdje strašne snove snivaju,
Na zrelo voće ne misle,
nego me proganjaju.
Ja neću ići nikuda,
jer sebe trebam pronaći,
u sebi ljubav duboku,
pa onda Bosnu dotaći.

Reci Bosno ljubavi, reci zlatna jabuko,
reci pjesmo jedina što te volim toliko?

Aktivnost 5. Ponovo razgovarati s učenicima o sadržaju pjesme koristeći strategiju „Veliko 4“.

1. *Kako je autor nazvao Bosnu u naslovu pjesme?*
2. *Zašto?*
3. *Zašto autor koristi riječi „...zlatna jabuko...“?*
4. *Šta ste o svojoj zemlji saznali iz ove pjesme, a šta niste znali?*

Aktivnost 6: Nastavnik će podijeliti učenike u šest heterogenih grupa i dati radne naloge za rad u malim grupama. Zadaci za pet grupa će biti u formi „T-tabele“, a zadatak šeste grupe će biti u formi „Venovog dijagrama“. Svaka grupa će dobiti printanu verziju prikazanih slajdova.

1. **grupa:** Iz pjesama izdvojite riječi i rečenice/stihove u kojima se opisuju ljepote Bosne i ljubav prema Bosni.

„Bosna“ Branko Ćopić	„Reci Bosno, ljubavi“ Asim Horozić

2. **grupa:** Objasnite značenje stihova koji su ponuđeni.

„Bosna“ Branko Ćopić	„Reci Bosno, ljubavi“ Asim Horozić
<p>Bosna je zemlja prepuna čari, trepeta šuma i bljeska vode, brda joj kite gradovi stari, nad njima sinji oblaci brode...</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p>	<p>... Ja neću ići nikuda, jer sebe trebam pronaći, u sebi ljubav duboku pa onda Bosnu dotaći...</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p>

3. **grupa:** Navedite glavne i sporedne motive u pjesmama.

„Bosna“ Branko Ćopić	„Reci Bosno, ljubavi“ Asim Horozić

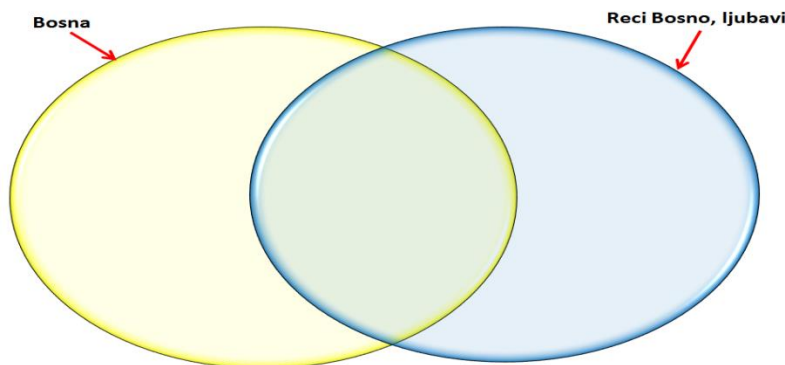
4. **grupa:** U pjesmi „Bosna“ kriju se odgovori na pitanje iz pjesme „Reci Bosno, ljubavi“. Pronađite i upišite odgovore u lijevu kolonu.

„Bosna“ Branko Ćopić	„Reci Bosno, ljubavi“ Asim Horozić
<p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p>	<p>Reci Bosno, ljubavi, reci zlatna jabuko, reci pjesmo jedina, ŠTO TE VOLIM TOLIKO? Dakle, ZAŠTO AUTOR TOLIKO VOLI BOSNU?</p>

5. grupa: Odgovore na pitanja ponadite u stihovima pjesama.

„Bosna“ Branko Ćopić	„Reci Bosno, ljubavi“ Asim Horozić
Koje životinje pjesnik spominje u pjesmi? Koji nestvarni likovi su spomenuti u pjesmi?	„Tamo gdje mržnja počinje, gdje strašne snove snivaju, na zrelo voće ne misle, nego me proganjaju“
_____	Gdje počinje mržnja?
_____	Ko sniva strašne snove i ne misli na zrelo voće?
_____	Šta oni rade autoru?
_____	Zašto?
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____

6. grupa: U „Venov dijagram“ upišite neke sličnosti i razlike između ove dvije pjesme.

Aktivnost 7: Presentacija rezultata rada na nivou velike grupe uz primjenu strategije „**Slušanje i čekiranje**“. Svi učenici učestvuju u procjeni rada svake grupe prateći tabelu koja je predstavljena na flip-chart papiru. Učenici, predstavnici grupa prezentiraju rezultate rada svoje grupe, a ostali učenici prate. Rezultate će bilježiti u tabelu. (Znak "+" za ispoštovan kriterij i znak "-" za suprotno. Svaki znak "+" nosi 1 bod. Moguće je osvojiti ukupno 4 boda.)

Nakon prezentiranja rezultata rada svake grupe, nastavnik će prikazati slajd s mogućim rješenjima i tačnim odgovorima. Na taj način će se na lakši način izvršiti praćenje i čekiranje.

Kriterij Grupa	Poštujemo vrijeme	Tačno-netačno	Radimo u tišini	Dobro smo objasnili	Zbir bodova i ocjena
1. grupa					
2. grupa					
3. grupa					
4. grupa					
5. grupa					
6. grupa					

Nakon učenja:

Kako ćete pomoći učenicima da rezimiraju i primijene naučeno ili da postave ciljeve za sljedeći čas? Šta će učenici uraditi da vježbaju i prošire znanje o ovome što su naučili na ovom času?

Aktivnost 8: Po završetku prezentiranja rezultata rada malih grupa, nastavnik će izvršiti zbrajanje bodova i ocijeniti rad grupa. Još jedanput će podsjetiti učenike na „**Venov dijagram**“ na kojem su analizirane sličnosti i razlike između ova dva teksta čime se primarno ispunjava postavljeni ishod učenja.

Domaća zadaća:

Napiši koja prirodna bogatstva Bosne i Hercegovine su opjevana u pjesmi „Bosna“?

Formativna procjena za ovaj čas:

- Procjena usmenih odgovora na pitanja kroz strategiju „Veliko 4“
- Procjena prikupljenih radova u grupama (T-tabele, Venov dijagram)
- Procjena prezentiranja rezultata rada (kolona „Dobro smo objasnili“ u tabeli za čekiranje)

Tehnologija/mediji koje treba koristiti na ovom času:

PC (PowerPoint prezentacije), tekst, printani materijali – slajdovi, audio snimak kompozicije <https://www.youtube.com/watch?v=yNwTxkMgZeY>, flip-chart tabla, tabela za čekiranje

Razmišljanje nakon časa:

Šta je na ovom času bilo dobro za vaše učenike?

Koje promjene biste preporučili za:

a) sljedeći čas?

b) poboljšanje ovog časa?

Autor pripreme:

Azra Piljug, profesor razredne nastave, OŠ „Hamdija Kreševljaković“ Kakanj

Prilozi:

Prilog 1. i Prilog 2. PowerPoint prezentacije

(Igra „Asocijacija“, tekstovi pjesama, zadaci za grupe, mogući tačni odgovori)

Prilog 3. Audio snimak pjesme „Reci Bosno, ljubavi“ A. Horozić i link za istu.

<https://www.youtube.com/watch?v=yNwTxkMgZeY>

Priprema za čas br. 2: Pisanje/Gramatika i pravopis/Bosna/ Branko Ćopić

Razred: 3.

Ishod učenja:

- Pokazuje vladanje pravopisnim pravilima i interpunkcijom.

Pokazatelj razreda koji se pohvađa:

- Primjenjuje pravopisna pravila u pisanju u često korištenim riječima, nazivima i rečenicama, pravilno koristi znakove interpunkcije.

Uvod u učenje:

Kako ćete pobuditi interesovanje učenika i nadograditi njihovo prethodno znanje da biste ih uveli u sadržaj ovog časa, ciljeve učenja i aktivnosti?

Aktivnost 1:

Nekoliko učenika će naglas pročitati zadatak koji su trebali uraditi za domaću zadaću. Zadatak je bio da napišu koja su prirodna bogatstva Bosne i Hercegovine opjevana u pjesmi „Bosna“ Branka Ćopića?

Aktivnost 2:

Koristeći strategiju „Zid riječi“ postaviti na tablu kartončiće s napisanim riječima i interpunkcijskim znakovima. Učenici trebaju poredati kartončiće kako bi dobili smislenu, gramatički i pravopisno normiranu rečenicu.

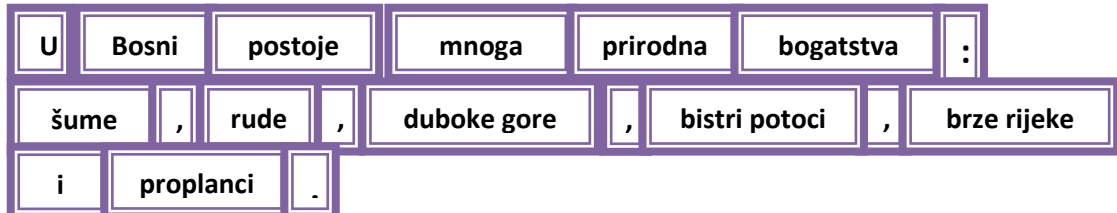
RIJEČI:

INTERPUNKCIJSKI ZNAKOVI:

Raspored kartončića na tabli trebao bi biti sljedeći (raspored riječi u nabranjanju može biti i drugačiji):

Osim što je ova aktivnost usko povezana s prethodnom jer sadržajem odgovara provjeri domaće zadaće, kroz nju će se učenici prisjetiti i ponoviti pravila pisanja dvotačke i zareza u nabranjanju te pisanja velikog slova na početku rečenice i u vlastitim imenicama.

Kroz učenje:

Koje nastavne aktivnosti će učenici realizirati da bi izgradili svoje znanje, vještine i razumijevanje i tako ostvarili ciljeve časa?

Aktivnost 3: Podijeliti učenicima papire formata A4 sa zadatkom da tekst prepisu pravilno. Zadatak je, dakle, da učenici napišu veliko slovo i znakove interpunkcije tamo gdje je potrebno. Tekst je zamišljen kao pismo pisca/pjesnika Branka Ćopića kojim se on obraća učenicima.

zovem se branko ćopić rođen sam u selu hašani koje se nalazi u blizini bosanske krupe napisao sam dosta pjesama i priča za djecu i odrasle sigurno se sjećate knjige koju ste pročitali u prvom razredu zove se ježeva kućica

pošto sam rođen u bosni i hercegovini često sam u svojim pjesmama opisivao ljepote naše domovine bosna je jedna divna zemlja prepuna je prirodnih ljepota kao što su bistrice rijeke šume planine i duboke gore a koliko tek prirodnih bogatstava ima u njoj ja u svojim pjesmama za bistrice planinske potoke kažem da su blještavi kao srma to vam je djeco srebro

u pjesmi sam spomenuo i naše vrijedne rudare koji sa sobom nose pijuk znate li šta je pijuk to je rudarski alat kojim rudar kopa ugalj neki ga zovu kramp ja znam da vi živite u rudarskom gradu kaknju i da znate da se rudnici uglja nalaze i u zenici i brezi imam ja još mnogo toga da vam kažem ali ću to uraditi drugi put do tada preporučujem vam da pročitate moje priče pjesme i romane koje još niste pročitali siguran sam da će vam se svidjeti

pozdravlja vas vaš čika branko

Prepiši pravilno pismo Branka Ćopića. Pazi na pisanje velikog slova kao i na znakove interpunkcije.

zovem se branko ćopić rođen sam u selu hašani koje se nalazi u blizini bosanske krupe napisao sam dosta pjesama i priča za djecu i odrasle sigurno se sjećate knjige koju ste pročitali u prvom razredu zove se ježeva kućica
pošto sam rođen u bosni i hercegovini često sam u svojim pjesmama opisivao ljepote naše domovine bosna je jedna divna zemlja prepuna je prirodnih ljepota kao što su bistrice rijeke šume planine i duboke gore a koliko tek prirodnih bogatstava ima u njoj ja u svojim pjesmama za bistrice planinske potoke kažem da su blještavi kao srma to vam je djeco srebro u pjesmi sam spomenuo i naše vrijedne rudare koji sa sobom nose pijuk znate li šta je pijuk to je rudarski alat kojim rudar kopa ugalj neki ga zovu kramp ja znam da vi živite u rudarskom gradu kaknju i da znate da se rudnici uglja nalaze i u zenici i brezi
imam ja još mnogo toga da vam kažem ali ću to uraditi drugi put do tada preporučujem vam da pročitate moje priče pjesme i romane koje još niste pročitali siguran sam da će vam se svidjeti
pozdravlja vas vaš čika branko

Aktivnost 4: Nakon što su učenici završili pisanje pisama izvršit će se reviziju istih. Učenici će u parovima razmijeniti pisma i izvršiti kratku reviziju uz uočavanje – isticanje eventualnih grešaka crvenom bojom (zaokruživanjem).

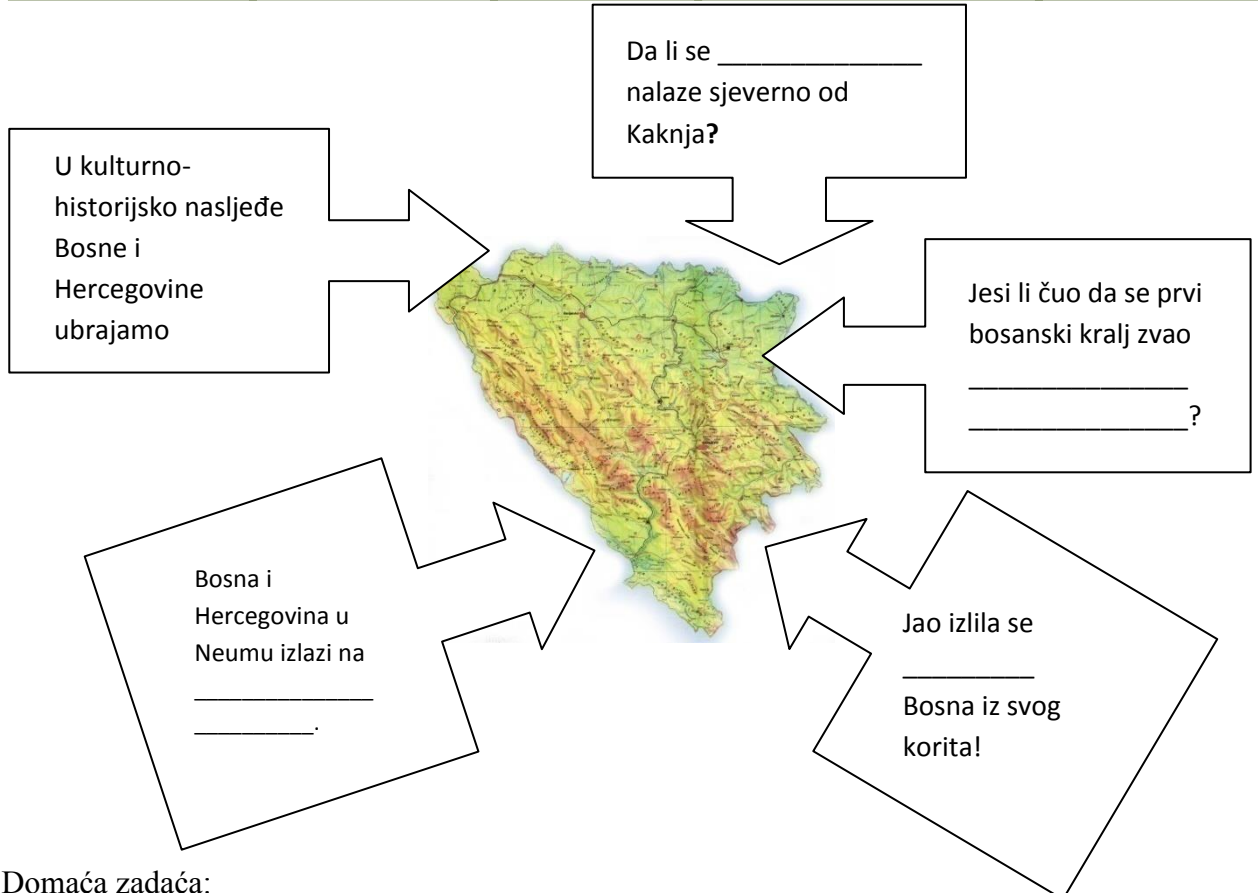
Aktivnost 5: Učenici ponovo uzimaju svoje radove i vrše redigovanje, odnosno ispravljanje grešaka nastalih u procesu pisanja. Ovu aktivnost rade posmatrajući slajd na kojem je pismo napisano gramatički pravilno.

Zovem se Branko Ćopić. Rođen sam u selu Hašani koje se nalazi u blizini Bosanske Krupe. Napisao sam dosta pjesama i priča za djecu i odrasle. Sigurno se sjećate knjige koju ste pročitali u prvom razredu. Zove se Ježeva kućica.
Pošto sam rođen u Bosni i Hercegovini, često sam u svojim pjesmama opisivao ljepote naše domovine. Bosna je jedna divna zemlja. Prepuna je prirodnih ljepota kao što su: bistrice rijeke, šume, planine i duboke gore. A koliko tek prirodnih bogatstava ima u njoj! Ja u svojim pjesmama za bistrice planinske potoke kažem da su blještavi kao srma. To vam je djeco srebro. U pjesmi sam spomenuo i naše vrijedne rudare koji sa sobom nose pijuk. Znate li šta je pijuk? To je rudarski alat kojim rudar kopa ugalj. Neki ga zovu kramp. Ja znam da vi živite u rudarskom gradu Kaknju i da znate da se rudnici uglja nalaze i u Zenici i Brezi.
Imam ja još mnogo toga da vam kažem, ali ću to uraditi drugi put. Do tada preporučujem vam da pročitate moje priče, pjesme i romane koje još niste pročitali. Siguran sam da će vam se svidjeti.
Pozdravlja vas vaš čika Branko!

Nakon učenja:

Kako ćete pomoći učenicima da rezimiraju i primijene naučeno ili da postave ciljeve za sljedeći čas? Šta će učenici uraditi da vježbaju i prošire znanje o ovome što su naučili na ovom času?

Aktivnost 6: Na flip-chart tabli je postavljena karta BiH. Primjenom strategije „Grozđ“ treba uvrstiti/napisati ponuđene riječi napisane na kartončićima u odgovarajuće rečenice (prema smislu) i upisati odgovarajući znak interpunkcije na kraju rečenice. Sve riječi na kartončićima su napisane malim slovima. Učenici će paziti na pisanje velikog/malog slova dok ih budu upisivali u odgovarajuće rečenice.

jadransko more	zavidovići	rijeka	tvrtko I kotromanić	stečke
 <p>U kulturno-historijsko nasljeđe Bosne i Hercegovine ubrajamo</p> <p>Da li se _____ nalaze sjeverno od Kaknja?</p> <p>Jesi li čuo da se prvi bosanski kralj zvao _____?</p> <p>Bosna i Hercegovina u Neumu izlazi na _____.</p> <p>Jao izlila se _____ Bosna iz svog korita!</p>				

Domaća zadaća:

Napiši kratku pjesmu o Bosni koristeći **strategiju „Akrostih“**. Sjeti se svega što si naučio/la na ovom i na prethodnom času.

Formativna procjena za ovaj čas:

- Procjena rezultata rada kroz aktivnost „Zid riječi“
- Procjena prikupljenih pismenih radova – pisama
- Procjena rezultata rada kroz aktivnost „Grozđ“

Tehnologija/mediji koje treba koristiti na ovom času: Notebook PC, multimedijalni projektor, PowerPoint prezentacije, tekst pisma, kartoni s riječima, flip-chart tabla, karta BiH

Razmišljanje nakon časa:

Šta je na ovom času bilo dobro za vaše učenike?

Koje promjene biste preporučili za:

- sljedeći čas?
- poboljšanje ovog časa?

Autor pripreme:

Azra Piljug, profesor razredne nastave, OŠ „Hamdija Kreševljaković“ Kakanj

**Priprema za čas br. 3: Usmeno izražavanje i slušanje/Prezentacija znanja i ideja/
Bosna/Branko Ćopić**

Razred: 3.

Ishod učenja:

- Prezentira informacije, nalaze i dokaze tako da slušatelji mogu slijediti tok obrazlaganja, a organizacija, razvoj i stil primjereni su zadatku, svrsi i publici.

Pokazatelj razreda koji se pohađa:

- Izvještava o temi ili tekstu, ispriča priču ili detaljno prepričava iskustvo uz odgovarajuće činjenice i relevantne opisne detalje, govoreći jasno, odgovarajućim ritmom.

Uvod u učenje:

Kako ćete pobuditi interesovanje učenika i nadograditi njihovo prethodno znanje da biste ih uveli u sadržaj ovog časa, ciljeve učenja i aktivnosti?

Aktivnost 1: Čas početi čitanjem domaće zadaće. Učenici su primjenom **strategije „Akrostih“** trebali napisati pjesmu (od pet stihova) o Bosni koristeći znanja i informacije koje su stekli na prethodna dva časa.

Na flip-chart tabli napisana su dva akrostiha. Dva učenika će ih pročitati.

Branim svoju zemlju **B**iće moje, ljubav moja,

Od svakoga zla. **O**duvijek pripadaju tebi domovino.

Sanjam njene gore. **S**a tobom sam sretan!

Nikom je ne dam! **N**a tvome krilu rastem,

Ah, Bosno moja, zemljo jedina! **A** tvoje ljepote čuvam.

Aktivnost 2: Nakon čitanja zadaće učenici će poslušati audio zapis recitovanja poezije uz praćenje teksta na slajdovima. Radi se o pjesmi „Bosni“ Envera Čolakovića, a stihove recituje Enes Kišević.

<https://www.youtube.com/watch?v=AIqDZrAHQA>

1. slajd

Bosni

O Bosno moja, o jado moja, o
zemljo moja!
O ti moj kameni i bijedni kršu
s kozama, panjima, mršavim
konjima,
čija su leđa oglodali samari,
čije su noge iskrivili sjenari
kad su s planina kroz duboki snijeg
vukli teret težak, sitnom blagu hranu.

3. slajd

I nije šuma, tvoj sjajni ogrtač,
bilo prvo ruho Božansko što vidjeh,
i nisu tvoji crni dijamanti
iz Kaknja, Breze, Zenice i Kreke
bili prvi nakit što me zimi kiti -
volim te i plačem,
i plačem,
ali ne nad grobom
jer ti mrtva nisi,

5. slajd

Bosno moja - ti ropkinja nisi,
dok planinom tvojom gorštak hodi,
dok u tebi živi pjesma o slobodi,
dok klokoće mandra u kotlu
ijednom,
dok rijeke teku i potoci tvoji,

2. slajd

O ti moj gladni sušićavi raju,
koliba, bunjišta, horoza i jare,
tebe ubijaju.
Hoće da te nema
i stide se tebe.
Tebe,
Bosno majko!

4. slajd

nego nad sudbinom, nad sramotnim
trenom,
I nad tvojom djecom, nad tom
jadnom rajom.
Bosno moja, moje tugovanje,
Bosno moja - tužno robovanje!

6. slajd

koji u žuboru, u svom vječnom pjevu
u doline nose pjesmu, koja bodri
i - premda žalosno - ipak pjeva,
pjeva našu pjesmu,
pjeva pjesmu Bosne,
pjeva sevdalinku.
Bosno moja, moje tugovanje,...
Bosno živa, Bosno vječno živa....

Nakon slušanja i praćenja čitanja poezije, nekoliko učenika ponovo čita zadaću i stihove napisane na flip-chart tabli. (Očekuje se da učenici izražajnije i emotivnije pročitaju stihove svojih pjesama). Ova aktivnost će ujedno biti i motivacija za aktivnosti koje slijede.

Kroz učenje:

Koje nastavne aktivnosti će učenici realizirati da bi izgradili svoje znanje, vještine i razumijevanje i tako ostvarili ciljeve časa?

Aktivnost 3: Učenici su podijeljeni u šest heterogenih grupa. Po dvije grupe će dobiti identične zadatke (prva i treća, druga i četvrta te peta i šesta).

Zadatak broj 1.

Prisjetite se svega što ste saznali na prethodna dva časa. Sjetite se pisma koje vam je napisao Branko Ćopić. Vaš zadatak je da mu odgovorite na to pismo. U svom odgovoru navedite sve ono što ste čuli, vidjeli, saznali, naučili i shvatili, a što biste željeli da mu kažete.

Zadatak broj 2.

Koristeći kombinaciju strategija „Akrostih“ i „Dopuni nedovršene rečenice“, učenici će napisati pjesmu o svojoj domovini.

Kao što znate, čitali smo čak tri pjesme o Bosni. Prisjetite se stihova tih pjesama. Čuli ste na koji način se pjesma recituje. Napišite i vi svoju pjesmu o Bosni.

DOMOVINI

Bosno.....

Osvajači.....

Srce.....

Naša.....

Ali.....

I.....

Hoće.....

Eh,.....

Riječi.....

Cvijet.....

Evo....

Gromovi.....

Ovdje....

Vile....

Imamo.....

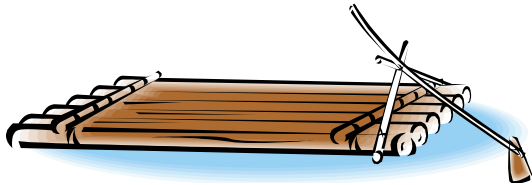
Na.....

Ah,.....

Zadatak broj 3.

U ovom zadatku učenici će pisati preporuku ostalim učenicima trećih razreda/publici o svemu onom što su čuli, vidjeli, naučili i razumjeli u pjesmama.

Koristeći **strategiju „Splav“ (RAFT)** dati učenicima radni list i pitanja koja će im pomoći pri pisanju preporuke. Prije početka pisanja učenici će se osvrnuti na 4 pitanja i međusobno dogovarati o odgovorima na ista. Ako bude potrebno učenici će napraviti prednacrt preporuke (ispod navedenih pitanja).

Role /uloga/ Ko piše preporuku? Šta time pokušavate da ostvarite?

Audience /publika/ Ko je publika kojoj pišete preporuku?

Format /format/ Koji je format preporuke?

(Preporuka će biti napisana u prvom licu množine – zato što je to naša preporuka publici, ona nije preduga i mora sadržavati jasne razloge zašto to preporučujemo i drugima).

Topic/tema/ Koja je tema naše preporuke?

Osvrnimo se na tri pjesme koje smo čuli.

Kada grupe završe zadatke (prethodno obavijestiti učenike o vremenu koje im je na raspolaganju kako bi uradili zadatke), slijedi prezentiranje rezultata rada.

Aktivnost 4: Grupe će, po dvije, prezentirati rezultate rada u parovima (prema zadacima koje imaju). Ostale četiri grupe (preciznije, svaki učenik) će dobiti listić za procjenu „Nastavak na nedovršene rečenice“ na koji će upisivati svoje mišljenje o onome što su zapazili prilikom prezentacije.

Sviđa mi se to što sam čuo/la zato što

.....

Ne slažem se s onim što sam čuo/la jer

.....

Zbunjen/a sam zbog

.....

Nakon učenja:

Kako ćete pomoći učenicima da rezimiraju i primijene naučeno ili da postave ciljeve za sljedeći čas? Šta će učenici uraditi da vježbaju i prošire znanje o ovome što su naučili na ovom času?

Aktivnost 5: Sve prezentirane radove izložiti na vidno mjesto u učionici (tabla), kako bi ostali učenici mogli pročitati i analizirati izložene radove – strategija „Galerija“.

Formativna procjena za ovaj čas:

- Procjena domaće zadaće – akrostih (čitanje prije i poslije slušanja poezije te pisanje)
- Procjena prikupljenih radova u grupama (odgovor na pismo, akrostih i pisanje preporuke – RAFT)
- Procjena napisanih zapažanja na listićima „Nastavak na nedovršene rečenice“

Tehnologija/mediji koje treba koristiti na ovom času:

Notebook PC, multimedijalni projektor, PowerPoint prezentacije, tekst i priloženi link za audio zapis pjesme <https://www.youtube.com/watch?v=AIItqDZrAHQA>, listići za rad u grupama, listići za nastavak na nedovršene rečenice

Razmišljanje nakon časa:

Šta je na ovom času bilo dobro za vaše učenike?

Koje promjene biste preporučili za:

a) *sljedeći čas?*

b) *poboljšanje ovog časa?*

Autor pripreme:

Azra Piljug, profesor razredne nastave, OŠ „Hamdija Kreševljaković“ Kakanj

Prilozi:

Prilog 3a Link za audio zapis pjesme „Bosni“ Enver Čolaković

<https://www.youtube.com/watch?v=AIItqDZrAHQA>

Prilog 3b. PowerPoint prezentacije – tekst pjesme „Bosni“ Enver Čolaković

1. slajd**Bosni**

O Bosno moja, o jado moja, o
zemljo moja!
O ti moj kameni i bijedni kršu
s kozama, panjima, mršavim
konjima,
čija su leđa oglodali samari,
čije su noge iskrivili sjenari
kad su s planina kroz duboki snijeg
vukli teret težak, sitnom blagu hranu.

2. slajd

O ti moj gladni sušićavi raj,
koliba, bunjišta, horoza i jare,
tebe ubijaju.
Hoće da te nema
i stide se tebe.
Tebe,
Bosno majko!

3. slajd

I nije šuma, tvoj sjajni ogrtač,
bilo prvo ruho Božansko što vidjeh,
i nisu tvoji crni dijamanti
iz Kaknja, Breze, Zenice i Kreke
bili prvi nakit što me zimi kiti -
volim te i plačem,
i plačem,
ali ne nad grobom
jer ti mrtva nisi,

4. slajd

nego nad sudbinom, nad sramotnim
trenom,
I nad tvojom djecom, nad tom
jadnom rajom.
Bosno moja, moje tugovanje,
Bosno moja - tužno robovanje!

5. slajd

Bosno moja - ti ropkinja nisi,
dok planinom tvojom gorštak hodi,
dok u tebi živi pjesma o slobodi,
dok klokoče mandra u kotlu
ijednom,
dok rijeke teku i potoci tvoji,

6. slajd

koji u žuboru, u svom vječnom pjevu
u doline nose pjesmu, koja bodri
i - premda žalosno - ipak pjeva,
pjeva našu pjesmu,
pjeva pjesmu Bosne,
pjeva sevdalinku.
Bosno moja, moje tugovanje,...
Bosno živa, Bosno vječno živa.....

Strategija za Čitanje, Usmeno izražavanje i slušanje i Pisanje

Oblast-i: Čitanje, Usmeno izražavanje i slušanje i Pisanje

Razred-i: II–V

Strategija: Slušanje i čekiranje

Svrha: Koristiti ovu strategiju za praćenje i vrednovanje grupnog rada učenika. Koristeći ovu strategiju učenici će se truditi da ispoštuju kriterije koji su navedeni u tabeli za čekiranje čime se postižu bolji i kvalitetniji rezultati rada, ali i razvoj sposobnosti aktivnog slušanja i pažnje ostalih učenika.

Koraci za nastavnika:

1. Podijeliti učenike u grupe.
2. Prije nego se podijele zadaci za rad, skrenuti pažnju učenicima da će njihov rad pratiti i vrednovati ostale grupe zajedno s nastavnikom.
3. Broj kolona i broj redova u tabeli zavisi od broja kriterija koje smo postavili odnosno broja grupa.

Kriterij Grupa	Poštujemo vrijeme	Tačno- netačno	Radimo u tišini	Dobro smo objasnili	Zbir bodova i ocjena
1. grupa					
2. grupa					
3. grupa					
4. grupa					
5. grupa					
6. grupa					

- Prvi kriterij se odnosi na vrijeme predviđeno za rad. Učenici moraju biti obaviješteni o vremenu koje im je na raspolaganju kako bi ga pravilno rasporedili i uspješno završili zadatak. Nastavnik prema težini zadataka postavlja optimalno vrijeme za rad. Prvu kolonu za sve popuniti odmah nakon što vrijeme za rad istekne.
- Drugi kriterij se popunjava nakon prezentiranja rezultata rada, a odnosi se na tačnost urađenog. Drugu kolonu u tabeli popunjavaju učenici uz pomoć nastavnika.
- Treću kolonu popunjava nastavnik (pretpostavka je da se tabela za praćenje i čekiranje nalazi na vidnom mjestu u učionici, ali i da je svaki učenika ima). Treću kolonu nastavnik popunjava neposredno nakon završetka rada kao i prvu kolonu. Ovaj kriterij se odnosi na činjenicu da učenici trebaju raditi u grupama poštujući osnovna pravila discipline (dogovor bez vike i galame, gurkanja, zadirkivanja i sl.).
- Četvrtu kolonu popunjavaju učenici uz pomoć nastavnika. Ukoliko neka grupa dobije „-“ u ovoj koloni, učenici ili grupa koji su im dodijelili „-“ to trebaju obrazložiti.

- Na kraju se izvodi sumiranje rezultata i ocjenjivanje rada grupe/grupa.

Kolone „Tačno-netačno“ i „Dobro smo objasnili“ popunjavaju se nakon izlaganja svake grupe pojedinačno, a sumiranje rezultata nakon što sve grupe predstave rezultate svog rada.

U kolone se upisuje znak „+“ za ispoštovan kriterij i znak „-“ za suprotno. Svaki znak „+“ nosi 1 bod. Moguće je osvojiti ukupno 4 boda (ili više u zavisnosti od uzrasta učenika i vrste zadataka).

Napomena: Učenici ne ocjenjuju rad svoje grupe. Dozvoljeno je da učenici koji prate i čekiraju rad u tabeli međusobno razmijene mišljenja i utiske unutar svoje grupe.

Modifikacije:

- U nižim razredima (II i III) učenici će imati jednostavnije tabele za praćenje i čekiranje. Bitno je da kolone „Poštujemo vrijeme“ i „Radimo u tišini“ budu zastupljene od samog početka kako bi se učenici navikavali da poštuju ove kriterije.
- U višim razredima (IV i V) mogu se uz postojeće dodati i dodatne kolone/kriteriji koji će zavisiti od vrste i težine zadataka koji se daju učenicima.

Kada treba primijeniti ovu strategiju:

Ova strategija se može primijeniti u vježbama čitanja i usmenog izražavanja i slušanja ili u vježbama pri procesu pisanja u pet koraka, ali je pogodna za korištenje u svim oblicima grupnog rada u fazi evaluacije.

Autor:

Azra Piljug, profesor razredne nastave, OŠ „Hamdija Kreševljaković“ Kakanj

Tabela za formativnu procjenu: Čitanje, Usmeno izražavanje i slušanje i Pisanje

KRITERIJI	1 ISPOD STANDARDA	2 PRIBLIŽNO NIVOU STANDARDA	3 STANDARDNI NIVO	4 IZNAD STANDARDA
UTVRĐIVANJE I UPOREĐIVANJE KLJUČNIH DETALJA U DVA RAZLIČITA TEKSTA NA ISTU TEMU	Uz poticaj i podršku uočava i uspostavlja vezu između dva teksta na istu temu navodeći samo očigledne sličnosti između njih.	Uz poticaj i podršku upoređuje najvažnije tačke u ključnim detaljima predstavljene u dva različita teksta na istu temu.	Upoređuje najvažnije tačke u ključnim detaljima predstavljene u dva različita teksta na istu temu.	Upoređuje načine na koji se slične teme obrađuju u različitim tekstovima.
PRIMJENA PRAVOPISNIH PRAVILA U ČESTO KORIŠTENIM RIJEČIMA, NAZIVIMA I REČENICAMA	Uz poticaj i podršku primjenjuje pravila pisanja velikog slova. Uz aktivno vođenje nastavnika uspijeva pravilno koristi znakove interpunkcije.	Primjenjuje pravopisna pravila u pisanju u često korištenim riječima, nazivima i rečenicama, ali u pisanju nedostaju čitkost i urednost.	Primjenjuje pravopisna pravila u pisanju u često korištenim riječima, nazivima i rečenicama, pravilno koristi znakove interpunkcije.	Primjenjuje pravopisna pravila u pisanju u često korištenim riječima, nazivima i rečenicama uz naglašenu estetsku stranu rukopisa.
IZVJEŠTAVANJE O ZADANOJ TEMI USMENO IZRAŽAVANJE – GOVOR	Uz poticaj i podršku izvještava o zadanoj temi navodeći samo najvažnije pojedinosti. Uz poticaj i podršku govor prilagođava različitim komunikacijskim zadacima.	Izvještava o zadanoj temi ili tekstu, prepričava iskustvo uz odgovarajuće činjenice bez korištenja detalja. Govori jasno odgovarajućim ritmom.	Izvještava o temi ili tekstu, priča ili detaljno prepričava iskustvo uz odgovarajuće činjenice i relevantne detalje. Govori jasno odgovarajućim ritmom, a govor prilagođava različitim komunikacijskim zadacima.	Izvještava o temi ili tekstu, priča ili detaljno prepričava iskustvo, iznoseći tvrdnje, nalaze i dokaze logičkim redoslijedom uz korištenje primjerenih opisa. Govori jasno, razgovijetno i razumljivo, a govor prilagođava različitim komunikacijskim zadacima. Održava primjeren kontakt očima, adekvatnu glasnoću i jasan izgovor.

Priprema za čas br. 1: Čitanje/Ključne ideje i detalji/**Moja domovina Bosna i Hercegovina/Informativni tekst****Razred: 3.****Ishod učenja:**

- Čita tekst u cilju utvrđivanja navoda teksta, donošenja logičkih zaključaka i citira konkretne tekstualne dokaze argumentujući zaključke donesene na temelju teksta.

Pokazatelj razreda koji se pohvađa:

- Postavlja pitanja u vezi s važnim detaljima u tekstu, te traži odgovore samostalno u tekstu.

Uvod u učenje:

Kako ćete pobuditi interesovanje učenika i nadograditi njihovo prethodno znanje da biste ih uveli u sadržaj ovog časa, ciljeve učenja i aktivnosti?

Aktivnost 1: Slušanje navijačke himne reprezentacije BiH „Haj'mo Bosno, haj'mo Hercegovino“.

Aktivnost 2: Strategija za podučavanje: (Misli – Upari – Razmijeni) – Dok slušate pjesmu obratite pažnju na njen refren, a zatim zapišite po tri glavne ideje iz teksta pjesme – O čemu se govori u strofi i u refrenu? Nakon toga učenici će sa svojim partnerom u klupi razmijeniti svoje odgovore i pronaći ono što im je zajednička ideja, dakle ono što su oboje napisali. Ukoliko su im napisane ideje različite, razgovarat će i o tome.

Aktivnost 3: Tražiti od učenika da svoje ideje podijele sa svim učenicima u razredu.

Pitati učenike šta misle o tome zašto je napisana ova pjesma? (Da bi se iskazala ljubav prema reprezentaciji BiH i domovini Bosni i Hercegovini.)

Kroz učenje:

Koje nastavne aktivnosti će učenici realizirati da bi izgradili svoje znanje, vještine i razumijevanje i tako ostvarili ciljeve časa?

Narednih nekoliko časova ćemo izučavati sadržaje vezane za našu domovinu Bosnu i Hercegovinu.

Aktivnost 4: (KWL-tabela) – na čart papiru nacrtana je KWL-tabela koja ima tri kolone:

K	W	L
Šta znamo o svojoj domovini BiH	Šta želimo znati o svojoj domovini BiH	Šta smo naučili o svojoj domovini BiH

Zajedno s učenicima nastavnik popunjava prvu kolonu tabele pišući ideje učenika, ali i svoje. Prelazimo na popunjavanje druge kolone tabele i zapisuje se ono što bi učenici željeli znati o svojoj domovini. Treću kolonu ostavljamo praznu i popunjavamo je kasnije.

Aktivnost 5: Učenike podijeliti u četiri grupe i dati im dio teksta o Bosni i Hercegovini (tekst iz udžbenika Moja okolina za 3. razred). **(Pažljivo čitanje)** – *Vaš zadatak je da pažljivo pročitate dio teksta u kojem ima mnogo informacija o Bosni i Hercegovini. Zatim ponovo pročitate tekst i crvenom bojom označite najvažnije informacije.*

<p>Aktivnost 6: Nakon čitanja, zajedno u grupi, učenici pišu ono što smatraju da je u tekstu najvažnije (pisanje sažetka). Nakon toga će zajedno napisati i po dva pitanja koja su vezana za njihov dio teksta, a koja smatraju izuzetno važnim.</p> <p>Aktivnost 7: Po završetku rada svaka grupa će prezentirati svoj zadatak, pročitati sažetak, dok ostali pažljivo slušaju i trude se da zapamte što više informacija.</p> <p>Aktivnost 8: Vratiti se na KWL-tabelu i to drugu kolonu i provjeriti da li su iz teksta učenici naučili ono što su naveli da žele znati o domovini.</p> <p><i>Nastavnik usmjerava učenike pitanjima i konstatacijama: Sada kada smo čuli mnogo novih informacija o našoj domovini, možemo popuniti i treću kolonu KWL-tabele – Šta smo novo naučili o Bosni i Hercegovini?</i></p> <p>Veoma važno je da se učenicima napomene da će na neka svoja pitanja dobiti odgovore kasnije ili na nekom od narednih časova jer će se sadržaji o Bosni i Hercegovini izučavati više časova te će se KWL-tabela proširivati i po potrebi dopunjavati novim informacijama.</p>
<p>Nakon učenja:</p> <p><i>Kako ćete pomoći učenicima da rezimiraju i primijene naučeno ili da postave ciljeve za sljedeći čas? Šta će učenici uraditi da vježbaju i prošire znanje o ovome što su naučili na ovom času?</i></p> <p>Aktivnost 9: U toku čitanja teksta svaka grupa imala je i zadatak da napiše po dva pitanja vezana za svoj dio teksta. Sada će ta pitanja postaviti grupi koju oni odaberu, vodeći računa da svaka grupa postavlja pitanja, ali i da svaka grupa daje odgovore na pitanja. (Unakrsno ispitivanje)</p>
<p>Formativna procjena za ovaj čas: Pratiti učenike tokom unakrsnog ispitivanja i davanja odgovora na pitanja kako bi ustanovili imaju li poteškoća u navođenju činjenica i koliko su činjenica iz teksta zapamtili što će biti korisna informacija za pripremu slijedećeg časa.</p>
<p>Tehnologija/mediji koje treba koristiti na ovom času: Navijačka himna Bosne i Hercegovine, zvučni zapis s YouTubea ili CD playera, pripremljen tekst o Bosni i Hercegovini</p>
<p>Razmišljanje nakon časa:</p> <p><i>Šta je na ovom času bilo dobro za vaše učenike?</i></p> <p><i>Koje promjene biste preporučili za:</i></p> <p>a) <i>sljedeći čas?</i></p> <p>b) <i>poboljšanje ovog časa?</i></p>
<p>Autor pripreme: Sadeta Bukva, profesor razredne nastave, OŠ „Safvet-beg Bašagić“ Visoko</p>
<p>Prilozi:</p> <p style="text-align: center;">MOJA DOMOVINA BOSNA I HERCEGOVINA</p> <hr/>
<p><i>Naša domovina je Bosna i Hercegovina. Mi smo Bosanci i Hercegovci. Domovina je zemlja u kojoj živimo i u kojoj smo rođeni. Naša domovina je veoma lijepa zemlja. Puna je prirodnih ljepota, kao što su rijeke, planine, šume i polja. Trebamo je voljeti i čuvati njenu ljepotu. U našoj domovini ima mnogo lijepih gradova, a najveći su: Banja Luka, Bihać, Mostar, Tuzla, Zenica, Brčko, Travnik. Zemlje sa kojima graniči naša domovina su: Hrvatska, Srbija i Crna Gora.</i></p> <hr/>

Naša domovina Bosna i Hercegovina je jako stara zemlja. Ima mnogo ostataka iz starije prošlosti, kao što su mostovi, tvrđave i vjerski objekti. To su spomenici kulture. O našoj domovini postoje mnoge stare knjige i dokumenti koji se čuvaju u muzejima.

Narodna nošnja i muzika su, također, kulturna obilježja jedne države. Bosna i Hercegovina je domovina sevdalinke. Sevdalinke su pjesme sa prelijepim stihovima. Neke od tih pjesama su veoma stare.

Bosnu i Hercegovinu čine entiteti: Federacija Bosne i Hercegovine, Republika Srpska i Distrikt Brčko. Federacija Bosne i Hercegovine ima deset kantona. Svaki Kanton ima svoj redni broj, ime i sjedište – glavni grad Kantona. Kanton u kojem mi živimo ima redni broj 4. Ime našeg Kantona je Zeničko-dobojski kanton. Sjedište našeg Kantona je grad Zenica. Svi Kantoni su međusobno povezani. Glavni grad Bosne i Hercegovine je Sarajevo.

Svaka država ima državna obilježja: zastavu, grb, himnu i novac. Boje na našoj zastavi i grbu su plava i žuta. Na zastavi i grbu se nalaze i bijele zvijezde. Novac koji se koristi u našoj državi se zove konvertibilna marka. Himna je svečana pjesma i simbol svake države. Svira se u posebnim prilikama, kao što su: posjete važnih ličnosti, državne svečanosti, sportski događaji. Himna Bosne i Hercegovine je instrumentalna kompozicija.

**Priprema za čas br. 2: Usmeno izražavanje i slušanje/Razumijevanje i saradnja/
Moja domovina Bosna i Hercegovina/Informativni tekst**

Razred: 3.

Ishod učenja:

- Priprema se i sudjeluje efikasno u nizu razgovora i saradnji s različitim sagovornicima, nadogradnji na idejama drugih i izražavanju vlastitih ideja jasno i uvjerljivo.

Pokazatelj razreda koji se pohvađa:

- Postavlja pitanja da provjeri razumijevanje prezentiranih informacija, drži se teme i povezuje njihove komentare s primjedbama ostalih.

Uvod u učenje:

Kako ćete pobuditi interesovanje učenika i nadograditi njihovo prethodno znanje da biste ih uveli u sadržaj ovog časa, ciljeve učenja i aktivnosti?

Aktivnost 1: Slušanje himne Bosne i Hercegovine

Razgovarati o tome u kojim prilikama se čuje državna himna? (državni praznici, manifestacije, Olimpijada, utakmice i sl.) Kakva je to pjesma? (Himna je svečana pjesma i jedna je od državnih simbola neke države.) Zašto se prilikom slušanja himne mora stajati? (Tako se izražava poštovanje prema državi, tj. svojoj domovini).

Nastavnik će učenike upoznati s činjenicama u vezi himne BiH (Autor/kompozitor je Dušan Šestić iz Banjaluke, himna nema svoj tekst već samo melodiju.)

Najava nastavne jedinice i zapis naslova na tabli.

Kroz učenje:

Koje nastavne aktivnosti će učenici realizirati da bi izgradili svoje znanje, vještine i razumijevanje i tako ostvarili ciljeve časa?

Aktivnost 2: Učenici će pristupiti prezentaciji materijala koji su se pripremali samostalno kod kuće. (**Prezentacija**) Svi učenici koji su pripremili svoje prezentacije (učenici koji to žele) imat će priliku da izađu pred tablu i prezentiraju svoj rad o domovini Bosni i Hercegovini. Ostali učenici trebaju da prate prezentacije i bilježe ono što im se u prezentiranju sviđa, navodeći argumente koji idu u prilog činjenicama koje su čuli, a ranije ih nisu izučavali u školi. Koriste se tabelom koja ima sljedeće kolone:

ČULI SMO TOKOM PREZENTACIJE	MOJI ARGUMENTI „ZA“	IMAM PITANJE ZA PREZENTATORA

Svaki učenik ima priliku da nakon prezentacije postavi pitanje u vezi s temom prezentacije, a učenik koji prezentira treba dati odgovor ili da nakon nekoliko pitanja pristupi davanju odgovora kako bi učenici bolje razumjeli prezentirane činjenice. Učenicima može predložiti i ideje ili načine kako mogu saznati i prikupiti još neke činjenice o Bosni i Hercegovini.

Nakon učenja:

Kako pomoći učenicima da rezimiraju i primijene naučeno ili da postave ciljeve za slijedeću lekciju?Šta će učenici raditi da vježbaju i prošire znanje o ovome što su naučili u ovoj lekciji?

Aktivnost 3: Svi prezentirani radovi će biti izloženi u prostoru u kojem će učenici moći da ih obilaze i pregledaju. (**Šetnja galerijom**) Zadatak je da pregledaju izložbu i odluče se za one plakate koji najbolje predstavljaju obilježja naše domovine i obuhvataju najviše naučenih dijelova iz teksta o Bosni i Hercegovini. Svoje tvrdnje učenici će potkrijepiti činjenicama iz teksta ili detaljima koje su pročitali tokom samostalnog istraživanja.

Aktivnost 4: Svoje zaključke će napisati na papir, ali tako da dovrše započete rečenice, tj. primijenit će se strategija „Nastavak na nedovršene rečenice“ (vidjeti prilog).

Formativna procjena za ovaj čas: Pratiti prezentacije učenika kroz predstavljanje svoje domovine. Prikupiti listiće s odgovorima učenika na nedovršene rečenice, kako bismo uvidjeli koliko razumiju prezentirane informacije.

Tehnologija/mediji koje treba koristiti na ovom času: Himna Bosne i Hercegovine s YouTubea ili CD playera, nastavni listić – nastavak na nedovršene rečenice, tabela za praćenje tokom prezentacije

Razmišljanje nakon časa:

Šta je na ovom času bilo dobro za vaše učenike?

Koje promjene biste preporučili za:

a) sljedeći čas?

b) poboljšanje ovog časa?

Autor pripreme:

Sadeta Bukva, profesor razredne nastave, OŠ „Safvet-beg Bašagić“ Visoko

Prilozi:

Nastavak na nedovršene rečenice – prezentacije na času: Moja domovina BiH

Po mom mišljenju prezentacija je...

Želio/la bih da dodam...

Zbunjen/a sam zbog toga što...

Slažem se, jer...

Ne slažem se, jer...

Po mom mišljenju prezentacija je....

Želio/la bih da dodam...

Zbunjen/a sam zbog toga što...

Slažem se, jer...

Ne slažem se, jer...

Po mom mišljenju prezentacija je....

Želio/la bih da dodam...

Zbunjen/a sam zbog toga što...

Slažem se, jer...

Ne slažem se, jer...

Po mom mišljenju prezentacija je....

Želio/la bih da dodam...

Zbunjen/a sam zbog toga što...

Slažem se, jer...

Ne slažem se, jer...

<p>Priprema za čas br. 3: Pisanje/Vrste i namjene teksta/ Moja domovina Bosna i Hercegovina/Informativni tekst</p>
<p>Razred: 3.</p>
<p>Ishod učenja:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Analizira poznate (obrađene) teme i tekstove, piše argumente u korist navedenih tvrdnji koristeći validna objašnjenja i relevantne argumente.
<p>Pokazatelj razreda koji se pohađa:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Predstavlja temu ili tekst o kojem piše, iznosi mišljenje i gradi organizacionu strukturu navodeći argumente.
<p>Uvod u učenje: <i>Kako ćete pobuditi interesovanje učenika i nadograditi njihovo prethodno znanje da biste ih uveli u sadržaj ovog časa, ciljeve učenja i aktivnosti?</i></p> <p>Aktivnost 1: Korištenje KWL-tabele s prethodnog časa (treće kolone, ono što smo novo naučili o domovini), kako bismo ponovili gradivo s prethodnog časa. Reći učenicima da su na prethodnom času popunili tabelu u kojoj se navelo mnogo informacija vezanih za našu domovinu Bosnu i Hercegovinu. Kroz razgovor ponoviti te informacije, naročito one koje su nove. Najaviti nastavnu jedinicu i zapisati naslov na tabli.</p>
<p>Kroz učenje: <i>Koje nastavne aktivnosti će učenici realizirati da bi izgradili svoje znanje, vještine i razumijevanje i tako ostvarili ciljeve časa?</i></p> <p>Aktivnost 2: Strategija (Vizija): Učenici su raspoređeni u 4 grupe. Postaviti učenicima pitanje: <i>Kada bi neko od vas tražio da mu ispričate šta znate o domovini, šta biste mu rekli?</i> Podijeliti učenicima po pet papirića. Učenici će na papiriće napisati svoje ideje i to na jednom papiriću jednu ideju. <i>(Moguće je da će svaki učenik napisati od 3 do 5 ideja u zavisnosti od raspoloživog vremena i fluktuacije ideja.)</i>. Svoje ideje razmijenit će s članovima grupe. Zajednički zadatak će biti i da napišu zajedničke ideje na kartice. Pravila pisanja ideja nastavnik će postaviti na tablu – (Pisati štampanim slovima, Pravilno pisati veliko slovo, Jedna ideja jedna kartica, Jedna ideja 3 do 5 riječi). Grupisanje ideja prema sličnosti u kolone. Zajedno dati nazive svake kolone. Nazive formirati prema činjenicama iz teksta. Npr. BiH je bogata, stara, država, lijepa – zato što.... Za ovu aktivnost učenicima dati 10 minuta. Prikaz kolona „Vizija“ se nalazi na tabli. Nastavnik čita učeničke ideje i postavlja ih na tablu u odgovarajuću kolonu.</p> <p>Aktivnost 3: Koristeći argumente navedene u kolonama „Vizija“ učenici trebaju napisati kratki sastav o tome šta znaju o svojoj domovini. [Samostalno pisanje] Dati učenicima upute za pisanje sastava [Paragraf]: Obratite pažnju na činjenice o kojima pišete, a koje trebaju biti potkrijepljene argumentima (dokazima) iz teksta koji smo čitali, možete iznositi svoje mišljenje, ali ga dokažite činjenicom iz teksta, npr. ako kažete da je naša domovina lijepa, potvrdite to dijelom teksta koji to dokazuje... Za pisanje sastava učenicima dati 15 minuta.</p>
<p>Nakon učenja: <i>Kako pomoći učenicima da rezimiraju i primijene naučeno ili da postave ciljeve za slijedeću lekciju? Šta će učenici raditi da vježbaju i prošire znanje o ovome što su naučili u ovoj lekciji?</i></p> <p>Aktivnost 4: Učenicima reći da prestanu pisati i da još jednom pročitaju svoj sastav, te da pri čitanju obrate pažnju na sadržaj sastava.</p> <p>Aktivnost 5: Po završetku pisanja sastava učenicima dati kontrolnu tabelu za redigovanje kako bi izvršili samoprocjenu uspješnosti svoga rada. (Samoocjenjivanje) Učenici će popuniti kontrolnu tabelu navodeći primjere za svaku tvrdnju. Za ovu aktivnost učenici imaju 10 minuta.</p>

TVRDNJA	PRIMJER
Koristio/la sam barem 3 činjenice koje su navedene u tekstu.	1. _____ 2. _____ 3. _____
Moj sastav ima najmanje 10 rečenica.	
Smatram dobrim u mom sastavu	
Dio kojim nisam zadovoljan u mom sastavu	
Jedan od načina da se poboljša moj sastav	

Aktivnost 6: Učenicima objasniti domaću zadaću, a to je da se pripreme za prezentaciju o svojoj domovini Bosni i Hercegovini na nekom malom plakatu (*npr. format papira iz bloka br. 5. – možete pronaći fotografije gradova, crtati državna obilježja, pisati sve o svojoj domovini. Mogu koristiti i dijelove teksta koji su pisali na današnjem času. U ovom zadatku im mogu pomoći i roditelji.*)

Formativna procjena za ovaj čas: Koristeći tabelu za samoocjenjivanje, pokupiti učeničke radove – sastave, radi procjene uspješnosti i pružanja povratne informacije učenicima. Pregledati i tabelu za samoprocjenu.

Tehnologija/mediji koje treba koristiti na ovom času: KWL-tabela s prethodnog časa, Listić – Kontrolna tabela za redigovanje i samoprocjenu, Nastavni listić za pisanje paragrafa, pismo roditeljima

Razmišljanje nakon časa:

Šta je na ovom času bilo dobro za vaše učenike?

Koje promjene biste preporučili za:

a) sljedeći čas?

b) poboljšanje ovog časa?

Autor pripreme:

Sadeta Bukva, profesor razredne nastave, OŠ "Safvet-beg Bašagić" Visoko

Prilozi:

**Plan rada za obradu lekcije: Moja domovina Bosna i Hercegovina – Informativni tekst
3.razred**

Samostalno pisanje paragrafa o domovini

Ime i prezime: _____

Datum: _____

MOJA DOMOVINA

KONTROLNA TABELA ZA SAMOOCJENJIVANJE

TVRDNJA	PRIMJER
Koristio/la sam barem 3 činjenice koje su navedene u tekstu.	1. _____ 2. _____ 3. _____
Moj sastav ima najmanje 10 rečenica.	
Smatram dobrim u mom sastavu	
Dio kojim nisam zadovoljan u mom sastavu	
Jedan od načina da se poboljša moj sastav	

Povratna informacija nastavnika:

Dragi roditelji,

Danas smo u našem razredu učili tekst pod nazivom „Moja domovina Bosna i Hercegovina“. Domaća zadaća za vašeg sina/kćerku je da se pripremi za prezentaciju o svojoj domovini Bosni i Hercegovini na nekom malom plakatu (npr. blok br. 5.) – mogu se pronaći fotografije gradova, crtati državna obilježja, pisati sve što žele reći o svojoj domovini.

Molimo Vas da nam sutra vratite ovu bilješku preko svog sina/kćerke.

Hvala!

Učiteljica

Datum: _____

	DA	NE
Moj sin/kćerka _____ se pripremio/la za prezentaciju.	☐	☐
Moj sin/kćerka je koristio/la navedene činjenice iz teksta.	☐	☐
Moj sin/kćerka je koristio/la i druge izvore za pripremu prezentacije.	☐	☐
Moj sin/kćerka je spomenuo/la važne detalje vezane za tekst.	☐	☐

Potpis roditelja _____

Strategija za Čitanje, Usmeno izražavanje i slušanje i Pisanje

Oblast-i: Čitanje, Usmeno izražavanje i slušanje i Pisanje

Razred-i: I–V

Strategija: Vizija

Svrha: Poticanje učenika na kritičko mišljenje i iznošenje vlastitih ideja i razmjena vlastitih ideja s drugima.

Koraci za nastavnika:

1. Prije početka rada na samoj strategiji s učenicima je potrebno razgovarati o datoj temi. Navoditi učenike pitanjima da promisle o onome što je sadržaj teksta.
2. Podjela učenika u 4 grupe i papirića za pisanje ideja. Postavljanje inicijalnog pitanja, koje treba izražavati stav i mišljenje učenika. Uspostava pravila za pisanje ideja, npr. Jedna kartica jedna ideja, jedna ideja 3–5 riječi, Pisati štampanim slovima i sl.
3. Učenici samostalno pišu ideje na kartice, zatim u grupi razmjenjuju svoje ideje. Nastavnik traži da sada kao grupa napišu zajedničke ideje na kartice. Također i za ove kartice važe ista pravila. Potrebno je napisati 7–10 kartica.
4. Nastavnik čita ideje svake grupe i kroz razgovor s učenicima vrši grupisanje ideja prema sličnosti u kolone ili krugove.
5. Zatim slijedi davanje naslova svakoj koloni, tj. imenovanje svake kolone. Poželjno bi bilo da učenici i objasne zašto određena kolona treba imati određeni naslov, te da to potkrijepe sadržajima iz teksta.
6. Nastavnik zatim daje slijedeći zadatak, na način da učenici koriste napisane ideje s table u svom radu.

Modifikacije:

- U I i II razredu ova strategija može biti primijenjena tako da učenici svoje ideje ilustruju. Na taj način može nastati i priča u nizu slika.
- U III i IV razredu može se koristiti kod pisanja na osnovu datih tematskih riječi, tako što će se nazivi kolona sastojati od datih tematskih riječi.
- U nastavi gramatike strategija je primjenjiva za ponavljanje obrađenih gramatičkih sadržaja.
- Učenici starijeg uzrasta mogu primijeniti ovu strategiju prilikom osmišljavanja /planiranja/ rada u vannastavnim aktivnostima. Učešće učenika u planiranju rada.

Kada treba primijeniti ovu strategiju:

Najbolje je primjenjivati strategiju na časovima kada je potrebno da učenici izraze svoje mišljenje, kada kritički promišljaju o određenoj temi ili kod generiranja ideja za pisanje prilikom Procesu pisanja u 5 koraka.

Autor: Sadeta Bukva, profesor razredne nastave, OŠ „Safvet-beg Bašagić“ Visoko

Tabela za formativnu procjenu: Čitanje, Usmeno izražavanje i slušanje i Pisanje

KRITERIJI	1 ISPOD STANDARDA	2 PRIBLIŽNO NIVOU STANDARDA	3 STANDARDNI NIVO	4 IZNAD STANDARDA
POSTAVLJANJE PITANJA I DAVANJE ODGOVORA NA OSNOVU DOKAZA IZ TEKSTA	Pravi greške u odgovorima i ima teškoće u postavljanju pitanja.	Uz pomoć i poticaj postavlja pitanja i daje odgovore na pitanja vezana za tekst.	Postavlja pitanja u vezi s važnim detaljima u tekstu, te traži odgovore samostalno u tekstu.	Pitanja i odgovore dopunjava dodatnim informacijama, unoseći i vlastito mišljenje.
IZRAŽAVANJE VLASTITIH IDEJA KROZ PREZENTACIJU	Predstavlja temu s veoma malo činjenica i teško postavlja pitanja i daje odgovore.	Predstavlja temu, ali mu je potrebna pomoć u postavljanju pitanja ili davanja odgovora.	Postavlja pitanja da provjeri razumijevanje prezentiranih informacija, drži se teme i povezuje njihove komentare s primjedbama ostalih.	Predstavlja temu koristeći razne oblike prezentiranja, daje dodatna objašnjenja sagovornicima i povezuje njihove komentare u rezime prilikom finaliziranja prezentacije.
PISANJE TEKSTA KORIŠTENJEM ARGUMENATA	Piše o temi koristeći veoma malo činjenica i bez davanja argumenata koji idu u prilog činjenicama.	Predstavlja temu pismeno i daje argumente koristeći više činjenica, ali ne uspijeva samostalno graditi organizacionu shemu za navođenje argumenata.	Predstavlja temu ili tekst o kojem piše, iznosi mišljenje i gradi organizacionu strukturu navodeći argumente.	Predstavlja temu koristeći složenije dodatne informacije, uspješno gradi organizacionu shemu prilikom iznošenja činjenica i argumenata a prilikom pisanja iznosi vlastito mišljenje bazirano na iskustvima koja je stekao istraživanjem različitih izvora.

Priprema za čas br. 1: Čitanje/Ključne ideje i detalji/Ribar iz Cefalua/Đani Rodari
Razred: III

Ishod učenja:

- Prepoznaje i objašnjava ključne ideje teksta i njihove razrade; rezimira ključne ideje na osnovu detalja koji ih dokazuju.
- Analizira likove, događaje i ideje, te njihove međudnose u tekstu.

Pokazatelj razreda koji se pohađa:

- Prepričava priče iz različitih kultura, utvrđuje glavnu poruku i objašnjava kako se ona prenosi putem važnih detalja u tekstu.
- Opisuje likove u priči (npr. njihove osjećaje, motivacije, osobine) i utvrđuje kako njihovi postupci doprinose razvoju radnje.

Uvod u učenje:

Kako ćete pobuditi interesovanje učenika i nadograditi njihovo prethodno znanje da biste ih uveli u sadržaj ovog časa, ciljeve učenja i aktivnosti?

Aktivnost 1: Slušanje pjesme „Zlatna ribica“ (Seid Memić Vajta)

Aktivnost 2: Razgovor o sadržaju pjesme (O čemu se pjeva u pjesmi? Jeste li čuli prije za zlatnu ribicu? Koji je njen „zadatak“? (Ispunjava želje)

Aktivnost 3: Strategija „Brainstorming“

Nastavnik piše na tabli riječ ŽELJA, učenici govore svoje želje, koje nastavnik zapisuje na tabli.

ŽELJA - zdravlje
- ljubav
- igračke
- novac....

Razgovaraju o tim željama, zadržavajući se na novcu (Zašto novac? Kakvi možemo postati zbog novca?)

Najava nastavne jedinice: Danas ćemo čitati priču (bajku) o jednom ribaru, a vidjet ćete kakve veze ima s ovim što smo pričali... Priča se zove Ribar iz Cefalua, a napisao ju je Đani Rodari.

Kroz učenje:

Koje nastavne aktivnosti će učenici realizirati da bi izgradili svoje znanje, vještine i razumijevanje i tako ostvarili ciljeve časa?

Aktivnost 4: Nastavnik interpretativno čita priču.

Aktivnost 5: Strategija „Veliko 4“ (globalna analiza)

- Šta je ribar našao u ulovljenoj ribici?
- Kakvu moć je imao morski dječak?
- Kako se ponašao ribar kad se obogatio?
- Šta je ribar učinio morskom dječaku?

Aktivnost 6: Strategija „Pročitaj – slušaj – zalijepi“

Rad u parovima. Učenicima su podijeljeni papir i trake na kojima je napisana po jedna rečenica iz toka događaja. Zadatak je da svaki par pažljivo pročita rečenicu te tu traku zalijepi na tablu (ili hamer papir) pravilnim redoslijedom. Svaki par čita naglas svoju rečenicu i onda ih lijepe. Nastavnik ih usmjerava.

(- Ribar je imao slab ulov.

- Ribar je upecao ribu.

- U ribi se nalazio morski dječak

- Ribar nosi dječaka kući.

- Dječak pomaže ribaru pokazujući gdje ima najviše ribe.

- Ribar postaje bogat.

- Ribar se ponaša nečovječno.

- Morski dječak ga upozorava.

- Dječak je bačen u more.)

Aktivnost 7: Strategija „Misli – upari – razmijeni“

- Kako do ideje?

Učenici u parovima razmjenjuju ideje kako bi došli do zajedničke ključne ideje. Slične ideje zapisuju na tabli. Nastavnik zapisuje jednu zajedničku ideju.

Ideja: Ako smo nezahvalni i ne cijenimo dobročinstvo, sve što imamo vrlo lako možemo izgubiti.

Nakon učenja:

Kako ćete pomoći učenicima da rezimiraju i primijene naučeno ili da postave ciljeve za sljedeći čas? Šta će učenici uraditi da vježbaju i prošire znanje o ovome što su naučili na ovom času?

Aktivnost 8: Učenici imenuju likove iz priče i zapisuju ih.

Likovi: Ribar i morski dječak

Aktivnost 9: Nastavnik dijeli nastavne listiće za individualni rad. Na nastavnom listiću su napisane osobine ribara i morskog dječaka, kao i neke osobine koje ne pripadaju nikome.

Učenici razvrstavaju pravilno osobine kao slijedi: dobar, zločest, mudar, nezahvalan, pravedan, pohlepan, sebičan, drzak, lijep, ružan,....

RIBAR	MORSKI DJEČAK

Aktivnost 10: Domaća zadaća – naučiti pravilno čitati tekst, obratiti pažnju na interpunkcijske znakove te se „unijeti glumački“ u priču uz pomoć roditelja.

Formativna procjena za ovaj čas: rezultati rada u parovima (tok događaja i ključna ideja), nastavni listići za individualni rad (osobine likova)

Tehnologija/mediji koje treba koristiti na ovom času: CD player, CD s kompozicijom, nastavne trake, nastavni listići sa zadacima

Razmišljanje nakon časa:

Šta je na ovom času bilo dobro za vaše učenike?

Koje promjene biste preporučili za:

a) *sljedeći čas?*

b) *poboljšanje ovog časa?*

Autor pripreme:

Eldina Jusić, nastavnik razredne nastave, OŠ „Omer Mušić“ Kakanj

**Priprema za čas br. 2: Usmeno izražavanje i slušanje/Prezentacija znanja i ideja/
Ribar iz Cefalua/Đani Rodari**

Razred: III

Ishod učenja:

- Prezentira informacije, nalaze i dokaze tako da slušatelji mogu slijediti tok obrazlaganja, a organizacija, razvoj i stil primjereni su zadatku, svrsi i publici.
- Prilagodi govor različitim kontekstima i komunikacijskim zadacima.

Pokazatelj razreda koji se pohvađa:

- Izvještava o temi ili tekstu, ispriča priču ili detaljno prepričava iskustvo uz odgovarajuće činjenice i relevantne, opisne detalje, govoreći jasno, odgovarajućim ritmom.
- Izražava se punim rečenicama.

Uvod u učenje:

Kako ćete pobuditi interesovanje učenika i nadograditi njihovo prethodno znanje da biste ih uveli u sadržaj ovog časa, ciljeve učenja i aktivnosti?

Aktivnost 1: Strategija „SLOVO PO SLOVO“

Učenicima su podijeljena slova (slagalice) od kartona. Svaki učenik ima zadatak da od ponuđenih slova sastavi svoju riječ i pročita je naglas. Učenici se igraju sastavljajući riječi.

Sastavljene riječi su: bajka, more, mreža, riba, ribar, Cefalu, morski dječak.

Aktivnost 2: Razgovor o sastavljenim riječima.

(Zašto ste složili baš te riječi? Koju bajku smo čitali prošli čas? Koje likove ste pronašli? Kakav je bio ribar? Kakav je bio morski dječak?)

Aktivnost 3: Razgovor o sadržaju domaćeg zadatka.

Šta je bio domaći zadatak za današnji čas? (Pravilno, izražajno i tačno naučiti čitati priču. „Unijeti se glumački“ u likove uz pomoć roditelja.) Da li je bilo teško vježbati čitanje na takav način? Jesu li vam roditelji pomogli? Kako?

Najava cilja časa: Danas ćemo biti mali glumci. Vježbat ćemo usmeno izražavanje kroz dramatizaciju bajke „Ribar iz Cefalua“.

Kroz učenje:

Koje nastavne aktivnosti će učenici realizirati da bi izgradili svoje znanje, vještine i razumijevanje i tako ostvarili ciljeve časa?

Aktivnost 4: Slušanje pjesme „Zlatna ribica“ dok nastavnik priprema svoju „zadaću“ koja je data u aktivnosti 5.

Aktivnost 5: Nastavnik priprema scenu za glumu (plavo, veliko platno je more, štap za pecanje, ribarske čizme, kabanica, šešir, klupa /čamac/; te projektor i platno na kojem je putem projekcije prikazan tekst bajke).

Aktivnost 6: (Kako odabrati glumce?) Strategija „ZAVRTI TOČAK“

(Od kartona je napravljen veliki točak. Točak je podijeljen na trokutiće. Na svakom trokutiću su napisana 2 broja (brojevi iz dnevnika). Neko od učenika vrti točak, da bi se formirali parovi za rad. (6 parova su glumci.) Zadnja tri izvučena para su naratori.

Aktivnost 7: Učenici vježbaju čitanje u trojkama.

Aktivnost 8: Nastavnik vrti točak da bi odabrali prvi trojku za glumu, a prva trojka vrti točak za sljedeću trojku...

Aktivnost 9: Učenici izvode igrokaz. Nastavnik im pomaže i usmjerava ih.

Aktivnost 10: Ostali učenici pažljivo prate izvođenje. Na kraju izlaganja svih parova, pišu na papiriće koji par je najbolji i zašto. (*Ovo je vid vršnjačkog procjenjivanja.*)

Nakon učenja:

Kako ćete pomoći učenicima da rezimiraju i primijene naučeno ili da postave ciljeve za sljedeći čas? Šta će učenici uraditi da vježbaju i prošire znanje o ovome što su naučili na ovom času?

Aktivnost 11: Nastavnik dijeli učenicima nastavne listiće za samostalan rad.

1. Zaokruži DA ili NE!

Ribar je uvijek imao dobar ulov.	DA	NE
U ribici je bio morski dječak.	DA	NE
Ribar je odveo dječaka kući.	DA	NE
Dječak nije pomogao ribaru.	DA	NE
Ribar je upozorio dječaka rekavši muda sve što je nastalo može i nestati .	DA	NE
Ribar je bacio dječaka u more.	DA	NE

2. Dopuni rečenicu!

Da sam ja ribar poslušao bih morskog dječaka zato što _____.

Aktivnost 12: Zadavanje domaće zadaće.

Razmisлити o tome kakav kraj priče biste vi željeli. Promijeniti kraj priče onako kako vi želite.

Formativna procjena za ovaj čas: slova od kartona (povezivanje s bajkom), nastavni listići za samostalan rad, angažovanje i trud svakog učenika u radu u trojkama

Tehnologija/mediji koje treba koristiti na ovom času: tekst bajke, CD player, CD s kompozicijom, projektor, ribarski pribor, nastavni listići sa zadacima, kartonski točak

Razmišljanje nakon časa:

Šta je na ovom času bilo dobro za vaše učenike?

Koje promjene biste preporučili za:

a) sljedeći čas?

b) poboljšanje ovog časa?

Autor pripreme:

Eldina Jusić, nastavnik razredne nastave, „Omer Mušić“ Kakanj

Priprema za čas br. 3: Pisanje/Vrste i namjene teksta/Ribar iz Cefalua/Dani Rodari
Razred: III

Ishod učenja:

- Piše pripovjedne tekstove kako bi razvio stvarna ili zamišljena iskustva ili događaje koristeći odgovarajuću tehniku, dobar odabir detalja i dobro strukturiran redosljed događaja.

Pokazatelj razreda koji se pohvađa:

- Piše o stvarnim ili izmišljenim doživljajima ili događajima, slijedi tok radnje i opisuje važne detalje.

Uvod u učenje:

Kako ćete pobuditi interesovanje učenika i nadograditi njihovo prethodno znanje da biste ih uveli u sadržaj ovog časa, ciljeve učenja i aktivnosti?

Aktivnost 1: Primjena strategije „**Generiranje ideja za pisanje pripovjednih tekstova**“ na nivou odjeljenja. (Učenici objašnjavaju domaći zadatak – **Razmisliti** o tome kakav kraj priče bismo željeli, odnosno, promijeniti kraj priče.)

Aktivnost 2: Nekoliko učenika izlaže svoje ideje. Usmeni plan priče svakog učenika je različit, ali ima i sličnih elemenata. Slijedi uočavanje sličnih misli i ideja s fokusom na ključne detalje i tok radnje. (**Planiranje**)

Najava cilja časa i zapisivanje naslova na tabli: Ribar iz Cefalua – vježba pisanja s promjenom kraja priče

Kroz učenje:

Koje nastavne aktivnosti će učenici realizirati da bi izgradili svoje znanje, vještine i razumijevanje i tako ostvarili ciljeve časa?

Aktivnost 3: Nakon razmjenjivanja misli i ideja, nastavnik učenicima dijeli papire za samostalan rad. Učenici pišu ideje na papir stavljajući u fokus sadržaj (dobar početak, sredina i kraj), a ne gramatiku i pravopis. (**Pisanje**)

Aktivnost 4: Nastavnik lijepi plakat s pažljivo odabranim riječima, koje učenici mogu koristiti kako bi poboljšali i obogatili svoje priče. Nakon završetka, učenici u paru čitaju radove, te jedni drugima predlažu promjene, uključujući i promjenu naslova priče. (**Revizija**)

Aktivnost 5: Korištenjem strategije „**Zavrti točak**“, nastavnik bira prvog pisca da pročita novonastalo djelo.

Aktivnost 6: Učenici čitaju svoja mala, umjetnička djela (tri ili četiri učenika).

_____ (naslov priče)

Jednom je jedan ribar iz Cefalua, vukući mrežu, osjetio da je jako teška, pa je pomislio da će u njoj naći ko zna šta.....

Morski dječak je sve to vidio i čuo, pa mu je rekao jedne večeri – Pazi, ono što je nastalo, može i nestati! **Ribar je** _____

_____ (pisac)

Nakon učenja:

Kako ćete pomoći učenicima da rezimiraju i primijene naučeno ili da postave ciljeve za sljedeći čas? Šta će učenici uraditi da vježbaju i prošire znanje o ovome što su naučili na ovom času?

Aktivnost 7: Učenici rade individualno **redigovanje**.

Primjena tehnike **VRIP/CUPS**, koja će nastavniku služiti za formativnu procjenu.

U mom pisanju postoji **VRIP (CUPS – šolje)**!

Velika slova (Capitals) na početku svake rečenice i za imena likova i nazive mjesta!

Razumijevanje (Understanding) – čitam sebi naglas i tekst ima smisla!

Interpunkcija (Punctuation) koja je tačna!

Pisanje (Spelling) koje je tačno!

Učenik _____

Aktivnost 8: Zadavanje domaće zadaće.

Detaljno uraditi reviziju malih, umjetničkih djela, kako bi radovi bili objavljeni. **Objavljivanje** radova planirano je za naredni roditeljski sastanak, da bi više angažovali i motivirali kako učenike tako i njihove roditelje.

Formativna procjena za ovaj čas: nastavni listići za kontrolnu listu za redigovanje, **VRIP/CUPS**, rezultati aktivnosti u paru

Tehnologija/mediji koje treba koristiti na ovom času: učenički radovi, plakat, kartonski točak

Razmišljanje nakon časa:

Šta je na ovom času bilo dobro za vaše učenike?

Koje promjene biste preporučili za:

a) sljedeći čas?

b) poboljšanje ovog časa?

Autor pripreme:

Eldina Jusić, nastavnik razredne nastave, OŠ „Omer Mušić“ Kakanj

Prilozi:

Kontrolna lista za redigovanje

U mom pisanju postoji **VRIP (CUPS – šolje)**!

Velika slova (Capitals) na početku svake rečenice i za imena likova i nazive mjesta!

Razumijevanje (Understanding) – čitam sebi naglas i tekst ima smisla!

Interpunkcija (Punctuation) koja je tačna!

Pisanje (Spelling) koje je tačno!

Učenik _____

Strategija za Čitanje, Usmeno izražavanje i slušanje i Pisanje

Oblast-i: Čitanje, Usmeno izražavanje i slušanje i Pisanje

Razred-i: I–V

Strategija: Zavrti točak

Svrha: Koristiti ovu strategiju za vježbe čitanja, ponavljanje nastavnih sadržaja iz gramatike, ortografije i ortoepije, sistematizaciju stečenih znanja i primjenu istih tokom jezičko-stilske analize književnog teksta.

Koraci za nastavnika:

Opcija 1. Vježba čitanja rečenica/odlomaka iz pročitanoog teksta

1. Nastavnik je pripremio „jezički točak“ koji sadrži deset polja na kojima se mogu nalaziti riječi, rečenice, sintagme, anagrami i slični sadržaji u zavisnosti od jezičke vježbe koja će se koristiti na času.
2. Učenici su podijeljeni u male grupe i usmjereni na zadatak pomoću nastavnih listića na kojima su napisane vrste čitanja (brzo čitanje, tačno čitanje, jasno čitanje, glasno čitanje).
3. Predstavnici grupa izlaze pred tablu, zavrte točak jedanput (jedan po jedan predstavnik) i čitaju rečenicu ili odlomak iz priče. Ostali učenici pažljivo slušaju i određuju kako je pročitana rečenica/odlomak i popunjavaju ček listu s karakteristikama čitanja dodajući kvačicu u polja s karakteristikama:
 - ✓ brzo čitanje
 - ✓ tačno čitanje
 - ✓ jasno čitanje
 - ✓ glasno čitanje
4. Kratki osvrt na pročitane rečenice/odlomke iz priče i vrste čitanja. Nastavnik poentira da na vrstu čitanja utiču i interpunkcijski znaci (.,?!) i da ih je važno pratiti tokom čitanja jer nam oni služe da odredimo način čitanja, tj. elemente izražajnosti i interpretativnosti.

Opcija 2. Glasovi č, ć, dž, đ u riječima preuzetim iz pročitanoog teksta

1. Nastavnik je na „jezičkom točku“ ranije napisao u predviđenih deset polja po pet riječi s afrikatima. Uzete su riječi iz teksta koji se čitao, a u slučaju malog broja riječi s afrikatima, moguće je napraviti izvedenice prefiksacijom i sufiksacijom što će poslužiti kao vježba za bogaćenje rječnika (npr. kuće – kućići, ćošak – ćoškić, džep – džeparoš, đon – pođoniti i sl.)
2. Predstavnici grupa izlaze pred tablu i jedan po jedna zavrte točak. Kada jedan učenik zavrti točak, pročitat će sve riječi s polja na kome se zaustavio točak, a zatim članovi njegove grupe čitaju riječi horski uz zadatak koji im da njihov vođa (npr. čitajte riječi glasno, čitajte riječi brzo, čitajte riječi uz smijeh, čitajte riječi sporo i sl.)

3. Nastavnik poentira da afrikati imaju važnu ulogu i da je potrebno iste pravilno pisati i izgovarati jer promjenom afrikata, tj. pogrešnim izgovorom riječi mijenjaju značenje, a tekst koji se čita gubi smisao.

Opcija 3. Pisanje skupina „je“ i „ije“ u riječima preuzetim iz pročitano­g teksta

1. Nastavnik je na „jezičkom točku“ ranije napisao u predviđenih pet polja po pet riječi sa skupinama „je“ i „ije“ u riječima koje su preuzete iz pročitano­g teksta ili neke druge riječi koje u sebi sadrže navedene skupine. (npr. mlijeko, vrijedan, dijete, djeca, vjeverica, brijeg ...) i prekrije ih papirom na kojem je upisan redni broj od 1. do 5.
2. Nastavnik učenicima dijeli zadatke za samostalan rad. Prethodno je formirano pet grupa učenika, a unutar grupa učenici rješavaju različite zadatke. Svaki učenik iz kutije izvlači po jedan broj (od 1. do 5.).
3. Nastavnik zavrti točak jedanput. Sve „jedinice“ rješavaju zadatak na nastavnom listiću označen brojem na kome je stao točak nakon okretanja. (Ostale zadatke će riješiti popuniti tokom prezentacije predstavnika „dvojki“, „trojki“, „četvorki“, „petica“.) Nastavnik ponovo zavrti točak kako bi dodijelio zadatak za „dvojke“, pa zatim za „trojke“, „četvorke“, „petice“. Na ovaj način postiže se diferencijacija zadataka unutar malih grupa. Učenici rade na zadacima iste težine ali su diferencirani.
4. Nakon individualnog rješavanja zadataka, sve „jedinice“ sjedaju u jednu grupu, „dvojke“ u drugu, „trojke“ u treću, „četvorke“ u četvrtu, „petice“ u petu.
5. Slijedi upoređivanje rješenja na nivou malih grupa: 1, 2, 3, 4 i 5.
6. Grupe biraju predstavnike za prezentaciju. Po jedan predstavnik iz svake grupe izlazi pred tablu, skida papir kojim su prekriveni njihovi zadaci i dopunjava riječi koje je nastavnik napisao skupinama „je“ i „ije“, a ostali učenici nakon popunjavanja horski čitaju riječi glasno i izražajno.
7. Nastavnik poentira da skupine „je“ i „ije“ imaju važnu ulogu i da je potrebno iste pravilno pisati i izgovarati. Moguće je navesti neke najčešće greške koje se dešavaju prilikom pisanja (mljeko, dijeca, mjesto, ljepo, ili napraviti razliku između **sjedi** na stolici – **sijedi** kosa)

Modifikacija: Učenici prvog razreda točak mogu koristiti poslije svakog obrađenog slova, povezujući slovo sa slikom, inicijalna, medijalna i finalna pozicija glasa/slova u riječima, a kasnije za slogove, riječi i rečenice. Učenici petog razreda mogu „jezički točak“ koristiti kada usvoje sve vrste riječi (imenice, glagoli, zamjenice, pridjevi, brojevi) ili za subjekatski i predikatski skup riječi.

Kada treba primijeniti ovu strategiju: Ovu strategiju treba primijeniti za kratke jezičke vježbe i igre, pravopisne ili gramatičke vježbe u glavnom dijelu sata na određenom tekstu koji je analiziran na prethodnom času (jezičko-stilska analiza), u vježbama čitanja različitim tempom, dinamikom, za ponavljanje obrađenih nastavnih sadržaja na kraju polugodišta ili školske godine – sistematizacija, za odmor i relaksaciju učenika na kraju dana ili za kreativno pisanje.

Autor: Eldina Jusić, nastavnik razredne nastave, OŠ „Omer Mušić“ Kakanj

Tabela za formativnu procjenu: Čitanje, Usmeno izražavanje i slušanje i Pisanje

KRITERIJI	1 ISPOD STANDARDA	2 PRIBLIŽNO NIVOU STANDARDA	3 STANDARDNI NIVO	4 IZNAD STANDARDA
PREPRIČAVANJE PRIČE I UOČAVANJE GLAVNE PORUKE	Prepričava priču uz pomoć nastavnika i detaljnih pitanja, uočava bilo koju ideju iz teksta uz nastavnikov poticaj.	Prepričava priču uz pomoć uopćenih pitanja uz nedostatak detalja, uočava glavnu ideju.	Prepričava priče iz različitih kultura, utvrđuje glavnu poruku i objašnjava kako se ona prenosi putem važnih detalja u tekstu.	Samostalno prepričava priču s unošenjem elemenata mašte, pouku povezuje sa situacijama iz stvarnog života.
OPIS LIKOVA I TOK DOGAĐAJA	Uočava likove u priči, ali ne i tok radnje.	Uočava neke osobine likova na osnovu postupaka, ali ne i vezu između postupaka i radnje.	Opisuje likove u priči (npr. njihove osjećaje, motivacije, osobine) i utvrđuje kako njihovi postupci doprinose razvoju radnje.	Detaljno opisuje likove. Upoređuje ih s likovima iz drugih priča ili iz stvarnog života. Uočava vrhunac radnje i postupak likova u raspletu radnje.
IZVJEŠTAVANJE O TEKSTU, PRIČANJE, PREPRIČAVANJE JASNIM GOVOROM	Uz pomoć i poticaj nastavnika uspijeva prepričati priču, govor pomalo nejasan, ritam jednoličan.	Izvještava o temi ili tekstu, prepričava s vrlo malo detalja i uz nedostatak činjenica, govor je jasan. Ritam prilagođen nekim situacijama.	Izvještava o temi ili tekstu, ispriča priču ili detaljno prepričava iskustvo uz odgovarajuće činjenice i relevantne, opisne detalje, govoreći jasno, odgovarajućim ritmom.	Samostalno izvještava o temi ili tekstu. Izvještavanje je kreativno, bogato detaljima i opisima. Govor je jasan, ritam prilagođen datoj situaciji.
IZRAŽAVANJE PUNIM REČENICAMA	Uz poticaj i pomoć nastavnika formuliše jednostavnije rečenice.	Samostalno formuliše jednostavnije rečenice.	Izražava se punim rečenicama.	Izražava se punim, složenim rečenicama koje su bogate detaljima.
PISANJE O DOŽIVLJAJIMA I DOGAĐAJIMA, PRAĆENJE TOKA	Piše o doživljajima i događajima kratkim rečenicama. Za tok radnje i opisivanje detalja treba pomoć nastavnika.	Piše o doživljajima i događajima potpunijim rečenicama, slijedi tok radnje.	Piše o stvarnim ili izmišljenim doživljajima ili događajima, slijedi tok radnje i opisuje.	Piše samostalno o doživljajima i događajima, slijedi tok događaja.

Priprema za čas br. 1: Čitanje/Ključne ideje i detalji/Ribar iz Cefalua/Đani Rodari
Razred: III

Ishod učenja:

- Prepoznaje i objašnjava ključne ideje teksta i njihove razrade; rezimira ključne ideje na osnovu detalja koji ih dokazuju.
- Analizira likove, događaje i ideje, te njihove međudnose u tekstu.

Pokazatelj razreda koji se pohađa:

- Prepričava priče iz različitih kultura, utvrđuje glavnu poruku i objašnjava kako se ona prenosi putem važnih detalja u tekstu.
- Opisuje likove u priči (npr. njihove osjećaje, motivacije, osobine) i utvrđuje kako njihovi postupci doprinose razvoju radnje.

Uvod u učenje:

Kako ćete pobuditi interesovanje učenika i nadograditi njihovo prethodno znanje da biste ih uveli u sadržaj ovog časa, ciljeve učenja i aktivnosti?

Aktivnost 1: Učenicima postaviti zadatak da otkriju ko ili šta se nalazi na slikama, a to će učiniti tako što će otkrivati polja, npr. učenik govori „otkrivam polje C1“ i pokušava pogoditi. Na slikama se nalazi ribar i dječak (dječak s perajima – morski dječak).

Aktivnost 2: Razgovor s učenicima: Da li ste čitali neke priče o ribaru? Po čemu je dječak na slici neobičan (nestvaran)? Kako zovemo priče u kojima se pojavljuju nestvarni likovi? Šta mislite kakva je veza između ribara i dječaka?

Svoje pretpostavke učenici će zapisati u sveske, a nekoliko učenika će saopštiti ono što pretpostavljaju.

Najava nastavne jedinice: Danas ćemo čitati bajku „Ribar iz Cefalua“ Đ. Rodari iz koje ćete saznati kakva je veza između ribara i morskog dječaka, kao i koliko ste bili uspješni u svojim pretpostavkama.

Kroz učenje:

Koje nastavne aktivnosti će učenici realizirati da bi izgradili svoje znanje, vještine i razumijevanje i tako ostvarili ciljeve časa?

Aktivnost 3: Strategija „Predviđanja“

Nastavnik čita bajku po odlomcima, a učenici predviđaju šta će se dalje dogoditi. Svoja predviđanja upisuju samostalno u tabelu u stupcu „mislim da će se dogoditi“, a ključne detalje koje budu čuli tokom čitanja nastavnika u stupcu „dogodilo se...“ Prije nastavka čitanja sljedećeg dijela priče razgovarati s učenicima da li su bili uspješni u svojim predviđanjima. Bajku „Ribar iz Cefalua“ čitati po sljedećim odlomcima:

1. Ribar je uhvatio ribicu ne veću od malog prsta.
2. U ribici se nalazi morski dječak.
3. Uz pomoć morskog dječaka ribar se obogatio
4. Morski dječak opominje ribara.
5. Morskog dječaka zatvorenog u školjku ribar baca u more.

MISLIM DA ĆE SE DOGODITI...	DOGODILO SE....

Aktivnost 4: Razgovor o sadržaju predviđanja u tabeli i događaja koji su se desili u bajci Koliko ste bili uspješni u svojim pretpostavkama o ribaru i neobičnom dječaku? Šta se uspješno pretpostavili? Šta se stvarno dogodilo?

Aktivnost 5: Strategija „Veliko 4“: Postaviti 4 pitanja za globalnu analizu:

- *O kome se govori u ovoj bajci?*
- *Šta je morski dječak donio ribaru iz Cefalua?*
- *Kako mu je ribar uzvratio?*
- *Šta je rekao morski dječak ribaru kad se on osilio od bogatstva?*

Iz globalne analize moguće je da učenici uoče mjesto i vrijeme radnje, a nastavnik će prostorno-vremenske dimenzije, tj. lokalizaciju teksta napisati na tabli.

Aktivnost 6: Strategija „Sažmi i razmijeni u paru“

Učenici unutar para imaju zadatak da pojedinačno razmisle o likovima, osobinama likova i ideji bajke. Zatim, u paru, treba da uoče sličnosti i razlike u svojim razmišljanjima i da napišu likove, osobine likova i ideju bajke.

Aktivnost 7:

Predstavnici parova čitaju naglas zabilješke. Nastavnik kanališe izlaganje i zapisuje na tabli.

Likovi: ribar iz Cefalua, morski dječak

Ribar iz Cefalua: sebičan, pohlepan, drzak, nezahvalan

Morski dječak: mudar, pravedan i nastoji upozoriti ribara

Idea: Ono što je nastalo može i nestati.

Aktivnost 8: Strategija „Nastavak na nedovršene rečenice“

Učenici su podijeljeni u sedam heterogenih grupa. Svaka grupa dobija po jednu traku na kojoj se nalazi jedna započeta rečenica koja se odnosi na radnju bajke, tj. jedan element toka događaja. Unutar malih grupa trebaju riješiti zadatke, tj. završiti ili dopuniti započete rečenice pozivajući se na tekst bajke. Primjeri nedovršenih rečenica:

1. Ribar je uhvatio ribicu _____.
2. U ribici se nalazio _____.
3. Ribar odnosi _____.
4. Uz pomoć morskog dječaka _____.
5. Bogati ribar je _____.
6. Morski dječak _____.
7. Morskog dječaka ribar _____.

Aktivnost 9: Formulisanje toka radnje putem nizanja traka s nedovršenim rečenicama. Predstavnici grupa čitaju naglas dovršene rečenice koje se odnose na elemente toka događaja. Elementi toka događaja se nižu od 1. do 7., tj. jedna traka ispod druge kako bi učenici uočili razvoj radnje. Nakon ovog zadatka moguće je uočiti glavni događaj za koji će se vezivati tema bajke.

Aktivnost 10: Strategija „T-tabela: Stvarni događaji – Nestvarni događaji“

Nastavnik dijeli učenicima tabele u koje učenici individualno upisuju stvarne i nestvarne događaje uočene u bajci.

Stvarni događaji	Nestvarni događaji

Nakon učenja:

Kako ćete pomoći učenicima da rezimiraju i primijene naučeno ili da postave ciljeve za sljedeći čas? Šta će učenici uraditi da vježbaju i prošire znanje o ovome što su naučili na ovom času?

Aktivnost 11: Individualni rad na nastavnim listićima – Poredati događaje onako kako su se dešavali u bajci.

Nastavnik dijeli nastavne listiće koji sadrže elemente toka događaja, ali slijed događaja ne prati razvoj radnje u bajci. Svaki učenik na liniju ispred elementa toka događaja upisuje odgovarajući redni broj, tj. formuliše pravilan redoslijed događaja.

Zadatak: Poredati događaje onako kako su se dešavali u bajci koristeći redne brojeve.

___ Morskog dječaka ribar je zatvorio u školjku i bacio u more.

___ Bogati ribar je postao pohlepan.

___ Ribar je uhvatio ribicu ne veću od malog prsta.

___ Ribar odnosi morskog dječaka kući.

___ Morski dječak opominje ribara.

___ Uz pomoć morskog dječaka ribar se obogatio.

___ U ribici se nalazio morski dječak.

Aktivnost 12: Zadavanje domaće zadaće – Pročitati bajku.

Razmislite kod kuće i napišite: Šta biste rekli ribaru?

Šta biste rekli morskom dječaku?

Formativna procjena za ovaj čas: pretpostavke o vezi između ribara i neobičnog dječaka, T-tabela: „Stvarni događaji – Nestvarni događaji“, nastavni listići, nedovršene rečenice za tok događaja, rezultati rada u paru „Sažmi i razmijeni u paru“

Tehnologija/mediji koje treba koristiti na ovom času: tekst bajke, slika ribara i morskog dječaka, nastavni listići sa zadacima, T-tabela: „Stvarni događaji – Nestvarni događaji“, trake za nedovršene rečenice

Razmišljanje nakon časa:

Šta je na ovom času bilo dobro za vaše učenike?

Koje promjene biste preporučili za:

a) sljedeći čas

b) poboljšanje ovog časa?

Autor pripreme:

Fatima Milak, profesor razredne nastave, OŠ „Hasan Kikić“ Olovo

**Priprema za čas br. 2: Usmeno izražavanje i slušanje/Prezentacija znanja i ideja/
Ribar iz Cefalua/Đani Rodari**

Razred: III

Ishod učenja:

- Prezentira informacije, nalaze i dokaze tako da slušatelji mogu slijediti tok obrazlaganja, a organizacija, razvoj i stil primjereni su zadatku, svrsi i publici.
- Prilagodi govor različitim kontekstima i komunikacijskim zadacima.

Pokazatelj razreda koji se pohvađa:

- Izvještava o temi ili tekstu, ispriča priču ili detaljno prepričava iskustvo uz odgovarajuće činjenice i relevantne, opisne detalje, govoreći jasno, odgovarajućim ritmom.
- Izražava se punim rečenicama.

Uvod u učenje:

Kako ćete pobuditi interesovanje učenika i nadograditi njihovo prethodno znanje da biste ih uveli u sadržaj ovog časa, ciljeve učenja i aktivnosti?

Aktivnost 1: Razgovor o domaćoj zadaći

Nekoliko učenika će pročitati svoju poruku ribaru ili morskom dječaku. Dok učenici čitaju nastavnik zapisuje poruke u pripremljenu tabelu, te evidentira koji su učenici napisali iste ili slične poruke ribaru/morskom dječaku.

Ribaru bih rekao/rekla...	Morskom dječaku bih rekao/rekla...

Aktivnost 2: Razgovor o pročitanoj bajci primjenom strategije „Veliko 4“

- Šta smo čitali na prošlom času?
- O čemu se govori u bajci Ribar iz Cefalua?
- Ko su glavni likovi?
- Šta smo naučili iz ove bajke?

Najava nastavne jedinice: Danas ćemo vježbati usmeno izražavanje kroz dramatizaciju bajke Ribar iz Cefalua.

Kroz učenje:

Koje nastavne aktivnosti će učenici realizirati da bi izgradili svoje znanje, vještine i razumijevanje i tako ostvarili ciljeve časa?

Aktivnost 3:

Nastavnik dijeli učenike u 4 grupe po 5 učenika. Učenici (zatvorenih očiju) iz kutijice izvlače papiriće na kojima su napisani brojevi od 1 do 4 s jedne strane, također su papirići diferencirani i po bojama/ulogama: crveni (ribar), plavi (morski dječak), žuti (ribari) i zeleni (narator). Na ovaj način učenike podijeliti u grupe – jedinice čine jednu grupu, dvojke drugu, trojke treću, četvorke četvrtu, a prema boji papirića i napisanih uloga učenici dobijaju zadatke za naredne aktivnosti.

Aktivnost 4:

Učenici u grupama vježbaju čitanje i adaptaciju teksta koji će im trebati za dodijeljene uloge za igrokaz „Ribar iz Cefalua“. Fokus treba da stave na najvažnije detalje u bajci, događaje, ponašanje likova, pokrete – scenski prikaz radnje, govoriti jasno i odgovarajućim ritmom. (Učenici su prethodno na času likovne kulture izradili maske ribara i morskog dječaka, te uradili ilustraciju toka radnje.

Aktivnost 5:

Nakon priprema za izvođenje igrokaza, slijedi postavka scene (ilustracije toka radnje zalijepiti na zid).

Aktivnost 6: Dramatizacija bajke/Igrokaz „Ribar iz Cefalua“

Dok jedna grupa izvodi igrokaz ostale grupe su u ulozi publike i ocjenjivača, tj. popunjavaju karton s elementima. Grupe koje izvode bajku ne evaluiraju svoj rad. Ukoliko uoče da izvedba jedne grupe ima sve kriterije upisuju znak „+“ u ćelije tabele. Ukupan broj bodova koje jedna grupa može dobiti od preostale 3 grupe iznosi 9.

Kriterij	Grupa 1	Grupa 2	Grupa 3	Grupa 4
Sličnost s bajkom				
Jasnoća govora				
Scenska izvedba				

Aktivnost 7: Sumiranje rezultata nakon grupnog ocjenjivanja

Nastavnik na flip-chart tabli, u nacrtanu tabelu, upisuje dodijeljene bodove za svaku grupu. Učenici čitaju bodove koji se odnose na broj ispoštovanih kriterija, a nastavnik ih brojem unosi u tabelu.

Nakon učenja:

Kako ćete pomoći učenicima da rezimiraju i primijene naučeno ili da postave ciljeve za sljedeći čas? Šta će učenici uraditi da vježbaju i prošire znanje o ovome što su naučili na ovom času?

Aktivnost 8: Strategija „Nastavak na nedovršene rečenice“

Pobjednička grupa iz „T-tabele“ (uvod u učenje) odabire po jednu poruku ribaru i morskom dječaku. Nastavnik dijeli učenicima nastavne listiće s nedovršenim rečenicama, a učenici dopunjavaju rečenice osobinama koje proizlaze iz poruka. Primjeri nedovršenih rečenica:

Poruka ribaru ukazuje na _____.

Poruka morskom dječaku ukazuje na _____.

U ovoj bajci volio/voljela bih biti _____ zato što je _____.

Aktivnost 9: Zadavanje domaće zadaće

Ribar je zatvorio dječaka u veliku školjku i bacio ga u more. Većina bajki koje smo čitali ima sretan kraj, a ovu bajku pisac završava rečenicom: **Šta biste učinili na njegovom mjestu?**

Za domaću zadaću učenici će razmisliti šta bi uradili da su bili na dječakovom mjestu.

Učenici kod kuće generiraju ideje i planiraju pisanje prema procesu pisanja u pet koraka, a na narednom satu će raditi pisanje i eventualno elemente revizije i redigovanja s ciljem pravljenja razredne galerije.

Ribar iz Cefalua

....No ribar se nasmijao i nije ga poslušao. Štoviše, uhvatio je morskog dječaka, zatvorio ga u neku veliku školjku i bacio u more.

I ko zna koliko će vremena proći prije nego li se morski dječak oslobodi.

Šta biste vi učinili na njegovom mjestu?...

Formativna procjena za ovaj čas: T-tabela „Ribaru bih rekao/rekla, Morskom dječaku bih rekao/rekla“, tabela za sumiranje grupnih procjena, nastavni listić s nedovršenim rečenicama

Tehnologija/mediji koje treba koristiti na ovom času: maske, ilustracije, flip-chart tabla, kutijica s raznobojnim listićima

Razmišljanje nakon časa:

Šta je na ovom času bilo dobro za vaše učenike?

Koje promjene biste preporučili za:

a) *sljedeći čas?*

b) *poboljšanje ovog časa?*

Autor pripreme:

Fatima Milak, profesor razredne nastave, OŠ „Hasan Kikić“ Olovo

Priprema za čas br. 3: Pisanje/Gramatika i pravopis/Ribar iz Cefalua/Đani Rodari
Razred: III

Ishod učenja:

- Pokazuje vladanje pravopisnim pravilima i interpunkcijom.

Pokazatelj-i razreda koji se pohađa:

- Primjenjuje pravopisna pravila u pisanju u često korištenim riječima, nazivima i rečenicama, pravilno koristi znakove interpunkcije:
 - a. piše veliko početno slovo u ličnim imenima, imenima poznatih naselja i ustanova,
 - b. piše pravilno negaciju uz glagole u riječima koje se često koriste,
 - c. pravilno piše je/ije u često korištenim riječima,
 - d. pravilno piše afrikate č, ć, dž, đ u riječima koje često koristi,
 - e. koristi osnovne znake interpunkcije, čitko piše slova.

Uvod u učenje:

Kako ćete pobuditi interesovanje učenika i nadograditi njihovo prethodno znanje da biste ih uveli u sadržaj ovog časa, ciljeve učenja i aktivnosti?

Aktivnost 1: Primjena strategije „Generiranje ideja za pisanje pripovjednih tekstova“ na nivou odjeljenja

Učenici čitaju domaće zadatke, tj. nacрте *Šta biste učinili na njegovom mjestu?* Nastavnik će pružiti šansu za čitanje za 3 učenika. Nakon čitanja slijedi uočavanje sličnih elemenata s fokusom na ključne detalje i tok radnje. Učenici uočavaju da su sva tri učenika na različit način napisala nacrt nastavka bajke, ali da ima i zajedničkih, tj. sličnih elemenata. Nastavnik postavlja pitanje *Da li ima neko čiji je nacrt u potpunosti drugačiji od prethodna tri?* Četvrti učenik čita svoj nacrt. Nakon toga nastavnik naglašava da su sada svi pored svoje ideje čuli i tri/četiri nove od kojih su neke vezane za stvarne događaje, a neke za nestvarne.

Najava nastavne jedinice: Danas ćemo na osnovu bajke „Ribar iz Cefalua“ ponoviti rečenice po značenju, upotrebu velikog početnog slova, te umanje i uvećanje.

Kroz učenje:

Koje nastavne aktivnosti će učenici realizirati da bi izgradili svoje znanje, vještine i razumijevanje i tako ostvarili ciljeve časa?

Aktivnost 2: Strategija „Gramatika“

Opcija 1. Tačka, upitnik, uzvičnik

a) Nastavnik će podijeliti učenike u grupe po 6 učenika kako bi se unutar grupe formirala po 3 para. Podijeliti 3 seta listića na kojima su rečenice nastale na osnovu bajke „Ribar iz Cefalua“. Učenici trebaju odrediti vrstu rečenice, te na osnovu znaka rečenice formiraju se parovi unutar grupe (tačka-tačka, upitnik-upitnik, uzvičnik-uzvičnik).

Učenici će u paru preoblikovati dobijene rečenice u druge dvije vrste rečenica, tj. ako je izjavna u upitnu i uzvičnu.

Nastavni listići:

- **Nemoj me tako jako gnječiti**
- **Kako ćemo prehraniti svoju djecu**
- **Idemo na ribe**
- **Zatvorio je morskog dječaka u školjku**
- **Šta hoćeš od mene**
- **Mreža je bila puna prvoklasne ribe**

b) Učenici u formiranim parovima zamjenjuju listiće te zapisanu izjavnu rečenicu preoblikuju u upitnu koristeći upitnu riječ „li“.

c) Učenici slobodnim izborom oblikuju jednu od napisanih rečenica u potvrdnu/odričnu rečenicu. *Ova vježba će učenicima poslužiti za uvježbavanje pravilnog izgovora i pisanja rečenica po značenju, kao i upitne riječce „li“ i riječce „ne“.*

Opcija 2: Veliko početno slovo

Nastavnik učenicima dijeli kartice. Na karticama su napisane zajedničke imenice, tj. likovi i mjesta iz bajke ili likovi i mjesta koja su učenici upotrijebili pri izradi domaće zadaće. Za ovaj zadatak nastavnik će pripremiti prazne kartice i dok učenici budu rješavali prethodni zadatak upisati navedene imenice. Učenici u parovima formulišu rečenice dodajući uz zajedničku imenicu vlastitu, vodeći računa o smislu i potpunosti rečenice, kao i o upotrebi velikog početnog slova.

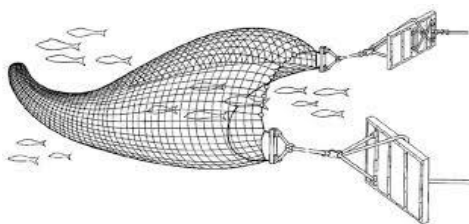
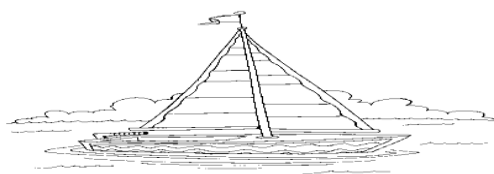
**ribar dječak mornari sin
grad selo more rijeka**

Ova vježba će poslužiti učenicima za uvježbavanje upotrebe velikog početnog slova u pisanju imena ljudi i naselja.

Opcija 3: Umanjenice i uvećanice

Nastavnik dijeli kartice na kojima su riječi ili slike s imenicama iz priče, ali i imenicama koje su učenici upotrijebili pri izradi domaće zadaće. Za ovaj zadatak nastavnik će pripremiti prazne kartice i dok učenici budu rješavali prethodni zadatak upisati navedene imenice.

**sin rijeka kamen prst
košulja sreća glas čamac ruka**

Ova vježba će poslužiti učenicima za pravilno pisanje i izgovor afrikata, kao i glasovnih/slovnih skupova ije/je.

Aktivnost 3: Izvještavanje na nivou velike grupe

Nastavnik će pripremiti tabele u koje će učenici znakom „+“ ili znakom „-“ obilježiti uspješnost uratka pojedinog para, ali i grupe. Tabela će poslužiti kao model za vršnjačko procjenjivanje, a nastavniku za formativnu procjenu o vještinama aktivnog slušanja, pravilnog pisanja i sl.

Unutar grupe su formirana 3 para pa svaki par može dobiti 6 bodova.

Nakon pojedine vježbe unutar svake grupe učenici će bilježiti uspješnost urađenog, a zatim slijedi evidencija uspješnosti rada svake pojedine grupe.

1. grupa			
<i>Elementi praćenja</i>	<i>1. par (tačka)</i>	<i>2. par (upitnik)</i>	<i>3. par (uzvičnik)</i>
<i>Smisao i potpunost rečenica</i>			
<i>Pisanje</i>			
<i>Izgovor</i>			

Nakon učenja:

Kako ćete pomoći učenicima da rezimiraju i primijene naučeno ili da postave ciljeve za sljedeći čas? Šta će učenici uraditi da vježbaju i prošire znanje o ovome što su naučili na ovom času?

Aktivnost 4: Primijeniti tehniku za redigovanje CUPS/VRIP

Učenici individualno rade redigovanje domaćeg zadatka, a za domaću zadaću će detaljno uraditi reviziju kao četvrti korak procesa pisanja u pet koraka prije izlaganja radova i pravljenja razredne galerije. Nastavniku listići s tehnikom VRIP služe za formativnu procjenu.

U mom pisanju postoji VRIP (CUPS – šolje)!

Velika slova (Capitals) na početku svake rečenice i za imena likova i nazive mjesta!

Razumijevanje (Understanding) – čitam sebi naglas i tekst ima smisla!

Interpunktacija (Punctuation) koja je tačna!

Pisanje (Spelling) koje je tačno!

Učenik _____

Pismene radove trebaju donijeti naredni čas, a na času likovne kulture će raditi ilustracije koje će pratiti njihovu priču. Zbirka ilustracija popraćenih njihovim pričama će poslužiti nastavniku i učenicima da kreiraju Razrednu galeriju kao formu za objavljivanje radova, tj. peti korak pri procesu pisanja u pet koraka.

Formativna procjena za ovaj čas: nastavni listići za grupni rad i rad u parovima, tabela za sumiranje rada u parovima, nastavni listić za kontrolnu listu za redigovanje VRIP/CUPS

Tehnologija/mediji koje treba koristiti na ovom času: učenički radovi, nastavni listići i kartice za strategiju „Graaamatika“

Razmišljanje nakon časa:

Šta je na ovom času bilo dobro za vaše učenike?

Koje promjene biste preporučili za:

a) sljedeći čas?

b) poboljšanje ovog časa?

Autor pripreme:

Fatima Milak, profesor razredne nastave, OŠ „Hasan Kikić“ Olovo

Strategija za Čitanje, Usmeno izražavanje i slušanje i Pisanje

Oblast-i: Čitanje, Usmeno izražavanje i slušanje i Pisanje

Razred-i: III–V

Strategija: Graaamatika

Svrha: Koristiti ovu strategiju za vježbe čitanja naglas, vježbe aktivnog slušanja, pravilnu upotrebu znakova interpunkcije i ponavljanje sadržaja iz gramatike, ortografije i ortoepije.

Koraci za nastavnika:

Opcija 1. Tačka, upitnik, uzvičnik

1. Podijeliti učenike u parove. Unutar grupe koja broji po 6 članova formirat će se po tri para.
2. Podijeliti materijal za rad (3 seta listića za svaki par po jedan s rečenicama iz teksta koji se interpretira bez znakova interpunkcije). Učenici unutar grupe izvlače listić s rečenicom te određujući joj pripadajući znak interpunkcije, formiraju parove (tačka-tačka, upitnik-upitnik, uzvičnik-uzvičnik)
 - a) Učenici će datu rečenicu preoblikovati u druge dvije vrste rečenica, tj. ako je izjavna da preoblikuju upitnu i uzvičnu rečenicu.
 - b) Učenici određuju da li je rečenica potvrdna ili odrična, te istu rečenicu preoblikuju (potvrdnu u odričnu, odričnu u potvrdnu).
 - c) Učenici u formiranim parovima samostalno zapisuju izjavnu rečenicu, zamjenjuju listiće, te zapisanu rečenicu preoblikuju u upitnu koristeći upitnu riječcu „li“.
3. Dok jedan par izlaže, drugi parovi unutar grupe imaju zadatak da pažljivo prate njihovo izlaganje, a onda svojim komentarima procijene koliko su bili uspješni. (Ovdje bi mogli za parove napraviti tabelu u kojoj bi mogli samo dopisati svoje mišljenje o izlaganju drugih parova unutar svoje grupe. Ova tabela bi služila kao model za vršnjačko procjenjivanje, a nastavniku bi služila za formativnu procjenu o vještinama aktivnog slušanja, pravilnog pisanja i sl.)

Opcija 2. Veliko početno slovo

1. Podijeliti učenike u parove. Unutar grupe koja broji po 4 člana formirat će se po dva para.
2. Podijeliti materijal za rad (kartice s riječima koje predstavljaju likove i mjesta radnje u priči ili slike koje predstavljaju likove i mjesta radnje u priči).
3. Jedan učenik u paru izvlači karticu na kojoj je napisana riječ – zajednička imenica (lik ili mjesto radnje ili slike s likovima i mjestima radnje) i osmišljava rečenicu u kojoj će upotrijebiti lične imenice:

npr. I učenik kaže: Ribar Šime živi u Cefaluu.

II učenik kaže: Ribar Meho živi u Olovu.

npr. I učenik kaže: Morski dječak Damir pomaže ribarima u Donjem Vakufu.

II učenik kaže: Morski dječak Mišo pomaže ribarima u Carevoj Čupriji. (Učenici mogu slobodno formulirati rečenice vodeći računa o smislu i potpunosti rečenica, rečenice mogu biti upitne, izjavne, uzvične, potvrđne ili odrične.)

4. Na ovaj način može se organizovati i pisanje prisvojnih pridjeva u IV razredu. (Učenicima podijeliti kartice na kojima su imenice iz datog teksta. Od imenice će načiniti prisvojni pridjev.)
5. Dok jedan par izlaže, drugi par unutar grupe ima zadatak da pažljivo prati njihovo izlaganje, a onda svojim komentarima procijene koliko su bili uspješni. (Ovdje bi mogli za parove napraviti tabelu kao i u opciji 1 u kojoj bi mogli samo dopisati svoje mišljenje o izlaganju drugog para unutar svoje grupe. Ova tabela bi služila kao model za vršnjačko procjenjivanje, a nastavniku bi služila za formativnu procjenu o vještinama aktivnog slušanja, pravilnog pisanja i sl.)

Ova vježba pomaže učenicima da uvježbaju pravilno pisanje velikog početnog slova, kao i pisanje prisvojnih pridjeva.

Opcija 3. Umanjenice i uvećanice

1. Podijeliti učenike u parove. Unutar grupe koja broji po 4 člana formirat će se po dva para.
2. Podijeliti materijal za rad (kartice s imenicama iz priče).
3. Jedan učenik u paru izvlači karticu na kojoj je napisana imenica, te kazuje umanjenicu a drugi učenik uvećanicu.

Npr. I učenik kaže: sinčić

II učenik kaže: sinčina

4. Dok jedan par izlaže, drugi par unutar grupe ima zadatak da pažljivo prati njihovo izlaganje, a onda svojim komentarima procijene koliko su bili uspješni. (Ovdje bi mogli za parove napraviti tabelu kao i u opciji 1 i 2 u kojoj bi mogli samo dopisati svoje mišljenje o izlaganju drugog para unutar svoje grupe. Ova tabela bi služila kao model za vršnjačko procjenjivanje, a nastavniku bi služila za formativnu procjenu o vještinama aktivnog slušanja, pravilnog pisanja i sl.)

Ova vježba pomaže učenicima da uvježbaju pravilno pisanje i izgovor afrikata, kao i glasovnih skupova je/ije.

Kada treba primijeniti ovu strategiju:

Primjenjivati u vježbama usmenog izražavanja i čitanja ili u vježbama pri procesu pisanja u pet koraka u fazi redigovanja jer rečenice nastale na ovaj način mogu obogatiti pismeni rad prije njegovog konačnog objavljivanja, a uvježbavaju se i sadržaji iz gramatike i pravopisa (rečenice po značenju, potvrđne i odrične rečenice, pisanje riječce „ne“ uz glagole, veliko početno slovo, pisanje i izgovor upitne riječce „li“, izgovor i pisanje afrikata, glasovnih skupova „ije/je“).

Autor: Fatima Milak, nastavnik razredne nastave, OŠ „Hasan Kikić“ Olovo

Tabela za formativnu procjenu: Čitanje, Usmeno izražavanje i slušanje i Pisanje

KRITERIJI	1 ISPOD STANDARDA	2 PRIBLIŽNO NIVOU STANDARDA	3 STANDARDNI NIVO	4 IZNAD STANDARDA
PREPRIČAVANJE PRIČE I UOČAVANJE GLAVNE PORUKE I VAŽNIH DETALJA	Uz pomoć i podsticaj nastavnika prepričava priču na osnovu detaljnih pitanja.	Prepričava priču na osnovu uopćenih pitanja, ali nedostaju važni detalji.	Prepričava priče iz različitih kultura, utvrđuje glavnu poruku i objašnjava kako se ona prenosi putem važnih detalja u tekstu.	Samostalno prepričava priču s unošenjem elemenata mašte, te povezuje sa životnim situacijama.
OPIS LIKOVA I TOK DOGAĐAJA	Uočava likove u priči, razlikuje pozitivne i negativne likove, ali ne prati tok radnje.	Uočava likove i osobine istih, ali ne i kako postupci likova utječu na tok radnje.	Opisuje likove u priči (npr. njihove osjećaje, motivacije, osobine) i utvrđuje kako njihovi postupci doprinose razvoju radnje.	Samostalno opisuje likove, zauzima stav o njihovim postupcima, te upoređuje likove s likovima iz drugih priča. Uočava tok događaja.
PREZENTACIJA INFORMACIJA LOGIČNIM SLIJEDOM, DETALJNO PREPRIČAVANJE	Uz pomoć i podsticaj nastavnika, te na osnovu detaljnih pitanja uspijeva usmeno prepričati priču.	Prezentuje informacije, govor prilagođava komunikacijskim zahtjevima, ali izostavlja činjenice i detalje.	Izveštava o temi ili tekstu, ispriča priču ili detaljno prepričava iskustvo uz odgovarajuće činjenice i relevantne, opisne detalje, govoreći jasno, odgovarajućim ritmom.	Samostalno izvještava. Izveštavanje je bogato detaljima, opisima i elementima kreativnosti.
PRILAGOĐAVANJE GOVORA RAZLIČITIM SITUACIJAMA I ZADACIMA	Uz podsticaj i pomoć nastavnika formuliše jednostavnije rečenice.	Samostalno formuliše jednostavnije rečenice.	Izražava se punim rečenicama.	Rečenice sadržajne i bogate detaljima.

<p>VLADANJE PRAVOPISNIM PRAVILIMA I INTERPUNKCIJOM</p>	<p>Uz pomoć nastavnika može uspješno napisati veliko početno slovo u pisanju ličnih imena, kao i prepoznati rečenice po značenju.</p>	<p>Pravilno koristi znakove interpunkcije i veliko početno slovo u pisanju ličnih imena i poznatih naselja. Griješi u pisanju afrikata i je/ije. Negaciju veoma često piše sastavljeno s glagolom, a pisanju nedostaje čitkost i urednost.</p>	<p>Primjenjuje pravopisna pravila u pisanju u često korištenim riječima, nazivima i rečenicama, pravilno koristi znakove interpunkcije:</p> <ul style="list-style-type: none"> a. piše veliko početno slovo u ličnim imenima, imenima poznatih naselja i ustanova, b. piše pravilno negaciju uz glagole u riječima koje se često koriste, c. pravilno piše je/ije u često korištenim riječima, d. Pravilno piše afrikate č, ć, dž, đ u riječima koje često koristi, e. koristi osnovne znake interpunkcije, čitko piše slova. 	<p>Uspješno primjenjuje pravopisna pravila i znakove interpunkcije. Radovi uredni, čitki s elementima kaligrafije.</p>
---	---	--	--	--

Priprema za čas br. 1: Čitanje/Ključne ideje i detalji/Skrovište/Rizo Džafić

Razred: III

Ishod učenja:

- Pažljivo čita ili sluša tekst u cilju razumijevanja i donošenja logičkih zaključaka; citiranje konkretnih tekstova pri pisanju ili govoru u svrhu argumentovanja zaključaka donesenih na temelju teksta.
- Analizira likove, događaje i ideje, te njihov međuodnos u tekstu.

Pokazatelj razreda koji se pohada:

- Postavlja pitanja i odgovara na pitanja kako bi pokazao razumijevanje pozivajući se na tekst.
- Opisuje likove u priči (npr. njihove osjećaje, motivacije, osobine) i utvrđuje kako njihovi postupci doprinose razvoju radnje.

Uvod u učenje:

Kako ćete pobuditi interesovanje učenika i nadograditi njihovo prethodno znanje da biste ih uveli u sadržaj ovog časa, ciljeve učenja i aktivnosti?

Aktivnost 1: Vođena fantazija (uz tihe zvuke: Wolfgang Amadeus Mozart – Piano Concerto No. 21 – Andante)

...Ugodno se smjestimo. Spremimo se za putovanje. Duboko udahnimo... zatvorimo oči... opustimo se... Prolazimo kroz zelenu, rosnu travu, protkanu mirisnim cvijećem... dodirujemo je... mirišemo cvijeće... Prepustimo se ugođaju... Dolazimo do potoka. Stavimo ruku u bistru vodu ... osjetimo kako je hladna. Nestašna voda, veselo grli kamenčiće. Šumske jagode razdragano pozivaju iz trave. Lagani povjetarac njiše grane breze, a lišće stidljivo treperi, šapućući svoju tajnu obližnjem grmu. Okolna stabla pažljivo slušaju priču... došaptavaju se... Negdje, u daljini, čuje se pojava. Zeko preplašeno proviruje iz svog skrovišta. Odjednom je sve utihnulo... Sada se polagano vraćamo s putovanja. Kada otvorimo oči, bit ćemo opet u svojoj učionici...

Razgovor s učenicima: Kakvo je bilo putovanje? Šta smo vidjeli? Šta smo osjetili? Šta je lišće šaputalo? Šta je tajna? Može li se tajna ikome reći? Zašto je zeko u skrovištu? Ko još može biti u skrovištu?

Aktivnost 2: Navode učenika nastavnik zapisuje na flip-chart tabli.

Najava nastavne jedinice i zapis naslova na tabli: Danas ćemo čuti priču „Skrovište“ koju je napisao Rizo Džafić.

Kroz učenje:

Koje nastavne aktivnosti će učenici realizirati da bi izgradili svoje znanje, vještine i razumijevanje i tako ostvarili ciljeve časa?

Aktivnost 3: Interpretativno čitanje priče, potkrijepljeno ilustracijama

Aktivnost 4: Strategija „Grozđ“ – Asocijacije na riječ skrovište

Moguće asocijacije: tajno, neobično, skriveno, napušteno, druženje, čudno, zanimljivi događaji, šareni predmeti, razrada planova, bijeg od krivice, gladna maca, susjedova kuja.

Aktivnost 5: Globalna analiza kroz razgovor o glavnim događajima i likovima koji se spominju, uočavanje prostorno-vremenskih dimenzija i lokalizacija teksta.

Strategija „Veliko 4“: Postaviti četiri pitanja za globalnu analizu:

- O čemu se govori u ovoj priči?
- Gdje se dešava radnja priče?
- Kada se dešavala radnja ove priče?
- O kome se govori u ovoj priči?

Nastavnik zapisuje na tabli temu, mjesto radnje, vrijeme radnje i likove.

Tema: Tajno skrovište

Mjesto radnje: grm na livadi, nedaleko od kuće

Vrijeme radnje: ljeto

Likovi: Velija, Zlaja

Aktivnost 6: Pažljivo čitanje u malim grupama: Učenici su podijeljeni u grupe, unutar kojih samostalno čitaju tekst priče i formiraju elemente toka događaja. (Ponuđeni materijali)

Strategija „U rečenicama treba biti reda!“ Svaka grupa dobija trake s riječima koje su doživjele „gramatički zemljotres“. (Prisjetimo se – dobra rečenica mora biti jasna, imati smisao i pravilan red riječi.)

koristi kuja skrovište. Susjedova 4. (Susjedova kuja koristi skrovište.)
Zlajom. sa Velija tajnu dijeli 2. (Velija dijeli tajnu sa Zlajom.)
ima skrovište. Velija tajno 1. (Velija ima tajno skrovište.)
je skrovište. Mačka u došla 3. (Mačka je došla u skrovište.)

Zajedničko formulisanje toka događaja u tekstu.

Aktivnost 7: Rad u malim grupama na rješavanju zadataka: U osmosmjerki su se skrile neke osobine koje bi mogli pridružiti likovima iz priče. Objasnimo iz kojih postupaka likova možemo to zaključiti!

Aktivnost 8: Prezentacija rezultata na nivou velike grupe

Predstavnici grupa čitaju rezultate rada u malim grupama. Nastavnik moderira, tj. kanališe izlaganje i diskusiju te zapisuje uočene osobine.

Aktivnost 9: Formuliramo zajedno poruku priče:

Poruka: Dobar prijatelj zlata vrijedi.

Nakon učenja:

Kako ćete pomoći učenicima da rezimiraju i primijene naučeno ili da postave ciljeve za sljedeći čas? Šta će učenici uraditi da vježbaju i prošire znanje o ovome što su naučili na ovom času?

Aktivnost 10: Refleksija – Nastavnik ponovno pokreće diskusiju postavljanjem pitanja:

Šta misliš o Velijinom postupku?

Učenici odgovor formulišu po modelu:

Meni se dopao _____ jer je _____.

Paralelno s davanjem odgovora nastavnik pravi listu odgovora koja će stajati na zidu učionice postavljena na flip-chart papiru.

Aktivnost 11: Zadaća: Priča „Skrovište“ ima neobičan kraj. Dječaci su se zabrinuli kako će riješiti problem s gostima u skrovištu, a onda se desilo nešto što ih je iznenadilo. Kuja je sa psićima potražila sigurno mjesto. Koje bi to mjesto moglo biti sigurnije od dječakovog skrovišta? Razmisli i završi priču.

Ova zadaća je ujedno „otvaračka aktivnost“ na narednom času.

Formativna procjena za ovaj čas:

- procjena prikupljenih radova
- lista učeničkih odgovora vezanih za pitanje: Šta misliš o Velijinom postupku?

Tehnologija/mediji koje treba koristiti na ovom času: tekst iz Čitanke, plakati, Notebook PC, zvučni zapis Wolfgang Amadeus Mozart Piano Concerto No. 21 – Andante, flip-chart, nastavni listići

Razmišljanje nakon časa:

Šta je na ovom času bilo dobro za vaše učenike?

Koje promjene biste preporučili za:

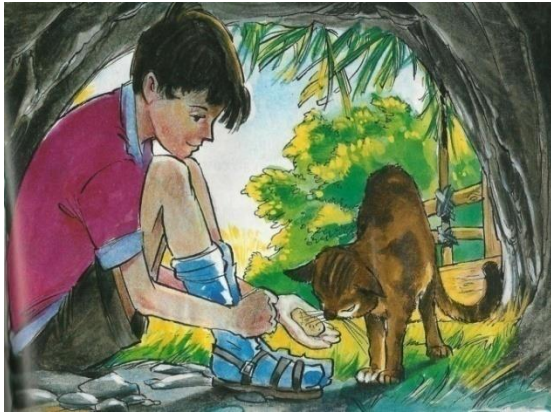
- a) *sljedeći čas?*
- b) *poboljšanje ovog časa?*

Autor pripreme:

Alma Frljak, profesor razredne nastave, OŠ „Safvet-beg Bašagić“ Breza

Prilozi:

Plakati, tekst „Putovanje“ za vođenu fantaziju, plakat „grozd“, trake s rečenicama, osmosmjerka, plakat – Venov dijagram, nastavni listići

Sadržaj nastavnih listića:

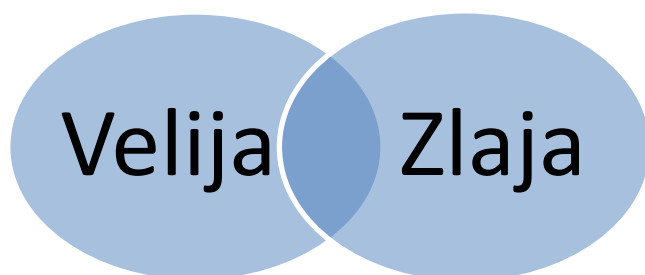
U rečenicama treba biti reda!

koristi kuja skrovište. Susjedova Zlajom. sa Velija tajnu dijeli ima skrovište. Velija tajno je skrovište. Mačka u došla

4. (Susjedova kuja koristi skrovište.)
2. (Velija dijeli tajnu sa Zlajom.)
1. (Velija ima tajno skrovište.)
3. (Mačka je došla u skrovište.)

Osmosmjerka

A	P	N	N	P	I	U	P	A
R	N	A	E	R	Š	O	L	M
A	A	Ž	S	I	A	H	E	A
B	M	U	T	J	Đ	O	M	Š
O	O	T	A	A	O	L	E	T
D	R	U	Š	T	V	E	N	O
M	K	LJ	A	A	S	O	I	V
U	S	I	N	N	A	I	T	I
R	A	D	O	Z	N	A	O	T

Šta misliš o Veljinom postupku?

Meni se dopao _____ jer je _____.

**Priprema za čas br. 2: Usmeno izražavanje i slušanje/ Razumijevanje i saradnja/
Skrovište/Rizo Džafić**

Razred: III

Ishod učenja:

- Priprema se i sudjeluje efikasno u nizu razgovora i saradnji s različitim sagovornicima, nadogradnji na idejama drugih i izražavanju vlastitih ideja jasno i uvjerljivo.
- Procjenjuje govornikovo stajalište, argumentaciju i korištenje dokaza i retorike.

Pokazatelj razreda koji se pohvađa:

- Učestvuje efikasno u nizu razgovora i saradnji (jedan na jedan, u grupama, predvođen nastavnikom) s različitim sagovornicima o temama i tekstovima na nivou razreda, nadogradnji na idejama drugih i jasnom izražavanju vlastitih ideja.
- Pita i odgovara na pitanja o informacijama govorniku. Nudi odgovarajuće objašnjenje i pojedinosti.

Uvod u učenje:

Kako ćete pobuditi interesovanje učenika i nadograditi njihovo prethodno znanje da biste ih uveli u sadržaj ovog časa, ciljeve učenja i aktivnosti?

Aktivnost 1: Razgovor o pročitanoj priči primjenom **strategije „Veliko 4“**

- Šta smo čitali na prošlom času?
- O čemu se govori u priči Skrovište?
- Ko su glavni likovi?
- Šta smo naučili iz ove priče?

Aktivnost 2: Razgovor o sadržaju domaćeg zadatka

- Šta je bio domaći zadatak?
- Koje je sigurnije mjesto pronašla susjedova kuja sa psićima?

Generiranje ideja na nivou razreda kroz razgovor i prezentaciju domaćeg zadatka

Nekoliko učenika čita svoje ideje. Razgovaramo i o drugačijim, zanimljivim idejama, koje će nam poslužiti u nastavku aktivnosti.

Najava nastavne jedinice: Danas ćemo vježbati usmeno izražavanje kroz nove aktivnosti vezane za priču Skrovište.

Kroz učenje:

Koje nastavne aktivnosti će učenici realizirati da bi izgradili svoje znanje, vještine i razumijevanje i tako ostvariti ciljeve časa?

Aktivnost 3: Tehnika „**Šest šešira**“ (paralelno mišljenje)

Učenici su raspoređeni u šest grupa i imaju zadatak da usmjere proces mišljenja u različitim pravcima.

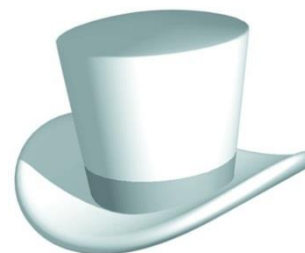
Bijeli šešir zanimaju informacije.

Šta znamo? Koje informacije su nam potrebne?

SKROVIŠTE JE VELIJINO I ZLAJINO TAJNO MJESTO.

(ono što znamo)

Susjedova kuja je odnijela psiće u svoju kućicu, da se pohvali susjedovoj djeci. (nova priča)

Crni šešir poziva na oprez, čuva nas od nepromišljenih odluka koje bi mogle biti štetne.
U SKROVIŠTU VREBAJU OPASNOSTI, TREBA O TOME RAZMISLITI.
Psićima nije sigurno u skrovištu, jer tu nisu dovoljno zaštićeni.

Zeleno podsjeća na vegetaciju koja upućuje na rast, energiju i život.
Zeleni šešir je kreativni šešir.
Namijenjen je planiranju i stvaranju novih ideja.
MISLIM DA JE DOBRO DA NAHRANIMO NAPUŠTENE ŽIVOTINJE.
Susjedova djeca će pružiti ljubav psićima i igrati se s njima.

Crveni šešir upućuje na vatru i toplinu i ima vezu s osjećajima i intuicijom. Iskazujemo osjećaj bez objašnjavanja.
SKROVIŠTE JE POSEBNO MJESTO ZA VELIJU I ZLAJU.
Psi su vjerne životinje i žele biti u blizini svoga gazde.

Žuto podsjeća na sunce i optimizam.
Pod **žutim šešikom** nastojimo pronaći ono što je pozitivno.
SKROVIŠTE JE ZAISTA ZGODNO MJESTO ZA RAZMJENU TAJNI. SKRIVENO JE I UGODNO.
U skrovištu je kuja sa psićima provela kratko vrijeme, dok se oporavila, a onda okrijepljena, vratila gazdi da ponosno pokaže svoje potomstvo.

Plavi šešir je namijenjen razmatranju samog procesa mišljenja.
Možemo se zapitati šta ćemo sljedeće učiniti ili po čemu smo do sada uspjeli.
NEKO IMA TAJNE, A NEKO NE. VELIJA I ZLAJA ĆE SE UVIJEK SJEĆATI SVOG KUTKA.

Susjedova kuja često je vodila svoje potomstvo u šetnju do Velijinog skrovišta i zahvalno pozdravljala dječake mahanjem repa i umiljavanjem.
(Dok pojedine grupe izlažu, ostali procjenjuju izloženo i postavljaju pitanja. Nudi im se odgovarajuće objašnjenje i pojedinosti.)
Aktivnost 5: Kroz „Šetnju galerijom“ učenici imaju mogućnost da se upoznaju s idejama i da ih nadgrade.

Nakon učenja:

Kako ćete pomoći učenicima da rezimiraju i primijene naučeno ili da postave ciljeve za sljedeći čas? Šta će učenici uraditi da vježbaju i prošire znanje o ovome što su naučili na ovom času?

Aktivnost 6: Čitanje sa zadatkom uz primjenu „Insert metode“

Nastavnik će pripremiti nastavne listiće s tekstom priče Skrovište u kome su izostavljeni ključni detalji. Učenici samostalno čitaju tekst i upisuju ključne detalje koji su ponudeni. Nakon popunjavanja izostavljenih dijelova teksta slijedi korekcija na nivou velike grupe.

Riječi su pobjegle. Vrati ih u rečenice.

- Niko u kući nije znao za moju _____.
- U to moje skrovište dolazio je samo _____.
- Kad imamo tajnu, odemo u _____.
- Bilo je to _____ i _____ mjesto.
- Jednom je u skrovište došla _____.
- Mačka je legla u ćošak i gledala me _____.
- Ona je zgrabila _____ i počela jesti.
- Jednom je u skrovište došla _____ našeg susjeda.
- Velija je uvijek kovao planove i donosio _____.
- Kuja je odnijela _____ na sigurno mjesto.

čudno
mačka
lastavica
Zlaja
tajnu
skrovište
neobično
kuća
tužno
kruh
kuja
odluke
psiće
rijeka

Aktivnost 7: Upoznavanje sa sadržajem domaćeg zadatka. Pokušaj nastaviti razgovor između Velije i Zlaje.

Velija: _____

Zlaja: _____

Velija: _____

Zlaja: _____

Učenici kod kuće generiraju ideje i planiraju pisanje prema procesu pisanja u pet koraka, a na narednom času će raditi pisanje i eventualno elemente revizije i redigovanja pred završni dio, a to je objavljivanje razredne knjige (zbirke priča).

Formativna procjena za ovaj čas: nastavni listići za „Insert metodu“

Tehnologija/mediji koje treba koristiti na ovom času: grafoskop, grafolija, šeširi, flomasteri, plakati, nastavni listići

Razmišljanje nakon časa:

Šta je na ovom času bilo dobro za vaše učenike?

Koje promjene biste preporučili za:

a) sljedeći čas?

b) poboljšanje ovog časa?

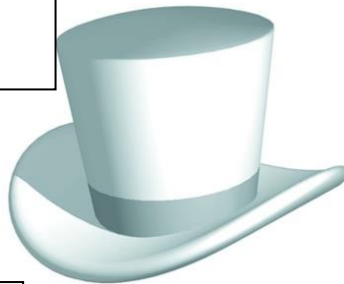
Autor pripreme:

Alma Frljak, profesor razredne nastave, OŠ „Safvet-beg Bašagić“ Breza

Prilozi: Galerija radova i nastavni listići

SKROVIŠTE JE VELIJINO I ZLAJINO TAJNO MJESTO.

Susjedova kuja je odnijela psiće u svoju kućicu, da se pohvali susjedovoj djeci.

U SKROVIŠTU VREBAJU OPASNOSTI, TREBA O TOME RAZMISLITI .

Psićima nije sigurno u skrovištu, jer tu nisu dovoljno zaštićeni.

SKROVIŠTE JE POSEBNO MJESTO ZA VELIJU I ZLAJU.

Psi su vjerne životinje i žele biti u blizini svoga gazde.

MISLIM DA JE DOBRO DA NAHRANIMO NAPUŠTENE ŽIVOTINJE.

Susjedova djeca će pružiti ljubav psićima i igrati se s njima.

SKROVIŠTE JE ZAISTA ZGODNO MJESTO ZA RAZMJENU TAJNI.

SKRIVENO JE I UGODNO.

U skrovištu je kuja sa psićima provela kratko vrijeme, dok se oporavila, a onda okrijepljena, vratila gazdi da ponosno pokaže

NEKO IMA TAJNE, A NEKO NE. VELIJA I ZLAJA ĆE SE UVIJEK SJEĆATI SVOG KUTKA.

Susjedova kuja često je vodila svoje potomstvo šetnju do Velijinog skrovišta i zahvalno pozdravljala dječake mahanjem repa i umiljavanjem.

- Niko u kući nije znao za moju *tajnu*.
- U to moje skrovište dolazio je samo *Zlaja*.
- Kad imamo tajnu, odemo u *skrovište*.
- Bilo je to *čudno* i *neobično* mjesto.
- Jednom je u skrovište došla *mačka*.
- Mačka je legla u čošak i gledala me *tužno*.
- Ona je zgrabila *kruh* i počela jesti.
- Jednom je u skrovište došla *kuja* našeg susjeda.
- Velija je uvijek kovao planove i donosio *odluke*.
- Kuja je odnijela *psiće* na sigurno mjesto.

Priprema za čas br. 3: Pisanje/Vrste i namjene teksta/Skrovište/Rizo Džafić

Razred: III

Ishod učenja:

- Piše pripovjedne tekstove kako bi razvio stvarna ili zamišljena iskustva ili događaje koristeći odgovarajuću tehniku, dobar odabir detalja i dobro strukturiran redosljed događaja.

Pokazatelj razreda koji se pohvađa:

- Piše o stvarnim ili izmišljenim doživljajima ili događajima, slijedi tok radnje i opisuje važne detalje.

Uvod u učenje:

Kako ćete pobuditi interesovanje učenika i nadograditi njihovo prethodno znanje da biste ih uveli u sadržaj ovog časa, ciljeve učenja i aktivnosti?

Aktivnost 1: Primjena **strategije „Generiranje ideja za pisanje pripovjednih tekstova“** na nivou odjeljenja

Učenici čitaju domaće zadatke. Nastavnik će pružiti šansu za čitanje za 3 učenika. Nakon njihovog čitanja slijedi uočavanje sličnih elemenata s fokusom na ključne detalje i tok radnje. Učenici uočavaju da su sva tri učenika na različit način napisala nacrt nastavka priče, ali da ima i zajedničkih, tj. sličnih elemenata. Nastavnik postavlja pitanje *Da li ima neko čiji je nacrt u potpunosti drugačiji od prethodna tri?* Četvrti učenik čita svoj nacrt. Nakon toga nastavnik naglašava da su sada svi pored svoje ideje čuli i tri/četiri nove.

Najava nastavne jedinice i zapisivanje naslova na tabli: Skrovište – vježba pisanja s promjenom kraja priče

Kroz učenje:

Koje nastavne aktivnosti će učenici realizirati da bi izgradili svoje znanje, vještine i razumijevanje i tako ostvarili ciljeve časa?

Aktivnost 2: Samostalno pismeno izražavanje – primjena tehnike pisanja s promjenom kraja priče uz upotrebu **strategije „Čudno stablo“**

S obzirom na to da su učenici za domaći zadatak realizirali dvije etape procesa pisanja u pet koraka (**planiranje** – generiranje ideja, **pisanje** s promjenom kraja priče – prva verzija/nacrt), slijedi treći korak, tj. **pisanje uz reviziju**, u ovom slučaju primjenom **strategije „Čudno stablo“**. Učenicima čitam priču i pokazujem stablo na kojem se nalazi riječi koje bi mogle da se iskoriste kao „niti vodilje“ za reviziju nacrt, tj. prve verzije njihove priče koju su uradili za domaći zadatak. Riječi (vidjeti prilog) treba da budu takve da se mogu ugraditi u strukturu nastavka priče. Učenik prilikom ponovnog pisanja uz reviziju koristi riječi po potrebi, transformiše ih u „niti vodilje“ (opis, uzvik, zvukovi, detalji, radnja i sl.). Dodavanjem „niti vodilja“ prikazanih riječima učenici obogaćuje svoje priče, pišu o stvarnim ili izmišljenim doživljajima ili događajima, slijede tok radnje i opisuju važne detalje. U ovoj fazi učenici još uvijek ne posvećuju posebnu pažnju normi jezika (pravopis i gramatika). Ovom segmentu će se usmeno nastavnik posvetiti u aktivnosti 3 kada učenici budu čitali svoje priče, a **redigovanje** će raditi za domaći zadatak.

Aktivnost 3: Čitanje učeničkih radova

Pružiti priliku učenicima da pročitaju svoje priče. Moguće je koristiti „**Autorsku stolicu**“ prilikom čitanja (dva-tri učenička rada u zavisnosti od raspoloživog vremena)

Aktivnost 4: Donošenje odluke o promjeni naslova priče

S obzirom da su učenici prilikom pisanja s redigovanjem koristili tehniku pisanje s promjenom kraja priče, vjerovatno će se ukazati i potreba da se promijeni naslov Skrovište. Svaki učenik u skladu sa sadržajem toka radnje u nastavku priče donosi odluku kako bi se zvala novonastala priča, zapisuju novi naslov i sebe kao autora-pisca.

_____ (naslov priče)

_____ (pisac)

Nakon učenja:

Kako ćete pomoći učenicima da rezimiraju i primijene naučeno ili da postave ciljeve za sljedeći čas? Šta će učenici uraditi da vježbaju i prošire znanje o ovome što su naučili na ovom času?

Aktivnost 5: Primijeniti tehniku za redigovanje **CUPS/VRIP**. Učenici rade individualno redigovanje, a za zadaću trebaju detaljno uraditi **redigovanje** kao četvrti korak procesa pisanja u pet koraka prije objavljivanja radova. Nastavniku listići s tehnikom VRIP služe za formativnu procjenu.

U mom pisanju postoji VRIP (CUPS – šolje)!

Velika slova (Capitals) na početku svake rečenice i za imena likova i nazive mjesta!

Razumijevanje (Understanding) – čitam sebi naglas i tekst ima smisla!

Interpunkcija (Punctuation) koja je tačna!

Pisanje (Spelling) koje je tačno!

Učenik _____

Pismene radove trebaju donijeti naredni čas, a na času će raditi zbirku priča. Zbirka priča će poslužiti nastavniku i učenicima da kreiraju Razrednu knjigu kao formu svitka za objavljivanje radova, tj. peti korak pri procesu pisanja u pet koraka.

Formativna procjena za ovaj čas: nastavni listići za kontrolnu listu za redigovanje VRIP/CUPS

Tehnologija/mediji koje treba koristiti na ovom času: učenički radovi, radni listovi za strategiju „Razredna knjiga“, eventualno flip-chart i marker, „Čudno stablo“, svitak – forma za objavu priča

Razmišljanje nakon časa:

Šta je na ovom času bilo dobro za vaše učenike?

Koje promjene biste preporučili za:

a) sljedeći čas?

b) poboljšanje ovog časa?

Autor pripreme:

Alma Frljak, profesor razredne nastave, OŠ „Safvet-beg Bašagić“ Breza

Prilozi:

Kontrolna lista za redigovanje

U mom pisanju postoji VRIP (CUPS – šolje)!

Velika slova (Capitals) na početku svake rečenice i za imena likova i nazive mjesta!

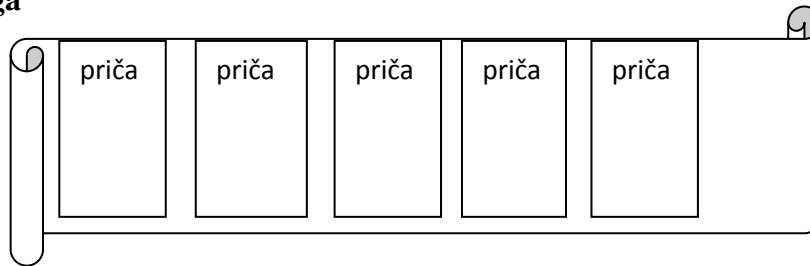
Razumijevanje (Understanding) – čitam sebi naglas i tekst ima smisla!

Interpunkcija (Punctuation) koja je tačna!

Pisanje (Spelling) koje je tačno!

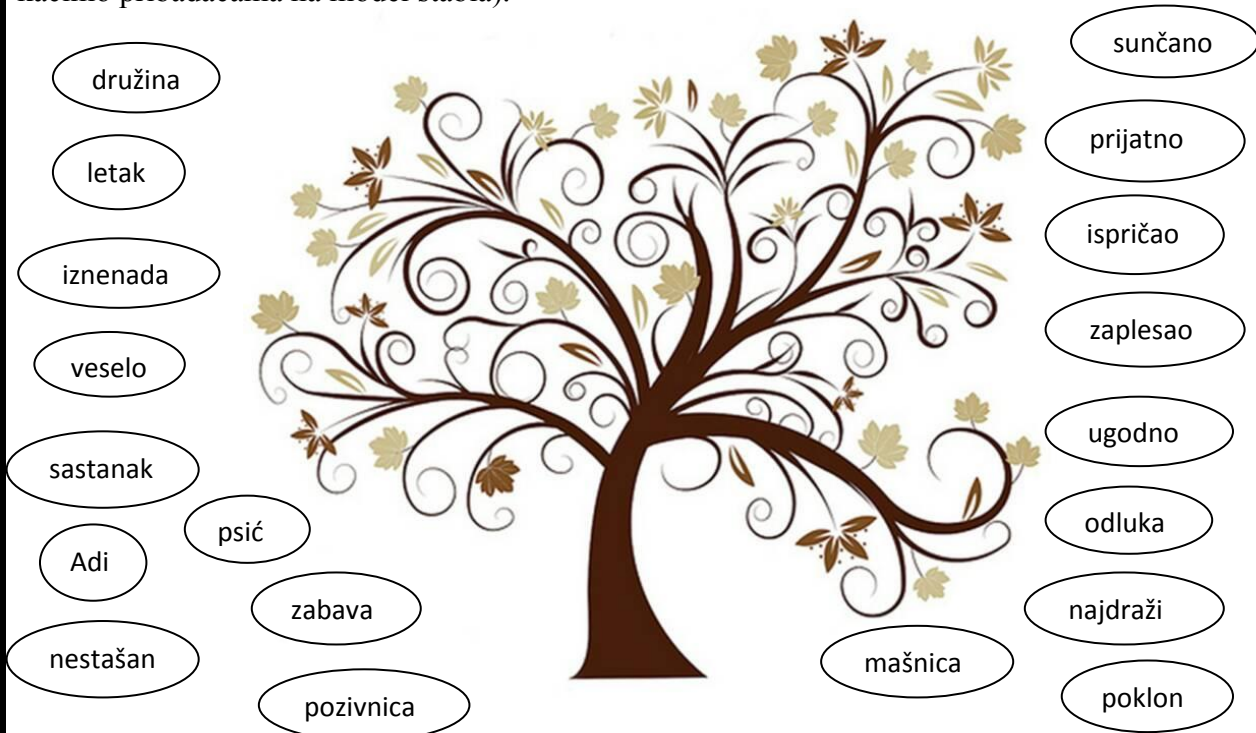
Učenik _____

Razredna knjiga

„Čudno stablo“

Tu priču mi je ispričala jedna djevojčica, koja se zove Ena, a ja ću je vama ispričati. Ena kaže da postoji negdje neko čudno stablo. Evo tog stabla! Kad sam ja vidjela ovo stablo pitala sam se što je čudno. Zašto se zove čudno? Čudno je jer je grane ukrasilo riječima. U proljeće bi, kaže Ena. To stablo stavilo tačke, a u ljeto bi opet stvaralo krošnju punu slova. Poslije ljeta dođe jesen, donese kišne oblake, zapuše snažni vjetar, donese kišne oblake, sa stabla opadoše riječi i rodi se priča nova. Ena voli plesti riječi. Napišimo priču uz pomoć riječi. (lijepimo ih na plakat ili kačimo pribadačama na model stabla).

Strategija za Čitanje, Usmeno izražavanje i slušanje i Pisanje

Oblast-i: Pisanje

Razred-i: I–V

Strategija: Čudno stablo

Svrha: Primjena posebno odabranih riječi kao motiva za poticanje stvaralaštva učenika pri procesu pisanja u pet koraka s posebnim fokusom na redigovanje i upotrebu materijala kao „niti vodilja“.

Koraci za nastavnika:

1. Prije početka pisanja uz redigovanje kao treći korak u *Procesu pisanja u pet koraka*, učenicima pročitati priču *Čudno stablo* i ponuditi riječi koje se odnose na tekst koji se prepričava ili temu o kojoj se piše. Riječi treba da sadrže stvarne događaje, nestvarne događaje, likove iz priče u drugom kontekstu, smione izjave junaka koji se na njima nalaze i sl. (vidjeti primjer *Čudnog stabla* u prilogu)
2. Objasniti učenicima kako se koristi *Čudno stablo* s riječima bez obzira o kojoj se tehnici pisanja radi (pričanje, prepričavanje, opisivanje, rasprava, informativni oblik komuniciranja – pismo i sl.)
3. Učenici samostalno, u parovima ili grupama rediguju nacrt teksta koji su napisali u prethodna dva koraka *Procesa pisanja u pet koraka*. Redigovanje se odvija na taj način što učenici analiziraju i biraju riječi s *Čudnog stabla*, koje pretvaraju u „niti vodilje“ kojima obogaćuju sadržaj pismenih radova. „Niti vodilje“ nastale na osnovu riječi se odnose na opise, radnju, oponašanje zvukova, dijalog, smione izjave, poređenje i sl.
4. Objavljivanje radova se može realizirati kroz kreiranje *Razredne knjige* – zbirke priča predstavljene na razrednoj lenti. Razredna knjiga se može koristiti kao medij koji učenici koriste po potrebi za generiranje novih ideja.

Modifikacije:

- Učenici I–II razreda koriste stablo za slova, slogove, riječi i rečenice; štampana slova, pisana slova, drugo pismo, sastavljanje riječi i rečenica od obrađenih slova, bogaćenje leksike.
- Učenici III–V razreda koriste stablo za složenije zahtjeve (gramatika, ortografija).

Kada treba primijeniti ovu strategiju:

Primjenjivati tokom procesa pisanja u pet koraka bez obzira na tehniku pisanja i vrstu teksta (pripovjedni, argumentirajući/uvjeravajući, informativni).

Autor: Alma Frljak, profesor razredne nastave, OŠ „Safvet-beg Bašagić“ Breza

Tabela za formativnu procjenu: Čitanje, Usmeno izražavanje i slušanje i Pisanje

KRITERIJI	1 ISPOD STANDARDA	2 PRIBLIŽNO NIVOU STANDARDA	3 STANDARDNI NIVO	4 IZNAD STANDARDA
POSTAVLJANJE PITANJA I DAVANJE ODGOVORA	Uz podsticaj i podršku odgovara na postavljena pitanja.	Postavlja jednostavnija pitanja i daje kratke i nepotpune odgovore.	Postavlja pitanja i odgovara na pitanja kako bi pokazao razumijevanje pozivajući se na tekst.	Postavlja složena pitanja i daje odgovore s elementima kreativnosti i vrši usporedbu s tekstovima sličnih sadržaja.
ANALIZA LIKOVA I DOGAĐAJA I NJIHOVOG MEĐUODNOSA U TEKSTU	Uočava likove u priči, ali je izostao tačan tok događaja.	Uočava likove, neke osobine likova na osnovu postupaka, ali ne i vezu između postupaka likova i radnje.	Opisuje likove u priči (npr. njihove osjećaje, motivacije, osobine) i utvrđuje kako njihovi postupci doprinose razvoju radnje.	Samostalno opisuje likove, zauzima stav o njihovim postupcima te upoređuje likove s likovima iz drugih priča. Uočava tok događaja.
UČEŠĆE U RAZGOVORU I SARADNJA	Povremeno, uz podsticaj, učestvuje u razgovoru o njemu bliskim temama.	Učestvuje u razgovoru i saradnji o temama i tekstovima, ali uz podsticaj u izražavanju ideja.	Učestvuje efikasno u nizu razgovora i saradnji (jedan na jedan, u grupama, predvođen nastavnikom) s različitim sagovornicima o temama i tekstovima na nivou razreda, nadogradnji na idejama drugih i jasnom izražavanju vlastitih ideja.	Samostalno potiče razgovor i saradnju o temama i tekstovima na nivou razreda iznoseći ideje iz ličnog iskustva.
OBJAŠNENJA ZA SAGOVORNIKA	Povremeno pita sagovornika, ne postavlja pitanja i povremeno odgovara.	Postavlja jednostavnija pitanja, a objašnjenja su štura i fokusirana samo na neke pojedinosti.	Pita i odgovara na pitanja o informacijama govorniku. Nudi odgovarajuće objašnjenje i pojedinosti.	Pita, slikovito odgovara na pitanja i opširno objašnjava uz navođenje svih pojedinosti.
PISANJE PRIPOVJEDNIH TEKSTOVA KORIŠTENJEM DOBROG ODABIR DETALJA	Kratkim, nepotpunim, uglavnom nepravilno napisanim rečenicama, piše o izmišljenim doživljajima ili događajima, izostavljajući važne elemente toka radnje. Opisivanje je zanemareno.	Piše o stvarnim ili izmišljenim doživljajima i događajima, ne pridržavajući se toka radnje i izostavljajući važne detalje pri opisu.	Piše o stvarnim ili izmišljenim doživljajima ili događajima, slijedi tok radnje i opisuje važne detalje.	Uspješno piše o izmišljenim doživljajima ili događajima, komponuje činjenice, pojmove, ideje i njihov međuosnos vezan za temu; svrsishodno upotrebljava relevantne i odgovarajuće detalje i uspješno ih prezentuje. Rad je uredan i čitak.

Priprema za čas br. 1: Čitanje/Ključne ideje i detalji/Vrba i trn/Narodna basna
Razred: III

Ishod učenja:

- Prepoznaje i objašnjava ključne ideje teksta i njihove razrade; rezimira ključne ideje na osnovu detalja koji ih dokazuju.
- Analizira likove, događaje i ideje, te njihove međudnose u tekstu.

Pokazatelj razreda koji se pohvađa:

- Prepričava priče iz različitih kultura, utvrđuje glavnu poruku i objašnjava kako se ona prenosi putem važnih detalja u tekstu.
- Opisuje likove u priči (npr. njihove osjećaje, motivacije, osobine) i utvrđuje kako njihovi postupci doprinose razvoju radnje.

Uvod u učenje:

Kako ćete pobuditi interesovanje učenika i nadograditi njihovo prethodno znanje da biste ih uveli u sadržaj ovog časa, ciljeve učenja i aktivnosti?

Aktivnost 1: Razgovor o grančicama vrbe i trna

Na razredni pano pričvrstiti grančice vrbe i trna. Učenici trebaju ispod grančica napisati šta sve znaju o vrbi i trnu. Kada završe, stat će pored dijela biljke koja im po osobinama više odgovara. Svoj izbor će usmeno obrazložiti.

Aktivnost 2: Suprotne riječi i rečenice

Učenici formiraju parove po želji. Jedan učenik iz para čita riječ ili rečenicu s panoa, a drugi govori njeno suprotno značenje (Vrba raste pored vode./Vrba ne raste pored vode.; oštar/tup; grub/nježan i slično).

Aktivnost 3: Razgovor o basnama

Učenici trebaju na panou pronaći riječi ili rečenice koje kazuju da grančice imaju zajedničke osobine. Ako nema takvih riječi ili rečenica, trebaju sami uočiti šta im je zajedničko. (Navesti učenike na zaključak da su to biljke.) Pitati učenike kakve su to biljke? Jesu li pročitali neku priču u kojoj se pojavljuju biljke kao likovi? Kako nazivamo takve priče? (Basne.)

Kakve su to priče? (Kratke.)

Ko još može biti lik u basnama? (Životinja, predmet.)

Šta je posebno izraženo u basnama? (Pouka.)

Najava nastavne jedinice: Danas ćemo čitati još jednu basnu u kojoj su biljke glavni likovi.

Zapisati naslov na tabli: Vrba i trn, Narodna basna

Kroz učenje:

Koje nastavne aktivnosti će učenici realizirati da bi izgradili svoje znanje, vještine i razumijevanje i tako ostvarili ciljeve časa?

Aktivnost 4: Interpretativno čitanje basne u cjelini (nastavnik čita basnu ili je izgovara napamet)

Nakon čitanja, učenici će izraziti svoje osjećaje. Šta vas je najviše u basni iznenadilo?

Aktivnost 5: Globalna analiza teksta

Globalno analizirati basnu kroz razgovor o glavnim događajima i likovima koji se spominju, uočiti prostorno-vremenske dimenzije.

- O kome se govori u ovoj basni?
- Po čemu prepoznamo da je ovo basna?
- Gdje se dešavala radnja basne?
- Kada se odvijala radnja basne?
- O čemu razgovaraju junaci ove basne?
- Šta je vrba željela saznati?
- Šta joj je trn odgovorio?

(Navesti učenike na zaključak da basne nemaju određeno vrijeme odvijanja radnje. Nastavnik zapisuje na tabli mjesto, vrijeme radnje i glavne likove na osnovu odgovora učenika.)

Mjesto radnje: pored puta

Vrijeme radnje: neodređeno

Likovi: vrba i trn

Aktivnost 6: Učenici samostalno čitaju tekst u sebi i podvlače nepoznate i manje poznate riječi. Primjenom strategije „Misli – Upari – Razmijeni“ objašnjavaju nepoznate riječi. Učenici zaključke, izvedene u paru, prezentiraju, a nastavnik piše na tabli.

Nepoznate riječi:

runo – vuna

opaziti – ugledati

darnuti – dirnuti

guliti – derati, skidati

Aktivnost 7: Detaljna analiza teksta i formulisanje toka radnje kroz takmičarsku igru „Kviz“. Učenici su podijeljeni u četiri heterogene grupe. Svaka grupa bira svoga vođu. Učenici sjede u četiri kruga. Na pomoćnom stolu su modeli četiri stabla (dvije vrbe i dva trna), listovi vrbe napravljeni od kartona i kolaž papira te trnovi od gužvanog papira oblijepljenog crnim kolaž papirom. Na postolju stabla je broj grupe. Učenici će na pitanja odgovarati po grupama, na principu ko će prije i dobija dva boda. Nastavnik na model stabla predviđen za grupu pričvršćuje onoliko listova (trnova) koliko je grupa osvojila bodova. Na kraju igre vođe grupa listove (trnove) prebrojavaju i uočavaju koja grupa ima prednost.

Pitanja za „Kviz“:

- Ko razgovara u ovoj priči?
- Kakav je razgovor vrbe i trna?
- Šta je vrba opazila?
- Kako se ona obratila trnu?
- Šta je trn odgovorio?
- Zašto je on to rekao?
- Zbog čega se trn tako ponaša?

Na osnovu učeničkih odgovora formulirati tok radnje i napisati ga na tabli.

Mogući tok radnje:

Vrba i trn pored puta

Vrbino opažanje nepristojnog ponašanja trna

Ljubazno pitanje vrbe

Grubi odgovor trna

Aktivnost 8: Učenici unutar malih grupa, primjenjujući strategiju „Zid riječi“ rješavaju zadatke po principu: **1. i 3. grupa** uočava osobine vrbe, upisuju ih u pravougaonike jednu ispod druge. **2. i 4. grupa** uočava osobine trna, upisuju ih u pravougaonike jednu ispod druge.

Aktivnost 9: Prezentacija rezultata na nivou velike grupe

Predstavnici grupa čitaju rezultate rada u malim grupama. Pri tome učenici daju objašnjenja za svaku osobinu lika navodeći primjere iz teksta. Nastavnik usmjerava izlaganje i diskusiju te zapisuje na tabli uočene osobine npr.

VRBA

zelena

dobra

pažljiva

žalosna

poduzetna

lijepa

TRN

nasilan

zao

sebičan

crn

oštar

ružan

Aktivnost 10: Ključnu ideju basne određujemo pomoću međuodnosa likova. Učenici preko postupaka likova i njihovih osobina dolaze do pouke – ključne ideje koju ova basna nosi u sebi.

Pouka basne: Ne čini drugima ono što ne želiš da se tebi desi.

ili **Od tuđeg zla niko nema koristi.**

Na nivou velike grupe uočavaju glavni događaj i na osnovu njega formulišu temu basne.

Nastavnik zapisuje temu na tabli npr.

Tema basne: Razgovor nježne vrbe i zlog trna

Nakon učenja:

Kako ćete pomoći učenicima da rezimiraju i primijene naučeno ili da postave ciljeve za sljedeći čas? Šta će učenici uraditi da vježbaju i prošire znanje o ovome što su naučili na ovom času?

Aktivnost 11: Individualni rad učenika (rekapitulacija i evaluacija putem nastavnih listića)

Podijeliti učenicima nastavne listiće s pitanjima na koja će odgovoriti punim rečenicama. Oni će biti osnovni pokazatelj učeničkog razumijevanja teksta, ključne ideje i pojedinosti, kao i osnova za formativnu procjenu.

Nastavni listić

Ime i prezime: _____ Datum: _____

Odgovori na pitanja:

1. O kome se govori u basni?
2. Na kakve te ljude podsjeća trn?
3. A vrba?
4. Šta bi ti odgovorio trnu?

Aktivnost 12: Upoznavanje sa sadržajem domaćeg zadatka – Svi učenici trebaju upotrijebiti svoju maštu i zamisliti da je ovaj tekst samo početak jedne priče čiji autori će biti baš oni. Šta se dalje zbivalo s ova dva lika? Šta se moglo desiti da se situacija promijeni?

Formativna procjena za ovaj čas: nastavni listići, grupni radovi „Zid riječi“

Tehnologija/mediji koje treba koristiti na ovom času: tekst basne, grančice vrbe i trna, radni nalozi za grupni oblik rada (papiri A3 formata za strategiju „Zid riječi“).

Razmišljanje nakon časa:

Šta je na ovom času bilo dobro za vaše učenike?

Koje promjene biste preporučili za:

a) *sljedeći čas?*

b) *poboljšanje ovog časa?*

Autori pripreme:

Nizama Marušić, profesor razredne nastave, OŠ „15. april“ Kakanj

Prilozi: Tekst basne „Vrba i trn“

VRBA I TRN

Stajali uz put vrba i trn. Vrba je opazila kako trn darne i ogrebe svakog ko god ispred njega prođe.

– Što ti guliš haljine sa ljudi, a runo sa ovaca? – upita vrba.

– Treba li to tebi za život?

– Ne! – odgovori trn.

– Meni je samo drago da pomalo oderem tuđeg ruha, pa onda to poslije odbacim. Meni ne treba, ali neka ni oni nemaju.

Narodna basna

**Priprema za čas br. 2: Usmeno izražavanje i slušanje/Prezentacija znanja i ideja/
Vrba i trn/Narodna basna**

Razred: III

Ishod učenja:

- Prezentira informacije, nalaze i dokaze tako da slušatelji mogu slijediti tok obrazlaganja, a organizacija, razvoj i stil primjereni su zadatku, svrsi i publici.
- Prilagodi govor različitim kontekstima i komunikacijskim zadacima.

Pokazatelj razreda koji se pohađa:

- Izvještava o temi ili tekstu, ispriča priču ili detaljno prepričava iskustvo uz odgovarajuće činjenice i relevantne, opisne detalje, govoreći jasno, odgovarajućim ritmom.
- Izražava se punim rečenicama.

Uvod u učenje:

Kako ćete pobuditi interesovanje učenika i nadograditi njihovo prethodno znanje da biste ih uveli u sadržaj ovog časa, ciljeve učenja i aktivnosti?

Aktivnost 1: Slušanje radio-emisije (Tema: „Zaštitimo planetu“)

- Šta smo slušali?
- O čemu se govori u ovoj radio-emisiji?
- Kakve slike ste zamišljali dok ste slušali emisiju?
- Kako bismo mi mogli pomoći u zaštiti planete?
- Kako biste organizovali snimanje vaše radio-emisije?

Aktivnost 2: Razgovor o sadržaju domaćeg zadatka

- Šta je bio domaći zadatak?
- Šta bi se moglo učiniti da vaš domaći zadatak bude tema radio-emisije?

Najava nastavne jedinice: Danas ćemo vježbati usmeno izražavanje kroz basnu Vrba i trn

Kroz učenje:

Koje nastavne aktivnosti će učenici realizirati da bi izgradili svoje znanje, vještine i razumijevanje i tako ostvarili ciljeve časa?

Aktivnost 3: Razmjena i analiza domaćih zadataka u paru primjenom strategije “Upari – Razmijeni“

Učenici u parovima čitaju domaće zadatke i pripremaju jedan zajednički tekst za igrokaz. Treba im dati dovoljno vremena da se pripreme za izlaganje. (minimalno deset minuta)

Aktivnost 4: Čitanje igrokaza primjenom strategije „Radio-kazalište“

U jednom dijelu učionice, iza paravana, smještena je jedna klupa i dvije stolice.

To je mjesto za čitanje igrokaza.

Parovi čitaju pripremljene igrokaze.

Ostali učenici slušaju, a pošto junake čuju, a ne vide, prizivaju u pomoć maštu.

Zamišljaju mjesto događaja, lica junaka, strepe za njihove sudbine, s njima su u dobru i zlu, a oni postaju toliko stvarni kao da se doista zajedno sa svojim gostom-slušaoцем nalaze na istinskom poprištu priče.

Poslije svakog izlaganja učenici zapisuju u svoje sveske komentare (ako ih imaju) o onome što su čuli.

Kada svi parovi izlože pripremljeno, bira se najbolje „radio-kazalište“. Svaki par obrazlaže svoj izbor. Moguća pitanja:

- Zašto vam se baš taj igrokaz svidio?
- Šta se desilo s trnom?
- Šta je vrba uradila?
- Kako se sve završilo?
- Kojim tempom su čitali igrokaz?
- Kakva im je bila dinamika?
- Koje elemente oponašanja su unijeli u svoje izvođenje?
- Želite li nešto pitati pobjednički par?

Pobjednički par će dobiti uokvirene fotografije vrbe i trna.

Nakon učenja:

Kako ćete pomoći učenicima da rezimiraju i primijene naučeno ili da postave ciljeve za sljedeći čas? Šta će učenici uraditi da vježbaju i prošire znanje o ovome što su naučili na ovom času?

Aktivnost 5:

Svaki učenik ima zadatak da na posebnim listićima upiše svoje ime i prezime i navede na jednom listiću pitanja za vrbu, a na drugom listiću pitanja za trna. To mogu biti pitanja vezana za originalni tekst ili za tekstove igrokaza koje su slušali. Listiće stavljaju u kovertu i pričvršćuju na modele vrbe i trna. Listići nastavniku služe kao model formativne procjene, a za naredni čas će nastavnik pripremiti T-tabelu s njihovim pitanjima bez navođenja imena.

Pitanja se mogu iskoristiti za improvizaciju „Intervjua“.

Pitanja za vrbu	Pitanja za trna
-	-
-	-
-	-
-	-
-	-

Zadavanje domaće zadaće: Prisjetite se proteklog časa i prekrasnih igrokaza koje ste svi vi pripremili. Kao što znate, dio teksta koji su govorili vrba i trn je izmišljen, što se svima dopalo. Vaš zadatak je da kod kuće napišete pismo vrbi ili trnu s preporukama koje će svima koristiti.

Formativna procjena za ovaj čas: nastavni listići, kovertu

Tehnologija/mediji koje treba koristiti na ovom času: radio ili USB, slike vrbe i trna, scena za „Radio-kazalište“

Razmišljanje nakon časa:

Šta je na ovom času bilo dobro za vaše učenike?

Koje promjene biste preporučili za:

a) sljedeći čas?

b) poboljšanje ovog časa?

Autor pripreme:

Nizama Marušić, profesor razredne nastave, OŠ „15. april“ Kakanj

Priprema za čas br. 3: Pisanje/Vrste i namjene teksta/Vrba i trn/Narodna basna

Razred: III

Ishod učenja:

- Analizira poznate (obrađene) teme i tekstove, piše argumente u korist navedenih tvrdnji koristeći validna objašnjenja i relevantne argumente.

Pokazatelj razreda koji se pohvađa:

- Pisano izražava mišljenje o temama ili tekstovima dokazujući ga argumentima.

Uvod u učenje:

Kako ćete pobuditi interesovanje učenika i nadograditi njihovo prethodno znanje da biste ih uveli u sadržaj ovog časa, ciljeve učenja i aktivnosti?

Aktivnost 1: Budući da je neophodan cjelokupan angažman učenika u vježbama koje slijede, potrebno je zamoliti učenike da misli i duh „očiste“ od svega što bi im u tome smetalo. Treba im dati nekoliko minuta da razmisle da li su na čas došli s nekim problemom, s nečim što ih tišti, postoji li nešto što im u tom trenutku otežava maksimalnu koncentraciju na ono što će se dalje raditi. *Želi li neko razgovarati o tome?* Poslije toga, učenici imenuju to u riječ ili dvije, zapišu to na stiker, a zatim stiker stave u „Kutiju tajni“, a oni, bar na izvjesno vrijeme, ostaju rasterećeni.

Aktivnost 2: Svim učenicima podijeliti nastavne listiće na kojima će napisati, odgovarajuće, poruke uz slike i nacrtati slike uz poruke napisane riječima.

Nastavni listić:

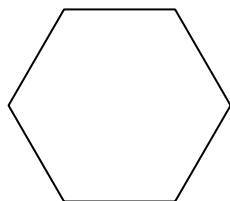
Ime i prezime: _____ Datum: _____

1. Razmisli i napiši koje poruke bi mogle stajati uz ove ilustracije:

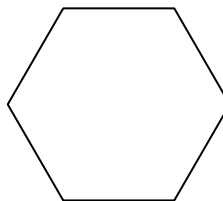

2. Ilustriraj sljedeće poruke:

VOLIM TE

ŽELIM TI ZDRAVLJE I SREĆU

Učenici, koji žele, mogu pročitati svoje poruke, a na osnovu njih najaviti nastavnu jedinicu.

Najava nastavne jedinice i zapisivanje naslova na tabli:

Vrba i trn/Narodna basna – Pisanje pisma

Kroz učenje:

Koje nastavne aktivnosti će učenici realizirati da bi izgradili svoje znanje, vještine i razumijevanje i tako ostvarili ciljeve časa?

Aktivnost 3: Razgovor o sadržaju domaćeg zadatka primjenom strategije „Generiranje ideja“. Učenici čitaju svoje zadatke (nekoliko njih, ko želi, čitaju naglas). Poslije toga, kroz razgovor, uočavamo sličnosti i razlike u napisanim pismima te ključne detalje. Na ovaj način se razmjenjuju ideje, koje zapisujemo na papir pričvršćen na tablu (*ideje im mogu koristiti pri reviziji pisma*).

Aktivnost 4: Samostalno pisanje pisma

Upoznavanje učenika sa zadatkom. Koristeći nacrt pisma, koji su napisali kod kuće, i ideje, koje su čuli od drugih, napisat će pismo vrbi ili trnu, mijenjajući ga, poboljšavajući, uklanjajući i pojačavajući napisano. Po potrebi mogu tražiti sugestije nastavnika ili vršnjaka.

Mogući izgled pisma:

Dragi/Draga _____,

Pišem Vam ovo pismo da Vam preporučim _____

Nadam se _____

-----,

Aktivnost 5: Čitanje radova na nivou velike grupe: Nakon što učenici napišu svoje pismene radove individualno, slijedi prezentacija na nivou velike grupe. Tri do četiri učenika će pročitati svoje radove, a ostali učenici će imati zadatak da pažljivo slušaju i uporede svoj rad s radovima koje su slušali i vide da li postoje još neke ideje koje bi im koristile u procesu redigovanja svog rada prije konačnog objavljivanja. Radovi se mogu čitati i u „Radio-kazalištu“.

Aktivnost 6: Redigovanje u paru: Učenici će razmijeniti radove u paru. Koristit će markere različitih boja za zaokruživanje svih grešaka u pismu. Kada završe, vratit će pismo autoru i svi će za svoje pismo popuniti Kontrolnu listu za redigovanje. Kontrolna lista može poslužiti za formativnu procjenu.

Kontrolna lista za redigovanje

Ime i prezime: _____ **Datum:** _____

U pisanju pisma pravilno sam upotrijebio/la

- Velika slova
- Glagolska vremena
- Pisanje riječi
- Rečenice
- interpunkcijske znakove

Lični cilj koji imam kako bih popravio/la svoje pisanje: _____

Nakon učenja:

Kako ćete pomoći učenicima da rezimiraju i primijene naučeno ili da postave ciljeve za sljedeći čas? Šta će učenici uraditi da vježbaju i prošire znanje o ovome što su naučili na ovom času?

Aktivnost 7: Svim učenicima podijeliti nastavne listiće s izrekama, da ih objasne pišući pisanim slovima, uredno i lijepo.

Nastavni listić:

Ime i prezime: _____ **Datum:** _____

Evo nekoliko izreka. Razmisli i napiši svojim riječima šta nam te izreke preporučuju.

Piši pisanim slovima, pravilno i lijepo.

Ne čini drugom ono što ne želiš da drugi čine tebi.

Čovjek sve može, samo ako hoće.

Čovjek je ukras svijeta, samo ako je čovjek.

Pismene radove donijeti sljedeći čas za razrednu izložbu.

Formativna procjena za ovaj čas: nastavni listovi za pisanje pisma, kontrolna lista za redigovanje, nastavni listići, izreke

Tehnologija/mediji koje treba koristiti na ovom času: nastavni listići s riječima, porukama, nastavni listovi za pisanje pisma, nastavni listići, kontrolna lista za redigovanje, markeri, nastavni listići, izreke

Razmišljanje nakon časa:

Šta je na ovom času bilo dobro za vaše učenike?

Koje promjene biste preporučili za:

a) sljedeći čas?

b) poboljšanje ovog časa?

Autor pripreme:

Nizama Marušić, profesor razredne nastave, OŠ „15. april“ Kakanj

Strategija za Čitanje, Usmeno izražavanje i slušanje i Pisanje

Oblast-i: Čitanje, Usmeno izražavanje i slušanje i Pisanje

Razred-i: III–V

Strategija: Radio-kazalište

Svrha: Koristiti ovu strategiju za vježbe čitanja naglas, vježbe aktivnog slušanja, pravilno čitanje po ulogama, čitanje napisanih radova ili u nastavi medijske kulture.

Koraci za nastavnika:

Opcija 1. Vježbe čitanja naglas

1. Učenici čitaju tekst u sebi, pripremaju se za čitanje naglas.
2. Posebno napomenuti učenike da se užive u čitanje, da čitaju iz zadovoljstva i da tekst znaju drugima pročitati izražajno. Čitanje i recitovanje ne smiju biti jednolični i dosadni. Neke dijelove treba izgovarati glasnije, a neke tiše, neke brže, a neke sporije.
3. Nekoliko učenika odlazi u „Radio-kazalište“ i čita tekst.
4. Razgovor o opažanju poštovanja interpunkcijskih znakova. Moraju se poštovati naučena pravila o tački, zarezu, upitniku, uzvičniku i ostalim znakovima koji kazuju kada treba napraviti pauzu (dužu ili kraću). Pauze su jako važne jer ukazuju na određena osjećanja, iskazuju stav pisca, daju snagu i moć riječima.
5. Dok neki učenici čitaju, drugi ih pažljivo slušaju, a onda svojim komentarima procijene koliko su bili uspješni. Može se napraviti tabela o govornim vrednotama u koju će učenici upisivati svoja zapažanja. U tabelu se mogu upisati slijedeće stavke:
 - pravilan izgovor s naglaskom
 - stanka (pauza) u čitanju
 - brzina čitanja
 - jačina glasa
 - visina glasa

Ova tabela može poslužiti za formativnu procjenu i vršnjačko procjenjivanje.

Opcija 2. Čitanje po ulogama

1. Podijeliti učenike u parove, trojke ili male grupe, kako zahtijeva igrokaz.
2. Učenici vježbaju čitanje po ulogama.
3. Parovi, trojke ili male grupe izlažu uvježbano u „Radio-kazalištu“.
4. Dok parovi, trojke ili male grupe izlažu, drugi ih pažljivo slušaju, a onda svojim komentarima procijene koliko su bili uspješni. Može se napraviti tabela o govornim vrednotama u koju će učenici upisivati svoja zapažanja. U tabelu se mogu upisati slijedeće stavke:
 - pravilan izgovor s naglaskom
 - mijenjanje boje i visine glasa i tonova
 - zvučni efekti
 - oponašanje zvukova i glasova

Ova tabela može poslužiti za formativnu procjenu i vršnjačko procjenjivanje.

Opcija 3. Pisanje

1. Podijeliti učenike u grupe po želji (4–6).
2. Čitanje teksta u sebi.
3. Učenici pišu svoje reakcije na djelo, uočavajući ono što je bitno ili što ih je dojmilo. Svoja zapažanja pišu na papiru formata A4 u svakom drugom redu, ostavljajući prazne redove jer je to radna verzija.
4. Učenici prelaze na rad u paru, unutar grupe. Naizmjenično čitaju svoje radove, komentarišući i sugerišući. Autor rada može, a ne mora prihvatiti sugestije.
5. Učenici pišu novu verziju, tj. u prazne prostore (redove) dodaju, oduzimaju ili prepravljaju.
6. Ponovo u sebi pročitaju tekst, da provjere treba li još nešto promijeniti.
7. Učenici koji žele, čitaju napisano u „Radio-kazalištu.

Modifikacije:

Opcija 1:

Učenicima nižih razreda postavljati manje zahtjeve u tabelama

Kada treba primijeniti ovu strategiju:

Primjenjivati u vježbama usmenog izražavanja i čitanja ili u vježbama pri procesu pisanja u pet koraka jer na ovaj način mogu obogatiti pismeni rad prije njegovog konačnog objavljivanja.

Autor: Nizama Marušić, profesor razredne nastave, OŠ „15. april“ Kakanj

Tabela za formativnu procjenu: Čitanje, Usmeno izražavanje i slušanje i Pisanje

KRITERIJI	1 ISPOD STANDARDA	2 PRIBLIŽNO NIVOU STANDARDA	3 STANDARDNI NIVO	4 IZNAD STANDARDA
PREPRIČAVANJE PRIČE, UTVRĐIVANJE GLAVNE PORUKE I VAŽNIH DETALJA	Uz pomoć nastavnika odgovara na detaljna i uopćena pitanja i na usmenom nivou uspijeva prepričati priču.	Prepričava priče iz različitih kultura na osnovu detaljnih pitanja, a poruku uočava uz podršku nastavnika.	Prepričava priče iz različitih kultura, utvrđuje glavnu poruku i objašnjava kako se ona prenosi putem važnih detalja u tekstu.	Samostalno prepričava priče iz različitih kultura i povezuje pouku priče sa životnim situacijama ili sadržajem druge pročitane priče.
OPIS LIKOVA I RAZVOJ RADNJE	Uočava likove u priči, uz pomoć nastavnika nabraja glavne događaje, ali se ne uočava veza između glavnih događaja i likova u priči.	Uočava likove, opisuje ih, ali ne utvrđuje kako njihovi postupci doprinose razvoju radnje.	Opisuje likove u priči (npr. njihove osjećaje, motivacije, osobine) i utvrđuje kako njihovi postupci doprinose razvoju radnje.	Samostalno opisuje likove, zauzima i obrazlaže svoj stav o njihovim postupcima i uticajima na razvoj radnje. Razlikuje fizičke osobine i karakter likova.
PREZENTIRANJE INFORMACIJA I PRIMJERENOST ORGANIZACIJE I STILA PUBLICI	Uz pomoć nastavnika prezentuje informacije uz navođenje ključnih detalja i likova. Potreban veći angažman na razvoju govornih vještina s fokusom na dinamiku i tempo te izražajnost govora.	Prezentuje informacije, govor prilagođava komunikacijskim zahtjevima, ali organizacija i stil nisu primjereni publici.	Izvještava o temi ili tekstu, ispriča priču ili detaljno prepričava iskustvo uz odgovarajuće činjenice i relevantne, opisne detalje, govoreći jasno, odgovarajućim ritmom.	Samostalno izvještava o temi ili tekstu. Organizacija, razvoj i stil su puni kreativnosti i primjereni publici. Prilikom usmenog izražavanja uočavaju se i elementi interpretativnosti.
PRILAGODAVANJE GOVORA RAZLIČITIM KONTEKSTIMA I ZADACIMA	Uz pomoć nastavnika formuliše kratke rečenice.	Izražava se jednostavnim i ponekad proširenim rečenicama.	Izražava se punim rečenicama.	Izražava se punim, često složenijim rečenicama, obogaćenim detaljima.
PISANO IZRAŽAVANJE MIŠLJENJA	Uz poticaj i podršku iznosi mišljenje i daje osnovne informacije o nekoj temi.	Pisano iznosi mišljenje o temama ili tekstovima, ali ga ne dokazuje argumentima.	Pisano iznosi mišljenje o temama ili tekstovima, dokazujući ga argumentima.	Pisano iznosi mišljenje o temama ili tekstovima, dokazujući ga jasnim argumentima i relevantnim dokazima iz ličnog iskustva.

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
ZENIČKO-DOBOJSKI KANTON

MINISTARSTVO ZA OBRAZOVANJE,
NAUKU, KULTURU I SPORT

Bosnia and Herzegovina
Federation of Bosnia and Herzegovina
ZENICA-DOBOJ CANTON

MINISTRY OF EDUCATION,
SCIENCE, CULTURE & SPORT

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
ZENIČKO-DOBOJSKI KANTON

Ministarstvo za obrazovanje,
nauku, kulturu i sport
PEDAGOŠKI ZAVOD ZENICA

Bosnia and Herzegovina
Federation of Bosnia and Herzegovina
ZENICA-DOBOJ CANTON

Ministry of Education,
Science, Culture & Sport
PEDAGOGICAL INSTITUTE ZENICA

Save the Children

